

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**SZEKSZÁRDI I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS ÁLTALÁNOS
ISKOLA**

2018

Tartalomjegyzék

A PEDAGÓGIAI PROGRAM KIADMÁNYOZÁSA.....	1
BEVEZETŐ.....	1
A SZEKSZÁRDI I. BÉLA GIMNÁZIUM, KOLLÉGIUM ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLA KÜLDETÉSNYILATKOZATA.....	6
AZ INTÉZMÉNY STÁTUSA, ALKALMAZOTT JOGSZABÁLYOK	7
AZ ÖSSZETETT ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA (ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM)	8
1. AZ OKTATÁS-NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE	9
1.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK.....	9
1.2. TÁRGYI FELTÉTELEK	10
2. PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK ÉS ÉRTÉKEINK	12
2.1. GYERMEKKÖZPONTÚ TEVÉKENYSÉGRENDSZER:	12
2.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS A PEDAGÓGIAI FOLYAMATBAN RÉSZTVEVŐ PARTNEREK KÖZÖTT:	13
2.3. ÉRTÉKKÖZVETÍTÉS:	13
3. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK CÉLJAI ÉS FELADATAI.....	13
4. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK, PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGÜNK ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI.....	15
4.1. A KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSÉT CÉLZÓ PEDAGÓGIAI GYAKORLAT FOLYTATÁSA	16
4.2. AZ INFOKOMMUNIKÁCIÓS TECHNOLÓGIÁK (IKT) ALKALMAZÁSA	17
4.3. A JÖVŐRE VONATKOZÓ PEDAGÓGIAI TERVEINK	18
5. NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK TERÜLETEI – CÉL- ÉS FELADATRENDSZER, ESZKÖZÖK ÉS ELJÁRÁSOK ...	19
5.1. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK	19
5.2. KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL, AZ ISKOLA SZEREPLŐINEK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉVEL KAPCSOLATOS FELADATOK	29
5.3. A Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje.....	36
<i>Az I. Béla Gimnázium a közösségi tehetséggondozás komplex programjával működő gimnázium...</i>	<i>39</i>
5.4. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI	57
5.5. A TANULÓKNAK AZ INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATOKBAN VALÓ RÉSZVÉTELI JOGAINAK GYAKORLÁSI RENDJE, AZ ISKOLAI KÖZÉLET	60
5.6. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS ÉS AZ INTÉZMÉNY PARTNEREI KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI	61
5.7. A TELJESKÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	67
6. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÉS AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI, A SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI	67
6.1. TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI	67
6.2. AZ ALKALMASSÁGI VIZSGA SZABÁLYAI	68
6.3. A SZÓBELI FELVÉTELI VIZSGA KÖVETELMÉNYEI	68
7. A FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL, AZ ISKOLAVÁLTÁS HELYI SZABÁLYAI	68
8. AZ ELSŐSEGÉLY-NYÚJTÁSI ALAPISMERETEK ELSAJÁTÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS TERV	71
9 . A GIMNÁZIUM HELYI TANTERVE (2. KÖTET).....	73
10. AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE (3. KÖTET)	73
11. A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA (4. KÖTET).....	73
12. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEINEK RENDJE.....	73
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA	74

A Pedagógiai Program kiadmányozása

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27.

Iktatószám: 2576/2015

**Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1. módosítás ikt.szám: 1842/2017;
2. módosítás ikt. szám: 1605 /2018**

Ügyintéző: Hajós Éva

**Ügyintézés helye, ideje: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27. 2015. augusztus
2017. augusztus
2018. június**

Az irat aláírójának neve, beosztása: Hajós Éva, az intézmény vezetője

Az intézmény körbélyegzőjének lenyomata:

BEVEZETŐ

A mi intézményünk az általános iskolába való belépéstől a középiskola befejezéséig egységbe fogja azt az időszakot, ahol a 21. század követelményeinek megfelelő tudással és képességekkel felvértezett fiatalok kell, hogy nevelődjenek. Ők már azon a globális piacon versenyeznek, ahol a képzettség az egyik legfontosabb megkülönböztető érték. Az ehhez való megfeleléshez szilárd, mintát közvetítő értékrenddel bíró iskolai közösségre van szükség, ahol a diák kezdeményezően, sokoldalú segítséget kapva tanul, egyéniségének megfelelő, hiteles és rendszerbe foglalt tudást szerez, képességei maximálisan fejlődnek.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény a magas minőségű működést elsősorban pedagógus - szakmai kérdésnek tekinti. Ennek értékalapját a Nemzeti Alaptanterv és a kerettantervek teremtik meg. A törvény a helyi szintű szabályozást a nevelőtestületek és az intézményvezető kezébe adja.

Mindezek tudatos és távlatos felelősség-vállalást feltételeznek, pedagógiai egységet, jobbító közös akaratot és közös munkát.

Intézményünknek ezekre a kihívásokra tervezi stratégiáját.

2008. augusztus 4-től addigi középiskolai intézményünk jelentősen átalakult. Akkori fenntartónk, Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata Szedres Község Önkormányzatával Szekszárd-Szedres Községi Oktatási Intézményfenntartó Társulását létrehozva a korábbi gimnáziumi és szakközépiskolai feladatokat óvodai, általános iskolai és kollégiumi feladatokkal bővítette. Intézményünk akkor I. Béla Gimnázium, Informatikai Szakközépiskola, Kollégium, Általános Iskola és Óvoda néven közös igazgatású többcélú intézménnyé vált, amelyben gimnázium, szakközépiskola, kollégium, általános iskola és óvoda működött. Az intézményegységek óvoda, összetett iskola és kollégium – szakmai tekintetben önállóak voltak, a székhelyen középiskolai,

közvetlen szomszédságában kollégiumi feladatellátással. Szedres község területén az általános iskolai és óvodai tagintézmények működtek. A nevelésfilozófiájukban hasonló intézményegységek a 2008-2009. tanévben közös pedagógiai programot dolgoztak ki.

A 2009-2010. tanévben a TÁMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – innovatív intézményekben” c. pályázatunkban vállalt tevékenységek sikeres megvalósítása és az intézményegységekben folyó pedagógiai innováció fenntarthatósága 2010-ben ismét szükségessé tette a pedagógiai program módosítását. A tanév során a TÁMOP 3.1.4 pályázat megvalósítóiként a székhelyintézményben folytattuk-, a tagintézményekben pedig megkezdtük a kompetenciaalapú oktatás elterjesztését. Emellett a program felülvizsgálata a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának és az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosulása miatt a kollégiumi és az óvodai nevelőtestület jogszabályban előírt kötelezettsége volt. A kompetencia alapú oktatás implementációjával, az innovatív oktatás-szervezési eljárások (tantárgy-tömbösített oktatás-szervezés, a projekt módszer alkalmazása, műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása, moduláris oktatás, témahét) módszertanának beépítésével a pedagógiai programba felkészültünk azok további alkalmazására, az egyenlő hozzáférés javítására az egyes gyermek/tanulócsoportokban. A helyi tanterv átdolgozása, továbbfejlesztése pedig szükséges volt a kompetenciafejlesztő nevelési ill. oktatási programok, módszertani eljárások hosszú távú, sikeres adaptációjához. A dokumentum 2011-es felülvizsgálata során felhasználtuk az implementáció során eddig szerzett tapasztalatainkat, más intézménytől átvett jó gyakorlatot.

2013. január 1-től intézményünk állami fenntartásba került. Az óvodai intézményegység önállóvá vált, az általános iskola, kollégium és gimnázium –továbbra is közös igazgatású intézményként - Klebelsberg Intézményfenntartó Központ jogi személyiségű szervezeti egységeként folytatja pedagógiai tevékenységét, **Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola** névvel. 2017. január 1-től intézményünk fenntartója a Szekszárdi Tankerületi Központ.

A köznevelés szabályozási és szervezeti rendszerének átalakulása szükségessé tette a Pedagógiai Program 2013-as felülvizsgálatát. 2014. márciusában a NAT módosulása eredményezte az intézmény pedagógiai programjának újbóli felülvizsgálatát.

2015-ben felülvizsgáltuk a 2013. szeptember 1-én bevezetett tantervet, felülvizsgáltuk a nevelési programot, kollégiumi pedagógiai programot. A tapasztalatok alapján a szükséges módosításokat a nevelőtestület elvégezte. Jelen pedagógiai program ennek a felülvizsgálatnak az eredménye.

Az egyes intézményegységek pedagógiai tevékenységének rövid összefoglalása:

*„... helytálljunk, mégis szabadon szaladjunk”
(Illyés Gyula)*

A gimnázium:

Középiskolánk az 1967-es alapítástól a 80-as évek közepéig Tolna megye egyetlen érettségire adó műszaki középiskolája volt, mely a helyi ipar változó igényeinek megfelelően többször is profilt váltott. Az 1990-es évek elején, a rendszerváltást követő társadalmi és gazdasági átalakulás hatására vegyes profilú – gimnáziumi és szakközépiskolai képzést folytató – középiskolává vált. 1993-ban vette fel a szekszárdi apátságot alapító I. Béla király nevét. Megújulásra képes nevelőtestülete néhány év alatt gimnáziumként is vonzóvá tette az intézményt. A kezdetektől differenciált képzést kínáltunk, családias, az egyéniséget elfogadó légkörben. Informatikai profilunk 1996-tól informatikai szakközépiskolai és érettségi utáni

szakképzési évfolyamok indításával teljesedett ki. Az Európai Unióhoz való csatlakozás és az egységes, kétszintű érettségi vizsgarendszer bevezetése 2004-től a képzési struktúra átalakulását eredményezte: a szakközépiskolai profil az érettségi utáni szakképzésre koncentrálódott, a négyéves szakközépiskolát fokozatosan ötéves gimnáziumi képzés –intenzív angol nyelvi előkészítő évfolyammal- váltotta fel.

Mára a Szekszárdi I. Béla Gimnázium Szekszárd és térsége egyik legkeresettebb gimnáziuma. Több, mint 400 nappali tagozatos diákunk közel fele bejáró vagy kollégista.

Diákjaink jövőbeli társadalmi és munkaerő-piaci sikerességét színvonalas, differenciált képzéssel igyekszünk megalapozni. Mindehhez versenyképes informatikai és idegen nyelvi tudást közvetítünk, az egyéniséget elfogadó légkört és együttműködésen alapuló tanulásszervezést kínálunk és valósítunk meg négy- és kifutó öt évfolyamos gimnáziumi osztályainkban.

Az alsóbb évfolyamokon működő tanulmányi területeink, ennek keretében az emelt szintű képzéseink jól megalapozzák a felsőbb évfolyamokon az egyéni tantárgy- és tanárválasztáson alapuló, emelt szintű érettségire felkészítő képzési formát.

A hozzánk érkező gyerekek tanulmányi átlagteljesítménye jó rendű. Ennek megfelelő érettségi átlagteljesítménnyel többségük felvételt nyer egyetemekre, főiskolákra.

Gimnáziumunk szemléletében a sokoldalú tanulói támogatás, az esélyegyenlőség előmozdítása meghatározó. A 2009-2010. tanévtől megszervezzük az Arany János Kollégiumi Program előkészítő középiskolai osztályát. A 2010-11. tanévtől a megye első középiskolai, közoktatási sportiskolai kerettantervre épülő sportosztályát indítottuk, gimnáziumi felkészítési lehetőséget biztosítva a sportban tehetséges fiatalok számára.

Partnereink véleménye szerint az I. Bélában az „egyéniséget elfogadják, a tehetséget felkarolják”. A sokoldalú tanulói támogatás sajátos tehetséggondozó program működésében, a tanári-tanulói közös alkotótevékenység ösztönzésében, természettudományos, művészeti és idegen nyelvi nemzetközi projekttevékenységben nyilvánul meg. 2008. szeptemberében az Oktatási és Kulturális Minisztériumtól pályázati úton elnyertük a „Tehetséggondozó Középiskola” címet. A címmel együtt járó feladatokat –köztük a középiskolába készülő tanulók komplex tehetségfejlesztését és ezzel az egyenlő hozzáférés javítását- évről évre nagy gondossággal valósítjuk meg.

Tanévente sikeres pályázati programok segíti az innovatív szellemű pedagógiai munkát.

Művészeti bemutatóink, az iskolagalériában megnyíló kiállítások, alkotó diákjaink előadásai, a nemzetközi találkozók, a megyei környezetvédelmi- és angolverseny, a nemzetközi hírű Neumann János Programtermék Verseny segítik azt a törekvésünket, hogy iskolánkban a tanulás- és személyiségfejlesztés olyan együttese bontakozhasson ki, amely felkelti és fenntartja a tanulási kedvet, mozgósítja a személyiség fejlődéséhez szükséges energiákat, azaz fejleszti az egész életen át tartó tanulás képességét.

Iskolánk elkötelezte magát az ismeretek és a képességek fejlesztésének egyensúlyán alapuló oktatási szemlélet mellett. A gimnáziumi nevelésnek és oktatásnak véleményünk szerint elsősorban azokat a kompetenciákat kell fejlesztenie, melyek az alkalmazható és versenyképes tudás megszerzését segítik. Ezzel összhangban az információs és kommunikációs technikák alkalmazása képességének, a szociális kompetenciák fejlesztését segítő tanulás- és oktatásszervezési eljárásoknak is fejlődniük kell. Mindehhez azonban szükség van a pedagógiai kultúra folyamatos megújítására.

A 2005-2006-os tanévben bekapcsolódtunk a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program 3.1.2-es programjába, melynek keretében öt területen (szövegértés-szövegalkotás; matematika; angol nyelv; életpálya-építés; informatika) a 9-10. évfolyam egy-egy osztályában (vagy egy osztály létszámának megfelelő két tanulócsoportban) teszteltük a kompetencia alapú oktatást, és vállaltuk évfolyamonként egy osztályban a 11. évfolyamon a kompetencia alapú oktatás továbbvitelét. A Nemzeti Alaptanterv 2007-es felülvizsgálatával az iskoláknak át

kellett tekinteniük pedagógiai programjukat, és a szükséges változások átvezetésével meg kellett teremteniük az oktatás-nevelés központi és helyi szintű szabályozásának összhangját. A pedagógiai program 2007-es felülvizsgálata megerősítette a gimnázium elköteleződését a kompetencia alapú képzés tartalmi és tanulásszervezési eljárásainak alkalmazása terén. Bár a kompetencia alapú oktatás belső elterjesztéséért sokat tettünk, a teljes intézményi lefedettséget a HEFOP 3.1.2. pályázat fenntartási időszakában vállalásunknak megfelelően nem biztosítottuk.

Gimnáziumunkban a pedagógiai kultúra további megújulásának, a kulcskompetenciák fejlesztését előtérbe helyező pedagógiai gyakorlat megerősödésének, ezzel a gimnáziumi jövőkép megvalósulásának további keretet adott a TÁMOP 3.1.4 pályázatunk, mellyel újabb pedagógusok és tanulócsoportok számára alakítjuk ki a kulcskompetenciák fejlődését célzó oktatás-nevelés gyakorlatát, korszerű pedagógiai módszertan alkalmazását.

Érettségi vizsgára épülő szakképzésben rugalmas szakképzési profilunkat folyamatosan a változó piaci igényekhez és feltételekhez igyekeztünk alakítani. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Pollack Műszaki Karával együttműködve folytatjuk a műszaki informatikai mérnökasszisztens képzést, valamint segítségükkel lokális oktatóközpontjává váltunk a Cisco Hálózati Akadémiának, amely nemzetközileg elismert a hálózatfejlesztő szakemberek körében. A szakképzés regionális megszervezésének megvalósulásával a szakközépiskolai (érettségi utáni szakképzés) a 2009-2010. tanév zárásával befejeződött.

Partnereink igényeinek folyamatosan mind teljesebben szeretnénk megfelelni. Ezért 2001 óta ISO 9001-2000 szabvány szerint kiépített minőségbiztosítási rendszert működtettünk, hogy alkalmazásával a partnerközpontú működést egyenletesebbé, megbízhatóbbá tegyük, minőségcéljaink pedig elérhetővé váljanak. A minőség iránti elkötelezettségünket mutatta, hogy 2008-ban már a harmadik sikeres tanúsító audit zajlott le iskolánkban. Ekkora már az ISO 9001-2008 szabvány elvárásainak is sikerült megfelelnünk.

A gimnáziumban a kompetencia alapú képzés implementációjával összhangban egyre inkább teret nyert a digitális kompetencia fejlesztése, digitális tananyagok és e-learning rendszer alkalmazása. E téren más intézmények számára is hasznosítható, kidolgozott jó gyakorlatokkal rendelkezünk, melynek terjesztését a 2009-2010. tanévben a TÁMOP 3.2.2 pályázat Dél-dunántúli Régió nyertesének potenciális referencia-intézményeként „szolgáltatói” szerepben megkezdjük.

A 2011. év tavaszán ÖKOISKOLA és TEHETSÉGPONT lettünk, vállalva az ezzel járó feladatok megvalósítását. Előminősített referencia-intézményként 2012-ben felkészültünk arra is, hogy pedagógiai gyakorlatunkat más érdeklődő intézmények számára közvetíteni tudjuk.

2013-ban akkreditált kiváló tehetségpont címet nyertünk el, 2014-ben újra Ökoiskola lettünk.

2014-ben matematikai jó gyakorlatunkkal „Mentoráló intézmény” címet szereztünk, melyre büszkéek vagyunk.

Az általános iskola:

Bezerédj István iskolánk alapítója, a reformmozgalom jeles képviselője.

Szónok, jogász, író, politikus, az első önként adózó nemes volt.

1845-ben a szedresi iskola számára alapítólevelet állít ki. Telket ajándékoz az iskola számára, ennek használata a tanítót illette. Felépült a szedresi iskola.

Innentől kezdve a szedresi emberek gyermekei is művelődhettek.

1996-ban vette fel iskolánk Bezerédj István nevét, a névadó iránti tiszteletből.

Intézményünk neve 12 éven át Bezerédj István Általános Iskola és Óvoda volt.

2008.augusztus 4-től a szekszárdi I. Béla Gimnázium tagintézménye vagyunk. Nevünk: Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája.

Osztályaink viszonylag kis létszámúak, a hangulat családias.

Van egy jól felszerelt könyvtárunk, informatikai termünk, nyelvi laborunk. Sok szakkör, sportkör működik iskolánkban.

Minden évben, névadónk, Bezerédj István születésnapján színes programokat szervezünk: vetélkedőket, sportversenyeket, koncerteket, kézműves foglalkozásokat.

Szeretnénk hűek maradni Bezerédj István örökségéhez, ezért szívvel-lélekkel végezzük oktató-nevelő munkánkat.

Nevelési filozófiánk:

Iskolánk több, mint 150 éves múltra tekint vissza. Még ma is szem előtt tartjuk azokat a gondolatokat, melyeket Bezerédj István hagyott ránk örökségül:

„...egyesüljünk..., hogy végrehajthassuk

a legfelségesebb, legszentebb isteni feladatot, hogy a népet nevelhessük!”

(Bezerédj István)

Tanulóinknak olyan alapvető ismereteket nyújtunk, amellyel a képességeik, készségeik alkalmassá teszik Őket az egész életen át tartó tanulásra.

Szeretnénk olyan tanulókat nevelni, akik szeretik és védik a természetet, megbízhatóak, gyakorlatiasak, kreatívak, kudarctűrők, kitartóak és elfogadják a másságot.

A szülőket a legfontosabb együttműködő partnerünknek tekintjük.

A fenntartó önkormányzat ránk mindig számíthat, ha a község művelődéséről, kultúrájáról van szó.

Tisztában vagyunk társadalmi felelősségünkkel, a jövő nemzedékét neveljük, ezért minden pedagógustól, munkatárstól elvárjuk, hogy törekedjék a fejlődésre.

A kollégium:

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégium jogelőd intézményét Rózsa Ferenc Középiskolai Kollégium néven 1967-ben alapították.

Az alapítás két szervezethez kötődik: a Tolna Megyei Tanácshoz és a SZÖVOSZ-hoz. A megye az ekkor épült új középiskolájának, a Rózsa Ferenc Szakközépiskolának biztosított kollégiumot, a SZÖVOSZ pedig az általa működtetett Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskola tanulóit kívánta elhelyezni. Emiatt két elkülönített intézmény volt az épületben. Ez az állapot 1973-ban szűnt meg. Később a városban lévő diákotthonok megszűnésével ide kerültek a Garay János Gimnázium tanulói, majd itt kaptak helyet a Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola hallgatói is.

Kezdetben a szülők valóban átadták a kollégiumi nevelőtanárnak a gyermekeiket oktatás-nevelés céljára, hiszen a fiatalok negyedévente, majd havonta, később kéthetente utaztak csak haza. Az elmúlt évtizedekben több ezer fiatal számára teremtettük meg az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges feltételeket. Kezdetben 8-10 ágyas szobákban több mint 400, ma 3-4 ágyas szobákban 200 diákot tudunk elhelyezni.

Az intézmény fenntartója az évek során többször változott. 1994 óta a kollégium fenntartója Szekszárd Megye Jogú Város Önkormányzata.

2004/2005. tanévtől a kollégiumban bevezetésre került a pedagógiai felügyelői rendszer, ami azt jelenti, hogy az éjszakai és a hétvégi ügyeletet pedagógiai felügyelői munkakörben foglalkoztatott egyetemi vagy főiskolai végzettségű pedagógusok látják el, a kollégiumi nevelőtanárok.

A 2005/2006. tanévben a Bezerédj István Kereskedelmi Szakközépiskolával együttműködve elindult a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programja.

A Rózsa Ferenc Kollégium –mint önálló intézmény- a 2008/2009. tanévtől az intézményi összevonások után megszűnt, tevékenységét a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola intézményegységeként, tagintézményeként tagintézményeként folytatja, és továbbra is fogadja a vidéki, Szekszárdon tanuló középiskolás diákokat.

Az intézmény együttműködő kapcsolatban áll a város középfokú iskoláival: I.Béla Gimnázium gimnáziumi intézményegységével, Garay János Gimnáziummal, Szekszárdi Szakképzési Centrum intézményeivel, Kolping Katolikus Szakképző Iskolával, Esély Szakképző Iskolával, FVM DASZK Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégiummal.

2009/2010.tanévtől az Arany János Kollégiumi Programjában részt vevő 9. előkészítő évfolyam tanulói az I.Béla Gimnáziumban végzik a középiskolára felkészítő évfolyamot.

A kollégiumban bevezetésre került a szociális, életviteli és környezeti és az életpálya-építési kompetenciák fejlesztése.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola küldetésnyilatkozata

Intézményünk alapfeladataiból következő célja, hogy felhalmozott tapasztalataink felhasználásával, kivívott jó hírűnkre építve a bennünket választó gyermekek, tanulók és szülők igényeinek mind teljesebben megfeleljünk.

Célunk, hogy az I. Béla Gimnázium minden alapfeladatában olyan minőségi tanulást-tanítást támogató tanulási környezet legyen, ahol a tanulók képességei fejlődnek, értékrendjük szilárd, tudásuk hiteles és a boldoguláshoz versenyképes.

Meggyőződésünk, hogy munkánk minősége a pedagógusok, szülők és tanulók között kialakított és gyakorolt folyamatos kommunikáció alapján javítható.

Számunkra a minőség a következőket jelenti:

A tanulókat – képességeikhez igazodó követelményeket támasztva – alkalmazásra képes tudáshoz kívánjuk juttatni, amelyek révén felnőttként is képessé válnak az egész életen át tartó tanulásra.

A kisiskolás kortól az érettségiig a gyermeki, tanulói személyiség egészére irányuló fejlődést segítjük: az általános iskolában és a kollégiumban a differenciálás és befogadás pedagógiai eszközeivel, a gimnáziumban pedig a tartalomba ágyazott képességfejlesztés elvének szem előtt tartásával olyan szilárd ismereteket és készségeket alakítunk ki, amely sikeres érettségi vizsga után lehetővé teszi a többség számára az egyetemi-főiskolai továbbtanulást, másoknak a kvalifikált szakképesítés megszerzését.

Mindezt családias, az egyéniséget elfogadó légkörben, a közös tevékenységhez éppen szükséges korlátok között, de a diákok erőfeszítésére is számítva és felesleges stressz nélkül kívánjuk elérni.

A tantárgyi teljesítmény és a harmonikusan fejlődő személyiség egyaránt fontos értékek számunkra.

Intézményünk gyermek és diákközpontú tevékenységrendszerének egésze a személyiség-fejlesztést, a közösségek erősítését és a közösségi és egyéni tehetséggondozást szolgálja.

Valljuk, hogy az oktatás és nevelés összhangján alapuló pedagógiai folyamat irányítója a pedagógus, aki felelős a rábízott gyerekekért a szülőknek és iskolájának.

Valljuk, hogy a pedagógusi tekintély bizalmon és tudáson alapul.

Tudjuk, hogy az intézmény a pedagógiai műhely jellege mellett munkahely és hivatali feladatokat is ellát.

Valljuk, hogy ennek szervezettsége a partnerek közötti együttműködés zavartalanságát, korrektségét, a folyamatok áttekinthetőségét és nyomon követhetőségét szolgálja.

Vállalt feladataink teljesítését az érdekelt partnerek visszajelzései külső és belső mérések, saját tapasztalataink alapján folyamatosan értékeljük, céljainkat rendszeresen felülvizsgáljuk.

Az intézmény vezetősége, pedagógusai, minden alkalmazottja részt vesz abban a közös munkában, amely a fenti értékteremtő folyamat biztosítója, intézményünk jó hírének megőrzése és gazdagítása.

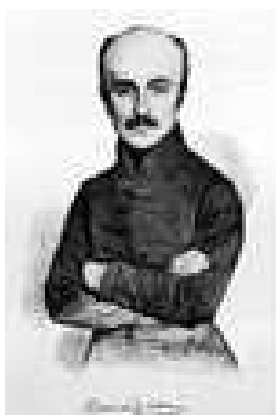
Az Intézmény státusa, alkalmazott jogszabályok

- Az intézmény neve: **Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola**
Angol megnevezése: I. Bela Grammar School, Student Hostel and Primary School
- Rövid neve: Szekszárdi I. Béla Gimnázium
- OM azonosítója: 036394
- Feladatellátási helyei:
Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27. (001 feladatellátási hely)
Tagintézmények megnevezése, címei:
 Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégiuma (002 feladatellátási hely)
 ügyvitel címe: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 29.
 Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája (003 feladatellátási hely)
 ügyvitel címe: 7056 Szedres, Arany János u. 1.
 Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája Medinai Telephelye (005 feladatellátási hely)
 ügyvitel címe: 7056 Szedres, Arany János u. 1.
- Az intézmény típusa: közös igazgatású köznevelési intézmény

A pedagógiai program elkészítésénél az alábbi jogszabályok előírásait alkalmazzuk:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.)
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet
- A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet
- Az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM-rendelet
- A tankönyvvé, a pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI-rendelet
- A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI-rendelet
- A tanév rendjéről szóló mindenkor miniszteri rendelet
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM-rendelet

AZ ÖSSZETETT ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA (ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS GIMNÁZIUM)

1. Az oktatás-nevelés feltételrendszere

Az iskolában a nevelési-oktatási tevékenység a 2011. évi CXCV. törvényt a nemzeti köznevelésről, a 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendeletet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletet, a Kormány többször módosított 100/1997. (IV. 13.) rendeletét (az érettségi vizsgaszabályzatról), a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletet, az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, házirendet és egyéb belső szabályzatait figyelembe véve készített és jóváhagyott pedagógiai programja (abban helyi tanterve) szerint folyik.

1.1. Személyi feltételek

Iskolánk egyik legnagyobb értéke a felnőttek együttműködő, támogató-ösztönző viszonyulása a tanulókhöz, diákokhoz, nem utolsósorban pedig egymáshoz.

Az alkalmazotti közösségre jellemző, hogy a többség nagy odaadással igyekszik a feladatoknak megfelelni. Ez a tanulási folyamat igényes irányításában, a tanórán kívüli tevékenységben, a versenyekre való felkészítésben, a rendezvények szervezésében és lebonyolításában, valamint sok más, az iskolai élettel összefüggő és a munkaidő kereteibe sokszor nehezen beszorítható tevékenység vállalásában nyilvánul meg.

A tanár presztízse személyiségétől, igényességétől függ elsősorban, de számít az iskolában uralkodó légkör is. Nálunk a munkáját szakértelemmel, lelkiismeretesen és következetesen végző tanárnak tekintélye, becsülete van. Fontosnak tartjuk, hogy az oktató-nevelő munkában a nevelés nagy hangsúllyal jelenjék meg.

A nevelőtestület tagjai rendelkeznek a törvény által előírt, vagy a törvény által még megengedett szakképzettséggel. Tíz szakvizsgázott pedagógusok (ebből öten a gimnáziumban), hárman mesterpedagógusi fokozattal szakértők ill. szaktanácsadók. Hat érettségi elnök van közöttünk.

Két pedagógus BONIS BONA díjas, ketten Tarján Rezső Emlékérem kitüntetést kaptak a Neumann János Számítógép-tudományi Társaságtól „Az informatikai kultúra terjesztéséért”.

A gimnáziumi helyi tanterv munkaerő-szükséglete és a jelenlegi tanári kar közötti különbség:

Tantárgyi modul oktatására a munkakörre előírt (középfiskolai tanári) végzettség és szakképzettség mellett a tantárgyi modulnak megfelelő szakirányú továbbképzésben szerzett szakképzettség, ill. 120 órás akkreditált továbbképzés jogosít. A szükséges szakképzettség megszerzését prioritásként a 2018. szeptemberétől induló 5 éves továbbképzési ciklusban megterveztük:

- Természettudományi tanári szakok
- Ének tanári (folyamatban van)
- Iskolapszichológus
- Tanulási és pályatanácsadói tanár
- Tehetségfejlesztő tanár
- Fejlesztő pedagógus
- Szakmai megújító továbbképzések
- Tanulásmódszertan továbbképzés
- Vezetőképzés

- Magasabb felsőfokú végzettségi szintet biztosító képzési ciklusban szereshető képzési oklevél

Az elmúlt években pedagógusaink jelentős része korszerűsítette tudását tanfolyami képzésben, PhD-képzésben, újabb diplomát, illetve pedagógus szakvizsgát eredményező oktatásban. A továbbképzésre, kétszintű érettségi vizsgáztatói felkészítésre korábban fordítható központi keretet teljes egészében kihasználtuk, az igényeket nem is tudtuk fedezni. Ez a hozzáállás reményt adott arra, hogy kollégáink tanfolyami, illetve szakképzettséget nyújtó képzéssel folyamatosan alkalmasak lesznek a helyi tanterv maradéktalan megvalósítására és a kétszintű érettségi vizsgához kapcsolódó feladatok ellátására.

A pedagógiai innovációk folyamatos fenntartásának igénye a pályázati források keresését tették szükségessé a továbbképzések finanszírozására. Az általános iskola IPR pályázati támogatásból, a gimnázium a TÁMOP 3.4.3 tehetséggondozó pályázati támogatásból és a TÁMOP 3.1.3 programból jelentős összegeket fordított a pedagógusok képzésére. A referencia-intézményi szerepre felkészítő források megnyílásával a pedagógusok felnőttképzési kompetenciái is fejleszthetők voltak.

A gimnázium 2005 óta emelt szintű érettségi vizsgáztatói helyként működik. Továbbra is ösztönözni kívánjuk a pedagógusok feladatellátását az országos köznevelési feladatok ellátásában (vizsgáztató, vizsgaelnök, szaktanácsadó, szakértő).

A vezetés a szabályzatoknak megfelelően biztosítja a munkaközösség-vezetőket, a Közalkalmazotti Tanács és a szakszervezet érdemi részvételét a munkaerő-gazdálkodással kapcsolatos döntések előkészítésében és meghozatalában.

Nem pedagógus állományban lévő összetett iskolai alkalmazottak

A jelenlegi feladatok ellátását a gimnáziumban és az általános iskolában egy-egy iskolatitkár és a közös pénzügyi ügyintéző támogatja. Az informatikai oktatást és az IKT alkalmazását a gimnáziumban rendszergazda és oktatástechnikus (informatikai asszisztens), a Kovács Győző Természettudományos Diáklabor használatát két laboráns segíti.

Az általános iskolában az alapvető működtetési feladatok - az iskola állagának megóvása, karbantartása, fűtése, tisztántartása, a tornacsarnok esti, hétfégi működtetése - ellátásához a technikai alkalmazotti létszám biztosított. Az általános iskolában az informatikai rendszer karbantartását szolgáltató biztosítja.

A gimnáziumban a működést a fenntartó tankerület technikai alkalmazottak közreműködésével és szolgáltatók bevonásával biztosítja.

1.2. Tárgyi feltételek

Gimnázium

A középiskola tárgyi feltételei az épületadottságokat illetően (két különálló lapos tetős épület, kis tornaterem) közepes szintűek. A kívülről 1997-ben megújult két épületünket (A és B egymás mellett) 3000 m² gondozott park veszi körül. A telek északi felén 3700 m²-es sportudvarunkon 1 bitumenes és egy felújításra szoruló salakos pálya található.

A gimnázium helyiségei:

<i>Helyiség</i>	A épület	B épület	<i>Összesen</i>
„Normál” tanterem	9	3	12
Szaktanterem	3	2	5
Számítógépterem (nyelvi teremként is)	-	2	2
Természettudományos laboratórium	-	1	1
Nagyelőadó	-	1	1
Szertár, szerverterem	4	1	5
Raktár, oktatás-technikai helyiség	1	2	3
Szabadidős helyiség	1	-	1
Tornaterem	1	-	1
Öltözők	2	-	2
Tornaszoba	2	-	2
Zsibongó	1	-	1
Tanári szoba	1	-	1
Iroda	4	-	4
Könyvtár	1	-	1
Olvasóterem	1	-	1
Rádióstúdió	1	-	1

Az A épületben büfé működik.

A pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak megfelelő körülmények között dolgoznak. A szertárak, a szerverterem, a laboratórium egyben tanári munkahelyek is.

Könyvtári állományunk, könyvtárunk, szaktantermeink, számítógéptermeink megfelelnek az alapvető követelményeknek. Szertáraink felszereltsége megfelelő, a legfontosabb oktatási segédeszközök, technikai berendezések, demonstrációs eszközök megvannak, de felújításukat, cseréjüket folyamatosan kell végezni. Modern tanulókísérleti eszközeink a Kovács Győző Természettudományos Diáklaborban rendelkezésre állnak.

Az informatika-oktatás igényeivel összhangban az elmúlt öt évben minden számítógépteremünk gépparkját lecseréltük. A második emeleti zsibongóból először korszerű kommunikációs tantermet, majd tantermet alakítottunk ki. A korábbi Internet-folyosóból kiscsoport foglalkoztatására gyakorlótermet hoztunk létre. Tantermeinkben összesen hét interaktív tábla, két óriás-tablet, géptermeinkben interaktív tábla és hálózati felügyelő szoftver segíti az oktatást. A pedagógusok munkáját személyes használatukba adott laptop segíti. A széles sávú internet (WIFI) rendelkezésre áll.

Egy normál méretű (szabványos, sportrendezvények lebonyolítására alkalmas) tornateremre nagy szükségünk van.

Az étkezés és vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezése helyben megoldott.

Általános iskola

Az általános iskola tárgyi feltételei közepes - jó szintűek. A két iskolaépületből a főépület és a tornacsarnok kívülről teljesen megújult. A kívül-belül teljes felújításon átesett kisebb iskolaépületet a tanulók 2015. szeptemberétől használják, elsősorban a tanórán kívüli

tevékenységhez, egyéb foglalkozásokhoz. A sportpálya felújításra szorul. A parkosított iskolaudvaron új játszóhelyek létesültek. Az étkeztetést jól szolgálja a főépületben a főzőkonyha és a hozzá kapcsolódó étkező.

Az általános iskola tárgyi feltételei az utóbbi három évben jelentősen korszerűsödtek: a fejlesztő foglalkozásokhoz, játékos tevékenységekhez szükséges eszközök kicserélődtek ill. választékuk bővült. A sporteszközök rendelkezésre állnak. A technika oktatás feltételeihez az anyagszükséglet és a munkapadok rendelkezésre állnak.

Az informatika oktatáshoz a tanulók számára korszerű géppark és tanulói tabletek állnak rendelkezésre. Öt interaktív tábla támogatja az IKT alkalmazást.

A pedagógusok munkáját személyes használatukba adott laptop segíti.

A széles sávú internet (WIFI) rendelkezésre áll. Az iskolai könyvtár mellett az udvarban a községi könyvtár is a diákok rendelkezésére áll.

A feltételek javításához hozzájárultak a különböző fenntartói pályázatok.

2. Pedagógiai alapelveink és értékeink

Pedagógiai tevékenységünk vezérlő elve a minőségi nevelő-oktató munka, mely a szülők elvárásainak és a tanulók képességeinek megfelelően biztosítja a tanulók továbbhaladását.

A tanulókat – igényes, de teljesíthető követelményeket támasztva – olyan színvonalú tudáshoz ismeretekhez és készségekhez kívánjuk juttatni, amelyek alkalmassá teszik őket a középiskolai, egyetemi, főiskolai vagy más felsőfokú továbbtanulásra.

Mindezt családi légkörben, az éppen szükséges korlátok között, a diákok erőfeszítésére számítva, felesleges stressz nélkül kívánjuk elérni.

A tantárgyi teljesítmény mellett a harmonikusan fejlődő személyiség egyaránt fontos érték számunkra.

Számolunk azzal a ténnyel, hogy az iskolák nincsenek egyedül a személyiséget formáló tényezők között, sőt, szerepük ebben nem is kizárólagos. A család, a közvetlen környezet, a kortárs csoportok, a tömegkommunikáció, az iskolán kívüli képzési formák (különórák, előkészítők, nyelvtanfolyamok, művészeti csoportok, internet stb.) kiegészítői, esetenként konkurensei az iskolai munkának. Ezeket a hatásokat a lehető legjobban fel kell használnunk (ha kell, ellensúlyoznunk) nevelő - oktató munkánkban.

Pedagógiai szemléletünk és gyakorlatunk a gimnáziumban az 1993-as profilváltás óta, az általános iskolában az együttnevelés szemléletének erősödésével fokozatosan érlelődött, mára markánsan körvonalazódik.

Pedagógiai tevékenységünk középpontjában álló, a minőségi nevelő-oktató munkát megvalósító pedagógiai gyakorlatunkban a szülők, a diákok, a tantestület és a fenntartó igényeit és elvárásait figyelembe véve a következő alapelveket tartjuk elsődlegesnek, melyeknek át kell hatniuk az iskolai élet minden területét:

2.1. Gyermekközpontú tevékenységrendszer:

- személyiségfejlesztés,
- közösségek erősítése,
- esélyegyenlőség előmozdítása,
- tehetséggondozás.

Az oktatás és a nevelés összhangján alapuló *pedagógiai folyamat irányítója a tanár, aki felelősséggel tartozik a rábízott gyermekekért a szülőknek, iskolájának, mind pedagógiai módszereit, mind pedig az átadott tudás tartalmát illetően. A tanári tekintély alapja a bizalom, a tudás és a pedagógiai elkötelezettség.*

2.2. Együttműködés a pedagógiai folyamatban résztvevő partnerek között:

- demokratizmus, jogok és kötelességek összhangja,
- kölcsönös megbecsülés és tolerancia,
- szolidaritás,
- az egyén tisztelete, lelkiismereti szabadság,
- egymás testi és lelki egészségének védelme,
- az iskola egészséges és tiszta környezetének fenntartása,
- folyamatos és érdemi kommunikáció,
- az iskola jó hírnevének védelme.

2.3. Értékközvetítés:

- a Nemzeti Alaptanterv szerinti kulcskompetenciák fejlesztésén alapuló, alkalmazható tudás; korszerű, sokoldalú általános műveltség,
- a munka megbecsülése
- a nemzeti és a helyi hagyományok tisztelete,
- az európai és az egyetemes kultúra megbecsülése,
- a globális és helyi problémák iránti érzékenység,
- az egészséges és környezettudatos életvitel igénye.
- az innovációra való igény,
- a kooperációra épülő közösségi magatartás.

Az alapelveknek megfelelően iskolánk értékeinek tartjuk a sokoldalú tanulói támogatást

***a teljes személyiség fejlődését eredményező képzést,
közösségi tehetséggondozást,
az esélyegyenlőség előmozdítását,***

az infokommunikációs technikák kiemelkedő alkalmazását

a partnerközpontú működést, családiasságot,

a pedagógiai innovációk iránti fogékonyságot

az irántunk megnyilvánuló keresettséget.

3. Nevelő-oktató munkánk céljai és feladatai

Közös célunk, hogy értékeink megőrzésével az eddig kivívott rangunkat, pozíciónkat az általános- és középiskolák között megőrizzük, és tovább erősítsük.

Az általános iskolai pedagógiai munka céljai és feladatai:

Az általános iskolában az alapfokú nevelés-oktatás első szakaszában, az alsó tagozatban az iskolába lépő kisgyermekben óvjuk és továbbfejlesztjük a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezetjük a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá tesszük saját környezetét, a

természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Teret adunk a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segítjük természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejlesztjük az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetítjük az elemi ismereteket, szokásokat alakítunk ki.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is.

Ennek megfelelően célunk

- diákjaink **kulcskompetenciáinak** fejlesztése:

anyanyelvi kommunikáció,
idegen nyelvi kommunikáció,
matematikai kompetencia,
természettudományos kompetencia,
digitális kompetencia,
a hatékony, önálló tanulás,
szociális és állampolgári kompetencia,
kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,
esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség.

A kulcskompetenciák birtoklása alkalmassá teszi tanulóinkat a változásokhoz való gyors és hatékony alkalmazkodásra, a változások befolyásolására, saját sorsuk tudatos alakítására. A kulcskompetenciák hozzájárulnak az egész életen át tartó tanuláshoz, az aktív állampolgári létezéshez, a társadalmi beilleszkedéshez és munkához.

- A részképesség-zavarok csökkentése, a sajátos nevelési igényű tanulók folyamatos egyéni fejlesztése.
- A sajátos nevelési igényű tanulók minél kevesebb problémával, nehézséggel történő integrálása.
- Minden tanítványunk számára az esélyegyenlőség biztosítása a tanítási-tanulási folyamatban.
- Beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók támogatása.
- Az egészséges személyiségfejlődés biztosítása, a szélsőségesen negatív személyiségjegyek kialakulásának megelőzése.
- Az angol nyelv, német nyelv kötelezően választott oktatása az általános iskola 1. évfolyamától kezdve.
- Valamennyi diákunk felkészítése a tanult idegen nyelven (nyelveken) való általános kommunikációra.

- Az IKT eszközök készség szintű használata a mindennapi tevékenységük során.
- A rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása.
- Tanrendbe iktatott egészség- és életmódnevelés az általános valamennyi évfolyamán.
- A kultúra, a művészet iránti igény felkeltése. Tanulóinkban váljon belső igénnyé az iskolai, települési és nemzeti hagyományok ápolása és őrzése.

A gimnáziumi pedagógiai munka céljai és feladatai:

A Szekszárdi I. Béla Gimnáziumban folyó nevelő-oktató munka elsődleges célja, hogy diákjainkat felkészítsük az érettségi vizsgára és az azt követő felsőfokú tanulmányokra. Nevelőtestületünk munkájának célja, hogy érvényesítse a humánus értékeket, közvetítse a nemzeti és az egyetemes kultúra alapértékeit, testi és lelki egészségre törekvő, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket, demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez alkalmazkodó cselekvésre. Az általános műveltséget megalapozó, érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás során fejlesztő célú képzési tartalmakkal, problémakezelési módokkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel készítjük fel tanulóinkat arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is, így átfogó céljaival összhangban kialakítjuk a tanulóknál az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

Arra törekszünk, hogy olyan fiatalok nevelődjének intézményünkben, akik rendszeres napi tanulóval tudatosan dolgoznak az életkorukban elérhető eredmények, célok eléréséért.

A nevelőtestület feladata, hogy figyelemmel kísérje a tanulói célok megvalósítását, a célokhoz vezető úton segítse az előrehaladást (ha szükséges, szülői együttműködéssel), hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására. Fontosnak tartjuk, hogy tanítványainkat rendszeresen és folyamatosan felkészítsük tanulmányi, művészeti, sportversenyekre, hogy elért eredményeiket elismerjük és segítsük továbbfejlődésüket.

Az életfeltételek kialakítása és a társadalomba való beilleszkedés sokoldalú tájékozódási képességet és tájékozottságot kívánó feladatát gimnáziumunk azzal támogatja, hogy felkészíti tanulóit a természeti és társadalmi jelenségek, kapcsolatrendszerek megértésére, alakítására, az alkalmazni képes tudás megszerzéséhez nélkülözhetetlen munka felvállalására. A fenntarthatóságra neveléssel pedig a környezettel való tudatos együttélésre, a környezetbarát életvitelre.

Mindehhez elengedhetetlen a tanulók tudatos, önkéntes, aktív, segítőkész együttműködése az iskolával.

A tanulmányokban való előrehaladás mellett olyan fiatalok nevelését tűzzük ki célul, akik jól működő osztályközösségeikkel beilleszkednek a gimnáziumi közösségbe, tevékenyen részt vállallnak a gimnáziumi hagyományok ápolásában.

4. Nevelő-oktató munkánk, pedagógiai tevékenységünk eszközei, eljárásai

Céljaink elérése érdekében a helyi tantervekben meghatározott tartalommal és követelményrendszer szerint végezzük napi tanítási-oktatási feladatainkat és a célokhoz igazodóan formáljuk napi nevelési tevékenységünket.

- Befogadó, és az egyéni fejlődést biztosító nevelés-oktatás eljárásait érvényesítő pedagógiai módszereket alkalmazunk.
- Pedagógiai munkánkban hangsúlyos a képességeket és a tudást, valamint a tudásszerzéshez szükséges attitűdöt harmonikusan fejlesztő nevelés-oktatás módszereinek alkalmazása.
- A tanórai és a tanórán kívüli tevékenységek során egyaránt kiemelt figyelmet szentelünk a fenntarthatóságra - nevelésre.
- Munkakultúránkat nyitott nevelési-oktatási környezet jellemzi: a szülőkkel, a civil szervezetekkel, és a helyi társadalommal kiépített partnerkapcsolataink erősek. A vezetés és a tantestület egyaránt elkötelezett a köznevelési intézmények közötti hálózati tanulás folyamatának erősítésében.
- Folyamatos önfejlesztésre törekszünk, önértékelési rendszert működtetünk, konstruktívan veszünk részt a külső értékelésben.
- Kidolgozott külső-belső szakmai kapcsolati formákkal rendelkezünk.
- Szervezeti kultúránkra, pedagógiai gyakorlatunkra jellemző a team-munka és a pedagógusok közötti, ill. a pedagógusok –diákok közötti aktív együttműködés.
- Az IKT eszközöket és módszereket a pedagógiai programban foglaltak szerint alkalmazzuk, használjuk az iskolai adminisztrációs szoftvert.
- Jó gyakorlataink másokkal való megosztására törekszünk.

4.1. A kulcskompetenciák fejlesztését célzó pedagógiai gyakorlat folytatása

A pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzésnek, a gyakoroltatásnak, cselekedtetésnek és emellett a példák érzelmi hatásának is.

- Napjainkban mind a hazai társadalom, mind az egyén számára rendkívül fontos a változó körülményekhez való alkalmazkodás. Az iskolai nevelés-oktatás szemléletében nem követhető már az a korábbi évtizedeket idéző modell, amikor a tanulási folyamat lezárult az iskolai tanulmányok befejezésével, és a megszerzett végzettség életre szólóan kijelölte az egyén életpályáját. A jövőben az életpálya bármely szakaszában szükségessé válhat annak módosítása, új készségek és kompetenciák elsajátítása. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.

Intézményünk pedagógiai tevékenységrendszere az ismeretek és képességek harmonikus fejlődését, az alkalmazásképes tudást és az eredményes tanulást helyezi a középpontba. Az ezt megvalósító helyi tantervek az ismeretszerzés és képességfejlesztés egyensúlyán alapuló nevelés- oktatást, fejlesztést valósítanak meg, a kétszintű érettségi vizsgakövetelményeket és a kerettantervnek megfelelő tartalmakat hatékonyan és eredményesen ötvöző pedagógiai tevékenységet.

- A középiskolai és általános iskolai nevelésben és oktatásban kiemelt fontosságúnak tartjuk, hogy a tudás alapvető tényezőit és összetevőit a tartalomba ágyazott képességfejlesztés

elvénnek a szem előtt tartásával árnyaljuk, szilárdítsuk és mélyítsük. Intézményünkben elsődlegesen fontosnak tartjuk szövegértési és szövegalkotási képességek, anyanyelvi kommunikáció; a matematikai, logikai képességek; az idegen nyelvi kompetenciák, a természettudományos-műszaki kompetenciák, a digitális kompetenciák és az életpálya-építési kompetenciák (kezdeményezőképesség-vállalkozói kompetenciák; esztétikai és művészeti kifejezőképesség) differenciált tudástartalomra épülő fejlesztését. A tudás alkalmazásának képessége, a problémák megoldásában mutatkozó kreativitás a vizsgakövetelményekben megfogalmazódó elvárás a kétszintű érettségien. Ezért a munkáját igényesen és eredményesen végző iskolában ennek a szemléletnek kell áthatnia az iskolai hétköznapiakat.

- Iskolának a jövőben eredményesebben kell vállalnia a személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, **szociális és állampolgári kompetenciák** fejlesztését. Az értelmi képességek fejlesztésében a kooperatív és a kompetitív (versenyszerű) módszerek egyaránt eredményesek lehetnek. A szociális kompetenciák kialakítását azonban a kooperatív módszerek jobban szolgálják.

A jövőben az interaktív és reflektív tanulás lehetőségeit kell szorgalmazni, és lehetőség szerint vissza kell szorítani a frontális osztálymunka kizárólagosságára épülő tanári gyakorlatot, az együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások mellett alkalmazva.

- A módszertani megújulás mellett a **hatékony, önálló és eredményes tanulás**, a tanulási motiváció növelésére törekszünk a hagyományosan iskolai helyszínen folyó tanulási tevékenységben és annak iskolán kívüli környezetre való kiterjesztésével, ehhez a modern kommunikáció eszközeit mozgósítva.

4.2. Az infokommunikációs technológiák (IKT) alkalmazása

Ahhoz, hogy a ma diákjai a holnap sikeres felnőttei legyenek, fontos őket megtanítani tanulni, megtanítani az eszközök megfelelő használatára, az információtechnológia szolgálatukba állítására. Az infokommunikáció meglévő eszközei rugalmas és integrált környezetet biztosítanak ahhoz, hogy fokozzák az iskolai teljesítményeket. A jövőben is tanár és diák személyes kapcsolatára fog épülni a nevelési-oktatási folyamat, de az informatika olyan lehetőségeket kínál, melyeket nem szabad figyelmen kívül hagynunk. Két nagy területre bontottuk az informatikai eszközökkel behálózott iskolai világot:

➤ Diák és tanár közös tanulási-tanítási tevékenysége

A személyiség egyik legfontosabb összetevője, hogy miként viszonyul környezetéhez. A környezetünkhöz információk útján kapcsolódunk.

Ahhoz, hogy az információkhoz való hozzájutás, ill. azok kezelésének képessége fejlődjen, meg kell tanulnunk a lehető leghatékonyabban kommunikálni környezetünkkel. A modern kommunikáció egyik legfontosabb eszköze ma az informatika. Ha versenyképességünket meg akarjuk őrizni, akkor versenyképes tudás birtokába kell juttatnunk tanítványainkat. Fejlesztésünk kell tehát az informatikai tudást, a digitális kompetenciákat. Az oktatásban hangsúlyos szerepet kell kapniuk azoknak az elemeknek, amelyek ezt a tartalmat közvetítik.

A tanulás szerves részeként kezeljük a számítógépet és az internetet. Ez gyakorlatilag minden tantárgynál lehetőséget biztosít az egyéni tanulási utak bejárásához, az egyénhez szabott követelmények megvalósításához is.

Törekszünk arra, hogy a számítógép legyen a pedagógus és a tanulók közötti kommunikáció egyik eszköze. Ezzel egyúttal irányítani tudjuk az informatikai tudás megszerzését, valamint a megszerzett tudás alkalmazását. Az iskolai honlapról kívülről is elérhető **e-learning rendszert** működtetünk. Célunk, hogy ennek használatát általánossá, a mindennapi pedagógiai gyakorlat részévé tegyük.

A hordozható laptopok és projektorok használata mára már szinte minden tantárgynál általánossá vált. A tanórákon nagy gyakorisággal alkalmazunk digitális anyagokat szemléltetés, vázlatkészítés, gyakoroltatás céljából, használjuk a Sulinet Tudásbázis, Nemzeti Köznevelési Portál nyújtotta lehetőségeket. Célunk, hogy az általános iskolában a tanórák legalább 25 %-ában, a gimnáziumban pedig a 30 %-ában IKT eszközöket alkalmazzunk. Célunk, hogy a számunkra hozzáférhető digitális tananyagok használata mellett az e-learning rendszer alkalmazása is beépüljön a tanulási tevékenységbe.

➤ **Hatékony iskolai digitális kommunikáció és adminisztráció**

A korszerű informatikai eszközök lehetővé teszik, hogy a digitális kommunikációs csatornákat használjunk a partnereinkkel való kapcsolattartásban.

A gimnáziumi e-learning rendszeren keresztül új kapcsolattartási formákat alakítunk ki. (Tananyagok, feladatok közvetítése; házi feladatok kitűzése, otthoni munkák, stb. beküldése) Törekszünk arra, hogy minden fontos információ digitálisan jelenjen meg először. A napi munkában azonban úgy tűnik, egyelőre nem nélkülözhetjük a hagyományos, papír alapú adminisztrációt sem. A gimnáziumban és az általános iskolában hatékonyan alkalmazzuk a digitális naplót, mely a kommunikáció újabb csatornáit nyitotta meg szülők és tanulók, valamint a pedagógusok, iskola között.

4.3. A jövőre vonatkozó pedagógiai terveink

Iskolánk a jövőjét egyedi, más intézmények számára is példaértékű, működésében koherens, befogadó, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlattal rendelkező, és ezt publikálni, valamint átadni képes intézményként képzei el. A sorozatos pedagógiai innovációk eredményeként kialakított tanulásszervezési eljárásokat alkalmazó, az infokommunikációs technológiák alkalmazásában példaértékű, tehetséggondozó programmal dolgozó intézményként, mindezt továbbra is az alapító által rögzített tevékenységi körökben valósítva meg: az alap- és középfokú oktatásban.

Továbbra is elsősorban a szedresi, a szekszárdi, a szedres-környéki és a közvetlen városkörnyéki települések, iskolák diákjaira számítunk.

Valljuk, hogy jövőorientált szemléletű, innovatív iskolaként a folyamatos pedagógiai megújulás, környezetünk változásaihoz folyamatosan alkalmazkodó képzési szerkezet jelentheti számunkra a sikeres jövő útját.

5. Nevelő-oktató munkánk területei – cél- és feladatrendszer, eszközök és eljárások

Nevelési-oktatási tevékenységünk célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Nevelési tevékenységünk életszerű: felkészít az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segít választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira.

Az iskolai közösség élete, tanáraink példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

Nevelő-oktató munkánk általános céljaként a kompetens, intelligens, a világra és önmagára pozitívan tekinteni tudó, felelős állampolgárrá nevelést tűzzük ki. Ehhez konkretizáljuk céljainkat, és tevékenységünket úgy végezzük, hogy diákjaink tudása és képességei az iskolánkban töltött évek alatt folyamatosan fejlődjenek, személyiségükben pedig kiteljesedjenek. Célja továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.

Feladatunk a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

5.1. Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Összetett iskolánkban az általános iskolai nevelés-oktatás alapvető feladata a kulcskompetenciák megalapozása, majd továbbfejlesztése, hangsúlyt fektetve a pályaaorientációra. A középiskolai nevelés-oktatás szakaszában folyó nevelés-oktatás feladata az iskolai alpműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák.

A Nemzeti Alaptanterv nevelési céljai intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma. Összetett iskolánk alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét széleskörűen fejlessze, tiszteletben tartva minden ember egyediségét, fejlődését és az egyetemes emberi értékeket.

➤ Célunk az eredményes értelmi nevelés: korszerű, alkalmazható tudás, sokoldalú általános műveltség nyújtása

Az értelmi nevelés területén nagy hangsúlyt fektetünk a kulcskompetenciák fejlesztésére, az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítására, fejlesztésére. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítására, a praktikus gondolkodásra.

A kulcskompetenciák fejlesztése a Nemzeti alaptanterv alapján történik. Fejlesztés feladatainkat ezen a téren a helyi tanterv tartalmazza.

A tanulás tanítása minden pedagógus feladata. A tanulási technikák, eredményes stratégiák közvetítése elsősorban a kötelező tanórákon kell, hogy megvalósuljon.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a tanulók a tőlük elvárható szinten teljesítenek az országos méréseken, vizsgákon
- a tanulók legalább 20 %-a vesz részt tanulmányi, művészeti versenyeken, sportversenyeken.

➤ Célunk az erkölcsi érzék fejlesztése, a kötelesség- és felelősségtudat, az önálló gondolkodásra nevelés, harmonikus testi, lelki, szellemi képességek kibontakoztatása

- az önállóság, a kezdeményező- és döntési képesség fejlesztése,
- a munka, az erőfeszítés megbecsülése,
- türelem, megértés, elfogadás fontossága, megtapasztalása
- tisztesség, a korrupció elleni fellépés, mértéktartás
- együttérzés, segítőkészség
- közösségi szolgálat végzése iránti igény kialakítása
- a tanuláshoz való pozitív beállítódás
- a játék személyiségformáló erejének felismertetése és erősítése,

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

Értéorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák), elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmája.

Követelményeink között a tanulást, a fizikai terhelést és a belső emberi értékeket együttesen hangsúlyozzuk; ösztönözzük diákjainkat a munka, az erőfeszítések, a kiemelkedő teljesítmények megbecsülésére minden területen. Kialakítjuk bennük az állandó önművelődés, a tanórán kívüli ismeretszerzés igényét. Az életkori és egyéni sajátosságokat is figyelembe véve, folyamatosan növekvő terhelést tervezünk és valósítunk meg a tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon. Segítjük tanulóinkat az egyéni tanulási utak megtalálásában. Hirdetjük a „mindenki tehetséges valamiben”, a „Te is meg tudod csinálni” elvét. A tanórai, valamint a tanórán és iskolán kívüli tevékenységeket (sport, tánc, ének-zene, színjátszás, művészeti alkotás stb.) egyaránt elismerjük, a kiemelkedő teljesítményeket jutalmazzuk.

Munkánkat a gimnáziumban akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- az iskolai stressz mértéke elfogadható, és diákjaink továbbra is családi hangulatúnak tartják iskolájukat,
- eredményesen támogatjuk az 50 óra közösségi szolgálat teljesítését.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

- oktató-nevelő munkánk során az egyéni képességek, sajátos nevelési igények figyelembe vétele;
- különös figyelem fordítása a tehetséges, illetve a beilleszkedési- vagy tanulási problémákkal küzdő és a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítésére;

- igény ébresztése az egészséges életmód szabályainak megismerésére, betartására, tudásuk folyamatos bővítésére;
- az eredményes tanulási módszerek elsajátításának segítése;
- a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismertetése;
- személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartásra nevelés;
- követendő elődeink és kortársaink munkájának megismertetése;
- az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződésé alakítása;
- az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása;
- az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása;
- az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása;
- az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása;
- a tanulók nemzeti nevelése. Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése;
- az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre;
- az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetünk rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása;
- a tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

Nevelési céljaink megvalósulását az általános iskolában akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk végzős diákjainak döntő többsége a nyolcadik évfolyam végén:

- Minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás helyi tantervében meghatározott továbbhaladás feltételeinek. (Természetesen elsődleges célunk az, hogy tanulóink a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességeik alapján elvárható legjobb szinten feleljenek meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.)
- Rendelkezik olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen.
- Ismeri a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat.

➤ Célunk az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- pozitív énkép és helyes önismeret kialakítása,
- felelősségvállalás saját sorsunk alakításáért
- kölcsönös megbecsülésen alapuló emberi kapcsolatok

- a rendszeres testmozgás, a szabadidő értelmes eltöltése igényének kialakítása.

Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Az önismeret és énkép kialakulásának segítése, az értelmi és érzelmi oldal egészséges arányának kifejlesztésére törekvés. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása: a folyamatos önfejlesztés belső igényének kialakítása. A tanuló segítése, hogy képessé váljon érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a gyakorlására, valamint a kölcsönös elfogadásra. Fontos a társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek (szociális kompetencia), a kulturált magatartás és a kommunikáció elsajátítása.

A cél elérése minden tanítási órának és minden tanórán kívüli tevékenységünknek feladata. Alkalmazzuk a korszerű személyiségfejlesztő tréningeket, az ön- és társismereti játékokat (tánc és dráma). Segítjük tanulóinkat az egyéni tanulási utak megtalálásában. Tantárgytól függetlenül kívánjuk fejleszteni tanulóink tanulási, önismereti és életviteli képességeit. Szorgalmazzuk a csoportos színház- és hangverseny-látogatásokat, filmek közös megtekintését. Bekapcsolódunk Szekszárd és Szedres kulturális és sport életébe.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a pszichés problémával küszködő tanulóink száma nem nő, és hosszabb távon is alacsony marad,
- a konfliktusok száma nem növekszik
- a tanórán kívüli tevékenységekben, programokban a tanulók aktívan, tartósan nem csökkenő létszámban vesznek részt

➤ Célunk a másokért való felelősségvállalásra, önkéntességre nevelés

A munka fontosságának és megbecsülésének tudatosítása. Az iskolában létrehozott szellemi és anyagi javak megbecsülése, a mindennapos elvégzett tevékenységek gyakoroltatása, a csoportmunkában való részvétel képességének és a projektszemléletnek a fejlesztése. Tanulóinkban a szociális érzékenység és a segítő magatartás fejlesztése.

Célul tűzzük ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység kialakulását, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül, **közösségi szolgálat** által ismerjék meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

- együttműködési stratégiák gyakorlása és a versenyszellem ébren tartása; a konfliktusok kezelésének megtanítása; önkorlátozásra és toleranciára nevelés; a szolidaritás elmélyítése; a sokféleség, másság elfogadtatása;
- aktív közösségi tevékenység szorgalmazása, melynek során kialakul a közösséghez tartozás és a hazaszeretet érzése
- közösségi szolgálat végzése és annak pedagógiai feldolgozása

- a diákok önszerveződéseinek támogatása, önkormányzati munkájának segítése;
- tudatosítani diákjainkban, hogy hazájuk, Európa és a világ polgárai is egyben; erősíteni kötődésüket iskolájukhoz.

A cél elérése minden tanítási órának és minden tanórán kívüli tevékenységnek feladata. Azt a képességet, hogy különféle területeken hatékonyan tudjunk kommunikálni, figyelembe vesszük és megértjük a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereinkben bizalmat keltünk, és empátikusak vagyunk., leküzdjük az esetlegesen meglévő személyes előítéleteinket és kompromisszumos problémamegoldásra törekszünk, együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások, kooperatív technikák alkalmazásával fejlesztjük. A tanórákon kiemelten fejlesztjük a vitakultúrát is.

Kiemelt feladatunknak tekintjük az iskolai közösségi szolgálat megszervezését a gimnáziumban.

Ezzel kapcsolatosan kiemelt felelősségünk és feladataink:

a) Az igazgató felelősségei körében gondoskodik a közösségi szolgálat megszervezését koordináló pedagógus megbízásáról, továbbá gondoskodik arról, hogy az intézményben az osztályfőnökök nyilvántartsák és folyamatosan vezessék a tanulók iskolai közösségi szolgálatának végzését a törzslapon, a bizonyítványban és a naplóban.

b) a koordinátor szervezési feladatai:

- éves munkaterv készítése
- helyi lehetőségek feltérképezése
- a fogadó helyekkel való kapcsolattartás, kapcsolatfelvétel, kapcsolatok ápolása
- az osztályfőnöki munka nyomon követése

c) az osztályfőnök feladata:

- együttműködik az iskolai koordinátorral
- jelentkeztetés, adminisztrálás, dokumentálás, ellenőrzés, igazolás
- a tanulók előzetes felkészítése, motiválása
- fogadó helyek kezdeményezése a tanulói igények alapján
- a tapasztalatok pedagógiai célú feldolgozása
- szülők tájékoztatása.

A tevékenység megszervezésének lépései az iskolában:

1. az igazgató kijelöli a program megvalósulásáért felelős koordinátort
2. a helyi lehetőségek feltérképezése, együttműködési szerződések megkötése a jogszabályi feltételeknek megfelelő külső partnerekkel
3. a tanulók és szülők tájékoztatása a választható lehetőségekről, a javasolt ütemezésről
4. a tanulók jelentkeztetése formanyomtatványon
5. a közösségi szolgálat ütemezett teljesítése a jelentkezés alapján, közösségi szolgálati napló vezetése
6. a teljesítés ellenőrzése negyedévente, adminisztrálása a közösségi szolgálati naplóban
7. az éves munka értékelése, tapasztalatok feldolgozása, éves teljesítés rögzítése a tanügyi dokumentumokban
8. az 50 óra közösségi szolgálat teljesítésének igazolása.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium lehetőséget biztosít tanulóinak, hogy az intézményben teljesítse az 50 óra közösségi szolgálat egy részét vagy egészét.

Intézményünkben az alábbi területeken lehet tevékenykedni:

- *oktatási (pl. korrepetálás, mentorálás, kortárs-segítés, kutatás),*
- *közösségi (pl. katonasír gondozása, diák-közéleti tevékenység szervezése, önszerveződés támogatása pedagógiai programhoz illeszkedő tevékenységben, iskolán kívüli „marketing” tevékenység),*
- *kulturális (pl. tanórán kívüli iskolai közösséget érintő teamek feladataiban segítségnyújtás, szervezés, nagyrendezvények, ünnepségek tevékenységeiben közreműködés), illetve*
- *környezet- és természetvédelem (pl. közösségi terek rendezése, iskolai terek dekorációja, installáció, parkápolás, növényesítés, madáretetés, akvárium, terrárium, volier-gondozás, festés, szeméthyűjtés, iskolakert-ápolás, környezet-takarítás).*

Az intézményben teljesített közösségi szolgálat az intézmény egészében (gimnázium, kollégium, általános iskola) végezhető. Ezek megvalósulása: a választott tevékenységhez a tanulónak gimnáziumi tanár-mentort kell találniuk, aki nyomon követi és igazolja a teljesített közösségi szolgálati tevékenységet és időtartamot.

➤ Célunk a tudatos életpálya-tervezés kialakítása, fejlesztése

Átfogó ismeretek szerzése és betekintés a munka világába, az életkoruknak és tudásuknak megfelelő lehetőségek megismerése több csatornán keresztül és a felsőoktatási intézmények által szervezett nyílt napok segítségével. Felkészítés az egyéni képességek, pályaalakultság felmérésére és elfogadására, a jövőbeli felelősségvállalásra. A segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos tevékenységek gyakorlása, magatartásmódok és azok kezelésének fejlesztése.

A kezdeményezőképeség segíti az egyént a mindennapi életben abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Az ehhez szükséges képességek fejlesztése iskolánk kiemelt feladata.

Fontosnak tartjuk a pályatervezési és életvezetési kompetenciák fejlesztését, melynek fő területeit az önismeret, az öngondoskodás, a munkaerőpiac által elvárt személyes és társas készségek fejlesztésében látjuk. A diákok hiteles énképe lehet csak a megfelelő alapja annak, hogy széleskörű pályaismeret és munkaerő-piaci tájékozódás mellett a pályaválasztásukkal illetően helyes döntéseket hozzanak, képesek legyenek az életpálya-építésüket tervezni. Az osztályfőnöki órákon előnyben részesítjük A Bázisiskolai Program a TÁMOP 3.3.12-12-2013-0001. sz. „Ifjúság.hu a sikeres nemzedékért – Átfogó ifjúsági szolgáltatásfejlesztés a köznevelésben tanuló diákok esélyegyenlőségének növelése érdekében” című projekt által kidolgozott foglalkozásterveket, megismert gyakorlatokat.

A tervezés, szervezés, irányítás, vezetés, delegálás, az elemzés, a kommunikálás, a tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérs és -vállalás, egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés készségeinek fejlesztése a tanulóközpontú pedagógiai eljárások eszközrendszerével hagyományos eljárások mellett az újszerű oktatásszervezési eljárások bevezetésével iskolai környezetben is eredményesen oldható meg, ezért az általános iskolában és a gimnáziumban a tanulóközpontú módszerek alkalmazását preferáljuk.

A cél elérését szolgáló feladataink a gimnáziumban:

- a képességek, vágyak, vonzalmak, lehetőségek folyamatos összehangolása a tanulóknál a sikeres életpálya megvalósítása érdekében.
- a pályamódosítások lehetőségének, illetve szükségszerűségének tudatosítása a 21. század társadalmában; a mobilitásra, az önmenedzselésre, a bizonytalanság kezelésének képességére nevelés,
- szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése,
- a munka világában, ezen belül a hazai, valamint az európai uniós munkaerőpiacon, valamint a továbbtanulási lehetőségekben való tájékozódás képességének kialakítása.

A sikeres pályaeorientáció – a szaktanárokkal történő folyamatos konzultációval – elsősorban osztályfőnöki feladat, amelyet pályaválasztási felelősünk és iskolai szervezésű programok is segítenek. Pályaválasztási tájékoztatókat, fórumokat tartunk tanítványainknak és szüleiknek, elküldjük diákjainkat az egyetemi-főiskolai nyílt napokra, fogadjuk a felsőoktatási intézmények képviselőit. Korábban végzett diákjainkat élménybeszámolóra hívjuk. Kapcsolatot tartunk a Megyei Munkaügyi Központtal. A társadalom-ismeret tantárgy/osztályfőnöki órák keretében – meghívott előadókkal – aktuális jogi, gazdasági (pl. vállalkozási) ismeretek megszerzését segítjük elő (a szakképzés révén a gazdasági szférához fűződő kapcsolatainkat kihasználjuk).

Minden jogosult tanulónkat bevonjuk az Útravaló Ösztöndíjprogramba.

Az Arany János Kollégiumi Program felsőbb-éves, gimnáziumi tanulóinak, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók előrehaladását, érdeklődésük kiforrását fokozottan figyelemmel kísérjük, a vállalkozói kompetenciákat, kezdeményezőképeséget fejlesztő tréningekbe bevonódásukat szorgalmazzuk.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- az egyéni képességek és a továbbtanulási szándékok egymással harmonizálnak,
- tanulóink a felsőfokú intézményekben is megállják helyüket,
- tanulóink rendszeresebb pályakövetését megvalósítjuk.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

Ahhoz, hogy a diák jól válasszon pályát, ismernie kell önmagát, a képességeit. A helyes **önismeret** kialakításában az iskolának fontos szerepe van, de legalább ilyen fontos az is, hogy **segítse a tanulóit a pályaválasztásban**.

Mindezek érdekében kiemelt figyelmet fordítunk tanulóink pályaeorientációjára, a sikeres pályaválasztás elősegítésére. Arra törekszünk, hogy iskoláinkban végzetek többsége megállja helyét a választott iskolákban. Célunk, hogy a szülővel, közösen megtaláljuk azt az utat, amely megfelel egyéni képességeinek, érdeklődésének és tudásának.

A sikeres pályaválasztás érdekében több iskolai „fórumon”, az iskola pedagógusainak bevonásával rendezünk és kezdeményezünk beszélgetést a diákokkal és szüleikkel a továbbtanulás általános és az egyénre szabott kérdéseiről (osztályfőnöki óra, szülői értekezlet, diákönkormányzat). Az iskola hirdető fórumain tájékoztatjuk a diákokat a továbbtanulás kérdéseiről (faliújság, honlap,). A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 pályázat fenntartása során pályaeorientációs foglalkozások keretében internetes szolgáltatást veszünk igénybe. A pályaeorientációs foglalkozások az osztályfőnöki órák keretében valósulnak meg 7. és 8. osztályokban, azokban a tantermekben ahol interaktív tábla áll rendelkezésre. Ezeket a foglalkozásokat az osztályfőnökök a fent említett két évfolyamon beépítik az osztályfőnöki munkatervbe. A tanulók továbbtanulási esélyeinek növelése az internetes anyagok

felhasználásával és az internetes keresés lehetőségeinek bemutatásával történik. A hátrányos helyzetű tanulók társadalmi beilleszkedését elősegíti a sikeres pályaválasztás, melynek részeleme az osztályfőnöki órák keretében megvalósuló pályaaorientációs foglalkozás.

Az intézmény színteret nyújt arra, hogy más intézmények (fogadó iskolák) bemutatkozhatnak diákjaink és szüleik előtt, és ismertethessék továbbtanulási kínálataikat. Ezen túl szervezett, vagy önszerveződő csoportok formájában lehetőséget biztosítunk a pályaválasztás előtt álló tanulóinknak arra, hogy **más intézmény nyílt napjait**, szakmai kiállításait felkeresve információkat gyűjtsenek a választásukhoz.

➤ Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok diszkriminációjára. Az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerésére, megbecsülésére nevelő ismeretek elsajátítása, egyéni és közösségi tevékenységek gyakorlása. Az ezzel kapcsolatos feladatokat a közösségfejlesztéssel kapcsolatos, következő fejezetben részletezzük.

➤ Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), melynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás.

A cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztélet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A közügyekben való részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárásaink.

A személyes, értékközpontú, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

A sikeres kapcsolatok és társadalmi részvétel érdekében elengedhetetlen a normatudat, a viselkedési és az általánosan elfogadott magatartási szabályok megértése. Fontos az egyénnel, a csoporttal, a munkaszervezettel, a nemek közti egyenlőséggel, a megkülönböztetésmentességgel, a társadalommal és a kultúrával kapcsolatos alapvető koncepciók ismerete.

Az ezzel kapcsolatos feladatokat, a hagyományok ápolásának fontosságát a közösségfejlesztéssel kapcsolatos, következő fejezetben részletezzük.

➤ Médiatudatosságra való nevelés

Biztos esztétikai értékítélet és belső késztetés kialakítása.

A tanulók ismerjék meg és értsek meg, hogy milyen összefüggés van a média, a pénz és a társadalom között, tudják értelmezni a látottakat és hallottakat, alakuljon ki kritikai beállítódásuk. Szerezenek ismereteket az adatbiztonsággal, a jogtudatossággal, és a függőséggel kapcsolatosan.

Az ehhez kapcsolható pedagógiai feladatok megvalósítása tantárgyanként, tevékenységenként változó, de minden pedagógus feladata, hogy tanítványaiban kialakítsa az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módját.

A mozgóképkultúra és médiaismeret, a művészetek (közép-és emelt szintű képzés), valamint az informatika (közép-és emelt szint) tárgyak kiemelt szerepet kapnak a médiatudatosságra nevelésben.

➤ Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanulóknak tudatosodjon saját felelősségük a tisztességes munka, a fogyasztás, az ésszerű gazdálkodás területén, tudjanak mérlegelni és dönteni. Ismerkedjenek meg a vállalkozások során felmerülő kockázatokkal és veszélyekkel, azzal, hogy a pénzt hogyan fektethetik be, és ehhez kitől kérjenek információkat.

Ezzel kapcsolatos feladatainkat, a megvalósítás gyakorlatát helyi tantervünk tartalmazza.

➤ Célunk a fenntarthatóságra, a környezettudatos magatartásra nevelés

Környezettudatos magatartás, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrál, annak elfogadtatása, hogy a természeti erőforrásokat a tanulók tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Váljon a tanulók igényévé a természet és szűkebb környezetük megóvása. Ismerjék meg a hosszú távon fenntartható életmód gyakorlati fogásait.

Közvetlen és tágabb környezetünk értékeinek, sokszínűségének megőrzésére, gyarapítására, közösségi szolgálatba való bekapcsolódás.

Célunk, hogy tanulóink ismerjék és becsüljék kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Tanulóinkat megtanítjuk arra, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használják. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára.

Törekednünk kell arra, hogy a tanulók tevékenyen kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetünk értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába. Tevékenyen bekapcsolódunk az ÖKOISKOLAI programba, a címmel járó kötelezettségeket és vállalásokat a tanulók szemléletének formálása érdekében megvalósítjuk.

E célok megvalósításával kapcsolatos feladatokat a környezeti nevelési programban rögzítettük.

➤ Célunk a testi és lelki egészségre nevelés és családi életre nevelés

Testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal koherensen jelenik meg, a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre épül, és magában foglalja az egészségmegőrzést is. A nevelés feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Célunk a tanulók ösztönözése arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a

mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.

Feladatunk, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiváljuk és segítjük a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. E célok megvalósításával kapcsolatos feladatokat az egészségnevelési programban rögzítettük.

Célkitűzéseink alapján az alábbi fő pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket.

Kiemelt feladataink:

- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása.
- A nevelés és az oktatás egységben történő kezelése
- Az iskarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés és esélyegyenlőség biztosítása.
- Minden tanulónk számára biztosítani kell az alapkészségek elsajátítását, melyek a társadalomba való beilleszkedéshez, a további ismeretszerzéshez és az önmegvalósításhoz szükségesek.
- A tanulók személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésükben kell szemlélni.
- A tanulói személyiség(ek) sajátosságainak megfelelő módszerekkel, sokoldalú feltárása.
- A tanuló teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakozására kell törekedni.
- Fel kell készítenünk a tanulókat az önálló ismeretszerzésre, a sikeres felsőoktatási felvételre.
- Elő kell segíteni az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: érettségi előkészítők, szakkörök, kirándulás, iskolaújság stb.
- A tanulók problémamegoldó gondolkodásának, az összefüggések felismerésének fejlesztése osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató feladatokkal az egyéni képességek kibontakozásának támogatása. A munkafolyamatok megszervezése során csoportos tanítás esetén is figyelni kell az egyéni szükségletekre, a tanulók egyéni képességeinek figyelembevételére, az egyéni igényeknek megfelelő stratégiák alkalmazására.
- A diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzetek teremtése.
- A tanítási-tanulási folyamatban alkotó jellegű feladatok biztosítása.
- Ismert és elismert személyiségek által követésre méltó példák felmutatása.
- A személyes meggyőződés és világkép kialakulásának és érzelmi-szellemi megerősítésének elősegítése személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.
- Konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező, alkotó (kis) közösségek létrehozása, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját.

- Azoknak a hátrányoknak a csökkentésére való törekvés, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink továbbá:

A helyi tantervben leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása, valamint az ezekre épülő differenciálás.

A helyi tantervet is magában foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amelyek ösztönzik a személyiségfejlesztő oktatást, fejlesztik a tanulók önismeretét, gondolkodási képességét, együttműködési készségét, fejlesztik kitartásukat és a sikerért tett erőfeszítéseik tartósságát, valamint hozzájárulnak életmódjuk, motívumaik, szokásaik, az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

5.2. Közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos feladatok

- Célunk, hogy diákjaink a különböző közösségek normáihoz igazodó, a közösségeikre büszke, azokhoz ragaszkodó, másokért is felelősséget vállaló, önálló véleményalkotásra képes, sikeres felnőtté váljanak,

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
Fontosnak tartjuk a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítását.

- Az önkormányzás képességének kialakítása:

A tanulói közösségek fejlesztése során kialakítjuk a közösségekben, hogy nevelői segítséggel, vagy önállóan, közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A közösségi nevelés területei iskolánkban: tanórák (szaktárgyi órák, osztályfőnöki órák) egyéb foglalkozások (*szakkörök, kirándulások, délutáni szabadidős foglalkozások, sportkör, tehetséggondozó műhelyek, projektek...*), valamint az aktív diák-önkormányzati munka.

- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulói közösségek fejlesztésében

A tanulói közösségek irányításánál a pedagógusok alkalmazkodnak az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a serdülő- és ifjúkori problémákhoz.

- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése

- A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek. Olyan pedagógusközösség kialakítására törekszünk, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja.

A tanórán megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:

tanítványaink egymás elfogadására nevelése

az eltérő társadalmi háttérű tanulói sajátosságok figyelembe vétele

együttműködést támogató, motiváló módszerek alkalmazása
 biztonságérzet, elfogadó légkör kialakítása
 konfliktus-megelőzés közös szabályrendszer kialakításával, ha szükséges, a
 konfliktusok időben való felismerése és kezelése
 a tanulói véleménycsere ösztönzése, a vitakultúrát fejlesztő tanulásszervezési
 eljárások alkalmazása
 tudatos értékközvetítés: együttműködés, nyitottság, társadalmi problémák iránti
 érzékenység, más kultúrák elfogadására nevelés
 a gimnáziumban e-learning rendszer alkalmazásával online közösség létrehozása

- A tanulás támogatása egyéni képességekhez igazodó munkaformák előtérbe helyezésével, a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodva, a tanulmányi és a munkaerőkölcse erősítésével.
- Különböző változatos munkaformákkal a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése, kooperatív együttműködéssel (csoportmunka, differenciált, egyéni munka, kísérlet, verseny, projekt) az együvé-tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- A tanulók motiválása, kezdeményezéseik, közvetlen tapasztalatszerzésük támogatása.
- Szociális kompetenciák fejlesztése (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség).
- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére való nevelése.
- Hagyományőrző tevékenységeink fejlesztik a közösséget, erősítik a közösséghez való tartozás érzését
- tudatos közösségfejlesztéssel, sokoldalú és változatos foglalkozásokkal (zene, tánc, képzőművészeti, kézműves foglalkozások, múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadásokon tett csoportos látogatások stb.) járulunk hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezünk, melyeken a részvétel önkéntes (pl.: túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, stb.)

A közösségi magatartásra nevelés hatékony eszközei az összetett iskolában évente lebonyolított projektek. Az általános iskola tanévente egy, a gimnázium két, legalább három hetet felölelő projektet valósít meg, melyek közül az egyik a tanulói közösségi tevékenység, a „közügy” –ekben való aktív szerepvállalást mintaként közvetítő szervezési projekt. Tanévente egy-egy témahét segíti a közösségi működésre nevelést.

A közösségi élet rendezvényeit a diákokkal közösen szervezzük meg (szöcsketábor, tanévnyitó, diáknapi, diákköszgyűlés, Béla-napok, szalagtűző, ballagás, tanévzáró).

Az osztálykirándulásokat a közösségi kohézió megteremtése fontos terepének tekintjük.

Az osztályon belüli kohézió, illetve az önálló felelősségtudat kialakítása érdekében ÖKOISKOLA lévén a lehetőségek figyelembe vétele mellett törekszünk arra, hogy a mindenkori 9. évfolyamos tanulók erdei iskolában töltsék az osztálykirándulást, amely az együttes tevékenységre alapozva biztosítja a szociális tanulás lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést.

Az iskola közösségéhez tartozást erősíti az énekkar, az iskolarádió, a diákújság, a diákszínpad, az iskolai sportkör, valamint az iskolai hagyományok rendszere. Az iskolai életben kialakuló konfliktusokat közösen oldjuk meg. Rendezvényeinkre külső előadókat, vendégeket hívunk, de saját értékeinket is megmutatjuk. Keressük a lehetőséget más közösségekkel való kapcsolatfelvételre, gyarapítjuk a külföldi kapcsolatainkat. Szorgalmazzuk a város középiskolái közötti együttműködést.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- egészséges szellemű, egymással versengő – de nem rivalizáló – osztályközösségek jönnek létre,
- folyamatosan erősödik az I. Bélás öntudat,
- a DÖK képes önállóan megszervezni programokat a diákok számára, a résztvevők kölcsönös megelégedésére.

A cél elérését szolgáló feladataink az általános iskolában:

- a tanulók személyiségének tiszteletben tartása, szeretetteljes emberi kapcsolat kiépítése velük;
- bevonásuk saját iskolai életük megszervezésébe;
- a velük szemben támasztott követelmények megismertetése;
- az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak megismertetése és betartatása;
- Felelősségtudatra, a másság elfogadására, a konfliktusok békés eszközökkel való megoldására, mások megértésére, egymás jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartására, nyitottságra nevelés.
- az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése;
- a tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásig;
- a tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják;
- a tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek;
- a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.
- A felnőtté válást, a közösségbe való beilleszkedést jobban elősegítheti az SNI-s tanulóknak a többi tanulóval együtt történő integrált oktatása.

Az iskolai hagyományok a diákság mindennapi életének sarokkövei, melyek révén intézményünk tényleges diákpolgárává válnak, és így alakul ki kötődésük az iskolához. A hagyományok ápolása, tisztelete, újabb eseményekkel való gyarapítása egyrészt iskolánk hírnevét gyarapítja, másrészt azt bizonyítja, hogy diákjaink igénylik ezen események megrendezését, esetleges átalakítását, bővítését.

➤ **Tanévenként ismétlődő rendezvényeink a gimnáziumban**

- **Tanévnyitó, diáknapi, szalagtűző, ballagás, tanévzáró, projekt, témahét**

- Tanévnyitó ünnepélyünkön emléklapot adunk át iskolánk újdonsült diákjainak.
- A diáknapot a DÖK szervezi meg.
- A ballagás előtti napokban a végzősök megkoszorúzzák névadónk Béla téri szobrát.
- Ballagási ünnepségünknek 1995 óta része az *I. Béla Emlékplakett* átadása.
- A plakett felirata: *DIÁKOKÉRT, ISKOLÁNKÉRT, EGYMÁSÉRT* Kaphatják: az iskola tanára, dolgozója, diákja, valamint olyan személy, aki az intézmény munkáját kiemelkedően segíti, illetve az iskola minden öregdiákja, aki a társadalmi élet bármely területén közmegebecsülésnek örvend és az iskolához szorosan kötődik.
- Tanévzáró ünnepélyünkön jutalmazzuk meg a tanulásban, a közösségi tevékenységben, sportban, kulturális területen élen járó diákjainkat.
- Tanévente a tanulókkal közösen egy (három hetet meghaladó) pedagógiai projektet és egy témahetet szervezünk

- **Béla Napok**

Minden év decemberének első hetében rendezvénysorozattal emlékezünk meg névadónkról, I. Béla Árpád-házi királyról.

Állandó programok a héten:

- művészeti bemutató,
- megyei angol verseny, környezetvédelmi verseny
- művészeti, tudományos előadások, projektek bemutatása (TEHETSÉGNAP)
- I. Béla Kosárlabda Torna

- **Neumann Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny Kovács Győző szellemében (szervezési projekt, röviden: Neumann Verseny)**

Az informatikai versenyképesség megőrzésének, a tehetséggondozásnak, iskolánk közéleti szerepvállalásának szép példája a verseny évenkénti megrendezése. melyről a tehetséggondozó programban az 5.3.2 pontban részletesen beszámolunk és a helyi tantervben -mint szervezési projektünk megvalósítása – még szólunk.

- **Megemlékezések**

- Megemlékezés az aradi vértanúk napjáról
- Megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharcról
- Megemlékezés az 1956-os forradalom és szabadságharcról
- Magyar Kultúra Napja
- A diktatúrák áldozatainak emléknapja
- Megemlékezés az 1848-49-es forradalom és szabadságharcról
- A holokauszt áldozatainak emléknapja
- Nemzeti Összetartozás Napja
- A megemlékezések formáját az éves munkaterv határozza meg.

- **Beiskolázási napok**

Október-november hónapokban összehangolt rendezvény-sorozattal mutatkozunk be az irántunk érdeklődő tanulóknak és szüleiknek. Ennek keretében részt veszünk a megyei pályaválasztási bemutatón; tájékoztatót tartunk iskolánkban pedagógiai programunkról és aktuális kínálatunkról; nyílt napokon lehetőséget nyújtunk a nyolcadikos tanulóknak tanítási órák látogatására; meghívás esetén az általános iskolák által szervezett szülői fórumokon részt veszünk.

- **A kilencedik osztályosok programjai**

Augusztus végén „szöcsketábor” (önköltséges, ill. pályázati, alapítványi támogatással)

Ősszel „szöcskesimogató”

Ismerkedés történelmi egyházaink templomaival

- **Osztálykirándulások**

A tanulmányi kirándulásoknak két pedagógiai funkciója is van: egyrészt a közösségi összekovácsolás színtere kell, hogy legyen, másfelől az ország kulturális, természeti értékeinek a megismerése a cél.

A kirándulások szervezése kialakult hagyományaink szerint történik. A tanév helyi rendjét úgy határozzuk meg, hogy a teljes egészében önköltséges kirándulások szervezésére mód nyíljon. Erre szervezett módon évfolyamonként a továbbiakban is lehetőséget biztosítunk, de önköltséges volta miatt a tanulmányi kirándulás nem része pedagógiai programunknak, mert az ehhez szükséges finanszírozási feltételeket költségvetési forrásból nem tudjuk biztosítani. A tanulmányi kirándulás tehát iskolánkban nem kötelező program. Amennyiben a kirándulást tanítási napokon bonyolítjuk le, az azon részt nem vevő tanulók számára biztosítjuk a szervezett iskolai foglalkozásokat. Aki nem vesz részt az osztálykiránduláson – így ennek tanulmányi programrészén sem – az a kirándulás ideje alatt kötelező tantárgyi tanórákon vesz részt, illetve az internet segítségével olyan előzetesen, az osztályfőnök által kiadott feladatot old meg, mellyel megismeri azokat a nemzeti, kulturális értékeket, melyeket személyesen nem látogat meg. Erről a kirándulást követő héten dolgozatot ad be.

A kirándulást a szorgalmi időben két naposra tervezzük, és a 9-10-11. évfolyamon engedélyezzük. A tanév helyi rendjében (az éves munkatervben) határozzuk meg, hogy a két napból pontosan hány nap a tanulmányi kirándulás napja, tehát, hogy tanítási napnak minősül-e. A tanulmányi kirándulás napján az osztályfőnöknek minimum három órát úgy kell megszerveznie, hogy az egy vagy több tantárgy tananyagához szorosabban kapcsolódjék. Ez az iskolai helyszínen feldolgozott tananyagot mélyíti, gazdagítja, életszerűvé teszi. Olyan tartalmat közvetít, melyhez követelmények nem kapcsolódnak, de hosszú távon ezek is a személyiség építőköveivé válnak. Mivel az iskolai tananyag feldolgozásához kapcsolódó intézményen kívüli tevékenységet az oktatási intézmény költségvetésének terhére lehet megszervezni, a tanulmányi kiránduláson való részvételre tanulóinkat nem kötelezzük, ezen a téren kollektív tanuló, szülői döntés nem hozható.

A szülői szervezetnek és az iskolai diákönkormányzatnak biztosítjuk azt a jogot, hogy meghatározza azt a legmagasabb összeget, amelyet az intézményünk által szervezett nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó osztálykirándulás megvalósításánál nem lehet túllépni.

- **Sport- és természetvédelmi programok**

A sport-, ill. természetvédelmi programokat rendszerint délután és hétvégén szervezzük, pályázati- alapítványi forrásból vagy térítéses szolgáltatásként.

➤ **Hagyományörző közösségi tevékenységek az általános iskolában**

- Tanévnnyitó ünnepélyünkön emléklapot adunk át iskolánk újdonsült diákjainak.
- Intézményünk a községalapító Bezerédj István nevét viseli. Fontos feladat névadónk emlékének ápolása.
- Ezt szolgálja az évenkénti megemlékezés okt.28-án a névadó születésnapjáról, a különféle iskolai szintű rendezvények megszervezése.
- Minden tanév folyamán ünnepséget, megemlékezést tartunk a következő alkalmakkor:
 - Bezerédj István születése
 - október 6-án az Aradi vértanúk
 - 1956. okt.23.
 - 1848. márc.15. évfordulóján
 - idősök napján
 - karácsonykor, anyák napján, a 8.osztályosok
 - ballagásakor.
- Az iskolagaléria ad bemutatkozási lehetőséget művészek kiállításainak.
- Tanév végén kulturális bemutatót tartunk.
- Tanulóink munkáiból rajzkiállítást rendezünk évente.
- Minden évben megrendezzük az iskolai vers-, prózamondó és helyesírási versenyeket, ezzel is ápolni kívánjuk a magyar nyelv tiszteletét, szeretetét.
- Az iskolai élet eseményeiről évkönyvet vezetünk.
- Az aktuális tudósításokat, fotókat, riportokat a megyei napilapban is közzétesszük.
- Jó gyakorlat: A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 pályázat fenntartása során az adaptált Jó gyakorlatot – Kavalkád Multikulturális Fesztivál - tanévente a pályázat fenntartási időszakában megvalósítjuk. A program megvalósítását tanítás nélküli munkanapra tervezzük be, melynek keretében a szülőkkel együttműködve a világ egy adott országának, tájának kulturális sajátosságaival ismertetjük meg a tanulóinkat. Az idegen kultúrákra nyitott ablakon át tanulóink a következő területeken fejlődhetnek: másság elfogadása, szociális kompetenciák, együttműködés a kulturális értékek megőrzése érdekében, ezen túlmenően a hátrányos helyzetű tanulók lehetőséget kapnak önálló tájékozódásra, véleményformálásra, a kulturális és társadalmi jelenségek megismerésére.

➤ **Nemzetközi kapcsolataink**

ERASMUS+ program

Évről évre igyekszünk lehetőséget biztosítani diákjainknak arra, hogy célnyelvi országban gyakorolják megszerzett nyelvtudásukat. A külföldi kapcsolatok az ERASMUS+ programokba történő bekapcsolódás révén valósulnak meg. Ennek során EU-s és EU-n kívüli cserelátogatásokra kerül sor. E programok társalgási nyelve rendszerint az angol nyelv.

Az utazásokra, programokra a diákok a modern infokommunikációs technika minden lehetőségét felhasználva készülnek fel és számolnak be tapasztalataikról. Ezáltal nemcsak nyelvi, hanem informatikai és kulturális ismereteik is bővültek.

A nemzetközi oktatási projektformákban való részvétel pedagógiai előnyeit – összhangban alapelveinkkel – a következőkben látjuk:

- A tanulók Internet-felhasználása célirányossá, tudatossá, motiváltabbá tehető általa.
- A személyes kapcsolatteremtés élménye nagyban hozzájárul diákjaink világméltóságának és tárgyi tudásának gazdagodásához, a mások megismeréséhez és elfogadásához, vagyis a tolerancia természetessé válásához.
- A projektmunkában való részvétel minden esetben kreatív, alkotó jellegű munkát jelent, ami a különböző tanórákon megszerzett elméleti tudásanyag gyakorlati felhasználását és egyfajta szintézisét követeli meg.
- A komplex jellegű projektmunkák elkészítése során a diákok megismerik a munkamegosztás, az együttműködés és az egyéni felelősség jelentőségét a közös alkotó folyamatban.
- A munka során fejlődik idegen nyelvi szóbeli és írásbeli önkifejezési készségük, gazdagodik szókincsük.

HATÁRTALANUL! program

A Határtalanul! programban való részvételünk célja, hogy a határon túli magyar-magyar iskolai és diák kapcsolatainkat tovább bővítsük, építsük, a tanulók és pedagógusok személyes kapcsolatait kialakítsuk, elmélyítsük. A projektben szerveződő tevékenységekkel erősítjük a nemzeti összetartozás érzését. A program keretében intézményünk tanulói az állam támogatásával osztálykiránduláson vesznek részt a szomszédos országok magyar lakta területein, így személyes tapasztalásokat szereznek a külhoni magyarságról.

A program megvalósítása során

- a munkatervben tervezettek szerint „Nemzeti összetartozás- Határtalanul” témanapot szervezünk.
- az együttműködés során szerzett ismereteket/ezek meglétének szintjét értékeljük, a tanulmányokba beszámítjuk oly módon, hogy a diákok (diák által dokumentált) előrehaladását valamely, a programhoz kapcsolt tevékenység során a témának leginkább megfelelő tantárgyból értékeljük.

➤ **Iskolai egyenruha**

Ünnepi viselet a gimnáziumban:

Lányoknak: sötét szoknya vagy nadrág, matrózblúz, gimnáziumi embléma (ünnepi öltözkészlethez illő cipő)

Fiúknak: sötét szövetnadrág, fehér ing, gimnáziumi embléma (ünnepi öltözkészlethez illő cipő)

Ünnepi viselet az általános iskolában: sötét alj, fehér felső

5.3. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

5.3.1. Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek az általános iskolában

Hisszük, hogy minden gyermek rendelkezik olyan képességgel, ami eltér az átlagtól, minden gyermek tehetséges valamiben, csak meg kell azt találni. Annak érdekében, hogy **a tudásalapú társadalmat** a jövőben is meg tudjuk valósítani, iskolánknak kiemelt feladata van a tehetséggondozás területén.

Az iskola **feladata** minden gyermekben, diákban az értéket, a tehetséget felfedezni, kibontakoztatni. Fontos feladatunk továbbá az, hogy **önálló ismeretszerzésre**, az állandó **önművelés igényének** kompetenciának fejlesztésére neveljük diákjainkat.

Intézményünkben **a tehetséggondozás** alapvetően **két szinten** jelenik meg:

- ✓ **tanórán végzett tevékenység**
- ✓ **tanórán kívüli tehetséggondozás**

A) A tehetséggondozással kapcsolatos tevékenységünk a tanórák keretében

- az órakeret terhére törekszünk biztosítani **a csoportbontásokat**.
- az egyéni képességekhez igazodó, **differenciált tanórai foglalkozások**, újtanulás szervezési eljárások, módszerek, kooperatív tanulás, projekt módszer alkalmazása
- a differenciált tanórai munka keretében felkészítjük a tehetséges diákokat **és tanulmányi versenyekre**
- a tanórákon lehetőséget biztosítunk a gyorsabban haladó, tehetséges diákoknak arra, hogy **kiegészítő feladatokat** oldjanak meg, **kutatómunkát** végezzenek, **kisbeszámolót** készítsenek, és azt bemutassák társaiknak
- **IKT eszközt** vonunk be a tanórai munkába, törekszünk a számítógéppel támogatott oktatás elterjesztésére, sőt szorgalmazzuk, hogy minél több diák használja ezeket az eszközöket az önálló tanulásában

B) A tehetséggondozással kapcsolatos tevékenységünk a tanórán kívül

A tanórán kívüli-, a szabadidőben végzett tevékenységekkel olyan diákok képességfejlesztését is segíthetjük, akik a tanórán kevesebb sikerrel – esetleg gyakori kudarcélménnyel – veszik az akadályokat. Ezzel párhuzamosan a tanórán kívüli tevékenységek olyan kiemelkedő képességekre, esetleg kiemelkedő tehetségekre irányíthatják a figyelmünket, melyeket tanórai keretek között nem biztos, hogy felfedezünk. A tanórán kívüli tevékenységek során arra is lehetőségünk nyílik, hogy az így felismert tehetségekkel kiemelten foglalkozzunk.

Ezek a tanórán kívüli tevékenységek kiváló teret nyújtanak arra, hogy tanulóink is felismerjék kiemelkedő képességüket, s érdeklődési körüknek megfelelően, a saját tempójukban és igényüknek megfelelően a legtöbbet hozhatják ki magukból.

A tehetséggondozás tanórán kívüli szinterei:

- az **iskolai könyvtár**, valamint az iskola más létesítményeinek (tornacsarnok) egyéni vagy csoportos használata
- iskolai **sportkörök, tömegsport**
- **szakkörök**

- az intézményen belül szerveződő **természetjáró kirándulások**
- **versenyek, vetélkedők**
- **szabadidős foglalkozások** (színház, hangversenyek, túrák)
- **továbbtanulás segítése**, tanácsadással, előkészítő foglalkozásokkal
- visszaküldő, levelezős szaktantárgyi versenyek megszervezése, lebonyolítása
- **kulturális programok**, versenyek megszervezése, lebonyolítása
- művészeti pályázatokra való felkészítés, részvétel
- a tagintézményben működő alapítvány felkarolja és támogatja a tehetséges gyermekeket és tanulókat is – a kiemelkedő versenyeredményekkel rendelkező tanulókat jutalmazza

5.3.2. A tehetség, képesség kibontakoztatása a gimnáziumban: tehetséggondozó programunk

Törvényi – és nem csak a tanári elhivatottságból adódó – kötelezettség az iskolának és a pedagógusnak az a feladata, hogy segítse a tanulók képességének, tehetségének kibontakozását. Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink rendelkezzenek korszerű műveltséggel, legyenek képesek az egyre bővülő ismeretek önálló és kreatív feldolgozására. Ezáltal gazdagodjon, fejlődjön egész személyiségük.

Hitvallásunk szerint a tehetséggondozás nem egyenértékű a tanulmányi versenyekre való „kondicionálással”, hanem olyan komplex tevékenység, amely a tanulók képességeihez igazodva számukra optimális fejlődési lehetőséget teremt. Tehetséggondozásunk ezért fejlesztésközpontú: nem túl szigorú kiválasztás után a program megvalósulása során mutatott fejlődés válik a tehetség mutatójává. Iskolánkban ennek érdekében tehetséggondozó programot működtetünk, amelynek intenzitása pályázati támogatásoktól is függ.

A tehetségfejlesztés, a tehetségsegítés programjainak kialakítása a tehetségígéret, a tehetség felismerését, azonosítását, tehetségpedagógiai módszerek alkalmazását, gyakorlati megvalósítását segíti elő. Az iskolának, a pedagógusnak kiemelt szerepe és felelőssége van a tehetségek felkutatásában és kibontakoztatásában. Minden gyermekben vannak olyan képességek, melyeket az iskola a lehető legjobban tud fejleszteni. A kiemelkedően tehetséges diákok egy adott területen sokkal többet képesek teljesíteni az életkoruknak megfelelő átlagnál, viszonylag kevés segítséggel gyorsan tudnak előrehaladni, fejlődni az adott területen. Ahhoz, hogy a tehetségígéretből tehetség fejlődjön, kell, hogy a szülő, a pedagógus felismerje és megadja az intenzív fejlődéshez szükséges többletsegítséget. A tehetséges gyerekek fejlődése számára az olyan iskolai környezet a legkedvezőbb, ahová normális körülmények között járnak. Ezért is nagy szükség van arra, hogy a tehetségesnek tűnő gyerekekkel a pedagógusok külön is foglalkozzanak, megfelelő feltételeket teremtsenek számukra, hogy elősegítsék képességeik és személyiségjegyeik minél magasabb szintre fejlődését.

A tehetséggondozás mint sajátos pedagógiai tevékenység

A tehetség sok területen és gyakran egyáltalán nem a tantárgyi tanulmányi eredményekben, vagy versenyeredményekben nyilvánul meg. Iskolánkban nyitottnak kell lennie abban, hogy a bármilyen területen felbukkanó tehetséget felkarolja és támogassa.

A tehetséges diák általában sajátos személyiségjegyekkel is rendelkezik, amiket csak egy nyitott és toleráns légkörű iskola – valljuk, hogy a miénk ilyen – képes ösztönzőleg támogatni. Az egyéniséget elfogadó iskolai légkör tehát a tehetséggondozás szempontjából is meghatározó.

A tehetség felismerése, fejlesztése nem egyszerű feladat, amit már a felső tagozaton el kell kezdeni, sőt esetekben még korábban, az általános iskola alsó tagozatán tartott szakkörökön is.

Ugyanakkor gyakori probléma, hogy egy sok területen tehetséges tanulót túlterhelnek. Minden pedagógusnak tiszteletben kell tartania a diák választási jogát ezen a területen is, a tehetséggondozásba való bekapcsolódásra diák nem kötelezhető.

Valljuk, hogy a tehetséggondozás sajátos pedagógiai tevékenység, amely ebben felkészült és ehhez elhivatott pedagógusokat is kíván. Az iskola a pedagógusokat erre a szerepvállalásra ösztönzi, senkit nem zár ki eleve ebből a tevékenységből.

➤ **A tanórák szerepe**

Valljuk, hogy a tehetséggondozás legelső színtere maga a tanóra. Színvonalas és differenciált tanóra nélkül nincs igazi tehetséggondozás. A differenciálás célja az egyéni tanulási utak támogatása. Ugyanakkor a tehetséggondozás sajátásaiból következik, hogy külön munkaformákat is igényel. Ehhez elengedhetetlen az érzelmileg biztonságos légkör, a szabadság és elfogadottság érzése.

Elsődleges fontosságú a 9-10. évfolyam tanulmányi területeinek tervezett, célirányos, hatékony megszervezése, valamint az emelt szintű képzésünk indítása a 11-12. évfolyamos tanulóink számára a sikeres emelt szintű érettségikre való felkészülést segítő.

➤ **A tehetséggondozás tanórán kívüli formái:**

- Egyéni, kiscsoportos tehetséggondozás, verseny-előkészítés, felkészítés
- Iskolai és országos pontversenyek, tehetséggondozó mozgalmak, tanulmányi, művészeti és sportversenyek
- képességfejlesztő tréningek, felhasználva mindehhez a modern kommunikáció széles skálájú eszköztárát (pl. média)
- felvételi előkészítők
- nyelvi előkészítők
- pályázatok, pályamunkák írása
- művészeti- média szakkörök, énekkar
- művészeti bemutatóink, kiállításaink
- ECDL vizsgára felkészítő foglalkozások
- felkészülés diákolimpiákra, versenyzés
- gimnáziumi tudományos diákköri kiskonferencia

➤ **A tanulmányi és sportversenyek, diákolimpiák:**

A tehetséggondozás területei közül kiemelkedő a versenyekre való felkészítés. A tradicionális iskolai értékrendben is előkelő helyet foglal el ez a terület. A sikerélmény, az átlagosnál nagyobb teljesítmény elérésének vágya a személyiség formálásának is eszköze. A program lehetőséget teremt arra, hogy többféle területen, többféle tantárgy, többféle sportág különböző szintű és szervezésű versenyén többen is sikeresen szerepelhessenek.

A tanulmányi-és sportversenyek közvetlen célja:

- a tehetség gondozása, a képességek fejlesztése
- a tanulók sikerélményhez juttatása
- a tanulók teljesítőképségeinek mérése, illetve a részvétel által ezen teljesítőképeség növelése,

- példamutatás, célkijelölés
- a tanulók és iskolák közötti egyezőségek és különbségek feltárása.

Szorgalmazzuk, hogy tanulóink minél többen vegyenek részt számukra megfelelő szintű tanulmányi versenyeken, pályázatokon. Kiemelten kezeljük azokat a versenyeket, amelyeket az EMMI hirdet meg, vagy a Nemzeti Tehetségprogram támogat. Gimnáziumunk tanulóinak több, mint 20 %-a jelentkezik az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyre. Rendszeres résztvevői vagyunk a különböző sportágak diákolimpiai versenyeinek.

Gimnáziumunk hagyományosan két megyei tanulmányi versenyt is rendez (angol és környezetvédelmi verseny), kistérségi olvasástechnika versenyünk is nagy érdeklődésre tart számot az általános-és középiskolások körében. Évente megrendezzük az I. Béla Kosárlabda Kupát. Az éves munkatervünk versenynaptárt tartalmaz.

Az informatika szerepnövelése részeként évente megrendezzük a Neumann Nemzetközi Tehetséggondozó Programtermék Versenyt, Kovács Győző szellemében.

Az I. Béla Gimnázium a közösségi tehetséggondozás komplex programjával működő gimnázium.

TEHETSÉGGONDOZÓ PRORAM:

➤ Gimnáziumunk tervei és gyakorlata

Iskolánk tehetséggondozása több pilléren nyugszik, melyek egyenkénti jó működése, és a közöttük lévő folyamatos hatékony kapcsolat képezi alapját a jövőbeli javuló eredményeinknek. Gimnáziumunk elkötelezte magát az alkalmazható és versenyképes tudás közvetítésében. Gimnáziumunk a képzés struktúrájával, integrációs, együttnevelő gyakorlatával sikeresen valósítja meg tehetséggondozó programját vonzáskörzetében.

Pályázatokkal a tehetséggondozó munkát fejlesztjük, hálózatot építünk a tehetségek felkutatására. Együtt dolgozunk tehetségpontokkal.

Céljaink, a sokoldalú támogatás a komplex tehetséggondozó program működésében, a tanári-tanulói közös alkotótevékenység ösztönzésében, természettudományos, művészeti projekttevékenységben nyilvánul meg.

A megyei versenyek, a Neumann János Tehetséggondozó Programtermék Verseny, az alkotó műhelyek, az élsportolók oktatása, a tehetséggondozás-és azonosítás segítik a tanulási kedvet, mozgósítják a személyiség fejlődéséhez szükséges energiákat, fejlesztik az egész életen át tartó tanulás képességét.

➤ Középiskolába készülő tanulók komplex képességfejlesztő programja

A tehetséggondozásban kiemelten fontosnak *tartjuk az átlagon felüli intellektuális képességekkel rendelkező, gimnáziumba készülő diákok megnyerését* iskolánk számára, mégpedig olyan foglalkozások keretében, melyeken elindíthatjuk a tehetséggondozás számunkra optimális folyamatát, motiválhatjuk a későbbi többletteljesítményre és pótolhatjuk azokat a hiányokat bizonyos gondolkodási képességek fejlesztésének területén, melyek megtérülése esetleg csak néhány év múlva várható. Ezért a hozzánk készülő általános iskolások részére hagyományosan matematikából és magyarból tartott szakköreink sikerességére építve 2008-ban eredményesen vettünk részt az Oktatási Minisztériumnak a Tehetséggondozó középiskola cím elnyerésére kiírt pályázatán. A programot fenntartjuk.

Programunk célja, hogy a különböző szociális, kulturális és gazdasági háttérrel rendelkező szülők gyermekeit az általános iskolákkal partneri együttműködésben bevonjuk képességfejlesztő foglalkozásainkba. Programunk segíti a nyolcadik osztályos tanulók felkészülését a középiskolába való bejutásra, csökkenti az iskolafokok közötti átmenet nehézségeit:

- biztosítja azokat a lehetőségeket, melyek elősegítik képességeik hatékonyabb kibontakoztatását;
- tudatosítja a személyes értékeiket;
- megerősíti a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezőket.

Tartalmi szempontból a program- fejlesztés-központú;

- alkalmazkodik a különböző adottságokhoz, képességekhez és nehézségekhez;- az intellektuális és a személyes képességeket integráltan fejleszti;
- segíti a gyakorlati, valóság-közeli problémákban való jobb eligazodást;
- a tevékenységformák (a megismerés konkrét tartalmának és módjának kiválasztásában) aktív tanulói közreműködést igényelnek;
- színes, pergő, feszes, izgalmas, játékos módszerekkel közvetíti a tudást.

A képességfejlesztő foglalkozásokat heti egy alkalommal, évfolyamonként min. 2 tanóra időtartamban szervezzük meg

A tehetség-kibontakoztató foglalkozásokon részt vevő tanulók sikeresen haladnak tovább érettségire felkészítő középiskolába. A foglalkozások során megismerik a középiskolát, annak tanárait, a tanulási környezetet, ezáltal az intézmény keresettségé növekszik.

A program kiépít egy pozitív kapcsolatot az általános iskola és a középiskola között. Az általános iskolás tanulók számára talán még nehezebb döntés, hogy merre induljanak, mint négy vagy öt évvel később a középiskolásoknak, illetve sok tekintetben más ekkor még a motiváció. A program legfontosabb eleme az, hogy mind a diák, mind pedig a szülő számára ezt a döntést segíti, és eszközrendszerével a felmerülő vágyakat és továbbtanulási lehetőségeket maximálisan és hathatósan megtámogatja.

Programunk nyolc éves működése alatt az érdeklődést a tematika változó igényekhez igazításával, a korszerű módszertan alkalmazásával a környezetünkben jellemző csökkenő tanulólétszám ellenére is sikerült fenntartanunk. A programmal 2008-ban indultunk a "Tehetséggondozó Középiskola" pályázaton. 2008 szeptemberében gimnáziumunk az Oktatási és Kulturális Minisztériumtól a címet elnyerte.

➤ **Humán tehetséggondozás és kommunikációs készségfejlesztés**

A tehetséggondozás hagyományos területei általában leképezik a tantárgyi struktúrát, ezért az abba nem illő műveltség területeket jobb esetben az alapszintű művészetoktatási intézmények (pl. zeneiskola), színvonalas amatőr művészeti csoportok, esetleg kollégiumi vagy iskolai szakkörök fedik le. Vannak ugyanakkor olyan – főként művészeti – területek (szépírási, filmezési, fotózási, alternatív előadói- zene- és képzőművészet stb.), amelyek ily módon ellátatlanul, s az abban jeleskedő tehetségek fórum nélkül maradnak.

Másik probléma lehet, ha a tehetséggondozás automatizmusként kerül a szaktanári feladatokba, s így nem biztos, hogy olyan kellően motivált és felkészült kolléga kezébe kerül a tehetség, aki képes megadni neki a megfelelő ütemű kibontakozáshoz szükséges segítséget. Ebben a munkában a tanár jószándéka nélkülözhetetlen, de nem elégséges feltétel.

Ebből következik a feladat; olyan intézményesíthető innovatív formákat kell meghonosítani ezeken a tehetséggondozási területeken, amelyek megoldást jelentenek a gondok és feladatok megoldására.

Miben álljon e formák mássága?

- Oldja fel a merev tanórai és szakköri kereteket, legyen inkább az alkotómunka műhelye!
- Nyújtson módot és lehetőséget az elmélyült egyéni konzultációs foglalkozásokra!
- Szabadon érvényesülhessen a szabad „mester” választás, és ne csak a formális szaktanár-diák viszony domináljon!
- Biztosítson a tehetségeknek (iskolán belül és kívül) publicitást, adjon lehetőséget a sikerélménnyel kecsegtető alkotó és befogadó kapcsolat próbátételeire!
- Adjon lehetőséget a pedagógusoknak is, hogy – akár szakjuktól függetlenül – egy műhelymunka részeseként kapcsolódhassanak be a tehetségek gondozásába!
- Szervesen kapcsolódjon az intézményesült tehetséggondozó formákhoz (kórus színjátszók és diákújság) a humán területeket összefogó munkaközösséghez a projektfeladatokat ellátó (iskolai rendezvényeket, az iskola arculatát alakító) munkacsoportokhoz!

Lázár Ervin Műhely

Tematikailag összetartozó, ám munkaformáit tekintve egymástól elkülönülő tehetséggondozási formák.

A jelenleg intézményesült forma (kiscsoportos ill. egyéni tehetséggondozás) keretét adja 20-25 tanuló rendszeres fejlesztő támogatásának. Közülük többen két formában is érdekeltek. A foglalkozások holdudvarában ott vannak a partnercsoportok (színjátszók, kórus, zeneiskolai tanulók) ahonnan a tehetségek, leginkább a közös bemutatók alkalmával, de bekapcsolódnak a munkába.

Vannak intézményünkben diákok, akik köztudottan írnak, rendszeresen publikálnak és rendszeresen igénylik a segítő konzultációk lehetőségét. Az írás nagyon individuális foglalatosság, a nyilvánosságot leginkább az időszakos bemutatkozásokkor igénylik a diákirók. A konzultációk kerete és hangneme nagyon személyes és egyáltalán nem publikus. Az önképzőköri jelleg a bemutatkozások körül, azok lecsengetéseként érvényesíthető.

Felkészítést igénylő versenyek és bemutatkozási alkalmak:

Országos Kazinczy Szép Magyar Beszéd Verseny Győr (intézményi, megyei, országos)

Országos Nyelvhasználat Verseny Sátorlajaujhely (intézményi, megyei, országos)

Baka István Kárpát-medencei Versmondó Verseny Szeged (intézményi, regionális, országos)

Az én Pannóniám Versmondó Találkozó Szekszárd (nyílt nevezéses)

Illyés Gyula Szavalóverseny Ráceszpuszta (nyílt nevezéses)

Géza-napi Megyei Szavalóverseny Bátaszék (nyílt nevezéses)

József Attila Megyei Szavalóverseny Tamási (nyílt nevezéses)

➤ Természet- és társadalomtudományos kutatóműhely működtetése

Az I. Béla Gimnázium deklarált céljai között –az egyéniség akceptálása mellett– kiemelt helyen szerepel a tanulók felkarolása, segítése, mely célba beletartoznak úgy a hátrányos, mint a tehetséges diákok.

A tehetséges diákokkal való foglalkozás, törődés, felkarolásuk és irányításuk feltétlenül szükséges, mert ennek segítségével nagyobb eséllyel bontakoztathatják ki tehetségüket, nagyobb eséllyel rendelkeznek ahhoz, hogy magas szintre jussanak az általuk preferált diszciplínában, s ez által az adott téren komoly sikereket érjenek el.

A Tudományos Diákköri Konferencia tökéletesen alkalmas tere a tehetségek kirostálásának, hiszen nagy százalékban épít az egyéni munkára, amely alapján kiválóan lemérhetőek az adott tanuló kompetenciái. A résztvevő tanulók motiváltsága általában igen magas, ami megteremti számukra az adott tantárgy illetve témakör magas szintű elsajátításának lehetőségét. A résztvevő tanulók munkáját a szaktanárok nagy mértékben tudják segíteni, s ez által az oktatóknak is lehetősége nyílik a különösen tehetséges diákok felfedezésére, amelyre a hagyományos órai keretek –a feszített tanmenet okán– nem minden esetben nyújtanak megfelelő alkalmat.

A TDK tehát kulcsszerepet játszhat a kiemelkedő képességű diákok kiválasztásában, s ennek következtében az iskola deklarált alapcéljai egyikének a megvalósításában.

Kapcsolódási pontok más versenyekhez

A Tudományos Diákköri Konferencián résztvevő diákok –amennyiben a fentebb leírt kiválasztási szempontok szerint indultak a versenyen, s amennyiben megkapták a megfelelő szaktanári segítséget– a választott tudományterületen társaiknál jóval nagyobb ismeretekkel fognak rendelkezni. Bár egy adott diszciplína illetve akár egy részterület behatóbb ismerete már önmagában is komoly eredménynek és jeles erénynek mondható, célszerű, ha a megszerzett ismereteket más tanulmányi versenyen is kamatoztatják a tanulók.

A Tudományos Diákköri Konferencia megrendezése pozitív hatással van a diákok eredményeire nézve eredményességük megállapításához úgy a tudásukat, mint a kompetenciáikat alapul véve. A kellő számú résztvevővel és megfelelő színvonalon lebonyolított megmérettetés emellett alkalmas arra is, hogy a résztvevők –más előadókat meghallgatván– saját képességeiket megfelelő módon tudják megítélni, s ebből megfelelő következtetéseket tudjanak levonni a fejlődésük előmozdítása érdekében. A TDK alkalmas arra, hogy általa s a segítségével kiválasszuk a különféle tudományterületek iskolai tehetségeit, s őket kellően segítve kifejezetten eredményes, alapos és felhasználható tudással rendelkező diákokat neveljünk.

➤ Nyelvi tehetséggondozás (Megyei angol műfordítási verseny)

1994 óta minden évben megrendezzük megyei műfordítási versenyünket. A kétfordulós rendezvényre a megye csaknem minden középiskolájából érkezik pályázat. Évente 100-150 tanuló vesz részt 13-18 középiskolából.

A középiskolás korosztály számára viszonylag kevés lehetőség van tudásuk megmérettetésére. Az OKTV-n kívül alig van verseny, az is csak a 11-12. évfolyamos diákoknak nyújt lehetőséget a versengésre. Ugyanakkor a diákokban él a megmérettetés vágya ebben a korban is és ennek az igénynek szerettük volna megfelelni a verseny indításával.

Célunk a versenyzés mellett az angolszász kultúra megismertetése, a tanulók látókörének szélesítése civilizációs, kulturális, művészeti, irodalmi témákban. A komplex versennyel a tanulók nyelvtudásán túl kreativitásukat, előadókészségüket, intelligenciájukat is mérjük. Továbbá megpróbáljuk motiválni őket a modern kor követelményeinek megfelelően az infokommunikációs eszközök használatára is.

A verseny népszerű az megye angoltanárai és diákjai körében. A megye csaknem minden középiskolájából érkeznek versenyzők minden évben. Időnként visszatérő diákokkal is találkozunk, akik kétszer is bejutnak egymás után és szívesen térnek vissza.

A pedagógusok szívesen veszik és elismerik a verseny hasznosságát. Sokan elkísérik diákjaikat és részt vesznek a számukra szervezett szakmai programon, mely a verseny írásbeli fordulója alatt zajlik és élvezik a tanulói prezentációkat.

Évről évre egyre színvonalasabb tanulói munkák készülnek és egyre jobb előadásokat hallhatunk.

Az angol nyelv területén kevés lehetőség van diákjainknak a versenyzésre ezért hasonló formában és keretek közt a jövőben is folytatjuk a hagyományt.

➤ Média műhely

„A médiapedagógia legfontosabb feladata az, hogy kitöltse az űrt, amely a tömegkommunikációs rendszerek működtetői és az információk, üzenetek öntudatlan fogyasztói között tátong.”

(Len Masterman)

A diákok körében a **digitális írástudás** tanulásának, képességének fejlesztése, valamint egy olyan műhelyjellegű tanulási folyamat feltételeinek megteremtése, ahol a diákok a digitális írástudást saját önkifejezésük, és világuk láttatására használhatnak.

Ennek a kompetenciaterületnek a fejlesztését azért is érezzük fontosnak, mert a világunkat, társadalmunkat egyre inkább, és egyre teljesebb körben a média eszközeinek segítségével határozzuk meg. A közösségen múlik az, hogy a média hogyan szól a társadalmi szerepekről, az egyén helyéről a társadalomban, így aki a média nyelvét ismeri, az potenciálisan képes világát befolyásolni. Az, hogy ez a közösségre való hatást, befolyást hogyan képes az egyén, a tanuló érvényesíteni, az függ attól, hogy milyen szinten gondolkodik a médiumok szerepéről az életében, és a médiumok működését hogyan képes átlátni. Ezt a szerepet vállalja fel a Média-műhely.

További célok, hogy azok a tanulók, akik középszintű vagy emeltszintű érettségi vizsgát kívánnak tenni mozgókép és médiaismeret tantárgyból, azok a kötelezően előírt tantervi óraszámokon felül alkalmat kapjanak tudásuk kompetens bővítéséhez. Így a Média-műhely foglalkozásain részt vevők nagyobb sikerrel szerepelhessenek mind az érettségi, esetlegesen mind a szakirányú felsőfokú intézményekbe való továbbjutást segítve a felvételi vizsgákon.

Alkalmazott pedagógiai módszerek a Média-műhely vezetésében:

A Média-műhely, mint nevében is magában hordozza, műhely-szerűen kívánjuk működtetni. Ez azt jelenti, hogy a szokásos kötött tematikát, és pedagógiai módszereket háttérben hagyva az új módszerekre kívánunk hagyatkozni, mint a kooperatív csoportos ismeretsajátításra, valamint a diákok magukkal hozott tudásra hagyatkozva a kompetenciák előtérbe hozásával a diákok kreativitását szeretnénk erősíteni. Ezen módszereket természetesen el sem tudjuk kerülni, mivel a képzés középpontjában a kreativitás, és önismeret kerül, a műhelymunka velejárójaként.

Az elsajátítandó tananyagot a diákok önmaguk kutatják fel. A feladatokat projektekben kapják a tanulók, így a tanárra segítő, támogató szerep hárul. A munka során felvetülő problémákra a tanulók önállóan keresik meg a megoldásokat, részben tanári segítségnyújtással. A tanárnak a műhelymunkában, mint a projekt módszerű tanítás folyamatában is, problémafelvető, irányító, szervező, és segítő szerep hárul.

A műhely munkában az első évben a média, a digitális képkalkotás, írástudás alább vázolt főbb területeibe kapnak betekintést. Az elkövetkező évek programját pedig a műhely munkájába bekapcsolódott, és aktívan közreműködő diákokkal együtt kívánjuk megtervezni, főként a diákok igényeit, motivációját szem előtt tartva.

➤ Digitális kreativitás fejlesztése, azaz tehetséggondozás informatikai eszközökkel

A Neumann János Tehetségkutató Programtermék Verseny

Gimnáziumunk 2004 óta szervezi meg a Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Versenyt.

A versennyel és a hozzá kapcsolódó innovatív munkával gimnáziumunk több pedagógiai célt is kitűzött maga elé. Egyik cél a tehetségek felkutatása, menedzselése, másik a versenyen keresztül a versenyzők képességeinek közvetett fejlesztése. A versenyen való részvételhez nyilvánvalóan szükséges az informatika-kultúra kialakításához szükséges kulcskompetenciák (IKT) elsajátítása, másrészt a verseny nevezési kategóriáin keresztül több, egyéb kompetenciaterület beható tanulmányozása. Az oktatóprogram, számítógépes művészet, alkalmazói programok kategóriában nevező versenyzők bármely műveltségi területhez tartozó pályaműveket készíthetnek. (pl.:Matematikai, Fizikai, Kémiai, stb. oktatóprogramok, Számítógéppel komponált zene, Animáció, Grafikai alkotás, Gazdasági-ügyviteli probléma megoldása, WEB-lap készítése, stb) Ezen műveltségi területek beható tanulmányozása során válik csak képessé arra, hogy az adott területhez tartozó pályamunkát elkészítse, ezáltal akaratlanul is fejleszti az adott műveltségterület kulcskompetenciáit. A pályamű készítése során, valamint a döntőben történő előadása miatt szüksége lesz a szövegértési-szövegalkotási kompetenciákra, hiszen dokumentációt és prezentációt is kell készítenie, valamint előadás formájában be kell mutatnia pályamunkáját. A fejlesztés során matematikai-logikai kompetenciákra az algoritmikus gondolkodás elsajátítására, az IKT terület ismeretére, az angol nyelvű dokumentációk tanulmányozásához az idegen nyelvi, a csoportos team-munka során a partnerség, társas-kooperatív és kommunikációs készségei fejlődnek. Számos előnyt lehet felsorolni, de ezek közül a legfontosabbnak tartjuk, hogy a tanuló kész, kézzel fogható produktumot hoz létre, a sajátját, ami elégedettséggel, büszkeséggel töltheti el, növelheti az önbizalmát, erősíti azt a tudatot benne, hogy a jól végzett munka meghozza a gyümölcsét. Nyilvánvaló pedagógiai cél a szakmai tudás elsajátításán túl a tudatos és kreatív gondolkodás kialakítása, a problémafelvetés és megoldás képességének fejlesztése, a tudásszerző képesség, a közösségben folyó munka módozatainak elsajátítása.

A verseny lebonyolítására szervezési projektet hozunk létre. A projekt tagjai, mint ahogy a korábbi években is az iskola pedagógusai és a DÖK által delegált tagok. A versenyt az elejétől a végéig a klasszikus projekt-módszerrel menedzseljük, folyamatosan monitorozzuk. A verseny röviden ismertetett lefolyása: A versenyzők elküldik nevezéseiket a szervezőknek. A szervezők a pályamunkákat kategorizálják, az egyes kategóriákhoz felelősöket rendelnek az iskola informatika és művész-tanárai közül, az előzsűrizéshez. Az előzsűri tagjai a Tolna megyei általános és középiskolákból meghívott tanárokból, valamint a zsűri elnökéből áll. Az előzsűri eredménye után a versenyzők kiértékelést kapnak az eredményeikről. A döntőbe jutott versenyzőket és kísérőjüket az iskola meghívja a versenyre. A verseny döntője az iskolában kerül megrendezésre. Az első két napon folyik a zsűrizés, a versenyzők meghallgatása (kb.:15-20 perc/versenyző), az eredmények kihirdetésére és a díjak átadására a harmadik napon délelőtt kerül sor. A kiemelkedően jó pályamunkákat a versenyen résztvevő szponzorok menedzselik.

A verseny holdudvarába a következő távlati célok kapcsolhatók. Cél azoknak a tanulóknak és tanáraiknak az összegyűjtése és közös fejlesztő tevékenységük kialakítása, akik az informatika területén mutatkozó tehetségüket szeretnék magas szintű képességgé fejleszteni. A tehetséggondozó folyamatban nem csak az anyaiskolában jelentkező tehetséges tanulókat szeretnénk megkeresni, hanem a kistérség minél több iskolájára (általános - és középiskola) is kiterjesztenénk a tehetségfelkutató és gondozó programot. Gimnáziumunkban a meglévő hardverre alapozva, a hiányzó szoftvereket megvásárolva létrehoznánk egy olyan informatikai hátteret, ahol azok a diákok is fejleszthetővé válnának, akik a környékbeli iskolájukban szoftver, vagy hardver hiányában nem tudnak megfelelően kiteljesedni az adott informatikai területen. Az informatikai koordinátor állna kapcsolatban az egyes iskolákban tevékenykedő tehetségfejlesztő

csoportokat vezető kollégákkal, és alkalmanként találkozókat, tapasztalatcseréket szerveznek nekik. Az eredmény tanulónként egy projekt munka lenne valamilyen digitális produktummal, rögzítve az elkészítés fázisait, a tanuló fejlődését. E termékek számára egy verseny szervezhető. A projekt fontos eleme egy tervezett tehetségazonosítási folyamat, mely a bevont iskolákban egy házi verseny keretében kiválasztaná azokat a tanulókat, akiket az adott helyi informatika szaktanár az év során ebbe a tehetségfejlesztő projektbe bekapcsolna.

➤ **Matematikai tehetséggondozás gimnáziumunkban**

Matematika házi verseny és versenyeztetés

A matematika tehetséggondozás szempontjából a diákok két csoportra oszthatóak. Az egyik csoportba az átlagon felül, sokszor jelentősen felül teljesítő diákjaink tartoznak, velük a matematika versenyek, komoly matematikai problémák megoldása terén próbálunk meg többet foglalkozni.

A legtehetségesebb diákjaink a tehetséggondozó matematika osztályunkat választják elsősorban, de akadnak az átlagon felül teljesítők szép számmal más osztályainkban is. Az emelt szintű képzésen és az országos tanulmányi versenyeken kívül velük további tehetségfejlesztő utakon is próbálunk foglalkozni. Ez matematikából két többlet lehetőséget jelent. Egyrészt a komolyan érdeklődőket rá tudjuk venni arra, hogy a KÖMAL matematikai lapok havonként megjelenő számaiban meghirdetett feladatokkal úgy foglalkozzanak, hogy egy szaktanár heti rendszerességgel tréningezi őket azért, hogy eredményesebben boldoguljanak a sokszor a törzsanyagnál jelentősen többet kívánó versenyfeladatokkal. Évről évre vannak versenyzőink, akik közül néhányan szép eredményeket értek el. Másrészt éves gyakorisággal megszervezzük a matematika házi versenyünket, ami évente 5-6 feladatsorral minden évfolyamon kihívást jelent a legjobbak számára. Itt összemérheti tudását évfolyamonként minden tanuló, év végére kiderül, hogy ki a legjobb feladatmegoldó „bélás” az egyes évfolyamokban. A feladatok összeállítását évfolyamonként egy-egy szaktanárunk végzi, és minden matematikát tanító pedagógusunk és az osztályfőnökök biztatják és segítik a versenyben részt venni kívánó tanulókat. A komplex tehetséggondozó program függelékében található évfolyamonként néhány házi verseny feladatsor.

A tanév során a matematika munkaközösség a következő versenyeken vesz részt évente:

- Arany Dániel matematikaverseny
- Országos középiskolai tanulmányi verseny matematikából
- Kenguru matematikaverseny
- Gordiusz matematikaverseny
- Megyei matematikaverseny

➤ **Sportolóink tehetséggondozása**

Tudatosan vállaljuk az élsportolók tehetséggondozását a sportban (versenyeztetés, diákolimpiák), és – ha az szükséges – hátránykompenzációját a tanulmányokban.

Intézményünk a hétköznapiakban is jó kapcsolatot ápol a város kiemelkedő sportegyesületeivel, mivel az edzőkkel közösen igyekszünk a sportolók problémáihoz a lehető legrugalmasabban viszonyulni, akkor is, ha ez az iskola számára fáradsággal, munkával jár.

Ezzel az együttműködéssel formálódott a köznevelési típusú sportiskolai képzés indítása szándékból megvalósulássá.

A köznevelési típusú sportiskola köznevelési feladatainak ellátásakor több olyan problémával találkozhat, ami nem jellemző az átlag iskolára. Így megoldandó probléma a folyamatosan, akár év közben is érkező tanulók beilleszkedésének megkönnyítése, illetve a sportban valamiért nem eléggé eredményesek lemorzsolódása. Amikor egy sportoló valóban élsportolóvá válik, megnő az edzésszáma, válogatottsága esetén pedig edzőtáborokban, többnapos külföldi versenyeken kell részt vennie. Az így keletkezett hiányzásokat a normál iskola nem tudja tolerálni, azaz a sportoló megkeresi azt a köznevelési intézményt, amelyben az élsportot és a tanulási célokat össze lehet hangolni. Ugyanez fordítva is megtörténhet. A sportoló sportpályafutása befejeződik valamilyen okból (sérülés, kiégés, az eredmények elmaradása), ezért más iskolában kívánja befejezni tanulmányait. A közoktatási típusú sportiskolai kerettantervet úgy készítették, hogy az átjárhatóság a közismereti tantárgyak esetében megvalósuljon. Mi ezt a kerettantervet alkalmazzuk a sportképzésben.

Elsősorban gimnáziumban a délelőtti és délutáni edzésidők nagy száma miatt csökken a tanórákra és az otthoni tanulásra fordítható idő. További feltétlenül kezelendő probléma a sport miatti hiányzások pótlása. Itt nagyon fontossá válik az IKT eszközeinek használata, hisz edzőtáborban is lehet napi kapcsolatban a diák a tanárával.

Informatikai hagyományainknak köszönhetően erre a feladatra felkészültek vagyunk, pedagógiai gyakorlatunkban erre rendszerint tudunk példát adni.

A tanulók között az egyéni fejlődésük és érdeklődésük tekintetében is vannak lényeges különbségek, ezért nemcsak a hiányzások miatt, hanem e létező különbség miatt is, a tanítási-tanulási folyamatokban előtérbe kell helyezni a differenciálást, az egymástól tanulást, a kooperatív tanulás alkalmazását.

A gimnáziumunk jövőképehez messzemenően illeszkedik ez a szemlélet, intézményünk nagy hangsúlyt fektet az egyéni tanulói utak támogatására, a differenciált fejlesztésre, a közösségi tehetséggondozásra, mindehhez az együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások alkalmazására.

5.3.3. A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók támogatásával kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják:

Beilleszkedési-, tanulási-, magatartási zavar észlelése esetén a nevelési tanácsadás keretében vizsgálatot kérünk. Megelőző és segítő tevékenységünk során fokozott figyelmet fordítunk a személyre szóló fejlesztésre az alábbi tevékenységekkel:

- szoros kapcsolat a helyi óvodával, Nevelési Tanácsadóval és a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- a nívócsoporthoz tartozó oktatás
- felzárkóztató órák

- napközi otthon
- tanulószoba
- felzárkóztató foglalkozások
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- családlátogatások
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése
- logopédiai ellátás
- beszédfejlesztő foglalkozások
- sérülés specifikus fejlesztés

➤ **A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését a gimnáziumban az alábbi tevékenységek szolgálják:**

Magatartási szélsőségekkel iskolánkban is találkozunk. Az előforduló ilyen jellegű problémák az adott osztályban tanári összefogással rendszerint orvosolhatók, ezek különös pedagógiai eljárásokat általában nem igényelnek. A ritkán előforduló fegyelmi vétségek kivizsgálására az igazgatóhelyettes vezetésével fegyelmi bizottság működik az adott jogszabályi kereteknek megfelelően.

A beilleszkedés gondja minden iskolaváltással együtt jár. A szekszárdi iskolákból nagy számmal érkező tanulóknak a volt osztálytársaiktól való elszakadás okoz átmeneti hangulatváltozást. Pedagógiai figyelmet igényel a mintegy kétharmadnyi szekszárdi és egyharmadnyi vidéki – néha a volt iskolájából egyedül hozzánk kerülő – tanulók elkülönülésének megelőzése.

Arra fordítunk különös figyelmet, hogy a több helyről érkezett, egymást korábban nem ismerő tanulók mielőbb megismerjék egymást, és értékeiket meg tudják mutatni.

A fenti feladat megoldásához jelentős segítséget nyújt az augusztus végén szervezett tanévkezdő-, azaz „Szöcsketábor”, melynek intenzív közösségformáló programjai jótékony hatásúak a „bélás” öntudat kialakulásához is. A táborból kimaradt tanulók az első tanítási napokon külön osztályfőnöki figyelemben részesülnek.

A beilleszkedési nehézségek leküzdésére szolgáló pályázatokban részt veszünk.

Kiemelt figyelmet fordítunk az Arany János Kollégiumi Programhoz tartozó tanulók beilleszkedésére és viselkedéskultúrájuk fejlesztésére. A részletes fejlesztés tervét az előkészítő 9. év programja (a helyi tantervben) tartalmazza. A felsőbb éves gimnazisták esetén a patrónus tanár és az osztályfőnök együttműködésén alapuló kiemelt figyelem övezi a tanulók fejlődési útját.

A gimnáziumban a felzárkóztatás alapja a felvételi írásbeli dolgozatok eredménye matematikából és magyar nyelvből, valamint a 9. évfolyam elején végzett szintfelmérések (matematika, magyar, idegen nyelv). Az itt szerzett információkat feldolgozva, eltérő szintű és haladási ütemű nívócsoportokat hozunk létre idegen nyelvekből és ha a csoportszervezési feltételek megengedik, matematikából. Az iskolába lépéskor mért eredményeket elemezzük, összevetjük a további teljesítményekkel és az országos mérési adatokkal. Oktatási tevékenységünknek, a fejlesztési lehetőségek feltárásának ez a kiindulási alapja. A magyar nyelvi hiányosságok megszüntetése, illetve csökkentése differenciált tanórai munkával és egyénre szabott otthoni feladatokkal történik. A tanulási nehézségek leküzdésére alkalmazható pedagógiai tevékenységek elsajátítására folyamatosan szervezünk belső képzéseket a pedagógusok számára.

Matematikai-logikai képességek fejlesztése IKT alkalmazással, digitális segédanyaggal a középiskola 9-12 évfolyamain

A matematikából nem kimondottan jól teljesítő diákjaink tanulási nehézségein feladatbankok, prezentációk készítésével és az IKT eszközök mind teljesebb kihasználásával igyekszünk segíteni.

A digitális segédanyag a középiskola 9-12. évfolyamán a középszintű matematikai tananyag elsajátítását, a matematikai gondolkodás fejlesztését segíti a tanulók számára izgalmas, digitális tananyag formában. A saját fejlesztésű digitális tananyag kiemelten támogatja az együttműködésen alapuló tanulásszervezési eljárások alkalmazását, a csoportos tanulás módszereinek kialakítását. Figyelembe veszi a megismerés életkori és egyéni jellemzőit, és ezekre alapozza a tanulás fejlesztését.

A gondolkodás fejlesztését helyezi előtérbe, a rendszerezés, a tapasztalás és kombináció, a következtetés és a problémamegoldás fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, különös tekintettel az analízis, szintézis, összehasonlítás, általánosítás és konkretizálás erősítésére, mindennapokban történő felhasználására. Olyan tudást alakít ki, melyet új helyzetekben is lehet alkalmazni. Előtérbe kerül az új ötletek kitalálása, azaz a kreatív gondolkodás fejlesztése. Ezzel párhuzamosan hangsúlyt helyez a tanulói döntéshozatalra, az alternatívák végiggondolására, a variációk sokoldalú alkalmazására, a kockázatvállalásra. A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása.

5.3.4. A sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ A sajátos nevelési igényű tanulók segítése az általános iskolában

A sajátos nevelési igényű tanulók esetén a szakértői vélemény útmutatásai alapján járunk el.

Az ezzel a problémával küzdő gyerekek száma egyre nő.

Az őket segítő tevékenységek:

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése
- a nívócsoportos oktatás - felzárkóztató órák – napközi otthon
- tanulószoba
- felzárkóztató foglalkozások
- logopédiai foglalkozások
- beszédfejlesztő foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy
- csoportos használata
- kapcsolat a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal.
- az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentesítése
- a sérülésnek megfelelő egyéni fejlesztő foglalkozások, rehabilitáció
- egyéni fejlesztési terv alapján történő rehabilitációs foglalkozás

➤ A sajátos nevelési igényű tanulók támogatása a gimnáziumban

A sajátos nevelési igényű tanulók felvételénél a felvételi eljárás során biztosítjuk a számukra szükséges, szakértői véleményre alapozott mentességeket.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése-oktatása során a szakértői vélemény útmutatásai alapján járunk el.

A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A gimnáziumban a fenntartó döntése szerint utazó gyógypedagógus végzi a rehabilitációt, illetve felzárkóztató órákat szervezünk az érintett tanulók számára. A rehabilitációs célú órakeretben a tanulók fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik. Ha szükséges, ezen felül a tanulót a kollégiumi iskolapszichológushoz irányítjuk.

A kialakult részképességzavar jellegének megfelelően az oktatásban és a vizsgáztatásban érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

5.3.5. A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatásával kapcsolatos pedagógiai tevékenység

➤ A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatása gimnáziumban, az Arany János Kollégiumi Program gimnáziumi keretei

Gimnáziumunk célja, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók ne morzsolódjanak le, sikeres érettségi vizsgát tegyenek, ezzel is támogatva a felsőoktatásba vezető utat. A TÁMOP 3.3.10 pályázatunkban vállalt fenntartási kötelezettségeink szerint erre a területre nagy hangsúlyt fektetünk. Az ott tanult eljárások, módszerek jelentősen hozzájárulnak az érintett tanulók évfolyamvesztés nélküli továbbhaladásához

Mindebben segítséget nyújtanak a differenciált fejlesztést lehetővé tevő nívócsoportok(emelt szintű érettségire felkészítés ill. idegen nyelv, matematika), valamint a tanulók fejlesztését célzó egyéb (felzárkóztató, tehetséggondozó) foglalkozások, melyek közt hangsúlyozottan jelenik meg az egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés, és az egyéni fejlesztés.

A tantárgyfelosztásban rendszeresen megtervezzük a felzárkóztató foglalkozásokat.

A tanórákon többféle módszertani megoldást, változatos tanulásszervezési eljárásokat alkalmazunk. A differenciálás, az adaptív és reflektív tanulás minden pedagógus tevékenységében jelen van.

Közösségi programjaink segítik a tanulók közösségi kompetenciáinak fejlődését.

Fontosnak tartjuk, hogy a lehetőségek és a valóság, a vágyak és a realitások összehangolása a pályaválasztásig megtörténjen (felsőoktatási intézmények meghívása, nyílt napok, együttműködés kialakítása munkaügyi központokkal, támogató civil szervezetekkel).

Szociális problémák esetén a nevelési igazgatóhelyettes, az AJKP kollégiumi programgazda, az osztályfőnökök együtt járnak el az iskola vezetőségénél vagy az önkormányzat illetékes szervénél.

Tevékenységeink: segítségnyújtás az állami ellátórendszer lehetőségeinek hatékony alkalmazásához, tankönyv-támogatási igény felmérése, tankönyv-támogatási rendszer alkalmazása, diákétkeztetési díjkedvezmények, pályázatok figyelése, ajánlása, szükség esetén benyújtása, nyomon követése, adminisztrációja.

Az esélyegyenlőség biztosításához hozzájárul, hogy erősen támogatjuk diákjaink részvételét az Útravaló Ösztöndíj programban. Az ehhez kapcsolódó pedagógiai, adminisztrációs tevékenységet elvégezzük.

Tehetséggondozó programunkon a tehetséges halmozottan hátrányos- illetve hátrányos helyzetű általános iskolás tanulók térítésmentesen vehetnek részt.

Programunk alkalmas arra is, hogy előmozdítsa a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségét:

- biztosítja azokat a lehetőségeket, melyek elősegítik képességeik hatékonyabb kibontakoztatását;
- tudatosítja a személyes értékeiket;
- megerősíti a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezőket.

A boldogulás szempontjából a legfontosabb, amiben a hhh-s tanulók nagy részének hiánya van: az önbizalom és az önállóság. A tanuláshoz, gondolkodáshoz kapcsolódó készségek csak ezekkel együtt fejleszthetők eredményesen. Kiemelt figyelmet szánunk arra, hogy a hátrányos ill. halmozottan hátrányos helyzetű tanulók bekapcsolódjanak azokba a programokba, melyek a vállalkozási és kezdeményezőképeséget fejlesztik (gazdasági tréning program (JAM), ill. a Pénzügyi Oktatási Program (POP)).

A gimnáziumi és kollégiumi feladatokat ellátó közös igazgatású köznevelési intézményünkben a gimnázium feladata, hogy **az Arany János Kollégiumi Program** keretében megszervezi a 9. előkészítő évfolyamot.

A gimnázium, a 9. előkészítő évben az Arany János Kollégiumi Program 9. előkészítő évfolyama számára készült kerettantervnek a helyi tantervébe építésével hangsúlyt helyez a felkutatott halmozottan hátrányos helyzetű és rászoruló tanulók motiválására, kompetenciájuk, személyiségük fejlesztésére, pályaaorientációs foglalkozásokkal segít a tanulóknak a középiskola választásban.

A gimnázium a 9. előkészítő év megszervezése időszakában együttműködik a Kollégiumi Programban érintett tanulók családjával és azokkal a középiskolákkal, amelyekben a tanulók tanulmányaikat folytatják a jövőben.

A Kollégiumi Program pedagógiai elvei között szereplő elem az anyanyelvi, az idegen nyelvi, a matematikai, a természettudományos, a digitális, a szociális, a művészeti kompetenciák fejlesztése, melyek segítik a tanulókat a középiskolai követelmények teljesítésében, hozzájárulnak személyiségük fejlődéséhez, és egyéb fejlesztési feladatok megoldásának is alapjául szolgálnak. Ez összhangban áll a gimnázium kulcskompetenciák fejlesztését célzó, együttműködésen alapuló, kooperatív tanulásszervezési eljárásokat előtérbe helyező pedagógiai gyakorlatával és diákközpontú szemléletmódjával: intézményünk életének minden területét áthatja a sokoldalú tanulói támogatás megvalósulása, mely a gyermekközpontú tevékenységrendszer és az együttműködés, értékközvetítés pedagógiai alapelveink legfőbb megnyilvánulása. A gyermekközpontú tevékenységrendszer az oktatás és nevelés összhangján alapuló személyiségfejlesztést, közösségformálást, tehetséggondozást és az esélyegyenlőség előmozdítását szolgálja. Intézményünkben folyamatosan erősödik a nevelés-oktatásnak az a gyakorlata, mely a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazásképes tudást helyezi a középpontba. A kulcskompetenciák fejlesztését célzó pedagógiai megújulás irányába mutatnak együttműködésre épülő tanulásszervezési eljárásaink, a kooperatív módszereket is alkalmazó nevelési-oktatási gyakorlatunk.

Az előkészítő év kettős célt szolgál:

- A szociális, együttműködő készségek fejlesztése mellett a tárgyi tudásbeli hiányosságokkal érkező diákok hiányosságainak pótlása: kompetencia fejlesztés, kognitív fejlesztés.

- Érdeklődésnek megfelelő, érettségit adó középiskola kiválasztásában való segítség, melynek sikeres elvégzéséhez a szükséges alapismeretek, képességek kialakítására is megfelelő hangsúly fektetése.

Az előkészítő évben kiemelt a szociális és az életpálya-építési kompetenciák fejlesztése, és emellett elsődlegesen fontosnak tartjuk a szövegértési és szövegalkotási képességek, anyanyelvi kommunikáció; a matematikai, logikai képességek; az idegen nyelvi kompetenciák, a digitális kompetenciák differenciált tudástartalomra épülő fejlesztését.

A célok megvalósításának szakaszai:

- Az első szakaszban a gyermekek hiányosságainak (kognitív, szociális, kulturális) feltérképezése történik mérések, felmérések alapján, elkészül az ezekre épülő egyéni fejlesztési terv, illetve olyan pályaorientációs tevékenység kezdődik, ami eljuttatja a tanulókat a megfelelő iskola kiválasztásáig.
- A második szakasz feladata a kognitív hiányosságok tényleges pótlása és a szocializációs készségek fejlesztése. Ebben a szakaszban nagy hangsúlyt kap a bemenő szintmérés alapján a differenciált haladási ütem biztosítása, az önálló tanulási képességet kifejlesztő program alkalmazása.
- A harmadik szakaszban – miután már mindegyik tanulónál eldőlt, hogy hol tanul tovább – általános kompetencia - fejlesztéseket végzünk, amelyek a tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységekkel, projekt munkákkal, tehetségfejlesztő programokkal egészülnek ki.

Az év során a hagyományos tanórai kötöttségeket igyekszünk feloldani, kerüljük a lekicsinylő, fölényeskedő tanári megnyilatkozásokat. A tanulók igénylik a tanár és a diák közötti közvetlen kontaktust, és azt, hogy mint teljes személyiségre figyeljünk rájuk.

Az értékelés – osztályozás módszereit változtatatosan, rugalmasan, kíméletesen használjuk. Igyekszünk érdekes, szórakoztató, a megszokottól eltérő formában átadni az ismereteket, pontosabban rávezettetni, felfedeztetni.

A tárgyasult szaktárgyi tudásnál, oktatásnál sokkal fontosabbnak tartjuk a tanuló teljes személyének formálását, nevelését. A tanórán több szemléltetést, motiválást alkalmazunk.

Az ismeretelsajátítás módszereiben sem a frontális módszer lesz a legfontosabb, hanem az együttműködést kívánó formák. A dialógus, az együttes cselekvés, kidolgozott óratervezés mellett.

A tanórákon szorgalmazzuk a kooperatív technikák alkalmazását, a páros vagy csoportos munka gyakorlását, hogy tanulóink együttműködési képessége fejlődjön, szociális érzéke mélyüljön.

Az értékelés, visszajelzés fő formái:

- Két alkalommal részletes szöveges értékelés tantárgyanként
- Személyiségértékelés írásban két alkalommal
- A standard elvárások megismertetése
- Bemeneti, félévi, év végi szintfelmérés tantárgyanként
- Az egyéni ütemterv teljesülésének havonkénti értékelése
- Rendszeres írásbeli, szóbeli értékelés, osztályozás

A gimnáziumi előkészítő év általános tartalmi elemei:

- **A tanuló induló helyzetének felmérése, állapot rögzítése kollégiumi nevelőtanárral, tanulóval közös feladat-meghatározás**

- Hatékony gyermek- megismerési technikák alkalmazása
- Egyéni megállapodás a célokról, ehhez ütemterv készítése
- Rendszeres írásbeli, szóbeli értékelés, osztályozás
- **A tanulási képesség fejlesztése**
 - Tanulásmódszertan: a tanulás tanulása
 - Az egyéni tanulás képességének fejlesztése
 - A tanulási motiváció megteremtése
 - A szövegértés képességének fejlesztése
 - Feladatértelmezés gyakorlása
 - Probléma centrikus feldolgozás
- **A középiskolai életvitelre való felkészítés**
 - Stabil élet és napirend kialakítása
 - Az elfogadási és együttműködési készség fejlesztése
 - Egyéni tanulási terv kialakítása, megvalósulásának támogatása
 - Önismereti technikák megismertetése, gyakorlása
 - Reális célmeghatározás, egyéni és közösségi identitás erősítése
 - Kitartás, kötelességtudat fejlesztése
- **Részvétel a továbbtanulási célok kijelölésében**
 - Részvétel a tanuló felvételi döntésében
 - A célzott középiskola felvételijére való felkészülés támogatása
 - Amennyiben saját iskolájában is van felvételi lehetőség, akkor az iskola saját elvárásainak közvetítése
- **Folyamatos kapcsolattartás a kollégiumi nevelőtanárokkal**
 - Folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladási üteméről
 - Egyéni korrekciós feladatok meghatározása a kollégiumi nevelőtanárral és a tanulóval közösen
 - Az egyes tanulók terhelhetőségének és tényleges terhelésének egyeztetése
- **Értékelés visszajelzés**
 - Két alkalommal részletes szöveges értékelés tantárgyanként
 - Személyiségértékelés írásban két alkalommal
 - A standard elvárások megismertetése
 - Bemeneti, félévi és év végi szintmérés tárgyaként
 - Az egyéni ütemterv teljesülésének havonkénti értékelése (alkuképesség fejlesztése) szükség esetén korrekciója
 - Rendszeres írásbeli és szóbeli
- **Az általános iskolai hiányok pótlása, ismételtes, rendszerezés**
 - Differenciált haladási ütem biztosítása, bemenő és az évközi szintmérés alapján
 - Magyar nyelv, idegen nyelv és kommunikáció, olvasás, szövegértés prioritása
 - Olvasás, szövegértés gyakorlása
- **Mindennapos testnevelés biztosítása (ajánlott a csapatsportok prioritása):**
Az órarendi órákon túl az iskolai sportkör foglalkozásai (csapatsport), úszásoktatás
- **Differenciált tevékenységformák-projektitanítás**

- Művészeti csoport projektek (színháztársaság, zene, képzőművészet)
- Szocializációs projektek (kulturális, társadalmi identitás)
- Programprojektek vissza a régi iskolába, közösségbe
- **A éves munkarendben alkalmazzuk az év három részre bontását** (bemenő, helyzetfeltáró szakasz, felvételre, iskolaválasztásra irányuló, orientációs szakasz, korrekciós, pótló, ismétlő szakasz), a szakaszos (epochális) tanítást a projektek esetén megvalósítjuk, valamint a kiscsoportos tanulásszervezést alkalmazzuk.

Az előkészítő tanévet követően a tanulók egy része továbbra is gimnáziumunk tanulója marad. Esetükben az osztályfőnökök és a gimnáziumi programgazda kiemelt gondoskodásával, a kollégiumi AJKP programgazdával és a kollégiumi csoportvezetővel szoros együttműködésben tudjuk elérni, hogy a tanulók hátrányaikat egyre inkább be tudják hozni, és a többi gimnáziumi tanulóval együtt, többségükben eredményesen tudnak haladni.

➤ **Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység a gimnáziumban**

A hátrányos helyzet esetenként a gyermek veszélyeztetettségét is magában hordja. Ők néha csak tőlünk kapnak segítséget a világban való eligazodáshoz, a kultúra értékeinek megismeréséhez, lelki és testi fejlődésükhöz.

Célunk, hogy olyan támogató iskolai légkört teremtsünk, ahol biztosított a tanulók testi-lelki fejlődése. Segítsük a diákokat abban, hogy ne szenvedjenek hátrányt szociális okok vagy a gondoskodás hiánya miatt, hogy megtalálják helyüket a közösségükben, és minél harmonikusabb, teljes életet élő felnőtté válhassanak.

A cél elérését szolgáló legfontosabb feladataink a gimnáziumban:

A veszélyeztetettség felismerése, segítségnyújtás, a káros hatások ellensúlyozása.

- Tanítási órákon, szünetekben, szabadidős programok alatt igyekszünk figyelni az esetleges krízishelyzet miatti magatartásváltozásokra.
- A problémákat pedagógiai eszközökkel orvosoljuk, súlyosabb esetekben a Gyermekjóléti Szolgálat segítségét kérjük.
- Segítjük a diákokat abban, hogy maguk is felismerjék társaik veszélyeztetett helyzetét, hogy tudják, kinek jelezhetik a gondjaikat.
- Továbbképzéseken, szakmai értekezleteken veszünk részt annak érdekében, hogy időben felismerjük a veszélyeztető tényezőket, a korai tüneteket.

Általános prevenciót szolgáló feladatok:

A veszélyeztetettség megelőzésében kiemelt feladatunk a fiatalok személyiségfejlesztése, az egészséget befolyásoló szokások, pozitív magatartás kialakítása.

- Rendszeres felvilágosító programokat, előadásokat szervezünk orvosokat, egészségügyi szakembereket hívunk meg.
- Osztályfőnöki órákon, tanórákon az egészséges életmóddal kapcsolatos ismereteket nyújtunk.
- Biztosítjuk a szabadidő tartalmas eltöltésének lehetőségét az iskolában és iskolán kívül (társas környezet kontrollálása, kirándulás, színház-látogatás).

Folyamatos információcsere lehetősége

- Együttműködünk a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó intézményekkel és hatóságokkal.
- Tájékoztatjuk a tanulókat és a szülőket a gyermekjóléti szervezetekről.
- Rendszeresen tartjuk a kapcsolatot a tanulókkal, szülőkkel, kollégiumi nevelőkkel.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

együttműködésünk eredményeként enyhíthetjük a hátrányos és veszélyeztetett tanulóink helyzetét, problémáikat a saját pedagógiai eszközeinkkel meg tudjuk oldani.

A tanulók részt vesznek a szervezett előadásokon, versenyeken. Egyre többen élnek egészségesen, sportolnak, túráznak, megismerik és meg tapasztalják az egészséges életmód örömeit, értékeit.

Tudatosan óvják egészségüket, védik magukat és társaikat a káros hatásoktól.

A rászorult tanulók segítséget mernek kérni tanáraiktól, a gyermek- és ifjúságvédőtől, védőnőtől, segítenek társaiknak a helyes döntések meg-hozatalában, mernek felelősen dönteni önmagukról.

A célok megvalósulásához szükséges legfontosabb feltételek

Személyi feltételek:

Az iskola minden pedagógusa, osztályfőnökök, védőnő, orvos, előadók.

Tárgyi feltételek:

Kazetták, CD-k, filmek, kölcsönözhető könyvek, osztályterem (rendelkezésre állnak).

Együttműködési kapcsolatok:

Gyermekjóléti Szolgálat, Szekszárd
Nevelési Tanácsadó
Rendőrkapitányság
Vöröskereszt
Mentőállomás
Kollégium
Munkaügyi Központ
RÉV

Problémakezelés:

Jogi lépések kezdeményezésére ifjúságvédelmi ügyekben az igazgató vagy az igazgatóhelyettesek jogosultak.

Tanulók külső szerv által történő meghallgatásán a szülő akadályoztatása esetén, a szülő kérésére, az osztályfőnök vagy a nevelési igazgatóhelyettes vesz részt.

➤ A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatása az általános iskolában, integrációs pedagógiai rendszer

Kirándulások, táborozások iskolai szervezésekor tekintetbe vesszük az érintett csoport anyagi helyzetét.

Megszervezzük a rászoruló gyerekek felszereléssel, ruhával történő támogatását a szülői közösség bevonásával.

Szervezett foglalkozások, programok:

- hátrányos helyzetű tanulók integrációs és képesség- kibontakoztató felkészítése
- az egyéni képességekhez igazodó kiscsoportos foglalkozás gyógypedagógus
- irányításával

- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- napközi otthon
- tanulószoba
- diákétkeztetés
- felzárkóztató foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési gondjai enyhítésének segítése
- családlátogatások
- iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nevelő tevékenysége
- javaslat a rászoruló gyermekek önkormányzati segélyezésére

Integrációs pedagógiai rendszer az általános iskolában

Az általános iskolában a 2005/2006-os tanévtől kezdve működik az integrációs pedagógiai rendszer, mely a szociális hátrányokkal küszködő gyermekek érdekeit tartja szem előtt.

Intézményünk minden tanév elején elkészíti az adott évre szóló helyzetelemzést, amely tartalmazza:

- kimutatás a létszámokról
- beiskolázási terv
- szervezetfejlesztés
- erőforrás
- iskolába kerülés előkészítése
- heterogén osztályok kialakítása
- partnerkapcsolatok
- a tanítást-tanulást segítő és értékelő eszközrendszer elemei
- eszközjellegű kompetenciák – tanórán kívüli programok
- módszertani elemek
- műhelymunka
- értékelési rendszer
- multikulturális tartalmak
- pályaorientáció

A helyzetelemzésből kiindulva elkészítjük az integrációs cselekvési tervet.

1. Integrációs stratégia elkészítése:
 - jogosultság megállapítása, arányok figyelemmel kísérése
 - kapcsolattartás a települések önkormányzataival
2. Iskolába való bekerülés segítése
3. Kulcskompetenciákat fejlesztő programok működtetése
4. Integrációt segítő programok szervezése
5. Átmenetek elősegítése:
 - óvoda-iskola
 - alsó tagozat-felső tagozat
6. Együttműködési partnerkapcsolatok kiépítése
7. Háromhavonkénti szöveges értékelés lebonyolítása

Közelebbi célok:

1. Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, együttnevelésére.
2. Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe.
3. Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel.
4. Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Távolabbi célok:

1. Nő az évfolyamvesztés nélkül továbbhaladó hátrányos helyzetű tanulók száma
2. Csökken az intézményben a tankötelezettségi kor határa előtt az iskolai rendszerből kikerülők száma.
3. Nő az érettségit adó intézményekben továbbtanuló hátrányos helyzetű tanulók száma.
4. Az országos kompetencia mérések eredmények átlagaival az adott intézmény eredményei szinkronban vannak.

➤ **Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység az általános iskolában**

a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,

- családsegítő szolgálattal,`
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,
- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (természetbeni támogatás az IPR kereteiben), a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

5.4. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai.

5.4.1. A pedagógusok feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes leírását személyes munkaköri leírásuk tartalmazza.

Legfontosabb helyi feladataik az alábbiak:

Legfontosabb feladata: tanulói személyiségének, képességeinek, tárgyi tudásának folyamatos fejlesztése, tanítványainak általános iskolában a középiskolai továbbtanulásra, gimnáziumban az érettségi vizsgára és a felsőfokú továbbtanulásra való sikeres felkészítése.

A főbb tevékenységek összefoglalása:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, a helyettesített órák vezetése,
- pedagógiai adminisztráció és a pedagógiai tevékenységhez kapcsolódó ügyviteli feladatok ellátása,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás,
- a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok (felzárkóztatás,

- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete órák között
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a nevelőtestületi, munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, szaktantermek rendben tartása,
- közreműködés a leltározásban, selejtezésben
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- részt vesz a nevelőtestületi munkában. Feladatait a Munkatervben rögzített tervezési dokumentumok alapján elvégzi.

5.4.2. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnökök feladatait személyre szóló munkaköri leírásuk tartalmazza.

Legfontosabb feladata: az adott osztály osztályfőnöki feladatainak ellátása, a tanulókkal kapcsolatos jutalmazó és fegyelmező intézkedések, kapcsolatfelvétel a tanuló kollégiumi nevelőtanárával, szüleivel a tanulóval kapcsolatos nevelési, oktatási ügyekben.

A főbb tevékenységek összefoglalása:

- alaposan megismeri tanítványai személyiségét. Az iskola pedagógiai elvei szerint neveli osztályának tanulóit, a személyiségfejlődés tényezőit figyelembe véve. Segíti az osztályközösség kialakulását,
- együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, ha ennek szükségét látja: látogatja óráikat. Észrevételeit és az esetleges problémáit az érintett nevelőkkel megbeszéli,
- aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanítványait oktató, nevelő tanárokkal; a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel (kollégium, sportvezető, stb.),
- kapcsolatot tart az osztály diákönkormányzati vezetőségével, biztosítja az osztály képviselőinek a diákönkormányzati megbeszéléseken és az évi rendes diákközyűlésen való részvételét,
- figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét (erről a szülőket rendszeresen tájékoztatja), az osztály fegyelmi helyzetét. Az alulteljesítő tanulók szüleit december 1-10. között, majd április 20-25. között értesíti (a végzősök esetében március 20-25. között),
- különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítésére, esélyegyenlőségének biztosítására és előmozdítására,
- számon tartja az egészségügyi, szociális, érzelmi gondokkal küszködő tanulókat, segítséget nyújt számunkra,

- minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, a velük kapcsolatos észrevételeit, javaslatait a tanártársai elé terjeszti,
- osztályértekezlet összehívását kezdeményezi osztálya problémájának elemzésére, megoldására,
- szülői értekezletet tart, szükség esetén családokat látogat, az ellenőrző útján rendszeresen tájékoztatja a szülőket a tanulók magatartásáról, tanulmányi előmeneteléről,
- a szülői értekezletek tapasztalatairól tájékoztatja az igazgatót (helyettesét),
- felelősen ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat (osztálynapló naprakész vezetése, év eleji, félévi és év végi statisztikák, törzslap, bizonyítvány, továbbtanulással, gyámüggyel kapcsolatos tennivalók, stb.),
- mint osztályfőnök saját hatáskörben indokolt esetben évente összesen 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulójának,
- tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében,
- kirándulásokat, közös kulturális programokat szervez osztálya tanulói számára,
- javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, kitüntetésére, AJKP tanulók segélyezésére, a tanulókat saját hatáskörében is jutalmazza,
- fegyelmező intézkedéseket hoz, fegyelmi vétség esetén eljárást kezdeményez,
- vezeti a tanulók dicséretével, elmarasztalásával kapcsolatos bejegyzéseket,
- javaslatot tesz az iskolai munkaterv osztályát, évfolyamát érintő pedagógiai, szervezési, stb. feladataira,
- részt vesz a nevelési munkaközösség munkájában, megbeszélésein, értekezletein,
- javaslataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét,
- a nevelő-oktató munkájához munkatervet/tanmenetet készít,
- tudatosan fejleszti az életpálya-építési kompetenciákat, segíti a tanulók pályaválasztását, pályaeorientációját,
- közreműködik a tanulói tankönyvtámogatások iránti kérelmek összegyűjtésében és elbírálásában,
- részt vesz osztálya bemutatkozó műsorának, szalagavató műsorának, diákigazgató-választási műsorának, stb. előkészítő munkálataiban,
- minden tanév első hetében ismerteti osztályával az iskolai házirendet, vagy az évfolyamnak és a szükségleteknek megfelelően felhívja a figyelmet egyes előírásaira,
- közreműködik a választható foglalkozások felvételének lebonyolításában, segíti osztálya tanulójának a felsőfokú tanulmányokra történő jelentkezését
- folyamatos figyelmet fordít osztályának dekorációjára, a faliújság karbantartására,
- minden év szeptemberének 10. napjáig nyilvántartást készít a hátrányos és halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű és a veszélyeztetett diákokról,
- folyamatosan nyomon követi és aktualizálja a digitális naplóban a diákok adatainak változását, a bejárók, a menzások, a kollégisták adataiban bekövetkező változásokat
- a tanév elején osztálya számára megtartja a tűz-, baleset- és munkavédelmi tájékoztatót, az oktatásról szóló feljegyzést aláírhatja a tanulókkal.

Ellenőrzési kötelezettségei

- november, január és április hónap 8. napjáig ellenőrzi a digitális napló osztályozó részének állapotát, az osztályzatokat érintő hiányosságokat jelzi az oktatási igazgatóhelyettesnek,
- figyelemmel követi a tanulók igazolt és igazolatlan hiányzását, 8 napon belül igazolja a hiányzásokat, elvégzi a szükséges értesítéseket,
- a házirendben leírtak szerint figyelemmel követi a tanulók késését, szükség esetén elektronikus üzenetben vagy levélben értesíti a szülőket,
- a digitális naplóban generált írott üzenet útján értesíti a szülőket a tanulóval kapcsolatos problémáról
- a konferencia napján ellenőrzi, hogy minden tanulónak le van-e zárva az osztályzata, valamint a lezárt érdemjegy nem tér-e el jelentősen az osztályzatok átlagától a tanuló kárára.

5.5. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatokban való részvételi jogainak gyakorlási rendje, az iskolai közélet

A tanulót megilleti az a jog, hogy életkorának megfelelő mértékben részese legyen az őt érintő döntések meghozatalának. Ezt a jogát személyesen, illetve választott képviselőin, valamint szülőjén/gondviselőjén keresztül gyakorolhatja. Joga van megismerni az őt érintő döntés tartalmát, okát, következményeit. A döntési folyamat során joga van véleményét elmondani.

Intézményünk a tanulóval kapcsolatos döntéseit – jogszabályban meghatározott esetben és formában – írásban közli a tanulóval, a szülővel. A tanuló ezen jogainak gyakorlását, módját a házirend tartalmazza.

A diákkörökkel és a diákönkormányzattal kapcsolatos szabályozás az iskolai SZMSZ-ben és a házirendben található.

A diákok szerepvállalása az iskolai közéletben, az önkormányzatiság érvényesülése pedagógiai szemléletmódunk alapja.

A tanulói részvétel mértéke, az együttműködés módja, az iskolánkra jellemző közvetlen tanár-diák viszony az oktatás-nevelés folyamatában meghatározó, mert ettől függ, hogy tanár és diák a tanítás-tanulás kulcsfontosságú tevékenységeit mennyire végzi szívesen és tudatosan.

A jó iskolai közérzet a tanároknak és diákoknak közös érdeke. Ennek egyik feltétele a szervezett, jól működő iskolai közélet.

Az iskolai közélet formálásában a vezető szerep a pedagógusé. A pedagógus mintaadó, értékközvetítő, vezető szerepét ugyanakkor toleránsan érvényesíti.

Célunk segíteni tanulóinkat abban, hogy a közösségért tenni akaró és tenni tudó aktív felnőttekké váljanak.

A cél elérését szolgáló feladataink:

Be kell vonnunk tanulóinkat az iskolai döntések előkészítésébe, a tervezés és értékelés folyamatába. Kölcsönös információcserével törekednünk kell arra, hogy megismerjék közösségünk legfontosabb gondjait és törekvéseit, hogy mindezzel azonosságot tudjanak vállalni.

Tevékenységek, kapcsolatrendszer:

- Az iskola tanulóinak szervezett képviseletét a diákönkormányzatok (DÖK) látják el. A diákönkormányzatok tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A

diákönkormányzatok élén választott iskolai diák-bizottság (DÖK-vezetőség) áll. A diákönkormányzatok működését segítő tanárok támogatják. A diákképviselő és az intézményvezetés kapcsolattartásának módját az iskolai Szervezeti és Működési Szabályzat rögzíti. A kapcsolattartás kulcskérdése a rendszeresség.

- Az iskolák a DÖK működéséhez évente fenntartói vagy szülői támogatás esetén tudnak pénzügyi keretet biztosítani, melynek felhasználásáról a DÖK önállóan dönt. Egyébként a rendezvények szervezését a kiadásokat teljesen fedező térítési díjjal lehet megoldani.
- A működés tárgyi feltételeit az iskolák biztosítják (DÖK-terem, infrastruktúra).
- Az iskola igazgatója minden, a diákságot érintő ügyben tájékoztatja (az érintett) DÖK vezetőségét. A fontos döntéseket hozó tantestületi értekezleteken lehetővé teszi a diákönkormányzati vezetők részvételét.
- Az iskola igazgatója felelős azért, hogy a képviselői jogú diákönkormányzat javaslattételi, véleményezési és egyetértési jogát gyakorolhassa (tanév helyi rendje; iskolai dokumentumok, szabályzatok módosítása; tantárgyválasztással, tankönyvek kiválasztásával összefüggő kérdések; tankönyvtámogatás elvei és eljárásai; szociális és fegyelmi ügyek; I. Béla emlékplakett odaítélése).
- Az iskola rendszeresen lehetővé teszi a szorgalmi időben szervezett diákönkormányzati vezetőképzésen való részvételt 2-3 diák számára.
- A diákközségi gyűlésen (évente kétszer) a nevelőtestület tagjai részt vesznek. A diákközségi gyűlés a diákközösség legmagasabb fóruma.
- A diákönkormányzat rendezvényeit a nevelőtestület támogatja, azokon részt vesz, felügyeletet vállal. A diáknap lebonyolításában a tanári kar a diákigazgató irányításával közreműködik.
- A tanulói tájékoztatás eszközei az iskolaújság és az iskolarádió.
- Az iskolák diákönkormányzatainak delegáltjai részt vesznek az Iskolaszék munkájában.

Munkánkat eredményesnek tekintjük, ha

- a DÖK olyan közös értékeken és érdekeken alapuló közös és konkrét célokat képvisel, amelyekkel nem sérti az egyéni érdekeket.
- a diákönkormányzat fejleszti a meglevő közösségi munkákat, közösségépítő tevékenységeket.
- fejlődik a közösség iránti felelősségtudat
- a DÖK igényli a felelősségteljes közszereplést, a demokratikus kommunikáció gyakorlatát.
- a DÖK-terem kihasználtsága növekszik;
- a diákönkormányzat önállóan működik, a DÖK-segítő felnőtt kezdeményező szerepe csökken;
- a webes iskolaújság minimum kéthavonta frissül. Az iskolarádió rendszeresen műsort sugároz és információt közvetít.

5.6. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Az iskolai nevelés-oktatás, a tanulói személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség együttműködése.

Ennek alapja a tanuló iránt érzett közös felelősség, amelynek feltétele a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség. Megvalósulási formái a kölcsönös támogatás és a koordinált

pedagógiai tevékenység. Eredménye a családi és az iskolai nevelés egysége, és ennek nyomán a tanuló személyiségének kedvező fejlődése.

5.6.1. A diákokkal való kapcsolattartás formái

A diákokkal való kapcsolattartás elsődlegesen a mindennapi érintkezés során történik a tanítási órákon, az órák közti szünetekben, a tanítás előtt és után. A diákok bármely tanárukat megkereshetik javaslataikkal és egyéni gondjaikkal, személyükről és az osztályközösségről információkat kérhetnek tőlük és az iskola vezetőitől. A diákok személyét érintő problémákkal elsődlegesen az osztályfőnök és a szaktanárok foglalkoznak.

A diákok többségét, vagy jelentős részét érintő információk közlésére illetve cséréjére a következő fórumot működteti az iskola illetve a diákönkormányzat

Diákközyűlés

A diákönkormányzat kezdeményezésére évente kötelezően összehívandó fórum, ahol a diákönkormányzat a tanulók jelentős részét vagy egészét érintő problémákat, panaszokat vethet fel, azokra választ kérhet. A diákközyűlés az a legmagasabb fórum, amelyen az intézmény tanulói és diákönkormányzata minden olyan problémát fölvehetnek, amely a tanulói jogok érvényesülésével akár az intézményen belül, akár a jogi szabályozásban sérelmet, feszültséget, méltánytalanságot okoz.

5.6.2. A pedagógus és a szűlői ház kapcsolata

A szűlők a legfontosabb partnereink, akik az iskolaválasztással kifejezték nevelési alapelveink és céljaink elfogadását.

Az az alapelvűnk, hogy az oktatás és nevelés összhangján alapuló pedagógiai folyamat irányítója a tanár, a szűlőkkel az egyenrangú kapcsolatra törekvés mellett érvényesűl. A nevelés a pedagógus és a szűlő közös feladata, az együttműködés a tanuló alapvető érdeke, a pedagógusnak és a szűlőnek pedig az oktatási törvényben is előírt kötelezettsége.

Feladataink, az együttműködés tartalmi elemei:

A szűlőkkel folyamatosan konzultálunk gyermekeik fejlődéséről, munkájáról, a közösségben elfoglalt helyéről, kapcsolatainak jellemzőiről. A tanulásirányítás, a tehetséggondozás, a segítő tevékenységek (szociális hátrányok, tanulási kudarcok, beilleszkedési nehézségek), a továbbtanulás, pályaorientáció, a magatartás és szorgalom formálása az együttműködés legfontosabb területei.

Célunk, hogy a szűlőkkel a családdal együttműködve segítsűnk a Pedagógiai programban megfogalmazott célok sikeres megvalósítását.

Az együttműködés fórumai, a kapcsolattartás formái:

- a szűlői önkormányzatiság a szűlői szervezet működésével érvényesűl: iskolánkban ez a szűlői munkaközösség választmánya (SZMK), osztályszűlői keretben választott küldöttekkel (gimnáziumi osztályonként általában 2 fő, általános iskolai osztályonként 2 fő). Ennek elnökét a küldöttek maguk választják. Az SZMK meghatározza programját, de az

iskolavezetés és a DÖK is kezdeményezheti összehívását. Az SZMK képviselőket delegál az Iskolaszékbe.

- az osztályok küldöttei a szülői értekezleteken összegyűjtik a problémákat, és ugyanezen alkalmon jelzik az ügyek elintézését vagy a velük kapcsolatos eljárásokat.
- Az iskolavezetés és az SZMK között szervezett kapcsolattartást tanévente az iskola munkaterve rögzíti és ütemezi. Évente legalább két alkalommal az igazgató ad tájékoztatást az iskola munkájáról.
- Minden tanévben a nyílt napon részletesen tájékoztatjuk a szülőket iskolánk nevelésfilozófiájáról, céljairól, a képzési szerkezetéről, az oktatás-nevelés eredményességéről.
- Szülői értekezletet félévente egyszer (tanévente kétszer), a középiskolai végzős évfolyamon tanévente háromszor szervezünk.
- Fogadóórát a szülői értekezletek között, tanévente két alkalommal tartunk.
- A szülőket írásban, az ellenőrző könyv útján tájékoztatjuk. Az osztályfőnökök a félévek zárása előtt minimum egy hónappal levélben tájékoztatják a vártnál gyengébben teljesítő diákok szüleit, szükség esetén kezdeményezve a találkozást az osztályfőnökkel, szaktanárral.
- A szülőket a középiskolában előzetes egyeztetés alapján-, az általános iskolában folyamatosan fogadjuk.
- A kapcsolattartás telefonon (ha a szülő igényli, e-mailben is) megvalósul.
- A rendezvényekre az SZMK vezetőjét ill. képviselőjét (Iskolaszék tagjait) minden alkalommal meghívjuk.
- A Szervezeti és Működési Szabályzat meghatározza a szülői közösség döntési egyetértési, javaslattevési, véleményezési jogkörét. Az igazgató a felelős azért, hogy a szülők jogosultságait gyakorolhassák.
- A gimnáziumi tanulók nagyobb csoportját (évfolyamok, gimnáziumi tanulók, szakközépiskolai tanulók) érintő döntéseket hozó nevelőtestületi értekezleteken az SZMK vezetőinek részvételét (tanácskozási joggal), valamint az Iskolaszék tagjainak részvételét lehetővé tesszük.
- Az általános iskolában a TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 pályázat fenntartása során kiemelten kezeljük az iskola és a szülői ház kapcsolatát. Ennek keretében a tanévre megtervezett iskolai programok sorozatára a hátrányos helyzetű tanulóink szülei meghívást kapnak. A számukra kiemelt programok minden tanévben a munkatervben kerülnek megjelölésre. A szülőkkal közös programok a tanulók önismeretét fejlesztik, mely hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához. A szülők – tanulók – pedagógusok a kötetlen közös programok során egy új kapcsolati hálóban egymás mellett és nem fölé – alárendeltként a megismerés és megértés valamint a segítségnyújtás új szintjére juthatnak el.

Az együttműködést akkor tartjuk eredményesnek, ha

- a kapcsolattartás rendszeres;
- a tájékoztatás korrekt és kölcsönös, a tanuló jogait tiszteletben tartó;
- tanárok és szülők egyaránt elégedettek az információk mennyiségével és mélységével, és mindezt a tanulói elégedettség is alátámasztja.

5.6.3. Az iskola tanárainak és más dolgozóinak kapcsolata

A pedagógiai döntések fóruma a tantestületi értekezlet. A tantárgy-pedagógiai munka közvetlen koordinálása szakmai munkaközösségekben történik. A nevelőtestület és a szakmai munkaközösségek feladat- és hatáskörét a Szervezeti és Működési Szabályzata írja le.

Az éves munkatervben meghatározzuk a tanévi feladatokat, ebben a munkaközösségek szerepvállalását. A tanév végén értékeljük tevékenységünket, és elindítjuk a következő tanév tervezési folyamatát.

Az iskolák dolgozóinak (alkalmazotti közösségének) jogszabályban előírt érdekérvényesítő szervezete a Közalkalmazotti Tanács és a pedagógus szakszervezet.

Az iskola tanárai kapcsolatrendszerének működését önértékelési rendszerünkben teszteljük, a működés eredményességét az előző mérésekhez viszonyítjuk.

5.6.4. Együttműködés más intézményekkel, partnereinkkel

Az iskolánkról formált vélemény kialakulásában nagy jelentőségű, hogy milyen minőségű a kapcsolatrendszerünk. Ezt fontosnak tartjuk nevelési szempontból is: a nyitott iskolában a világban eligazodni képes fiatalok nevelődnek.

Célunk a kapcsolatok ápolása, építése.

Az együttműködés színterei, formái:

- **A kollégiummal:**

Iskolánk tanulóinak kb. 12 %-a kollégista. A kollégium közvetlen szomszédságából adódóan kollégista tanulóink nevelési-oktatási gondjainak megoldásában folyamatos együttműködés lehetséges és szükséges az osztályfőnökök, a szaktanárok és a kollégiumi nevelőtanárok között.

- **A közösségi szolgálatban a fogadó szervezetekkel:**

Az iskolai közösségi szolgálat megvalósításában együttműködő szervezetekkel együttműködési megállapodást kötünk, melyben meghatározzuk az együttműködés idejét, a tanulók által végzendő feladatokat. A partnerszervezetek képviselőt meghívjuk a gimnáziumba, tevékeny életük, életpályájuk és tevékenységük bemutatására.

- **Sportegyesületekkel, kulturális csoportokkal, művészeti alapiskolával, civil szervezetekkel:**

Tanulóink harmonikus személyiséggé nevelésében fontosnak tartjuk iskolán kívüli tevékenységüket. Ezért azt támogatjuk és elismerjük. Törekszünk arra, hogy a tanulásban kiemelten segítsük őket. A tanulóinkat foglalkoztató szervezeteket az iskolai rendezvényeinkbe bevonjuk. A sportosztály működéséhez a sportegyesületekkel együttműködési megállapodást kötünk.

- **Az I. Béla Alapítvánnyal:**

Pedagógiai programunk megvalósításában nagy segítségünkre van az iskola mellett működő alapítvány, mely céljaink megvalósításának, hagyományaink megőrzésének egyik legfontosabb anyagi biztosítója.

A Kuratórium elnökét valamennyi rendezvényünkre meghívjuk.

- **Az Illyés Gyula Könyvtárral:**

Író-olvasó találkozókkal, rendezvényeiken részvétellel, tanórán kívüli rendszeres tevékenységben való aktív szerepvállalással, pályázati projekteken való közös tevékenységgel

- **A Művészetek Házával, a Babits Mihály Művelődési Házal:**

Hangversenyek és színházi programok szervezésével, kiállítások látogatásával, ill. nagyszabású rendezvényeink (I. Béla Napi Művészeti bemutató) színhelyeként. A Művelődési Ház nyári informatikai táborának igény esetén helyszínt biztosítunk.

- **A Tolna Megyei Levéltárral és a Wosinsky Mór Múzeummal:**

Rendezvények, kiállítások, levéltári és múzeumi órák, központi „szakkörök” látogatásával.

- **A helyi médiával (újságok, szekszárdi tv):**

Marketing tevékenységünk egyik legfontosabb eleme iskolánk munkájának folyamatos bemutatása.

- **A gazdálkodó szervezetekkel:**

A szakmai gyakorlati képzés, a szakközépiskolai szakmai alapozó képzés tárgyi feltételeinek megteremtésében több szervezettel építettünk ki kapcsolatot, melyet a Neumann Verseny szervezésével is ápolunk. Az együttműködő gazdálkodó szervezetek képviselőit szakmai előadóként, zsűritagként meghívjuk. Támogatóink nevét a honlapon nyilvánosságra hozzuk.

- **Az egészségnevelésben, környezeti nevelésben együttműködő partnereinket és a kapcsolat tartalmát egészségnevelési- ill. környezeti nevelési programunk tartalmazza.**

- **A pedagógiai szakmai szolgáltatóval és a pedagógiai szakszolgálattal:**

A szakmai szolgáltatást nevelőtestületi belső képzéshez, továbbképzéshez vesszük igénybe. Bekapcsolódunk a szakmai programokba, Iskolánk két tanára lát el szaktanácsadói feladatokat.

A pedagógiai szakszolgálat segítségét (szakvizsgálatát) szükség esetén igénybe vesszük.

- **A Megyei Munkaügyi Központtal:**

Az osztályfőnökök közösségformáló munkáját a központ évente segíti. „Pályaválasztás” című rendezvényünknek hagyományosan résztvevői vagyunk.

- **Az általános iskolákkal:**

Intenzív kapcsolatot tartunk a beiskolázási tevékenységünk kapcsán. Részt veszünk a nyolcadik osztályosok szüleinek az általános iskolában szervezett pályaválasztási szülői értekezleten. A nyolcadikosok osztályfőnökeit és az általános iskolák vezetőit minden évben – egymás munkájának megismerésére – találkozóra hívjuk iskolánkba.

Tehetséggondozó programunk részeként 2002 óta szervezünk általános iskolások számára ún. gimnáziumi előkészítőt. Tehetséggondozó Középiskolaként 9 általános iskolával kötöttünk megállapodást a tehetséges hátrányos helyzetű tanulók felkutatásának támogatására és programunkba való bevonásukra. Együttműködünk az általános iskolákkal minőségbiztosítási rendszereik működése terén is. Kérésre a KIR rendszeren túl is tájékoztatjuk őket a hozzánk felvett tanulóink helytállásáról.

- **A város és a megye középiskoláival:**

A vizsgáztatás, a tehetséggondozás terén az együttműködésben már vannak kialakult hagyományaink. Törekszünk a tapasztalatcserére, pedagógiai gyakorlatunk kölcsönös megismerésére. Nyitottak és készek vagyunk minden további tartalmi együttműködésre.

- **Pécsi Tudományegyetemmel:**

Tanulóink pályaaorientációjában kiemelt figyelmet fordítunk a szekszárdi karral kiépített jó kapcsolat ápolására. A Kar rendezvényein rendszeresen részt vesznek a pedagógusok és a diákok, bekapcsolódnak a meghirdetett versenyekbe, részt vesznek különböző fórumokon, nyílt napokon, tudományos konferenciákon. A Kar oktatói rendszeres vendégei a Tehetségnapunknak.

- **Pályázati partnereinkkel:**

EU-s pályázataink révén számos intézménnyel valósítunk meg a pályázatok keretében közös pedagógiai tevékenységet.

- **Nemzetközi oktatási kapcsolataink:**

Az Európai Unió polgáraiként elengedhetetlenül szükséges, hogy tanulóink személyesen is szerezzenek tapasztalatokat más kultúrákról, gondolkodásmódról, életstílusról. A személyes kapcsolattartás élménye gazdagítja tanulóink világképét és bővíti ismereteiket.

A kapcsolattartás során az idegen nyelv élővé válik, a kommunikációs képesség gyorsan fejlődik.

A hatékony kommunikáció feltétele a nyelvtudás, a nyelvtanulás tehát értelmet nyer. Az elektronikus kommunikáció igénybevételével pedig az Internet-felhasználás tudatossá válik.

Iskolánkban tanulóink számára tanórai keretekben biztosítjuk az élő idegen nyelvek és az elektronikus kommunikációhoz szükséges készségek elsajátítását. A nemzetközi kapcsolatokban való részvételre az elmúlt években pályázatok révén nyílt lehetőségünk. Kétéves Comenius pályázatok keretében pályázatonként kb. tíz külföldi középiskolával építettünk ki kapcsolatot, szervezünk tanévente több cserelátogatást. Ha a projektnek ez a része lezárul, diákjaink szaktanári irányítással elektronikus úton tartják a kapcsolatot és zárják le pályázati programot projektmunka keretében.

Folyamatosan nyújtjuk be pályázatainkat nemzetközi kapcsolatok építésére. Ezen túlmenően is folyamatosan keressük az alkalmat nemzetközi diákcserékhez, külföldi utakhoz.

A nemzetközi kapcsolatok megőrzésében, újak felkutatásában, a lehetőségek feltérképezésében a nyelvi munkaközösség vállal vezető szerepet.

A jövőben a diákcserék mellett továbbra is támogatni szeretnénk a nemzetközi együttműködés virtuális formáit különböző oktatási projektekre való bekapcsolódással.

Célkitűzéseink alapján az alábbi fő pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a kapcsolattartással, együttműködéssel, kommunikációval kapcsolatos teendőinket.

Kiemelt feladataink:

- Minden partnerrel a kölcsönösségre és a konstruktivitásra épülő kapcsolatot ápolunk.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használjuk az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- Építünk partnereink, a kollégák, a szakmai fejlődést segítő visszajelzéseire.
- A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően működünk együtt a nevelőtestületben, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- Rendszeresen egyeztetünk partnereinkkel.
- A problémák kezelésében törekszünk a kölcsönösen elfogadható, közösen kialakított megoldások megtalálására.
- Együttműködünk a nevelőtestületben különböző pedagógiai és tanulás-szervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- A tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakítunk ki.
- Munkánk során érthetően és a pedagógiai céljainknak megfelelően kommunikálunk.
- Tudatosan támogatjuk a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.

5.7. A teljeskörű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Az egészségfejlesztés területét az EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM tárgyalja, mely pedagógiai programunk 1. sz. melléklete

6. A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai, a szóbeli felvételi vizsga követelményei

6.1. Tanulmányok alatti vizsgák szabályai

Az osztályozó vizsgát, a különbözeti vizsgát, valamint a pótló és javítóvizsgát együtt: tanulmányok alatti vizsgának nevezzük.

Osztályozó vizsga

Az osztályozó vizsgával a félévi, ill. az év végi osztályzatok megállapítása történik. Intézményünkben osztályozó vizsgát tesznek azok a tanulók, akik arra jelentkeznek, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsga célja annak megállapítása, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges ismeretekkel. Pl. iskolaváltáskor, vagy egyik tanulmányi területről egy másikra átmenetkor az addig nem tanult vagy alacsonyabb fokon tanult tárgyakból teendő számonkérés.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha a tanév végén – egy vagy két tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott, illetve akik számára az igazgató határozata előírja.

A javítóvizsga időszakát a tanév rendje rendelet rögzíti, augusztus 20. és 31 között szervezzük meg. A javítóvizsgák alkalmával különbözeti vizsgákat szervezünk azon tanulók részére, akik az adott tárgyból az emelt szintű érettségire felkészítő képzésbe csak a végzés évében kapcsolódnak be. A tanuló erre a különbözeti vizsgára önállóan készül fel, számára a kimaradt képzés óráit nem pótoljuk.

Különbözeti vizsgát ír elő az igazgató határozatban, ha a tanuló átvétele miatt erre szükség van. Ez a különbözeti vizsga szükség szerint szervezhető a tanév bármely időszakában.

Osztályozó vizsgákat tanévente rendszeresen szervezünk: magántanulók számára a félév és a tanév zárása előtt; a május-júniusi érettségi vizsgaidőszakot megelőző három hétben, ill., ha a tanuló sajátos helyzete miatt erre határozatban időszakot jelöl ki az igazgató.

A magántanulók számára félévkor és a tanítási év végén, a zárás előtti három hetet felölelő időszakban szervezzük meg az osztályozó vizsgát. Az év végi osztályozó vizsga eredménye határozza meg a bizonyítványba kerülő osztályzatot, ezért az év végi vizsgán a tanév teljes anyagából kell a vizsga tartalmát összeállítani.

A tanuló az iskola igazgatójától felmentést kaphat a tanórára járás alól. Ebben az esetben osztályozó vizsgán eleget kell tennie a tantárgy (éves) követelményeinek. Általános szabály, hogy az osztályozó vizsgára a tanulónak kell jelentkeznie.

A többi vizsgát az igazgató vagy a nevelőtestület határozatában előírja.

6.2. Az alkalmassági vizsga szabályai

Sportegészségügyi és fizikai alkalmassági vizsgálat

A köznevelési sportiskolai tanulmányi területre jelentkező 8. évfolyamos tanulók számára a központi felvételi vizsga mellett a felvétel feltételeként sportegészségügyi alkalmassági és fizikai, illetve sportági képesség felmérési vizsgálatot tartunk a középiskolai felvételi eljárás időszakában. A sportegészségügyi alkalmasságot a sportorvos igazolhatja. Az igazolást a fizikai képességfelmérés napján kell bemutatniuk a felvételizőknek.

A fizikai ill. sportági képesség felmérés a következő területeket érinti:

- ingafutás
- helyből távolugrás
- kötélmászás (lányok) vagy függeszkedés (fiúk)
- sportági képességek vizsgálata: sportágra jellemző mozgásformák felmérése

A fizikai képességfelmérésen való megfelelés a szükséges feltétele a köznevelési típusú sportiskolai tanulmányi területre történő felvételnek, eredménye a tanulók rangsorolásába nem számítható be. Nem-megfelelés esetén a jelentkező tanuló nem nyerhet felvételt az élsport-utánpótlást tudatosan felvállaló képzésre.

6.3. A szóbeli felvételi vizsga követelményei

Intézményünk szóbeli felvételi vizsgákat nem szervez. Mivel vizsgák nincsenek, a követelmények meghatározására nem kerül sor.

7. A felvétel és átvétel, az iskolaváltás helyi szabályai

Belépés az iskolába

➤ 1. évfolyamon

- **Az iskola beiskolázási körzetéből minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.**

A beiratkozáshoz be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
- a szülő személyi igazolványát
- a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt
(ha a gyermek óvodás volt)
- a nevelési tanácsadó felvételt javasoló szakvéleményét
(ha a gyermek nem volt óvodás, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta)
- a gyermek egészségügyi könyvét az iskolaorvos felvételi javaslatával
szakértői bizottság véleményét.

- beiratkozási körzeten kívül lakó tanulók első évfolyamra történő felvétele során a jogszabályban szabályozott előnyben részesítés és a különleges helyzet sorrendjében döntünk. A férőhelyek számát figyelembe véve a felvételi kérelmeket az általános iskola teljesíteni tudja, sorsolás megszervezésére nincs szükség.

➤ 9. évfolyamon

Elsősorban a szekszárdi illetve a Szekszárd vonzáskörzetébe tartozó általános iskolák végzős tanulóit várjuk, közülük is elsősorban azokat, akiknek céljai között szerepel a felsőfokú továbbtanulás, és kitartó munkára képesek.

A felvételi eljárás tanév rendjéhez igazodó időbeli ütemezéséről (helyi rendjéről), a meghirdetett tanulmányi területekről minden évben a nevelőtestület dönt. A 2003/2004. tanévtől a központi írásbeli vizsga megírásával lehet a négy évfolyamos gimnáziumi tanulmányi területeinkre jelentkezni. Az Arany János Kollégiumi Program előkészítő kilencedik osztályába a központi írásbeli vizsga előírásáról a kollégium javaslatát kikérve döntünk. A felvételi összteljesítménybe az írásbeli vizsga mellett a 7. év végi és a 8. félévi osztályzatokat öt tantárgyból beszámítjuk.

Az általános iskolai tanulmányi eredmények (hozott pontok) számítása:

A hozott pontokat a 7. osztályos év végi és a 8. osztályos félévi eredményekből, az osztályzatok összegeként számítjuk ki öt tantárgyból. A jelentkezési lapon megadott összes tantárgy osztályzataiból a kötelezők mellett a választható tárgyak közül a jelentkező számára legkedvezőbbet választjuk ki, és azt vesszük figyelembe:

Kötelező négy tárgy	Választható tárgyak közül egy
Magyar nyelv és irodalom (egy tárgyként)	Földrajz
Matematika	Biológia
Történelem	Kémia
Idegen nyelv	Fizika
	Informatika

(Ha magyar nyelvből és magyar irodalomból külön osztályzat van, a két tantárgy érdemjegyének egészre kerekített átlagát vesszük figyelembe a pontok kialakításánál.)

A felvételi pontok számítása:

Minden tanulmányi területen az írásbeli vizsga eredményét és a hozott pontokat egyenlő súllyal (50:50) számítjuk be. A sportiskolai képzésben emellett a felvétel feltételeként a sportegészségügyi alkalmassági és fizikai, illetve sportági képesség felmérési vizsgálaton való megfelelést határozzuk meg.

A felvételi rangsor kialakítása:

A felvételi pontszám alapján sorba rendezzük a jelentkezőket. Sorrendazonosság esetén előnyben kell részesíteni a hátrányos helyzetű tanulókat.

Ezt követő sorrendazonosság esetén a különleges helyzetben lévő tanulókat részesítjük előnyben, majd pedig akinek lakóhelye a járás területén van

Intézményünkben a felvételi rangsorolás szempontjából különleges helyzetűnek tekintjük azt a tanulót, aki

- írásbeli központi felvételi vizsgáját eredményesebben teljesíti
- szekszárdi

- akinek testvére jelenleg is iskolánk tanulója
- testvére, szülője iskolánk tanulója volt

Az előnyben részesítéshez a megfelelő dokumentumok benyújtása szükséges. (HH-igazolás, nyilatkozat testvér/szülő jelenlegi/korábbi középiskolai jogviszonyáról.)

Az így kialakult sorrend a felvételizők rangsora.

A köznevelési sportiskolai tanulmányi területre jelentkező 8. évfolyamos tanulók számára a központi felvételi vizsga mellett a felvétel feltételeként sportegészségügyi alkalmassági és fizikai, illetve sportági képesség felmérési vizsgálatot tartunk a középiskolai felvételi eljárás időszakában. (6.2. pont). A fizikai képességfelmérésen való megfelelés a szükséges feltétele a köznevelési típusú sportiskolai tanulmányi területre történő felvételnek, eredménye a tanulók rangsorolásába nem számítható be. Nem-megfelelés esetén a jelentkező tanuló nem nyerhet felvételt az élsport-utánpótlást tudatosan felvállaló képzésre.

Az Arany János Kollégiumi Programba ettől eltérően pályázat útján lehet bekerülni.

A programba való bekerülés feltételeit jogszabály és az EMMI által közzétett pályázati felhívás határozza meg.

A pályázati feltételeknek megfelelés esetén:

- a hátrányos helyzetű ill. nevelésbe vett vagy ideiglenesen elhelyezett tanulók körében az előzőekben vázolt (négy évfolyamos képzésre vonatkozó) hozott pontok – felvételi pontok alapján rangsorolunk.
- ezt követően (az előző rangsor folytatásaként) a többi jogosult tanuló körében is elvégezzük a rangsorolást. Ezzel igyekszünk biztosítani a programba bekerülés szempontjából korlátozott arányú bejutást engedélyező jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelést.

A felvételi eljárás aktuális részleteit évente ősszel a felvételi (beiskolázási) tájékoztatónkban az érdekeltek tudomására hozzuk. Ebben nyilvánvalóvá tesszük a tanulók leendő kötelelességeit.

Sikeres felvétel után az éves munkatervben meghatározott időpontban (június második felében) lehet beiratkozni intézményünkbe. A beiratkozáskor az iskolai házirendet minden tanulóknak megkapja.

➤ ***Továbbhaladás az általános iskolánkból gimnáziumunk 9. évfolyamára:***

Az általános iskola mindazon nyolcadikos tanulója, akinek félévi tanulmányi átlaga

- a.) nem éri el a 4,3-et a rendes felvételi eljárás szerint
- b.) legalább 4,3 a központi felvételi írásbeli dolgozat megírása nélkül

kérheti az általa választott tanulmányi területre.

A köznevelési sportiskolai tanulmányi területre a felvétel feltétele emellett az egészségügyi és fizikai alkalmassági vizsgálaton való megfelelés.

➤ **Átjárhatóság, átvétel**

Átvétel az iskolába:

Más általános iskolából való átvétel esetében ill. más középiskolából való átvételről az iskola igazgatója dönt. Az átvétel során vizsgálni kell az iskolaváltásra okot adó körülményeket, a

tanuló tanulmányi eredményességét. Törekedni kell arra, hogy az iskolai átlagot elérő, vagy valamely területen kiemelkedő tehetséget mutató diákok válasszák intézményünket. Ettől egyedi, a tanuló esélyegyenlőségét előmozdító esetben el lehet térni.

Az átvett tanulóknak azokból a tantárgyakból, melyek a helyi tantervben szerepelnek, de a tanuló korábbi iskolájában nem tanulta, osztályozó vizsgát kell tennie. Az átvett tanulók különbözeti vizsgáját a tantárgyak óraszámában, esetleg tartalmukban való lényeges eltérés indokolhatja. E kérdésben egyedi elbírálás alapján az érintett szaktanár és munkaközösség-vezető együttes javaslatára az igazgató dönt.

A tanuló egy tanéven belül haladékokat kaphat az osztályozó ill. különbözeti vizsgák letételére, a jogszabályban rögzített feltételek mellett. A sikeres teljesítés érdekében javasoljuk felzárkóztató órákon, korrepetálásokon való részvételét.

Az általános iskolában integrációs programban való részvételhez szükséges a szülő írásos nyilatkozata.

➤ **A tanulói jogviszony megszűnése**

Az iskolai tanulmányok befejezése előtt önkéntes iskolaváltoztatás miatt, illetve nem tanköteles korú tanuló esetén fegyelmi vétség vagy a megengedettnél magasabb igazolatlan hiányzás miatt szűnik meg a tanulói jogviszony.

A tanulmányok befejezésekor a tanulói jogviszony megszűnését a köznevelési törvény szabályozza.

A jogviszony megszűnése után reményeink szerint gimnáziumi tanulóink több mint 80%-a tanul tovább egyetemeken, főiskolákon.

8. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos terv

Az egyén és a társadalom számára egyaránt fontos és egyre szélesebb körben felismert szükséglet, hogy minél több állampolgár legyen képes a saját illetve mások testi épségét, egészségét veszélyeztető állapotot felismerni, szaksegítségét hívni és a hivatásos segélynyújtó helyszínre érkezéséig megfelelően, magas színvonalon elsősegélyben részesíteni az arra rászorulókat.

Az elsősegélynyújtás célja a segítség adása addig, amíg a szakszerű segítség meg nem érkezik.

A laikus elsősegély nyújtónak nem gyógyítania kell, hanem csökkentenie kell a baleset, vagy rosszullét következményeit, lehetőleg megelőzni a további állapotromlást.

Cél:

- az élet megmentése
- a további egészségkárosodás megakadályozása
- a gyógyulás elősegítése

Feladatunk annak a tudatosítása, hogy elsősegélynyújtás révén a végleges ellátást megelőzően az egészségében hirtelen károsodott élete megmenthető, állapotának romlása megelőzhető. Az elsősegély-nyújtási alapismereteket az alábbi tartalommal kell a tanulók felé közvetíteni:

Baleset

- Fogalma

- Formái – háztartási balesetek, közlekedési balesetek, munkahelyi balesetek, sport stb.
- Veszély-jelzések (baleset-megelőzés)

Az elsősegélynyújtás alapjai

- Az elsősegélynyújtás fogalma
- Alapfogalmak (hirtelen kezdet, folyamatos jelleg, súlyosbodó, időfaktor!)
- A tevékenység sorrendje

Segélykérés/ mentőhívás

- Mentők: 104
- Tűzoltók: 105
- Rendőrség: 105
- Központi hívószám: 112

Sérült/beteg vizsgálata

Újraélesztés - elmélete és gyakorlata, külső automata defibrillátor használata

Hirtelen rosszullétek

- eszméletvesztéssel járó állapotok, a beteg pozicionálása (stabil oldalfekvés)
- görcsökkel járó állapotok
- allergiás reakciók
- nehézlégzéssel járó állapotok
- fájdalommal járó állapotok

Sérülések és ellátásuk

- sebzés, sebellátás
- vérzések, vérzéscsillapítás
- rándulás, ficam
- csonttörések
- testtájak sérülései
- hő okozta sérülések
- állatok-okozta sérülések
- áramütés
- vízbefulladás
- tömeges balesetek

Mérgeзések és ellátásuk

- mérgeз fogalma
- mérgeзések formái: gázmérgeзések, marószermérgeзések, gyógyszermérgeзések, étkezés során előforduló mérgeзések, drogmérgeзések

A beteg szállítása

- kimentés (gépkocsi, nehezen megközelíthető helyszín, tűz, vízi mentés)
- betegmozgatás
- a beteg fektetése

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának keretei:

- osztályfőnöki órán a balesetvédelmi-munkavédelmi oktatás keretében a tanév elején minden osztályfőnöknek legalább 2 órában kell tárgyalnia

- biológia, fizika, kémia, életvitel és technika, testnevelés órákon a tanév elején a balesetek megelőzése kapcsán legalább 1 tanóra keretében kell kitérni a lehetséges balesetek következtében a sérülések ellátásának, kezelésének módjaira
- biológia órán az egészségvédelemhez kapcsolódóan a szaktanárok tanítják az elsősegélynyújtás alapvető ismereteit
- az általános iskola és a gimnázium minden tanévben megszervezi az elsősegély-nyújtási szakkört
- a közlekedésbiztonsági ismeretek elsajátítása érdekében az osztályfőnöki órákra meg kell hívni a közlekedési szakembereket, akik az elsősegélynyújtás alapvető területeire kitérnek a közlekedési balesetek tárgyalása keretében
- az iskolai védőnő rövid felhívásokban a legfontosabb tudnivalókat faliújságon megjeleníti, hetente frissülő tartalommal.
- az iskolai védőnő tanév közben az osztályfőnöki órán előadást tart az elsősegélynyújtás módjairól

9 . A gimnázium helyi tanterve (2. kötet)

10. Az általános iskola helyi tanterve (3. kötet)

11. A kollégium pedagógiai programja (4. kötet)

12. A pedagógiai program mellékleteinek rendje

A pedagógiai program mellékletei

1. számú melléklet: A gimnázium és az általános iskola Egészségfejlesztési Programja
2. számú melléklet A gimnázium és az általános iskola Környezeti Nevelési Programja

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

Ez a pedagógiai program határozatlan időre szól. Felülvizsgálatát kétévente elvégezzük. A felülvizsgálati cikluson belüli módosításra a nevelőtestület (50 % +1 fő), az igazgató, illetve az Iskolaszék kezdeményezésére kerülhet sor.

A módosítás elfogadásáról kétharmados többséggel kell döntést hozni. Módosítás esetén is végig kell járni a kötelező legitimációs utat.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

A dokumentumot az intézmény székhelyén az intézményvezetői irodában lehet elolvasni, valamint megtekinthető az iskola honlapján és a Köznevelés Információs Rendszerének elektronikus felületén.

A pedagógiai program elfogadása, felülvizsgálatok:

1. Az intézmény gimnáziumi nevelőtestülete 2015. augusztus 31-én kelt határozatával a felülvizsgált gimnáziumi helyi tantervet elfogadta. Véleményt nyilvánítottak az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.

A gimnázium felülvizsgált helyi tantervét 2015. szeptember 1-től alkalmazzuk. A korrigált óraterveket a 9. évfolyamon a 2015/2016. tanévtől alkalmazzuk.

2. A nevelőtestület 2015. november 25-én kelt határozatával a felülvizsgált összetett iskola nevelési programját, az általános iskolai helyi tantervét és a kollégium pedagógiai programját elfogadta.

Véleményt nyilvánítottak az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.

Péter Miklós

KT elnök, a nevelőtestület képviselőjeként

A pedagógiai program jóváhagyása:

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola pedagógiai programját jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket nem tartalmaz.

Szekszárd, 2015. november 25.

Hajós Éva
igazgató

Felülvizsgálatok:

1. A nevelőtestület 2017. augusztus 31-én kelt határozatával (1842/2017.) az ismételten felülvizsgált helyi tanterveket elfogadta. Véleményt nyilvánítottak az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola pedagógiai programjában a felülvizsgált helyi tanterveket jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket nem tartalmaz.

2017. augusztus 31.

Hajós Éva
igazgató

2. A nevelőtestület 2018. június 29-én kelt határozatával (1605 /2018.) az ismételten felülvizsgált összetett iskolai nevelési programot és gimnáziumi helyi tantervet elfogadta. Véleményt nyilvánítottak az Intézményi Tanács, az Iskolaszék, a diákönkormányzat, a szülői szervezet.

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola pedagógiai programjában a felülvizsgált összetett iskolai nevelési programot és a gimnáziumi helyi tantervet jóváhagyom. Nyilatkozom, hogy a pedagógiai program fenntartóra, működtetőre többletkötelezettséget telepítő rendelkezéseket továbbra sem tartalmaz.

2018. június 29.

Hajós Éva
igazgató

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2. kötet

**A GIMNÁZIUM
HELYI TANTERVE**

**I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

2018

TARTALOM

A GIMNÁZIUM HELYI TANTERVÉNEK KIADMÁNYOZÁSA	4
1. A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE	4
2. A GIMNÁZIUMBAN TANÍTOTT KÖTELEZŐ, KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ VAGY SZABADON VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMAI	5
2.1. A KÜLÖNBÖZŐ TANULMÁNYI TERÜLETEKHEZ (NEM SPORT ÉS NEM ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMÚ KÉPZÉSI FORMÁKHOZ) KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ÓRATERV	5
2.2. A KÖZNEVELÉSI TÍPUSÚ SPORTISKOLAI KÉPZÉSEHEZ KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ÓRATERV	9
2.3. A NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAM KÉPZÉSÉHEZ (9/NY A NÉGY ÉVFOLYAMOS GIMNÁZIUMI KÉPZÉS ELŐTT) KAPCSOLÓDÓ HETI ÓRATERV	11
2.4. AZ ARANY JÁNOS KOLLÉGIUMI PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ GIMNÁZIUMI ELŐKÉSZÍTŐ 9. ÉVFOLYAM ÓRATERVE ÉS PROGRAMJA	12
3. A SZABADON TERVEZHETŐ ÓRAKERET TERHÉRE MEGVALÓSÍTOTT KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ, SZABADON VÁLASZTHATÓ FOGLALKOZÁSOK TANULMÁNYI TERÜLETEK, ÉVFOLYAMOK SZERINT.....	16
4. A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYAI	20
5. A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI, SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK	23
5.1. CSOPORTBONTÁSOK	23
5.2. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	25
5.3. AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK KERETÉBEN MEGVALÓSÍTOTT SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK	25
6. ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK, FELKÉSZÍTÉSI SZINT	28
6.1. KÖZÉPSZINTEN ÉS EMELT SZINTEN VÁLLALT FELKÉSZÍTÉS	29
6.2. TANTÁRGYNEVEK ÉS ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK	29
6.3. FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS KÖVETELMÉNYEK A 11-12. ÉVFOLYAMON AZ EMELT SZINTŰ OKTATÁSBAN	29
7. AZ ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI.....	30
8. A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT FELADATOK HELYI PEDAGÓGIAI MEGVALÓSÍTÁSA	31
8.1. FEJLESZTÉSI TERÜLETEK –NEVELÉSI CÉLOK MEGVALÓSÍTÁSA A HELYI TANTERV ALKALMAZÁSÁVAL	31
8.2. KOMPETENCIAFEJLESZTÉS, MŰVELTSÉGGÖZVETÍTÉS, TUDÁSÉPÍTÉS HELYI FELADATAI	34
8.3. EGYSÉGSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS MEGVALÓSÍTÁSA.....	41
8.4. AZ EREDMÉNYES TANULÁS TÁMOGATÁSÁNAK, SEGÍTÉSÉNEK FELADATA	42
8.5. A GIMNÁZIUMBAN TANULÓ SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FEJLESZTÉSÉVEL ÖSSZEFÜGGŐ HELYI FELADATOK TANTERVI MEGVALÓSÍTÁSA	43
9. SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK ALKALMAZÁSA	46
9.1. PROJEKTOKTATÁS, TANÉVENTE EGY, HÁROM HETET MEGHALADÓ IDŐTARTAMÚ PEDAGÓGIAI PROJEKT MEGVALÓSÍTÁSA A GIMNÁZIUMBAN	46
9.2. TÉMAHÉT A GIMNÁZIUMBAN	47
9.3. SZERVEZÉSI PROJEKT, AZAZ A PROJEKT, MINT TANÉVENTE ALKALMAZOTT MÓDSZER A VERSENYSZERVEZÉSRE	51
9.4. PÉNZÜGYI OKTATÁSI PROGRAM, GAZDASÁGI ISMERETEK TRÉNINGPROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK TERVEZÉSE A GIMNÁZIUMBAN (POP, JAM).....	54
10. MINDENNAPOS TESTNEVELÉS.....	55
10.1. KOMPLEX INTÉZMÉNYI MOZGÁSPROGRAM	55
11. A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSÉHEZ HASZNÁLT MÓDSZEREK	57

12. A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI.....	57
13. A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, A TANULÓK ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI BESZÁMOLTATÁSÁNAK FORMÁI, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	58
13.1. ELLENŐRZÉS	58
13.2. AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	58
13.3. AZ ÉRTÉKELÉS MÓDJA, FORMÁI	60
13.4. EGYÉB ÉRTÉKELÉSI HAGYOMÁNYAINK A GIMNÁZIUMBAN	63
14. AZ OTTHONI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK MEGHATÁROZÁSÁNAK ELVEI ÉS KORLÁTAI	63
14.1. ÍRÁSBELI (ÉS MÁS, NEM SZÓBELI TÍPUSÚ) FELADATOK	64
14.2. SZÓBELI HÁZI FELADATOK	65
15. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ , A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK ÉS SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ ÉS MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	65
15.1. A TANULÓK JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK	65
15.2. A MAGATARTÁS ÉS SZORGALOM MINŐSÍTÉSÉNEK ELVEI	66
16. A FOGYASZTÓVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK A GIMNÁZIUMBAN.....	68
17. A TÁRSADALMI BŰNMEGELŐZÉSSSEL, AZ ÁLDOZATTÁ VÁLÁSSAL, AZ ERŐSZAKMENTES KONFLIKTUSKEZELÉSSSEL ÖSSZEFÜGGŐ ISMERETEK.....	70
18. A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	71
19. A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSE	72
20. A KÖZÉPSZINTŰ ÉRETTSÉGI VIZSGA TÉMAKÖREI	72
21. A KÖRNYEZETI NEVELÉS ÉS EGÉSZSÉGNEVELÉS ELVEK.....	86
22. TANTÁRGYI HELYI TANTERVEK	87

A gimnázium helyi tantervének kiadmányozása

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27.

Iktatószám: 2384 /2017

Felülvizsgálatok, módosítások kiadmányozása: 1605 /2018

Ügyintéző: Hajós Éva

Ügyintézés helye, ideje: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27. 2017. augusztus hó

1. módosítás: 2018. június hó

Az irat aláírójának neve, beosztása: Hajós Éva, az intézmény vezetője

Az intézmény körbélyegzőjének lenyomata:

1. A választott kerettanterv megnevezése

A helyi tanterv a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló többször módosított, korrigált 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelettel kiadott a gimnáziumok 9-12. évfolyamára vonatkozó kerettanterv szerint készült.

A fenti, a gimnázium 9-12. évfolyamára készült kerettanterv alapján készült helyi tantervben éltünk az emelt óraszámú kerettantervek nyújtotta lehetőséggel, a helyi tantervben ezeket a tantárgyi kerettanterveket választva az emelt szintű képzésben.

Az Arany János Kollégiumi Program előkészítő 9. évfolyamára szintén a fenti rendelettel kiadott kerettanterv szerint készítettük el a helyi tantervünket.

A sportiskolai tanulmányi terület helyi tantervében szintén a fenti rendelettel kiadott kerettantervet alkalmazzuk.

A 2018/2019. tanévben induló nyelvi előkészítő évfolyam helyi tantervében szintén a fenti rendelettel kiadott kerettantervet alkalmazzuk (Nyelvi előkészítő évfolyam a négy osztályos középiskolai nevelés-oktatás előtt)

A helyi tantervben meghatároztuk a 11–12. évfolyamon az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez és az emelt szintű oktatáshoz alkalmazott fejlesztési feladatokat és követelményeket a NAT, továbbá az érettségi vizsga részletes követelményeiről szóló 40/2002. (V. 24.) OM rendelet alapján, figyelemmel annak 2017. januártól életbe lépő változására.

A kerettantervi változatokat kínáló tantárgyak tantervei közül a nem emelt szintű képzésben az alábbiakat választjuk:

Tantárgy	A választott kerettanterv megnevezése
Magyar nyelv és irodalom	A változat
Fizika	B változat
Kémia	A változat
Biológia-egészségtan	B változat
Enek-zene	A változat

Dráma és tánc/Mozgókép kultúra és médiaismeret	Mozgókép kultúra és médiaismeret
Művészetek	Vizuális kultúra, mozgókép kultúra és médiaismeret

A kerettantervi változatokat kínáló tantárgyak tantervei közül az emelt szintű képzésben az alábbiakat választjuk:

Tantárgy	Emelt óraszámú kerettanterv megnevezése
Matematika	A változat

2. A gimnáziumban tanított kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszámai

2.1. A különböző tanulmányi területekhez (nem sport és nem előkészítő évfolyamú képzési formákhoz) kapcsolódó gimnáziumi óraterv

A gimnázium tagozatos, emelt szintű és emelt óraszámú csoportjaiba (informatika és matematika tantervű képzés; természettudományi ill. 2018/2019-től geo-informatika tantervű képzés; angol,- informatika képzés; humán és idegen nyelv tantervű képzés, röviden: tagozatok) felvett tanulók számára az emelt szintű követelmények teljesítéséhez szükséges többletórát táblázataink tartalmazzák. Az emelt szintű képzési csoportokba felvett diákok és szüleik figyelmét írásban felhívjuk, hogy a követelmények teljesítése csak a kerettantervi óraszámok felett meghatározott óraszámok teljesítésével lehetséges. A tanulmányi területre történő beiratkozás a 9-10. évfolyamon az óratervekben szereplő heti óraszámok kötelező választásával jár.

A 9-10 évfolyamon minden tagozaton heti 4 órás tárgy a matematika, a kerettantervi minimális 3 órát +1 órával emeltük meg. A sikeres helytálláshoz, a szükséges begyakorlottság eléréséhez a heti 4 órára valamennyi diáknaknak szüksége van.

A 9-10. évfolyamon a tagozatokra jellemzően a szabadon tervezhető órakeret terhére éltünk azzal a lehetőséggel, hogy egyes tárgyakból a heti óraszámot gyakorlás, elmélyítés, gazdagítás céljából megnöveltük, hogy a tanulóknak biztos alapokat adjunk a 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire felkészítő képzés követelményeinek teljesítésére.

Az informatika-matematika tagozaton a 9-10. évfolyamon kötelezően választandó az emelt szintű informatika (heti 4 óra) és emelt szintű matematika (heti 5 óra).

A természettudományi tagozaton a 10. évfolyamon emelt szintű a biológia.

Az angol-informatika tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű az angol nyelv.

A humán és idegen nyelvi tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű a magyar nyelv és irodalom és az I. idegen nyelv, amely angol vagy német lehet a mi intézményünkben.

Az idegen nyelvi tagozaton a 9-10. évfolyamon emelt szintű az angol és a német nyelv.

A 11-12. évfolyamon a minden tanulónk számára kötelező tantárgyakat és heti óraszámokat a megfelelő oszlopban az első szám jelenti.

A 11-12. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező heti 4 óra érettségire felkészítő foglalkozás felvétele. Minden 11 -12. évfolyamos diáknak számára kötelezővé tesszük egy heti 2-

órás emelt szintű érettségire felkészítő képzés (fakultációs tárgy) választását. A kötelezően választható tantárgyak között a 11-12. évfolyamon meghirdetjük a földrajzot és az informatikát is, középszintű érettségire felkészítő követelményekkel. Ezeket a felvehető óraszámokat a kötelező heti óraszám mögött +1 ill.+2 jelenti.

A négy választható óra mellett a 11-12. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges.

A 11-12. évfolyamos emelt szintű érettségire felkészítő (fakultációs) képzés során a kerettantervekben meghatározott tananyagot kiegészítjük az emelt szintű érettségi követelményrendszerében meghatározott tananyaggal. A részletes tananyagot a tantárgyi tantervek tartalmazzák.

- A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. A tantárgyi tantervek tartalmazzák a szabadon felhasználható időkeret felhasználását. A tantárgyi programok beépítik az oktatás-nevelés folyamatába az európai integrációval összefüggő ismereteket (pl. történelem, társadalomismeret, földünk és környezetünk tárgyak)

**Óraterv
9–12.
évfolyam, gimnázium**

	TANULMÁNYI TERÜLETEK A 9. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					TANULMÁNYI TERÜLETEK A 10. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					Emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire felkészítő képzés egyénileg választott tanrenddel + óra	
	Informatika és matematika tantervű képzés	Természettudományi tantervű képzés	Angol, -informatika tantervű képzés	Angol és német tantervű képzés	Humán és idegen nyelv tantervű képzés	Informatika és matematika tantervű képzés	Természettudományi tantervű képzés (biológia, fizika)	Angol, -informatika tantervű képzés	Angol és német tantervű képzés	Humán és idegen nyelv tantervű képzés		
Tantárgyak	9. évfolyam					10. évfolyam					11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4+2	4+2
I. Idegen nyelv: angol vagy német	3	3	5	5	5	3	3	5	5	5	4+2	5+2
II. Idegen nyelv: német/angol/olasz/francia/holland/orosz	3	3	3	5	3	3	3	3	5	3	3	3
Matematika	5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4+2	5+2
Etika											1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3+2	3+2
Fizika	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2+2	0+2+2
Kémia	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	0+2	0+2
Biológia – egészségtan		1				2	4	2	2	2	2+2	2+2
Földrajz	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1	1	1	1	1							
Művészetek											2+2	2+2
Informatika	4	3	3	1	1	4	3	3	1	1	0+4	0+4
Technika, életvitel és gyakorlat												1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5+2	5+2
<i>Osztályfőnöki</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
További szabadon választható tárgyak: (csak 1 választható tanévente)	földrajz										+1	+1
	informatika										+2	+2
Kötelezően választandó heti órák száma (9-10.évfolyamon a tanulmányi területre való felvételtől)	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	4	4
Összes óra	36	36	36	36	36	37	37	37	37	37	35	35
A tanuló által felvehető max. heti óraszám	39	39	39	39	39	40	40	40	40	40	39	39

A 2018/2019. tanévben induló 9. évfolyam (a további évfolyamok felmenő rendszerben) heti óraterve négy évfolyamra:

Óraterv 9–12. évfolyam, gimnázium 2018/2019. tanévben induló 9. évfolyamtól kezdődően		TANULMÁNYI TERÜLETEK A 9. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					TANULMÁNYI TERÜLETEK A 10. ÉVFOLYAM OSZTÁLYAIBAN					Emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire felkészítő képzés egyénileg választott tanrenddel + óra	
		Informatika és matematika képzés	Geo-informatika képzés	Angol - informatika képzés	Angol és német nyelvi képzés	Humán és idegen nyelv képzés	Informatika és matematika képzés	Geo-informatika képzés	Angol - informatika képzés	Angol és német nyelvi képzés	Humán és idegen nyelv képzés		
Tantárgyak		9. évfolyam					10. évfolyam					11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4	5	4	4	4	4	5	4+2	4+2
I. Idegen nyelv: angol vagy német		3	3	5	5	5	3	3	5	5	5	4+2	5+2
II. Idegen nyelv: német/angol/olasz/francia/holland/orosz		3	3	3	5	3	3	3	3	5	3	3	3
Matematika		5	4	4	4	4	5	4	4	4	4	4+2	5+2
Etika												1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek		2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3+2	3+2
Fizika		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2+2	0+2+2
Kémia		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	0+2	0+2
Biológia – egészségtan			1				2	3	2	2	2	2+2	2+2
Földrajz		2	3	2	2	2	2	3	2	2	2	0+2	0+2
Ének-zene		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Vizuális kultúra		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret		1	1	1	1	1							
Művészetek												2+2	2+2
Informatika		4	3	3	1	1	4	3	3	1	1	0+4	0+4
Technika, életvitel és gyakorlat													1
Testnevelés és sport		5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5+2	5+2
Osztályfőnöki		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
További szabadon választható tárgyak: (csak 1 választható tanévente)	földrajz											+1	+1
	informatika											+2	+2
Kötelezően választandó heti órák száma (9-10.évfolyamon a tanulmányi területre való felvételtől)		+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1	4	4
Összes óra		36	36	36	36	36	37	37	37	37	37	35	35
A tanuló által felvehető max. heti óraszám		39	39	39	39	39	40	40	40	40	40	39	39

2.2. A köznevelési típusú sportiskolai képzéshez kapcsolódó gimnáziumi óraterv

A tanulmányi területre történő beiratkozás a 9-10. évfolyamon az óratervekben szereplő heti óraszámok kötelező választásával jár.

A 9-10 évfolyamon heti 4 órás tárgy a matematika, a kerettantervi minimális 3 órát +1 órával emeltük meg. A sikeres helytálláshoz, a szükséges begyakorlottság eléréséhez a heti 4 órára valamennyi diákunknak szüksége van. A sportolók önálló tanulásának támogatására, a digitális kompetenciák fejlesztésére az informatika kerettantervi minimális óraszámát (1 óra) +1 órával növeltük meg.

A 9-10. évfolyamon emelt szintű az I. idegen nyelv, amely angol vagy német lehet a mi intézményünkben.

A 11-12. évfolyamon a minden tanulónk számára kötelező tantárgyakat és heti óraszámokat a megfelelő oszlopban az első szám jelenti.

A 11-12. évfolyamon minden tanulónk számára kötelező heti 3 óra érettségire felkészítő foglalkozás felvétele. Minden 11-12. évfolyamos diákunk számára kötelezővé tesszük egy heti 2-órás emelt szintű érettségire felkészítő képzés (fakultációs tárgy) választását. A kötelezően választható tantárgyak között a 11-12. évfolyamon meghirdetjük a földrajzot és az informatikát is, középszintű érettségire felkészítő követelményekkel. Ezeket a felvehető óraszámokat a kötelező heti óraszám mögött +1 ill.+2 jelenti.

A három választható óra mellett a 11-12. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges.

A 11-12. évfolyamos emelt szintű érettségire felkészítő (fakultációs) képzés során a kerettantervekben meghatározott tananyagot kiegészítjük az emelt szintű érettségi követelményrendszerében meghatározott tananyaggal. A részletes tananyagot a tantárgyi tantervek tartalmazzák.

- A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. A tantárgyi tantervek tartalmazzák a szabadon felhasználható időkeret felhasználását. A tantárgyi programok beépítik az oktatás-nevelés folyamatába az európai integrációval összefüggő ismereteket (pl. történelem, társadalomismeret, földünk és környezetünk tárgyak)

Óraterv 9–12. évfolyam, sportképzés						
Tantárgyak		9. évf.	10. évf.	Emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire felkészítő képzés egyénileg választott tanrenddel	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv és irodalom		4	4		4+2	4+2
I. Idegen nyelv: angol vagy német		5	5		4+2	5+2
II. Idegen nyelv: német/angol/olasz/francia/holland/orsz		3	3		3	3
Matematika		4	4		4+2	5+2
Etika					1	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek		2	2		3+2	3+2
Fizika		2	2		2+2	0+2+2
Kémia		2	2		0+2	0+2
Biológia – egészségtan			2		2+2	2+2
Földrajz		2	2			
Ének-zene		1	1			
Vizuális kultúra		1	1			
Mozgókép-kultúra és médiaismeret		1				
Művészetek					1+2	1+2
Informatika		2	2		0+4	0+4
Életvitel és gyakorlat						1
Testnevelés és sport		5	5		5+2	5+2
Tanulásmódszertan		1				
Sporttörténet		1				
Sportági ismeretek			1			
Testnevelés-elmélet					0,5	
Sportegészségtan					0,5	
Edzéselmélet					0,5	
Sport és szervezetei					0,5	
Sportpszichológia						1
Sportetika						1
Osztályfőnöki		1	1		1	1
További szabadon választható tárgyak: (csak 1 választható tanévente)	földrajz				+1	+1
	informatika				+2	+2
Kötelezően választandó heti órák száma (9-10.évfolyamon a tanulm. területre jelentkezéssel)		+2	+1		+3	+3
Összes óra		37	37		35	35
A tanuló által felvehető max heti óraszám		39	40		39	39

A geo-informatika tanulmányi terület bevezetését követően (2018/2019. tanév, kilencedik évfolyama) a felmenő rendszerhez igazodóan a sportképzésben is választható a 11. és 12. évfolyamon a földrajz heti 0+2 órában.

2.3. A nyelvi előkészítő évfolyam képzéséhez (9/NY a négy évfolyamos gimnáziumi képzés előtt) kapcsolódó heti óraterv

A nyelvi előkészítő évfolyam általános céljai megegyeznek az „Idegen nyelvek” kerettantervekben megfogalmazottakkal. Az előkészítő évben biztosított intenzív nyelvtanulás keretében a különböző háttérrel érkező tanulók esélyt kapnak tudásuk összehangolására, a felzárkózásra és az intenzív fejlődésre. A NYEK képzés közvetlen célja, hogy a nyelvi előkészítő évfolyamon a tanulók intenzív nyelvtanulással olyan nyelvtudáshoz jussanak, amely megalapozza a további négy év nyelvtanulását. A tervezéskor figyelembe kell venni azonban, hogy a nyelvi előkészítő évfolyam magas idegen nyelvi óraszama elsősorban nem arányosan megemelt tananyagmennyiséget jelent, hanem tágabb teret biztosít az elmélyítésre, a gyakorlásra és a szilárd alapok megteremtésére.

A nyelvi előkészítő évfolyam kerettanterve az idegen nyelv kerettantervét tartalmazza. E speciális képzés kerettantervi bevezetője tartalmazza a tanítandó egyéb tantárgyakra vonatkozó előírásokat. Ezek a következők: „A nyelvi előkészítő évfolyamon a rendelkezésre álló heti órakeret 60%-át a választott idegen nyelv oktatására kell fordítani. A heti öt testnevelés biztosítása a köznevelési törvényben foglaltaknak megfelelően a nyelvi előkészítő esetén is kötelező, a fennmaradó órakeret 50%-át pedig fele-fele arányban informatikai ismeretek oktatására valamint képességfejlesztésre kell fordítani.” Az ennek megfelelő óraterv a következő:

idegen nyelv	testnevelés	informatika	képességfejlesztés	szabad órakeret	A tanuló heti óraszama
18 óra	5 óra	2 óra	2 óra	3 óra	30 óra

Az első idegen nyelvből a nyelvi előkészítő évfolyam végére a tanulóknak el kell jutniuk az európai hatfokú skála második és harmadik szintjei közé, azaz egy A2-B1 közötti tudásszintre. A magasabb óraszám lehetőséget ad az intenzív készségfejlesztésre, a felzárkózásra és a nyelvi csoportok közös, de szükség szerint differenciált haladására és az egyéni szükségletek figyelembe vételére is. Megfelelő alapul szolgál emellett ahhoz, hogy a továbbiakban minden tanuló eljusson a középiskolai tanulmányok végén minimumként előírt B2 szintre.

A nyelvi előkészítő képzésünkben a fő nyelv (I. idegen nyelv) az angol nyelv. A második idegen nyelv a tanulók választása alapján a német vagy az orosz nyelv.

A nyelvi előkészítő év tantárgyai és heti óraterve:

Tantárgyak	Heti óraszámok
	9/NY tanulmányi terület
Magyar nyelv és irodalom	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	1

Matematika	2
Angol nyelv	13
II. Idegen nyelv: német nyelv/ orosz nyelv	5
Testnevelés és sport	5
Természetismeret	1
Informatika	2
<i>Osztályfőnöki</i>	1
Kötelező óraszám	31

A nyelvi előkészítő évfolyam év végi minősítéséhez angol nyelvből egy ún. tanévi záróvizsga is hozzátartozik, amely a kezdő nyelvtanulók esetében A2, a haladók esetében B1 szintű nyelvtudást feltételező feladatokkal értékeli a tanulók nyelvi felkészültségét. A záróvizsga írásbeli és szóbeli részből áll, eredménye az év végi minősítést 1/3 arányban határozza meg a két félév minősítése mellett. A záróvizsga eredménye egyúttal jelzés arra, hogy a tanulóknak milyen utat szükséges bejárniuk ahhoz, hogy a jogszabályban rögzített kimeneti mutatók teljesüljenek: a nyelvi előkészítő nevelés-oktatásban részt vett és a kilencedik évfolyamot megkezdő, továbbá érettségi vizsgabizonyítványt szerzett tanulók hetvenöt százaléka a nyelvi előkészítő nevelés-oktatás idegen nyelvéből rendelkezik a KER szerinti B2 szintű nyelvtudást igazoló érettségi vizsgaeredménnyel vagy államilag elismert nyelvvizsgálóval.

A nyelvi előkészítő tanévet sikeresen teljesítő tanulók a négy évfolyamos képzés kilencedik évfolyamán – választott tanulmányi területen – folytatják gimnáziumi tanulmányaikat. Angol és német nyelvből a kilencedik évfolyamtól az emelt szintű képzés több tanulmányi területen is választható, ezzel biztosítjuk az emelt szintű érettségire való felkészítés feltételeit. Amennyiben a nyelvi előkészítő év képzésében második idegen nyelv az orosz nyelv, úgy az emelt szintű érettségire felkészítést a 11. évfolyamtól tesszük lehetővé az ezt választó tanulók számára, amikor ezt az évfolyamot elérik.

2.4. Az Arany János Kollégiumi Programhoz kapcsolódó gimnáziumi előkészítő 9. évfolyam óraterve és programja

Tantárgyak	Heti óraszámok
	9/AJKP évfolyam
Magyar nyelv és irodalom	5
Matematika	5
I. Idegen nyelv: angol vagy német	3,5

Dráma	3
Testnevelés és sport	5
Patrónusi foglalkozás	2
Természetismeret	3
Informatika	2
Művészetek	1,5
Kötelező óraszám	30

Az Arany János Kollégiumi Program kerettanterve alkalmazásának intézményi keretei

A köznevelési törvény alapján, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló rendeletben megfogalmazottak szerint, mivel a gimnázium vállalja az Arany János Kollégiumi Program előkészítő 9. évfolyamának megszervezését, a helyi tanterv részeként az 51/2012. (XII.21) EMMI rendelettel kiadott, Kerettanterv az Arany János Kollégiumi Programjának 9. előkészítő évfolyama számára című kerettantervet kell alkalmazni.

A Kollégiumi Program egyik célja az, hogy biztosítsa a lehetőséget a hátrányos helyzetű, a legszegényebb, legképzetlenebb szülők gyermekeinek, hogy minél többen tanulhassanak az előkészítő év elvégzése után nappali tagozaton, érettségit adó középiskolában.

A Kollégiumi Program másik célja, hogy differenciálással megteremtse az egyéni különbségekre alapozott nevelést-oktatást, a Kollégiumi Programban részt vevő tanulók számára biztosítsa az optimális komplex személyiségfejlesztést, figyelembe véve előzetes tudásukat, képességeiket, érdeklődésüket, igényeiket.

A Kollégiumi Program kerettanterve a fentiek teljesítése érdekében törekszik az alapfokú nevelés-oktatás (7–8. évfolyam) kerettanterve és a Kollégiumi Program kerettanterve közötti koherencia megteremtésére.

A Kollégiumi Program kerettanterve a következőkre helyezi a hangsúlyt:

- (1) a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák fejlesztésére;
- (2) a multikulturális tartalmak megjelenésére a kerettantervben;
- (3) az önértékelő képesség, a mások értékeléséhez szükséges képességek kialakítására (patrónusi, mentori beszélgetések, szöveges, írásos értékelések bevezetése, esetmegbeszélések stb.);
- (4) a differenciált tanulásszervezési módszerek megismerésére (kooperatív tanulásszervezés, projektmódszer stb.).

A Kollégiumi Programban részt vevő kollégiumunk rendelkezik azzal az öt évre szóló kollégiumi tevékenység- és foglalkozásrendszerből álló programmal, amellyel a programban részt vevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetelét, szociális hátrányainak csökkentését, kulturális javakhoz való hozzáférését megoldja.

A kollégium – ötéves programjának kidolgozásán túl – a 9. előkészítő évet megszervező gimnáziumunkkal együttműködve készítette el a program megvalósítását célzó pedagógiai

programját, a gimnázium pedig a 9. előkészítő évfolyam helyi tantervét, a helyi tantárgyi tanterveket (tantárgyi programokat) a kerettantervi ajánlások segítségével.

A kollégium a Program indulásakor, valamint a felsőbb évesek finanszírozásának támogatásáról szóló rendelet előírásainak megfelelően együttműködési megállapodás megkötésével biztosította a Kollégiumi Programban részt vevő tanulók számára több, mint három középiskolában történő tanulás lehetőségét.

A Program szakaszai, sajátosságai előkészítő kilencedik évfolyamban:

A képzés során a program 3 fő szakasza lehetőséget ad arra, hogy a résztvevő tanulók érdekeinek leginkább megfelelő képzési, fejlesztési tevékenységek játszódjanak le.

Első szakasz

Felmérés, pályaorientáció

A szakasz a tanév kezdetétől a fejlesztési tervek elkészítéséig tart. Ebben az időszakban a rendelkezésre bocsátott központi és helyi mérési eszközök felhasználásával pontosan fel kell térképezni mindazokat a hiányosságokat illetve azokat az alapokat, amelyekkel a fejlesztő, hiánypótló szakaszban számolnunk kell (bemeneti kompetencia – és szociális mérések). E méréseknek feltétlenül ki kell terjedniük a tudásszintek, a motiváció, az értő olvasás stb. felderítésére, egyéni és csoportszinten egyaránt.

A felmérések elkészítése és kiértékelése után valamennyi tantárgyból egyéni és csoportos fejlesztési tervek készülnek, melyek megalapozzák a következő két szakasz tennivalóit (közös feladat meghatározás, együttműködő pedagógus párok felállása az iskola és a kollégium között, hatékony gyermek megismerési technikák alkalmazása, közösségfejlesztő, közösségépítő programok, a drámapedagógia eszközeinek alkalmazása).

Ebben a szakaszban kiemelten kezelni kell a közösségépítést, hiszen megtalálni a helyünket egy közösségben nélkülözhetetlen. Fontosnak tarjuk a közösségi szerepekkel való ismerkedést, azok gyakorlatát, a közösségi érték – és szabályképzést. Pl. Tanév – előkészítő tábor szervezünk (3 napos) , mely több célt is szolgálhat:

- A fiatalok ráhangolását az új tanulási helyzetre
- Ismerkedést a középiskolai feladatokkal
- Közösségépítést
- Az interperszonális kapcsolatháló szorosabbra szövését,
- Egymás mélyebb megismerését.

Az első szakaszban a felmérésekkel párhuzamosan választ kell keresni arra az alapvetően fontos kérdésre, hogy a tanulóknak milyen irányú továbbtanulási szándékuk van, és ez mennyiben cseng egybe a realitásokkal. A szakasznak tehát már itt is nagyon fontos eleme a pályaorientációs munka.

A szakasz során a tanulók értékelése szöveges és százalékos formában történik.

Második szakasz

A fejlesztés periódusa

A szakasz legfontosabb feladata, hogy az első szakaszban felderített hiányosságokat minden szinten pótoljuk, a sikeres felvételihez szükséges tananyagot megtanítsuk.

A feladat megoldása az első szakaszban megjelenő hiányosságokra épülve – az egyéni és csoportos fejlesztési tervek alapján – az előzetesen összeállított tantervi programokból a szükséges fejezetek kiválasztásával történik.

Fontos, hogy minden feltételt biztosítsunk, hogy a tanulók pályorientációs szándékukkal összhangban felkészülhessenek a választott középiskolába történő bejutásra. A felvételi időszakig minden tanulónak el kell jutnia addig a szintig, hogy reális esélyt kapjon a választását illetően.

A tanítás a tantárgyak legnagyobb részénél kiscsoportos formában történik, hiszen a kisebb létszámkeret alkalmas arra, hogy a tanár minden tanulóra kellő mértékű figyelmet fordítson. A tanulókkal való egyéni foglalkozás is fontos része ennek a szakasznak (pl. korrepetálás, személyre szabott feladatok, tanulópárok, segítő tanárok stb.).

A tanulók értékelése százalékos és érdemjegy (osztályzat) formájában történik annál is inkább, mert a „jelentkezési lapon” is érdemjegyek kellene a választott középiskola felé.

A feltételek teljes biztosítása során ebben a szakaszban is többnyire szakítani fogunk a hagyományosnak mondható tanítási – tanulási módszerekkel, formákkal. Sokkal nagyobb hangsúlyt fog kapni az egyéni haladási ütemet segítő differenciált óraszervezés, a kooperatív tanulásszervezés, az egyéni fejlesztési tervek, naplók, differenciált, személyre szóló képességfejlesztések, sokrétű pályorientációs tevékenység.

A szakasz a fejlesztési tervek elkészültétől a felvételi időszakig tart.

Harmadik szakasz

A megerősítés periódusa

Időtartama a felvételtől a tanévzáróig tart.

A szakasz fő célja, hogy a sikeres felvételt tett tanuló elmélyíthesse a korábban megszerzett ismereteket, hogy ne csak bejusson, hanem bent is maradjon a választott középiskolájában. Ezért ebben a szakaszban a kompetencia fejlesztésen túl a hangsúly a motivációs szint fenntartására helyeződik. (kreativitás előtérbe kerülése művészeti, kulturális, tananyag kiegészítő projektek készítésével).

Olyan körülményeket kell teremtenünk, melyek során a tanulók megértik, hogy a középiskolába való bejutás még nem elég. Az egyéni érdekltség megtartása is fontossá válik.

Az első szakaszhoz hasonlóan a tanulókkal való egyéni foglalkozás formái kerülnek előtérbe pl. segítő beszélgetések, patrónusi foglalkozások, sport, művészeti tevékenységek, osztálydosszié – rendszer (tanulónként rögzítjük a tanulóval történeteket, azok nyomon követése, eset megbeszélések, konfliktus kezelések stb.).

Minden lehetőséget meg kell ragadni az önálló ismeretszerzés technikáinak elsajátítására.

Az értékelés az előző szakaszhoz hasonlóan szóveges és érdemjegyes is kell, hogy legyen.

A 9. előkészítő évfolyam helyi tantárgyi tantervek cél- és feladatrendszere

A tantárgyakat és órakereteket tekintve a Kollégiumi Program kerettantervében foglalt tantárgyak egy része kötelezően megvalósítandó tartalmakat közvetít, így a magyar nyelv és irodalom, matematika, idegen nyelv, dráma, testnevelés, természetismeret, patrónusi foglalkozás. A választható öt tantárgyból kettő választásával (informatika, művészetek) és az informatika heti óraszámának heti 0,5 órai növelésével tettünk eleget a kerettantervben előírt óraszámok teljesítésének. Az idegen nyelvet a tanulók előzetes felkészültségüknek megfelelő, évfolyamszintű csoportokban tanulják.

Egyéb sajátosságok:

- a tantárgyi programok a célokon, feladatokon, a fejlesztési követelményeken és a belépő tevékenységek bemutatásán túl, megjelölik a témaköröket, a témákat és a tartalmakat,
- a tantárgyi program kiegészül a módszerek, tanulásszervezési eljárások (tevékenységek), a tudás- és képesség területek bemutatásával, és ahol lehetséges a más területekkel való kapcsolatot is jelöli,
- hangsúlyt kap az ellenőrzés, értékelés, minősítés rendszerének fontossága.

A tantárgyi tanterveket a gimnáziumi honlapon hozzuk nyilvánosságra.

A Programban részt vevő tanulók továbbhaladása:

Az AJKP előkészítő évét elvégző diákok valamennyien integrált, nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályban tanulnak tovább úgy, hogy az egy osztályban tanuló AJKP-s tanulók létszáma nem haladhatja meg az osztálylétszám 25 %-át.

A tanuló bármely érettségire felkészítő iskolában továbbtanulhat, ahol a felvételi követelményeknek eleget tesz.

A gimnáziumunkban a 9. évfolyamon tanulnak tovább azok az előkészítő évet sikeresen teljesítő AJKP-s tanulók, akik a központi felvételi teljesítményük és félévi eredményük alapján a hozzánk kilencedik évfolyamra jelentkező általános iskolai tanulók átlagteljesítményéhez mérten jó eredményt érnek el, és kifejezetten a mi gimnáziumunkban szeretnének felkészülni az érettségi vizsgára. A tanulók kollégiumi elhelyezése, az integrált intézményi működés lehetőséget és keretet ad fejlődésük kiemelt figyelemmel való követésére, mely a nevelési programban rögzített felzárkóztató, hátránykompenzáló, tehetséggondozó tevékenység-rendszeren túl az osztályfőnök és a kollégiumi csoportvezető folyamatos együttműködésén alapul. Munkájukat akkor tekintjük eredményesnek, ha az AJKP-s felsőbb éves diákok lemorzsolódását meglévő pedagógiai gyakorlatunkkal továbbra is meg tudjuk akadályozni, és tanulóink sikeres érettségi vizsgát követően megkezdik felsőoktatási tanulmányaikat, vagy bekapcsolódnak a szakképzésbe.

3. A szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósított kötelezően választandó, szabadon választható foglalkozások tanulmányi területek, évfolyamok szerint

Informatika és matematika tantervű képzés (matematika és informatika emelt szint)

9. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

matematika 2 óra

informatika 3 óra

10 évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

matematika 2 óra

informatika 3 óra

11. évfolyam (6 óra)

matematika 1 óra

I. idegen nyelv 1 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

12. évfolyam (8 óra)

matematika 2 óra

I. idegen nyelv 2 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

Természettudományi tantervű képzés

(emelt óraszámok, 10. évfolyamtól biológia emelt szint)

9. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

Biológia	1 óra
Kémia	1 óra
matematika	1 óra
informatika	2 óra

10. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

biológia	2 óra
matematika	1 óra
informatika	2 óra

11. évfolyam (6 óra)

matematika	1 óra
I. idegen nyelv	1 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

12. évfolyam (8 óra)

matematika	2 óra
I. idegen nyelv	2 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

Geo – Informatika képzés

(emelt óraszámok)

9. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

földrajz	1 óra
Biológia	1 óra
matematika	1 óra
informatika	2 óra

10. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

földrajz	1 óra
biológia	1 óra
matematika	1 óra
informatika	2 óra

11. évfolyam (6 óra)

matematika	1 óra
I. idegen nyelv	1 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

12. évfolyam (8 óra)

matematika	2 óra
I. idegen nyelv	2 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

Angol - informatika képzés

(angol nyelv emelt szint kezdő/haladó szintről, emelt óraszámok)

9. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

angol nyelv	2 óra
informatika	2 óra
matematika	1 óra

10. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

angol nyelv	2 óra
informatika	2 óra
matematika	1 óra

11. évfolyam (6 óra)

I. idegen nyelv	1 óra
matematika	1 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

12. évfolyam (8 óra)

I. idegen nyelv	2 óra
matematika	2 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

Humán és idegen nyelv tantervű képzés

(magyar nyelv és irodalom emelt szint, I. idegen nyelv angol emelt szint kezdő/haladó szintről vagy német nyelv emelt szint haladó szintről)

9. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

magyar nyelv és irodalom	1 óra
Angol nyelv/ német nyelv	2 óra
Történelem	1 óra
matematika	1 óra

10. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

magyar nyelv és irodalom	1 óra
Angol nyelv/ német nyelv	2 óra
Történelem	1 óra
matematika	1 óra

11. évfolyam (6 óra)

I. idegen nyelv	1 óra
matematika	1 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

12. évfolyam (8 óra)

I. idegen nyelv	2 óra

matematika 2 óra
A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

Angol nyelv és német nyelv tantervű képzés

(I. idegen nyelv angol emelt szint kezdő/haladó szintről vagy német nyelv emelt szint haladó szintről)

9. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

Angol nyelv 2 óra

Német nyelv 2 óra

matematika 1 óra

10. évfolyam (4 óra+1 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

Angol nyelv 2 óra

Német nyelv 2 óra

matematika 1 óra

11. évfolyam (6 óra)

I. idegen nyelv 1 óra

matematika 1 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

12. évfolyam (8 óra)

I. idegen nyelv 2 óra

matematika 2 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 4 óra

Köznevelési típusú sportiskolai képzés

(I. idegen nyelv angol emelt szint kezdő/haladó szintről vagy német nyelv emelt szint haladó szintről)

9. évfolyam (2 óra+2 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

Angol nyelv/ német nyelv 2 óra

matematika 1 óra

Informatika 1 óra

10. évfolyam (2 óra+2 óra az évfolyamra meghatározott időkeret felett)

Angol nyelv/ német nyelv 2 óra

matematika 1 óra

informatika 1 óra

11. évfolyam (5 óra)

I. idegen nyelv 1 óra

matematika 1 óra

A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire
felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele
min. 3 óra

12. évfolyam (7 óra)

I. idegen nyelv	2 óra
matematika	2 óra
A korábbi emelt szint folytatása és/vagy más tárgyakból emelt szintű érettségire felkészítő képzés választása vagy a szabadon választható két tárgyból egy tárgy felvétele	
	min. 3 óra

Arany János Kollégiumi Programhoz kapcsolódó gimnáziumi előkészítő 9. évfolyam

A 9/AJKP évfolyamon a kerettanterv által felkínált 5 szabadon választható tárgyból a helyi tantervben két tárgy választandó, mely intézményünkben az informatika és a művészetek. A tantárgyak és időkereteik a kerettantervben foglaltaknak megfelelőek, azzal az eltéréssel, hogy az informatika tantárgy heti óraszám + 0,5 órával növelt. A tanulók számára a heti óratervben foglaltak teljesítése kötelező.

4. A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

4.1. A 9-10. évfolyam

A 9-10. évfolyamokon a tanulók számára az óratervekben rögzített tantárgyak tanulása az ott szereplő heti óraszámokkal kötelező. Ezt a kötelezettséget a tanulók a beiratkozással a jogszabályoknak megfelelően vállalják.

Ezzel gimnáziumunk már kialakult hagyományai illetve a diákok-szülők igényei alapján lehetőséget teremtünk arra, hogy tanulóink az alapképzés mellett bizonyos területeken a kilencedik évfolyamtól kezdődően olyan többletet kapjanak, amely megkönnyíti majdani továbbtanulásukat. Az egyéni érdeklődéshez, tehetséghez igazodva a négy évfolyamos gimnáziumban a 10. évfolyam végéig kínáljuk az emelt szintű ill. emelt óraszámú tagozatainkat, melyekből a tanuló az iskola tanulmányi területeire való jelentkezéssel választ. A tanulmányi területeket a szabadon tervezhető órakeretekhez (és a kötelező és választható órák NAT szerinti összegéhez) igazodva alakítottuk ki, felvételi tájékoztatónkban évről-évre nyilvánosságra hozzuk.

A tagozatok műveltségterületéhez tartozó, megemelt óraszámú tantárgyak esetében több lehetőség van az elmélyítésre, tehetséggondozásra. Mivel a csoportba járó diákok nagy része később ezeket a tárgyakat felvételi tárgyként választva továbbtanul, az emelt szintű érettségi követelményeihez alkalmazkodva a diákok a 9-10. évfolyamon olyan ismereteket is elsajátítanak, amely ezeken az évfolyamokon a kerettantervi minimális óraszámokkal még nem tárgyalhatóak.

Élsportolóink lehetőséget kapnak arra, hogy a kötelező órákon túl a sportiskolai képzés sportolóvá válást segítő tantárgyait felvegyék, és ezzel a sportiskolai képzés részesei, anyagi támogatás esetén támogatottjai legyenek.

Élsportoló (nem a sportosztályba járó) tanulóink edzésrendjét és órarendjét igyekszünk maximálisan összehangolni úgy, hogy a tanuló kérelmére időszakosan egy-egy adott tárgy óráinak egy része látogatása alól felmentést kaphat. Ez nem jelenti az értékelés alóli felmentést, az osztályozhatóság feltételeit a hiányzás ebben az esetben nem befolyásolhatja.

4.2. 11-12. évfolyam

A 11-12. évfolyamon az óraterveket úgy alakítottuk ki, hogy a tanulók folytatni tudják emelt szinten megkezdett képzéseiket, ill. amennyiben a tanuló érdeklődése más irányba fordul, módja legyen a 10. évfolyamon tanítási év végi választással más emelt szintű, emelt szintű érettségire felkészítő képzésbe kapcsolódni. A kapcsolódó tanuló erőfeszítéseire tanári egyéni segítségnyújtás esetén is szükség van a sikeres felzárkózáshoz.

A 11-12. évfolyamon a sportiskolai képzésben tanulók kivételével minden tanulónk számára kötelező heti 4 óra érettségire felkészítő foglalkozás felvétele. Minden 11 -12. évfolyamos diákunk számára kötelezővé tesszük egy heti 2-órás emelt szintű érettségire felkészítő képzés (fakultációs tárgy) választását. A kötelezően választható tantárgyak között a 11-12. évfolyamon meghirdetjük a földrajzot és az informatikát is, középszintű érettségire felkészítő követelményekkel. Ezeket a felvehető óraszámokat az óraterv-táblázatban kötelező heti óraszám mögött +1 ill.+2 jelenti.

A négy választható óra mellett a 11-12. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges. Élsportolóink arra is lehetőséget kapnak, hogy a négy választott óra mellett további szabadon választott tantárgyként a sportiskolai képzés sportolóvá válást segítő tantárgyait felvegyék, és ezzel a sportiskolai képzés részesei, anyagi támogatás esetén támogatottjai legyenek. A felvehető maximális heti óraszámot az óratervi táblázatok utolsó sora tartalmazza.

A sportképzésben résztvevő 11-12. évfolyamos minden tanulónk számára kötelező heti 3 óra érettségire felkészítő foglalkozás felvétele. Minden 11 -12. évfolyamos diákunk számára kötelezővé tesszük egy heti 2-órás emelt szintű érettségire felkészítő képzés (fakultációs tárgy) választását. A kötelezően választható tantárgyak között a 11-12. évfolyamon meghirdetjük a földrajzot és az informatikát is, középszintű érettségire felkészítő követelményekkel. Ezeket a felvehető óraszámokat az óraterv-táblázatban a kötelező heti óraszám mögött +1 ill.+2 jelenti.

A három választható óra mellett a 11-12. évfolyamon további szabadon választható órák felvétele lehetséges. A felvehető maximális heti óraszámot az óratervi táblázatok utolsó sora tartalmazza.

A 10. évfolyamon tanulók számára április 15-ig tesszük közzé azokat a tantárgyakat (és a tantárgyakat előreláthatóan oktató tanárok nevét), melyekből lehetővé tesszük az emelt szintű, emelt szintű érettségi vizsgára történő iskolai felkészülést. Ugyanekkor közzé tesszük azokat a tantárgyakat is, melyekből a középszintű érettségi vizsgára való többlet-felkészítést biztosítjuk.

A korábbi emelt szintű képzés folytatása/emelt szintű érettségire felkészítő képzések tantárgyai a 11-12. évfolyamon:

- magyar nyelv és irodalom
- matematika
- informatika
- angol nyelv
- német nyelv
- biológia

Emelt szintű érettségire felkészítő képzések tantárgyai a 11-12. évfolyamon:

- történelem
- földrajz
- fizika

kémia
művészetek (mozgóképkultúra és médiaismeret fő tartalommal)
testnevelés

Az emelt szintű képzésbe történő jelentkezés intézményünkben kétfordulós: az előzetes jelentkezéskor a tanuló által választott tantárgy/tantárgyak ismeretében szóbeli visszajelzést adunk azoknak a tanulóknak, akik olyan tárgyat választottak, mely várhatóan nem indul, akinek várhatóan ütközni fog a választása az előzetes igényfelmérés alapján sávba rendezett tárgyak körében, ill. akiknek az adott tárgyból nem ajánljuk az emelt szintű képzésre jelentkezést. Ez utóbbi szempont mérlegelésekor figyelembe vesszük a tanuló tanulmányi eredményességét a választott tantárgyakból.

Előzetes jelentkezés után döntünk arról, hogy melyik tárgyból történik külön csoportban, melyikből pedig plusz 2 órában az emelt szintű felkészítés.

A középszintű érettségire történő felkészüléshez választható tárgy (tanévente csak egy tárgy választható):

informatika (heti 2 óra) vagy földrajz (heti 1 óra)

Az emelt szintű – középszintű érettségi szándékok miatt az osztálykeretek több tantárgyból is felborulnak, a nyelvi csoportok (még évfolyamok között is) átszerveződhetnek.

Élsportolók a 9-10. évfolyamra vonatkozó lehetőségekkel a 11-12. évfolyamon folytatólagosan élhetnek.

A tanulók minden tanévben május 20-ig dönthetnek egyéni tanrendjük (egyéni választott órák) összeállításáról. Amelyik tárgyból az előzetes jelentkezés adataira építve több csoportot is meghirdetünk, ott biztosítjuk a tárgyat oktató pedagógus megválasztását a tanulók számára. A „tanár választhatóság” eljárását gimnáziumunk 2003 óta sikerrel alkalmazza.

Eljárásrend:

1. Az igazgató minden tanév április 15-ig közzéteszi a helyi tanterv alapján azt a tájékoztatót, amely tartalmazza a választható tantárgyakat, a felkészítés szintjét és a várható pedagógust. A tájékoztató közzététele előtt az igazgató beszerzi az Iskolaszék és a gimnáziumi diákönkormányzat véleményét, valamint a fenntartó jóváhagyását. A tájékoztató április 15-ig kell közzétenni. A közzétételhez közeli időpontban a 10. évfolyam diákjait és szüleit az igazgató összevont szülői értekezleten tájékoztatja a tantárgyválasztás kérdéseiről, az érettségi és a felsőoktatásba való továbbhaladás aktualitásairól.

2. Az igények előzetes felmérése, a nem megvalósuló képzések visszajelzése után a választható tárgyakból az igények és az órarend elkészíthetősége figyelembe vételével sávokat kialakítva az igazgató elkészíti a végleges jelentkezési lapot a választható tárgyakról, a felkészítés szintjéről, az induló csoportok száma alapján az előreláthatólag a csoportot vezető pedagógus(ok) megnevezésével. A választható tárgyak sávokban jelennek meg a tájékoztatóban. Az egy sávba kerülő tárgyak az órarendben várhatóan egy időpontban szerveződnek, ezért egy sávból egy tantárgy választható.

3. A tanuló végleges jelentkezési lapon május 20-ig jelentheti be a tantárgy és a felkészülési szint megválasztásával kapcsolatos döntését. Több csoport indulása esetén a végleges jelentkezési

lapon a tanuló megjelöli a választott pedagógust. Ha a tanuló iskolakezdés vagy iskolaváltás miatt nem tud élni a választási jogával, kérelmének elbírálása előtt egyeztetni elképzeléseit az iskola igazgatójával vagy az igazgató által kijelölt vezetővel. 18 éves kor előtt a tanuló a tantárgyválasztás jogát a szülővel együtt gyakorolja.

4. A jelentkezés szigorúan bizalmas, a lapokat a titkárságon egyénileg kell leadni, az eredményeket az igazgató összesíti. Ha a választható szaktanároknál a jelentkezés túlságosan egyenlőtlen, az a szaktanár (és csak ő) dönt egyénileg a jelentkezés elfogadásáról, akit sokkal többen választottak. Az igazgató csak ezután hozza nyilvánosságra (diákok-tanári kar számára egy időben) a csoportok összetételét.

5. Május 20. után a választott tárgyak és felkészülési szint a tanuló számára kötelezővé válik a következő tanévtől, az órarendben rögzített heti időpontokban. A Házirend szabályozza, hogy tanévente egy alkalommal az igazgató engedélyével módosítható a választás, mely időszakot a Házirend júniusban jelöli meg.

6. A 11. évfolyam tanulói választásukat a 12. évfolyamra az igazgató engedélyével módosíthatják. Módosító kérelmüket ez esetben május 20-ig nyújthatják be. A módosítás elfogadása különbözeti vizsgával jár, melyet az augusztus végi javítóvizsgák időszakában szervezünk meg. Sikeres különbözeti vizsga szükséges a módosított képzés megkezdéséhez. Az iskola ez esetben nem pótolja a korábbi évfolyamon elmaradt órákat a tanuló számára.

7. Azon tanulók választása, akik a május 20-ig nem nyújtanak be módosítási kérelmet a 12. évfolyamra (vagy a különbözeti vizsga követelményeit nem teljesítik), érvényben marad.

5. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei, sajátos tevékenységi formák

5.1. Csoportbontások

Csoportbontásban tanítjuk a következő tárgyakat:

4 évfolyamos képzésben a 9-10. évfolyamon:

matematika

informatika

magyar nyelv és irodalom (A 10. évfolyamon akkor, ha az órakeretek és a személyi feltételek lehetővé teszik)

idegen nyelvek (évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban)

földrajz +1 óra

biológia +1 óra a 9. évfolyamon, +2 óra (+1 óra váltja fel a geo-informatika képzésben) a 10. évfolyamon

történelem +1 óra

sportelméleti tantárgyak (köznevelési sportiskolai képzés csoportja számára)

tanulásmódszertan (köznevelési sportiskolai képzés csoportja számára)

AJKP 9. előkészítő képzésben:

magyar nyelv és irodalom (9/NY képzéssel csoportbontott)

informatika

idegen nyelvek (évfolyam szinten szervezett nívócsoportokban)

patrónusi foglalkozás (akkor, ha az órakeretek és a személyi feltételek lehetővé teszik)

Matematika (részleges vagy teljes, 9/NY képzéssel csoportbontott)

Nyelvi előkészítő képzésben:

idegen nyelv (részleges vagy teljes)

matematika (9/AJKP képzéssel csoportbontott)

informatika (9/AJKP képzéssel csoportbontott)

11-12. évfolyam:

A 11-12. évfolyamon továbbra is csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelveket.

Külön emelt és középszintű csoportok indítását tervezzük a 11-12. évfolyamon a következő tárgyakból:

magyar nyelv és irodalom
matematika
történelem
informatika

Ezekből a tárgyakból 11-12. évfolyamon középszinten a minimális osztálylétszám (26 fő) alatti csoportok kialakítására törekszünk, évfolyamszintű csoportbontásokkal.

Az emelt szintű érettségire felkészítő (11-12. évfolyamos) képzési csoportokban – ha nem külön emelt-és középszintű csoportokban tanítjuk a tárgyat- a + jellel jelölt, fakultációs jelleggel tanult tárgyakban a + órák csoportjait alakítjuk ki.

➤ **Belső átjárhatóság**

- Az azonos heti óraszámú idegen nyelvi nívócsoportokban az átjárhatóságot tanulói kérelemre, az érintett szaktanárok véleményének kikérése után, a csoportszervezés létszámkorlátait figyelembe véve a tanulmányok befejeződéséig biztosítjuk.
- Egy adott csoport munkájába tanév közben bekapcsolódni – ha a tanuló együttes óraterhei ezt megengedik – csak az igazgatónak benyújtott kérelem elbírálása után lehet, az igazgató ez esetben különbszeti vizsgát írhat elő.
- A differenciálás elveit alkalmazzuk a 11. évfolyamtól az emelt szintű csoportokban: diákjaink gimnáziumi tanulmányaik első két évében a jelentkezéssel kiválasztott tanulmányi területen tanulnak, a tanulmányi területtől függően tantárgyaik egy részét emelt szinten. Az emelt szintű érettségire felkészítő csoportokba azonban a korábbi tanulmányi területüktől függetlenül is jelentkezhetnek, hiszen érdeklődésük, továbbtanulási szándékuk változhatott is az első két év során. Az emelt szintű tananyag a választott tárgyból kezdetben rendszerint komoly erőpróbát jelent azok számára, akik korábban a tárgyat alap-óraszámban tanulták, azokhoz a diákokhoz képest, akik mélyebb ismereteket szereztek a korábbi magasabb óraszámú képzésekben. Úgy gondoljuk, hogy mindenkinek esélyt kell kapnia arra, hogy megmutathassa, mire képes, ezért a korábbi képzés mélysége, vagy a korábbi viszonylag gyengébb teljesítmény nem lehet kizáró ok egy emelt szintű csoportban való részvételre.

Szükségesnek tartjuk azonban a képzés differenciálását azon tárgyak esetén, ahol a jelentkezők száma lehetővé tette egyidejűleg legalább két csoport indítását.

Így azok a tanulók, akik az emelt szintű vizsga tényleges letételére készülnek, gyorsabban haladhatnak, vagy gazdagabb tudásra tehetnek szert, az írásbeli és szóbeli vizsgákra azok modellezésével erősebben koncentrálhatnak. Azok a diákok pedig, akik várhatóan nem az adott tárgyat választják majd emelt szintű vizsgaként, de az ott tárgyalt témakörök ill. a felsőoktatásban való helytállás céljából szükségük van a tárgy

emelt szintű tanulására, az emelt szintű témaköröket kevésbé mélyen, de alaposabban, több gyakorlással sajátíthatják majd el.

A csoportok „átjárhatóságának” biztosítását egyéni mérlegeléssel, tanár-diák egyetértéssel szeretnénk megvalósítani, ezért az eljárás első lépését a párhuzamos emelt szintű csoportok tanárainak és diákjainak közösen kell kezdeményezniük. Ezután kérjük a diákok egyéni szándéknyilatkozatát. Ezek ismeretében az igazgató a szaktanári javaslatok alapján egyénenként dönt az átjárhatóság biztosításáról, ténylegesen emelt szintű vizsgákra készülő és emelt szinten tanuló csoportok kialakításáról.

A párhuzamos csoportok közös kezdeményezését a differenciált emelt szintű képzés folytatásához január 15-ig fogadjuk. Ezt követően a csoportok „belső” újraszerveződésének egy héten belül kell lezajlania.

5.2. Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- Az iskolai sport (sportkör és un. tömegsport) működésére naponta 2 órát tervezünk, hogy a heti három testnevelés órát teljesítő tanulók iskolai sportkörben való sportolással teljesíthessék heti öt testnevelés órájukat.
- Ha a fenntartótól lehetőséget kapunk, megszervezzük a gyógytestnevelést, heti 3 órában. Az iskolaorvos javaslatára a tanulóknak a testnevelés órák keretében könnyített testnevelést biztosítunk.
- A különféleképpen elnevezett tehetséggondozó foglalkozások, közösségi szolgálathoz kapcsolódó foglalkozások, tanulást segítő foglalkozások, felzárkóztató céllal szervezett egyéni és csoportos foglalkozások, fejlesztő foglalkozások heti időkeretét a tantárgyfelosztásban tervezzük meg. A gimnázium képzési időkeretének a kötelező tárgyak tantárgyfelosztása és a csoportalakítás óraterheinek kiszámítása után fennmaradó része fordítható csoportos, egyéni ill. kiscsoportos tehetséggondozásra, felzárkóztatásra, tanulási nehézséggel rendelkezők fejlesztő foglalkozásaira, sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztésére. A műveltségterületek közötti arányos elosztásra törekedni kell. Ugyancsak törekszünk arra, hogy tanárainknak – ha heti óraszámuk lehetővé teszi - legyen un. egyéb foglalkozásuk.

5.3. Az egyéb foglalkozások keretében megvalósított sajátos tevékenységi formák

A tanórán kívüli egyéb foglalkozások jelentős szerepet töltenek be a tanulók és a gimnázium életében. Folyamatosan alakultak ki, és szerepük az évek folyamán vált egyre fontosabbá. Feladatuk a gimnázium életének színesebbé tétele, a diákok személyiségének, kreativitásának fejlesztése mellett a sokoldalú, nyitott, dinamikus iskola működtetése.

A tehetséges diákok képességeinek kibontakoztatására, versenyekre való felkészítésére a tanárok egyéni konzultáció keretein belül lehetőséget, támogatást nyújtanak. A tanulók az emeltszintű oktatás, valamint az érettségire felkészítő választható foglalkozások keretein belül nagyobb lehetőséget kapnak ismereteik elmélyítésére, a felvételi vizsgára való felkészítésre.

Sajátos, hagyományos tevékenységi formáink közé tartoznak a következők:

1. diákszínpad
2. iskolai műhelyek (pl. zenei, informatikai, média, Lázár Ervin műhely; természet-és társadalomtudományi diák-kutatóműhelyek) és versenyek
3. iskolai sportkörök
4. iskolai tábor(ok)

- 5. Galéria kiállítás-sorozata
- 6. Kiegészítő képzési formák (felkészítők), korrepetálások
- 7. Közösségi szolgálatot támogató foglalkozások
- 9. Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

5.3.1. A diákszínpad, a Művészeti bemutató

Céljai:

- a tanulók önkifejezési képességének formálása
- tehetséges diákjaink kibontakozási lehetőségeinek biztosítása
- ismerkedés a színházak belső életével, munkájával.
- az iskolai események, megemlékezések számára műsor biztosítása
- az iskola kulturális programkínálatának bővítése
- a tanulók alapképességeinek fejlesztése
- a versmondás elméleti ismereteinek tudatosítása
- a diákszínpadi játéktílusok megismerése
- ismerkedés a magyar színjátszás történetével.

Feladatai:

- fellépések vállalása az iskola és más intézmények kulturális rendezvényein
- részvétel városi ünnepi műsorok programjában
- felkészülés és részvétel különféle szintű szakmai versenyeken
- a városi művelődési intézmények rendezvényeinek látogatása
- színházi előadások látogatása.

5.3.2. Az iskolai zenei műhely

Az iskola kulturális és művészeti nevelésének speciális csoportja. Művészeti csoport, amely rendszeres tevékenységével sokrétű oktatási és nevelési célokat valósít meg.

Céljai:

- az iskolai és iskolán kívüli rendezvények, ünnepségek méltó megünneplése, azok színvonalának emelése
- az ifjúság zenei műveltségének elmélyítése
- lehetőséget biztosítani az aktív zenélésre.
- szereplési lehetőségek kihasználása

Feladatai:

- versenyeken való részvétel
- fellépés a város rendezvényein
- fellépés az iskolai rendezvényeken

5.3.3. Tehetséggondozó programunk keretében működtetett műhelyek és versenyek

A tehetséggondozás speciális területein szervezett egyéb foglalkozásoknak, a versenyek szervezésének (melybe szervezőként a diákokat is bevonjuk) a nevelési programban részletezett tartalommal adunk kereteket. (Nevelési program, 5.3.2. pont)

5.3.4. Iskolai sportkör, pályázati támogatásokból szervezett táborok

Célkitűzései:

- az egészséges életmódra nevelés
- sportolási lehetőséget biztosítani a mozogni vágyó diákoknak
- szervezett, egészséges programot biztosítani a téli és nyári szünidőre (pályázati támogatásokból megvalósuló programok)
- diákolimpiákon való állandó részvétel
- felvételiző diákok felkészítése
- minél több diákot bevonni a sportmozgalmakba.

Feladatai:

- eredményes szereplés a különböző versenyeken
- téli - nyári (havas, vizes, egyéb sport) táborok szervezése
- kiemelkedő sportolók menedzselése
- kapcsolattartás a város többi intézményével.

5.3.5. Kiállítások az iskolában, a Galéria

Intézményünkben 1995-ben kezdődött meg a Galéria rendszeres működtetése, amelynek során két-három havi gyakorisággal különböző jellegű kiállítások megrendezésére kerül sor. A kiállításokat hivatásos vagy amatőr művészek, időnként az iskola tanulói vagy dolgozóinak alkotásaiból rendezzük.

Célja:

- a diákok esztétikai érzékének formálása a művészeti alkotásokkal
- a művészeti alkotások iránti igény kialakítása
- bemutatkozási lehetőség biztosítása hivatásos, amatőr művészek és diákjaink számára
- az értékővő magatartás kialakítása
- az intézmény rangjának emelése
- az iskola belső tereinek célszerű kihasználása.
- Feladatai:
 - kiállítás rendezése az épület zsibongójában vagy folyosóin
 - változatos műfajok bemutatkozási lehetőségének biztosítása
 - a kiállítások rendezésével járó feladatokkal tanítványaink formálása.

5.3.6. A mindennapi tanulást kiegészítő- támogató képzési formák, korrepetálások

A diákok és szüleik igénylik a mindennapi iskolai elfoglaltságot kiegészítő, a többlet-ismereteket vagy képzettséget nyújtó, időnként hiányokat pótló tevékenységi formákat. Amennyiben ezek megszervezésére, lebonyolítására az intézmény nem vállalkozik, úgy a diák és a szülő ezt a

szolgáltatást az iskola falain kívül keresi meg és veszi igénybe, kevésbé igazodva az iskola követelmény-rendszeréhez.

Célkitűzések:

- diákjaink számára tanórai ismereteket kiegészíteni, a hiányokat pótolni.

Feladatok

- nyelvvizsga-előkészítő foglalkozások szervezése
- nyelvi szakkörök indítása (pl. orosz, holland)
- ECDL vizsgára felkészítő foglalkozások
- korrepetálás, felzárkóztatás

5.3.7. Közösségi szolgálathoz kapcsolódó egyéb foglalkozások

Tanulóinkat tanáraik egyéb foglalkozásaik keretében is segítik abban, hogy az 50 óra közösségi szolgáltatást teljesíteni tudják. A foglalkozások egyrészt a közösségi szolgáltatást előkészítő és lezáró foglalkozások, másrészt a közösségi szolgálat folyamatát segítő foglalkozások. Ennek iskolán belüli kereteit a nevelési program 5.1 fejezete is tartalmazza.

5.3.8. Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

Céljai: A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások a tanítási órák és az iskolai nevelés szerves kiegészítése, a nélkülözhetetlen nevelési elemek biztosítása.

Feladatai:

- környezeti nevelést célzó gyakorlati jellegű foglalkozások
- sportrendezvények nevelő jellegű lebonyolítása
- projektoktatási programok a pedagógiai program előírásainak megvalósítására
- állampolgári ismeretek elsajátítását és gyakoroltatását célzó tevékenység.
- közösségi szolgálat

A tanulmányi kirándulás megszervezése iskolánk hagyományrendszerének lényeges eleme. Erre szervezett módon évfolyamonként a *továbbiakban is lehetőséget biztosítunk*, de *a tanulmányi kirándulás nem része pedagógiai programunknak*, mert az ehhez szükséges finanszírozási feltételeket költségvetési forrásból nem tudjuk biztosítani. A tanulmányi kirándulás tehát iskolánkban nem kötelező program. Amennyiben a kirándulást tanítási napokon bonyolítjuk le, az azon részt nem vevő tanulók számára biztosítjuk a szervezett iskolai foglalkozásokat.

6. Érettségi vizsgatárgyak, felkészítési szint

Az érettségi vizsgán a vizsgázónak öt – négy kötelező és legalább egy általa választott (a továbbiakban: kötelezően választott) – vizsgatárgyból kell – legalább középszinten – vizsgát tennie. A vizsgázó a kötelezően választott vizsgatárgy mellett további vizsgatárgyakat választhat (szabadon választott vizsgatárgyak).

A középszintű érettségi vizsgatárgyai:

Kötelező vizsgatárgyak:

- magyar nyelv és irodalom,
- történelem,

- matematika,
- idegen nyelv,
- kötelezően választandó vizsgatárgyak a tantárgyi kínálatból.

6.1. Középszinten és emelt szinten vállalt felkészítés

Az alábbi tantárgyakból vállaljuk a kétszintű érettségi vizsgára történő felkészítést az óratervekben szereplő órakeretekben:

Képzési típus	GIMNÁZIUM	
KÖTELEZŐ TÁRGY	EMELT SZINT	KÖZÉP SZINT
	Magyar nyelv és irodalom	Magyar nyelv és irodalom
	Történelem	Történelem
	Matematika	Matematika
	Angol / Német idegen nyelv	Angol / Német/Olasz idegen nyelv
NEM KÖTELEZŐ TÁRGY	Fizika	Fizika
	Biológia	Biológia
	Informatika	Informatika
	Kémia	Kémia
	Földrajz	Földrajz
	Testnevelés	Testnevelés

6.2. Tantárgynevek és érettségi vizsgatárgyak

A biológia – egészségtan (vagy biológia és egészségtan) tantárgy megfelel a biológia érettségi tantárgynak, a testnevelés és sport tárgykunk a testnevelés érettségi tantárgynak.

A történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek nevű tantárgy megfelel a történelem érettségi vizsgatárgynak.

Aki emberismeret és etika tárgyból kíván érettségi vizsgát tenni, annak etika tantárgyból kell a helyi tanterv követelményeit teljesítenie, és azt bizonyítványába beírt osztályzattal alátámasztania.

6.3. Fejlesztési feladatok és követelmények a 11-12. évfolyamon az emelt szintű oktatásban

Az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatokat (óraterveink táblázataiban a 11-12. évfolyamon a mindenki számára kötelező heti óraszámokat követően jelzett + heti óraszámban) a fejlesztési feladatokat és követelményeket a helyi tantárgyi tantervek tartalmazzák.

7. Az alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Gimnáziumunk pedagógusai a pedagógiai program, benne a helyi tanterv teljesülése szempontjából választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket. Csak olyan tankönyvet, munkafüzetet, segédeszközt használunk, amelynek alkalmazásával a szakmai munkaközösség egyetért.

A pedagógusoknak a tankönyvek kiválasztását az igazgató által meghatározott határidőig meg kell tenniük. A tankönyvfelelős a jogszabályokban meghatározott határidő előtt a fenntartó által megadott határidőig elkészíti a tankönyvrendelést. A tankönyvek kiválasztásánál az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

A tankönyvek és segédeszközök kiválasztásakor minden esetben figyelmet fordítunk az ingyenes tankönyvellátásra jogosult diákok tankönyveinek biztosítására. A tankönyvrendeléskor fontos szempont a normatív tankönyvellátás költségeinek tervezhető nagysága. Lehetőség szerint állandó tankönyveket használunk, biztosítva ezzel a tankönyvkölcsönzés megoldását.

- A támogatott (normatív) tankönyvellátást az iskolai könyvtár állományából biztosítjuk.
- Az iskola lehetőségei függvényében könyvtári kölcsönzés formájában megvalósuló támogatást nyújt a tankönyvvásárláshoz. A tankönyvi támogatás alapja a diákok szociális helyzete. A szülői kérelmek elbírálását az igazgató végzi.
- Folyamatosan figyelmet fordítunk az iskolai könyvtárban elérhető *tartós tankönyvek kínálatának és állományának bővítésére.*

A következő tanévben szükséges taneszközökről az induló 9. évfolyamon a felvételi értesítést követően a májusi szülői értekezleten szóban, egyébként az osztályfőnökök közvetítésével és a honlapon tájékoztatjuk a szülőket. A honlapon tájékoztató található a kölcsönözhető tankönyvekről is, illetve arról, hogy milyen feltételek mellett kaphatnak ingyenesen tankönyvet, illetve támogatást a tanulók (szüleik) a tankönyvek megvásárlásához.

A szükséges igénylőlapot és a megrendelőlapot az osztályfőnökök útján juttatjuk el a szülőkhöz.

A tankönyvrendelés összeállításánál az alábbi elveket érvényesítjük:

- Pedagógusaink a tankönyvválasztásnál a hivatalos tankönyvjegyzékben szereplő tankönyvek köréből választanak.
- A tankönyvrendelésbe a pedagógus csak olyan tankönyv felvételét javasolhatja, amely megfelel az alkalmazott tantervnek, és amelyet a tantárgy tanulása során a tanulók rendszeresen használnak.
- Pedagógusaink nem választhatnak olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak.
- A tankönyvhöz kapcsolható digitális tananyagok megléte.

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a szakmai munkaközösségek határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján.

A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál a tanulónak egyéb eszközökre is szükségük van. Ezek a matematika, testnevelés, a vizuális kultúra. A felszerelést a szülők szerzik be. A következő tanévben szükséges taneszközökről a tanév utolsó szülői értekezleten tájékoztatjuk a szülőket.

A taneszközök beszerzése a tanév kezdetéig a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:

- A tankönyvek és hozzá kapcsolódó segédeszközök (példatár, térkép, stb.) meghatározását a szaktanár javaslata alapján a munkaközösség végzi.
- Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tantárgyi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.
- A diák által már megvásárolt tankönyvön tanárcsere esetén sem szabad változtatni.
- A párhuzamos csoportok esetén azonos tankönyvet kell használni, ha a csoportok nem nívócsoportok.

8. A Nemzeti alaptantervben meghatározott feladatok helyi pedagógiai megvalósítása

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési célokat, a hozzájuk rendelt pedagógiai feladatokat az alkalmazott kerettanterv közvetíti. A nevelési célokhoz rendelt feladatok nevelési programunkban a személyiség- és közösségfejlesztési feladatainkban tükröződnek. A nevelési célok beépülnek a helyi tantárgyi tantervek fejlesztési feladataiba, követelményeibe, tartalmaiba. Feladatunk ezek tudatos követése, megvalósítása.

A helyi tanterv megvalósítása során a gimnáziumi 9-12. évfolyam kerettantervi ajánlása szerint az alábbi fejlesztési területek –nevelési célok elérése érdekében formáljuk napi oktatási tevékenységünket:

8.1. Fejlesztési területek –nevelési célok megvalósítása a helyi tanterv alkalmazásával

Az erkölcsi nevelés

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismer közösségi egyezségeket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Érti az etikai elvek, a normák és a törvények kapcsolódását. Képes értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat értékkonfliktusok kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló képes elhelyezni a magyarság kultúráját európai kontextusban. Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosul benne munkásságuk (egyetemes) jelentősége. Ismeri a magyar, illetve magyar származású Nobel-díjasokat, munkásságuk legkiemelkedőbb eredményeit. Tisztában van nemzeti ünnepeink

jelentőségével, kontextusával, hagyományaival. Részt vesz a nemzettel, a hazával való érzelmi azonosulást erősítő tevékenységekben. Ismeri a népi hagyományokon és vallási gyökereken alapuló éves ünnepkört, van tapasztalata ezekhez kötődő szokásokról, ismer ilyen témájú folklór- és műalkotásokat. Képes felidézni népi kultúránk néhány jelentős elemét, jellemzőjét. Értékeli a helytörténeti ismeretek fontosságát, ismeri lakóhelye és iskolája helytörténetének, kulturális és természeti örökségének főbb értékeit. Ismeri a nemzeti és nemzetiségi kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait. Tájegységekhez kötve is ismer hungarikumokat. A hagyományos (népi) életmód, szokások megismerésén keresztül értékeli ezek fenntarthatósággal kapcsolatos szerepét. Felismeri az egyetemes emberi örökség és az európai kultúra kiemelkedő eredményeit, az ennek megőrzésén munkálkodó szervezeteket, a nemzetközi összefogás jelentőségét.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Érti a demokrácia alapvető működését és az állampolgári aktivitás lényegét és jelentőségét, ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, képes az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyével kapcsolatban érvelni. Ismer a demokratikus jogok fenntartásáért küzdő szervezeteket, és tud példát hozni az ENSZ és az Európai Unió ezzel kapcsolatos tevékenységére. Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a jó együttműködésre az együttélésben. Képes a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismeri a civil szervezetek működési formáit és lehetőségeit. Érzékennyé válik a helyi közösségek és tágabb társadalom problémái iránt, és ismeri beavatkozási lehetőségeit ezek megoldáskeresési folyamataiba. Tisztában van azzal, hogy a sikeres társadalmi működéshez elengedhetetlen, hogy az abban együtt élő egyének és csoportok egymás jogait és sajátosságait tiszteletben tartva kompromisszumokat keresve, békére törekedve éljenek és működjenek együtt. Ez a demokrácia alapvető célja is. Tisztában van a civil társadalmi aktivitás értékével, jelentőségével.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló képes különbséget tenni az ideális és a reális énkép között és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagáról alkotott képet. Tudatosítja, hogy az önismeret természetes szükségleteink közé tartozik, és próbál ismeretet szerezni arról, milyen eszközök állnak rendelkezésünkre, hogy megismerjük, megmagyarázzuk önmagunkat. A tanuló tisztában van azzal, hogyan aknázhatja ki saját erőforrásait a mindennapi életben, és hogyan létesíthet, tarthat fenn kiegyensúlyozott társas kapcsolatokat. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben.

A családi életre nevelés

A tanuló tisztában van azzal, hogy az ember magatartását szocializációja, társas környezete hogyan befolyásolja. Tudatosan készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékoság-takarékoskodás alapvető technikáit. Ismeri a

családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. A tanuló értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Képes egészséges étrend összeállítására, ismeri a mennyiségi és minőségi éhezés, valamint az elhízás kockázatait. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Képes stresszoldó módszereket alkalmazni, választani. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, tudatosan tartózkodik ezektől. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice-szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó beteg tájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a beteg jogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, ismeri ezek alapvető hatásmechanizmusát, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló felismeri, ha szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mérten kötelességének érzi a segítségnyújtást és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érti a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés különbözőségeit, képes az ezzel kapcsolatos különböző szakpolitikák, törekvések és folyamatok egyes hatásainak megértésére. Konkrét példákon keresztül érti, hogyan függ össze a fenntarthatóság három vetülete (a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság) a globális problémákkal. Érti, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Képes fokozatosan megérteni és értelmezni egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Érti a hagyományok szerepét a harmonikus és fenntartható életvitel megalapozásában. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Ismeri egyes hazai és nemzetközi szervezetek, intézmények fenntarthatósággal kapcsolatos munkáját.

Pályaorientáció

Tudatosul a tanulóban, hogy élete során többször pályamódosításra kerülhet sor, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Reális ismeretekkel rendelkezik saját képességeiről, adottságairól tervezett szakmájával, hivatásával összefüggésben, továbbá munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló rendelkezik ismeretekkel az euroövezetről, a valutaforgalomról, a tőzsdeindexről, a GDP-ről és ezek hatásairól az ő személyes életében. Törekszik arra, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitelben elégítse ki. Felismeri, hogy az egyén életútját a külső tényezők, hatások is nagymértékben befolyásolják, alakítják, melyek végig jelen vannak az emberi élet során. Érti a gazdasági folyamatok összefüggéseit különböző globális problémákkal is. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

A tanuló megtanul jegyzetelni, rendszeresen használja az önálló, áttekinthető, lényegkiemelő jegyzetelési technikát hallott vagy olvasott szöveg alapján. Tisztában van azzal, hogy a jegyzetelés alkotás, hogy a gondolkodás által a meglévő ismeretekből egy új gondolatot hozhat létre. Ismer különböző modalitásokra építő tanulást segítő technikákat. Képes saját tanulási stílusának, erősségeinek és gyengeségeinek megfelelő tanulási stratégiák kialakításával önálló tanulásra. A tanuló ismeri az időmenedzsment jelentőségét, alkalmaz ezt segítő technikákat. Képes a különböző információkat különböző formában feldolgozni és rendszerezni, használ tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. A tanulás folyamatában gyakorolja a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. A tanuló tud különböző természeti és társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani; alkalmazza a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit ezek értelmezésében.

8.2. Kompetenciafejlesztés, műveltségközvetítés, tudásépítés helyi feladatai

A gimnáziumi évfolyamokon folytatott nevelési-oktatási feladatunk az iskolai alpműveltség árnyalása és megszilárdítása, melynek során már megjelennek a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez szükséges kompetenciák. A kompetenciafejlesztés, a műveltségközvetítés, a tudásépítés pedagógiai folyamata a helyi tantárgyi tantervek alkalmazásával, követésével valósul meg. Feladatunk ezek tudatos követése, megvalósítása.

A tantárgyi tantervek fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákat összetett rendszerben jelenítik meg. Számos olyan fejlesztési terület van, amely mindegyik kompetencia részét képezi: például a

kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, a kockázattértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése.

A kulcskompetenciák fejlesztésében a tantárgyi tantervek megvalósítása során az alábbiak elérése érdekében formáljuk napi oktatási tevékenységünket:

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló hétköznapi kommunikációs helyzetekben alkalmazza a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Kritikus és kreatív módon vesz részt az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Felismeri és tudja értelmezni a szépirodalmi és nem szépirodalmi szövegekben megjelenített üzenetrétegeket. Képes szövegalkotásra a társadalmi (közösségi) élet minden fontos területén a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a nagyobb anyaggyűjtést, önálló munkát igénylő szövegek alkotására. Képes a normakövető helyesírásra, képes az önálló kézikönyvhasználatra. Képes az anyanyelvhez és az idegen nyelvhez kötődő sajátosságok összevetésére az általános nyelvészeti ismereteinek felhasználásával. Képes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására, értelmezésére.

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, vélemények, érzések kifejezését szóban és írásban egyaránt, valamint a kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén. A kommunikáció feltétele a megfelelő szókincs, valamint a nyelvtan és az egyes nyelvi funkciók ismerete. Célunk, hogy tanulóink rendelkezzenek azzal a képességgel, hogy különféle kommunikációs helyzetekben szóban és írásban kommunikálni tudjanak, képesek legyenek érveiket a helyzetnek megfelelő módon meggyőzően megfogalmazni és kifejezni. Törekednünk kell arra, hogy képesek legyenek a kritikus és építő jellegű párbeszédre, tiszteljék az esztétikai minőséget és igényeljék mások megismerését.

Ezen képességek fejlesztése elsősorban a magyar nyelv és irodalom tantervbe épül be, de egyetlen tantervből sem maradhat ki az anyanyelvi kommunikációs készség fejlesztése. A szakszókincs fejlesztésén túl törekszünk arra, hogy képesek legyenek különböző szövegeket és információkat feldolgozni, segédeszközöket használni.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló képes tudatos nyelvtanulóként tanulni a nyelvet, és törekszik a célnyelvi kultúra megismerésére. Képes nyelvtudását önállóan fenntartani és fejleszteni, képes az idegen nyelvet saját céljaira is felhasználni utazásai, tanulmányai során. Törekszik arra, hogy egy második idegen nyelven is képes legyen az alapszintű kommunikációra, így teljesíti a többnyelvűség igényét. Valós élethelyzetekben is tudja használni a nyelvet a produktív készségek (írás és beszéd) alkalmazásával is. Megérti a fontosabb információkat a világos, mindennapi szövegekben. Önállóan elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó

témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, az érzéseit, reményeit és törekvéseit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, vélemények, érzések megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban. Ez a terület olyan képességeket igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az idegen nyelvi tanterveink (angol, német, olasz, francia, holland) felölelik a kommunikációhoz szükséges képességek fejlesztését, így a szóbeli üzenetek megértését, beszélgetések kezdeményezését, folytatását és lezárását, valamint a szövegolvasást, -értést és -alkotást. A nyelvtanulás során megtanítjuk tanulóinkat arra, hogy képesek legyenek a segédeszközök megfelelő használatára és az egész életen át tartó tanulás részeként a nyelv nem formális keretekben történő elsajátítására. A történelem, földrajz tantervek keretein belül is igyekszünk kialakítani azt a pozitív attitűdöt, mely magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák iránti érdeklődést és kíváncsiságot.

Matematikai kompetencia

A tanuló követni és értékelni tudja az érvek láncolatát, matematikai úton képes indokolni az eredményeket. Kialakul az absztrakciós, analízáló és szintetizáló képessége. Megérti a matematikai bizonyítást, képes a matematikai szakkifejezéseket szabatosan használni, biztonsággal alkalmazza a megfelelő segédeszközöket. Képes megérteni egyes természeti és társadalmi-gazdasági folyamatokra alkalmazott matematikai modelleket, és ezt tudja alkalmazni a jelenségek megértésében, a problémák megoldásában a mindennapi élet különböző területein is. Felismeri a matematikai műveltség szerepét és fontosságát a valós tények feltárásában, más tudományokban és a mindennapi gyakorlatban is.

Képességek fejlesztése:

- rendszerezett, tudatos, és minél eredményesebb problémamegoldó gondolkodás és a döntési képességek fejlesztése
- az ismeretszerzési folyamatban való aktív részvétel
- a megértett és megismert ismeretek használata
- matematikai modellek keresése és alkalmazása a mindennapi helyzetekben (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok)
- a hétköznapi gondolkodás segítése (cselekvési stratégiák, folyamatok tervezése, állítások érvényességének és jelenségek valószínűségének mérlegelése, becslési képességek kialakítása)
- a matematikai szimbólumok használata, gondolatok tömör megfogalmazása
- a matematika nyelvén történő kommunikáció fejlesztése
- a megfelelő segédeszközök használata (pl. számológépek, függvénytáblázatok, könyvek)
- mások szóban és írásban közölt gondolatmenetének meghallgatása, megértése, saját gondolatok közlése, érveken alapuló vitakészség fejlesztése
- az igazság tisztelete, a dolgok logikus okának és érvényességének keresése

A matematika kompetencia kialakítása elsősorban a matematika tantárgy tanításának a feladata. Minden oktatott tantárgy segíti a matematika kompetencia kialakítását és felhasználja a tantárgy tanítása során.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló ismeretei birtokában megérti a természettudományos-technikai eredmények alkalmazásának szerepét a társadalmi-gazdasági és környezeti folyamatok, jelenségek formálódásában. A technikai fejlődés fontosságának felismerése mellett belátja az alkalmazott technikák és technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait. Bővülő ismeretei segítségével, illetve a megfelelő módszerek, algoritmusok kiválasztásával és alkalmazásával képes leírni és magyarázni a természet jelenségeit és folyamatait, felismeri a folyamatok közötti összefüggéseket. Természettudományos tanulmányai végére a tanuló képessé válik arra is, hogy bizonyos feltételek mellett megfogalmazza a természeti-környezeti folyamatok várható kimenetelét. Képes meghatározott szempontoknak megfelelően megtervezni és végrehajtani megfigyeléseket, kísérleteket, és azok eredményeiből reális és helyes következtetéseket levonni. Képes mozgósítani és alkalmazni természettudományos és műszaki műveltségét a tanulásban és a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása során. Belátja a fenntarthatóságot középpontba állító környezeti szemlélet fontosságát, képes és akar is cselekedni ennek megvalósulása érdekében. Egyre jobban megérti a lokális folyamatok és döntések egyes regionális és globális következményeit.

Képességek fejlesztése:

- a fenti ismeretek felhasználása a hétköznapi életben felmerülő problémák megoldására
- a tudás gyakorlatias módon történő alkalmazása új technológiák, berendezések megismerésében, működtetésében, problémamegoldásaiban
- az alkalmazott tudás felhasználása a természeti világ megmagyarázására, problémák felismerésére és következtetések levonására
- a digitális kommunikációs-információs technikák alkalmazásának ismerete
- az áltudományos megnyilvánulásokkal szembeni, érveléseken alapuló vitakészség fejlesztése
- az emberi tevékenység által a természetben bekövetkezett változások megértése, az egyén felelőssége
- a tudományos fejlődésnek saját magunkra, családunkra, közösségünkre és az egész Földre gyakorolt hatása iránti kritikus érdeklődés

A természettudományos kompetencia kialakítása elsősorban a természettudományos tantárgyak feladata. Diákjainkat globális szemléletű, kreatív, kritikai gondolkodásra kell képessé tennünk. Ehhez a feladathoz élünk a korszerű természettudományos laboratóriumunk nyújtotta lehetőségeinkkel.

Digitális kompetencia

A gimnáziumban a tanuló képes a számítógép nyújtotta lehetőségek (pl. szövegszerkesztés, táblázatkezelés, prezentációkészítés) igényes, esztétikus, önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában.

Gyakorlattan kapcsolódik be az információ-megosztásba, képes részt venni az érdeklődési körének megfelelő együttműködő hálózatokban a tanulás, a művészetek és a kutatás terén. Felismeri és ki is használja az IKT nyújtotta lehetőségeket a kreativitást és innovációt igénylő feladatok, problémák megoldásában. Kialakul a tanulóban az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magatartás, elfogadja és betartja a kommunikáció és az információ-felhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére. Ismeri a szerzői jogból és a szoftvertulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi elveket, figyelembe veszi ezeket a digitális tartalmak felhasználása során.

Képességek:

- az információ megkeresése, összegyűjtése és feldolgozása, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetése
- az eszközök használata, az internet alapú szolgáltatások elérése, a velük való kutatás
- a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban való részvétel

A digitális kompetencia kialakítása elsősorban az informatika tantárgy és a mindennapi iskolai kommunikációs eljárás feladata. Széleskörű felhasználása az oktatásban szükségszerű követelmény. Használata a munkaerőpiac csaknem minden területén alapvető követelmény, más területein pedig esélynövelő tényező. A digitális kompetencia fejlesztésének motorja iskolánkban a MODDLE e-learning rendszerhez kapcsolódó gyakorlatunk fejlesztése. Ennek elődjét, a tanulói laptop-program alkalmazását jó gyakorlati portfóliónk egyik legkeresettebb elemeként tettünk közzé más intézmények számára.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott a személyek és kultúrák közötti párbeszédre. Él a véleménynyilvánítás lehetőségével a közösséget, a társadalmat érintő kérdésekben. Képes érveit megfogalmazni és vitahelyzetben is kulturáltan kifejezni, meghallgatni és elfogadni mások véleményét. Figyelembe veszi és megérti a különböző nézőpontokat, tárgyalópartnereiben bizalmat kelt, és empátiával fordul feléjük. Képes helyes döntéseket hozni, illetve segítséget elfogadni konfliktushelyzetekben. Képes a stressz és a frusztráció megfelelő kezelésére. Tudatosan készül a munka világához kapcsolódó döntéshelyzetek megismerésére. Igyekszik a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva aktívan részt venni az őt érintő ügyekben. Nyitott és érdeklődő a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránt, képes a különböző szinteken hozott döntések kritikus és kreatív elemzésére. Pozitív attitűdje alakul ki az emberi jogok teljes körű tisztelete, ideértve az egyenlőség, a demokrácia, a vallási és etnikai sokszínűség tiszteletben tartása iránt, törekszik a személyes előítéletek leküzdésére, képes a kompromisszumra. Kialakul a reális alapokon és ismereteken nyugvó nemzeti identitástudata, a hazához, illetve az Európához való kötődése.

A szociális és állampolgári kompetencia a harmonikus életvitel és közösségi beilleszkedés feltétele, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén a tanulók építő módon vehetnek részt a társadalmi életben. Képesek legyenek konfliktusokat megoldani, és a demokráciáról kialakult tudásukat felhasználva aktívan vegyenek részt a ügyekben.

A személyes és szociális jóléthez szükséges fizikai és mentális egészségre vonatkozó ismereteket a tanulók a biológia és testnevelés tantárgyak keretében sajátítják el. E kompetencia alapja az a képesség, hogy különféle területeken jól tudjanak kommunikálni, megértsék a különböző nézőpontokat, empatikusak és a változások iránt fogékonyak legyenek. Ennek a területnek a fejlesztése elsősorban az osztályfőnöki órákon, a történelem, és etika órákon történik. A 9/AJKP osztályban lehetőséget biztosítunk még a tánc és dráma oktatás keretében is e képességek fejlesztésére.

Az állampolgári kompetencia a demokrácia és az állampolgárság fogalmának és az állampolgári jogoknak az ismeretén alapul. Ide tartozik még az Európai Unió struktúráinak, célkitűzéseinek, értékeinek az ismerete is. Ezen ismeretek megszerzésére a történelem tantervbe beépített állampolgári ismeretek valamint a földrajz tantárgyak keretében van lehetőség.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során képes a munka megtervezésére és irányítására, társai vezetésére. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi-gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre realisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően. A pénz, a gazdaság, a vállalkozások világához kapcsolódó témákról szóló vitákban képes ismereteit felhasználva érvelni. Nyitott és érdeklődő a mindennapi életét érintő pénzügyi és jogi kérdések iránt. Mind realisabban méri fel tevékenysége kockázatait, adott esetben képes ezek vállalására. Problémamegoldó tevékenységét egyre inkább a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia úgy a tanulási időszakban, mint a munkavállalás idején segíti tanítványainkat abban, hogy megismerjék tágabb környezetüket, képesek legyenek a kínáló lehetőségek felismerésére és megragadására.

A kompetencia lényege az, hogy az ember képes legyen az őt körülvevő események, lehetőségek jellemzően objektív, szélsőségeket kerülő értékelésére, a számára szükséges információk kiszűrésére és konstruktív alkalmazására. A kezdeményezőképeségre és vállalkozókészségre szükség van az iskolai tanulmányok során, hiszen a felkészülési stratégia kialakítása, tanulási metódus kifejlesztése, tantárgyválasztási lehetőségek áttekintése, érettségi vizsgatárgyak kiválasztása, stb.) igénylik ezt. Szükség van rá azonban az aktív munkavégzés idején is az álláslehetőségek megkeresése, a végzettséggel adekvát munkahely megtalálása, a felvételi interjúkra való optimális felkészülés, a munkahelyen kialakítandó kapcsolatok felmérése és működtetése, a munkahelyi vezetővel való kapcsolat stratégiai kialakítása, stb. alkalmazásával. Nem nélkülözhető a kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia a családi életvitel kialakításakor, a családi gazdálkodás megteremtésekor sem.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia kialakítása az iskolánkban oktatott minden tantárgy tanításakor követelmény. Különös figyelmet kell kialakítására, a kialakulás ellenőrzésére fordítanunk az osztályfőnöki órák keretében, ahol az ezzel kapcsolatos témákat minden évfolyam

számára osztályfőnöki tantervünk és tanmeneteink tartalmazzák. Kimunkált tréningprogrammal is rendelkezünk ezen a téren.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Tudatosan benne a helyi, a nemzeti, az európai és az egyetemes kulturális örökség jelentősége. Megérti az európai országok, nemzetek és a kisebbségek, nemzetiségek kulturális sokféleségét, valamint az esztétikum mindennapokban betöltött szerepét. Nyitott műalkotások befogadására, képes a koncertélmények, színházi előadások, filmek és képzőművészeti események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szintű értelmezésére, ennek során a művekben megjelenített témák, élethelyzetek, motívumok, formai megoldások közötti kapcsolódási pontokat azonosítani, többféle értelmezési kontextusban elhelyezni. A tanuló képes képi, plasztikai, zenei és dramatikus megjelenítésre. Képes makettek, modellek konstruálására, belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezésére. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciája magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának megismerését és befogadását. A szóban forgó kompetencia-terület fejlesztését az iskolában folyó művészeti képzés ugyanúgy fejlesztheti, mint ahogyan az fejlődhet a média segítségével. Fejlesztésében különösen nagy szerepe van iskolánkban az irodalomnak, a zenei képzésnek, a vizuális művészeteknek, a mozgóképnek.

Tanítványainknak a középiskolai évek alatt meg kell ismerkedniük Európa sokszínűségének tényével, az európai országok, nemzetek kulturális és nyelvi sokféleségével, az egyediség megőrzésének igényével. E kompetencia-terület fejlesztését ezért az iskolában folyó irodalmi, zenei és vizuális művészeti képzésen túl az idegen nyelvi oktatás során is szem előtt kell tartanunk, ahogyan sort kell rá keríteni az osztályfőnöki órák tematikájában is. Tanítványainknak meg kell ismerkedniük a műalkotások elemzésének eszközrendszerével, véleményt kell tudniuk alkotni művekről, képessé kell válniuk az önkifejezésre, saját nézőpontjuknak mások elképzeléseivel való összevetésére. Nyitott, érdeklődő, mások és saját környezetük és kultúrájuk által fogékony fiatalokat kell nevelnünk, akik képesek a művészi önkifejezés megértésére és a mindennapi emberek által küldött „üzenetek” kódolására és dekódolására.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz eszközhasználat szintjén tud írni, olvasni, számolni, továbbá a tanulási folyamatban sokoldalúan tudja használni az IKT-eszközöket, illetve számára megfelelő tanulást segítő technikákat. Képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, képes saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív, ismeri és érti saját tanulási stratégiáit, felismeri szükségleteit és lehetőségeit, készségeinek erős és gyenge pontjait, valamint képes megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, útmutatásokat, támogatásokat. Képes arra, hogy

saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

A hatékony önálló tanulás azt jelenti, hogy tanulóink képesek legyenek kitartóan tanulni saját tanulásukat megszervezni, az idővel és az információval hatékonyan gazdálkodni. A hatékony és önálló tanulás feltétele, hogy a tanuló ismerje és értse saját tanulási stratégiáit, készségeinek és szaktudásának erős és gyenge pontjait, valamint képes legyen megtalálni a számára elérhető oktatási és képzési lehetőségeket, támogatást. Az osztályfőnöki tanterveinkben szerepel, hogy már a tanulási folyamat elején megismertetjük tanulóinkat a hatékony tanulási módszerekkel, segítünk abban, hogy kialakítsák a saját tanulási stratégiájukat. Ezen kívül az egyes tantárgyi ismeretek elsajátításának speciális módszereire az egyes tanórákon kell, hogy sor kerüljön. A tanári tanmenetek tartalmazzák ennek tervezését.

Folyamatosan igyekszünk a tanulás iránti motivációt fenntartani és képessé tenni tanulóinkat arra, hogy korábbi tanulási és élettapasztalataikat felhasználják, új tanulási lehetőségeket kutassanak fel és a tanultakat az élet minden területén széles körben alkalmazzák.

8.3. Egységesség és differenciálás megvalósítása

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. A differenciálás különböző lehetőségei, szükség esetén egyéni fejlesztési programok során megfelelő feladatokkal fejlesztjük a tehetséges tanulókat, figyeljük fejlődésüket, és a képzés, valamint a tanulmányi versenyek szintjének megfelelő kihívások elé állítjuk őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes tantárgyakból alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

Az egységes oktatás és a differenciált tanítás-tanulás megvalósulásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- tudatos törekvés az érdeklődés felkeltésére, a tanulók motiválására, aktivizálására
- a pedagógiai munka éves szintű tervezési dokumentuma a tanmenet, melyben a tematikus egységekre/órákra bontás megjelenik
- a tanulócsoporthoz igazított célok meghatározásakor a tantervi előírásokat, érettségi követelmények elérésének (közép ill. emelt szinten a képzés típusától függően) figyelembe-vétele, az általános pedagógiai célrendszer és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célok egységben kezelése
- tananyagegységek tárgyalását megelőzően tervezéskor a pedagógiai folyamat lényeges elemeinek figyelembe vétele: a megtanítandó tartalom, a tanulók előzetes tudása, motiváltsága, életkori sajátosságaik, tantermi-infokommunikációs lehetőségeink
- a tanulói tevékenység, a tanulási folyamat szem előtt tartása: a tanulói tevékenység, önállóság, kezdeményezéseik, problémamegoldásaik, alkotóképességük előtérbe állítása;

- *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikák és formák alkalmazása, a frontális osztálymunka kizárólagosságára épülő gyakorlat visszaszorítása;
- a tanóra céljainak megfelelő stratégiák, módszerek, taneszközök tudatos tervezése és alkalmazása
- céloknak megfelelő, logikus, követhető órafelépítés
- a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben
- különleges bánásmódot igénylő tanuló (AJKP tanulócsoporthoz) számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása
- az egyéni bánásmód megvalósításának kialakítása a szaktárgyi specialitásoknak megfelelően
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére
- a tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségek felismerése, számukra segítség nyújtása vagy más szakembertől segítség kérése
- digitális, online eszközök célszerű használata
- a szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása
- módszertani változatosság, a szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő módszerek, taneszközök alkalmazása
- Szükség esetén (az eredményesség érdekében) a tervek korrekciója

8.4. Az eredményes tanulás támogatásának, segítségének feladata

Nevelési programunkban rögzítettek szerint pedagógiai tevékenységünk vezérlő elve a minőségi nevelő-oktató munka, mely a szülők elvárásainak és a tanulók képességeinek megfelelően biztosítja a tanulók továbbhaladását.

Feladatunk, hogy olyan tanulási környezetet biztosítsunk, ahol a tanulók lehetőséget kapnak képességeik fejlesztésére, kibontakoztatására, és amelyből értékes, alkotóképes és a társadalom számára hasznos felnőttként lépnek ki.

A gimnáziumban az általános műveltséget megalapozó, valamint érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés-oktatás folyik. Fejlesztő célú képzési tartalmakkal, problémakezelési módokkal, hatékony tanítási-tanulási módszerekkel készíti fel tanulóit arra, hogy a tudás – az állandó értékek mellett – mindig tartalmaz átalakuló, változó, bővülő elemeket is, így átfogó céljaival összhangban kialakítja a tanulóknak az élethosszig tartó tanulás igényét és az erre való készséget, képességet.

Az eredményes tanulás segítségének, a tanulás támogatásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- a tanulók szükségleteire, céljaira építő pedagógiai tevékenység,
- az érdeklődés felkeltése és fenntartása
- a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotának figyelembe vétele, ha szükséges, ennek megfelelően az előzetes tanítási tervek változtatása
- pontos, következetes fogalomhasználat
- a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségek kihasználása (szaktárgyi koncentráció)

- a tanulók más forrásokból szerzett tudásának beépítése az ismeretszajátítás folyamatába
- a rendelkezésére álló tananyagok, eszközök (digitális anyagok és eszközök) ismerete, a tanítási célnak megfelelő használata
- szaktárgynak és tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszerek, taneszközök alkalmazása
- a tanulók önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására nevelése, az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetése.
- az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módjának kialakítása
- pozitív visszajelzésekre épülő, bizalomteli légkör kialakítása, ahol minden tanuló hibázhat, és mindenkinek lehetősége van a javításra
- a tanulás támogatása érdekében a folyamatos visszajelzések adása az órákon
- tanulást támogató környezet kialakítása és fenntartása (pl. a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával...)
- a diákok döntéshozatalba való bevonása
- a tanuló hibái, tévesztései a tanulási folyamat részei, az egyéni megértés elősegítése
- megfelelő útmutatók és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközök biztosítása a tanulók számára (pl. webes felületek működtetése, amelyeken megtalálhatók az egyes feladatokhoz tartozó útmutatók és a letölthető anyagok, a gimnázium e-learning rendszerének használata)
- a tananyagban rejlő lehetőségek kihasználása a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására
- a tanulók tanulási problémáinak felismerése, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget nyújtása számukra
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzésének egyéni, illetve csoportos fejlesztés alapjaként való használata, szükség esetén a tanítási gyakorlat módosítása
- az önálló ismeretszerzés, kutatás igényének kialakítása, a tanulók ösztönzése az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában, a digitális eszközök funkcionális használatában mintaadás

8.5. A gimnáziumban tanuló sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésével összefüggő helyi feladatok tantervi megvalósítása

Gimnáziumunk szakmai alapidokumentuma szerint a pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű tanulókat fogadja.

A fejlesztés alapelvei

A részképességzavar tüneteit mutató tanulók sajátos nevelési igényeinek kielégítése gyógypedagógiai tanár, terapeuta és/vagy pszichológus közreműködését igényli. A gimnáziumban a fenntartó döntése szerinti óraszámban utazó gyógypedagógus végzi a rehabilitációt.

A fenntartó által engedélyezett rehabilitációs órák maximum 75 %-a tantárgyi követelmények eredményes teljesítését szolgáló felzárkóztatásra is fordítható. A nevelőtestület ezt a döntését a tantárgyfelosztás kialakításakor és felülvizsgálatakor a fenntartó által biztosított utazó gyógypedagógus intézményünkben töltött heti óraszámának és a tanuló szükségleteinek figyelembe-vételével hozza.

A kialakulatlan részképesség jellegének megfelelően az oktatásban és a vizsgáztatásban érvényesítjük a számonkérési, értékelési, esetleg – indokolt esetben, a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján – az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli mentesítés lehetőségét.

Az nevelés, oktatás során kiemelt feladatunk:

- a) az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- b) a kudarctűrő képesség növelése,
- c) az önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt céljai, feladatai:

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia a tanulási zavarok fogalmkörébe tartozó, intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. A súlyos olvasás-írászavar irreverzibilis, maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban, illetve a felnőttkorban is feltűnnek és fennmaradnak.

A fejlesztés célja:

Az olvasás-, írászavarok javításának feladata az iskolás korban, hogy kialakítsa a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelő értő olvasás-írás készséget, fejlessze kifejező képességét, segítse az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében.

A fejlesztés jellemző feladatai a gimnáziumban:

- f) az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- g) a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- h) az élő idegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,

Diszkalkulia

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, egyeztetésének, grafikus ábrázolásának, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának nehézsége más iskolai teljesítmények (pl. olvasás, írás, idegennyelv tanulás) jó színvonalával mellett.

A diszkalkuliás tanulóknál általában hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv használatában, a matematikai relációk verbális kifejezésében.

A fejlesztés feladatai:

- a) az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- d) a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- f) segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- h) a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

Figyelemzavar, magatartási zavarok

A fejlesztés elvei, módszerei feladatai:

- a) A tanuló optimális helyének megválasztása a pedagógus kommunikációs jelzéseinek megfelelő érzékelésére.
- c) A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, cselekvéses, illetve verbális megnyilvánulásainak) megismerése siker vagy

kudarccs esetén. Ennek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.

d) Együttműködés a családdal és más szakemberekkel.

e) A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélmény biztosítása.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók nevelése-oktatása során a NAT-ban leírt fejlesztési feladatok az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) módosulhat.

A helyi tantárgyi tantervek készítésénél a NAT-ban (és az ehhez készült, alkalmazott kerettantervben ill. az érettségi vizsgakövetelményekben) foglaltak az irányadók, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak, és fejlesztendő képességek (azok fejlődési útjai, módjai és kialakulásuk időtartama) mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

A helyi tantervben az egyes tantárgyak témaköreire, azok tartalmára és követelményeire vonatkozó kerettantervi ajánlások a tanulók egyéni adottságainak figyelembevételével érvényesíthetők, a tanítási-tanulási folyamat azonban zömében speciális pedagógiai módszerrel és eszközzel irányított.

A helyi tantárgyi tantervekben kiemelten kezeljük az önismeretet, a reális önértékelés kialakítását, a kommunikáció fejlesztését. E feladatok minden műveltségterületen meg kell, hogy jelenjenek. Céltartan szerepet kaphat az Ember és társadalom, a Művészetek fejlesztési feladatai között.

A beszédészlelés és beszédmegértés, a verbális figyelem és emlékezet intenzív fejlesztése, az olvasásértés fejlesztése a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület fejlesztési feladatai között kap kiemelt szerepet.

Az élő idegen nyelv tanításánál a nyelvoktatás auditív módszereinek alkalmazását helyezzük előtérbe.

A Művészetek műveltségi területen belül a komplex művészeti terápia, a drámapedagógia, az akusztikus és vizuális észlelés fejlesztésének kiemelt szerepe van.

A Testnevelés és sport műveltségi terület fejlesztési feladatainak megvalósítása során szenzoros integrációs programok és terápiák beállítása és/vagy (gyógy)úszás, valamint logopédiai ritmika alkalmazása is javasolt.

A Matematika területén a kompenzációs lehetőségek, speciális módszerek alkalmazása segíti az eredményes fejlesztést.

Azoknál a tanulóknál, akiknél a sajátos nevelési igény oka a hiperaktivitás, a figyelemzavar, a korszerű, rugalmas szervezeti kereteket és módszereket helyezzük előtérbe.

A gyógypedagógiai tanár által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes előmenetelt.

A nem sajátos nevelési igényű, de tanulási nehézségekkel rendelkező tanulók számára egyéni-kiscsoportos foglalkozások keretében a gimnázium pedagógusai vezetésével felzárkóztató-fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. Ennek során figyelembe vesszük a szakértői véleményben foglaltakat.

9. Sajátos pedagógiai módszerek alkalmazása

9.1. Projektoktatás, tanévente egy, három hetet meghaladó időtartamú pedagógiai projekt megvalósítása a gimnáziumban

Valamely összetett, komplex, gyakran a mindennapi életből származó téma; a témafeldolgozáshoz kapcsolódó célok, feladatok meghatározása, a munkamenet és az eredmények megtervezése; az eredmények bemutatása.

A projektmódszer egy sajátos tanulási egység, amelynek középpontjában egy probléma áll.

A feladat nem egyszerűen a probléma megoldása vagy megválasztása, hanem a lehető legtöbb vonatkozásnak és összefüggésnek a feltárása, amely a való világban az adott problémához organikusan kapcsolódik.

A projektmódszer a tanulói tevékenységek tudatos tervezését igényli. A tervezés két fő szinten kell, hogy történjen: Az első az egész folyamatra vonatkozik, amely során meghatározott ismeretekhez és képességekhez kívánjuk eljuttatni a tanulókat. A másik szint az egyes projektek megtervezését jelenti, amelyhez a tanári motiváció és segítség tudatos jelenléte szükséges.

Lényeges vonása, hogy megszűnik a verbális képességek fölényhelyzete, az eltérő képességek egyenértékű szerephez jutnak a közösen választott feladat közös megoldásában. Kooperativitása a tanári és tanulói szerepek különbözőségének érvényesülése mellett valósul meg, a tanár irányító szerepe az együttműködésben szinte észrevétlenül működik, a közös tervezésben, cselekvésben és ellenőrzésben érvényesül.

A végrehajtandó feladat sokszínűsége biztosítja a közös alkotáshoz való hozzájárulás sokféleségét. Minden külön módszertani erőfeszítés nélkül lehetővé teszi, hogy a résztvevők a korábbi élményeik, tapasztalataik, tehetségük és ambícióik szerint válasszanak részfeladatot.

A projektmódszer átlép a hagyományos oktatáson, az iskola hagyományos időkeretein, falain, élet közeli problémákból indít, és minden résztvevő mindenféle tapasztalataira épít.

- **Projekt**

Egy adott tantervi fejlesztési cél elérése érdekében,

- egy kijelölt témakör keretén belül,
- meghatározott időkeretben,
- a tanár és a tanulók közös célmeghatározásával és
- közös tevékenységével,
- konkrét – legtöbbször tárgyasult – eredménnyel járó tanulás.

A hagyományos frontális osztálymunkát a projekt – módszerrel való tanítás során, felváltja a kooperatív, kognitív tanulási módszerek. Az egymástól tanulás, az egymás ismereteire való támaszkodás, a vita lehetősége, mind segíti a motivált ismeretelsajátítást, így a tanulás öröme kerülhet az órai ismeretelsajátítás előtérbe. A diákok a megtapasztalhatják azt, hogy a csoport bölcsessége mindig erőteljesebb, nagyobb, mint az egyéné. A csoport munkákban tapasztalható, hogy a kérdések kérdéseket gerjesztenek maguk előtt, és hogy problémáik megoldásaira kompetens válaszokat adhassanak legalább a csoportjuk szintjén, ahhoz a kérdésekben rejlő többi kérdést is meg kell vitatni. Eleve ezeket a kérdéseket fel kellett tudni fedniük. A diákoknak egészen a kérdések alapjait el kell jutniuk, problémáik megválaszolásában. Ezen munkaszervezéssel, és feladatmegoldással képesek egészen elvont tartalmakra mélységeiben rákérdezni, és csoportjuk szintjén erre kompetens válaszokat találni. Ez már a mély szintű gondolkodási folyamatokat vetíti előre, amelyet közelről tapasztalhatják meg, mégpedig azért,

mert a csoportban mindig megvan a saját ellenzék, akik kontroll alá vonják a véleményvezérek megállapításait.

A tanár – diák viszonyt is egészen átalakul a projekt – módszerű tanítás során. A tanár nem tényközlő, véleményalkotó szerepben működik, hanem motiváló, segítő, kérdező szerepe érvényesül. Ezzel párhuzamban a diák szerepe a passzív befogadóról áthangolódik aktív résztvevővé, vitázóvá, gondolkodóvá. Az órákon a gondolkodási képességek kerülnek előtérbe, valamint a véleményalkotásnál a teljes körű kritikai nézőpont.

A projektoktatás legfőképpen a tantárgy-tömbösítésbe bevont tárgyak ill. tanulócsoporthoz tanulósszervezésére jellemző.

A gimnáziumban tanévente egy, legalább három hétig tartó projektet bonyolítunk le, melybe legalább hét tanulócsoporthoz bevonjuk. A projekt a tanév őszi időszakában, novemberben zajlik.

A projekt témáját a tanév elején a nevelőtestület a diákok javaslatát figyelembe véve határozza meg.

A projektek bemutatására az iskolánkban évente megrendezésre kerülő, I. Béla – napok keretében kerül sor, ahol a diákok által megvalósuló projektek közül válogatunk bemutatásra. Az I. Béla napok iskolánk közösségének egy szervezett ünnepségsorozata, ahol a diákok számára a tantestületünk, egy a tanórai kerethez esetleg szorosan nem kötődő tématerületek bemutatását szándékszik előadások formájában az érdeklődő diákok elé tárni, részben meghívott vendégek, részben diákjaink előadásaira támaszkodva. Az ünnepség ezen tematikája jó alapot ad a hasonlóan, a hagyományos óravezetésekhez nem köthető tanulói munkák, projektek bemutatására.

A tanulói projektek ezen bemutatását pedagógiai szempontból fontosnak tartjuk, mert a munkában résztvevő diákjaink a bemutató sikerével a munka társadalmi, közösségekben való elismertségüket erősíti, így további munkára ösztökéli őket. A bemutató befogadói pedig látens módon rálátást kapnak belső világukra, önkéntelenül is összehasonlításba hozva magukat a szereplő, jól teljesítő diákokkal, így ösztönözve másokat is a projekt munkában való aktív, sikeres részvételre, a munkamódszer által saját képességeik jobb megismerésére, erősítésére.

9.2. Témahét a gimnáziumban

A témahét célja, előkészítése

A korszerű pedagógia eszköztárába tartozik egy adott, a tanulók nagy többségét érdeklő témakörben megvalósított „Témahét”. Ez egyrészt oktatás-szervezési módszer, más szempontból pedig a tananyag komplex elsajátításának, egy újfajta módja. Mint minden módszernek, ennek a gyakorlati megvalósítása sem kőbe vésett utasítások sorozatán alapul, eredményessége a megvalósítók közvetlen közreműködésének minőségén múlik.

Milyen célok megvalósítását várhatjuk el a témahét tanrendbe iktatásával?

- Egy konkrét feladat elvégzését, egy téma kidolgozását:

- az életkori sajátosságoknak
- a szaktárgyi logikának
- a szaktárgyi integrációnak
- a szaktárgyakon túlmutató komplexitásnak
- az adott közösség szükségleteinek

megfelelő módon.

Itt fontos olyan téma, témakör meghatározása, ami az iskola tanrendi kötelezettségeibe beletartozik, és a tanulókat is személyesen érdekli, foglalkoztatja, vagy felkelti a téma behatóbb ismeretének igényét. Ez az ismeretfeldolgozási mód, tágabb környezetbe helyezi a kiválasztott témát, globális rálátást eredményez rá, környezetét feltárva épül be, igazi tudásként. Rászorítja a tanulót, hogy párhuzamosan használja meglévő különböző képességeit. Ilyenek képességek például:

- Ismeretszerzés, feldolgozás,
- kreativitás,
- manuális készség,
- szervezési,
- együttműködési,
- egyéni,
- tehetség képességek egyidejű kibontakoztatása

Fejleszti együttműködő képességét, csoportokban dolgozva elsajátítja az önálló munkaszervezés, a munkafolyamatok munkafázisokra való lebontásának és feldolgozásának, illetve a közös munka szintetizálásának módozatait.

Járulékos, rejtett célok közé tartozik, hogy a tanuló ismerje meg társait, közösség formálódjon. Ismerje meg a másik képességeit, tehetségét, élje át az együttműködés örömét, tolerálja a különböző véleményeket.

A jól megszervezett és alkalmas módon lebonyolított témahét során fejlődik a tanuló önálló gondolkodása, véleményalkotása és mások véleményének tiszteletben tartása, szervezőkészsége, valamint a váratlan helyzetek megoldásának képessége.

Sok egyéb előnyt sorolhatnánk, amiért érdemes beiktatni az iskola tanrendjébe a témahét gyakorlatát, azonban fontos ennek körültekintő megtervezése és gondos megvalósítása.

A téma helyes megválasztása az első lépés céljaink elérésének útján. A témahét, jellegéből adódóan alkalmas arra, hogy megvalósítását projektmódszer segítségével oldjuk meg. Itt nem csupán a projekt-pedagógiára, mint módszerre kell gondolni, hanem a klasszikus projektszervezésre, amit a vállalati szférában alkalmaznak, - tegyük hozzá eredményesen.

Már a tanév megtervezése során meg kell határozni a témahét időpontját.

Ennek jelentősége van, mert amikor a tanév tervezése megtörténik, a bevont csoportokban tanító kollégáknak ehhez kell igazítaniuk tanmeneteiket.

Szerencsés, ha a témahét időpontját olyan, az iskolában, vagy a településünkön zajló eseményhez tudjuk kötni, ami önmagában is fókuszba tudja hozni a témahét programjait.

A témahét projektszervezése során a projektben résztvevők körét, egyes osztályokra korlátozzuk, de a járulékos programok megvalósításában az összes osztály részt vehet.

A projekt megvalósításához projekt-teamet kell létrehozni, amiben az iskola tanárai vesznek részt.

A téma megjelölésekor, mint ahogyan a klasszikus projektmenedzsment előírja kiválasztásra kell kerüljön a projektvezető személye, majd a projektvezető kijelöli a projekt-team tagokat, akik a projekt tervezésében és kivitelezésében részt vesznek.

A projekt tagok számára projektnyitó megbeszélést kell összehívni, ahol a projekt célját, a célhoz rendelt feladatokat tisztázzuk.

A témahét projektterve

1. A tervezés során születik meg egy projekt javaslat, ami a projekt projektvezetőjének, valamint az iskola igazgatójának közös jóváhagyásával válik megvalósíthatóvá.

A tervnek három alapvető egységet kell szem előtt tartania:

- minőség
- idő
- költség

Az idő, mint tényező itt adott, mert legalább 3 napos kell legyen, de érdemes megfontolni ennek hosszát.

A minőség a ráfordított idő függvénye (tervezésre, előkészítésre, megvalósításra), ebben a fázisban a tervezésre fordított idő többszörösen megtérülő befektetés lehet.

A harmadik tényező a költség, ezt nyilván egyrészt az előző két tényező, valamint az iskola lehetőségei behatárolják. Lehetőség szerint a tanév tervezésénél érdemes a témahétre szánt összeget elkülöníteni, vagy a megszerzésére vonatkozó tervet készíteni.

Az idő tervezése egyszerű ütemezéssel történik, aminek egyik legelfogadottabb formája a Gant-diagram. Az időtervezés a tanév helyi rendjéhez igazodó.

Ezután kerül tervezésre a projekt erőforrás-igénye:

- Az egyes feladatokat megvalósító felelős projekt-tagok jelezik elképzeléseiket, a feladatokkal kapcsolatos anyagszükséglettel kapcsolatban. (Kartonok, ragasztók, DVD-k, stb.)
- A projektfeladatokban résztvevő tanulók kiválasztása. (Humán-erőforrás) Ezt az iskolában működő DÖK szervezete vállalhatja magára.

Az tervezés során meg kell állapítani, hogy az anyagi erőforrásokat milyen ütemezésben kell beszerezni.

A témahét sikeréhez az is hozzájárul, ha időben, mindenki akit érint tudomást szerez róla, azaz ajánlatos a témahétre kommunikációs tervet készíteni. Ennek legalább az alábbi dolgokat kell tartalmaznia:

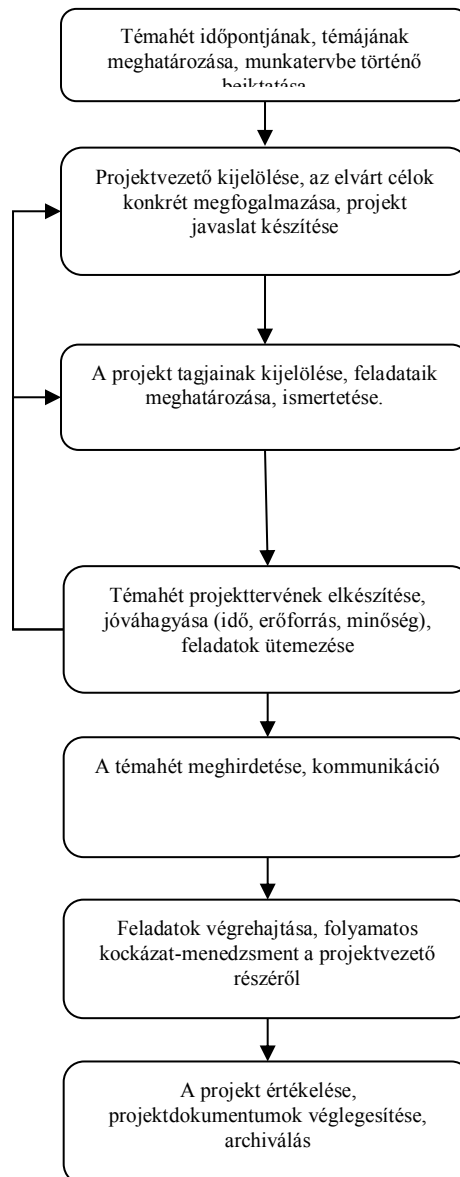
- A programok széles körű meghirdetése (iskolán belül és kívül), ez történhet szóbeli hirdetés pl.: iskolarádió, plakát, iskolai weblapon, iskolaújságban, stb.
- A projekt tagjainak, megvalósítóinak a megvalósításhoz szükséges ismereteket, információkat milyen formában juttatjuk el. (megbeszélés, e-mail, telefon, stb.)
- Propaganda. Ajánlatos a tanulók érdeklődését, már előre felkelteni a téma iránt, így nekik is lesz idejük arra felkészülni. Ez nagyrésben a tanár kollégák feladata.

Legvégül meg kell határozni a témahét projekt dokumentálásának formáit. Ilyenek lehetnek például a következők:

- Óratervek: nyomtatva, elektronikusan leadva
- Órai produktumok, prezentációk, diagramok: elektronikusan
- Órai munka: fénykép
- Stb.

Szerencsés, ha a projekt-team megállapodik abban, hogy a témahét projektről, összefoglaló, egyesített dokumentum készül, melyet egy kijelölt személy készít el.

A témahét megvalósításának lépései:

A tervezés után megkezdődhet a felelősök felügyelete mellett a témahét projekt megvalósítása.

A témahét előkészítése

A témahét megkezdése előtt egy héttel ajánlatos projektmegbeszélést tartani, ahol a témahét egyes kiemelt feladatainak felelőseivel egyeztetni kell.

Az egyeztetésen a következőkre kell kitérni:

- Minden témafelelősnek be kell számolnia a rábízott feladat előkészítésének előrehaladásáról, az esetleges problémákról.
- Véglegesíteni kell a felelősökkel a témahét részletes programját. (időpontok, személyek, teendők)

- Ajánlatos, ha a megbeszélésen részt vesznek a témahéten az adott bevont csoportokban tanító kollégák, akiket tájékoztatni kell a témahéten megtartott óráik dokumentálási formáiról. (Osztálynaplóba és Projekt mappába történő dokumentációk)
- Általában itt kollégák jelzik, hogy milyen segítséget kérnek a tanóra dokumentálásához. (informatikai, fényképezés, stb.)

A tanórák és kiemelt feladatok végrehajtásához szükséges anyagok beszerzésre kell kerüljenek.

A feladatok áttekintése után állapítható meg, hogy a témahét projekt megvalósításának nincs akadálya.

Megvalósítás

Amennyiben a témahetet gondosan megterveztük, jól előkészítettük, akkor nagy probléma nem lehet a megvalósítás során. Tapasztalat szerint a dolog ebben az esetben „önjáróvá” válik. A projekt vezetőjének természetesen folyamatosan felügyelni, koordinálni kell, és amennyiben döntéseket kell hozni, akkor azokat azonnal, az iskolavezetéssel koordinálva meg kell hoznia. Ezért fontos, hogy a projektvezető a témahét során elérhető legyen.

Értékelés

A témahét projekt befejezése után, mint minden projekt esetében ez szükséges, fontos értékelni az elvégzett munkát, az előállított produktum minőségét. Ezt többféle módszerrel tehetjük, lehet például:

- Szöveges értékelés
- Indikátorokkal történő értékelés (ebben az esetben fel kell állítani sikerkritériumokat)
- Egyéb. (Külső, pl.: elégedettség-mérési kérdőívek feldolgozásával, stb.)

A módszer, ami lényegében véve a horizontális munkaszervezésre alapul, kissé nehezen alkalmazható iskolai környezetben, ahol a közoktatási törvényben foglaltak szerint egyfajta hierarchia működik. A projektmenedzsernek egy vállalati környezetben, ideális esetben teljes döntési joga van, míg az iskolában, a legtöbb jog természetesen az igazgató kezében összpontosul. Ez a hétköznapi döntési helyzetekben konfliktusokat, bizonytalanságot kódol a rendszerbe, melynek feloldása a projektvezető és az igazgató szoros együttműködésével oldható fel.

A témahét sikeresen megszervezhető projektmódszer segítségével. Amennyiben a projektet, annak kezdetétől a befejezéséig gondosan dokumentáljuk, a dokumentáció a jövőben megrendezésre kerülő hasonló témahetek lebonyolításában iránymutatást ad, annak lépéseit megvalósítva a kívánt pedagógiai célok nagy biztonsággal megvalósíthatóak.

9.3. Szervezési projekt, azaz a projekt, mint tanévente alkalmazott módszer a versenyszervezésre

Egyre inkább teret nyer iskolánkban a projektmódszer, a projektpedagógia. Ezt legtöbbször a tanórákon alkalmazzuk, de a különböző pályázatok megvalósítására is már ezt a módszert írják elő. Itt az ideje tehát, hogy kilépjen az osztályteremből, és elgondolkodjunk azon, mire is használhatjuk az iskolai feladatok megvalósításában.

Számunkra a Neumann-verseny kiemelt feladat, így adott az ok, hogy a verseny megszervezésére ezt a módszert alkalmazzuk. Mások számára is sok előnyt lehetne megnevezni, amiért ezzel érdemes rendezvényt szervezni, ezek közül néhány:

- Tehermentesítheti az iskolavezetést
- Jól dokumentálható
- Egyértelmű a felelősség
- Jól tervezhető
- Nem igényel szervezeti változásokat
- Egyre jobb minőségűvé válik

Milyen lépéseket kell megtennünk, a szervezési projekt sikeres megvalósításánál? Ajánlatos a klasszikus projektmenedzsment szabályai szerint eljárni. A lépések a következők:

- Indítás (definíálás, alapító okirat, projekt-vezető kijelölése, tagok meghatározása)
- Tervezés
 - Tevékenység (WBS, Hálózat-tervezés),
 - Idő, ütemterv (Gant-diagramm),
 - Költség-tervezés (erőforrások tevékenységekhez rendelése)
 - Mérföldkövek, ellenőrzési pontok meghatározása
 - Kockázatok meghatározása
- Végrehajtás
 - Kockázat-menedzsment
 - Ellenőrzések
 - Mérföldköveknél elemzés, mérés
 - Folyamatos kommunikáció
 - Vezetői tevékenység
- Zárás
 - Pénzügyi és adminisztratív zárás
 - Dokumentumok archiválása
 - Résztevévőkkel kapcsolatos tevékenységek
 - Pozitívumok, negatívumok kiértékelése, rögzítése a későbbi projektek esetén

Amennyiben a szervezésbe tanulókat is bevonunk, ennek óriási hozadéka lesz! A saját feladatán kívül, megtapasztalja, hogy milyen egyéb feladatok léteznek, azokkal milyen problémák járnak, így nem csupán a saját feladataiból tanulhat, hanem másokéból is. Szintén pedagógiai hozadéka ezeknek, hogy megtanulja annak a technikáját, hogy hogyan kell egy-egy ilyen megbeszélést hatékonyan és gördülékenyen lebonyolítani. A társas kompetenciái nagyban fejlődnek, ilyenek lehetnek:

- Kommunikációs készség (be kell számolnia az elvégzett feladatáról)
- Együttműködési készség (feladatait párhuzamosan, másokkal közösen kell elvégezze, és erről beszámolnia)
- Konfliktuskezelési készség (a feladatok elvégzése során, számtalan olyan szituációt kell átélnie, amikor kritika éri, vagy a feladata elvégzésével járó konfliktusok érik)
- Nyelvi készség (nemzetközi versenyeknél rákényszerül az angol, vagy a német nyelv használatára, mert a versenyzők zöme ezt beszéli)

A szervezési projekt, mint új oktató-nevelő munkát segítő tanulósszervezési mód, tökéletesen betölti szerepét.

A szervezés tárgya (verseny, iskolai rendezvény) nem is igazán lényeges, de nyilvánvalóan ajánlatos, hogy olyan legyen, melynek témája a tanulókhoz közelálló. Iskolánkban ez téma a Neumann János Nemzetközi Tehetségkutató Programtermék Verseny, amit minden évben megrendezünk.

A szervezési projekt megvalósítása a tanulók számára több pedagógiai haszonnal jár. Olyan kompetenciák fejlesztésére ad lehetőséget, amit a tanórai oktatás-nevelési folyamatok során nincs, vagy nehezen van lehetőség megoldani. Mire gondolunk:

Személyes és szociális kulcskompetenciák közül:

- Projektek alkotása és vezetése, ehhez stratégiák kifejlesztése. – Valójában erről szól a szervezési projekt. A team tagjaként a teljes projektciklusban részt vesz, megtanulja annak fázisait, és a különböző szerepeket. Mindezt nem életszerűtlen, mesterséges viszonyok között, hanem élesben, a hétköznapi gyakorlatban sajátíthatja el.
- Rendszerszerűen helyzeteket, relációkat és erőviszonyokat tud elemezni. – A szervezésbe bevont tanuló a munka során felméri a projektben létrejött viszonyokat, a projektvezető tanár gondos vezetése mellett megtanul a projekt végcélját szem előtt tartva gondolkodni.
- Együttműködési készség. – A jól működő projekt-team, ránevel az együttműködésre, mert a szervezés során a tagokra kirótt feladatok ritkán egyéniek, általában csoportok végzik el azokat. Rájön, hogy a feladatok megoldása könnyebb, ha azokban segítséget kap másoktól. Egyben tapasztalni fogja, hogy ezt a viszonyosság elvét szem előtt tartva vissza is kell adnia.
- Demokratikus szervezetekben működjön. – A projektszervezet alapvetően demokratikus felépítésű, hiszen minden team-tag elmondhatja véleményét, hozzá kell adnia tudását a végcél, a sikeres projekt megvalósítás érdekében.
- Konfliktusokat menedzseljen és oldjon meg. – Egy verseny szervezése közben számtalan probléma merülhet fel, melyet a tanulónak kezelni kell. Ilyen lehet a team-en belüli munkavégzéssel, vagy a versenyzőkkel, kísérőikkel kapcsolatos problémák köre. Ezekre sokszor a tanulók adnak jó megoldásokat.
- Szabályoknak megfelelően dolgozzon, használja és értelmezze azokat. – A projektvezetés alapja, a projektszabályok megalkotása, megismertetése, és elfogadtatása a projekttagokkal. A tanulók aktívan részesei a projektnek, ezért a szabályait is be kell tartásuk, és tartassák.

Kulcskompetenciák közül nagyban fejlődik:

- Kommunikációs készsége – A szervezési projektben, a verseny ideje alatt tájékoztatást kell adnia a versenyzők, vendégek, érdeklődők számára, érthető és a kérdező számára megfelelő formában.
- Csoportmunkában történő munkavégzés. – Már említettük, hogy a projekt-team egy, vagy több olyan csoportból áll, ahol a feladatokat megosztva kell elvégezni.
- Problémamegoldó képesség. A szervezési projektet úgy kell megvalósítani, hogy nagyban támaszkodjunk a tanulók önállóságára, annak kontrolálása mellett. Sokszor előfordul, hogy a projektvezető tanár, vagy más döntéshozó nem érhető el, a munkát mégis el kell végezni, az nem halasztható. Ebben az esetben (mivel tudja, hogy hozhat önálló döntéseket) rákényszerül a feladata során felmerült problémák megoldására.
- A tanulás és teljesítmény fejlesztése. Ezt a verseny, mint szervezési téma garantálja. Egyrészt a verseny nézőjeként motivációt kap a versenyzőkhöz hasonló produktumok előállítására, másrészt kapcsolataik révén közvetlenül tanulhat is tőlük. Azt is

megtapasztalja, hogy a teljesítményt díjazzák, és elismeréssel jár, ami nagyon jó motivációs tényező lehet.

A munkakompetenciák közül, a már korábban más összefüggésben említetteken kívül:

- Idegen nyelv ismerete. – A verseny nemzetközi jellege miatt kénytelen a más országokból érkezett versenyzőkkel, kísérőkkel kommunikálni, ami életszerű helyzetekben fejleszti idegen-nyelvi kommunikációs képességét.

Vezetői kompetenciák, melyeket a projektvezetőnek kell észrevétlenül fejlesztenie

- Vezetés képessége. – Egyrészt mintát kap a projektvezető tanártól (ami nagy felelősséget ró rá), másrészt a csoportban végzett munkák során, mindig kell vezetőnek lennie, azaz szükséges mások irányítása.
- Hibából való tanulás képessége. – Ezt a projekt-összejöveteleken tanulhatja meg, amikor a munkák a feladatok elvégzésének számonkérése történik. A projekt céljának elérése érdekében az elkövetett hibákhoz empatikusan viszonyuló vezetői attitűd, a megoldás keresésének és nem a problémák mélyítésének szándéka, olyan követendő magatartásformává válhat, ami a későbbiek során kapcsolataiban nagyban segítheti a hétköznapi életben.
- Kapcsolattartás, kapcsolatépítés. – A verseny szervezése közben mindkettőre számtalan példát lehetne hozni. A tanulók egyik munkája lehet, a versenyzőkkel történő kapcsolattartás, a verseny előkészítési fázisától egészen a döntőig. Itt jellemzően baráti kapcsolatok jönnek létre, melyek sokszor nem csak az iskolára korlátozódnak.
- Etikus hozzáállás. – Tipikusan a projektvezető és a projektben résztvevő tanárok személyes példamutatásán alapuló mintaátvétel segítségével kaphatja meg ezt a kompetenciát. Itt nagy felelősség hárul a projektben résztvevő pedagógusokra, és az őket kijelölőkre egyaránt.

A fenti felsorolásból is egyértelműen megállapítható, hogy olyan hozadéka lehet egy átgondolt, jól felépített projektnek, melyet nehezen lehet tanórai keretekben megvalósítani, vagy jóval hosszabb ideig tart.

A szervezési projekt megvalósításával a gimnázium a hagyományápolás körébe tartozó olyan tevékenységet végez, amit korszerű tanulásszervezési módszerekkel ötvözve mindig eredményesen képes megtenni, ami a versenyszervezés hagyománya fennmaradásának egyik feltétele.

9.4. Pénzügyi Oktatási Program, gazdasági ismeretek tréningprogram megvalósításának tervezése a gimnáziumban (POP, JAM)

Pénzügyi Oktatási Program

A gimnázium 2009-ben sikeres programjával elnyerte a „Pénziránytű Középiskola” címet. A Pénziránytű iskolahálózati tagság kritériumrendszerének elemeként intézményünk megfogalmazta a pénzügyi kultúra fejlesztésére vonatkozó szakmai koncepcióját, illetve a pénzügyi- gazdasági ismeretterjesztést szolgáló oktatási program bevezetésének lehetőségeit.

A tanulók pénzügyi (fogyasztói) tudatosságának fejlesztése céljából az iskolában folyó pénzügyi oktatás, illetve a gazdasági nevelés megvalósítása jelenleg a kifutó órateremben a 11. évfolyamon a szabadon a közgazdasági és pénzügyi alapismeretek tantárgy keretében valósul meg, a jövőben szakköri keretben tervezzük megvalósítását.

Az évente megrendezésre kerülő Béla-napok rendezvényre is hívunk meg pénzügyi, vállalkozói szakembereket, akik előadásokon, interaktív foglalkozásokon bővítik tanulóink ismereteit.

A gazdasági nevelési program részeként induló szakkört meghirdetjük a tanulók körében, valamint tájékoztatjuk a szülőket programjainkról az iskola honlapján keresztül. Igyekszünk a szülőket bevonni a nálunk folyó folyamatokba, de figyelembe véve a szülők elfoglaltságát, időhiányát, elsősorban a tanulói fejlesztésre koncentrálunk (kiemelt figyelmet szánva a hátrányos helyzetű tanulók bevonására), de nem mondunk le a szülők tudatos fogyasztói magatartásának fejlesztéséről.

Gazdasági ismeretek tréningprogram a gimnáziumban

A Junior Achievement Magyarországi Oktatási és Vállalkozásszervezési Alapítvány programján keresztül támogatta középiskolánkban a gazdasági ismeretek bevezetését.

Gimnáziumunk a 2008-2009. tanévben bekapcsolódott a programba.

A fiatalok tréningjei a családháztartás, a vállalkozások világa, ill. a munka világa témaköreiből kerülnek kialakításra. A családháztartás témában a tanulók felfedezik önmagukat, az önmagukban rejtőző szerepeket felvállalva ismerik meg a család funkcióját, valamint tekintenek ki a vállalkozások világa felé saját vállalkozói kompetenciák felmérésével. A munka világa témában a fiatalok a munkaerő-piaci alapfogalmakon túl többek között olyan szituációs feladatokat kapnak, amelyeken keresztül álláskeresési metódusokkal, helyzetértékelési szempontokkal könnyítik meg jövőbeni elhelyezkedésüket egy-egy adott munkahelyen. A vállalkozások világa témában a tanulók a vállalkozások világába kerülve boncolgatják egy-egy vállalkozói ötlet életképességét kezdve a vállalkozás alapításától a pénzügyi menedzsment fontosságáig.

A programban használt tréningek olyan módszerek, amelyek kiszélesítik a tanulás spektrumát és megfelelő kontextust teremtenek a három fő terület között: Elméleti tudás és annak alkalmazási módjai (a problémamegoldás tanulása), a készségek elsajátítása (szükséges hozzá bizonyos gyakorlati tapasztalat), az értékek és attitűdök szintjén történő tanulás.

A JAM programok célja az üzleti élet és az oktatás közötti kapcsolatrendszer kialakítása, egyfajta üzleti gondolkodásmód megteremtése. A diákok a hétköznapi valóságban történő jobb eligazodás és boldogulás érdekében összetett képet kapnak a gazdaság működéséről, az állam és a vállalatok felépítéséről, a bankrendszerről, a vállalkozások lényegéről.

A tréningprogramot az osztálykirándulás napján ajánljuk ki diákjainknak.

10. Mindennapos testnevelés

Gimnáziumi diákjaink számára a helyi tanterv a 2012-13. tanévtől felmenő rendszerben heti öt testnevelési órát tartalmaz. A Mindennapos testnevelés feladatainak megszervezését a köznevelési törvényben foglalt rendelkezések szerint végezzük, ezért a helyi tantervben ennek ellátási módját külön nem kell szabályoznunk.

10.1. Komplex intézményi mozgásprogram

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható, iskolán kívüli lehetőségeket is.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: a tanuló legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.
- A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság stb.

A mozgásprogram megvalósításának szinterei:

- órarendi testnevelés órák: valamennyi 9. évfolyamos osztályunk heti 5 órarendi testnevelés órán vesz részt. A 10-12. évfolyamon heti két testnevelés órát tanulóink iskolai sportkörben való sportolással váltanak ki, valamint szabadon választott tárgyként a 11. évfolyamtól felvehetnek emelt szintű érettségire felkészítő további testnevelés órákat. A tanév során egy alkalommal – tavasszal – a tanulók fizikai állapotának mérését meghatározott szempontok szerint végezzük testnevelés órán. A mérés, egyéni értékelés motiváló tényező, mivel a tanuló képet kap saját teljesítményéről, társai eredményeihez és saját korábbi eredményeihez viszonyítva is.

A köznevelési típusú sportiskolai képzésben ettől eltérő (jóval több) időkeretben sportolnak tanulóink.

A mindennapos testnevelés tematikáját a testnevelés helyi tantárgyi programja tartalmazza

- Mindennapos testedzés az órarendi testnevelés órákon túl:
A tanórai testnevelésen kívül valamennyi lehetőség a diákok önkéntességére épül. A program sikeressége tehát nagymértékben függ a szemléletmódtól.

Az iskolai sportköri foglalkozásokat tanulóink választása és a tanévenként változó órakerethez mérten szervezzük. Törekszünk arra, hogy sportcsoportonként minimálisan heti 2 óra testmozgást biztosítsuk a sportkör munkájában résztvevőknek.

A konditerem és az asztalitenisz-terem igénybevétele is önkéntességen alapul, a hét minden munkanapján lehetséges.

- A városi és területi, regionális bajnokságokon, diákolimpiák fordulói részt veszünk. Iskolánk sportolói egyéni és csapatversenyekben évről-évre szép helyezéseket érnek el. A tanévi sportprogramot az éves munkaterv tartalmazza.

- Egyéb Tanórán kívüli programok:
Tanévkezdés előtt megszervezzük a 9. évfolyam „szöcsketáborát”. A tábor programjának fontos része a sporttevékenység és a prevenciós tevékenység.
Hétvégi gyalog- ill. kerékpártúrát kezdeményezünk, ill. kíséretet biztosítunk tanulóink számára a városi szabadidő hasznos eltöltésére szerveződő programokon való részvételre.

Az évenként ismétlődő osztálykirándulásoknak részei a közösség- és szemléletformáló gyalogtúrák, a „hegymászások”.

11. A tanulók fizikai állapotának méréséhez használt módszerek

A megfelelő szintű fizikai erőnlét, edzettség elérése, majd megtartása nemcsak a sport, hanem az egészség, az általános jólét szempontjából is igen fontos tényező. A fizikai aktivitás jellemzője az egészséges testsúly, az állóképesség és az izomerő.

El kell érni, hogy az általános fizikai teherbíró képesség fejlődésének folyamatos nyomon követése motivációs tényezőként hasson a tanulókra, és az iskolából kikerülve életvitelükben helyet kapjon a rendszeres fizikai aktivitás is.

Az Nkt. előírásának megfelelően a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) anyagát mérjük fel és rögzítjük az országos informatikai rendszerbe. Az előírásoknak megfelelően tanévenként egyszer végezzük el a mérést, február 1. és április 30. között.

A mérés részei:

Testösszetétel és tápláltsági profil:

- Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)
- Testmagasság mérése
- Testzsír-százalék mérése – testzsír- százalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil:

- Ütemezett hasizom teszt – has izomzat ereje és erő-állóképessége
- Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje
- Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékonyság ereje

Hajlékonysági profil:

- Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

12. A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

A magasabb évfolyamba lépés feltétele: a nevelőtestület határozata alapján az éves szaktárgyi követelmények legalább elégséges szintű teljesítése.

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozóvizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló- és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye (a továbbiakban a felsorolt vizsgák együtt: tanulmányok alatti vizsga) alapján kell megállapítani.

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az adott osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az

érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi jegyek alapján a tanuló javára módosítja.

A tanuló hátrányára történő lényeges eltérés: a tanév közben kapott érdemjegyek átlagától az adott (rosszabb) osztályzat eltérése több, mint 0,60 .

Ha a tanuló hiányzása eléri a 250 órát és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja a 20 tanórát, és a gimnázium eleget tett a házirendben meghatározott értesítési kötelezettségének. Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye nem volt érdemjeggyel értékelhető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

Nem léphet tovább az a tanuló, aki valamelyik tantárgy követelményrendszerét - neki felróható vagy fel nem róható okokból - nem teljesítette.

Ha a tanuló nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

13. A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzési és értékelési módja, a tanulók írásbeli és szóbeli beszámoltatásának formái, az ismeretek számonkérésének rendje

13.1. Ellenőrzés

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

Az ellenőrzés módszerei:

- megfigyelés,
- írásos kikérdezés (kérdőív),
- interjú (lehet egyéni vagy csoportos),
- tanulók által készített produktumok vizsgálata,
- tanulói teljesítmények mérése (szóbeli, írásbeli, gyakorlati)
- dokumentumok elemzése.

13.2. Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

➤ Témazáró dolgozat

Egy vagy több tematikus egység lezárása utáni számonkérés, mely jellemzően az egész tanulócsoportot érinti. Idejét, a rá való felkészülés formáit a tanmenet rögzíti. Tanórán kell megírtni, időtartalma legalább 45 perc. Ha jellege megengedi, pontokkal értékeljük, a

dolgozatokat összegyűjtjük, és legalább a következő tanév végéig megőrizzük, alapvető statisztikai adatokat készítünk róluk. Követelményeit a tantervi követelményekkel összhangban állapítjuk meg, értékelését ennek szellemében végezzük. Magasabb évfolyamokon az értékelést úgy végezzük, hogy a középszintű érettségi vizsga értékeléséhez mind jobban közelítünk úgy, hogy az elvárások az utolsó évben feleljenek meg az érettségi követelményeknek és értékelésnek.

Amennyiben a tanuló a szorgalmi idő befejezése előtt két héttel nem írta meg témazáró dolgozatainak legalább a felét, akkor az adott témákból írt dolgozattal eleget kell tennie a szaktárgy éves követelményeinek. (A szaktanárnak joga, de nem kötelessége a hiányzás miatt elmaradt témazáró dolgozatot időben bepótoltatni a tanulóval, illetőleg lehetőséget adni a tanulónak a javításra.) A dolgozat megírására a szaktanár a tanórán biztosítja a feltételeket.

A félévi és év végi jegyek megállapításánál a témazáró dolgozatoknak kiemelkedő szerepe van, de ennek mértékének meghatározása a szaktanár kompetenciája. Ezt azonban az év elején minden pedagógus köteles írásban a tanulók tudomására hozni (ellenőrző könyv vagy füzet útján). Az íratás napját legalább egy héttel előbb be kell jelenteni. Egy tanuló naponta legfeljebb két témazárót írhat. Legfeljebb két hétig tarthat a javítása. A naplóban témazáró dolgozatként tüntetjük fel.

➤ **Szóbeli felelet**

Szorgalmazni kell, mert erősen visszaszorulóban van, ugyanakkor az érettségi minden szintjén alapvető a szerepe. Középiskolában követelmény az önálló, összefüggő felelet. Az egyéni felkészülés és/vagy a házi feladat ellenőrzésére szolgál, ugyanakkor az óra eleji ismétlést is helyettesítheti. Alapkövetelmény, hogy a diák már az előző órán megtudhassa, hogy milyen témakörből kell felelnie, így a feleletét előre fel tudja építeni, az órán kapott szempontok alapján tudja tudását mobilizálni. Az értékelés szubjektivitását valamiféle pontrendszerrel, illetve az értékelésbe a tanulók bevonásával csökkenthetjük. Azonnal értékeljük. A feleletet a jegy mellett röviden szóban is értékeljük. A tanulóktól elvárjuk az önálló, folyamatos, szabatos kifejtést, de az elakadókat segíteni kell abban, hogy ismereteikről számot tudjanak adni.

A tanári értékelés legyen pozitív: mutassa be a tanuló számára a fejlődési lehetőségeket. Témakörök lezárásánál több témakört is felölelhet. Ismétlő kérdéssel a tananyag felidézését is szolgálja. Időtartama lehetőleg ne legyen hosszabb 6-7 percnél. A szóbeli feladatok kifejtése, illetve tanári értékelése során nem szabad a tanulót megszegényíteni, megalázni.

➤ **Röpdolgozat, számonkérő dolgozat**

Kisebbségi egységek számonkérése változatos írásos formában. Érintheti az egész tanulócsoporthat, vagy annak egy részét. Célja a tanulók tudásának ellenőrzése, nem lehet fegyelmező jellegű. Erre is igaz, hogy legfeljebb két hétig tarthat a javítása.

➤ **Egyéb formák**

Minden más olyan forma alkalmas lehet a tanulók értékelésére, amely visszatükrözi a tanuló tudását, kreativitását, rátermettségét és a követelmény-rendszerrel összhangba hozható. Alapkövetelmény még az, az adott tantárgyi kompetenciákkal is szoros kapcsolata kell, hogy legyen, és az értékelés is ezen kell, hogy alapuljon. Ilyen formák lehetnek például a projektmunkák, prezentációk, transzparenszek, kiselőadások, esszék, egyéni megfigyelések, kísérletek, mérések. Mivel ezek az újszerű formák gyakran nagyon jól motiválnak, és elősegítik más irányú képességek kibontakoztatását is, ezért használatukat szorgalmazni kell.

A megvalósítás anyagi terhe azonban ne legyen több az iskoláztatás szokásos költségeinél. Az újszerű tanulásszervezési eljárások - projekt, témahét, szervezési projekt, több hetes projekt – bevezetésével bővült az értékelhető önálló és közös produktumok köre, lehetőséget nyújtva a munka világára inkább jellemző feltételek közötti megmérésterésre.

➤ **A gimnáziumi idegen nyelvi „alapvizsga”, 9/Ny tanév végi angol nyelvi vizsga**

A 11. évfolyam végén egy idegen nyelvből írásbeli és szóbeli vizsgát tesznek tanulóink. A helyi „alapvizsga” eredménye az évközi osztályzatokkal együtt – azokat korrigálva – 1/3 részben határozza meg az év végi minősítést.

A vizsgakövetelmények a helyi tantervre épülnek. A témaköröket, illetve a tételeket a munkaközösség állítja össze, azokat a tanulók legalább három hónappal a vizsga előtt megismerik. A követelmény- és feladatrendszere a középszintű érettségihez igazodik.

Akinek legalább középfokú (igazolt) nyelvvizsgálója van, az a nyelvi alapvizsga megfelelő része, vagy egésze alól felmentést kap. Alapvizsgáról hiányozni csak alaposan indokolt és igazolt esetben lehet, az elmaradt vizsgát pótolni kell.

Az alapvizsga várható időpontja május. Az írásbeli időpont általában egybeesik az országos kompetencia-mérések időpontjával.

A nyelvi előkészítő évfolyam év végi minősítéséhez angol nyelvből egy ún. tanévi záróvizsga is hozzátartozik, amely a kezdő nyelvtanulók esetében A2, a haladók esetében B1 szintű nyelvtudást feltételező feladatokkal értékeli a tanulók nyelvi felkészültségét. A záróvizsga írásbeli és szóbeli részből áll, eredménye az év végi minősítést 1/3 arányban határozza meg a két félév minősítése mellett.

➤ **Írásbeli próba-érettségi**

Gimnáziumunkban a végzős tanulók felkészültségét a tanév február 15-március 20. közötti időszakában írásbeli próbaérettségi dolgozatok keretében diagnosztizáljuk. A mérés célja az írásbeli vizsgahelyzet szimulációja, valamint az érettségi vizsgára való felkészülés támogatása. A kötelező négy vizsgatárgyból és tanulónként egy választható vizsgatárgyból szervezzük meg a mérést. Az értékelés a témazáró dolgozatok értékelését követi, a dolgozatok javítása és minősítése az érettségi dolgozatokénak felel meg.

13.3. Az értékelés módja, formái

Az értékelésnek ki kell terjednie az iskolai élet minden területére. Ennek megfelelően értékeljük minden tanulóink esetében:

- a tárgyi követelmények elsajátítását napi szinten, témakörök mentén,
- szabálytisztelét, felelősségvállalását,
- korábbi teljesítményéhez képest fejlődési törekvéseit.

Értékelésünk a következő kritériumoknak felel meg:

- ösztönző hatású,
- folyamatos, rendszeres,
- segítő szándékú legyen,
- céljai és követelményei legyenek előre ismertek.

A pedagógiai értékeléshez szükséges adatokat különböző módszerek segítségével gyűjtjük össze, például *feleltetéssel, megfigyeléssel, feladatlapos felméréssel*. Az írásbeli feladatok kapcsolódnak az adott tananyaghoz. Egy-egy fejezet lezárását rendszerint *írásbeli számonkérés követi*. A tanulónak joga van a megírt, és két héten belül kijavított dolgozatát megtekinteni. Az iskola pedagógusai lehetőséget adnak, hogy az adott érdemjegyről tájékoztatást kérjen a tanuló.

Az értékelés formái:

A szóbeli értékelés:

- a tanulói tevékenység folyamatos megerősítése, korrigálása, segítség, tanács tanórán és azon kívül;
- feleletek, dolgozatok érdemjegyéhez fűzött indoklás;
- a tantestület, illetve a diákság előtti igazgatói értékelés.

Az írásbeli, szöveges értékelés:

- a dolgozatokhoz írt rövid instrukció, vélemény,
- dicsérek, elmarasztalások beírása az ellenőrző könyvbe és a digitális naplóba.

A tanulók tudásának értékelése

A **diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés** a bemeneti mérések rendszere, melyet idegen nyelvből a felvételnél, a 9/AJKP osztályban és a 9. évfolyamon (matematika, magyar nyelv, a munkaközösségek tanév eleji döntése szerint más tantárgy), a 10. évfolyamon kompetenciamérés–bemeneti mérésnént alkalmazunk. Diagnosztikus mérést végezhet a szaktanár az előzetes ismeretek meglétének felmérésére is.

A **tanulók formatív (fejlesztő) értékelése** a szaktanárok és a nevelőtestület feladata. Összességében a formatív értékeléssel az iskola a nevelés folyamatát kívánja szabályozni.

A fejlesztő értékelés során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:

- ne minősítsen, hanem fejlődési állapotról számoljon be
- számba tudja venni, hogy a tanuló az előző szintjéhez, önmagához mérten mennyit fejlődött;
- jelenjen meg, hogy a tanuló saját lehetőségét mennyire használta ki.

A szaktanárok *rendszeresen* mérik a tanulók teljesítményét, és osztályzatokkal értékelik azt.

A rendszeres osztályozás egyik feladata a tanulási hibák és hiányosságok feltárása, amely lehetővé teszi a javítást és pótlást. A másik fontos célja a tanuló, a tantestület és szülő tájékoztatása az elért eredményekről.

Az osztályzatok kialakításának elvei:

- Iskolánkban a hagyományos ötfokozatú skálán érdemjegyekkel minősítjük a diákok egy-egy tantárgyból nyújtott teljesítményét. Ez lehet szóbeli felelet, témazáró, kisebb dolgozat, kiselőadás, önállóan végzett otthoni munka, gyűjtőmunka, órai munka stb. Valamennyi tantárgyból osztályozás van. Az egyes szaktárgyak tanárai a munkaközösségükön belüli közös megegyezés alapján egységesen értékelik a tanulókat. Irányadó a középszintű érettségi százalékos elosztása. A tanárok a tanítási folyamat kezdetén ismertetik a diákokkal az értékelés elveit.
- Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és emelt szintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.
- Ha a tanuló egy tantárgyból alapórára és középszintű érettségi felkészítésre is jár, akkor a két képzés során szerzett érdemjegyei alapján félévkor és év végén egy osztályzatot kell kialakítani.

A szummatív (lezáró-minősítő) értékelést a tanulási folyamat szakaszainak befejezésekor alkalmazzuk (tanítási témák vége, félév, tanév vége, vizsgák). A minősítő értékelés során **globális képet adunk a tanulóról:** arról, hogy egy-egy tanulási periódus végén milyen mértékben tett eleget a tanulmányi követelményeknek.

Szummatív értékelési alkalmak a következők:

évközi osztályozás, próbaérettségik
félévi értesítő,
idegen nyelvi alapvizsga, 9/Ny tanév végi angol nyelvi vizsga
év végi bizonyítvány,
érettségi vizsga.

Érdemjegyek elvárható száma

- A diákok a tudásukról szóban és írásban egyaránt számot adhatnak. A tantárgyak sajátosságainak megfelelően legyenek arányban a szóbeli és írásbeli feleletek. A tanuló számára biztosítani kell, hogy a félévi és az év végi eredmények reális értékeléséhez heti 2-3 órás tantárgyból kéthavonta minimum egy, de a félév során legalább három, 4 vagy több órás tantárgyból lehetőség szerint havonta egy, de a félév során legalább négy alkalommal szerezzen érdemjegyet. Egyéb esetben az óraszám + 1 osztályzat az irányadó.
- A félévi és a tanév végi értékelés osztályzatokkal történik. A tantárgyi osztályzatokra a szaktanár, a magatartás és a szorgalom osztályzatokra az osztályfőnök tesz javaslatot, ezeket a nevelőtestület véglegesíti az osztályozó értekezleten, melyet évente két alkalommal, félév előtt és a tanév vége előtt tartunk.

A tantárgyi követelményeket a helyi tanterv határozza meg. A tanulók értékelése az egyes tantárgyak tantervi követelményeinek ismerete – ezen belül is kötelezően az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendeletben szabályozott kerettantervi anyag alapján történik. Az értékelés az adott tantárgyat tanító pedagógus tanügyi-gazgatási jogköre. Az értékelésnél figyelemmel kell lenni a tanuló általános állapotára, fejlesztés esetén egyéni haladására, képességeire. Az értékelés a tanítási-tanulási folyamat minden mozzanatára kihat. A pedagógusok értékelő magatartásának és a tanulók önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése.

A következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi ellenőrzési-értékelési feladatainkat:

- a szaktárgy tantervi követelményeinek figyelembe-vételével, a tanulócsoporthoz ismeretében pontosan körülhatárolt, következetesen alkalmazott, a tárgyat tartalomhoz illesztett, teljesíthető követelmények
- a tanítási céloknak megfelelően kiválasztott, változatosan alkalmazott értékelési módszerek, eszközök.
- a szaktárgy ismereteit és speciális kompetenciáit mérő eszközök (kérdőíveket, tudásszintmérő tesztek) készítése
- az órákon folyamatos visszajelzés a tanulónak, mellyel segíti a tanuló fejlődését
- a visszajelzések, értékelések világosak, egyértelműek, tárgyszerűek
- olyan munkaformák és módszerek alkalmazása, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének fejlődését
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatokat elemzése, az egyéni, illetve a csoportos fejlesztés alapjaként történő felhasználása
- szükség esetén a módszerek, munkaformák változtatása

13.4. Egyéb értékelési hagyományaink a gimnáziumban

Évente októberben visszajelzünk az általános iskoláknak volt tanulóik tanulmányi eredményességéről.

Rendszeresen értékeljük diákjaink tanulmányi eredményességét, az érettségi eredményeket és e kettő összhangját. Fontos mutatónak tekintjük a nyelvvizsgák (emelt szintű nyelvi érettségi) számát, típusát, a végzős évfolyamokon a nyelvtudás szintjét, a nyelvvizsgák arányát.

A felsőoktatási felvételi eredményesség a középiskolák munkájának lényeges mutatója, érzékenyen követjük az érettségizett és a továbbtanuló diákok arányát.

Rendszeresen vizsgáljuk, elemezzük és értékeljük a 10. évfolyam országos kompetenciamérésének eredményeit matematikából és szövegértés-szövegalkotásból. A tanulóknak és szüleiknek az évfolyam szintjéhez mért képességpontok alakulásáról egyénileg visszajelzést adunk.

A kiemelkedő teljesítményeket év végén írásban (bizonyítványba beírt záradékkal) ismerjük el.

Az osztályfőnöki órákra a tanulók tantárgyi érdemjegyet nem kapnak.

Aki felmentést kapott egy tárgy értékelése alól, előrehaladását szövegesen kell értékelni.

A szülőtől várjuk, hogy gyermeke tanulmányi eredménye, szorgalma, magatartása iránt érdeklődjön és az iskola nevelő munkáját segítse.

A tanuló köteles az ellenőrzőjébe az osztályzatokat beírni, és szüleivel azt láttamoztatni.

14. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni munkának a jelenlegi oktatási rendszer keretei között nagy jelentősége van: a tanulók számára a tanórai munka mellett szükséges és rendszeres tevékenységet jelent. Az utóbbi időben bizonyos reformpedagógiák megkérdőjelezték a házi feladat létjogosultságát. Mi ezzel

szemben nemzetközi és hazai vizsgálatokra hivatkozva azt valljuk, hogy a házi feladat nem nélkülözhető a középiskolai gyakorlatból. A kutatók egyértelmű összefüggést találtak a tanulók otthoni tanulással, házi feladattal eltöltött idejük és az iskolai teljesítményük közt. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, míg ez az összefüggés rendkívül szoros volt a humán tantárgyaknál, addig a matematikánál, és a matematikát igénylő természettudományoknál kisebb mértékű volt. Ez egyrészt utalhat a tantárgyak eltérő absztrakciós szintjére, másfelől arra, hogy matematikából és rokon tantárgyainál elengedhetetlenül szükséges a házi feladatok lehetőség szerinti differenciálása. A házi feladat azonban nem csak a tanulói teljesítményeket növeli és megerősíti az órán hallottakat, hanem más pozitív hatásai is vannak:

- Az iskolán kívüli munka pedagógiai szerepe:
 - az ismeretek rögzítését szolgálja,
 - fejleszti a különböző készségeket,
 - segíti az optimális begyakorlottsági szint elérését,
 - önálló munkavégzésre nevel,
 - erősíti a tanulói motivációt,
 - felébreszti a kutatási, alkotási vágyat,
 - javítja-növeli a tanulói teljesítményt.
 - Pontos időbeosztásra, rendszerességre nevel

Az otthoni feladatok lehetnek:

- minden tanuló számára egységesek,
- tanulói csoportonként differenciáltak,
- egyénre szabottak.

A házi feladatok térén is törekszünk az e-learning rendszer adta lehetőségeket kihasználni.

14.1. Írásbeli (és más, nem szóbeli típusú) feladatok

- Általános elvek:
 - A rendszeresen, egyik tanóráról a másikra elvégzendő otthoni munkára fordítandó idő – az átlagos képességű tanulókhoz igazítva – ne haladja meg a 20-30 percet tantárgyanként.
 - A nagyobb lélegzetű feladatok (házi dolgozatok, kiselőadások, projektek, transzparenszek, prezentációk, önálló kísérletek/vizsgálatok) teljesítésének határidejét előre rögzítsük, de legalább egy hétvége álljon rendelkezésre. A határidő legyen a tanulók számára is elfogadható, reális. Ha több hasonló feladat elvégzése esik egy osztályban ugyanarra az időpontra, – a diákok jelzéseit figyelembe véve – az érintett szaktanároknak kötelességük egyeztetni a teljesíthető ütemezéseket illetően.
 - A tanárnak az otthoni feladatokhoz konkrét útmutatást kell adnia.
 - Törekedjünk kreatív, a tanulók érdeklődéséhez igazodó, aktualitásra építő feladatok kitűzésére. Újszerű házi feladatokkal is motiváljuk a tanulóinkat (projektmunkák, prezentációk, transzparenszek stb.) Igyekezzünk differenciált feladatokat kitűzni.
 - A feladatok benyújtásának formáját a tanár határozza meg. Kíváncsú a jövőben az elektronikus formájú rögzítés széles körű elterjesztése. A forma nem járhat szokatlan anyagi teherrel.

- A házi feladatok elvégzését rendszeresen kell ellenőrizni, szükség esetén a minőségét is. Értékeléskor az iskola értékelési elveihez kell igazodni. A kiemelkedőket jutalmazzuk. Elégtelennel egy házi feladat hiányát vagy hibáit csak akkor büntethetjük, ha a diák számára már korábban ismert volt, hogy ezt a feladatot milyen szinten kell teljesíteni. Itt is azonban körültekintően kell eljárni, és mérlegelni kell, hogy volt-e korábban kellő megértési és begyakorlási idő. A felszerelés hiánya nem egyenértékű a házi feladat el nem készítésével, azért elégtelen osztályzat nem adható, ugyanakkor kezdeményezhető fegyelmi intézkedés.
- **Korlátok:**
- Nem szabad büntető jellegű házi feladatot adni.
 - Az iskolai szünetekre a tanulni valókon kívül ne adjunk a szokásosnál több otthoni írásbeli feladatot. Hétvégékre ne legyen egy átlagos hétköznapi szintnél több írásbeli házi feladat.

14.2. Szóbeli házi feladatok

- **Általános elvek:**
- Az otthoni felkészülés alapja egyik tanóráról a másikra az órán elhangzott tanári magyarázat, a közösen elvégzett feladatok /elemzések/gyakorlatok, a kijelölt tankönyvi szöveg ábra /grafikon/térkép.
 - A tananyaghoz kapcsolódó kötelező vagy ajánlott irodalom/forrásmunka elolvasására, feldolgozására megfelelő időt kell adni, a feladatot időben kell közölni. Tisztázni szükséges, hogy az innen szerzett ismereteket milyen szinten kéri számon a tanár.
 - A szóbeli feleletek formai és tartalmi kritériumai tantárgyanként eltérőek. Az elvárásokat a szaktanárnak fokozatosan kell kialakítania úgy, hogy azok az utolsó évfolyamon feleljenek meg az érettségi követelményeknek. Az aktuális követelményeket a tanulókkal ismertetni kell.

15. A tanulók jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának és szorgalmának értékeléséhez és minősítéséhez kapcsolódó elvek

- Célunk az egységes szemléletű értékelés megvalósulásának segítése

15.1. A tanulók jutalmazásával összefüggő elvek

A tanulók jutalmazásának elveit és formáit intézményünk házirendje tartalmazza.

Az egész évben kiemelkedő tanulmányi munkát végzett tanulók dicséretét, tantárgyi dicséretét a bizonyítványba kell bevezetni. Az osztályfőnökök és a munkaközösségek javaslatára a legkiemelkedőbb – megyei, országos eredményekkel rendelkező – tanulók oklevélben és/vagy könyvjutalomban részesülnek.

Közösségi munkáért a diákönkormányzat is javasolhat tanulókat az elismerésre.

Az a tanuló, akinek intézményi szinten is kiemelkedő a teljesítménye (tanulmányi versenyek, kulturális versenyek vagy sportversenyek győztese, pályázatok díjazottja, az iskoláért végzett

kiemelkedő társadalmi munka részese), jutalmát a tanévzáró ünnepélyen –ha végzős, az áprilisi diákközségi ünnepségen– az iskola közössége előtt nyilvánosan veszi át.

Kiemelkedően példás, másokat segítő magatartásért mézeskalács –szívecske jutalmat adunk a Karácsonyi ünnepségen.

A bizonyítványba beírt dicséretetek:

- „Kitűnő tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek minden bizonyítványba beírt osztályzata jeles, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.
- „Kiváló tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek bizonyítványba beírt jeles osztályzatai mellett legfeljebb 2 jó osztályzata van, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.
- „Jeles tanulmányi eredményéért nevelőtestületi dicséretben részesül” záradékot kap az a tanuló, akinek a bizonyítványba beírt osztályzatai átlaga legalább 4,51, magatartása és szorgalma példás. A záradékot az igazgató írja alá, bélyegzővel ellátva.
- „..... tantárgyból dicséretben részesült” záradékot kaphat szaktanári javaslatra a tanuló. A záradékot az osztályfőnök írja alá.

15.2. A magatartás és szorgalom minősítésének elvei

A minősítés fejezze ki:

- a munkához való viszonyt;
- a közösség egészéhez és annak tagjaihoz való viszonyt;
- a felelősségérzetet, kötelességtudatot;
- az önállóságot;
- a közösségért végzett munkát;
- a képességek és az erőfeszítések arányát.

A minősítések fokozataiban a hagyományos terminológiát használva, annak értelme szerint döntünk. Ezért a „jó” minősítésből indulunk ki. Ez általános igény a magatartás és a szorgalom minősítésében egyaránt. Mérlegelést a *példás* ill. a *változó* fokozat jelenthet.

A *hanyag* ill. *rossz* minősítést a közösség többsége által nem elfogadható, kirívó esetekben alkalmazzuk. A tanulók jutalmazását, a fegyelmező intézkedések elveit és formáit, a fegyelmi büntetéseket az iskola Házi rendje rögzíti; a minősítési fokozatban ez tükröződik. A fokozatokat mégsem lehet úgy megfogalmazni, hogy minden egyes tanulóra valamelyik egyértelműen igaz legyen. A nevelőtestület és elsősorban az osztályfőnök fontos és felelősségteljes feladata, hogy mérlegelje, melyik tanulót melyik fokozat illeti meg.

Az osztályfőnök feladata, hogy minden tanév elején ismertesse a tanulókkal a minősítés alapelveit, az egyes fokozatok feltételeit, valamint, hogy erről az első szülői értekezleten a szülőket is tájékoztassa.

Az oktatás és nevelés összhangjára épülő alapelveink a magatartás és szorgalom minősítésének összefüggéseiben is kifejeződnek: a magatartás és szorgalom minősítése csak alaposan indokolt esetben különbözhet 1-nél több fokozatban egymástól.

A magatartás és szorgalom minősítésének eljárása:

Az osztályfőnök az általa összegyűjtött információk alapján a félévi ill. az év végi osztályozó értekezleten tesz javaslatot az egyes tanulók minősítési fokozatára. A minősítések kialakításában támaszkodik az osztályban nevelő-oktató munkát végző pedagógusok és a diákbizottság véleményére, a minősítési javaslatot megvitatja az osztályközösséggel.

A végleges minősítés a nevelőtestület döntésével születik meg. Ha az osztályozó értekezleten a minősítés fokozatának megítélésekor vélemény-eltérés van, az osztályban tanító tanárok többségi szavazata dönt, egyenlő szavazati eredmény esetén az osztályfőnök véleménye a meghatározó.

A magatartás értékelése, minősítése:

A tanuló magatartását negyed és háromnegyed tanévente szóban értékeljük. A kiemelkedő munkát, a példamutató közösségi magatartást, az iskola hírnevét öregbítő tevékenységet – kulturális-, sport-, tanulmányi teljesítményt, szervező vagy irányító munkát – írásban év közben is elismerjük. (A mintaadó, értéket sugárzó egyéniségeket ünnepségeinken jutalmazzuk.)

Félévkor és év végén a magatartást a *példás*, *jó*, *változó* és *rossz* fokozatok valamelyikével minősítjük. (Az osztályozó naplóban az 5, 4, 3, 2 számmal kifejezve.)

Tanév végén az egész tanévben mutatott magatartást és szorgalmat értékeljük és minősítjük.

Példás a magatartása a tanulónak, ha

jó fokozatú magaviselet mellett tevékenyen részt vállal a közösségi feladatok kezdeményezésében és végrehajtásában vagy számottevő tanulmányi, kulturális, sporteredménnyel öregbítette iskolánk hírnevét. Nincs írásbeli osztályfőnöki v. igazgatói figyelmeztetője, intője a tanév során; tanári szaktanári figyelmeztetője legfeljebb egy lehet.

Jó a magatartása a tanulónak, ha

tanulmányi kötelezettségének rendszeres munkával eleget tesz, a házirendben foglaltakat következetesen betartja. Viselkedése kulturált, segítőkész, magatartása általánosan elfogadott erkölcsi, etikai normákba nem ütközik; nincs osztályfőnöki intője, igazgatói figyelmeztetése vagy intője.

Változó magatartású a tanuló, ha

viselkedése ellen több panasz merült fel, kötelességeit megszegte (pl. tanulmányi kötelezettségét többször elmulasztja; akadályozza az osztályban vagy bármely más iskolai rendezvényen a zavartalan munkát; árt az iskola jó hírének), osztályfőnöki intője vagy igazgatói figyelmeztetése van.

Rossz magatartási fokozatot akkor kell adni a tanulónak, ha

viselkedésére írásban kifejeződő súlyos kifogás merült fel (igazgatói intés), fegyelmi eljárás után büntetésben részesült.

A szorgalom értékelése, minősítése:

A tanuló szorgalmát legalább negyedévente szóban értékeljük. Az értékelés a lehetséges fejlődés irányát, mértékét is magában foglalja.

Félévkor és tanév végén a szorgalmat *példás*, *jó*, *változó* és *hanyag* fokozatok valamelyikével minősítjük. (Az osztályozó naplóba az 5, 4, 3, 2 számmal kifejezve kerül.)

A szorgalom az egyéni képességeket is mérlegelve (de a személyiség jogait nem sértve) kifejezi a tanulmányi munkához való viszonyt, a kötelesség-tudatot, a rendszerességet.

Példás a szorgalma a tanulónak, ha erejéhez, képességeihez mérten egyenletes színvonalon; alaposan, pontosan, kötelességtudóan, elkötelezetten végzi a munkáját.

Jó szorgalmi fokozat akkor illeti a tanulót, ha munkáját kisebb lazaságok, egyenletlenségek ellenére döntően a kötelesség-tudat, a rendszeresség jellemzi.

Változó szorgalmi fokozatot kap a tanuló akkor, ha rendszertelenül készül az órákra, teljesítménye hullámzó, képességei alatt teljesít; a minimális erőfeszítésekre törekvése gyakran párosul az érdeklődés hiányával.

Hanyag minősítést kell kapnia annak a tanulónak, aki tanulmányi kötelezettségeinek következtetésen nem tesz eleget; közöny, érdektelenség jellemzi vagy pedig egy vagy több tantárgyból *elégtelen* minősítést kap.

16. A fogyasztóvédelemmel összefüggő feladatok a gimnáziumban

A gimnázium helyi tanterve biztosítja, hogy az egyes tantárgyak sajátosságaihoz igazodva a tanulók elsajátíthassák a fogyasztóvédelemmel összefüggő ismereteket, felkészüljenek azok gyakorlati alkalmazására.

Kiemelt fejlesztési feladat a felkészülés a felnőtt életre, amelyben a fogyasztói kultúra kialakítása is szerepel.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknál.

A fogyasztó önvédelmi ismereteire és a jogorvoslat módjára alaposan fel kell készíteni a leendő fogyasztókat.

Tartalmi elemek:

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos pedagógiaiilag megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában.

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakítása, a jogukat érvényesíteni tudó a közéletben részt vevő és közreműködő tanulók képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése a versenyképesség erősítésével kapcsolatos területek, mint például a vállalkozási a gazdálkodási és a munkaképesség szoros összefüggése az ún. cselekvési kompetenciák fejlesztése.

Fontos továbbá a fogyasztás során a tájékozódás képessége, a döntési helyzet felismerése, és a döntésre való felkészülés. Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket az eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosságot és a takarékoságot.

A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében szükséges, hogy a diákok értsék, és a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Környezettudatos fogyasztás: Egyfajta középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és fogyasztásmentesség között.

Kritikus fogyasztói magatartás: A fogyasztói jogok érvényesítése.

A fogyasztónak joga van:

- a) az alapvető szükségleteinek kielégítéséhez
- b) a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozáshoz
- c) a választáshoz különböző termékek és szolgáltatások között
- d) a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretéhez
- e) a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez
- f) az egészséges és elviselhető környezetben való élethez
- g) a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszóláshoz.

Preventív, vagyis megelőző fogyasztóvédelem: Amikor a vevő már a kezdet kezdetén érvényesíteni tudja jogait és nincs szükség panaszbejelentésre, bírósági perekre.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei:

Az egyes elemek valamennyi tantárgy tananyagához kapcsolhatók.

Kiemelten –témakör szintjén - a földrajz, a természetismeret, az etika, történelem (a társadalomismerethez kapcsolódóan) tantárgy helyi tantárgyi tantervében jelenik meg, kiterjeszve a fogyasztóvédelmi oktatást az energiaszolgáltatás és a pénzügyi (banki, biztosítási, pénztári) szolgáltatás területére is. A tanév során bonyolított két, legalább három hetes projekt és a témahét megvalósítása során jelennek meg a fogyasztóvédelemmel összefüggő tartalmak.

Tanórán kívüli elemek (vetélkedők, versenyek, rendezvények).

Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel).

A feldolgozás módszerei:

A módszereknek tartalmaznia kell az egyén és társadalom viszonyáról szóló információgyűjtés, információfeldolgozás, a feldolgozott információk alapján való döntés és a döntés alapján eltervezett cselekvés végrehajtásának módszereit.

Fontos hogy a diákok e módszereket minél többször valós helyi és globális problémákon és értékeken keresztül maguk alkalmazzák.

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól
- Helyi, országos és EU-s szabályozások tanulmányozása
- Adatgyűjtés, -feldolgozás, információrögzítés együttműködéssel (pl. séta a piacon, vagy vásárcsarnokban, számlaadási kötelezettség tapasztalatai, mit tartalmazzon a számla)
- Egy pénzügyi és egy energiaszolgáltató tevékenységének megismertetése, a tapasztaltak kiértékelése
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, fogyasztói kosár készítése)
- Érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony érdekérvényesítés)

A vásárlás során az alábbiakra kiemelt figyelmet kell fordítani:

- az alkalmazott reklám, annak hatékonysága,

- az élelmiszerek fogyaszthatóságának, eltarthatóságának kérdése, lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszerek esetén mi a teendő?
- a lejárt fogyaszthatósági idejű élelmiszerek egészségre gyakorolt hatása,
- a Vásárlók Könyve, az abban szereplő bejegyzések sorsa,
- a biztonsági őrök feladata, hatásköre a kereskedelmi egységekben.

17. A társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek

Kriminológiai aspektusok

Alapvető célunk a társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással kapcsolatos ismeretek oktatása terén az iskolában tanulók jogkövető magatartásának elősegítése, esetleges bűnelkövetésük megakadályozása, a felmerülő problémák, konfliktusok, krízisek kulturált és hatékony kezelése.

Napjainkban az iskola szerepét úgy vetődik fel, hogy betölti-e a szükséges nevelő hatását, segít-e azokban a problémákban (érzelmi, szociális), melyek az iskolában megnyilvánulnak. A tünetek, zavarok, elváltozások minden életkorban más-más jellegűek, megnyilvánulásúak, más oki konstellációt tükröznek.

A középiskolás korban a kortárs csoportban az egyenrangú kapcsolatok kialakítása és megtartása jelentenek problémát, konfliktusforrást. Megjelennek a felnőtté válás problémái (felnőtt szerep, nemi szerep, identitástudat stb.). Gyakori jelenség, hogy a család nem köti meg eléggé a gyermeket, az iskola pedig nem integrálja kellőképpen a maga rendszerébe, ezért a szabadidő terén más kis csoport hatása alá kerül, melyek általában az iskolai és családi kultúra értékeivel szemben állnak és más viselkedési normákat közvetítenek, deviáns értékeket próbálnak megvalósítani. Ez többé-kevésbé nyílt konfliktus formájában is megjelenik az iskolában.

A vázolt problémák fokozottan és halmozottan jelentkeznek a családi, anyagi, szociális gondokkal küzdő, hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett tanulók esetében.

A bűnmegelőzés tartalmi elemei

Az iskolai nevelés-oktatásban szükséges a lélektani motívumokra, a helyes és követendő értékrend kialakítására, információnyújtásra, figyelemmel kísérésre, a beilleszkedési problémák csökkentésére fektetni a hangsúlyt.

A cél elérése érdekében megvalósítandó feladatok:

- A helyes értékrend átadása és kialakítása a tanulóknál
- A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók folyamatos figyelemmel kísérése, jelzés az együttműködő segélyező szervezetek felé
- Információnyújtás a legális (cigaretta, alkohol stb.) és illegális (kábitószer) drogok használatának negatív hatásairól, következményeiről
- A szabadidő hasznos és kulturált eltöltése alternatíváinak ismertetése és a lehetőségek biztosítása
- Hátránykompenzáció a különböző problémákkal küzdő tanulók esetében
- Az iskolai beilleszkedési problémák csökkentése, a pozitív társadalmi normák szerinti életvezetés elősegítése
- Esetkezelés, folyamatos segítségnyújtás a tanulóknak és családjaiknak
- Jogok és kötelezettségek ismertetése, tisztázása
- A joghátrányok és jogkövetkezmények megismerésének elősegítése

A bűnmegelőzés iskolai módszertanának elemei

- Mentálhigiénia, krízis, erőszak, drog és bűnelkövetési, illetve áldozattá válás elleni előadások segítő szakemberek közreműködésével

- Részvétel a „Nyitott Bíróság” programban
- Szoros és folyamatos együttműködés gyermekjóléti és családsegítő intézményekkel, szakszolgálatokkal, különböző civil szervezetekkel, alapítványokkal, hatósági szervekkel (rendőrség, ügyészség, bíróság)
- Személyiségfejlesztés
- Közösségfejlesztés
- Drámapedagógiai eszközök

18. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Valamennyi tanulónak joga van képességei minél maradéktalanabb kibontakoztatására, személyiségfejlődésének támogatására. Külön figyelmet kell fordítani a valamilyen okból hátrányos helyzetbe került tanulóakra, akiknek olyan támogató környezetre van szükségük, mely biztosíthatja iskolai sikerességüket.

Minden tanulónak vele született joga van az emberi méltósághoz.

A gimnáziumi dolgozók alapvető feladata, hogy az általa nevelt és oktatott tanuló hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

Gimnáziumunk – többek között – az alábbi segítséget nyújtja számukra az esélyegyenlőség megteremtése érdekében:

- kulcskompetenciák fejlesztésében,
- az oktatásban használt információs, kommunikációs technológiák alkalmazásával, a digitális tananyagok felhasználásának, az e-learning rendszer használatának elősegítésével,
- méltányos és egészséges tanulási környezet kialakításával,
- a pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztésével,
- tapasztalat- és élményszerzésen alapuló tanulással,
- differenciáló módszerek alkalmazásával,
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésével, az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő tanulók kiemelt támogatásával
- a mindennapos testedzés, a mozgás, sportolás biztosításával,
- környezettudatos szemléletű oktatás-neveléssel,
- egészségügyi, szociális támogató rendszer kialakításával,
- hatékony, új tanulási módszerek elsajátíttatásával és alkalmazásával a tanórákon,
- a tanulói aktivitás növelésével a tanítási órákon,
- a tanulási attitűd pozitív átformálásával,
- a továbbtanulás támogatásával,
- személyiségfejlesztéssel és közösségépítéssel,
- a szabadidő hasznos eltöltésének elősegítésével,
- partnerközpontú neveléssel.

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- a teljesítmények értékelése során
- az egyéb foglalkozások biztosítása és igénybevétele során

- tanulói jogok gyakorlása során
- az oktatással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során *(a jogszabály alapján járó juttatások, illetőleg a nevelési-oktatási intézmény mérlegelése alapján adható juttatások)*
- a gimnázium feladata az is, hogy a tehetséges és a tőle elvárhatónál gyengébben teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- a tanulócsoporthoz kialakítása során (AJKP tanulók osztályokba sorolása)

19. A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerése

Szaktanáraink oktatási gyakorlatára jellemző, hogy amikor csak lehet a motiváló erővel ható „helyi” vonatkozásokat beépítik a tananyag feldolgozásába, életszerűvé, emberközelivé téve a múlt és jelen eseményeit, társadalmi környezetünk alakulását.

Az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon a tantárgyi programban rögzített időkeretekben dolgozzák fel a nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését, elfogadását és értékelését közvetítő tartalmakat. Tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy szűkebb pátriánkban, városunkban és környékén élő nemzetiségek kultúráját, hagyományait pályamunkák, versenydolgozatok, tanulmányok keretében dolgozzák fel.

Tanulmányaik ideje alatt diákjaink végiglátogatják történelmi egyházaink templomait és a múzeumokat.

Levéltári és múzeumi órákon is kapnak ismereteket a nemzeti kisebbség kultúrájából, valamint indíttatást az önálló kutatómunkához.

Településünkön a következő nemzetiségek élnek:

- német nemzetiség
- cigány nemzetiség

A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiségek kultúrájának megismerését szolgáló tananyagot az iskola a következő tantárgyak helyi tantervébe építette be: Tantárgyi helyi tantervünk része az az osztályfőnöki segédlet, melyet az osztályfőnökök ezen a területen munkájuk során alkalmaznak. Ez a segédlet adja meg a feldolgozás kereteit.

A nemzetiségekről szóló oktatás szinterei

- A következő tanítási órák: történelem, ének-zene, magyar nyelv és irodalom, dráma, osztályfőnöki.
- Projekthetek, témahét, diák-önkormányzati programok, vetélkedők, könyvtári programok, Határtalanul! program, nemzetközi pályázati projekt
- Lehetőség szerint a nemzetiségi önkormányzatok bevonása: ismertető, előadók kérése.

20. A középszintű érettségi vizsga témakörei

Az érettségi vizsgára a középszintű tételsorokat az alábbi jogszabályok szerint állítjuk össze:

- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról,
- 40/2002. (V. 24.) OM-rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről.

Az alábbiakban a helyi tantervben szereplő tantárgyak középszintű érettségi vizsga témaköreit adjuk meg.

Ha a tanuló egy, az intézményünkben nem tanított tantárgyból vendégtanulóként másik intézményben tesz érettségi vizsgát, az adott vizsgatárgyból rá a fogadó intézményben megadott témakörök vonatkoznak.

A sikeres vizsgára készüléshöz a témakörök ismerete önmagában nem elegendő. A részletes érettségi vizsgakövetelmények és a vizsgaleírások a 40/2002. (V.24) OM rendeletben tanulmányozhatóak. A rendelet 2017. január 1-től hatályos változata intézményünk honlapjáról is elérhető, az érettségi menüpontban.

Magyar nyelv és irodalom

Magyar nyelv

1. Kommunikáció (2-4 tétel)
 - 1.1. A nyelv mint kommunikáció
 - 1.2. Pragmatika
 - 1.3. Nyelvi és vizuális kommunikáció
 - 1.4. A kommunikáció működése
 - 1.5. Személyközi kommunikáció
 - 1.6. A tömegkommunikáció
2. A magyar nyelv története (2-4 tétel)
 - 2.1. A nyelv mint történeti képződmény
 - 2.2. A magyar nyelv rokonsága
 - 2.3. nyelvtörténeti korszakok
 - 2.4. A magyar nyelv szókészletének alakulása
 - 2.5. Nyelvművelés
3. Ember és nyelvhasználat (2-4 tétel)
 - 3.1. Ember és nyelv
 - 3.2. A jel, a jelrendszer
 - 3.3. Általános nyelvészet
 - 3.4. Nyelvváltozatok
 - 3.5. Nemzeti és nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség
 - 3.6. Nyelv és társadalom
4. A nyelvi szintek (2-4 tétel)
 - 4.1. Hangtan
 - 4.2. A helyesírás
 - 4.3. Alaktan és szótan
 - 4.4. A mondat szintagmatikus szerkezete
 - 4.5. Mondattan
5. A szöveg (2-4 tétel)
 - 5.1. A szöveg és a kommunikáció
 - 5.2. A szöveg szóban és írásban
 - 5.3. A szöveg szerkezete és jelentése
 - 5.4. Szövegértelmezés
 - 5.5. Az intertextualitás
 - 5.6. A szövegtípusok
 - 5.7. Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában
6. A retorika alapjai (2-4 tétel)
 - 6.1. A nyilvános beszéd
 - 6.2. Érvelés, megvitás, vita
 - 6.3. A szövegszerkesztés eljárásai
7. Stílus és jelentés (2-4 tétel)
 - 7.1. Szóhasználat és stílus
 - 7.2. A szójelentés
 - 7.3. Stílusesszközök
 - 7.4. Stílusréteg, stílusváltozat

Irodalom

1. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők (6 tétel)
 - 1.1. Ady Endre
 - 1.2. Arany János
 - 1.3. Babits Mihály
 - 1.4. József Attila
 - 1.5. Kosztolányi Dezső
 - 1.6. Petőfi Sándor

2. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők (6 tétel)
- 2.1. Balassi Bálint
 - 2.2. Berzsenyi Dániel
 - 2.3. Csokonai Vitéz Mihály
 - 2.4. Illyés Gyula
 - 2.5. Jókai Mór
 - 2.6. Karinthy Frigyes
 - 2.7. Kassák Lajos
 - 2.8. Kertész Imre
 - 2.9. Kölcsey Ferenc
 - 2.10. Krúdy Gyula
 - 2.11. Márai Sándor
 - 2.12. Mikszáth Kálmán
 - 2.13. Móricz Zsigmond
 - 2.14. Nagy László
 - 2.15. Nemes Nagy Ágnes
 - 2.16. Németh László
 - 2.17. Ottlik Géza
 - 2.18. Örkény István
 - 2.19. Pilinszky János
 - 2.20. Radnóti Miklós
 - 2.21. Szabó Lőrinc
 - 2.22. Szilágyi Domokos
 - 2.23. Vörösmarty Mihály
 - 2.24. Weöres Sándor
 - 2.25. Zrínyi Miklós
3. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők (1 tétel)
- 3.1. Kortárs műalkotás: a mindenkor előtti utolsó harminc évben keletkezett (írt, bemutatott, megjelent) irodalmi alkotás
4. Művek a világirodalomból (3 tétel)
- 4.1. Választható korok és művek a világirodalomból
 - 4.1.1. Az antikvitás és a Biblia
 - 4.1.2. A romantika
 - 4.1.3. A realizmus
 - 4.1.4. A századforduló modernség a szimbolizmustól az avantgardig
 - 4.1.5. A 20. század
5. Színház és dráma (2 tétel)
- 5.1. Szophoklész egy műve
 - 5.2. Shakespeare egy műve
 - 5.3. Molière egy műve
 - 5.4. Katona József: bánk bán
 - 5.5. Madách Imre: Az ember tragédiája
 - 5.6. Egy 19. századi dráma: Ibsen, Csehov
 - 5.7. Örkény István egy drámája
 - 5.8. Egy 20. századi magyar dráma
6. Az irodalom határterületei (1 tétel)
- 6.1. Egy jelenség vagy szerző vagy műfaj vagy műalkotás elemzése vagy bemutatása a lehetséges témák egyikéből
 - 6.1.1. A népköltészet
 - 6.1.2. Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban: az adaptáció
 - 6.1.3. A gyermek- és ifjúsági irodalom
 - 6.1.4. A szórakoztató irodalom vonzereje, hatáskeltő eszközei
 - 6.1.5. Egy-két tipikus műfaj jellemzőinek bemutatása
 - 6.1.6. A virtuális tér műfajai: fanfiction, komment, blog stb.
 - 6.1.7. Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában
7. Regionális jelenségek, valamint a határon túli irodalom (1 tétel)
- 7.1. Egy szerző vagy műalkotás vagy jelenség vagy intézmény bemutatása vagy elemzése a lehetséges témák köréből
 - 7.1.1. Az adott régió, a tájegység, a település múltbeli és jelenkori kulturális, irodalmi hagyományainak bemutatása
 - 7.1.2. A tájhoz, a régióhoz, a településhez kötődő szerzők; tájak, régiók, társadalmi problémák irodalmi alkotásokban való megjelenítése
 - 7.1.3. Szerzők, művek a határon túli magyar irodalomból

Matematika

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

1.1. Halmazok:

1.1.1. Halmazműveletek.

1.1.2. Számosság, részhalmazok.

1.2. Matematikai logika:

1.2.1. Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában.

1.3. Kombinatorika

1.4. Gráfok

2. Számelmélet, algebra

2.1. Alapműveletek

2.2. A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek:

2.2.1. Oszthatóság.

2.2.2. Számrendszerek.

2.3. Racionális és irracionális számok

2.4. Valós számok

2.5. Hatvány, gyök, logaritmus

2.6. Betűkifejezések:

2.6.1. Nevezetes azonosságok.

2.7. Arányosság:

2.7.1. Százalékszámítás.

2.8. Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek:

2.8.1. Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek, elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek. Másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek, magasabb fokú egyenletek, négyzetgyökös egyenletek.

2.8.2. Nem algebrai egyenletek: abszolútértékes egyenletek, exponenciális és logaritmusos egyenletek, trigonometrikus egyenletek.

2.8.3. Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenségrendszerek.

2.9. Középértékek, egyenlőtlenségek

3. Függvények

3.2. Egyváltozós valós függvények:

3.2.1. A függvények grafikonja, függvénytranszformációk.

3.2.2. A függvények jellemzése.

3.3. Sorozatok:

3.3.1. Számtani és mértani sorozatok.

4. Geometria, koordináta geometria, trigonometria

4.1. Elemi geometria:

4.1.1. Tételek.

4.1.2. A távolságfogalom segítségével definiált pont-halmazok.

4.2. Geometriai transzformációk:

4.2.1. Egybevágósági transzformációk.

4.2.2. Hasonlósági transzformációk.

4.3. Síkbeli és térbeli alakzatok:

4.3.1. Síkbeli alakzatok. Háromszögek, négyszögek, sokszögek, kör.

4.3.2. Térbeli alakzatok.

4.4. Vektorok síkban és térben

4.5. Trigonometria

4.6. Koordináta geometria:

4.6.1. Pontok, vektorok.

4.6.2. Egyenes.

4.6.3. Kör.

4.7. Kerület, terület

4.8. Felszín, térfogat

5. Valószínűség-számítás

5.1. Leíró statisztika:

5.1.1. Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai.

5.1.2. Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók.

5.2. A valószínűség-számítás elemei

Történelem

1. Az ókor és kultúrája:

- 1.1. Poliszok ókori Hellaszban
- 1.2. Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában
- 1.3. Az európai kultúra alapjai
- 2. A középkor**
 - 2.1. Nyugat-Európa a kora középkorban
 - 2.2. A középkori egyház
 - 2.3. Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában
 - 2.4. Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom
 - 2.5. A középkor kultúrája
- 3. A középkori magyar állam megeremtése és virágkora**
 - 3.1. A magyar nép története az államalapításig
 - 3.2. Az államalapítás és az az Árpád-házi uralkodók kora
 - 3.3. Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora
 - 3.4. A Hunyadiak
- 4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492-1789)**
 - 4.1. A földrajzi felfedezések és következményei
 - 4.2. Reformáció és katolikus megújulás
 - 4.3. Alkotmányosság és abszolutizmus a 17-18. században
 - 4.4. A felvilágosodás kora
 - 4.5. Nagyhatalmi konfliktusok a 17-18. században
- 5. Magyarország a kora újkorban (1490-1790)**
 - 5.1. Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése
 - 5.2. Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
 - 5.3. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc
 - 5.4. Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban
 - 5.5. Művelődés, egyházak, iskolák
- 6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)**
 - 6.1. A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk
 - 6.2. A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában
 - 6.3. Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért
 - 6.4. Az ipari forradalom hullámai és hatásai
- 7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)**
 - 7.1. A reformkor
 - 7.2. Forradalom és szabadságharc
 - 7.3. A kiegyezés és a dualizmus
 - 7.4. Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában
- 8. A világháborúk kora (1914-1945)**
 - 8.1. Az első világháború és következményei
 - 8.2. Gazdaság, társadalom és életmód
 - 8.3. A fasizmus és a nemzetiszocializmus
 - 8.4. A kommunista diktatúra
 - 8.5. A második világháború
- 9. Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)**
 - 9.1. Az első világháború és következményei Magyarországon
 - 9.2. A Horthy-korszak
 - 9.3. Művelődési viszonyok és társadalom
 - 9.4. Magyarország a második világháborúban
- 10. A jelenkor (1945-től napjainkig)**
 - 10.1. A kétpólusú világ kialakulása
 - 10.2. A „harmadik világ”
 - 10.3. A kétpólusú világrend megszűnése
 - 10.4. Az európai integráció
 - 10.5. A globális világ sajátosságai
- 11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig**
 - 11.1. A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak
 - 11.2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
 - 11.3. A Kádár-korszak
 - 11.4. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés
 - 11.5. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság
- 12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek**
 - 12.1. Társadalmi tagozódás és felelősségvállalás
 - 12.2. Az aktív és felelős állampolgárság alapjai
 - 12.3. Alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, folyamatok. A munkaviszonyhoz kapcsolódó ismeretek

Idegen nyelv

1. SZEMÉLYES VONATKOZÁSOK, CSALÁD

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)
- Családi élet, családi kapcsolatok
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők

- Személyes tervek
- 2. EMBER ÉS TÁRSADALOM**
 - A másik ember külső és belső jellemzése
 - Baráti kör
 - A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
 - Női és férfi szerepek
 - Ünnepek, családi ünnepek
 - Öltözködés, divat
 - Vásárlás, szolgáltatások (posta)
 - Hasonlóságok és különbségek az emberek között
- 3. KÖRNYEZETÜNK**
 - Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)
 - A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
 - A városi és vidéki élet összehasonlítása
 - Növények és állatok a környezetünkben
 - Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megőrzéséért?
 - Időjárás
- 4. AZ ISKOLA**
 - Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)
 - Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
 - A nyelvtanulás, a nyelvtudás, szerepe, fontossága
 - Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok
- 5. A MUNKA VILÁGA**
 - Diákmunka, nyári munkavállalás
 - Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
- 6. ÉLETMÓD**
 - Napirend, időbeosztás
 - Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)
 - Étkezési szokások a családban
 - Ételek, kedvenc ételek
 - Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben
 - Gyakori betegségek, sérülések, baleset
 - Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)
- 7. SZABADIDŐ, MŰVELŐDÉS, SZÓRAKOZÁS**
 - Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
 - Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
 - Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport
 - Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet
 - Kulturális események
- 8. UTAZÁS, TURIZMUS**
 - A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés
 - Nyaralás itthon, illetve külföldön
 - Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése
 - Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
- 9. TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA**
 - Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
 - A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben
- 10. GAZDASÁG**
 - Családi gazdálkodás
 - A pénz szerepe a mindennapokban
 - Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank)

Fizika

1. Mechanika

1.1. Newton törvényei

- 1.1.1. Newton I. törvénye
- 1.1.2. Newton II. törvénye
- 1.1.3. Newton III. törvénye

1.2. Pontszerű és merev test egyensúlya

1.3. A változó forgómozgás dinamikai leírása

1.4. Mozcásfajták

- 1.4.1. Egyenes vonalú egyenletes mozgás
- 1.4.2. Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás Legyen jártas konkrét mozgások út-idő, sebesség-idő grafikonjának készítésében és elemzésében.
- 1.4.3. Összetett mozgások : Függőleges, vízszintes hajítás

- 1.4.4. Periodikus mozgások
 - 1.4.4.1. Az egyenletes körmozgás
 - 1.4.4.2. Mechanikai rezgések
 - 1.4.4.3. Mechanikai hullámok (→ 4.1.)
 - 1.5. Munka, energia**
 - 1.6. A speciális relativitáselmélet alapjait**
 - 1.7. Folyadékok és gázok mechanikája**
- 2. Hőtan, termodinamika**
 - 2.1. Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly**
 - 2.2. Hőtágulás**
 - 2.3. Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)**
 - 2.4. Az ideális gáz kinetikus modellje (→ 5.1)**
 - 2.5. Energiamegmaradás hőtani folyamatokban (→ 1.4)**
 - 2.5.1. Termikus, mechanikai kölcsönhatás
 - 2.5.2. A termodinamika I. főtétele zárt rendszer
 - 2.5.3. Körfolyamatok
 - 2.6. Kalorimetria**
 - 2.7. Halmazállapot-változások**
 - 2.7.1. Olvadás, fagyás
 - 2.7.2. Párolgás, lecsapódás
 - 2.7.3. Jég, víz, gőz
 - 2.8. A termodinamika II. főtétele**
 - 2.8.1. Hőfolyamatok iránya
 - 2.8.2. Hőerőgépek
 - 2.9. A hőterjedés formái**
- 3. Elektromágnesség**
 - 3.1. Elektromos mező**
 - 3.1.1. Elektrosztatikai alapjelenségek
 - 3.1.2. Az elektromos mező jellemzése
 - 3.1.3. Töltések mozgása elektromos mezőben (→ 1.1.)
 - 3.1.4. Töltés, térerősség, *potenciál* a vezetőkön
 - 3.1.5. Kondenzátorok
 - 3.2. Egyenáram**
 - 3.2.1. Elektromos áram, áramerősség
 - 3.2.2. Ohm törvénye
 - 3.2.3. Félvezetők
 - 3.2.4. Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye
 - 3.3. Az időben állandó mágneses mező**
 - 3.3.1. Mágneses alapjelenségek
 - 3.3.2. A mágneses mező jellemzése
 - 3.3.3. Az áram mágneses mezeje
 - 3.3.4. Mágneses erőhatások
 - 3.4. Az időben változó mágneses mező**
 - 3.4.1. Az indukció alapjelensége
 - 3.4.2. A váltakozó áram
 - 3.4.3. A váltakozó áram teljesítménye és munkája
 - 3.5. Elektromágneses hullámok**
 - 3.5.1. Az elektromágneses hullám fogalma
- 4. Optika**
 - 4.1. A fény mint elektromágneses hullám**
 - 4.1.1. Terjedési tulajdonságok
 - 4.1.2. Hullámjelenségek
 - 4.1.3. A geometriai fénytani leképezés
- 5. Atomfizika, magfizika**
 - 5.1. Az anyag szerkezete**
 - 5.2. Az atom szerkezete**
 - 5.2.1. A kvantumfizika elemei
 - 5.2.2. Részecske- és hullámtermészet
 - 5.2.3. Az elektronburok szerkezete
 - 5.3. Az atommagban lejátszódó jelenségek**
 - 5.3.1. Az atommag összetétele
 - 5.3.2. Radioaktivitás
 - 5.3.3. Maghasadás
 - 5.3.4. Magfúzió
 - 5.4. Sugárvédelem**
 - 5.5. Elemi részek**

6. Gravitáció, csillagászat

6.1. A gravitációs mező

6.2. Csillagászat

7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

7.1. A fizikatörténet fontosabb személyiségei

7.2. Felfedezések, találmányok, elméletek

Kémia

1. Általános kémia
 - 1.1 Atomszerkezet
 - 1.2 Kémiai kötések
 - 1.3 Molekulák, összetett ionok
 - 1.4 Anyagi halmazok
 - 1.5 Kémiai átalakulások
2. Szervetlen kémia
 - 2.1 Hidrogén
 - 2.2 Nemesgázok
 - 2.3 Halogénelemek és vegyületeik
 - 2.4 Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.5 A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.6 A szénsoport elemei és vegyületeik
 - 2.7 Fémek – Tulajdonság
3. Szerves kémia
 - 3.1 A szerves vegyületek általános jellemzői
 - 3.2 Szénhidrogének
 - 3.3 Halogéntartalmú szerves vegyületek
 - 3.4 Oxigéntartalmú szerves vegyületek
 - 3.5 Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
 - 3.6 Szénhidrátok
 - 3.7 Fehérjék
 - 3.8 Nukleinsavak
 - 3.9 Műanyagok
 - 3.10 Energiagazdálkodás
4. Kémiai számítások
 - 4.1 Az anyagmennyiség
 - 4.2 Gázok
 - 4.3 Oldatok, elegyek, keverékek
 - 4.4 Számítások a képlettel és a kémiiai egyenlettel kapcsolatban
 - 4.5 Termokémia
 - 4.6 Kémhatás
 - 4.7 Elektrokémia

Biológia

1. Bevezetés a biológiába

- 1.1. A biológia tudománya
- 1.2. Az élet jellemzői
- 1.3. Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

- 2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek
- 2.2. Az anyagcsere folyamatai
- 2.3. Sejtalkotók

3. Az egyed szerveződési szintje

- 3.1. Nem sejtes rendszerek
- 3.2. Önálló sejtek
- 3.3. Többsejtűség
- 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

4. Az emberi szervezet

- 4.1. Homeosztázis
- 4.2. Kültakaró
- 4.3. A mozgás
- 4.4. A táplálkozás
- 4.5. A légzés
- 4.6. Az anyagszállítás
- 4.7. A kiválasztás
- 4.8. A szabályozás
- 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés

5. Egyed feletti szerveződési szintek

- 5.1. Populáció

- 5.2. Életközösségek
- 5.3. Bioszféra
- 5.4. Ökoszisztéma
- 5.5. Környezet és természetvédelem
- 6. Öröklődés, változékonyság, evolúció**
- 6.1. Molekuláris genetika
- 6.2. Mendeli genetika
- 6.3. Populációgenetika és evolúciós folyamatok
- 6.4. A bioszféra evolúciója

Földrajz

- 1. Térképi Ismeretek
 - 1.1. A térkép
 - 1.2. Tájékozódás a térképen és a térképpel
 - 1.3. Távérzékelés és térinformatika
- 2. Kozmikus környezetünk
 - 2.1. A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem.
 - 2.2. A Nap és kísérői.
 - 2.3. A Föld és mozgásai
 - 2.4. Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében
- 3. A geoszférák földrajza (kőzetburok, levegőburok, vízburok)
 - 3.1. A kőzetburok
 - 3.1.1. Földtörténet
 - 3.1.2. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői
 - 3.1.3. A kőzetlemez és – mozgásai következményei
 - 3.1.4. A hegységképződés
 - 3.1.5. A kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek
 - 3.1.6. A Föld nagyszerkezeti egységei
 - 3.1.7. A földfelszín formálódása
 - 3.1.8. A talaj
 - 3.2. A levegőburok
 - 3.2.1. A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete
 - 3.2.2. A levegő felmelegedése
 - 3.2.3. A levegő mozgása
 - 3.2.4. Felhő- és csapadékképződés
 - 3.2.5. Az időjárás és az éghajlat
 - 3.2.6. A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége
 - 3.2.7. A légszennyezés következményei
 - 3.3. A vízburok földrajza
 - 3.3.1. A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai
 - 3.3.2. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
 - 3.3.3. A felszín alatti vizek
 - 3.3.4. A víz és a jég felszínformáló munkája, a karsztosodás, a vízburok mint gazdasági erőforrás
 - 3.4. A geoszférák kölcsönhatásai
- 4. A földrajzi övezetesség
 - 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
 - 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség
 - 4.3. Az egyes övezetek egyedi jellemzői
 - 4.3.1. A forró övezet
 - 4.3.2. Mérsékelt övezet (Meleg-mérsékelt öv, Valódi mérsékelt öv, Hideg mérsékelt öv)
 - 4.3.3. A hideg övezet
 - 4.4. A függőleges földrajzi övezetesség
- 5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején
 - 5.1. A népesség földrajzi jellemzői
 - 5.2. Településtípusok, urbanizáció
- 6. A világgazdaság jellemző folyamatai
 - 6.1. A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
 - 6.2. Integrációs folyamatok
 - 6.3. A globalizáció
 - 6.4. A monetáris világ
- 7. Magyarország-helyünk a Kárpát-medencében és Európában
 - 7.1. A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai
 - 7.2. Magyarország természeti adottságai
 - 7.3. Magyarország társadalmi jellemzői
 - 7.4. A hazai gazdasági fejlődés jellemzői
 - 7.5. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe

- 7.6. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
- 7.7. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
- 7.8. Magyarország környezeti állapota
- 7.9. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok
- 8. Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában
 - 8.1. Európa általános természetföldrajzi képe
 - 8.2. Európa általános társadalom-földrajzi képe
 - 8.3. Az Európai Unió
 - 8.4. A területi fejlettség különbségei Európában
 - 8.4.1. Az Európai Unió magterületei
 - 8.4.2. Fejlett gazdaságú országok Európa közepén
 - 8.4.3. A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái
 - 8.4.4. Kelet-közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai
 - 8.5. Kelet-Európa
- 9. Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői
 - 9.1. A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe
 - 9.2. Ázsia földrajza
 - 9.2.1. Ázsia általános földrajzi jellemzői
 - 9.2.2. Ázsia országai
 - 9.3. Ausztrália és Óceánia földrajza
 - 9.4. A sarkvidék földrajza
 - 9.5. Afrika földrajza
 - 9.5.1. Afrika általános földrajzi jellemzői
 - 9.5.2. Afrika regionális földrajza
 - 9.6. Amerika földrajza
 - 9.6.1. Amerikai általános földrajza
 - 9.6.2. Amerika országai regionális földrajza
- 10. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei.
 - 10.1. A globálissá váló környezetszennyezés és következményei
 - 10.2. A demográfiai és urbanizációs válság
 - 10.3. Élelmezési válság
 - 10.4. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
 - 10.5. A környezet- és a természetvédelem feladatai

Ének-zene

- I. Reprodukálás
 - 1.1 Éneklés
 - 1.1.1 Népzene
 - 1.1.2 Műzene:
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
 - XIX-XX. század fordulója
 - XX. századi és kortárs zene
 - 1.1.3 Zeneelmélet
 - 1.1.4 Felismerő kottaolvasás/lapról olvasás
 - 1.2 Műelemzés
 - 1.2.1 Népzene
 - 1.2.2 Műzene
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
- II. Befogadás
 - 2.1 Zenetörténet
 - 2.1.1 Népzene
 - 2.1.2 Műzene
 - Középkor
 - Reneszánsz
 - Barokk
 - Bécsi klasszicizmus
 - Romantika
 - XIX-XX. század fordulója

XX. századi és kortárs zene

2.2 Zenefelismerés – műzene

2.2.1 Népzene

2.3 Zeneelmélet

2.4 Dallamírás

Mozgóképkultúra és médiaismeret

1, A mozgóképnyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai

- *A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete.*
- *A technikai kép jellemzői*
- *A látvány mozgóképi megszervezése*
- *Szerepjáték*
- *Montázs*
- *Mozgóképi elbeszélés*

2, Mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek

- A médiaszövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése
- A valóság ábrázolásához való viszony
- Cselekményelemzés
- A mozgóképi szövegek jelentése
- Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

3, Mozgóképi szövegalkotás

- Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése

4, Műfaj- és műismeret

- A filmkultúra kettőssége
- Műfaji jellemzők

5, Korstílusok, szerzők és művek

- Korstílusok

6, Egyetemes filmtörténeti ismeretek

- A filmtörténet kezdetei, az ősfilm
- A némafilmművészet
- A hangosfilmművészet kialakulása
- A modern film
- A kortárs film

7, Magyar filmtörténeti ismeretek

- A magyar film a második világháború előtt
- Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig
- A kortárs magyar film

8, Média a mindennapi életben

- A társadalmi nyilvánosság
- A mediatizált információforrások használata
- Online média használata
- A média és az életmód

9. A médiaszövegek befogadása és a média közönsége

- Intertextualitás sorozatelv
- A befogadást befolyásoló tényezők
- A sztár
- Új médiatechnológiák

10. Médiainstémények

- A médiaszöveg mint termék
- A médiaipar intézményei
- a médiaipar ellenőrzése

11. A reprezentáció

- Manipuláció, a valóság sztereotip és torzított megjelenése a médiában

12. Jellegzetes televíziós műsortípusok

- Hírműsorok
- Reklám
- Folytatásos teleregény (szappanopera)
- Show-műsorok
- Számítógépes játék

Vizuális kultúra

A, Alkotás

1. Vizuális eszközök

- Vizuális nyelv: a, A vizuális nyelv alapelemei: vonal, sík és térforma, tónus és szín tér.
b, A vizuális nyelvi elemek viszonyai: kompozíció, Kontraszt, harmónia
c, Vizuális nyelv és kontextus
- Technikák: a, Rajzolás, festés, kollázs, nyomtatás, makettezés, modellezés

2. Tevékenységszintek:

- Ábrázolás, látványtervezés: a, Formatervezés b, Forma, alak, karakter c, Szerkezet, felépítés, működés d, Anyag
- Térértelmezés: a, Téri helyzetek b, Nézőpont c, Térmélység d, Térábrázolási konvenciók,
- Sínerértelmezés: a, Szín és fényviszonyok
- Mozgásértelmezés
- Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás: a, Kompozíció b, Színhatás c, Érzelmek d, Folyamat, mozgás, idő e, Kép és szöveg f, Vizuális információ g, Tárgyak és környezet

B, Befogadás

1. Vizuális eszközök

- Megjelenítés sajátosságai: a, Vizuális nyelvi elemek b, Térábrázolási módok c, Vizuális minőségek d, Látványelemzés e, Kontraszt, harmónia d, Kontextus
- Technikák:

2. Tevékenységterületek:

- Vizuális kommunikáció: a, Folyamat, mozgás, idő b, Kép és szöveg c, vizuális információ d, Tömegkommunikáció e, Média kategóriák f, Fotó, mozgókép
- Tárgy és környezetkultúra: a, Forma- és funkcióelemzés b, Tervezési folyamat c, Kézműves és ipari tárgykultúra d, Népművészet
- Kifejezés és képzőművészet: a, Művészeti ágak b, Műfajok c, Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok d, Stílusjegyek e, Alkotások és alkotók f, Műelemző módszerek g, A mű tárgyi és kulturális környezete.

INFORMATIKA

1. Információs társadalom

1.1. A kommunikáció

- 1.1.1. A kommunikáció általános modellje
- 1.1.2. Információs és kommunikációs technológiák és eszközök rendszerek

1.2. Információ és társadalom

- 1.2.1. Az informatika fejlődéstörténete
- 1.2.2. A modern információs társadalom jellemzői
- 1.2.3. Informatika és etika
- 1.2.4. Jogi ismeretek

2. Informatikai alapismeretek - hardver

2.1. Jelátalakítás és kódolás

- 2.1.1. Analóg és digitális jelek
- 2.1.2. Az adat és az adatmennyiség
- 2.1.3. Bináris számábrázolás
- 2.1.4. Logikai műveletek
- 2.1.5. Bináris karakterábrázolás
- 2.1.6. Bináris kép- és színekódolás
- 2.1.7. Kép és hang digitalizálás
- 2.1.8. Tömörített adattárolás

2.2. A számítógép felépítése

- 2.2.1. A Neumann-elvű számítógépek
- 2.2.2. A számítógép főbb részei és jellemzői
- 2.2.3. A perifériák típusai és főbb jellemzőik
- 2.2.4. A számítógép részeinek összekapcsolása és üzembe helyezése
- 2.2.5. Hálózatok

2.3. Munkavédelem és ergonómia

3. Informatikai alapismeretek - szoftver

3.1. Az operációs rendszer és főbb feladatai

- 3.1.1. Az operációs rendszerek részei és funkciói, az operációs rendszer felhasználói felülete
- 3.1.3. Tömörítés
- 3.1.4. Adatvédelem, adatbiztonság
- 3.1.5. Kártevők, vírusvédelem
- 3.1.6. A hálózatok alapvető

4. Szövegszerkesztés

4.1. A szövegszerkesztő használata

- 4.1.1. Dokumentum megnyitása, mentése
- 4.1.2. Szövegbevitel, szövegjavítás

4.2. Szövegjavítási funkciók

- 4.2.1. Keresés és csere
- 4.2.2. Kijelölés, másolás, mozgatás, törlés
- 4.2.3. Nyelvi segédeszközök

4.3. Szövegszerkesztési alapok

- 4.3.1. A dokumentum egységei
- 4.3.2. Karakterformázás
- 4.3.3. Bekezdésformázás
- 4.3.4. Szakaszformázás
- 4.3.5. Stílusok

4.4. Táblázatok és objektumok a szövegben

- 4.4.1. Táblázatkészítés a szövegszerkesztővel
- 4.4.2. Körlevélkészítés
- 4.4.3. Képek és alakzatok beillesztése
- 4.4.4. Tartalomjegyzék

5. Táblázatkezelés

5.1. A táblázatkezelő használata

- 5.1.1. Táblázat megnyitása, mentése
- 5.1.2. Adatok bevitel, javítása

5.2. A táblázat szerkezete

- 5.2.1. Cella, oszlop, sor, tartomány, munkalap

5.3. Adatok a táblázatokban

- 5.3.1. Cella tartalma
- 5.3.2. Számformátumok
- 5.3.3. Adatok rendezése, kigyűjtése
- 5.3.4. A cellahivatkozások használata
- 5.3.5. Képletek szerkesztése,

5.4. Táblázatformázás

- 5.4.1. Karakter- és cellaformázások
- 5.4.2. Sor-, oszlop, tartománybeállítások
- 5.4.3. Oldalbeállítások

- 5.5. Diagramok és egyéb objektumok
 - 5.5.1. Diagramok
 - 5.5.2. Objektumok
- 6. Adatbázis-kezelés
 - 6.1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
 - 6.1.1. Az adatbázis alapfogalmai
 - 6.2. Az adatbázis szerkezete és kialakítása
 - 6.2.1. Az adatbázis-kezelés alpműveletei
 - 6.2.2. Adattípusok
 - 6.2.3. Adatok módosítása, törlése
 - 6.2.4. Adattáblák közötti kapcsolatok
 - 6.3. Alapvető adatbázis-kezelési műveletek
 - 6.3.1. Lekérdezések
 - 6.3.2. Számítások végzése
 - 6.4. Képernyő és nyomtatási formátumok
 - 6.4.1. Űrlapok és jelentések használata
- 7. Információs hálózati szolgáltatások
 - 7.1. Kommunikáció az interneten
 - 7.1.1. Hálózati alapismeretek
 - 7.1.2. Elektronikus levelezési
 - 7.1.3. Állományok átvitele
 - 7.1.4. Web-szolgáltatás
 - 7.1.5. Keresőrendszerek
 - 7.1.6. Az internet
 - 7.2. Weblap készítés
 - 7.2.1. Hálózati dokumentumok szerkezete
 - 7.2.2. Weblap készítése weblap-szerkesztővel
 - 7.2.3. Formázási lehetőségek
- 8. Prezentáció és grafika
 - 8.1. Prezentáció
 - 8.1.1. Adatok bevitel és módosítása
 - 8.1.2. Prezentáció elkészítése és formázása
 - 8.2. Grafika
 - 8.2.1. Megnyitás, mentés, beszúrás
 - 8.2.3. Képek feldolgozása, formázása
- 9. Könyvtárhasználat
 - 9.1. Könyvtárak
 - 9.1.1. A könyvtár fogalma
 - 9.1.2. Könyvtártípusok
 - 9.1.3. A könyvtári szolgáltatások
 - 9.2. Információ-keresés
 - 9.2.1. Tájékozódás a könyvtárban
 - 9.2.2. Információ-keresési stratégiák
 - 9.3. Forráshasználat
 - 9.3.1. Dokumentum-használat
 - 9.3.2. Kézikönyv-használat
 - 9.3.3. Forráskiválasztás
 - 9.3.4. Forrásjelölés

11.2.2. Programkipróbálási eszközök programnyelvi fejlesztői környezetben

TESTNEVELÉS

- A. Gyakorlati ismeretek
 - 1. Gimnasztika
 - 2. Atlétika
 - 3. Torna
 - 4. Küzdősportok, önvédelem
 - 5. Úszás
 - 6. Testnevelési és sportjátékok
- B. Elméleti ismeretek
 - 1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek
 - 2. A harmonikus testi fejlődés
 - 3. A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, a személyiség fejlesztésében
 - 4. A motoros képességek szerepe a teljesítményben
 - 5. Gimnasztikai ismeretek
 - 6. Atlétika
 - 7. Torna

8. Zenés, táncos mozgásformák
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelési és sportjátékok
12. Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek

21. A környezeti nevelés és egészségnevelés elvek

➤ A környezeti nevelés elvei:

Iskolánk nevelési tevékenységének célja a harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a nevelői hatások változatosságának és a tehetség sokféle formájának elismerése; a természetnek, a Földnek működési és szervezeti egésznek, mint pótolhatatlan értéknek tisztelete és megőrzésének igénye és felelőssége. A harmóniára való törekvés igényének alakításával szeretnénk segíteni az egyéni és közösségi életminőség javulását. Célunk, hogy diákjaink környezettudatos állampolgárrá, az értékeket tudatosan választó felnőttekké váljanak. A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését (Nat), valamint óvja, védje a természetes és épített környezetét és olyan életvitelt alakítson ki, amely mentes a számára káros ártalmaktól. A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük az alábbiakat. (Ezek jelentését, tartalmát, megvalósulási módját több oldalról kell megvilágítanunk)

- az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete
- a környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- a Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye
- a körfolyamatok jelentősége, szerepe a természetben és a társadalomban
- a bioszféra komplex rendszere
- a „természet jobban tudja” elv
- az ember része a bioszférának
- a közösség a természet életformája
- az ember különleges faj
- „a fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak”.
- felelősség önmagunk, fajtársaink, jelenlegi, múltbeli, jövőbeli élőlények és a környezet vonatkozásaiban
- természettisztelő magatartás
- fejlődés, növekedés
- életminőség elv
- szükségletek, fogyasztás, termelés
- kooperáció és tolerancia
- a sokféleség mint érték
- holisztikus elv
- egyéni cselekvési igény, beleszólás, részvétel
- elővigyázatosság elve
- környezettudatosság
- környezetbiztonság

- gazdaság-társadalom-környezet együttese, kapcsolata
- globális, regionális és helyi összefogás

➤ **Egészségnevelési alapelveink**

A egészségnevelés terén az alábbi alapelveket kezeljük kiemelten; ezek tartalmát kell megvilágítanunk, nevelő munkánk során körbejárunk:

- az egészség érték
- az egészség a szomatikus, a pszichés és a szociális működések dinamikus egyensúlya
- az egészség optimalizálása a környezet optimalizálásával valósulhat meg
- az életmód komplex fogalom
- emberi jogok
- biológiai és társadalmi sokféleség
- toleráns viselkedés

A környezeti nevelés elveire épülő nevelést a KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM részletesen tárgyalja (a pedagógiai program 2. számú melléklete).

Az egészségnevelés alapelveire épülő nevelést az egészségfejlesztési program tartalmazza (a pedagógiai program 1. számú melléklete).

22. Tantárgyi helyi tantervek

A helyi tanterv részeként a tantárgyi helyi tanterveket a gimnáziumi honlapon elektronikusan tesszük elérhetővé.

Szekszárd, 2018. június 29.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3. kötet

**AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA
HELYI TANTERVE**

**SZEKSZÁRDI I. BÉLA
GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

2017

Tartalom

1	A VÁLASZTOTT KERETTANTERV MEGNEVEZÉSE.....	4
2	A VÁLASZTOTT KERETTANTERV ÁLTAL MEGHATÁROZOTT KÖTELEZŐ ÉS KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK MEGNEVEZÉSE, ÓRASZÁMA AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN.....	5
2.1	AZ ALSÓ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI (2013. 09.01-TŐL AZ 1. OSZTÁLYTÓL)	5
*	A KÉT NYELV KÖZÜL EGY KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ.....	5
2.2	AZ ALSÓ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI (2017. 09.01-TŐL AZ 1. OSZTÁLYTÓL FELMENŐ RENDSZERBEN)	6
*	A KÉT NYELV KÖZÜL EGY KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ.....	6
2.3	A FELSŐ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI (2013. 09.01-TŐL AZ 5. OSZTÁLYTÓL)	7
2.4	2.4 A FELSŐ TAGOZATBAN TANÍTOTT TANTÁRGYAK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI (2017. 09.01-TŐL AZ 5. OSZTÁLYTÓL FELMENŐ RENDSZERBEN)	8
*	A KÉT NYELV KÖZÜL EGY KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ.....	8
3.	A SZABADON TERVEZHETŐ ÓRAKERET TERHÉRE MEGVALÓSÍTOTT KÖTELEZŐEN VÁLASZTANDÓ, SZABADON VÁLASZTHATÓ FOGLALKOZÁSOK ÉVFOLYAMOK SZERINT	9
3	A VÁLASZTHATÓ TANTÁRGYAK, FOGLALKOZÁSOK, EZEK ESETÉBEN A PEDAGÓGUSVÁLASZTÁS SZABÁLYA.....	10
4	A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	10
4.1	CSOPORTBONTÁS.....	10
4.2	EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI	10
4.3	AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK KERETÉBEN MEGVALÓSÍTOTT SAJÁTOS TEVÉKENYSÉGI FORMÁK.....	10
5	AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANULMÁNYI SEGÉDLETEK ÉS TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	12
6	A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSÁNAK RÉSZLETES SZABÁLYAI	13
6.1	AZ ALSÓ TAGOZAT PEDAGÓGIAI FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSA	13
6.2	FEJLESZTÉSI TERÜLETEK – NEVELÉSI CÉLOK	13
6.3	KULCSKOMPETENCIÁK, KOMPETENCIAFEJLESZTÉS.....	15
7	A FELSŐ TAGOZAT PEDAGÓGIAI FELADATAINAK MEGVALÓSÍTÁSA.....	16
7.1	FEJLESZTÉSI TERÜLETEK – NEVELÉSI CÉLOK	17
7.2	KULCSKOMPETENCIÁK, KOMPETENCIAFEJLESZTÉS.....	19
7.3	EGYSÉGSÉG ÉS DIFFERENCIÁLÁS.....	21
7.4	AZ EGYSÉGES OKTATÁS ÉS A DIFFERENCIÁLT TANÍTÁS-TANULÁS MEGVALÓSULÁSÁNAK ÉRDEKÉBEN A KÖVETKEZŐ KIEMELT FELADATOK, SZEMPONTOK MENTÉN VÉGEZZÜK NAPI OKTATÁSI-NEVELÉSI TEENDŐINKET:	22
7.5	AZ EREDMÉNYES TANULÁS TÁMOGATÁSÁNAK, SEGÍTÉSÉNEK FELADATA	22
8	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA, A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE.....	23
8.1	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA	23
8.2	A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK MÉRÉSE	24
9	A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK ÍRÁSBAN, SZÓBAN VAGY GYAKORLATBAN TÖRTÉNŐ ELLENŐRZÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI MÓDJA, DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI	26
9.1	ELLENŐRZÉS.....	26
9.2	ÉRTÉKELÉS, MINŐSÍTÉS.....	26
9.3	AZ ÉRTÉKELÉS ÉS MINŐSÍTÉS AZ ALSÓ TAGOZAT 1. ÉVFOLYAMÁN ÉS A 2. ÉVFOLYAM FÉLÉVÉIG..... <i>Az értékelés és minősítés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig.....</i>	29 30
9.4	ÉRTÉKELÉS ÉS MINŐSÍTÉS A 2. ÉVFOLYAM ÉV VÉGÉTŐL A 8. ÉVFOLYAM ÉV VÉGÉIG	30
	<i>A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai</i>	31

9.5	A TANULÓ TANULMÁNYI MUNKÁJÁNAK DIAGNOSZTIKUS, SZUMMATÍV, FEJLESZTŐ FORMÁI	32
10	A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ, A TANULÓ MAGATARTÁSÁNAK, SZORGALMÁNAK ÉRTÉKELÉSÉHEZ, MINŐSÍTÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓ ELVEK	32
10.1	A TANULÓ JUTALMAZÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ ELVEK	32
11	A TANULÓK MAGATARTÁSA ÉS SZORGALMA ÉRTÉKELÉSÉNEK ÉS MINŐSÍTÉSÉNEK ALAPELVEI, KÖVETELMÉNYEI, FORMÁI	33
12	A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI.....	37
13	AZ ISKOLAVÁLTÁS, A TANULÓ ÁTVÉTELÉNEK SZABÁLYAI	38
14	A NEMZETISÉGHEZ NEM TARTOZÓ TANULÓK RÉSZÉRE A TELEPÜLÉSEN ÉLŐ NEMZETISÉG KULTÚRÁJÁNAK MEGISMERÉSÉT SZOLGÁLÓ TANANYAG	38
15	A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	38
16	GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATOK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN	40
17	AZ EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	41
18	A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK FOGYATÉKOSSÁGÁHOZ ÉS TÍPUSÁHOZ IGAZODÓ FEJLESZTŐ PROGRAM	42
19	SAJÁTOS PEDAGÓGIAI MÓDSZEREK: PROJEKTOKTATÁS.....	44
20	AZ ISKOLAI ÍRÁSBELI, SZÓBELI, GYAKORLATI BESZÁMOLTATÁSOK, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK RENDJE	44
4.	AZ OTTHONI, NAPKÖZIS, TANULÓSZOBAI FELKÉSZÜLÉSHEZ ELŐÍRT ÍRÁSBELI ÉS SZÓBELI FELADATOK ELVEI ÉS KORLÁTAI	45
21	TANTÁRGYI HELYI TANTERVEK	47

A Pedagógiai Program Általános Iskola Helyi Tantervének kiadmányozása:

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolája

Telephely: 7056 Szedres, Arany János u. 1.

Iktatószám: 1023-ÁI/2017.

Ügyintéző: Porkoláb Tiborné

Ügyintézés helye, ideje: 7056 Szedres, Arany János u. 1. 2017. augusztus 31.

Az irat aláírójának neve, beosztása: Hajós Éva igazgató, Porkoláb Tiborné tagintézmény-vezető

Az általános iskola körbélyegzőjének lenyomata:

1 A választott kerettanterv megnevezése

A 2012/13. tanévben általános iskolánk elkészítette helyi tantervét az 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendeletben kiadott kerettantervek alapján, azaz az általános iskola 2013. szeptember 1-től ezt a kerettantervet alkalmazza az első és az ötödik évfolyamtól felmenő rendszerben..

A 7/2014. (I.17) Kormányrendeletnek megfelelően 2014. március 31-ig felülvizsgáltuk pedagógiai programunkat, ebben az általános iskolai helyi tantervet.

A 2014/15. tanévben e felülvizsgált pedagógiai program (helyi tanterv) szerint kezdtük meg a nevelő-oktatómunkát. 2015. augusztus 31-ig felülvizsgáltuk a helyi tantervet, jelen helyi tanterv ennek a felülvizsgálatnak az eredménye.

2016-ban a 20/2012. EMMI rendelet 182/B.§ (10). „Az iskola a tanügyi dokumentumaiban az 'Etika/Hit- és erkölcsstan' megnevezést használja.” bekezdésének hatályba lépésével jogszabályból eredő technikai jellegű módosítást végeztünk, amely során az általános iskola helyi tantervében az óratervben a tantárgy neve átvezetésre került.

A választott kerettantervet az alábbi módon igazítjuk nevelési-oktatási céljainkhoz, feladatainkhoz:

Idegen nyelvként a német és angol idegen nyelveket tanítjuk, az 1. évfolyammal kezdődően.

A mindennapos testnevelés megvalósítását minden évfolyamon heti 5 tanórában valósítjuk meg.

A felső tagozaton a kerettantervek közül az A változatot alkalmazzuk magyar nyelv, irodalom, biológia, fizika, kémia, ének-zene tantárgyakból.

A kerettanterv által meghatározott kötelező órakeret és a tanulók számára előírt kötelező órakeret közötti, szabadon tervezhető órakeretet az idegen nyelvek, magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret, informatika tantárgyak tanítására fordítjuk.

Mindezeknek megfelelően az iskola helyi óraterve az alábbi:

2 A választott kerettanterv által meghatározott kötelező és kötelezően választandó tanórai foglalkozások megnevezése, óraszám az általános iskolában

2.1 Az alsó tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámjai (2013. 09.01-től az 1 osztálytól)

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként							
Kötelező tanítási órák tantárgyai								
	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	7	252	7	252	7	252	7	252
angol/német*	2	72	2	72	2	72	3	108
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144
Etika/hit- és erkölcsstan	1	36	1	36	1	36	1	36
Környezetismeret	1	36	1	36	1	36	2	72
Ének-zene	2	72	2	72	2	72	2	72
Vizuális kultúra	2	72	2	72	2	72	2	72
Technika, életvitel és gyakorlat	1	36	1	36	1	36	1	36
Testnevelés és sport	5	180	5	180	5	180	5	180
Kötelező tanítási órák összesen	25	900	25	900	25	900	27	972
Nem kötelező (választható)								
	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	1	36	1	36			1	36
Matematika	1	36	1	36	1	36	1	36
Környezetismeret					1	36		
A tanuló által felvehető max. heti óraszám iskolánkban	27		27		27		29	

* A két nyelv közül egy kötelezően választandó

**2.2 Az alsó tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai
(2017. 09.01-től az 1 osztálytól felmenő rendszerben)**

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként							
Kötelező tanítási órák tantárgyai								
	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar irodalom	4	144	4	144	4,5	162	5	180
Magyar nyelv	3	108	3	108	2,5	90	2	72
angol/német*	2	72	2	72	2	72	3	108
Matematika	4	144	4	144	4	144	4	144
Etika/hit- és erkölcsstan	1	36	1	36	1	36	1	36
Környezetismeret	1	36	1	36	1	36	2	72
Ének-zene	2	72	2	72	2	72	2	72
Vizuális kultúra	2	72	2	72	2	72	2	72
Technika, életvitel és gyakorlat	1	36	1	36	1	36	1	36
Testnevelés és sport	5	180	5	180	5	180	5	180
Kötelező tanítási órák összesen	25	900	25	900	25	900	27	972
Nem kötelező (választható)								
	1. évf.		2. évf.		3. évf.		4. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar irodalom/Magyar nyelv	1	36	1	36	1	36	1	36
Matematika	1	36	1	36	1	36	1	36
A tanuló által felvehető max. heti óraszám iskolánkban	27		27		27		29	

* A két nyelv közül egy kötelezően választandó

**2.3 A felső tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai
(2013. 09.01-től az 5. osztálytól)**

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként							
Kötelező tanítási órák tantárgyai								
	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	4	144	4	144	4	144	4	144
angol / német	4	144	4	144	3/ 2 második id.ny.	108/ 72	3/ 2 másodi k id.ny.	108/ 72
Matematika	4	144 (+36)	4	144	3	108 (+36)	4	144 (+36)
Etika/hit- és erkölcsan	1	36	1	36	1	36	1	36
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	72	2	72	2	72	2	72
Természetismeret	2	72	3	108				
Fizika					2	72	1	36
Kémia					1	36	2	72
Biológia-egészségtan					2	72	1	36
Földrajz					1	36	2	72
Ének-zene	1	36	1	36	1	36	1	36
Hon- és népismeret	1	36						
Vizuális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36
Informatika	1	36	1	36	1	36	1	36
Technika, életvitel és gyakorlat	1	36	1	36	1	36		
Testnevelés és sport	5	180	5	180	5	180	5	180
Osztályfőnöki	1	36	1	36	1	36	1	36
Kötelező tanítási órák összesen	28	1044	28	1008	31	1082	31	1082
Nem kötelező (választható)								
	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar nyelv és irodalom	1	36	1	36	1	36	1	36
Matematika	1	36	1	36	1	36	1	36
Informatika			1	36	1	36	1	36
A tanuló által felvehető max heti óraszám iskolánkban	30		31		34		34	

**2.4 2.4 A felső tagozatban tanított tantárgyak és azok óraszámai
(2017. 09.01-től az 5. osztálytól felmenő rendszerben)**

Tantárgyak	Heti óraszámok évfolyamonként							
Kötelező tanítási órák tantárgyai								
	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar irodalom	2	72	2	72	2	72	2	72
Magyar nyelv	2	72	2	72	2	72	2	72
angol / német	4	144	4	144	3/ 2 második id.ny.	108/ 72	3/ 2 másodi k id.ny.	108/ 72
Matematika	4	144 (+36)	4	144	3	108 (+36)	4	144 (+36)
Etika/hit- és erkölcsan	1	36	1	36	1	36	1	36
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	2	72	2	72	2	72	2	72
Természetismeret	2	72	3	108				
Fizika					2	72	1	36
Kémia					1	36	2	72
Biológia-egészségtan					2	72	1	36
Földrajz					1	36	2	72
Ének-zene	1	36	1	36	1	36	1	36
Hon- és népismeret	1	36						
Vizuális kultúra	1	36	1	36	1	36	1	36
Informatika	1	36	1	36	1	36	1	36
Technika, életvitel és gyakorlat	1	36	1	36	1	36		
Testnevelés és sport	5	180	5	180	5	180	5	180
Osztályfőnöki	1	36	1	36	1	36	1	36
Kötelező tanítási órák összesen	28	1044	28	1008	31	1082	31	1082
Nem kötelező (választható)								
	5. évf.		6. évf.		7. évf.		8. évf.	
	heti	éves	heti	éves	heti	éves	heti	éves
Magyar irodalom/Magyar nyelv	1	36	1	36	1	36	1	36
Matematika	1	36	1	36	1	36	1	36
Informatika			1	36	1	36	1	36
A tanuló által felvehető max heti óraszám iskolánkban	30		31		34		34	

* A két nyelv közül egy kötelezően választandó

3. A szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósított kötelezően választandó, szabadon választható foglalkozások évfolyamok szerint

A kerettanterv tartalmazza a tantárgyi tanterveket, amelyek két évre szólnak, ezeket a tematikus egységeket tanévekre lebontva építettük be a tantárgyi tantervekbe továbbá a szabadon felhasználható 10% időkeret tananyag tartalmait is meghatározták a tanítók és a tanárok a tantervekben. A szabadon tervezhető órakeret terhére megvalósított kötelezően választandó, szabadon választható foglalkozásainak óraszámának részletezése:

1. évfolyam:
 - kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 2 óra
 - szabadon választható kereteken belül magyar nyelv és irodalom vagy matematika heti 1 óra
2. évfolyam
 - kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 2 óra
 - szabadon választható kereteken belül magyar nyelv és irodalom vagy matematika heti 1 óra
3. évfolyam
 - kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 2 óra, magyar nyelv és irodalom heti 1 óra
 - szabadon választható kereteken belül környezetismeret vagy matematika heti 1 óra
4. évfolyam
 - kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 1 óra, környezetismeret heti 1 óra, magyar nyelv és irodalom heti 1 óra
 - szabadon választható kereteken belül magyar nyelv és irodalom vagy matematika heti 1 óra
5. évfolyam
 - kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 1 óra, informatika heti 1 óra
 - szabadon választható kereteken belül magyar nyelv és irodalom vagy matematika heti 1 óra
6. évfolyam:
 - kötelezően választandó: idegen nyelvek közül német vagy angol heti 1 óra, matematika heti 1 óra, természetismeret heti 1 óra
 - szabadon választható kereteken belül: magyar nyelv és irodalom, matematika vagy informatika heti 1 óra
7. évfolyam
 - kötelezően választandó: második idegen nyelvként német vagy angol heti 2 óra, magyar nyelv és irodalom heti 1 óra
 - szabadon választható kereteken belül: magyar nyelv és irodalom, matematika vagy informatika heti 1 óra
8. évfolyam
 - kötelezően választandó: második idegen nyelvként német vagy angol heti 2 óra, matematika heti 1 óra
 - szabadon választható kereteken belül: magyar nyelv és irodalom, matematika vagy informatika heti 1 óra

3 A választható tantárgyak, foglalkozások, ezek esetében a pedagógusválasztás szabálya

Az alsó tagozat számára felajánlott választható órákat a kisgyermeki személyiséghez és motivációs bázishoz igazodva az osztályt tanító pedagógusok tanítják első sorban, de ha tantárgyfelosztás óraszámai megengedik, akkor más osztályt tanító szakos pedagógusa is választhatóvá válhat. A felső tagozatban a szakos ellátottságnak megfelelően alakulnak a pedagógus választhatóság szabályai.

4 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

4.1 Csoportbontás

Az általános iskola a 2011. évi CXC Nemzeti Köznevelési törvény által meghatározott gyermekek heti finanszírozott keretein belül megszervezi azokat az egyéb foglalkozásokat, amelyek a kitűzött nevelési-oktatási célok megvalósítását elősegíti. Csoportbontások a nyelvoktatás során jelennek meg, amikor a két idegen nyelvet egy osztály tanulói megosztva tanulják, itt is az előírt finanszírozott kereteken belül maradva.

4.2 Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

- Az iskolai sportkör működésére alsó és felső tagozat számára 2 órát tervezünk.
- Az egyéb foglalkozások megtervezését a tantárgyfelosztásban szereplő kötelező, kötelezően választandó, szabadon választható tárgyak és a csoportalakítás óraterheinek kiszámítása után fennmaradó óraszámra tervezzük meg, amelyen belül csoportos, egyéni ill. kiscsoportos tehetséggondozás, fejlesztő, felzárkóztatás, tanulási nehézséggel rendelkezők fejlesztő foglalkozásai, sajátos nevelési igényű tanulók egyéni fejlesztései találhatóak. Törekszünk arra, hogy tanítóinknak, tanárainknak – ha heti óraszámuk lehetővé teszi - legyen un. egyéb foglalkozásuk.

4.3 Az egyéb foglalkozások keretében megvalósított sajátos tevékenységi formák

A tanórán kívüli egyéb foglalkozások jelentős szerepet töltenek be a tanulók és az általános iskola életében. Folyamatosan alakultak ki, és szerepük az évek folyamán vált egyre fontosabbá. Feladatuk az általános iskola és a község életének színesebbé tétele, a diákok személyiségének, kreativitásának fejlesztése mellett a sokoldalú, nyitott, dinamikus iskola működtetése..

Sajátos, hagyományos tevékenységi formáink közé tartoznak a következők:

1. diákszínpad
2. iskolai énekkar és citerazenekar
3. iskolai sportkör, tábor
4. versenyek
5. Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

A diákszínpad

Céljai:

- a tanulók önkifejezési képességének formálása
- tehetséges diákjaink kibontakozási lehetőségeinek biztosítása
- ismerkedés a színházak belső életével, munkájával.
- az iskolai és községi események, megemlékezések számára műsor biztosítása
- az iskola kulturális programkínálatának bővítése
- a tanulók alapképességeinek fejlesztése
- a vers és szövegmondás elméleti ismereteinek tudatosítása
- a diákszínpadi játéktípusok megismerése
- ismerkedés a magyar színjátszás történetével.

Feladatai:

- fellépések vállalása az iskola és a község kulturális rendezvényein

Művészeti csoportok: iskolai énekkar, citerazenekar, rajz és vizuális kultúra csoportok

Az iskola kulturális és művészeti nevelésének speciális csoportjai. Művészeti csoportok, amelyek rendszeres tevékenységével sokrétű oktatási és nevelési célokat valósít meg.

Céljai:

- az iskolai és iskolán kívüli rendezvények, ünnepségek méltó megünneplése, azok színvonalának emelése
- az ifjúság zenei műveltségének elmélyítése
- lehetőséget biztosítani az aktív zenélésre
- szereplési lehetőségek kihasználása
- az iskola képviselte községi és megyei rendezvényeken

Feladatai:

- versenyeken való részvétel
- fellépés a községi rendezvényeken
- fellépés az iskolai rendezvényeken

Iskolai sportkör, tábor

Célkitűzései:

- az egészséges életmódra nevelés
- sportolási lehetőséget biztosítani a mozogni vágyó diákoknak
- szervezett, egészséges programot biztosítani a téli és nyári szünidőre (pályázati támogatásokból megvalósuló programok)
- diákolimpiákon való állandó részvétel
- felvételiző diákok felkészítése
- minél több diákot bevonni a sportmozgalmakba.

Feladatai:

- eredményes szereplés a különböző versenyeken
- téli - nyári (havas, vizes, egyéb sport) táborok szervezése
- kiemelkedő sportolók menedzselése
- kapcsolattartás a város többi intézményével.

Versenyek

A tehetséggondozás speciális területe A versenyekre történő felkészítés a szervezett egyéb foglalkozások keretében zajlik. Tehetséges tanulóinkat házi versenyekre, megyei, országos versenyekre készítjük fel.

Céljai:

- tehetségek felismerése, felkarolása
- gondolkodás- és kreativitásfejlesztés, szociális készségek fejlesztése

Feladatai:

- tehetséges tanulók fejlesztése, sokszínű érdeklődésük elmélyítése

- általános iskola képviselete

Részben/egészben iskolai helyszínen kívüli egyéb foglalkozások

Céljai: A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, a tanítási órák keretében meg nem valósítható foglalkozások a tanítási órák és az iskolai nevelés szerves kiegészítése, a nélkülözhetetlen nevelési elemek biztosítása.

Feladatai:

- környezeti nevelést célzó gyakorlati jellegű foglalkozások
- sportrendezvények nevelő jellegű lebonyolítása
- projektoktatási programok a pedagógiai program előírásainak megvalósítására
- állampolgári ismeretek elsajátítását és gyakoroltatását célzó tevékenység.

A tanulmányi kirándulás megszervezése iskolánk hagyományrendszerének lényeges eleme. Erre szervezett módon évfolyamonként a *továbbiakban is lehetőséget biztosítunk*, de *a tanulmányi kirándulás nem része pedagógiai programunknak*, mert az ehhez szükséges finanszírozási feltételeket költségvetési forrásból nem tudjuk biztosítani. A tanulmányi kirándulás tehát iskolánkban nem kötelező program. Amennyiben a kirándulást tanítási napokon bonyolítjuk le, az azon részt nem vevő tanulók számára biztosítjuk a szervezett iskolai foglalkozásokat.

5 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A tankönyvrendelés folyamata az általános iskolában:

A tankönyvjegyzék hivatalos listájának elektronikus megjelenése után a tankönyvfelelős koordinálásával a pedagógusok kiválasztják az alkalmazni kívánt, ill. a lehetséges tankönyveket, tanulmányi segédleteket, segédeszközöket és javaslatot tesznek a tankönyvjegyzékben szereplő könyv tartós tankönyvként való megrendelésére.

A tankönyvfelelős elkészíti a könyvtárból a felkészítés idejére kölcsönözhető tankönyvek jegyzékét, melyet a nevelőtestület számára a rendelés összeállíthatósága érdekében közrebocsát. A tankönyvfelelős az elektronikus felületen elkészíti az osztályonkénti tankönyvrendelést, tankönyvrendelés módosítását a pótrendelést szem előtt tartva a rászorultsági szempontokat, igényeket. A tankönyvek megrendelésénél figyelembe kell venni, hogy azokat tartós tankönyvként négy évig kell használni, újabb megrendelés csak a tanulólétszám növekedése esetén lehetséges (kivéve munkatankönyvek, munkafüzetek).

A tankönyvrendelés határidejéről, a módosítás lehetőségéről a jogszabály rendelkezik. A jogszabályokban előírtak szerint biztosítjuk a kedvezményekre jogosult tanulók részére a tankönyvtámogatást. A szülőket tájékoztatjuk a kölcsönözhető tankönyvekről, illetve arról, hogy milyen feltételek mellett kaphatnak ingyenesen tankönyvet, illetve támogatást a tanulók (szüleik) a tankönyvek megvásárlásához.

Pedagógusaink olyan tankönyvet választhatnak, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendjének megfelel.

A sajátos nevelési igényű tanulók számára az iskola a tanulók képességeihez mérten biztosítja azoknak a speciális tankönyveknek a megrendelését, amelyek fejlődésüket előmozdítja.

Tanesszközök:

A tankönyveken túl néhány tárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. rajzfelszerelés, tornafelszerelés, stb.)

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói tanesszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe a tanesszközök kiválasztásánál:

- feleljen meg a helyi tantervnek
- elégítse ki a didaktikai követelményeket
- alkalmazkodjon a korosztály intellektuális fejlettségi szintjéhez
- lehetőleg több éven keresztül legyen használható
- ára ne legyen túl magas
- törekszünk a stabilitásra, csak akkor választunk más tanesszközt, ha az oktatást lényegesen javítja.

A kötelezően előírt tanesszközökről, a megrendelni kívánt tankönyvekről az iskola tájékoztatja a szülőket. A tanesszközök és tanulmányi segédletek kiválasztásában az intézmény és a szülők lehetőségeit figyelembe veszi az általános iskola.

A következő tanévben szükséges tanesszközökről a bizonyítvány kiosztásakor írásban tájékoztatjuk a szülőket.

6 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

6.1 Az alsó tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés, valamint a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapkészségeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát. Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. A tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoporthoz, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit figyelembe veszi.

6.2 Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodása terén eléri, hogy a hozzá közelálló elvárásainak megfelelően él, képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. Képes felismerni, hogy a gyerek, testvér, barát szerep betöltője hogyan viselkedjen, de adott esetben képes a szabályok újraértelmezésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismereteket szerez lakóhelye és környékének népi hagyományairól és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumairól. Ismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: Ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismeri az ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezek időpontját, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben (népi hagyományok felelevenítése, eljátszása, ünnepi díszítések készítése).

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló el tudja magát helyezni adott közösségben, felismeri a valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Képes a kooperációra, megérti a szabályok fontosságát. Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló képes az együttműködésre, az empátiára, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást. A közös tevékenységek révén ismereteket szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Azonosítja a saját és mások alapvető érzelmeit, illetve kifejezi a problémáit. Életkorának megfelelő szinten ismeri a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezik az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismeri és betartja az illemszabályokat. Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Megtanulja a családi szerepekhez kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében. A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására. Képes kifejezni a betegség és az egészség mint állapot közötti különbséget. Képes egyes betegségtünetek megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal stressz- és feszültségoldó technikákat, képes légzőgyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok önálló elvégzésére. A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló ismeri és betartja a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle színterein. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érzékenyvé válik környezete állapota iránt. Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Képes saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni,

amelyek annak minőségét javítják. Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Késztetés alakul ki benne környezete értékeinek megőrzésére

Pályaorientáció

A tanuló megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Képes mindennapi fogyasztási cikkeket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére. Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába. Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban törtétek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

A tanulás tanítása

A tanuló tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába beépül a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra. Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanulásnak és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

6.3 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló törekszik a mások számára érthető és kifejező beszédre. Figyelemmel tud követni szóbeli történetmondást, magyarázatot. Fel tudja idézni, el tudja mondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát. Részt vesz a beszélgetésben és vitában, meg tud fogalmazni saját véleményét. Egyéni sajátosságainak megfelelően képes szövegek értő olvasására, illetve fokozatosan kialakul a kézírása. Megismeri és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Ismer és alkalmaz néhány alapvető helyesírási szabályt. Képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanulóban felébred a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés. Felfedezi, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására. Egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval próbálkozik. Idegen nyelvi tevékenységei a korosztályának megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes érzékelni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, képes a térben és a síkban tájékozódni. Gyakorlati tapasztalatait felhasználva felfedezi a mennyiségek közötti kapcsolatokat, képes ezen tapasztalatok megfogalmazására. El tud végezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni. Képes a megtanult matematikai algoritmusok felidézésére és használatára gyakorlati tevékenységek során. Tud fejben számolni 100-as számkörben. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.

Természettudományos és technikai kompetencia

Kialakul a tanuló érdeklődése a szűkebb környezet jelenségeinek, folyamatainak megismerése iránt. Képessé válik a természeti világ alapvető jelenségeinek felismerésére, egyszerű törvényszerűségekre

meglátására. Képes arra, hogy egyszerű megfigyeléseket, kísérleteket végezzen el pontos utasítások alapján. Tud egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni. Konkrét példákban felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, a káros következményeket. Felismeri a közvetlen környezet védelmének fontosságát, és törekszik a helyes magatartásminták követésére.

Digitális kompetencia

Kialakul és fejlődik a tanulóban az IKT-eszközök használata iránti érdeklődés. Képesé válik az IKT-eszközök irányított használatára (pl képek, információk keresésére, rövid szöveg létrehozására, továbbítására).

Szociális és állampolgári kompetencia

Kialakul a tanulóban a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tud irányítással együttműködni velük. Nyitott társai megismerésére, igyekszik megérteni őket. Elfogadja a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait. Megjelenik az egyre távoluló környezet megismerése iránti igénye, amely hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához való kötődés kialakulásához.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló motivált a kitűzött célok elérésében, vállalja az ezeket elősegítő feladatokat (pl. háziállatok, növények ápolása). Felismeri és megérti, hogy a feladatok megoldásához többféle út is vezethet, egyszerű élethelyzetekben képes ezeket segítséggel megtervezni. Megérti, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, belátja mulasztásai közvetlen következményeit, képes előre látni cselekedetei egyes kockázatait.

Eszztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanulóban fejlődik az emocionális érzékenysége. Képes versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzékét és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra, ritmikus és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Tanári segítséggel képes csoportos improvizációval kapcsolatos élmények szóbeli megfogalmazására, történetek, versek, átélt, elképzelt vagy hallott események zenei, vizuális vagy dramatikus megjelenítésére.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló a korosztályának megfelelő szinten képes önállóan írni, olvasni, számolni. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Egyre gyakorlottabb figyelme összpontosításában. Tanári segítséggel képes saját tanulását megszervezni, segítséggel képes csoportmunkában aktívan részt venni, a sok pozitív visszajelzés hatására ezt egyre magabiztosabban teszi. Segítséggel felismeri szükségleteit, gyakorlatot szerez teljesítményének és képességeinek reális értékelésében. Képes kisebb segítséggel vagy anélkül házi feladatai elvégzésére.

7 A felső tagozat pedagógiai feladatainak megvalósítása

Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú,

szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarati tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

7.1 Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodásának szintje eleinte konvencionális, rendre és fegyelemre törekszik, belátja, hogy teljesíteni kell az elvállalt kötelességeket. A szabályokat minden körülmények között be kell tartani, kivéve az olyan szélsőséges eseteket, amikor azok más társadalmi kötelezettségekkel kerülnek konfliktusba. A szakasz második felében a tanuló erkölcsi gondolkodása magasabb szintre lép, belátja, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja. Tudatosul benne, hogy az emberek különböző értékeket és véleményeket vallanak, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. A tanuló megérti a normakövetés fontosságát.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait, valamint több, az ünnepkörökhöz köthető magyar hagyományt. Egyre rendszeresebben részt vesz szűkebb közösségében nemzeti hagyományaink ápolásában, megismer ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. Annak érdekében, hogy erősödjön benne saját népe és kultúrája értékeihez való kötődés, megismeri azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit és szimbólumait. Fel tud sorolni néhány, lakókörnyezetére jellemző sajátosságot, megismeri a hungarikum fogalmát. Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket tantárgyi ismereteihez is kapcsolja. Kialakul benne a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. Egyre nyitottabb más népek kultúrája iránt, ismeri, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és kisebbségek élnek. Ismerkedik egy-egy magyarországi nemzetiség, kisebbség kultúrájával. Ismeri az általa tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának egy-egy jelentős vonását. A tanulóban kialakul egy kép az európai kultúra értékeiről, és ismer ennek megőrzéséért munkálkodó intézményeket, programokat.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló törekszik a konfliktusok feloldására, alkalmazza a konfliktuskezelés demokratikus technikáit. Nyitottá válik a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Megismerkedik az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Alkalmazza a méltányosságot és az erőszakmentességet biztosító technikákat a közösségben való tevékeny részvétele során. Részt vesz olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló megfelelő szókinccsel rendelkezik érzelmi árnyalatok kifejezésére, képes dicsérni, és egyre több tulajdonságot meg tud nevezni. Megismeri az önmegfigyelés jelentőségét, vagyis cselekedetei, reakciói, viselkedése alapján véleményt tud mondani önmagáról, ismeri a stressz és stresszkezelés lényegét. Képes különbséget tenni a valódi és virtuális társas kapcsolatok természete között, be tud kapcsolódni különböző kisközösségekbe. Kialakul benne a személyiségének megfelelő humánus magatartás az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében, képes elemezni, feltárni a jóra

ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit. Több szempontból is rálát egy vitás helyzetre, konfliktusra, képes vitatkozni. Felismeri társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár). Képes felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait.

A családi életre nevelés

A tanuló képes felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat. Tisztában van a nemi szerepek biológiai funkcióival, társadalmi hagyományaival. Felismeri a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tud kérni. A szakasz végére a tanuló értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Tisztában van azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget is. Tud a pozitív és negatív családtervezés különböző lehetőségeiről, ismeri a művi terhességmegszakítás lelki és fizikai veszélyeit. A tanuló alkalmazás szinten ismeri a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló fel tudja sorolni az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát. Ismeri a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéné ápolásának módjait, majd megtanulja tudatosan ápolni személyes higiénéjét. Tudja, hogy a rendszeres testmozgás és művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, így fokozatosan kialakul az igénye ezek iránt. A tanuló (az iskola és szülei segítségével) igyekszik olyan kikapcsolódást, hobbit találni, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Ismeri az aktív pihenés fogalmát, meg tud nevezni aktív pihenési formákat. Tisztában van a feltöltődés és kikapcsolódás jelentőségével. Tudatosan figyel testi egészségére, képes szervezetének jelzéseit szavakkal is kifejezni. Ismer és alkalmaz stresszoldási technikákat, tisztában van a nem megfelelő stresszoldás következményeivel, ennek kockázataival és tudatosan kerüli ezeket. Ismeri a stressz okozta ártalmakat, a civilizációs betegségeket és ezek megelőzésének módját.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanulóban fokozatosan tudatosul, hogy társaival kölcsönösen egymásra vannak utalva. Bizonyos helyzetekben kérésre képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben ő is képes segíteni. Az iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló tapasztalatot szerezzen a fogyatékkal élőkkel való együttélésről, amelynek során felismeri a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóban kifejlődnek a környezetharmonikus, környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások, mozgósítható a környezet védelmét célzó együttes cselekvésre. Érti a mennyiségi és minőségi változás, fejlődés fogalmát, valamint, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték. Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változását elemi szinten értékelni. Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket. Képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét. Nem hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Érzékennyé válik az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit. Érti a fenntarthatóság fogalmát.

Pályaorientáció

A tanuló képes megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, és felismeri, hogy érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban. Ismeri az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tud célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Van önkritikája, képes

különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Érti a tanulás és a karriercél elérésének összefüggéseit.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló történelmi ismeretei alapján felismeri a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Ismeri az unió közös fizetési eszközét, belátja, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamatiba. Érzékeli az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében. Érzékeli, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten. Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban. Képes összehasonlítani, hogy különböző országokban milyen életszínvonalon élnek az emberek, és felismer néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

A tanulás tanítása

A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

7.2 Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló képes érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör reprodukálására. Képes ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására, különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Korosztályának megfelelő módon részt vesz az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Törekszik az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Képes rövidebb szövegek alkotására különböző szövegtípusokban és műfajokban. Képes rövidebb szövegek összegyűjtésére, rendezésére. Gyakorlott a helyesírási kézikönyvek használatában, törekszik a normakövető helyesírásra. Képes művek önálló befogadására és ennek szöveges interpretálására. Képes egyes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló felfedezi, megérti és alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédkézség és a hallott szöveg értése mellett

törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. A tanuló képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. A tanuló képessé válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló már képes felismerni a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudása és megfigyelési képességei fejlődésének köszönhetően tanári irányítás mellett, de mind önállóan hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, amelynek eredményeit értelmezni is tudja. Technikai ismereteit és kompetenciáit kezdetben még irányítással, majd egyre önállóan alkalmazza az iskolai és iskolán kívüli környezetben. Felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt káros hatásait, belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek, és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Nyitottá válik a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránt, képes környezettudatos döntések meghozatalára.

Digitális kompetencia

A tanuló mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóan képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóan képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Képes a korának megfelelő élethelyzetekben felismerni a számára kedvező lehetőségeket és élni azokkal. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel – meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében motivált és kitartó.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai, továbbá képzőművészeti elemek alkalmazásával. Alakulóban van önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív. A tanuló egyre tudatosabban kezeli a saját tanulási stratégiáit, egyre gyakorlottabb abban, hogy felismerje készségeinek erős és gyenge pontjait, és hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

7.3 Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

7.4 Az egységes oktatás és a differenciált tanítás-tanulás megvalósulásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- tudatos törekvés az érdeklődés felkeltésére, a tanulók motiválására, aktivizálására
- a pedagógiai munka éves szintű tervezési dokumentuma a tanmenet, melyben a tematikus egységekre/órákra bontás megjelenik
- a tanulócsoporthoz igazított célok meghatározásakor a tantervi előírások figyelembe-vétele, az általános pedagógiai célrendszer és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célok egységben kezelése
- tananyagegységek tárgyalását megelőzően tervezéskor a pedagógiai folyamat lényeges elemeinek figyelembe vétele: a megtanítandó tartalom, a tanulók előzetes tudása, motiváltsága, életkori sajátosságai, tantermi-infokommunikációs lehetőségeink
- a tanulói tevékenység, a tanulási folyamat szem előtt tartása: a tanulói tevékenység, önállóság, kezdeményezéseik, problémamegoldásaik, alkotóképességük előtérbe állítása;
- *együttműködő* (kooperatív) tanulás technikák és formák alkalmazása, a frontális osztálymunka kizárólagosságára épülő gyakorlat visszaszorítása;
- a tanóra céljainak megfelelő stratégiák, módszerek, taneszközök tudatos tervezése és alkalmazása
- céloknak megfelelő, logikus, követhető órafelépítés
- a tanulókhoz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben
- különleges bánásmódot igénylő tanuló számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása
- az egyéni bánásmód megvalósításának kialakítása a szaktárgyi specialitásoknak megfelelően
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók *előzetes ismereteinek*, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk ártrendezésére
- a tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségek felismerése, számukra segítség nyújtása vagy más szakembertől segítség kérése
- digitális, online eszközök célszerű használata
- a szociális tanulásban rejlő lehetőségek kihasználása
- módszertani változatosság, a szaktárgynak és a tanítási helyzetnek megfelelő módszerek, taneszközök alkalmazása
- Szükség esetén (az eredményesség érdekében) a tervek korrekciója

7.5 Az eredményes tanulás támogatásának, segítésének feladata

Az eredményes tanulás segítésének, a tanulás támogatásának érdekében a következő kiemelt feladatok, szempontok mentén végezzük napi oktatási-nevelési teendőinket:

- a tanulók szükségleteire, céljaira építő pedagógiai tevékenység,
- az érdeklődés felkeltése és fenntartása
- a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotának figyelembe vétele, ha szükséges, ennek megfelelően az előzetes tanítási tervek változtatása
- pontos, következetes fogalomhasználat

- a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségek kihasználása (szaktárgyi koncentráció)
- a tanulók más forrásokból szerzett tudásának beépítése az ismeretszerezési folyamatába
- a rendelkezésre álló tananyagok, eszközök (digitális anyagok és eszközök) ismerete, a tanítási célnak megfelelő használata
- szaktárgynak és tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszerek, taneszközök alkalmazása
- a tanulók önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására nevelése,
- az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetése.
- az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módjának kialakítása
- pozitív visszajelzésekre épülő, bizalomteli légkör kialakítása, ahol minden tanuló hibázhat, és mindenkinek lehetősége van a javításra
- a tanulás támogatása érdekében a folyamatos visszajelzések adása az órákon
- tanulást támogató környezet kialakítása és fenntartása (pl. a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával...)
- a diákok döntéshozatalba való bevonása
- a tanuló hibái, tévesztései a tanulási folyamat részei, az egyéni megértés elősegítése
- megfelelő útmutatók és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközök biztosítása a tanulók számára (pl. webes felületek működtetése, amelyeken megtalálhatók az egyes feladatokhoz tartozó útmutatók és a letölthető anyagok)
- a tananyagban rejlő lehetőségek kihasználása a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására
- a tanulók tanulási problémáinak felismerése, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget nyújtása számukra
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzésének egyéni, illetve csoportos fejlesztés alapjaként való használata, szükség esetén a tanítási gyakorlat módosítása
- az önálló ismeretszerzés, kutatás igényének kialakítása, a tanulók ösztönzése az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában, a digitális eszközök funkcionális használatában mintaadás

8 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja, a tanulók fizikai állapotának mérése

8.1 A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezi meg az iskola heti öt testnevelés óra keretében 2012. szeptember 3-tól az első és ötödik évfolyamokon felmenő rendszerben. A többi évfolyamon a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény szerinti mindennapos testmozgást kifizető rendszerben szervezi meg az iskola. A mindennapos testnevelés keretében a 2. és 5. osztályokban a tanulók úszásoktatáson vehetnek részt amennyiben a források ehhez pályázati vagy egyéb államháztartáson belüli vagy kívüli forrásból megteremthetők.

Az iskola mindennapos testnevelési órákról szóló programja a helyi lehetőségekből kiinduló, reális, fenntartható célkitűzés, mivel a program iskolánk minden tanulójának egész éven át lehetőséget ad a rendszeres mozgásra. A program figyelembe veszi a helyben felkínálható iskolán kívüli lehetőségeket is.

A mindennapos testnevelésben lehetőség van arra, hogy a tanuláshoz szükséges tulajdonságokat megerősítsük: legyen erős, kitartó, becsületes és szorgalmas, ne legyen fáradékony, bírja a tanulással járó idegi és fizikai terhelést.

Célunk:

- Tanulóinkban felkelteni a rendszeres testmozgás, az egészséges életmód iránti igényt, elsajátíttatni az ehhez szükséges elméleti és gyakorlati tudnivalókat, ismereteket.
- Tudatosítani a tanulóknál a saját szervezetük felépítésének és működésének alapfokú tudnivalóit.

A testnevelés, sport segítségével kialakítani a tanulóknál a mindennapi élethez szükséges alapvető tulajdonságokat, készségeket: akaraterő, szorgalom, kitartás, becsületesség, szabályok betartása, a társak tisztelete, segítése, a csapatmunka szerepe, az idegi és fizikai állóképesség, az egészséges önbizalom, a céltudatosság.

8.2 A tanulók fizikai állapotának mérése

Az állapotmérésről általában

Az utóbbi években kimutathatóan romlott a gyermekek és fiatalok egészségi állapota, teherbíró képessége. Az egészségtelen életmód, kevés mozgás, nem megfelelő táplálkozás következményeként egyre több a gerincbeteg, túlsúlyos gyermek. Az egészségügyi világszervezet megfogalmazása szerint: az egészség a jó testi, lelki és szociális környezet állapota. Ha megfelelő az egyensúly, - testi, lelki és szociális értelemben – annál egészségesebb az ember.

Az iskolában leginkább a testi egészség fejlesztésére van lehetőség, ezen keresztül érhetünk el megfelelőbb hatást a gyermekek lelki egészségének formálására.

Évente két alkalommal, ősszel és tavasszal gondoskodni kell a tanulók fizikai állapotának méréséről. Az általános fizikai teherbíró képességek mérése során feltérképezhetők az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok. A hiányosságok feltárása, a tanulók életmódjának ismerete kiindulási alapul szolgál mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez lehetőséget biztosít az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

A mérés céljai, várható hasznosulása

- Lehetővé teszi az egyén, a közösség, a társadalom egészének, vagy bizonyos rétegeinek egészség szempontú fizikai állapotának számszerűen is kifejezhető megbecslését, a mért adatok egészséggel összefüggő értelmezését, elemzését.
- A különbözőségek felfedezése lehetőséget ad az egyénre szabott optimális edzésintenzitás szakszerű megválasztásához.
- Biztosítja a pillanatnyi fizikai állapottal való szembesülést, a megadott követelményértékekhez viszonyítást.
- Felfedezi az esetleges hiányosságokat, ezáltal lehetővé teszi azok mielőbbi tudatos felszámolását.
- A rendszeres időszakos ellenőrzés folyamatos visszacsatolást jelent a hibák kiküszöböléséhez.
- Összehasonlítási, viszonyítási lehetőséget ad az azonos módszerrel, de pl. különböző földrajzi területen élő, tevékenykedő, különféle sportágakat űző egyének teljesítményeihez.
- Már a kisiskolás korúak körében felszínre kerülnek, kitűnnek az egyes területen elért kimagasló eredményükkel a genetikailag kiváló - testi, biológiai, fiziológiai - adottságokat öröklő sportolni vágyó fiatalok.

Összefoglalva: az egyén az általános fizikai teherbíró-képessége mérése során választ kaphat arra, hogy fizikai terhelhetősége szempontjából jelenleg hol tart, hová kell felfejleszteni magát és hogyan tegye meg az első lépéseket.

Mérés az iskolában

A Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) tesztrendszer méri, értékeli és minősíti az egészség szempontjából leglényegesebb kondicionális képességeket, amelynek célja az egészséghöz szükséges fittségi állapot elérése, megőrzése, javítása a tanulók fizikai aktivitási szintjének növelésén keresztül. A NETFIT a fizikai fittségi mérés során három tartalmi területet, azokhoz kapcsolódóan négy fittségi profilt vizsgál.

NETFIT tartalmi területei és kapcsolódó profilok		
Fittségi profil megnevezése	Fittségi tesztfeladat megnevezése	Vizsgált terület
Testösszetétel és tápláltsági profil	Testtömeg mérése	Test tömegindex
	Testmagasság mérése	
	Testzsír százalék mérése	Test zsírszázalék
Aerob fittségi profil	Állóképességi ingafutás teszt	Aerob kapacitás
Vázizomzat fittségi profil	Ütemezett hasizom teszt	Hasizomzat ereje és erő-állóképessége
	Törzsemelés teszt	Törzsfeszítő izmok ereje
	Ütemezett fekvőtámasz teszt	Felsőtest izomereje
	Kézi szorítóerő mérése	Kéz maximális szorító ereje
	Helyből távolugrás	Láb robbanékony ereje
Hajlékonysági profil	Hajlékonysági teszt	Térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

Általános vizsgálati szempontok:

- A vizsgálatot életkorra és nemre való tekintet nélkül minden olyan egészséges tanuló elvégezheti, aki az iskolai testnevelés alól nem kap teljes felmentést.
- A könnyített- és a gyógy-testnevelésre utalt tanulók általános izomerejének minősítése csak — szakorvosi véleményezés alapján — az orvos által nem tiltott motorikus próbákban elért teljesítmény alapján végezhetjük el.
- A vizsgálat megkezdése előtt a próbázónak tisztában kell lenni a vizsgálat céljával, gyakorlati hasznosságával és az elvégzendő feladatokkal.
- A vizsgálati módszert az erre a célra elkészített mérési útmutató alapján kell elvégezni.

Az általános fizikai teherbíró-képesség pontértékeinek meghatározása a táblázatok alapján történik.

1. A motorikus próbákat sportöltözetben, jól szellőző nagy teremben, tornateremben, illetve szabadtéren célszerű elvégezni.
2. Minden motorikus próba elvégzését általános és speciális bemelegítés előzze meg.
3. A motorikus próbák elvégzését az izomerő mérésére alkalmazott próbákkal kell elkezdni.

A NETIFIT teszt elvégzését, a kapott adatok értékelését a NETFIT kézikönyv (Kaj Mónika, dr. Csányi Tamás: Kézikönyv a nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt alkalmazásához, Magyar Diáksport Szövetség) és a hozzátartozó segédletek (oktatófilm, hanganyag, NETFIT mérési eszközök) alkalmazásával végzi el az általános iskola.

9 A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

9.1 Ellenőrzés

Az ellenőrzés alapelvei:

- rendszeresség, folyamatosság
- korrektség
- igényesség
- objektivitás és empátia megfelelő aránya
- a tanulói önkontroll fejlesztésének igénye.

Kíváncsiak vagyunk a szóbeli ellenőrzés részarányának növelésére. Az írásbeli számonkérés esetében ajánlott előnyben részesíteni az esszé formájú összefüggő megnyilatkozásokat.

Folyamatellenőrzés keretében az országos mérés, értékelés a tanulók szövegértési és a matematikai eszköztudásbeli fejlődése a hatodik és nyolcadik évfolyamokon, angol és német nyelvet első idegen nyelvként tanulók körében a tanulók idegen nyelvi szövegértési készségeinek fejlődése a hatodik és nyolcadik évfolyamokon valamint a tanuló eltérő ütemű fejlődéséből, fejlesztési szükségleteiből fakadó egyéni hátrányok csökkentése, az alapkészségek sikeres megalapozása és kibontakoztatása érdekében a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló méréseket hajtjuk végre.

A folyamatmérés eredményei nem lehetnek a diákok minősítésének az eszközei.

Az ellenőrzés módszerei:

- szóbeli feleltetés
- házi feladat, füzetvezetés ellenőrzése

Írásbeli számonkérési formák:

- írásbeli felelet
- beadandó, nagyobb elmélyülést igénylő házi dolgozat
- röpdolgozat (bejelentés nélkül, aznapi házi feladatból)
- dolgozat, feladatlap, teszt (előző órán bejelentett, kisebb anyagrészből)
- témazáró dolgozat (legalább egy héttel korábban bejelentett, összefoglalással előkészített, teljes témakört felölelő).

A tanuló produktumának ellenőrzése:

- valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva rajz, ének, technika, számítástechnika és testnevelés tantárgyból.
- IKT eszközök alkalmazása

Az ellenőrzés funkciói:

Az ellenőrzés feladata, hogy adatokat, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységekről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről. Folyamatos munkára készíti a tanulókat, folyamatos visszajelzést ad a tanárnak az egyes tanulók, illetve az egész csoport adott anyagrészből elért tudásszintjéből, a tanulók reális önértékelésének, reális pályaválasztáshoz vezető út megtalálásának eszköze.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatóak. Ehhez kapcsolódik az értékelés, amely az ellenőrzés eredményeinek elemzését jelenti.

9.2 Értékelés, minősítés

Az értékelés, minősítés alapelvei

Nevelő és oktató munkánk egyik fontos feladata a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzése és értékelése.

Az elvárható szintnek, képzési területeknek, tananyaggal kapcsolatos követelményeknek megfelelően a tantárgyi értékelési szempontokat is megfogalmazzuk.

Minden tantárgy esetén témakörönként vagy egy-egy fontosabb képesség alapján értékeljük a tanulókat. Az értékelés során a tanuló fejlődését emeljük ki. Felhívjuk a figyelmet a fejlesztésre váró területekre, a hiányok pótlására. Javaslatot teszünk a fejlesztés módjára. Az értékelésben részt vesznek a tanulók is.

Ha a tanuló a „felzárkóztatásra szorul” minősítést kapja, a szülő bevonásával az osztályfőnök és a szaktanár minősíti a tanuló teljesítményét, megkeresik a tanuló haladását akadályozó tényezőket.

Az előírt követelmények teljesítését az egyes tantárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája, vagy gyakorlati tevékenysége alapján értékeljük.

Az elméleti tantárgyak, magyar nyelv és irodalom, matematika, környezetismeret ellenőrzésénél szemlőtt kell tartani, hogy az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írjanak.

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végezzük, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményeihez, emellett figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés, minősítés óta. A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni. Ha egy tantárgy oktatása egy tanítási cikluson belül csak egy órában történik, akkor kéthavonta kell legalább egy érdemjeggyel értékelni a tanulókat. Az érdemjegyekről a szülőt, a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató könyvön keresztül.

A tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végezzük, hogy a teljesítményük hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez, emellett figyelembe vesszük azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

Számon kérni csak olyan ismeretet szabad, amelyet megtanítottunk, illetve amelyhez a tanuló tanára vezetésével (irányításával) hozzájutott. A számonkérésnek mindig a tanuló tudására (és nem tudásának hiányosságaira) kell irányulnia. A hiányosságok feltárásának célja a további ismeretszerzés, illetve a hiányosságok pótlásának segítése. Lehetőséget kell adni a tanulónak a számonkérés során feltárt hiányosságok pótlására, hibák kijavítására. A tanuló teljesítményét mindenkor korrekt módon, az elvárás – képesség - teljesítmény egységében kell értékelni.

Az értékelés és minősítés során arra kell törekedni, hogy az érdemjegy vagy a szóveges minősítés mindenkor a tanuló teljesítményét tükrözze (és ne az osztályban, csoportban kialakult tudásbeli rangsorban elfoglalt helyét). A tanulói teljesítmény értékelésekor a pozitív motiváció, a képességeknek a megerősítés útján történő fejlesztése az irányadó elv.

A tanulót befolyásoló tényezők fejlettségének minősítési szempontjai első évfolyamon félévkor és év végén:

Figyelem:

- megfigyelőképesség
- figyelem tartóssága, terjedelme

Gondolkodás:

- a tananyag megértése
- összefüggések felismerése, alkalmazása
- probléma-megoldási képességének fejlettsége
- azonosító, megkülönböztető képesség

Emlékezet

- bevésés, megtartás, felidézés
- mozgási emlékezet fejlettsége
- vizuális emlékezet fejlettsége
- verbális emlékezet fejlettsége

- testséma, térorientáció.

A tanulási technikák fejlettségének, szintjeinek értékelési szempontjai első évfolyamon félévkor és év végén:

- feladatmegoldásban nyújtott segítség igénylése
- munkatempó
- taneszközök használata
- önellenőrzés

Az értékelés, minősítés módszerei:

- folyamatos

A folyamatos értékelés funkciója, hogy visszajelzést a diáknak a zökkenőmentes továbbhaladás érdekében valamint jelzés a szülőknek a diák adott tantárgybeli előmeneteléről.

A folyamatos értékelés fajtái:

- órai értékelés (szóban az órai munka, az aktivitás visszajelzésére, IKT tudás tesztek))
- szóbeli felelet értékelése
- gyakorlati, illetve manuális tevékenység értékelése osztályzattal és szóban (készsgtárgyakon belüli teljesítmény értékelése)
- írásos értékelés (írásbeli munka minősítésére: osztályzat – hozzáfűzött megjegyzések, tanácsok)
- szülőknek üzenőfüzet vagy ellenőrző útján küldött jelzés a feltűnően gyenge, vagy a kiemelkedő teljesítményért.

Az érdemjegyekről a szülőt a tárgyat tanító nevelő értesíti a tájékoztató füzetben keresztül. A bejegyzéseket az osztályfőnök 2 havonta ellenőrzi, az elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény (pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik a nevelők:

Alsó tagozaton:

- 0-40 % - elégtelen (1)
- 41-55 % - elégséges (2)
- 56-79 % - közepes (3)
- 80-90 % - jó (4)
- 91-100 - jeles (5)

Felső tagozaton:

- (1) elégtelen - 0 – 33 %
- (2) elégséges - 34 – 50 %
- (3) közepes - 51 – 75 %
- (4) jó - 76 – 90 %
- (5) jeles - 91 – 100 %
- fél évi és év végi minősítés

Az értékelés, minősítés funkciói

- Év közbeni értékelés funkciója: a tanuló emberi méltóságát tiszteletben tartva elfogulatlan és konkrét legyen, az érdemjegy hitelesen tükrözze a tanulói teljesítményt, hiteles visszajelzést nyújtson a tanuló számára a követelmény- teljesítmény megfeleléséről, segítse a reális önértékelés alakulását, az önálló tanulási képesség és igény kialakulását.
- Félévi minősítés funkciója: visszajelzése annak, hogy a tanuló hol tart a tantárgy ismeretanyagának, az abban való jártasságnak az elsajátításában. A félévi osztályzatnak kell kifejeznie azt, hogy a tanulói munka, aktivitás tendenciája megfelelő-e, a képessége szerinti legmagasabb szintű tudás megszerzéséhez vezet-e, visszajelzést kell adni arról, hogy megtalálta-e a tanuló a tantárgy eredményes elsajátításához szükséges tanulási módszereket.
- Év végi minősítés funkciója: az osztályzatban kifejezett minősítés azt mutatja meg, hogy a tanuló milyen szinten sajátította el a tantárgy adott tanévre előírt követelményeit.

A félévi és az év végi minősítés összhangban kell, hogy legyen az évközi értékelések során adott szóbeli, írásbeli és érdemjegyekben kifejezett visszajelzésekkel.

A tanulók teljesítményének értékelési, minősítési területei

- osztályozó értekezlet: két alkalommal, félév és tanév vége előtt tartandók

A tantárgyi osztályzatokról a szaktanár, a magatartás és szorgalom minősítéséről az osztályfőnök dönt az osztályban tanító pedagógusok javaslatának figyelembe vételével. Az osztályozó értekezleten az osztályban tanító pedagógusok, az iskola igazgatója, vagy helyettese vesz részt. Az osztályozó értekezlet pontos idejét az iskolai munkatervben rögzíteni kell

- igazgatói értékelés: iskolai szülői értekezleten, félévi és tanévzáró értekezleteken, tanévzáró ünnepélyen
- osztályfőnöki értékelés: tervének megfelelő számban és formában

9.3 Az értékelés és minősítés az alsó tagozat 1. évfolyamán és a 2. évfolyam félévéig

Az 1. évfolyamon és a 2. évfolyam félévéig szöveges értékelést, minősítést alkalmazunk.

Szöveges értékelés, minősítés szabályai az első és második évfolyamokon

Az alsó tagozaton a szöveges értékelés, minősítés célja a szülők tájékoztatása gyermekük képességeinek és készségeinek fejlődéséről, tanulmányi előrehaladásáról.

A szöveges értékeléssel, minősítéssel kapcsolatos elvi követelmények

- fejlesztőközpontúság jellemezze
- vegye figyelembe az életkori sajátosságokat
- legyen összhang a NAT, a pedagógiai program, a helyi tantervi rendszer és a kimunkált értékelési koncepció között
- jellemezze a gyakorlatot a rendszeres és folyamatos értékelést
- személyre szóló és ösztönző jellegű legyen
- a tanítási-tanulási folyamat állandó kísérőjeként tudjon megerősítő, korrigáló, fejlesztő szerepet betölteni
- konkrét egyénre szabott javaslatokkal jelölje meg a továbblépés útját és módját, nyelvi megformáltságában legyen közérthető mind a tanuló, mind a szülő számára

A szöveges értékelés, minősítés módja:

Tanítási év közbeni értékelés:

Az első évfolyamon és a második évfolyamon félévkor a tanulók munkáját tantárgyanként havonta szövegesen értékeljük a digitális naplóban.

Félévi és év végi minősítés:

Az 1. évfolyamon félévkor és év végén valamint második évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló kiválóan teljesített, jól teljesített, vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.

A félévi és év végi összegző minősítés az alábbi meghatározott skála szerint történik:

- kiválóan teljesített
- jól teljesített
- megfelelően teljesített
- felzárkóztatásra szorul.

Félévkor és év végén azon tanulókat, akiknek egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi és a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesítette az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól szöveges értékelés és minősítés alkalmazásával értékeljük.

Az értékelés és minősítés kategóriái első osztálytól a második évfolyam félévéig

Kiválóan teljesített / Kiválóan megfelelt

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti. Ismeretei biztosak, képes azokat az évfolyam követelményeinek megfelelő szinten alkalmazni. Szóban és írásban is képes gondolatai, véleménye és a tanultak pontos megfogalmazására. Életkorának megfelelő szinten képes az összefüggések meglátására, alkotó módon tudja a megszerzett ismeretanyagot hasznosítani.

Jól teljesített / Jól megfelelt

A tantervi követelményeket általában jól teljesíti. Ismeretanyaga jó, alkalmazásában kissé bizonytalan. Szóban és írásban kevés segítséget igényel feladatmegoldásai során. Kevés segítséget igényel az összefüggések meglátásában, ismereteit önállóan is képes alkalmazni.

Megfelelően teljesített / Megfelelt

A tantervi követelményeket alapvető szinten teljesíti. Ismeretanyaga közepes szintű, alkalmazása során többször igényel segítséget. Szóban és írásban nehézkesen nyilvánul meg. Összefüggések meglátására csak segítséggel képes.

Felzárkóztatásra szorul

A tantervi követelményeket alacsony szinten teljesíti. Ismeretanyaga csekély, önálló alkalmazására is csak sok segítséggel képes. Szóban és írásban csak kérdések segítségével tud megnyilvánulni, fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.

A szöveges minősítés dokumentumai:

Az 1. évfolyamokról kiállított bizonyítványok záradék rovatába kell bejegyezni a tanuló továbbhaladását segítő nevelőtestületi döntéseket és a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos egyéb megjegyzéseket.

Az 1. évfolyamon a tanuló szöveges minősítése bizonyítvány pótlapon történik. A kitöltött pótlap a bizonyítvány része. A pótlapot a bizonyítvány borítólapjának tárolójában kell elhelyezni. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány-pótlap jegyzékében (a megadott rovatok kitöltésével) igazolni.

9.4 Értékelés és minősítés a 2. évfolyam év végétől a 8. évfolyam év végéig

A 2. évfolyamon év végétől a 8. évfolyamig a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a következő tantárgyakból elért eredményeket minősítjük:

- a kötelező tanítási órák mindegyikét
- a választott tanítási órák tantárgyait
- az önálló tantárgyként kezelt modulok értékelése, minősítése a többi tantárgyával megegyezően történik.

Tanítási év közbeni értékelés:

A 2 évfolyamon félév végétől - 8. évfolyamig a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeljük a digitális naplóban.

Félévi és év végi minősítés:

2 évfolyamon év végétől - 8. évfolyam végéig félévkor és a tanítási év végén a tanuló teljesítményét osztályzattal minősítjük.

A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján határozzuk meg.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tantárgyi érdemjegyek és osztályzatok kritériumai

Jeles

A tantárgyi követelményeknek kifogástalanul megfelel.
Ismeri, érti, önállóan képes alkalmazni a tananyagot.
Szóban és írásban pontosan, szabatosan fogalmaz.
Fogalmai pontosak, tiszták, összefüggésüket, rendszerüket átalakítja.
A váratlan problémák nem riasztják vissza, hanem biztos ismeretei birtokában közelíteni képes a megoldáshoz.

Jó

A tantervi követelményeket megbízhatóan teljesíti.
Fogalmai tiszták, az önálló alkalmazásban kissé bizonytalan.
Szóbeli és írásbeli fogalmazásában nem követ el értelemzavaró pontatlanságokat.
Az alapvető összefüggéseket tudja, a begyakorolt módszerekkel biztosan dolgozik.

Közepes

Csak az alapvető tantervi követelményeket teljesíti.
Pontatlanul, nehézkesen nyilvánul meg szóban, írásban egyaránt.
Fogalmai nem tiszták, az összefüggéseket csak segítséggel ismeri fel.

Elégséges

A tantervi követelményekből csupán annyit képes elsajátítani, amennyi a továbbhaladáshoz feltétlenül szükséges.
Fogalmakat nem ért, önállóan egyszerű összefüggéseket sem tud felismerni.
A legalapvetőbb feladatok megoldásához is tanári segítségre szorul.

Elégtelen

A tantervi követelményeknek nevelői segítséggel sem tud eleget tenni.

Az év végi bizonyítványban az általános iskola a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 1. melléklet 39. pontja szerint záradékok formájában a kiváló, kitűnő, jeles tanulmányi eredményeket jegyzi be.

Az év végi bizonyítványban záradékok formájában bekerülő minősítések alapelvei:

Alsó tagozaton:

Kitűnő tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: ha a tanuló kitűnő tanulmányi átlagú azaz valamennyi tantárgyból jeles osztályzata, magatartásból és szorgalomból példás értékelése van. Szöveges értékelésben részesülő tanuló esetén kitűnőnek tekintjük azt a tanulmányi teljesítményt, amikor valamennyi tantárgyból kiválóan teljesített minősítést, magatartásból és szorgalomból példás értékelést kapott.

Kiváló tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: a tanuló, ha egy jó osztályzata van és a többi mind jeles, szorgalomból és magatartásból példás értékelést kapott.

Jeles tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: a tanuló, ha két jó osztályzata van és a többi mind jeles, szorgalomból példás, magatartásból legalább jó értékelést kapott.

Felső tagozaton:

Kitűnő tanulmányi eredményben dicséretben részesül: ha a tanuló kitűnő tanulmányi átlagú azaz valamennyi tantárgyból jeles osztályzata, magatartásból és szorgalomból példás értékelése van.

Kiváló tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: az a tanuló akinek egy vagy két jó osztályzata van és a többi mind jeles, szorgalomból példás, magatartásból legalább jó értékelést kapott.

Jeles tanulmányi eredményéért dicséretben részesül: a tanuló, ha év végi tanulmányi átlaga 4,51 feletti, szorgalomból példás, és magatartásból legalább jó értékelést kapott.

9.5 A tanuló tanulmányi munkájának diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái

Diagnosztikus mérés

Célja: a tanulók előzetes ismereti szintjének megállapítása, helyzetfelismerés, feladat meghatározó jelleggel az adott tanulócsoporthoz

A teljesítményeket pontszámokban ill. százalékokban kifejezve értékeljük, nem osztályozzuk. Diagnosztikus mérést valamely osztályfokra való belépéskor, tanárváltáskor végzünk.

Formatív mérés

Célja: a tanulási folyamat eredményének követése

Formái:

- írásbeli felelet
- röpdolgozat
- témaközi felmérés
- témazáró dolgozat

A teljesítményeket – a tantervi követelményekkel való összehasonlítás alapján – osztályozzuk.

A tanulási folyamat által meghatározott időben rendszeresen tervszerűen elosztott gyakorisággal végezzük

Szummatív mérés

Célja: az adott évfolyamon, vagy az iskoláztatás szakasz határán a tanítási – tanulási folyamat eredményének mérése

Formái:

- év végi felmérés
- szintmérés
- képességmérés
- ismeret és tájékozottság mérése

A teljesítményeket a tananyag követelményeivel (minimum, átlagos, optimum szinthez) összehasonlítva pontokba és százalékokban kifejezett itemek szerint értékeljük, osztályozzuk.

Megtervezzük az egyén és az adott közösség egészének számára a szükséges korrekciót.

A magyar oktatás helyzetének, színvonalának megállapítását célzó országos és nemzetközi mérések. (Difer mérés, országos kompetenciamérés, idegen nyelvi mérés.)

10 A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

10.1 A tanuló jutalmazásával összefüggő elvek

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten példamutató magatartást tanúsít, vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el, vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy iskolai, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez, vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt, vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola jutalomban részesíti.

Jutalom egy-egy időszak eredményes munkájáért, vagy valamely kiemelkedő teljesítményért adható.

A tanulók elismerésének fokozatai és alkalmai:

a./ Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók

- szaktanári dicséret
- napközis nevelői dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatóhelyettesi dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

b./ Az egész évben kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén kiváló tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért, kiemelkedő szorgalomért, példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

A dicséretet a tanuló bizonyítványába be kell vezetni.

Bezerédj-plakettet és oklevél adományozása az általános iskolában a nevelőtestület döntése alapján történik az alábbi elvek szerint:

Azok a tanulók, akik nyolc éven át példamutató magatartást és kiváló tanulmányi eredményt vagy kiemelkedő kulturális eredményt vagy kiemelkedő sporteredményt értek el, továbbá akik kiemelkedően sokat tettek az iskoláért, társaikért; vagy akik szorgalma kiemelkedő (legfeljebb a magatartás jó) volt kaphatnak, melyet a ballagás ünnepélyén, az iskola közössége előtt vehetnek át.

Nevelőtestületi dicséret

Az egyes tanévek végén a kitűnő tanulmányi eredményt, példamutató magatartást és szorgalmat elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat kapnak, melyet az igazgatótól vesznek át a tanévzáró ünnepélyen.

Az egyes tanévek végén jó tanulmányi munkáért (legfeljebb 2 „jó” minősítés lehet a „jelesen” kívül), példás magatartásért és kiemelkedő szorgalomért (legfeljebb a magatartás jó) az osztályfőnök tanévzárón az osztályközösség előtt a tanulónak jutalomkönyvet adhat.

Az iskola szintű versenyek első három helyezettje oklevelet és könyvjutalmat kap, melyet az iskola közössége előtt vehet át.

Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, előadásokon, bemutatókon kiemelkedően szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek. A dicséretet az igazgató vagy az igazgatóhelyettes a tanévzáró ünnepélyen ismerteti.

A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni. Az elismerésre az osztályfőnök, munkaközösségek tesznek javaslatot, melyet a nevelőtestület véleményez.

11 A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének és minősítésének alapelvei, követelményei, formái

A magatartás fogalma:

A tanuló viszonya az iskola értékrendjéhez; a házirendben rögzített viselkedési normák és íratlan viselkedési szabályok betartásának szintje, a tanuló viszonya társaikhoz, az iskola dolgozóihoz. A magatartásjegy kialakításában a morális tulajdonságok játsszák a döntő szerepet.

A tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél a következő értékelő fokozatok alkalmazhatóak: példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2).

A magatartásjegy kialakításának elvei:

A tanuló magatartásjegyében kifejezésre jut az iskolában tanúsított viselkedése, társaikhoz való viszonya, felnőttekhez való viszonya, a kulturált magatartás szabályaihoz való viszonya az iskolában és az iskolai rendezvényeken, beszédstílusa, hangneme, a munkavégzés fegyelme, az iskolába járási fegyelme, a tanuló személyiségének előző évhez viszonyított pozitív vagy negatív változása, a közösség érdekeivel való azonosulásának szintje.

A szorgalom fogalma:

A tanuló viszonya a tanuláshoz, aktivitás, érdeklődés.

A tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél a következő értékelő fokozatok alkalmazhatóak: példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

A szorgalomjegy kialakításának elvei:

A tanuló szorgalomjegyében kifejezésre jut a képességhez mért tanulmányi teljesítmény, az órai aktivitás, tudás iránti igénye, feladattudata, feladatvégzése, iskolai felszerelésére vonatkozó igényessége, a tanulmányi munkához való viszony (rendszeresség, pontosság, önállóság, kötelességtudat). A személyiségből fakadó tulajdonságok figyelembe vételével a jegynek tükröznie kell a változást amennyire lehet el kell különíteni a magatartás jegytől.

A magatartás és szorgalom minősítésének (a jegy kialakításának) formái

- Folyamatos minősítés

A pedagógusok folyamatosan, rendszeresen, következetesen reagálnak a tanuló megnyilvánulásaira (tanórán és tanórán kívüli szervezett foglalkozásokon).

Kirívó magatartásbeli vétség, illetve a munkamorál feltűnő romlása esetén a szülőket szóban vagy írásban tájékoztatjuk.

Kiemelkedő teljesítmény versenyeredmény, rendezvényen való szereplés, szervezőmunkában való részvétel, stb.) jutalma szóbeli és írásbeli dicséret.

A tanuló magatartását és szorgalmát az osztályközösség véleményét figyelembe véve az osztályfőnök minden hónap végén értékeli és minősíti.

- Félévi és év végi minősítés, jegy kialakítása

A tanuló önértékelésének, az osztályközösség véleményének figyelembe vételével az osztályfőnök kialakítja javaslatát. Az osztályban tanító tanárok testülete megvitatja azt. A döntést (vitás esetben szavazás segítségével) az osztályfőnök hozza meg.

Mind a magatartás, mind a szorgalom értékelése a tanulói személyiség alakításának, a tudás megszerzésére irányuló tevékenység segítésének eszköze. A tanuló magatartását és szorgalmát nem szabad mereven, a személyiségvonásainak figyelmen kívül hagyásával értékelni. Az értékelés nem tükrözhet tanári rokon- vagy ellenszenvet. A minősítés nem büntetés és nem megtorlás, hanem folyamatos értékelés: célja minden esetben a nevelés, a jobbítás, a segítségnyújtás.

Amennyiben a szülő nem ért egyet a pedagógusok által kialakított minősítéssel, az osztályfőnököknek (illetve az osztályban tanító bármely pedagógusnak) törekednie kell a közös álláspont kialakítására.

A tanulók magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének követelményei:

1. évfolyam

Az értékelés tartalmi szempontjai:

Magatartás

- magatartási norma- és szabályismeret
- szabálykövetés a tanórákon, foglalkozásokon, óráközi szünetekben, iskolai szabadidőben
- a tanuló viszonya a társaihoz és a felnőttekhez
- a tanuló viszonya a tulajdonhoz.

Szorgalom

- motiváltság; részvétel a tanulási tevékenységekben
- a feladattudat fejlettsége, türelem, kitartás a feladatvégzésben
- megbízhatóság és a teljesítés igénye.

Követelmények

MAGATARTÁS:

Példás: A megismert magatartási szabályokat betartja. Az iskolában tanúsított magatartása fegyelmezett. Társaival segítőkész. A közösségben aktív. A felnőttekkel tisztelettudó, udvarias.

Jó: A megismert magatartási szabályokat általában betartja. Az iskolai helyes magatartásra alkalmanként figyelmeztetni kell. Társaihoz, felnőttekhez való viszonya elfogadó.

Változó: A megismert magatartási szabályokat gyakran megszegi. Az órai munkát, foglalkozást alkalmanként viselkedésével zavarja. Társaihoz, felnőttekhez való viszonya gyakran hangulata szerint változó. Osztályfőnöki figyelmeztetése van.

Rossz: A megismert magatartási szabályokat figyelmen kívül hagyja, vagy elutasítja. Viselkedésével sokszor zavarja az iskolai munkát és társait. A felnőttekkel, társaival elutasító vagy agresszióval reagál. Több osztályfőnöki figyelmeztetése, intője van.

SZORGALOM.

Példás: Tanulmányi munkája pontos, képességeinek megfelelően végzi azt, megbízható. Feladatvégzésében kitartó, türelmes és igényes. Az órai munkában aktívan részt vesz. Felszerelése hiánytalan és vigyáz rá.

Jó: Tanulmányi munkáját nem mindig a képességeinek megfelelően végzi. A feladatvégzésében időnként hiányzik a kitartás, a pontosság. Az órai munkába bevonható. Felszerelése időnként hiányos.

Változó: Tanulmányi munkában való részvétele ingadozó. Feladatait pontatlanul, hiányosan végzi el. Az órai munkába nehezen vonható be. Felszerelése gyakran hiányos.

Hanyag: Képességeihez képest keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességeit, feladatait elmulasztja. Az órai munkába nem kapcsolódik be, nem vonható be. Felszerelése rendszeresen hiányos.

2-4. évfolyam

MAGATARTÁS:

Példás: A házirendet betartja. - Tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik. - Kötelességtudó, a feladatait teljesíti. - Szívesen, önként vállal feladatokat, és azokat teljesíti. - Tiszteletudó. - Társaival, a nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik. - Az osztályközösség életében aktívan részt vesz. - Óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet. - Nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó: A tanítási órán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik. - Feladatait a tőle elvárható módon teljesíti. - Megbecsüli saját, társai és környezete értékeit. Feladatokat önként nem vagy ritkán vállal, de a rábízott feladatokat teljesíti. - Az osztályközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt. - Nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó: Az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be. - A tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik. - Feladatait nem minden esetben teljesíti. Előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva. - A közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik. - Mások és környezetének értékeit nem óvja. - Igazolatlanul mulasztott. - Írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása van.

Rossz: A házirend előírásait sorozatosan megsérti. - Feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti. - Magatartása fegyelmezetlen, rendetlen. - Társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik, társai tanulását akadályozza. Mások tulajdonát, környezete értékeit nem becsüli. - Több alkalommal igazolatlanul mulasztott. - Több írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása van.

SZORGALOM:

Példás: Képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt. - Tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi. - A tanórákon aktív, szívesen vállal többet

feladatokat is, és azokat elvégzi. - Munkavégzése pontos, megbízható. - A tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz. - Taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó: Képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt. - Rendszeresen, megbízhatóan dolgozik. - A tanórákon többnyire aktív. - Többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti. - Taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó: Tanulmányi eredménye elmarad képességeitől. - Tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti. - Felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik. - Önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag: Képességeihez mérten nagyon keveset tesz azért, hogy jobb eredményeket érjen el. - Az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg. - Tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen. - Feladatait többnyire nem végzi el. - Felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek. - A tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el.

5-8. évfolyam

MAGATARTÁS

Példás: Ismeri és megtartja az iskolai Házi rendet, kötelezettségei teljesítésében példamutatásával társait is ösztönzi.

A közösség érdekeit szolgáló feladatok elvégzését önként, szívesen vállalja.

Feladatait legjobb tudása szerint, igyekezettel végzi. A tevékenységek tervezésében, szervezésében, értékelésében aktívan vesz részt. Tanáraival, társaival és a felnőttekkel szemben udvarias, előzékeny és segítőkész. Tiszteletben tartja mások személyiségét. Viselkedését a kulturáltság jellemzi. Megbecsüli és védi a társadalmi tulajdonát és tiszteletben tartja mások tulajdonát. Fellép a rongálókkal szemben.

Jó: Ismeri és megtartja az iskolai Házi rendet. Kötelezettségeit maradéktalanul ellátja.

A rábízott közösségi feladatok elvégzésében igyekezetet tanúsít. A felnőttekkel szemben udvarias, előzékeny. Társaival szembeni viselkedésében kisebb hiányosságok fordulnak elő. Védi a közvagyonát és társai tulajdonát. (Az elbírálás időszakában legfeljebb egy szóbeli figyelmeztetésben részesült).

Változó: Az iskolai Házi rend megtartásában és iskolai kötelezettségei teljesítésében gyakran vannak hiányosságok. A közösség érdekében végzendő feladatokkal szemben érdektelen, a munkát csak vonakodva látja el. A felnőttekkel és társaival szembeni viselkedésében sok hiányosság fordul elő. A társadalmi tulajdonát nem becsüli, de hibáinak kijavítására némi igyekezetet tanúsít.

Osztályfőnöki figyelmeztetést kapott vagy két igazolatlan mulasztása van.

Rossz: A Házi rend szabályait tudatosan megszegi. A közösségi tevékenysége bomlasztó, társaira és az osztály közösségére rossz hatással van. A felnőttekkel és társaival szembeni viselkedésében alapvető hiányosságok vannak (udvariatlan, tiszteletlen, goromba). Szándékosan rongálja a közvagyonát, nem becsüli mások vagyonát. Igazgatói figyelmeztetésben részesült.

SZORGALOM

Példás: Munkáját képességeinek megfelelően, igyekezettel végzi. Önként többletfeladatot is vállal. Az órákon figyel, az ott folyó munkában aktívan részt vesz. Munkája fegyelmezett, pontos és kitartó. Kötelességtudása társait is ösztönzi. Tudása gyarapításában, érdeklődési körének megfelelően önállóságot tanúsít. Képességeit és tehetségét kamatoztassa iskolánk érdekében is!

Jó: Munkáját képességeinek megfelelően végzi. Az órákon folyó munkában folyamatosan vesz részt. Munkájára mindig lehet számítani. Tudása gyarapításában időnként ösztönzésre szorul. Tevékenysége képességeinek és körülményeinek megfelelő.

Változó: Munkáját nem képességeinek megfelelően végzi el.

Az órákon folyó munkában csak alkalmanként vesz részt. Tudása gyarapítására mindig figyelmeztetni kell. Tevékenysége elmarad a képességei, körülményei adta lehetőségektől.

Hanyag: Iskolai kötelezettségeit tudatosan elhanyagolja.

Figyelmetlen, megbízhatatlan, feladatait nem látja el. (Bukott). Tudása gyarapítására nem hajlandó.

Az általános iskolában az értékelésnél használt dokumentumok

Évfolyam	Évközben	Félévkor	Tanév végén
1. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Értékelő lap, napló	Értékelő lap, napló, törzslap
2. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
3-4. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
5-8. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap

12 A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

Az iskola magasabb évfolyamára léphet az a tanuló, aki a helyi tantervben előírt, a továbbhaladáshoz szükséges követelményeket teljesítette, beleértve a szükséges készségek meglétét és az elvárt kimeneteli követelményeket valamennyi tantárgyból.

Magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához, a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola igazgatója felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- az iskola igazgatója engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,
- egy tanítási évben 250 tanítási óránál többet mulasztott,
- magántanuló volt.

Ha a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata.

Az évfolyamot megismételni köteles az a tanuló, aki az adott tanévben a javítóvizsgán nem felelt meg.

Az első évfolyamot megismételheti a tanuló szülői kérésre, ilyenkor bizonyítványt a tanuló a megismételt évről kap.

A tanuló az első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni, vagy a szülő írásban ezt kéri.

Évfolyamtól függetlenül idegen nyelvből a tanuló az idegen nyelv tanulásának első évében nem utasítható évfolyamismétlésre azért, mert a tanulmányi követelményeket nem teljesítette.

13 Az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Az iskola beiskolázási körzetéből - melyet a fenntartó határoz meg - minden jelentkező tanköteles korú tanulót felvesz.

A beiratkozáshoz be kell mutatni:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
- a szülő személyi igazolványát
- a gyermek felvételét javasoló óvodai szakvéleményt
- a nevelési tanácsadó felvételt javasoló szakvéleményét (ha a gyermek nem volt óvoda, vagy ha az óvoda a nevelési tanácsadó vizsgálatát javasolta)
- a gyermek egészségügyi könyvét az iskolaorvos felvételi javaslatával
- szakértői bizottság véleményét.

5-8.osztályba történő felvételnél be kell mutatni a

- tanuló születési anyakönyvi kivonatát
- a gyermek lakcímkártyája
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt (vagy az utolsó elvégzett évfolyamot igazoló oldal másolatát)
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot
- a szakértői bizottság véleményét (ha van).

14 A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

Szaktanáraink oktatási gyakorlatára jellemző, hogy amikor csak lehet a motiváló erővel ható „helyi” vonatkozásokat beépítik a tananyag feldolgozásába, életszerűvé, emberközelivé téve a múlt és jelen eseményeit, társadalmi környezetünk alakulását.

Az osztályfőnökök az osztályfőnöki órákon a tantárgyi programban rögzített időkeretekben dolgozzák fel a nemzeti, etnikai kisebbség kultúrájának megismerését, elfogadását és értékelését közvetítő tartalmakat. Ének órákon az etnikai kisebbség zenei hagyományaival ismerkednek meg, magyar nyelv és irodalom órákon etnikai mesék feldolgozására kerül sor. Tanulóinkat arra ösztönözzük, hogy szűkebb pátriánkban, falunkban és környékén élő nemzetiség kultúráját, hagyományait rajzos munkák, szövegalkotási feladatok, tanulmányok keretében dolgozzák fel.

Tanulmányaik ideje alatt diákjaink végiglátogatják történelmi egyházaink templomait és ha van rá lehetőség a városi múzeumot. Könyvtári órákon is kapnak ismereteket a nemzeti kisebbség kultúrájából, valamint indítást az etnikai kisebbséghez tartozó kultúra ápolására. Az iskola valamennyi dolgozója ápolja a kapcsolatot a Nemzeti - etnikai kisebbségi önkormányzattal. Amelynek formái lehetnek: rendszeres konzultációk, segítségnyújtás a helyi cigányhagyományok felkutatásában, felelevenítésében, cigányképzőművészek alkotásainak bemutatása.

15 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küszködők segítése

A iskolánk kiemelt figyelmet fordít a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók speciális igényeire az egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésük elősegítésére, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése

A mindennapok során felmerülő magatartási problémákat elsősorban az adott osztályban tanítói vagy tanári összefogással igyekszünk megoldani, problémásabb esetekben az iskolával együttműködő partnerektől kérünk segítséget.

A beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek enyhítését az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják:

Beilleszkedési-, tanulási-, magatartási zavar észlelése esetén a szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálatát kérjük. Megelőző és segítő tevékenységünk során fokozott figyelmet fordítunk a személyre szóló fejlesztésre az alábbi tevékenységekkel: szoros kapcsolatot ápolunk a helyi óvodával, Nevelési

Tanácsadóval és a Gyermekjóléti Szolgálattal, a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal, az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulást biztosítunk, egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozásokat felzárkóztató órákat, napközi otthonos foglalkozást, tanulószobai foglalkozást, felzárkóztató foglalkozásokat. Alapozunk a nevelők és a tanulók személyes kapcsolataira, családlátogatások során a szülők és a családok nevelési gondjait segítjük, biztosítjuk a logopédiai ellátást, a beszédfejlesztő foglalkozásokat a sérülés specifikus fejlesztést.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatásának segítését az általános iskolában az alábbi tevékenységek szolgálják: az egyéni képességekhez igazodó tanórai munkaformák alkalmazását előnyben részesítjük, biztosítjuk a felzárkóztató órákat, a napközi otthonos, tanulószobai nevelés-oktatást, felzárkóztató és logopédiai foglalkozásokat, a beszédfejlesztő foglalkozásokat, az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használatát, folyamatosan kapcsolatot tartunk a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottsággal. Kiemelten kezeljük az óvoda és az iskola közötti zökkenőmentes átmenetet, a szakértői vélemények alapján a sérülésnek megfelelő egyéni fejlesztési tervek alapján történő fejlesztő foglalkozásokat és rehabilitációt.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek az általános iskolában:

Kirándulások, táborozások iskolai szervezésekor tekintetbe vesszük az érintett csoport anyagi helyzetét. Megszervezzük a rászoruló gyerekek felszereléssel, ruhával történő támogatását a szülői közösség bevonásával.

Szervezett foglalkozások, programok:

- hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztő foglalkozásokon történő felkészítése
- az egyéni képességekhez igazodó kiscsoportos foglalkozás gyógypedagógus irányításával
- egyéni fejlesztési terv alapján történő foglalkozás
- napközi otthon
- diákétkeztetés
- felzárkóztató foglalkozások
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata
- a nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai
- a szülők, a családok nevelési gondjai enyhítésének segítése
- családlátogatások
- gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok elvégzése
- javaslat a rászoruló gyermekek önkormányzati segélyezésére

A TÁMOP 3.3.8 pályázatban foglalt fenntartási kötelezettségeknek megfelelően az általános iskolában a hátrányos helyzetű tanulóink egy csoportja (legalább 30 fő) számára egyéni fejlesztő foglalkozásokat szervezünk. A fejlesztő foglalkozásokon részt vevő tanulók kiválasztásának szempontja:

Elsősorban a HHH tanulók számára, illetve a HH tanulók közül 30 főig az osztályfőnök javaslata alapján.

A fejlesztéssel kapcsolatos tevékenységek: a tanév elején bemeneti méréssel a fejlesztendő területek feltérképezése, egyéni fejlesztési terv felállítása. A munka igazolása egyéni haladási naplóval, a szülő tájékoztatása tanév közben két alkalommal, és év végén szöveges értékelés.

A mentorokat minden évben a tagintézmény-vezető jelöli ki.

A fejlesztés eredményeképpen az alábbi közelebbi és távolabbi célokat fogalmazzuk meg:

Közelebbi célok:

Az intézmény tartósan képes a különböző háttérrel és különböző területeken eltérő fejlettséggel rendelkező gyerekek fogadására, együttnevelésére. Multikulturális tartalmak beépülnek a helyi tantervbe. Az intézmény párbeszédet alakít ki minden szülővel. Az intézményben létezik tanári együttműködésre épülő értékelési rendszer.

Távolabbi célok:

Az egyéni fejlesztés elősegíti a hátrányos helyzetű tanulók eredményes nevelését-oktatását, hozzájárul ahhoz, hogy az általános iskola a 16:00 óráig tartó nevelés-oktatás keretében olyan tanulási stratégiák elsajátítását, tevékenységeket nyújt a tanulók számára, amely a lehető leghatékonyabban segítik a hátrányos helyzetű tanulók iskolai sikerességének javulását, a lemorzsolódás elkerülését.

16 Gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok az általános iskolában

a) A nevelők és a tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

b) Az iskolában a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítségét egy kijelölt felelős kolléga koordinálja. A gyermek- és ifjúságvédelmi koordinátor alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

c) Az iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat. Iskolánk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

d) A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivatallal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

e) Iskolánk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- a felzárkóztató foglalkozások,
- a tehetséggondozó foglalkozások,
- a differenciált oktatás és képességfejlesztés,
- a pályaválasztás segítése,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek),
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése,
- a családi életre nevelés,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások,
- az iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok,

- a tanulók szabadidejének szervezése (tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),
- a tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás), a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- Együttműködésünk eredményeként enyhíthetjük a hátrányos és veszélyeztetett tanulóink helyzetét, problémáikat a saját pedagógiai eszközeinkkel meg tudjuk oldani.
- A tanulók részt vesznek a szervezett előadásokon, versenyeken. Egyre többen élnek egészségesen, sportolnak, túráznak, megismerik és megtapasztalják az egészséges életmód örömeit, értékeit.
- Tudatosan óvják egészségüket, védik magukat és társaikat a káros hatásoktól.
- A rászorult tanulók segítséget mernek kérni tanáraiktól, a gyermek- és ifjúságvédőtől, védőnőtől, segítenek társaiknak a helyes döntések meg-hozatalában, mernek felelősen dönteni önmagukról.

17 Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Az iskola környezeti és egészség nevelési elveit meghatározza elhelyezkedése, a település központjában parkkal körülvett területen helyezkedik el az épület, szép természeti környezetben, nagy udvarral, amely lehetőséget biztosít szabadidős tevékenységekre és mozgásos játékokra. Az iskolában a tantestület legtöbb tagja foglalkozik intenzíven egészség és környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívüli programok megvalósítása során.

Az iskolai egészségnevelés ahhoz járul hozzá, hogy a tanuló kellő ösztönzést és tudást szerezzen egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerni és felhasználni tudó egészséges életvitel kialakulásához. Az egészséges életmód, életszemlélet területei az iskola pedagógiai rendszerébe és tevékenységeibe beépülnek, melyek az alábbiak:

- a tanulók egészségi állapotának ismerete
- a minden napos testmozgás, testnevelés óra
- egészséges, kiegyensúlyozott táplálkozás
- betegségek felismerése, elkerülése
- barátság, közösségi kapcsolatok
- tanulási környezet, az iskolai környezet alakítása, ápolása
- a természethez való viszony, az egészséges környezet fontossága

Az egészségnevelés szinterei iskolánkban:

Hagyományos tanórai keretekben, osztályfőnöki órákon a tanterv konkrét témaköreinek feldolgozásával és az aktuálisan felmerülő problémák megbeszélésével.

Nem hagyományos tanórai keretben:

Napközis foglalkozás formájában játékos gyakorlatok során, délutáni szabadidős foglalkozások alkalmával sportjátékok, filmvetítések, vetélkedők segítségével. Az iskola minden évben Egészséghetet szervez, amikor lehetőség nyílik az egészséggel kapcsolatos átfogó, tervezett programok lebonyolítására. Az iskola folyamatosan együttműködik a segítő egészségügyi szervekkel (iskolaorvos, fogorvos, védőnők), tanév elején a fogorvos és a védőnők ismertetik az éves munkatervükben az iskolára megtervezett szűrő vizsgálatok időpontjait és menetét. Az általános iskola folyamatosan kapcsolatot tart a szülői házzal és nem csak a szülőértekezletek, fogadóórák és nyílt napok alkalmával segíti a szülőket gyermekeik egészségügyi problémáinak kezelésében, hanem családlátogatások során is.

A környezeti nevelés szinterei iskolánkban:

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben a tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat.

Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van. Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk. Így az élményszerű tanításra lehetőség nyílik.

Nem hagyományos tanórai keretben:

A tanév során minden osztály környezeti kirándulásra megy, az évszakhoz vagy a Dunántúli Tájvédelmi körzetben fellelhető növény és állatvilág tanulmányozásához kapcsoltn. Az éves osztálykirándulások és tábor alkalmával a tanítók és a szaktanárok a meglátogatott terület környezeti jellemzőit is ábeszéli a tanulókkal. A gyerekek olyan versenyeken indulnak, ahol a környezet- és természetvédelem fontos téma (pl. Herman Ottó Verseny). Különböző akciókban veszünk részt: elemgyűjtés, faluszépítési akció.

Az iskola minden tanárának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

Az iskola minden diákjának feladata, hogy vigyázzon környezetére és figyelmeztesse társait a kulturált magatartásra. Ebben kiemelkedő feladata van az iskolai diákönkormányzatnak, az osztályközösségeknek.

A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik környezeti nevelési munkánkat.

A környezeti nevelés alapelvei közül az alábbiakat kiemelten kell kezelnünk. Ezek fogalmát, tartalmát, megnyilvánulási módjait körül kell járnunk, meg kell világítanunk:

- a fenntartható fejlődés;
- a kölcsönös függőség, ok-okozati összefüggések;
- a helyi és globális szintek kapcsolatai, összefüggései;
- alapvető emberi szükségletek;
- emberi jogok;
- demokrácia;
- elővigyázatosság;
- biológiai és társadalmi sokféleség;
- az ökológiai lábnyom.

18 A sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékoságához és típusához igazodó fejlesztő program

Általános iskolánk felvállalta a sajátos nevelésű igényű tanulók: enyhe értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési és tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók integrált iskolai nevelését és oktatását. Programunkat a 32/2012.(X.8) EMMI rendelet 2. mellékletében foglalt a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei megtartásával állítottuk össze.

A sajátos nevelési igényű program célja:

- a sajátos nevelési igényű tanulók nevelése és oktatása során a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.
- a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósuljon meg, segítse a minél teljesebb önállóság elérését és a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedést,
- az iskola fejlesztési követelményei igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez,
- a tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Ennek érdekében az iskola a szakértői véleményekre támaszkodva pontosan meghatározza a sérült képességek rehabilitációs célú korrekciójának területeit, a tartalmak kijelölésekor az egyes területeket módosítja, elhagyja, vagy új területeket von be a fejlesztésbe. A nevelés, oktatás és fejlesztés során biztosítjuk a szokásosnál nagyobb mértékű időbeli kiterjesztésére vonatkozó javaslatokat.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt

Az enyhén értelmi fogyatékos tanuló:

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók a tanulásban akadályozott gyermekek körébe tartoznak, akik az idegrendszer biológiai és/vagy genetikai okra visszavezethető gyengébb funkcióképessége, illetve a kedvezőtlen környezeti hatások folytán tartós, átfogó akadályozottságot, tanulási nehézségeket, tanulási képességzavart mutatnak.

Az alsó tagozatban az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkcióik fejlesztésén van a hangsúly. A tanulók között meglévő eltéréseket differenciált eljárásokkal, tartalmakkal és oktatásszervezési megoldásokkal korrigáljuk.

A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően módosítjuk a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegét. A gyógypedagógiai nevelés az egész személyiség fejlesztését tűzi ki célul. Az alsó tagozaton nagyobb hangsúlyt kap a tanulási, magatartási és viselkedési szokások következetes kialakítása és megerősítése.

A felső tagozaton a tanulók fejlesztése elsődlegesen a megismerési módszerek további fejlesztésére, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetekre, ismeretekre, az elsajátított tanulási szokásokra épül. Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.

Fejlesztési területek – nevelési célok:

Az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulóink számára a tananyagtartalmak beépítésre kerültek a helyi tanterv tananyagtartalmába tantárgyakként. Speciális fejlesztési szempontsört állítottunk össze arról, hogy a tantárgy tanításánál milyen fejlesztési szempontokra kell tekintettel lenni a tantárgyat tanító pedagógusnak, ezzel is segítve a differenciált órávezetést. A köznevelési törvény által meghatározott óraszámban a tanítási óra során gyógypedagógus segítségével folyik a tanulók oktatása. A gyógypedagógus rendszeresen konzultál az enyhe értelmi fogyatékos tanulókat nevelő, oktató pedagógusokkal, munkájukat tanácsaival segíti. A szakértői bizottság által előírt óraszámban fejlesztő, rehabilitációs órákon vesznek részt a tanulók. Az egyéni fejlesztési terveket a gyógypedagógus készíti el a tanév elején, a szakértői bizottság által előírt fejlesztendő területek figyelembevételével. Iskolánk biztosítja a speciális tankönyveket, fejlesztő eszközöket, tantermet is.

A beszéd fogyatékos tanuló:

Beszéd fogyatékos az a tanuló, aki a receptív és/vagy expresszív beszéd/nyelvi rendszer szerveződése, fejlődési eredetű vagy szerzett zavara életkorától eltérő, különböző klinikai képekben megmutatkozó tüneti sajátosságai, valamint a verbális tanulási folyamatok atipikus fejlődése miatt a későbbi társadalmi beilleszkedés szempontjából veszélyeztetett.

A beszéd fogyatékos, beszéd- és nyelvi fejlődésben akadályozott tanulók iskolai fejlesztésének alapelvei, célja és kiemelt feladatai:

A beszéd fogyatékos tanuló iskolai fejlesztésében, speciális nevelési igényeinek kielégítésében fokozottan figyelünk az ép beszélő környezetben integráltan történő oktatásnak.

A beszéd fogyatékos tanulók beszéd és nyelvi fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján komplex fejlesztést szolgáló foglalkozások keretében történik, az egyéni képességekhez igazodva. A beszéd fogyatékos tanuló a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján adott tantárgyak, tantárgyrészek értékelése alól mentességben részesülhet.

A beszéd fogyatékos tanulók fejlesztésében törekszünk a pszichológiai és fiziológiai tényezők összhangjára, a személyiség és a beszédműködés kölcsönhatására, funkcionális összefüggésrendszerére. A fejlesztés tudatos és tervszerű, egyénre szabott terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés is megvalósul. Kiemelt figyelmet fordítunk a tehetség felismerésére és gondozására. A fejlesztést a szülők támogató együttműködése segíti.

Beszéd fogyatékos tanulóink számára tantárgyanként szempontsört fogalmaztunk meg, melyre tekintettel kell lenni az oktatás, fejlesztés során. Szükség esetén többletidőt biztosítunk számukra a

tananyag elsajátításához. A fejlesztő, rehabilitációs órákat a törvényben meghatározottak alapján biztosítjuk számukra. A tanév elején gyógypedagógus, logopédus készíti el az egyéni fejlesztési tervet, (szakértői vélemény alapján). A beszéd fogyatékos tanuló az iskolai oktatás keretében, annak részeként vesz részt a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson. A beszéd fogyatékoság eltérő kórformái szerint a rehabilitációs feladatok is eltérőek.

A logopédus segíti a többségi pedagógus munkáját is. Iskolánk a speciális fejlesztő eszközöket, tantermet biztosítja.

Pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók:

A pszichés fejlődési zavar miatt sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése a szakértői bizottság szakértői véleményére épülő egyéni fejlesztési terv alapján, egyéni sajátosságaik, szükségleteik figyelembevételével, a szülővel és a tanulóval történő megbeszélést követően történik. Az egyéni fejlesztőmunka tervezése, a rehabilitációs terv kidolgozása logopédus, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakos gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus bevonásával történik és rehabilitációs célú órakeretben zajlik.

Az iskolai nevelés, oktatás során kiemelt feladat:

- a tantervi előírásoknak megfelelő sikeres továbbhaladás biztosítása,
- a pozitív énkép és önértékelés kialakítása,
- a tanulás iránti motiváció és a kudarc-tűrő képesség növelése,
- a kortársakra és a felnőtt közösségre irányuló rendezett társas kapcsolatok kialakítása,
- a társadalmi együttélés szabályainak követése és az önállóságra nevelés.

A többségi pedagógusok differenciált óravezetéssel segítik a tananyag elsajátítását, mely során figyelembe veszik a szakvéleményben a gyermek számára megfogalmazott speciális követelményeket, számonkérési lehetőségeket. Biztosítjuk a tanulók egyéni fejlesztéséhez szükséges eszközöket is.

19 Sajátos pedagógiai módszerek: projektoktatás

A projektoktatás fogalma: A projekt olyan oktatásszervezési eljárás, amely az oktatás menetét gyakorlati problémák megoldása köré csoportosítja.

A projektoktatás tartalma: Sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi. A tanulók egy-egy problémának a lehető legtöbb összefüggését és kapcsolódási pontját is felfedjék. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, viselkedésmódok kipróbálására, és újak kialakítása.

A projektmódszer fő értéke a munkafolyamat: a gondolkodási folyamat, a gyakorlati tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalatok, élmények szellemi és érzelmi hatása.

A projektoktatás fő jellemzői: Mindig alkotó jellegű, megismerési cselekvési egység. Mindig komplex, feltételezi a tanárok és diákok partneri együttműködését, a differenciálás eszköze.

Intézményünkben minden évben aktualitásnak megfelelően egy-egy középtávú projektet valósítunk meg, amelyekben a projektoktatás technikái közül alkalmazzuk a kreatív, felfedező kutató technikákat, az együttműködésre készítő technikákat és a tanulói kezdeményezésre épülő technikákat egyaránt. Támogatjuk, hogy tanórai keretben is megvalósuljon a projektoktatás, hogy a módszertani sokszínűség és minél szélesebb tanulói személyiségfejlesztés ezzel is biztosított legyen.

20 Az iskolai írásbeli, szóbeli, gyakorlati beszámoltatások, az ismeretek számonkérésének rendje

Az írásbeli beszámoltatás rendje

Bejelentés nélküli témazáró dolgozatot nem íratunk.

A félévi és év végi osztályzatok eldöntésénél a témazárók eredményét nagyobb hangsúllyal vesszük figyelembe. Egy napon nem íratunk két tantárgynál több tárgyból témazáró dolgozatot. A témazárók időpontjáról a pedagógus 1 héttel korábban tájékoztatja a tanulókat. A kijavításra 2 hét áll rendelkezésre. A félévi és tanév végi minősítés nem alakítható ki csak írásbeli számonkérés

alapján született érdemjegyekből azokból a tantárgyakból, amelyek alkalmasak a szóbeli kifejezőkészség fejlesztésére. A bizonyítottan részképesség-hiányos (dyslexiás), illetve írásképtelenséget okozó fogyatékkal élő diákok az írásbeli számonkérés alól fölmentjük a szakértői bizottság javaslata alapján. Az írásbeli kifejezőkészség fejlesztésébe beleértendő az is, hogy megtaníttuk a diákokat az információhordozók használatára. (Pl. szövegszerkesztés, az Internet használata levelezésre, forrásgyűjtésre, stb.). A diákok írásbeli dolgozatait, beszedett füzetét, beadott munkáját rövid időn belül értékelni, javítani kell: ellenkező esetben annak – fontosabb – visszajelzés jellege háttérbe szorul „jegyszerző” funkciója mögött. Az értékelésre beadott tanulói munkákat vissza kell adni a készítőiknek, illetve csak a tanuló engedélyével őrizheti meg azokat a pedagógus. A tanulókat tájékoztatni kell arról, hogy melyik tantárgyi füzetüket, jegyzetüket kérheti el, szedheti be pedagógus.

A szóbeli beszámoltatás rendje

A szóbeli beszámoltatásra akkor kerül sor, amikor a pedagógiai folyamatba az beilleszthető.

A számonkérés formái	A számonkérés fajtái
szóbeli	Önértékelés, társak munkájának értékelése, hangos olvasás, szóbeli felelet, kiselőadás, beszámoló, feladatmegoldások a táblánál, kísérletelemzés, közös vagy egyéni éneklés, ritmizálás, szolmizálás, memoriterek: vers és prózamondás, műelemzés, folyamatábrák, táblázatok, térképek értelmezése, szókincs ellenőrzés (német), ellenőrző beszélgetés egy adott témáról, beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás, csoportmunka esetén összefoglaló előadása, dramatizált jelenetek stb.
írásbeli	feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró, házi feladat, házi dolgozat, füzet, munkatankönyv, munkafüzet, IKT eszközökkel készített tanulói prezentációk, képgyűjtemények, felhívó plakátok, hírek, képek készítése, gyűjteménybe rendezése stb.
gyakorlati	munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény, mérési gyakorlat, kiállítás

Az általános iskolában az értékelésnél használt dokumentumok

Évfolyam	Évközben	Félévkor	Tanév végén
1. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Értékelő lap, napló	Értékelő lap, napló, törzslap
2. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
3-4. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap
5-8. évfolyam	Tájékoztató füzet, napló	Tájékoztató füzet, napló	Bizonyítvány, napló, törzslap

4. Az otthoni, napközis, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok elvei és korlátai

A házi feladatok kitűzésének elvei és gyakorlata

Kötelező házi feladat

A házi feladat céljai:

- újra feldolgozni, elmélyíteni, rögzíteni az órán tanultakat
- készségszintig gyakorolni a tanult algoritmusokat

- önálló kutatómunkát végezni valamely témában
- alkotó munkát végezni valamely témában

Szóbeli házi feladat

Tananyaghoz kapcsolódó:

- elnevezések – szakkifejezések,
- fogalmak – összefüggések,
- szabályok – törvények ismeretek, melyet az óravázlat ill. a tankönyv tanár által kijelölt részei tartalmaznak,
- kötelező olvasmány, melyet a magyar nyelv és irodalom tanterv évfolyamonként megjelöl,
- tananyaghoz kapcsolódó, az ismeretek elmélyítését szolgáló szemelvények, ajánlott irodalom,
- memoriterek – melyet a szaktárgyi tanterv megjelöl.

Írásbeli házi feladat

Tankönyv, munkafüzet, feladatgyűjtemény, iskolai füzet, tanító – tanár által kijelölt feladatainak megoldása.

Tananyag szerves részét képező fogalmazások, írásbeli elemzések, gyűjtőmunkák elkészítése.

Általános rendelkezések a kötelező házi feladatra vonatkozóan:

A szóbeli és írásbeli házi feladat mindenkor szervesen kapcsolódjon a tanóra anyagához, témájához. Célja minden esetben a tanórán szerzett ismeretek megszilárdítása, elmélyítése és a tantárgyi készségek begyakorlása.

A rendszeres írásbeli házi feladat mennyisége átlagosan tantárgyanként fél óránál több felkészülést ne követeljen a tanulótól. Hétvégére (péntekről - hétfőre), valamint tanítási szünet idejére legfeljebb annyi kötelező házi feladat adható, amennyi egyik óráról a másikra szokásos.

A házi feladatot elmulasztók a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű elmarasztalásban részesülnek. Az el nem készített, illetve hibás, hiányos házi feladat értékelésekor különbséget kell tenni a mulasztás okai szerint:

- nem büntetjük a tanulót, ha a mulasztás, hiány, hiba a feladat vagy annak alapjául szolgáló anyag nem értéséből fakad,
- meg kell adni a tanulónak a házi feladat pótlásának a lehetőségét, ha önhibáján kívül (igazolt betegség) mulasztotta azt el,
- a hanyagságból elmulasztott írásbeli feladat nem értékelhető elégtelennel (Érdemjegyet csak tudásra adunk. Az el nem készített feladattal tudásszint nem mérhető. A házi feladat elvégzésének hanyagságból történő elmulasztásakor pedagógiai eszközöket és módszereket alkalmazunk. Ez lehet feleltetés, a házi feladathoz hasonló feladat dolgozat formájában történő megíratása, pótfeladat kitűzése, stb.).

A házi feladat ellenőrzése, megbeszélése következetes legyen a legközelebbi órán.

Módszere lehet: a tanulók önellenőrzése, a tanító - tanár javítása.

Félévente minden nevelő kötelessége tanítványai füzetét, írásbeli munkáját legalább egyszer áttekinteni. Alsó tagozaton – különösen első osztályban – az eredményes készségfejlesztés érdekében havi gyakorisággal.

Írásbeli házi feladat értékelése - tartalmi és formai szempontból - egyaránt fontos, ezt a nevelő szóban és írásban is közölheti a tanulóval.

Korrekción:

Tartalmi vagy formai igénytelenség esetén a feladat újra íratása.

Hibás feladatmegoldás javítása egyéni esetben.

Osztályt érintő általános hiba esetén újratanítás, hiányosságok pótlása.

Szorgalmi (házi) feladat

Minden esetben a tanuló önkéntes vállalása alapján történik.

Szóbeli szorgalmi házi feladat:

Vállalt kiselőadás a tananyaghoz kapcsolódva.

Ajánlott olvasmány – melynek a jegyzékét a magyar nyelv és irodalom tanterv megjelöl évfolyamonként.

Házi és felmenő versenyekre való felkészülés.

Írásbeli szorgalmi házi feladat

Képességek fejlődését, tehetség fejlesztését, kibontakozását elősegítő feladatok megoldása.

Levelezős és versenyfeladatok megoldása.

Írásbeli pályamunkák készítése.

Általános rendelkezések szorgalmi (házi) feladatra vonatkozóan:

Szóbeli és írásbeli szorgalmi feladat a tantárgyi követelményeken felüli teljesítményt célozza.

Hozzájárul a tanuló széleskörű tájékozottságához. Szaktanár ajánlása, motivációja alapján a tanuló önként vállalása.

A szorgalmi feladat mennyisége: a tanuló teherbírásán és kitartásán is múlik, más – más elvárás lehet egyénenként, elkerüljük, hogy túl sok feladat adásával a tanuló a kedvét el- veszítse.

Szorgalmi feladat gyakorisága a tanulók elfoglaltságát figyelembe véve történik, átlagosan havonta egy-két alkalommal adjuk, kivételt képez ez alól a versenyre felkészülés időszaka. Pedagógiai szempontból szükséges a szorgalmi feladat megoldásához plusz tanári segítség nyújtása.

Minden esetben a szorgalmi munkát ellenőrizzük, értékeljük (az igazi pedagógiai értéke akkor van, ha ez a közösség előtt történik) az érdemi szorgalmi munkát jutalmazzuk (a tanító és a szaktanár által kidolgozott rendszerű jutalomban részesül a tanuló.)

21 Tantárgyi helyi tantervek

A helyi tanterv részeként a tantárgyi helyi tanterveket CD-n mellékeljük, a honlapon elektronikusan tesszük elérhetővé.

Szedres, 2017. 08. 31.

PEDAGÓGIAI PROGRAM

**KOLLÉGIUMI
PEDAGÓGIAI PROGRAM**

4. kötet

**I. BÉLA GIMNÁZIUM,
KOLLÉGIUM ÉS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**

2015

Tartalomjegyzék

A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK KIADMÁNYOZÁSA.....	1
1. BEVEZETÉS.....	1
1.1. A KOLLÉGIUM TEVÉKENYSÉGÉT MEGHATÁROZÓ JOGSZABÁLYOK:	1
2. HELYZETELEMZÉS.....	1
2.1. A TANULÓK JELLEMZŐI:	1
2.2. A MŰKÖDÉS BELSŐ FELTÉTELRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA	2
3. A KOLLÉGIUMI ÉLET SZERVEZÉSE	5
3.1. A SZERVEZETI MŰKÖDÉS FÓRUMAI	6
3.2. A SZERVEZETI MŰKÖDÉS DOKUMENTUMAI.....	8
4. KOLLÉGIUMUNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA	8
5. A KOLLÉGIUM KAPCSOLATRENDSZERE	10
5.1. A TÖBBCÉLÚ INTÉZMÉNYEN BELÜLI KAPCSOLATRENDSZER	10
5.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ISKOLÁKKAL	11
5.3. SZAKMAI KAPCSOLAT MÁS KOLLÉGIUMOKKAL	11
5.4. KAPCSOLAT A FENNTARTÓVAL, MŰKÖDTETŐVEL	11
5.5. KAPCSOLAT EGYÉB SZERVEZETEKSEL	11
5.6. KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL	12
6. A KOLLÉGIUM NEVELÉSI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLKITŰZÉSEI	13
6.1. A KOLLÉGIUM TÁRSADALMI SZEREPE	13
6.2. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS CÉLJA ÉS ALAPELVEI	14
6.3. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS FELADATAI	15
7. A TANULÓK ÉLETRENDJE, TANULÁSA, SZABADIDEJE SZERVEZÉSÉNEK PEDAGÓGIAI ELVEI.....	17
8. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT, TEHETSÉGGONDOZÁSÁT, FELZÁRKÓZTATÁSÁT, PÁLYAVÁLASZTÁSÁT, AZ ÖNÁLLÓ ÉLETKEZDÉST ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI.....	19
8.1. A TANULÓK FEJLŐDÉSÉT ELŐSEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG ELVEI.....	19
9. A KOLLÉGIUMI KÖZÖSSÉGI ÉLET FEJLESZTÉSÉNEK MÓDSZEREI, ESZKÖZEI, A MŰVELŐDÉSI ÉS SPORTOLÁSI TEVÉKENYSÉG SZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	20
10. A KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK FORMÁI, MEGSZERVEZÉSÜKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK.....	21
11. A KOLLÉGIUMI TEVÉKENYSÉG RENDSZERE	23
11.1. A KOLLÉGIUM ÁLTAL KÖTELEZŐEN BIZTOSÍTANDÓ FOGLALKOZÁSOK	23
11.2. PEDAGÓGIAI FELÜGYELET	24
12. A KOLLÉGIUM EREDMÉNYESSÉGE	24
12.1. A KOLLÉGIUMI NEVELÉS EREDMÉNYESSÉGE	24
13. A CSOPORTFOGLALKOZÁSOK KERETTERVE ÉS ÉVES ÓRASZÁMA	25
14. A KOLLÉGIUMI FOGLALKOZÁSOK KERETPROGRAMTERVE, A TEMATIKUS CSOPORTFOGLALKOZÁSOK TARTALMA.....	26

14.1.	A TANULÁS TANÍTÁSA.....	27
14.2.	AZ ERKÖLCSI NEVELÉS.....	28
14.3.	NEMZETI ÖNTUDAT, HAZAFIAS NEVELÉS	29
14.4.	ÁLLAMPOLGÁRSÁGRA, DEMOKRÁCIÁRA NEVELÉS	30
14.5.	AZ ÖNISMERET ÉS A TÁRSAS KULTÚRA FEJLESZTÉSE	31
14.6.	A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS.....	32
14.7.	TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉGRE NEVELÉS	33
14.8.	FELELŐSSÉGVÁLLALÁS MÁSOKÉRT, ÖNKÉNTESSEG.....	34
14.9.	FENNTARTHATÓSÁG, KÖRNYEZETTUDATOSSÁG	35
14.10.	PÁLYAORIENTÁCIÓ	36
14.11.	GAZDASÁGI ÉS PÉNZÜGYI NEVELÉS.....	37
14.12.	MÉDIATUDATOSSÁGRA NEVELÉS	38
15.	A TANULÓK FEJLESZTÉSÉNEK TERÜLETEI	39
15.1.	TANULÁSIRÁNYÍTÁS, TANULÁSSZERVEZÉS.....	39
15.2.	HÁTRÁNYOS HELYZETŰ TANULÓK SZERVEZETT FELZÁRKÓZTATÁSÁNAK, TEHETSÉGGONDOZÁSÁNAK, TÁRSADALMI BEILLESZKEDÉSÜK TERVE.....	40
15.3.	TEHETSÉGEK KIVÁLASZTÁSA, TEHETSÉGGONDOZÁS, TEHETSÉGVÉDELEM	42
15.4.	SZOCIÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE	43
15.5.	A KULTURÁLT ÉLETMÓDRA NEVELÉS, SZUVERÉN VILÁGKÉP KIALAKULÁSÁNAK SEGÍTÉSE	45
16.	EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK	46
17.	A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	47
17.1.	AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD, AZ EGÉSZSÉGTUDATOS MAGATARTÁS KIALAKÍTÁSÁNAK SEGÍTÉSE	48
17.2.	TERMÉSZETI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS.....	50
18.	ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉS KOMPETENCIAFEJLESZTÉS, PÁLYAORIENTÁCIÓ SEGÍTÉSE	50
19.	A KOLLÉGIUM HAGYOMÁNYAI ÉS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK TERVE	51
20.	A KOLLÉGIUMI FELVÉTEL RENDJE	52
21.	A TANULÓI JOGVISZONY MEGSZŰNÉSE	53
22.	GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK.....	53
23.	AZ ISKOLÁVAL, A SZÜLŐVEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS FORMÁI	53
23.1.	KOLLÉGIUM ÉS A CSALÁD KAPCSOLATA.....	53
23.2.	A KOLLÉGIUM ÉS A KAPCSOLÓDÓ ISKOLÁK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK, ÉS A KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI.....	54
24.	AZ ARANY JÁNOS KOLLÉGIUMI PROGRAM	54
24.1.	BEVEZETÉS.....	54
24.2.	AZ AJKP-BAN RÉSZT VEVŐ KOLLÉGIUM FELADATAI	56
24.3.	AZ AJKP FŐ FOLYAMATAI, A FOLYAMATOK CÉLJAI, INDIKÁTORAI, MŰKÖDTETÉSE SORÁN MEGVALÓSÍTANDÓ TEVÉKENYSÉGEK, TEVÉKENYSÉGCSOPORTOK	58
24.4.	AZ AJKP PROGRAMOT MEGVALÓSÍTÓ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK AZ EGYES ÉVFOLYAMOKON.....	67

A kollégium pedagógiai programjának kiadmányozása

Név: Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola

Székhelye: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 25-27.

Iktatószám: 2576-2/2015

Ügyintéző: Dr. Buri Antalné kollégiumvezető

Ügyintézés helye, ideje: 7100 Szekszárd, Kadarka u. 29. 2015. november

Az irat aláírójának neve, beosztása: Hajós Éva, az intézmény vezetője

Az intézmény körbélyegzőjének lenyomata:

1. Bevezetés

A kollégium a Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény tagintézménye.

1.1. A kollégium tevékenységét meghatározó jogszabályok:

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról (KNOAP)

A kollégium pedagógiai programja összhangban van az intézmény Pedagógiai Programjával, figyelembe veszi az SZMSZ –ben leírtakat

2. Helyzetelemzés

2.1. A tanulók jellemzői:

Koedukált kollégiumunk általános és középiskolás tanulók elhelyezésére biztosít lehetőséget.

A férőhelyek megoszlása: kétharmada a lányok, egyharmada a fiúk elhelyezését biztosítja, az épület sajátosságaként ez az igényeknek megfelelően változtatható. Az intézmény a Szekszárdi I. Béla Gimnázium tanulói mellett a város összes középiskolájából fogad diákokat, egyes esetekben általános iskolásokat. A tanulók összetételére iskolatípus tekintetében a sokszínűség jellemző, a középfokú iskolarendszer teljes palettája megtalálható, esetenként a gyermekvédelmi szervezet intézkedéseként általános iskolai tanuló is elhelyezésre kerül.

A heterogenitás megjelenik szociális és családi háttér tekintetében is, a diákok egy része hátrányos helyzetű (HH) és halmozottan hátrányos helyzetű (HHH).

A kollégista tanulók többsége Tolna megye kistépüléseiről és városaiból, kisebb része más megyéből érkezik (Somogy, Baranya, Bács-Kiskun, Fejér megye).

2.2. A működés belső feltételrendszerének bemutatása

A szervezet felépítése, a személyi feltételek

A többcélú köznevelési intézmény élén az igazgató áll, aki szorosan együttműködik a kollégium tagintézmény élén álló kollégiumvezetővel. A kollégiumvezető az Arany János Kollégiumi Program vezetője.

A nevelőtestület kollégiumi tagjai: kollégiumi nevelőtanárok, valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott szabadidőszervező, AJKP- mentor és ifjúságsegítő, valamint a pedagógiai felügyelők.

A kollégiumban a nevelési feladatokat – az Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező, pedagógus munkakörben foglalkoztatott – kollégiumi nevelőtanár látja és a nevelőmunkát segítő alkalmazotti munkakörben foglalkoztatott felsőfokú pedagógiai végzettséggel rendelkező pedagógiai felügyelő látja el, aki

- a) a nevelőtestület tagjaival és vezetőivel szoros szakmai együttműködésben végzi munkáját,
- b) rendszeres önképzéssel, szervezett továbbképzéssel megújított, korszerű szakmai ismeretekkel rendelkezik,
- c) képes a nevelési folyamat megtervezésére, megszervezésére, irányítására, ellenőrzésére, értékelésére; jártas a különböző pedagógiai eljárások, módszerek alkalmazásában,
- d) egyéniségével, megjelenésével, felkészültségével, műveltségével, életmódjával követendő példaként szolgál a diákok számára,
- e) megfelelő empátiával rendelkezik, nevelői eljárásaiban, pedagógiai kommunikációjában a tanulók iránti tiszteletet, szeretetet, elkötelezettséget és bizalmat helyezi előtérbe,
- f) képes a diákok helyzetének, személyiségének megismerésére, megértésére,
- g) képes a diákokkal őszinte, bizalmon alapuló viszonyt kialakítani,
- h) képes a konfliktusok eredményes kezelésére,
- i) munkája során folyamatosan együttműködik a tanulók közösségeivel, a nevelésükben részt vevő személyekkel, szervezetekkel.

A kollégiumi nevelőtanár és a jogszabályokban foglaltak szerint végzi, tevékenységét a tudás, az igazságosság, a rend, a szabadság, a méltányosság, a szolidaritás erkölcsi és szellemi értékei, az egyenlő bánásmód, valamint az egészséges életmódra és a fenntartható fejlődésre nevelés határozzák meg.

A kollégiumban dolgozó, nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak munkáját is a gyermekközpontúság, a nevelés eredményességének támogatása kell, hogy jellemezze. Jelenlétük, megnyilvánulásaik, tevékenységük és annak színvonala is nevelési tényezőként hat a kollégisták mindennapjaiban.

A nevelőtestület tagjai rendelkeznek a törvény által előírt, vagy még megengedett végzettséggel. A kollégiumi nevelőtanárok és a pedagógiai felügyelők egy része több diplomával, pedagógus szakvizsgával rendelkezik, ismereteiket további, az oktató-nevelő munka területeit érintő továbbképzéseken egészítették ki. A TÁMOP 3.1.4 projekt lehetővé tette, hogy a kooperatív technikák, IPR módszerek alkalmazása, IKT oktatásban történő alkalmazása, új tanulásszervezési eljárások (projekt, témahét), tevékenységközpontú pedagógiák, mérés és értékelés, hatékony tanuló- megismerési technikák, professzionális tanári kommunikáció, változásmenedzsment, életpálya-építés és szociális kompetencia oktatócsomag bevezetése, SNI gyermekek együttnevelésére felkészítő képzés kapcsán a pedagógusok módszertani eszköztárának bővülését.

A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 „Az I. Béla Gimnázium szervezeti egységeinek esélyegyenlőségi alapú fejlesztése” projekt két tanéves időszakában, a pedagógiai módszerekben való megújulás eléréséhez és a heterogén oktatásszervezésnek való megfeleléshez a kollégium pedagógusai családpedagógia, differenciált oktatásszervezés, projektpedagógia és IPR tantestületi akkreditált képzéseken vettek részt. A bevont pedagógusok a Tan-Tan tanulási motivációt erősítő tanulásmódszertan „Jó gyakorlat” átvételével, annak kollégiumi foglalkozásokon való alkalmazásával segítik elő a tanulók iskolai sikerességét.

A kollégiumi nevelőtanárok a képzettségüknek megfelelő tantárgyakból (angol nyelv, magyar nyelv és irodalom, matematika, történelem) felzárkóztató és tehetséggondozó, kompetenciafejlesztő foglalkozásokat tartanak.

A szakos ellátottság részben biztosítja a szaktárgyi lefedettséget. A hiányt megbízási szerződéssel alkalmazott pedagógusokkal pótoljuk. Egyes szakkörök szervezésénél külső szakembereket vonunk be. Az SNI tanulók fejlesztésére gyógypedagógust, a kollégisták pszichológiai ellátására pszichológust alkalmazunk.

Az AJKP- mentor és ifjúságsegítő támogatja a pedagógusok gyermek és ifjúságvédelmi tevékenységét, segítséget nyújt a hátrányos és a halmozottan hátrányos tanulók ifjúságvédelemmel kapcsolatos és szociális problémáinak megoldásában, kiemelt feladata az Arany János Kollégiumi Programban résztvevők figyelemmel kísérése.

Kiemelt fontosságú a kollégiumban dolgozók közösségének együttműködése a tanulók jó légkörben történő nevelése érdekében.

Tárgyi, környezeti feltételek a kollégiumban

A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak. Megteremti – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport- és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök működésének feltételeit.

A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

Az épület 1967-ben épült. A kollégium belső és külső környezete biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, szolgálja a kollégisták biztonságát, kényelmét, megfelel az otthonosság általános kritériumainak.

Megteremti – a jogszabályi előírásoknak megfelelően – a nyugodt tanulás, az önálló ismeretszerzés, a kulturális, a sport és egyéb szabadidős tevékenységek, valamint a diákkörök, szakkörök

működésének feltételeit. A kollégium gondoskodik a tanulók nyugodt pihenéséről, az egyéni visszavonulás lehetőségéről.

Egy épületben 8 lakószinten 51 lakószobával, hét tanulószobával rendelkezünk. A tanulók elhelyezése 3 vagy 4 férőhelyes lakószobákban történik. Szociális helységeink emeletenként és nemenként a szabványok szerinti elosztásban és mennyiségben rendelkezésre állnak.

Mosásra alkalmas helyiség a szükséges berendezésekkel (keverőtárcsás mosógép, centrifuga, három darab automata mosógép) a megfelelő biztonsági előírások mellett emeletenként biztosítva van.

A földszinti korszerűen felszerelt teakonyhában lehetőség van az ételek melegítésére és a kulturált étkezésre, a hűtőszekrényekben tartható a tanuló névvel ellátott zárt módon tárolt élelmiszere.

Az étteremben kulturált körülmények között étkeznek a kollégisták.

A földszinti társalgó (tv, DVD lejátszó, videó), egyben könyvtár – segíti a szabadidő hasznos eltöltését. A felújított kollégiumi könyvtár a kollégiumi könyvtáros alkalmazásával a tanulók igényeihez igazodva lehetővé teszi a tanulást, valamint lehetőséget biztosítunk az információkereséshez a könyvtár részeként működő informatika terem használatával is.

A működéshez szükséges egyéb helyiségek: rádióstúdió, számítógépes terem a szükséges bútorzattal és technikai eszközökkel, korszerű eszközökkel felszerelt konditerem, a megújított aerobik-terem, a két helyiségből álló tanári szoba, kollégiumvezetői, és gondnoki iroda, porta, a nevelők számára 8 db – külön vizesblokkal ellátott – nevelői szoba, betegszoba, raktárak.

A szervezési és biztonsági okokból elengedhetetlen belső és külső kommunikációs rendszerekkel rendelkezünk (riasztó, biztonsági kamerák, telefonok, rádióstúdió, számítógépek internethasználattal).

A kollégium műszaki állapota elfogadható, azonban sok területen felújításra szorul. A hálósobák bútorzata 2008 szeptemberétől fokozatosan megújult. Három szinten három ágyas (heverővel), a többi szinten négy ágyas, modern bútorokkal, emeletes ágyakkal berendezett lakószobákat alakítottunk ki. A leány szinteken, több emeleten a lakószobák bejárati ajtóit újra cseréltük. A 2009-ben megújult a belső udvar is, térkő burkolat, növények és kerti bútorok elhelyezésével vált otthonossá. A tanulószobák berendezését fokozatosan korszerűre cseréltük. Utolsó ütemben TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 projekt keretében a tanulóbarát környezet és a tanulói projektmunka feltételeinek megteremtéséhez tanulópadok, székek, és moduláris tábla beszerzésével két kistanuló berendezése korszerűsödött.

Az intézmény nagyrészt rendelkezik azokkal az eszközökkel, amelyek szükségesek a kollégiumi tevékenységek (kulturális, sport, szakkör és egyéb szabadidős tevékenységek) szervezéséhez. Törekedtünk az eszközállomány folyamatos bővítésére, kihasználtuk a pályázati lehetőségeket, amelyek nagymértékben segítettek a feltételek javításában.

A foglalkozásokon info-kommunikációs technológiát, (IKT.) eszközöket alkalmazunk, a tanári laptopok rendelkezésre állnak a kompetenciafejlesztő foglalkozások tananyagának feldolgozására. Az internet-elérhetőség biztosított az emeletenként elhelyezett WIFI-k segítségével és a szükséges sávszélességgel.

Fejlesztési igények:

- A kollégium szociális helyiségeinek – mosdó-zuhanyzó, WC korszerűsítése, a csatornarendszer cseréje,

- A kollégium helyiségeinek a felújítása, festése, a parketta javítása,
-
- A villamosvezetékek és a világítás korszerűsítése az energiatakarékosság figyelembevételével.
- A nyílászárók cseréje az ablakok elhasználódása, a balesetveszély elkerülése miatt.
- Az intézmény fűtési, hűtési és használati melegvíz - ellátó rendszerének korszerűsítése,
- A gondnoki iroda és a porta hőszigetelése,
- A kollégium bejárati lépcsőjének biztonságosabbá tétele,
- A fiú szinteken a lakoszobák bejárati ajtóinak cseréje, korszerű, biztonságos záruk felszerelése,
- A számítógéppark bővítése, korszerűsítése
- A könyvtárban a könyvállomány további bővítése kompetenciaalapú tankönyvekkel, oktatási segédanyagokkal
- Biztonsági kamerák elhelyezése további emeleteken, a teakonyhában és a gimnázium kollégiumra néző oldalán.
- Füstjelző rendszer beépítése,
- A kollégium külső környezetének (sportpálya felé vezető terület) rendbetétele, tereprendezése és balesetvédelmi szempontból is megfelelő burkolattal ellátása.

3. A kollégiumi élet szervezése

A kollégium – belső életének szabályozása során – biztosítja a diákok optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit. Figyelembe veszi a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi hagyományokat, szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai – a jogszabályi keretek között – a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak.

Kollégiumunk – belső életének szabályozása során – biztosítja a tanulók optimális testi-lelki-értelmi fejlődésének feltételeit, beleértve

- a szociális ellátást,
- a napi rendszeres étkezést,
- a tisztálkodás, mosás és vasalás lehetőségét,
- az előírásoknak megfelelő egészségügyi ellátást,
- a személyközpontú, kényelmes, otthonos lakhatási és tanulási feltételeket,
- a jó minőségű tudáshoz és a kapcsolódást, feltöltődést szolgáló kulturális-, sport- és egyéb szabadidős tevékenységekhez való hozzáférést,
- a nyugodt pihenés, az egyéni visszavonulás lehetőségét,
- a biztonságot és az érzelmi védettséget.

A kollégiumban 2004-től pedagógiai felügyelői rendszer működik.

Dolgozóink 24 órás munkarendje – a pedagógiai felügyelő rendszer bevezetésével - alkalmazkodik tanulóink iskolai elfoglaltságához, emellett figyelembe veszi a diákok és a szülők egyéni igényeit is.

Az intézményi szintű szabályozást házirendünk biztosítja, melynek kiemelt fontosságú fejezete a napirend. A keretszabályozást – a nevelési, egyéni, életkori sajátosságok, a belső és külső környezet, valamint a törvényi keretek figyelembevételével – a tantestület és a diákönkormányzat közösen alakítja ki.

A kollégiumi élet szervezésénél irányadó

- a pozitív szokásrendszer és a belső motiváció kialakítása,
- az egyéni igények, képességek figyelembe vétele (differenciálás, integrálás),
- a korszerű feltételek, a rend és a fegyelem megteremtése.

Intézményünkben jelentős szerepet tölt be a diákönkormányzat, mely lehetővé teszi, hogy diákjaink választott tisztségviselők révén részt vehessenek

- a mindennapi élettel kapcsolatos céljaik, terveik kijelölésében,
- a feladatok megszervezésében, megvalósításában,
- az elért eredmények értékelésében.

A kollégiumi élet megszervezésében jelentős szerepet tölt be a kollégium diákönkormányzata. A kollégiumnak biztosítani kell, hogy a diákok választott tisztségviselőik révén részt vehessenek a tanulóközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Lehetővé kell tenni, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekérvényesítés, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

Kollégiumunk a maga sajátos eszközeivel kiépíti, folyamatosan ápolja és megújítja az önálló arculatához kapcsolódó hagyományait, szokásait, erősíti a kollégiumi közösség együvé tartozását.

3.1. A szervezeti működés fórumai

A kollégium funkcióinak megfelelően jöttek létre kollégiumi fórumok, közösségek.

Pedagógusok:

Az intézményi nevelőtestület kollégiumi munkacsoportja: A nevelőtestület – a köznevelési törvény alapján – a nevelési–oktatási intézmény pedagógusainak közössége, nevelési és oktatási kérdésekben az intézmény legfontosabb tanácskozó és határozathozó szerve. A nevelőtestület tagja a nevelési-oktatási intézmény valamennyi pedagógus munkakört betöltő munkavállalója, valamint a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő egyéb felsőfokú végzettségű dolgozója.

A nevelési és oktatási intézmény nevelőtestülete a nevelési és oktatási kérdésekben a nevelési – oktatási intézmény működésével kapcsolatos ügyekben a köznevelési törvényben és más jogszabályokban meghatározott kérdésekben döntési, egyébként pedig véleményező és javaslattevő jogkörrel rendelkezik. A kollégiumi munkacsoport rész vesz saját munkájával kapcsolatos szakmai, módszertani kérdések megoldásában, a tagintézményben folyó nevelő és oktató munka tervezésében, szervezésében az Arany János Kollégiumi Program (AJKP) foglalkoztatási tervében szereplő képzési feladatok ellátásában és egyéb szabadidős programok szervezésében. A feladatok koordinálásával, egy-egy részterület elemzésével nyújt segítséget. Munkájában a kezdeményező, javaslattevő jelleg dominál (módszertani eljárások, szakmai témák feldolgozása, belső továbbképzés).

A kollégiumi munkacsoport tevékenysége kapcsolódik a Gimnázium és a többi partneriskola nevelőtestületének munkájához.

Az Arany János Kollégiumi Programjának kollégiumi nevelői csoportja (AJKP - csoport)

Munkáját az AJKP programgazda vezeti az AJKP mentor - ifjúságsegítő munkatárssal együttműködve. Feladatuk a program szerinti munka tervezése és összehangolása.

Az AJKP csoport tagjai az AJKP tanulók a csoportvezetői, a méréssel megbízott pedagógus és azok a kollégiumi nevelőtanárok, akik részt vesznek program keretein belül a tanulók kompetenciáinak tervszerű fejlesztésében. A csoport tagjai részt vesznek a beiskolázási tevékenységben, a bevonható tanulók felkutatásában, családot látogatnak, AJKP esetmegbeszéléseket tartanak. A csoportvezetők a tanulók számára mérések alapján egyéni fejlesztési terveket készítenek, ennek alapján személyre szabott fejlesztési tevékenységet végeznek. Együttműködnek a Gimnázium AJKP- team tagjaival és a partneriskolák osztályfőnökeivel és az Oktatásfejlesztő és Kutató Intézet (OFI) által delegált AJKP mentorral.

Tanulók:

Foglalkozási csoport: a nemzeti köznevelésről szóló törvény által meghatározott létszámok alapján megszervezett kollégiumi csoportok tanulóiból a kollégium pedagógiai programja alapján a kollégiumi neveléshez és oktatáshoz, a szabadidő eltöltéséhez szervezett legalább öt tanulóiból álló, pedagógus vagy a kollégium vezetője által megbízott személy által irányított tanulóközösség;

Kollégiumi csoport: a kollégiumi, externátusi felvételt nyert tanulókból kialakított, pedagógus (csoportvezető nevelőtanár) által irányított állandó tanulóközösség, bizonyos mértékig saját vezetőséggel (DÖK tagok), csoportot illetően önálló döntési és értékelési jogokkal rendelkeznek. A nevelőtanár irányításával (feladatok megbeszélése, szervezés, ellenőrzés, értékelés, motiváció) végzik tevékenységüket.

Kollégiumi szervezeti egység: a pedagógiai felügyelettel összefüggő, a kollégium működtetéséhez, valamint a kollégiumi élet szervezéséhez kapcsolódó feladat végrehajtásához kialakított, épületenként és nemenként átlagosan száz, legfeljebb százhusz tanulóiból álló, pedagógus által irányított tanulóközösség;

A diákönkormányzat (DÖK):

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium, Kollégium és Általános Iskola többcélú intézményben gimnáziumi, kollégiumi és általános iskolai diákönkormányzat működik.

Mivel az intézményben több diákönkormányzat tevékenykedik, az járhat el a nevelési-oktatási intézmény egészét érintő ügyekben, amelyeknek a megválasztásában a legtöbb tanuló vett részt, feltéve, hogy így módon a tanulók több mint ötven százalékának képviselője biztosított.

Az intézményben a gimnáziumi diákönkormányzat rendelkezik ezzel a képviselői joggal.

A kollégiumi diákönkormányzat a kollégium diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete, a megválasztott diákképviselők véleményt nyilváníthatnak, javaslattal élhetnek a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben. A diákönkormányzatok saját szervezeti és működési szabályzataik szerint működnek. Jogaikat a hatályos jogszabályok, joggyakorlásuk módját saját szervezeti szabályzatuk tartalmazza. A működésükhöz szükséges feltételeket az intézmény vezetője biztosítja a szervezetek számára.

A képviselői jogú diákönkormányzat a gimnáziumi, általános iskolai és kollégiumi diákönkormányzatot segítő pedagógus segítségével gondoskodik arról, hogy az intézmény egészére vonatkozó vélemény-nyilvánításához beszerezze a többi diákönkormányzat véleményét.

A diákönkormányzat szervezeti és működési szabályzatát a diákönkormányzat készíti el, a választó tanulóközösség fogadja el és a nevelőtestület hagyja jóvá. A diákönkormányzat élén, annak szervezeti és működési szabályzatában meghatározottak szerint választott diákönkormányzati vezető illetve az iskolai diákbizottság áll. A diákönkormányzatok tevékenységét a diákmozgalmat segítő nevelőtanár támogatja akit ezzel a feladattal – a diákközösség javaslatára – az igazgató bíz meg határozott, legfeljebb ötéves időtartamra.

Lehetővé tesszük azt is, hogy a diákönkormányzat tagjai megismerjék és a mindennapi gyakorlatban felelősen alkalmazzák a demokratikus érdekvédelem, a problémamegoldás és a konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

3.2. A szervezeti működés dokumentumai

A Kollégium Pedagógiai Programja: a nevelő-oktató munka a minden előírt fórumon elfogadott pedagógiai program szerint folyik, amely összhangban van a házirenddel.

A tanévre vonatkozóan a pedagógiai program alapján órarendszerűen elkészítjük a tanulók egyénre szabott éves foglalkoztatási tervét, amely tartalmazza a kötelező és a szabadon választható foglalkozásokat.

Kollégiumi Munkaterv:

A tanév elején a tanév rendjének megfelelően elkészítjük a feladatok ütemezését, megtervezzük a programokat, meghatározzuk a felelősöket.

Portfólió-rendszer:

- Csoport-portfólió – tartalmazza a csoport teljes dokumentációját/jelentkezési lapok, szilenciumi jelenléti lapokat, HH és a HHH igazolásokat, SNI szakértői véleményeket, egészségügyi és orvosi igazolásokat, a tanulók éves fejlesztési tervét órarendszerűen, az iskolai órarenddel egybeszerkesztve, a csoportfoglalkozások jelenléti íveit és dokumentációját, a csoport fegyelmi ügyeinek a dokumentációját, a tanulók versenyeken, egyéb rendezvényeken elért eredményeinek dokumentációját, a kollégiumból kiiratkozó tanulók leszámoló lapját stb.
- Egyéni portfólió: az AJKP tanulók mérési eredményeit és az egyéni fejlesztési terveit, jogosultságról szóló igazolásait, iskolai értékeléseit tartalmazza, szakértői véleményeket, határozatokat, a tanuló által készített projektmunkákat.
- Nevelőtanári portfóliók:
Az AJKP, a TÁMOP 3.1.4 bevont csoportok kompetenciafejlesztő foglalkozásaival kapcsolatos dokumentációt tartalmazza (tanmenetek, jelenléti ívek, tanulói projektmunkák, stb).
Tanári portfólió: a tanár adott tanévi tevékenységét prezentáló portfólió (pl. tanmenetek, egyéni fejlesztési tervek stb.)

4. Kollégiumunk küldetésnyilatkozata

Mottó: Célunk azonos a Tieddel! Az általad választott középfokú iskola sikeres elvégzése, pozitív emberi tulajdonságaid bővítése, erősítése.

Pedagógiai értékrendünk szerint olyan diákközpontú, otthonos kollégiumot szeretnénk működtetni, ahol a tanulók nyugodt, elfogadó és befogadó, szeretetteljes légkörben élhetnek és tanulhatnak. Diákközpontú pedagógiánk garancia arra, hogy a diákok személyisége kibontakozzon, fejlődjön, a pozitív tulajdonságaik megerősítést kapjanak, hogy a szociális kompetenciák fejlesztésének hatásaként könnyedén beilleszkedjenek a kollégiumi közösségbe, ami később segíti a felnőtt társadalomban való helytállásukat. Fontos küldetésünk az önismeretre alapozott életpálya-építési kompetencia fejlesztése és az élethosszig tartó tanulás megalapozása.

Kollégiumunk a helyi társadalom elvárásait, a nevelési-oktatási környezet lehetőségeit is figyelembe véve végzi munkáját,

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Kollégiuma részt vesz az Arany János Kollégiumi Programban, speciális eszközeivel elősegíti az Arany János Kollégiumi Program célrendszerének a megvalósítását.

A Kollégiumnak az Intézmény küldetésnyilatkozata alapján az a célja, hogy minden alapfeladatában olyan minőségi tanulást-tanítást támogató tanulási környezet legyen, ahol a tanulók képességei fejlődnek, értékrendjük szilárd, tudásuk hiteles és a boldoguláshoz versenyképes.

Meggyőződésünk, hogy munkánk minősége a pedagógusok, szülők és tanulók között kialakított és gyakorolt folyamatos kommunikáció alapján javítható.

Számunkra a minőség a következőket jelenti:

A tanulókat – képességeikhez igazodó követelményeket támasztva – alkalmazásra képes tudáshoz kívánjuk juttatni, amelyek révén felnőttként is képessé válnak az egész életen át tartó tanulásra. A tanulói személyiség egészére irányuló fejlődést segítjük: a kollégiumban a differenciálás és befogadás pedagógiai eszközeivel, képességfejlesztés elvének szem előtt tartásával olyan szilárd ismereteket és készségeket alakítunk ki, amely sikeres érettségi vizsga után lehetővé teszi a többség számára az egyetemi-főiskolai továbbtanulást, másoknak a kvalifikált szakképesítés megszerzését.

Mindezt családias, az egyéniséget elfogadó légkörben, a közös tevékenységhez éppen szükséges korlátok között, de a diákok erőfeszítésére is számítva és felesleges stressz nélkül kívánjuk elérni.

A tantárgyi teljesítmény és a harmonikusan fejlődő személyiség egyaránt fontos értékek számunkra.

Intézményünk gyermek és diákközpontú tevékenységrendszerének egésze a személyiség-fejlesztést, a közösségek erősítését és a közösségi és egyéni tehetséggondozást szolgálja.

Valljuk, hogy az oktatás és nevelés összhangján alapuló pedagógiai folyamat irányítója a pedagógus, aki felelős a rábízott gyerekekért a szülőknek és iskolájának.

Valljuk, hogy a pedagógusi tekintély bizalmon és tudáson alapul.

Tudjuk, hogy az intézmény a pedagógiai műhely jellege mellett munkahely és hivatali feladatokat is ellát.

Valljuk, hogy ennek szervezettsége a partnerek közötti együttműködés zavartalanságát, korrektségét, a folyamatok áttekinthetőségét és nyomon követhetőségét szolgálja.

Vállalt feladataink teljesítését az érdekelt partnerek visszajelzései külső és belső mérések, saját tapasztalataink alapján folyamatosan értékeljük, céljainkat rendszeresen felülvizsgáljuk.

Az intézmény vezetősége, pedagógusai, minden alkalmazottja részt vesz abban a közös munkában, amely a fenti értékteremtő folyamat biztosítója, intézményünk jó hírének megőrzése és gazdagítása.”

Kollégiumunk fejlesztése érdekében kitűzött céljaink:

- a kulcskompetenciák fejlesztésével segítjük a tanulók szocializációját, tanulását, és az életpályára felkészülését,
- a hátrányos helyzetű és SNI tanulók esélyegyenlőségének javítása: hatékony együttnevelés a kollégiumban,
- Integrált Pedagógiai Rendszer módszereinek alkalmazása. Célunk az esélykülönbségek, a kulturális és a szociális hátrányok mérséklése mellett a tehetséges tanulók támogatása,

- a tevékenységközpontú, együttműködésen alapuló módszerekkel jó kapcsolatokat legyenek képesek kialakítani, együttnevelés,
- az együttnevelés során alakuljon ki az empátia, a tolerancia, az elfogadás, a probléma- és konfliktuskezelő képesség,
- célunk, hogy az érdekérvényesítés demokratikus eszközeit, a demokrácia alapértékeit képviseljük.

5. A kollégium kapcsolatrendszere

A kollégium nevelési feladatainak eredményes megoldása érdekében rendszeres kapcsolatot tart a szülőkkel, illetve a tanuló törvényes képviselőjével, szülői szervezetekkel, a fenntartóval, a működtetővel, a kapcsolódó iskolákkal, társintézményekkel, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanuló, valamint veszélyeztetett gyermek esetében a gyermekjóléti szolgálattal, a település – a tanulók nevelésében érintett – intézményeivel, nevelésbe vett gyermek esetén a gyámjával, nevelőszülőjével vagy gyermekotthonával, civil szervezeteivel, szakmai közösségeivel, érintettség esetén a helyi nemzetiségi önkormányzatokkal, továbbá minden olyan szervezettel, amely a kollégiumi nevelés céljainak megvalósítását elősegítheti.

A kapcsolatok kialakításában, gazdagításában és fenntartásában a kollégium nyitott és kezdeményező. A kapcsolattartás helyi szabályozása a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

Az intézmény kezdeményező és nyitott kapcsolatrendszert épít ki a kollégium működésében szerepet játszó partnerekkel.

5.1. A többcélú intézményen belüli kapcsolatrendszer

- Szekszárdi I. Béla Gimnázium:

Gimnáziummal partneriskolaként és szervezetileg is szoros az együttműködés.

A két intézmény építézetileg is kapcsolódik egymáshoz, így a szabad átjárás és a közvetlen telefonkapcsolat biztosított a tantestület tagjai között.

A kollégium figyelembe veszi az iskolai programokat, hétfélig nyitva tartását is ennek megfelelően alakítja. Szülői értekezleteken, az iskolai fogadóóra idején a kollégium is nyitott, a szülő igényére fogadóórát tart. Az Arany János Kollégiumi Program 9. előkészítő osztálya a Gimnáziumban tanul, így az osztályban tanító tanárokkal nagyon intenzív a kollégium kapcsolata. A tanárok a kollégiumi rendezvényekre meghívást kapnak és a Gimnázium is meghívja programjaira a kollégiumi nevelőtestületet.

Az Arany János Kollégiumi Programban (AJKP) részt vevő iskolai team a kollégiummal havonta egy alkalommal AJKP egyeztetést tart, amelyen az osztályfőnökkel és a szaktanárokkal a kollégiumi nevelők találkoznak és a tanulók fejlesztése érdekében konzultálnak.

- **A Szekszárdi I. Béla Gimnázium Bezerédj István Általános Iskolájával** való kapcsolattartás:

Az Általános Iskola együttműködik a kollégium Arany János Kollégiumi Programjával a pályázatban megjelölt tanulói célcsoport AJKP-ba orientálásával és a szülők informálásával, majd az AJKP programgazdával együttműködve segíti a tanuló pályázatának az elkészítését.

Az iskola lehetőséget biztosít a kollégium számára, hogy a tanulókkal és a szülőkkel a kapcsolatot felvegye és tájékoztassa őket az AJKP céljairól.

5.2. Együttműködés az iskolákkal

5.2.1. A partner iskolák

A Szekszárdi I. Béla Gimnázium mellett további középiskolákkal állunk kapcsolatban:

- A Szekszárdi Garay János Gimnázium,
- Szekszárdi Szakképzési Centrum Tagintézményei:
 - Szekszárdi SZC Egészségügyi és Szociális Szakképző Iskolája és Kollégiuma
 - Szekszárdi SZC Szent László Szakképző Iskolája és Kollégiuma
 - Szekszárdi SZC Vendéglátó Szakképző Iskolája
 - Szekszárdi SZC Bezerédj István Szakképző Iskolája
- FM Dunántúli Agrár-szakképző Központ, Csapó Dániel Középiskola, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium,
- A Szekszárdi Kolping Katolikus Szakképző Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
- Baptista „Esély” Szolgáltató és Szakképző Iskola.
- Edutop Szakközépiskola és Szakiskola

5.2.2. Kapcsolat az általános iskolákkal:

Az Arany János Kollégiumi Programba való beiskolázás sikerességének az alapja az általános iskolákkal való jó együttműködés. AJKP munkacsoportunk általános iskolai adatbázist hozott létre, hogy az intézményeket tájékoztatni tudjuk az Arany János Kollégiumi Programmal kapcsolatos információkról. Az iskolákban többnyire az igazgatóhelyettesek a kapcsolattartóink, akik a hetedik és a nyolcadik évfolyam osztályfőnökeinek bevonásával végzik a tanulók programba orientálását.

5.3. Szakmai kapcsolat más kollégiumokkal

- A régió, főként a megye kollégiumaival sport és kulturális versenyeken, tanulók számára szervezett programokon való együttműködés.
- A pedagógusok szakmai együttműködése, a horizontális tanulás lehetőségének a kidolgozása.
- A Kollégiumok Országos Érdekvédelmi Szövetségével és a szövetség megyei tagozatával – választmányi üléseken részvétel, vezetői konzultációk tartása, szakmai segédanyagok – együttműködés.
- Az Arany János Kollégiumi Programban részt vevő kollégiumokkal való kapcsolattartás, közös értekezletek, AJKP Művészeti Fesztivál, szakmai programok az Oktató- és Fejlesztő Intézet

5.4. Kapcsolat a fenntartóval, működtetővel

Fenntartó: Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) Szekszárdi Tankerület

Működtető: Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzata

5.5. Kapcsolat egyéb szervezetekkel

A kollégium nyitott minden olyan külső kapcsolatrendszer kialakítására és folyamatos működtetésére, amely a tanulók fejlődését, közösségi tevékenységét, szabadidejének hasznos eltöltését szolgálja.

- Kapcsolatot tartunk a Gyermekjóléti Szolgálatokkal, a Nevelési Tanácsadóval, a Családsegítő Szolgálattal, a gyermekotthonokkal, ifjúsági irodákkal, TEGYESZ
- Rendőrség: bűnmegelőzés, bűnesetek felderítése, a rendőrség projektjében részvétel
- RÉV,
- TIT,

- Munkaügyi Központ,
- Együttműködés a művelődési és sport intézményekkel: a Babits Mihály Kulturális Központ, Megyei Illyés Gyula Könyvtár, Zeneiskola, Sportcsarnok, Magyarországi Német Színház,
- Színházak: Pécs, Budapest,
- Média: Tolna Táv Televízió, Tolna Megyei Népújság,
- Polgármesteri Hivatalokkal, a jegyzőkkel való kapcsolattartás,
- Szekszárdi Mentálhigiénés Műhely,
- Szekszárdi Klímakör Oktatási csoportja,
- Szekszárdi Diákétkeztetési Kft,
- F & F Kft.

5.6. **Kapcsolat a szülőkkel**

Kollégium a szülőkkel (gondviselőkkel) eredményes együttműködésre törekszik. A kollégiumnak jelentős család pótló funkciója van, mert a diák a tanítási napokon szüleitől távol van, a kollégiumi közösség pótolja a család közösségét, ezért a kollégiumi nevelés területén nélkülözhetetlen a szülők és a kollégium harmonikus együttműködése. A nevelés csak akkor lehet eredményes, ha a szülő és a kollégium együttműködik, illetve ebbe a folyamatba mind tevékenyebben bekapcsolódik maga a tanuló is

Cél:

- Legyen élő kapcsolat a szülő/gondviselő és a kollégium pedagógusai között.
- Adekvát módon legyen biztosított a jogszabályban rögzített feladatellátás intézményi oldalról.
- A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban az AJKP-ben résztvevő tanulók esetében a fejlesztés elindításához és folyamatos szabályozásához álljanak rendelkezésre a családi háttér folyamatos ismeretéből nyerhető információk, adatok.

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 72.§ tartalmazza, hogy a szülő irányába a kollégiumnak tájékoztatási kötelezettsége van. Részletezi is, hogy a gyermek, tanuló fejlődéséről, magaviseletéről, tanulmányi előmeneteléről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást kell adnia az intézménynek, sőt még arra is vállalkoznia kell a kollégiumnak, hogy a gyerek neveléséhez tanácsokat, segítséget adjon. A szülői házzal való kapcsolattartás indokoltsága a jogi szabályozáson túl nyilvánvalóan pedagógiai is indokolt. A kollégista nem szakad le a családról, hanem időszakosan van tőlük távol. Mivel folyamatosan legalább három irányból érik a tanulót nevelésére irányuló impulzusok (szülő, iskola, kollégium), ezért fontos, hogy a három fél tudjon egymás értékrendjéről, nevelési elveiről és nevelési gyakorlatáról.

Az 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról elvárásaként több helyen is megfogalmazza a szülőkkel való konstruktív együttműködés fontosságát.

Fentiek alapján elengedhetetlen, hogy élő kapcsolatba legyen a kollégium a szülővel.

Várható eredmények

- A kollégiumi a kapcsolattartás alkalmas módjait megtalálva biztosítani tudja a nevelési folyamatban a szülői kapcsolattartás lehetőségét, tájékoztatni tud, tanácsokat tud adni és információkat kaphat a szülőtől, mely hatékonyabbá teheti a nevelési folyamatot.

Feladatok

- A kollégium a családról rendelkezésre álló adatokat, információkat bizalmasan kezeli, ezzel is erősítve a szülők bizalmát az intézmény iránt. A szülővel kialakított személyes kapcsolat – legyen az személyes szimpátia, vagy valamilyen konfliktus okán előállt helyzet – semmiképpen nem befolyásolhatja a tanuló teljesítményeinek objektív megítélését, és nem származhat belőle sem előny, sem hátrány.
- Személyes találkozás biztosítása (a kollégiumban vagy családlátogatás alkalmával)
- Szervezett szülői megbeszélés a szülői értekezletekkel, fogadóórákkal egy napon.
- Bármely, előre egyeztetett időpontban szülői kérésre a kollégium vezetője vagy a kollégiumi nevelőtanár a szülő rendelkezésére áll.
- Szülő eseti meghívása - a szülők és/vagy a gyermek problémájában érintett pedagógus a szülővel együtt igyekszik megtalálni a két fél érdekeit figyelembe vevő megoldásokat.
- Információ biztosítása
- Érdemi tájékoztató levél (szülői kérés nélkül) a tanuló iskolai, kollégiumi munkájáról, emberi magatartásáról, fejlődéséről (pontos, objektív, problémafeltáró), a gyermek számára biztosított juttatásokról, azok esetenkénti felhasználásáról.
- Intézményi, kollégiumi programba történő bevonás
- A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 projektbe bevont HH és HHH gyermekek szüleinek aktív részvételét közösségi rendezvény szervezésével is ösztönözzük, Pl. Karácsonyi ünnepi műsor, Az átmenetek kezelését támogató, szülőknek tanulóknak szóló programok, tevékenységek megvalósítása (szülő- diák – tanár találkozó)

Célkitűzéseink alapján az alábbi fő pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a kapcsolattartással, együttműködéssel, kommunikációval kapcsolatos teendőinket.

Kiemelt feladataink:

- Minden partnerrel a kölcsönösségre és a konstruktivitásra épülő kapcsolatot ápolunk.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használjuk az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- Építünk partnereink, a kollégák, a szakmai fejlődést segítők visszajelzéseire.
- A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően működünk együtt a nevelőtestületben, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- Rendszeresen egyeztetünk partnereinkkel.
- A problémák kezelésében törekszünk a kölcsönösen elfogadható, közösen kialakított megoldások megtalálására.
- Együttműködünk a nevelőtestületben különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- A tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakítunk ki.
- Munkánk során érthetően és a pedagógiai céljainknak megfelelően kommunikálunk.
- Tudatosan támogatjuk a diákok egyéni és egymás közötti kommunikációjának fejlődését.

6. A kollégium nevelési alapelvei, értékei, célkitűzései

6.1. A kollégium társadalmi szerepe

A kollégium a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye. Alapfeladata, hogy biztosítsa a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek a lakóhelyén nincs lehetőség a tanuláshoz, a szabad iskolaválasztáshoz való jog érvényesítésére, a nemzetiségi oktatásra, illetve akiknek a családja nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges körülményeket.

A kollégium kiemelt társadalmpolitikai szerepe és feladata, hogy fenntartsa a társadalmi mobilitást: esélyeket teremtsen, biztosítsa a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, segítse a szociális, kulturális hátrányok leküzdését, a társadalmi integráció folyamatát. Fontos szerepe van az egész életen át tartó tanulás megalapozásában, a tanuláshoz szükséges készségek és képességek, a Nat.-ban meghatározott kulcskompetenciák erősítésében, a tehetség felismerésében és fejlesztésében, a tanulók felzárkózásának segítésében.

A kollégium a tevékenysége során megteremti a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához, kiegészíti a családi és iskolai nevelést és oktatást, egyúttal szociális ellátást, biztonságot, valamint érzelmi védettséget is nyújt.

A kollégium – megfelelő pedagógiai környezet biztosításával – elősegíti a társadalmi szerepek tanulását, a diákok önszerveződése során kialakuló közösségekben az együttélés, az együttműködés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, gyakorlását; ezzel a kollégium hatékony támogatást nyújt a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.

A kollégium adottságainál fogva alkalmas lehet arra, hogy egy lakóközösség pedagógiai, kulturális központjává válhasson.

A kollégium a bentlakásos intézmény sajátos eszközeinek és módszereinek felhasználásával hozzájárul a Nat.-ban a nevelési-oktatási rendszer egészére kitűzött célok megvalósulásához, az ott meghatározott feladatok megoldásához, az ott megfogalmazott értékek alapján.

6.2. A kollégiumi nevelés célja és alapelvei

A kollégiumi nevelés célja legfőképp a tanulók szocializációjának, kiegyensúlyozott és egészséges fejlődésének, tanulásának, a sikeres életpályára való felkészítésének segítése, személyiségének fejlesztése, kibontakoztatása.

A kollégium – céljai elérése érdekében – diákközpontú, az egyén és a közösség harmóniáján alapuló környezetet és tevékenységrendszert alakít ki, melynek főbb alapelvei:

- a) az alapvető emberi és szabadságjogok, valamint a gyermekeket megillető jogok érvényesítése;
- b) demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása;
- c) a tanulók és közösségeik iránti felelősség, a bizalom, a szeretet, a segítőkészség;
- d) szakmai és intellektuális igényesség, kulturált stílus a pedagógus tevékenységében;
- e) az alapvető erkölcsi normák érvényesítése;
- f) az egyéni és életkori sajátosságok, valamint a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteinek figyelembevétele;
- g) építkezés a tanulók aktivitására, öntevékenységre, önszerveződő képességre;
- h) az integrált nevelés, az integrációt elősegítő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- i) a szülőkkel, a kollégiumhoz kapcsolódó iskolákkal, a társadalmi környezettel való konstruktív együttműködés;
- j) a nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése;
- k) a nemzetiségi azonosságtudat tiszteletben tartása, ápolása.

6.3. A kollégiumi nevelés feladatai

A kollégium – a kollégiumi jogviszony fennállása alatt – biztosítja diákjai számára azok iskolai tanulmányai folytatásához szükséges kollégiumi feltételeket. Köznevelési feladatait kollégiumi ellátás, nemzetiségi kollégiumi ellátás, illetve sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumi ellátásán keresztül valósítja meg.

A kollégiumi nevelés feladata különösen:

6.3.1. A tanulás tanítása

A kollégiumi nevelés feladata a diákok egyéni fejlődésének elősegítése, a hátránnyal küzdők felzárkóztatása, a gyermekek tehetségének kibontakoztatása. Ennek érdekében a kollégium lehetőséget biztosít az ismeretszerzés, a megismerési és gondolkodási képességek fejlesztésére, valamint arra, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a helyes tanulási módszereket. Ezzel fejleszti a kreativitást, erősíti a tanulási motívumokat, az érdeklődés, a megismerés és a felfedezés vágyát. Fontos, hogy a tanulók elsajátítsák az információkeresés különböző formáit a kollégiumi könyvtárban az egyéni fejlesztés elmélyítése érdekében, az információk megtalálásának célravezető útjain keresztül. Törekszik a tanulási kudarcok okainak feltárására, azok kezelésére, a jó teljesítményhez szükséges helyes énkép, a pozitív önértékelés kialakítására. Segíti a mindennapi feladatokra történő felkészülést. A kollégiumnak gondot kell fordítania arra, hogy az ismeretek elsajátítása közben a tanulásra belső igény ébredjen a tanulóknban, mindennapi életük részévé váljon a tanulás. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása hatással lesz a tanulók egész felnőtt életére, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

6.3.2. Az erkölcsi nevelés

A kollégium feladata az alapvető erkölcsi normák megismertetése, elfogadtatása, valamint ezen normák beépülésének elősegítése a tanulók mindennapi életébe, személyiségükbe. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű, készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra valamint azok kezelésére, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési kérdéseire, problémáira. A kollégiumi közösség élete, a kollégiumi nevelőtanárok példamutatása segítse elő a tanulók életében az olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelő és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás, az empátia, a szociális érzékenység.

6.3.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégium, az iskolai tanulmányokra alapozva, azt kiegészítve segítse elő a nemzeti, népi kultúránk értékeinek, hagyományaink megismerését. A kollégiumi foglalkozások keretében a diákok tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. A nevelés révén alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. A nemzetiséghez tartozó tanulók nevelését ellátó kollégium kiemelt feladata az anyanyelvű nevelés, az adott nemzetiséghez való tartozás tudatának erősítése, nemzetiségi kultúrájának, nyelvének, szokásainak ápolása és fejlesztése.

6.3.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumi nevelés elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését, az abban való állampolgári részvétel jelentőségét. Ezzel is erősíti a diákokban a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremtve az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelő, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A kollégium megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és

kötelezettségeket. A közügyekben való aktív részvétel megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításának folyamatában kiemelt szerepet és megfelelő teret kap a kollégiumi diák-önkormányzati rendszer.

6.3.5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása; elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését; hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

6.3.6. A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. Ezért a kollégium kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. Ez segítséget nyújt a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a tanulók családi életében felmerülő konfliktusok kezeléséről. A kollégiumnak foglalkoznia kell a Nat.-ban meghatározott szexuális nevelés kérdéseivel is.

6.3.7. A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A kollégium ösztönözzé a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. A kollégiumi pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmód minta kiválasztásához. Fontos, hogy a kollégium a diákok számára otthonos, egészséges, kulturált, esztétikus közeget biztosítson, ahol a tanulók jól érzik magukat, és amely egyúttal fejleszti ízlésüket, igényességüket.

6.3.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kollégiumi nevelés feladata a szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítása a tanulóknál úgy, hogy önálló tapasztalati úton ismerjék meg a hátránnyal élők sajátos igényeit, élethelyzetét. Ez a segítő magatartás fejleszti a diákokban az együttérzést, együttműködést, problémamegoldást és az önkéntes feladatvállalást, mely elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári léthez.

6.3.9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A kollégiumi nevelés során fel kell készíteni a tanulókat a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, melyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

6.3.10. Pályaorientáció

A kollégiumnak – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket (szakkörök, érdeklődési körök) kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket,

elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését. A kollégium – a kollégium pedagógiai munkájával kapcsolatban álló iskolákkal együttműködve – valamennyi tanulója számára lehetővé teszi egyes kiválasztott szakmák, hivatások megismerését, segíti a pályaválasztást, illetve a tanuló által választott életpályára való felkészülést.

6.3.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kollégiumnak – a bentlakásos köznevelési intézmény sajátos adottságaiból adódóan – segíteni kell, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Fontos, hogy tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. A kollégium a diák-önkormányzati tevékenység működtetésén keresztül segíti az autonóm, felelős, a közösség érdekeit is figyelembe vevő magatartás és a körültekintő döntéshozás képességének kialakulását.

6.3.12. Médiatudatosságra nevelés

Fontos, hogy a tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés során az értelmező, kritikai beállítódás kialakításának nagy jelentősége van. A diákokkal ismertetni kell a média működésének és hatásmechanizmusának főbb törvényszerűségeit, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokat, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módját.

7. A tanulók életrendje, tanulása, szabadideje szervezésének pedagógiai elvei

Életrend:

- az egészséges életmód, életritmus, napirend kialakítása,
- a diák személyiségének a figyelembe vétele,
- az iskolai és a kollégiumi életrend összehangolása,
- a szülői igények figyelembevétele
- egészséges életmódra nevelés

Tanulás:

- a tanuló kötelessége, hogy eleget tegyen - rendszeres munkával és fegyelmezett magatartással, képességeinek megfelelően - tanulmányi kötelezettségének
- A tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön,
- a nyugodt tanulás feltételeinek a megteremtése a kollégium és a pedagógus kötelessége,
- egyéni adottságok és igények figyelembe vétele,
- egyéni elbírálás alapján a kötelező foglalkozások alól felmentés adható a KNOAP útmutatása szerint,
- az iskola elvárás-rendszerének figyelembe vétele,
- A tanulás tanítása, az önálló tanulás kialakítása

A TÁMOP 3.3.8-12/2-2012-0032 pályázat fenntartása során az adaptált Jó gyakorlat – TAN-TAN tanulási motivációt erősítő program (tanulásmódszertan)- a tanév során a kollégiumi

foglalkozásokon a pályázat fenntartási időszakában megvalósítjuk. A megvalósítás egyik eleme tematikus csoportfoglalkozás adott évfolyamán megjelenő, tanulás tanítása tematikus egységbe való beépítés, a másik elem a 9. évfolyamon tanulószobai keretekben a tanulás módszertanának a tanítása havonta egy alkalommal. A bevonott pedagógusok a kollégiumi foglalkozásokon és az egyéni fejlesztés folyamatában is alkalmazzák a jó gyakorlat keretében megismert módszereket.

Várható eredmény:

A tanuláshoz szükséges alapképességek fejlődése, helyes tanulási szokások kialakulása, tanulási módszerek, technikák elsajátítása, alkalmazása. Hosszabb távon az iskolához, tanuláshoz fűződő pozitív viszony kialakulása, a tanulás szokássá válik. A helyes módszerek alkalmazásával a tanuló eredményei várhatóan jobbak lesznek, ezáltal nő az önbizalma, és alkalmassá válik az élethosszig tartó tanulásra.

Az eredményes tanulás segítésének, a tanulás támogatásának érdekében a következő kiemelt feladatok:

- a tanulók szükségleteire, céljaira építő pedagógiai tevékenység,
- az érdeklődés felkeltése és fenntartása
- a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotának figyelembe vétele, ha szükséges, ennek megfelelően az előzetes tanítási tervek változtatása
- pontos, következetes fogalomhasználat
- a tananyag kínálta belső és külső kapcsolódási lehetőségek kihasználása)
- a tanulók más forrásokból szerzett tudásának beépítése az ismeretelsajátítás folyamatába
- a rendelkezésére álló tananyagok, eszközök (digitális anyagok és eszközök) ismerete, a tanítási

célnak megfelelő használata

- a foglalkozásnak és tanítási helyzetnek megfelelő, változatos oktatási módszerek, taneszközök alkalmazása
- a tanulók önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására nevelése, az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazási lehetőségeinek felismertetése.
- az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módjának kialakítása
- pozitív visszajelzésekre épülő, bizalomteli légkör kialakítása, ahol minden tanuló hibázhat, és mindenkinek lehetősége van a javításra
- a tanulás támogatása érdekében a folyamatos visszajelzések adása az órákon
- tanulást támogató környezet kialakítása és fenntartása (pl. a tanterem elrendezésével, a taneszközök használatával...)
- a diákok döntéshozatalba való bevonása
- a tanuló hibái, tévesztései a tanulási folyamat részei, az egyéni megértés elősegítése
- megfelelő útmutatók és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközök biztosítása a tanulók számára
- a tananyagban rejlő lehetőségek kihasználása a tanulási stratégiák elsajátítására, gyakorlására
- a tanulók tanulási problémáinak felismerése, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget nyújtása számukra
- a tanulói munkák értékeléséből kapott adatok elemzésének egyéni, illetve csoportos fejlesztés alapjaként való használata, szükség esetén a tanítási gyakorlat módosítása
- az önálló ismeretszerzés, kutatás igényének kialakítása, a tanulók ösztönzése az IKT-eszközök

hatékony használatára a tanulás folyamatában, a digitális eszközök funkcionális használatában mintaadás

Szabadidő:

- a tanulónak a kollégiumban biztosítani kell a szabadidőt
- a tanulókat érdeklő programokat, szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozásokat

- szervez a kollégium
- a szabadidős programok a tanulói igények figyelembevételével szerveződnek,
- a tanuló rendelkezik szabadidejével (a jogi normák betartása mellett)

8. A tanulók fejlődését, tehetséggondozását, felzárkóztatását, pályaválasztását, az önálló életkezdést elősegítő tevékenység elvei

8.1. A tanulók fejlődését elősegítő tevékenység elvei

- Kulcskompetenciák fejlesztésének megvalósítása
- Személyiségfejlesztés/önismeret fejlesztés

8.1.1. A tanulók tehetséggondozását elősegítő tevékenység elvei:

- tehetségazonosítás, tehetségfejlesztés
- inspiráló környezet biztosítása a tehetség kibontakozásához,
- a pedagógus szerepvállalása a tehetséggondozásban

8.1.2. A tanulók felzárkóztatását elősegítő tevékenység elvei:

- egyéni szükségleteken alapuló felzárkóztatás, célok, részcélok meghatározása
- a tanulói motiváció erősítése,
- a felzárkózás igényének a felkeltése
- a lemaradó tanulóknak a felzárkózásra lehetőség biztosítása,
- támogató pedagógiai környezet

8.1.3. A tanulók pályaválasztását elősegítő tevékenység elvei:

- a pályaaorientáció önismeretre és pályaismeretre épüljön
- élethosszig tartó tanulásra motiválás
- az életpálya kompetenciafejlesztésben részvétel, pályamódosítási képesség
- a pályák megismeréséhez lehetőségek biztosítása
- érdeklődésnek és a munkapiaci igényeknek megfelelő pályaaorientáció
- a belső motiváltság elérése a munka világának a megismerésére.
- képzéskeresés, álláskereső technikákat megismertetése, tudatos felkészülés a pályaválasztásra, a továbbtanulásra és a munkába állásra,

8.1.4. A tanulók önálló életkezdését elősegítő tevékenységek elvei

- a társadalom szerepelvárásainak a megismerése,
- családi szerepek, szerepelvárások
- az otthonteremtés képessége
- alkalmazkodóképesség, felelősségvállalás, megbízhatóság,
- a sokoldalúság, mint érték,
- a munkahely, szaktudás, egyéni felelősség,
- törekednünk kell arra, hogy az önálló életkezdéshez szükséges gyakorlati kompetenciák fejlesztésével diákjaink sikeresen tudjanak beilleszkedni a felnőtt szerepekbe

9. A kollégiumi közösségi élet fejlesztésének módszerei, eszközei, a művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

A kollégium, mint közösségi helyszín a nevelési folyamat során hangsúlyt helyez a pozitív közösségi szokások és minták közvetítésére, a szociális készségek, együttműködés, konfliktuskezelés, kommunikáció, vitakultúra, szervezőképesség stb. fejlesztésére. Segíti a közösségi együttélés szabályainak elsajátítását, az egyén, csoport, a társadalom kölcsönhatásainak megértését.

Eszközök

- a nevelőtanári közösség a tevékenységek megtervezésével, koordinálásával,
- lebonyolításával közvetíti a pozitív szokás- és értékrendet, a humánus etikai normarendszer, kialakulását (empátia, tolerancia, stb.),
- a csoport- és szobaközösségekben elsajátítható az együttműködés, a kulturált vitakészség,
- a konfliktuskezelés,
- a különböző rendezvények, kirándulások, sportversenyek erősítik a kollégiumi közösséget,
- a kollégiumi DÖK programjaival segíti, és fontos szerepet tölt be a diákok társadalmi életének szervezésében (közösségi együttélés, döntés, felelősség).

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása, a nevelő-oktató munka alapvető feladata:

- A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása
- Fontosnak tartjuk a tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítását.
- Az önkormányzás képességének kialakítása:
A tanulói közösségek fejlesztése során kialakítjuk a közösségekben, hogy nevelői segítséggel, vagy önállóan, közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréseért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.
- A közösségi nevelés területei: kollégiumi foglalkozások, szakkörök, AJKP kirándulások, szabadidős foglalkozások, sport, projektek, hagyományos kollégiumi rendezvények, valamint az aktív diák-önkormányzati munka.
- A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében
- A tanulói közösségek irányításánál a pedagógusok alkalmazkodnak az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a serdülő- és ifjúkori problémákhoz.
- A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése
- A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek. Olyan pedagógusközösség kialakítására törekszünk, amely összehangolt elvárásaival és nevelési eljárásaival az egyes csoportokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja.
- A kollégiumi foglalkozásokon megvalósítható közösségfejlesztési feladataink:
tanítványaink egymás elfogadására nevelése
- az eltérő társadalmi háttérű tanulói sajátosságok figyelembe vétele
- együttműködést támogató, motiváló módszerek alkalmazása
- biztonságérzet, elfogadó légkör kialakítása
- konfliktus-megelőzés közös szabályrendszer kialakításával, ha szükséges, a konfliktusok időben való felismerése és kezelése
- a tanulói véleménycseré ösztönzése, a vitakultúrát fejlesztő tanulásszervezési

eljárások alkalmazása

- tudatos értékközvetítés: együttműködés, nyitottság, társadalmi problémák iránti érzékenység, más kultúrák elfogadására nevelés
- Online közösség létrehozása
- A tanulás támogatása egyéni képességekhez igazodó munkaformák előtérbe helyezésével, a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodva, a tanulmányi és a munkaerőcs erősítésével.
- Különböző változatos munkaformákkal a közösségi cselekvések kialakítása, fejlesztése, kooperatív együttműködéssel az együvé-tartozás, az egymásért való felelősség érzésének erősítése.
- A tanulók, a közösség felkészítése az SNI tanulók integrált nevelésére. Az SNI tanulók beilleszkedésének segítése és a másság elfogadása a tanulói közösségben.
- A tanulók motiválása, kezdeményezéseik, közvetlen tapasztalatszerzésük támogatása.
- Szociális kompetenciák fejlesztése (empátia, egymásra figyelés, együttműködés, tolerancia, alkalmazkodóképesség).
- A tanulók önellenőrzésre, egymás segítésére és ellenőrzésére való nevelése.
- Hagyományőrző tevékenységeink fejlesztik a közösséget, erősítik a közösséghez való tartozás érzését
- tudatos közösségfejlesztéssel, sokoldalú és változatos foglalkozásokkal (zene, tánc, képzőművészeti, kézműves foglalkozások, múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadásokon tett csoportos látogatások stb.) járulunk hozzá a közösségi magatartás erősítéséhez.
- A felmerülő igényekhez igazodva különféle szabadidős programokat szervezünk (főként az Arany János Kollégiumi Program támogatásával), melyeken a részvétel önkéntes (pl.: túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, kollégiumi hagyományos és hagyományteremtő rendezvények, stb.)

Módszerek

- Tevékenységközpontú tanulásirányzatok alkalmazása (projekt, témahét),
- Kooperatív módszerek előtérbe helyezése.

Művelődési és sportolási tevékenység szervezésének elvei

- a művelődési tevékenységek széles kínálati lehetőséggel a tanulói érdeklődésen alapuljanak,
- a kollégium biztosítsa az egyenlő hozzáférést a különböző programokon,
- a tanulók szervezett közösségi életüket olyan tevékenységgel töltsék el, amelyek fejlesztik képességeiket, személyiségüket,
- a kollégium adjon lehetőséget a mindennapos testmozgásra,
- a kollégium adjon alkalmat hobbi-tevékenységek folytatására (pl. foci, tömegsport, kondicionáló edzés, asztalitenisz).

10. A kollégiumi foglalkozások formái, megszervezésükre vonatkozó szabályok

A kollégium – a nevelési és oktatási feladatainak teljesítéséhez – a tanulók részére kollégiumi foglalkozásokat szervez. A kollégiumi foglalkozások 45 perc időtartamúak.

A Nemzeti köznevelési törvényben meghatározott időkeret terhére szervezett kollégiumi foglalkozás lehet:

- a) felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozás,
- b) közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozás,
- c) a szabadidő eltöltését szolgáló csoportos foglalkozás, ezen belül
 - o szakkör,
 - o érdeklődési kör,
 - o önképzőkör,
 - o énekkar,
 - o művészeti csoport,
 - o tanulmányi, szakmai, kulturális verseny, házi bajnokság, iskolák közötti verseny, bajnokság, diáknap,
- d) a tanulókkal való törődést és gondoskodást biztosító egyéni foglalkozás,
- e) a kollégiumi közösségek működésével összefüggő csoportos foglalkozás.

A kollégiumban gondoskodni kell

- a) az iskolai, kollégiumi foglalkozásokon részt nem vevő tanulók folyamatos pedagógiai felügyeletéről,
- b) a kollégium működtetéséről,
- c) a kollégiumi élet szervezéséről.

A tanulói részvétel szempontjából a kollégiumi foglalkozás lehet

- a) kötelező vagy
- b) szabadon választható.

A tanuló heti tizenhárom órában köteles részt venni felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozásokon, heti egy órában közösségi fejlesztést megvalósító csoportos foglalkozásokon.

A tanuló a kollégium által biztosított lehetőségek közül további heti egy, szabadon választott foglalkozáson köteles részt venni.

A felzárkóztató, tehetség-kibontakoztató, speciális ismereteket adó felkészítő, egyéni vagy csoportos foglalkozások látogatása alól a tanuló – a kollégium házirendjében meghatározott elvek szerint, részben vagy egészben, kivéve az ebben a keretben szervezett tematikus csoportfoglalkozásokat – felmentést kaphat.

A kollégiumi foglalkozásokat a pedagógiai programnak megfelelő éves tanulói foglalkozási terv alapján kell megszervezni. Az éves tanulói foglalkozási terv kollégiumi csoportonként tartalmazza a kötelező foglalkozásokat, továbbá a kollégium egészére az előre tervezhető szabadon választható foglalkozásokat.

A kollégiumnak az éves tanulói foglalkozási terv elkészítéséhez minden tanév első hetében fel kell mérnie, hány tanuló és milyen szabadon választható foglalkozáson kíván a tanévben részt venni.

Az éves tanulói foglalkozási tervet a kollégium vezetője készíti elő, és a nevelőtestület fogadja el a kötelező foglalkozásokra vonatkozóan a tanév megkezdéséig, a szabadon választható foglalkozásokra vonatkozóan legkésőbb az adott tanév szeptember 30-áig.

Az éves tanulói foglalkozási tervet az elfogadást követő három munkanapon belül a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

A tanulók a közzétételtől számított hét munkanapon belül jelenthetik be írásban a kollégium vezetőjének, hogy melyik szabadon választható foglalkozáson kívánnak részt venni.

11. A kollégiumi tevékenység rendszere

A kollégium – igazodva az Nkt. rendelkezéseire – a nevelési folyamat során a tanulói tevékenységeket – annak céljától, jellegétől függően – kollégiumi programok, csoportos és egyéni foglalkozások keretében szervezi, az intézményi szervezet működéséhez pedagógiai irányítást, illetve támogatást biztosít.

11.1. A kollégium által kötelezően biztosítandó foglalkozások

A kollégium a foglalkozások tervezése, szervezése során kiemelten ügyel a pozitív tanulási attitűd kialakítására és megerősítésére, a kreativitás fejlesztésére, az egész életen át tartó ismeretbővítés fontosságára, gondoskodik a tanulókkal való személyes törődés tapintatos formáinak kialakítására. Külön figyelmet fordít a nemzetiségi sajátosságokra és a sajátos nevelési igényű tanulók egyéni szükségleteire. A kollégium a foglalkozások formáját és tartalmát úgy határozza meg, hogy azok hozzájáruljanak a tanulók erkölcsi gyarapodásához, személyiségének gazdagodásához, kompetenciáik fejlesztéséhez, a közösség fejlődéséhez.

11.1.1. Felkészítő foglalkozások (heti 13 óra)

11.1.1.1. Tanulást segítő foglalkozások

- a) Rendszeres iskolai felkészülést biztosító egyéni és csoportos foglalkozás
- b) Differenciált képességfejlesztő, tehetséggondozó foglalkozás
- c) a bármely okból lemaradó tanulók felzárkóztatása, hátránykompenzáció,
- d) A tantárgyi ismeretek bővítése és a pályaválasztás segítése érdekében szervezett, illetve a sajátos érdeklődéssel, adottsággal rendelkező tanulók ismereteinek, tudásának gyarapítására szakkörök, diákkörök
- e) Tematikus csoportfoglalkozás

11.1.2. Egyéni és közösségi fejlesztést megvalósító csoportfoglalkozások (1 óra/hét)

11.1.2.1. Csoportvezetői foglalkozások:

a) Közösségi foglalkozások a csoportok számára:

- a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek, események, problémák megbeszélése, értékelése.
- b) **Tematikus csoportfoglalkozások** – a Kollégiumi nevelés országos alapprogramja által előírt témakörök, időkeretek és szervezési keretek között szervezhető.

11.1.2.2. A kollégiumi közösségek szervezésével összefüggő foglalkozások:

- a) a kollégiumi diákönkormányzat működésének támogatása
- b) kollégiumi diákfórumok

11.1.2.3. A tanulókkal való egyéni törődést biztosító foglalkozások

- a foglalkozásokon (tanulói vagy pedagógusi kezdeményezésre) a diákok feltárhatják, egyéni problémáikat ezek megoldásában számíthatnak a pedagógus tanácsaira, segítségére
- A pedagógiai felügyelővel együtt segítjük a konfliktushelyzetek feloldását, pedagógiai tanácsadást végzünk, (egyéni meghallgatás, életvezetés, szituáció-elemzés).

11.1.2.4. **A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások (szabadon választható, de kötelező foglalkozás)**

Állandó, vagy adott eseményre szerveződő kollégiumi diákcsoportok számára szervezett

- irodalmi, képzőművészeti, zenei, tánc, vizuális képességeket fejlesztő művészeti,
- természettudományos, műszaki, vállalkozói, gazdasági ismereteket bővítő *szakmai*,
- egészséges életmódra nevelést, a rendszeres testedzést szolgáló sportcélú,
- a hasznos gyakorlati ismeretek megszerzését, az önellátás képességének fejlesztését célzó, a pályaaorientáció szempontjából is fontos tartalmakat hordozó, szakkörök, szakmai, művészeti foglalkozások, kollégiumi sportkörök, rendezvények, versenyek, vetélkedők.

11.2. **Pedagógiai felügyelet**

A kollégium – szervezeti egységenként egy pedagógus közreműködésével (kollégiumunkban pedagógiai felügyelői rendszer működik, a pedagógiai felügyeletet a nevelőtanár és a pedagógiai felügyelő látja el. Továbbiakban: ügyeletes nevelő) – gondoskodik a foglalkozáson nem tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

A kollégium zavarmentes működésének biztosítása céljából az ügyeletes nevelő feladatai:

- visszatérő rendszerű ellenőrzést folytat a külső és belső biztonsági rendszabályok, a balesetvédelmi előírások betartása, az egyéni és közösségi tulajdon védelme, a megelőzés érdekében,
- folyamatos jelenlétével biztosítja a házirend betartatását, különös tekintettel az együttélési normák, a személyiségvédelem, a diákok önrendelkezési jogának érvényesülésére,
- időszakos ellenőrzést folytat az egyéni és közösségi rend fenntartása, a tisztasági és az egészségvédelmi szabályok teljesítése céljából,
- A pedagógiai felügyelet átadásakor az ügyeletes nevelők között – dokumentált – információcserére kell sort keríteni.

A kollégiumi élet szervezése során a kollégium vezetőjének a feladata:

- a napirend szerinti tevékenységek, így az ébresztő, a takarodó, az étkeztetés megszervezése, felügyelete, ellenőrzése,
- a tanulói nyilvántartások, különösen a betegség, távollét, kimenő, engedélyek folyamatos vezetése,
- a közös helyiségek és közösségi eszközök használatának, az öntevékeny diákkörök tevékenységének a felügyelete,
- a felmerülő egyéni problémák kezelése, ennek részeként az ügyeletes nevelői intézkedés, továbbá információtovábbítás a csoportvezető nevelőtanárnak.

12. A kollégium eredményessége

12.1. A kollégiumi nevelés eredményessége

A kollégium – a szülővel és az iskolával együttműködve – hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló eredményesen fejezze be tanulmányait választott iskolájában.

A tanuló a kollégiumi nevelési folyamat során elsajátítja a társadalomba való beilleszkedéshez és a családi életben, a hivatás gyakorlásában, az állampolgári létben az önálló életvitelhez szükséges alapvető ismereteket, képességeket, értékeket:

- elsajátítja és követi az alapvető erkölcsi normákat;
- képes az egészséges és kulturált életmód kialakítására;

- sokoldalú képzettsége, műveltsége párosul az új ismeretek befogadásának és a folyamatos megújulásnak a képességével;
- kialakul reális társadalomképe;
- rendelkezik az önszerveződéshez, a demokratikus érdekérvényesítéshez szükséges képességekkel;
- tudása versenyképes, önértékelő képességére, szakmai felkészültségére alapozva választ tud adni a szakmai kihívásokra;
- képes az együttműködésre, az emberi kapcsolatok kialakítására és továbbépítésére;
- másokhoz való viszonyában toleráns, empátiával rendelkezik, társadalmi szemléletét a szolidaritás jellemzi;
- ismeri nemzetünk, nemzetiségeink kulturális, történelmi hagyományait.

A kollégiumi nevelés eredményességének értékelésekor figyelembe veendő, hogy a nevelési folyamat milyen kiindulási állapotból, milyen feltételek mellett fejtette ki hatását.

13. A csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszám

TÉMAKÖRÖK

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszám

TÉMAKÖR	7–8. évfolyam	9. évfolyam, 9./AJKP évfolyam, 9./Ny. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam	13–14. évfolyam
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2	1
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1	2
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1	1

A családi életre nevelés	1	1	2	2	3	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12–13–14. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat – részben vagy egészben – a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

A 13-14. évfolyamra vonatkozó óraszámok és követelmények a szakképzésben résztvevő pedagógiai foglalkozások alapját jelentik, amelyek ezekben a feladatokban résztvevő és nem tanköteles tanulók számára kollégiumi ellátást biztosító kollégiumok számára csak szakmai ajánlást jelentenek.

14. A kollégiumi foglalkozások keretprogramterve, a tematikus csoportfoglalkozások tartalma

Bevezető

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi és esztétikai ismereteinek, jellemének, önismeretének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása, illetve fejlesztése.

A kollégiumi foglalkozások a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyéni tanulási módszerek elsajátítására, a helyes életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben, a foglalkozásokon és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalhatják a másik ember elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik a természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottabbá és elfogadóbbá válnak a hazai nemzetiségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére.

A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulóknál kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség.

A kollégiumi foglalkozások kiegészítik az iskolák nevelő-oktató munkáját. A középiskolai szakaszban a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a

szakközépiskolában az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges képességek, készségek, attitűdök együttes fejlesztése a cél.

A csoportfoglalkozások keretprogramterve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához.

A kollégiumi nevelés és oktatás a Nat. kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

14.1. A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat.

Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibontakoztatását.

A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást elősegítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló – pedagógus segítségével – legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket. Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	3	2	2	2	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- különböző tanulási technikák és módszerek alkalmazása - a megszerzett és elsajátított ismeretek értelmezése, rendezése	- Ismertessük az általánosan elfogadott tanulási módszereket, különös tekintettel a közösségben történő tanulásra. - Ismertessük az alapvető tanulási stílusokat, azok sajátosságait, az egyes stílusoknak leginkább megfelelő, hatékony tanulási módokat. - Gyakoroltassuk az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő				

- a könyvtárhasználat rendje és módszerei	tanulási technikákat. - A gyakorlatban sajátítsa el a tantárgyhoz kapcsolódó ismeretek, tartalmi elemek szabatos szóbeli és írásbeli megfogalmazását. - Elemezzék, értelmezzék, rendszerezék a megszerzett ismereteket. - Könyvtárlátogatással segítsük elő, hogy megfelelő módon és hatékonyan tudja használni a könyvtár nyújtotta ismeretszerzési lehetőségeket. - Készítsük fel a diákokat a tudatos, tanulást segítő internethasználatra. - Kérjük számon a megszerzett ismereteket és vessük össze az alkalmazott tanulási technika kiválasztásával, megfelelőségével.

14.2. Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe.

Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére.

A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe - felelősség- és	- Mutassuk be az embert, mint értékelő és erkölcsi lényt. - Szerepgyakorlatokon keresztül, a drámapedagógia eszközeivel teremtsünk összhangot a lelkiismeret szabadsága és a személy erkölcsi				

kötelességtudat - a munka megbecsülése - mértéktartás, együttérzés, segítőkészség	felelőssége között. - Példákon keresztül utaljunk az erkölcsi értékek és az erkölcsi érzék kialakításának jelentőségére az emberi kapcsolatokban. - Irodalmi, történelmi személyiségek életén keresztül ismertessük a különböző erkölcsi választásokat és ezeket értékeljük. - Mutassunk be a mindennapi élet tapasztalataiból a morális helytállás jelentőségét, az egyéni döntések meghozatalában betöltött szerepét. - Ismertessük fel a diákokkal az erkölcsi kérdéseket felvető élethelyzeteket.

14.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

Programterv

Évfolyam	9.		11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)		2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- közösséghez tartozás, hazaszeretet	- Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. - Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a				

- nemzeti, népi kultúránk értékei, hagyományai - a hazánkban élő nemzetiségek kulturális szokásai, emlékei, jelene - nemzetünk kapcsolódása Európához	településhez, az országhoz, a nemzethez. - Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásunk jelentőségét, történeti alapjait. - Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. - Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát. - Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek kulturális és nyelvi sokféleségét.

14.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését.

A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt.

Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)		2	2	1	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- a demokratikus jogállam felépítése - a felelős	- Ismertessük a demokratikus jogállam működésének alapelveit, az állampolgárság fogalmát és az alapvető állampolgári jogokat. - Szerepjátékokon keresztül értessük meg a cselekvő állampolgári				

állampolgári magatartás jelentősége - a demokrácia elvei és gyakorlati megvalósulása - cselekvő állampolgári magatartás és törvénytisztelet	magatartás és a törvénytisztelet jelentőségét. - A diák-önkormányzati munka révén gyakorolja a közügyekben kifejtett hatékony együttműködés jelentőségét, a helyi és a tágabb közösségeket érintő problémák iránti érdeklődés fontosságát. - Tevékenyen vegyen részt a kollégiumi diákönkormányzat munkájában, így a demokratikus elvek megvalósításában, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátításában.

14.5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei. Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására. Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- az önismeret és társas kapcsolati kultúra	- Ismertessük az önismeret és a társas kapcsolati kultúra meghatározó jellemzőit. - A csoport aktív közreműködésével segítsük elő a megalapozott önismeret				

- az empátia és mások elfogadása - a tudás és tapasztalat jelentősége - társas kommunikáció	kialakítását. - Mutassuk be a kulturált társas kapcsolatokat, a helyes egyéni és közösségi élet szabályait. - Szerepjátékok segítségével alakítsuk ki, illetve fejlesszük a mások megértéséhez és tiszteletéhez szükséges képességeket. - Csoport előtti megmérettetés révén segítsük elő a pozitív énkép kialakítását az eddig elsajátított készségekre és tudásra alapozva annak érdekében, hogy a diákok sorsukat és életpályájukat maguk alakítsák.

14.6. A családi életre nevelés

A család mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében. A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése.

A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában. Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét apárkapcsolatokban.

Programterv

Évfolyam	1-8.	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek					
- a család szerepe, jelentősége az egyén életében - együttműködés és felelősségvállalás a családban	- Példákon keresztül mutassuk be, hogy a családi élet színtere a családi otthon. - Ismertessük a család szerepét, jelentőségét az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában. Hangsúlyozzuk az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontosságát. - Mérjük fel, hogy kinek, mit jelent a család, az otthon.					

- szexuális kultúra - családtervezés - konfliktusok a családban	- Szemléltessük a családi munkamegosztást, ennek helyét és szerepét a családi közösségben. - Ismertessük a helyes, felelősségteljes párkapcsolat jelentőségét és kialakításának folyamatát. - Ismertessük a helyes szexuális kultúra jellemzőit és jelentőségét a férfi-nő kapcsolatban. - Szerepjátékokon keresztül mutassuk be a családban előforduló konfliktusokat és kezelésük módját.

14.7. Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára. A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- egészséges életmód és életvitel - a sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében - prevenció, életvezetés,	- Ismertessük a rendszeres testmozgás és az egészségtudatosság kapcsolatát, az elhízás és a korszerű táplálkozás, egészséges életmód és életvitel összefüggéseit. - Ismertessük a káros szenvedélyeket, szokásokat, a teljesítménynövelő szerek használatának veszélyeit. - Mutassuk be és a gyakorlatban alkalmazzuk a rendszeres fizikai				

egészségfejlesztés	aktivitás és sport hatását a szervezetre. - Ismertessük az érzelem-, feszültségszabályozás és agresszió megelőzését a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. - Diákköri tevékenységek révén a tanulók tapasztalják meg az egyéni felelősség és döntés jelentőségét az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.

14.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknál. A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír. Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás - önkéntes feladatvállalás másokért - összetartás és együttérzés	- Ismertessük a hátrányos helyzet fogalmát. - Példákon keresztül mutassuk be a társadalmi felelősségvállalás fontosságát, a másokért érzett szolidaritás jelentőségét. - Ismertessük, hogy mit jelent fogyatékkal élni. - A segítő magatartás kifejlődése érdekében szervezzünk olyan diákkört, melyben beteg, idős emberek élethelyzetén javíthatunk. - Az együttműködés, egymásra figyelés képességének kialakítása érdekében élethelyzeteken keresztül mutassuk be az egyéni felelősség és a közös felelősségvállalás egymásra hatását. - Ismertessük a tágabb közösségért (kollégium, település) végzett				

	önkéntes munka lehetőségeit és jelentőségét.

14.9. Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megóvásának. A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgják erkölcsi alapelvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- a természet és az emberi környezet egymásra hatása - természeti erőforrásaink védelme - ipari termelés és a környezet védelme - 'gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan'	- Ismertessük, és lehetőségeink szerint mutassuk be a környezetre káros anyagokat és tevékenységeket. - Mutassuk be (pl. természetfilm segítségével) az ember és természet egészséges együttélését. - A gyakorlatban szervezzünk természeti környezetet védő tevékenységeket, akciókat. - Mutassuk be az újrahasznosítható anyagok sokszínű felhasználhatóságát. - A tanulók adjanak számot az iskolában tanultak felhasználásával arról, hogy miként tudnának segíteni környezetük megóvásában.				

	- Ismertessük a környezetkímélő életmód előnyeit úgy egyéni, mint a közösségre gyakorolt hatása alapján.

14.10. Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát. A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	2	2
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- tevékenységek és szakmák jellemzői - különféle életpályák bemutatása - a munka világa és jellemzői - továbbtanulási	- Mutassuk be a különféle szakmákat és a betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat. - Önismereti teszt segítségével mérjük fel a tanulók személyiségjellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit. - Mutassuk be, milyen pályaválasztási dokumentumok léteznek és azok hogyan használhatók. - Ismertessük és gyakoroltassuk az álláskeresés (bemutakozás, interjú,				

lehetőségek	pályázat írás stb.) különböző technikáit. - Mutassuk be, hogy a folyamatos tanulás, az újabb képzettség megszerzése mennyiben segíti a pályamódosítást, és munkanélkülivé válás esetén az újbóli elhelyezkedést.

14.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára. Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani. Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	2	2	2	3	3
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
a gazdaság működésének alapjai - a családi gazdálkodás - munka, fogyasztás és gazdálkodás - pénzkezelés technikái	- A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. - Példákon keresztül ismertessük, milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak. - Ismertessük és a lehetőségeknek megfelelően gyakoroltassuk a banki műveleteket (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzáttétel stb.). - Mutassuk be a munkával szerzett jövedelem és az ebből finanszírozható javak, szolgáltatások összefüggéseit. - Ismertessük a vállalkozás lényegét, alapvető formáit és a működési				

- vállalkozás és kockázat	módjukat. - Példákon keresztül mutassuk be, mit jelent a kockázatelemzés, a kockázatvállalás, miért van ennek jelentősége, és melyek a veszélyei.

14.12. Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok. A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát. A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikusa, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

Programterv

Évfolyam	9.	10.	11.	12.	13–14.
Időkeret (óra)	1	1	1	1	1
Témák	Tartalmak, tevékenységek				
- a média társadalmi szerepe - a reklám és a fogyasztás összefüggése - a médiatartalmak és a valóság összefüggése - az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség - a számítógép, az	- Ismerkedés a hagyományos médiával a különféle folyóiratokon, kiadványokon keresztül. - Az elektronikus médiák (internetes ismeretterjesztő oldalak, e-book stb.) használatának gyakorlása. - Reklámok céljainak, hatásainak bemutatása különféle (pozitív és negatív) példákon keresztül. - Jogszabályok, etikai előírások ismertetése a hagyományos média és az internet használat esetében. - Gyakoroltassuk különféle ismeretek hozzájutásának módjait				

internetfüggőség veszélyei	az internetes keresők segítségével. - Az adatbiztonság szabályainak, megteremtési lehetőségeinek ismertetése. - Az internet- és játékfüggőség kóros hatásainak bemutatása.

15. A tanulók fejlesztésének területei

15.1. Tanulásirányítás, tanulásszervezés

A kötelező foglalkozásokon, melyeket pedagógus irányításával – csoportos és egyéni formában – szervezünk, a tanuló köteles részt venni, távolmaradása igazolatlan hiányzásnak minősül. Tanulási idő – a naponkénti tanulószobai (egyéni) felkészülés intervalluma, melyen a tanuló heti 13 órában köteles részt venni (tanórai foglalkozás: 12 óra/hét, – felzárkóztatás, képességfejlesztés: 1 óra/hét).

A tanulásra szánt idő hatékonyabbá tétele és az eredményes felkészülés érdekében feladataink:

- A tanulás rendjének, a tanulási idő védelmének, intenzív felhasználásának biztosítása (időpontok betartása, távolmaradások, más irányú elfoglaltságok kiiktatása).
- Nevelőtanári döntés alapján a tanulószobai csoportos, illetve egyéni felkészülés differenciált kijelölése, a „gyakorlati hetes” kollégisták bevonása a tanulószobai munkába.
- A tanulásban lemaradtak felzárkóztatása, az elmarasztalt tanulók számának csökkentése.
- Tudatosítjuk, hogy az ismeretek elsajátítása igényként fogalmazódjon meg, váljon az életprogram szerves részévé, segítjük a tanulási motívumok (érdeklődés, tudásvágy) kialakulását
 - Bemutatjuk az eredményes tanulási módszereket és lehetőséget biztosítunk azok elsajátítására, a megismerési-, gondolkodási képességek fejlesztésére (szövegelemzés, szövegértés, tanulási technikák).
- Igényként fogalmazzuk meg, hogy diákjaink idejüket, erejüket jól be tudják osztani, fontossági sorrendet tudjanak felállítani tevékenységeik és a tanulnivalók között.
- A gyengébb, segítségre rászoruló diákok felkészülését tanulópárok kialakulásával, csoportmunkával és egyéni segítségnyújtással támogatjuk.

A tanulók kreatív tevékenységére épülő új tanulásszervezési eljárásokat vezettünk be intézményünkben a TÁMOP 3.1.4 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés – Innovatív intézményekben” című pályázatban foglaltaknak megfelelően a fenntarthatóság kritériumát) figyelembe véve tanévente egy-egy kulcstéma feldolgozására kerül sor projekt és témahét keretein belül. Célunk, hogy a diákok érdeklődésének, életkorának megfelelő, minél színesebb fejlesztő programpalettát kínáljunk.

15.1.1. A projekt módszer

A projekt módszer, mint cselekvő tanulás áll egy gondosan megválogatott ismeretrendszer feldolgozásának középpontjában, ahol a hangsúly áthelyeződik a különféle feladathelyzetekben való sikeres helytállásra felkészítő, a 21. századi kompetenciákat fejlesztő tanulási helyzetek és tevékenységek megszervezésére, működtetésére.

Célunk, hogy diákjaink eligazodjanak az ismeretek hatalmasra nőtt áradatában, kezelni tudják az ismeretforrásokat, meg tudják szerezni azokat az információkat, amelyekre aktuálisan szükségük van. Tudásukat szokatlan helyzetekben is jól tudják mozgósítani a sikeres megoldáshoz és legyenek képesek –szükség szerint– a társaikkal való együttműködésre is.

A projekt-folyamatot illetően négy cselekvési fázist különböztethetünk meg: *célmeghatározás, témaválasztás, tervezés (tartalom, munkaszervezés), kivitelezés, értékelési stratégia kidolgozása*

A projekt módszer hatása az intézmény működésére

A projekt módszer elősegíti, hogy a kollégium a nevelés helyi rendszerévé váljon, mert egy adott intézmény tanulóinak és tanárainak közös tervezéséből és elhatározásából jön létre. Gyakran azt a környezetet vonja be egy komplex feladat tartományába, ahol a projekt bevezetése és kivitelezése során kapcsolattartó környezetükhöz (települési viszonyaikhoz, személyi és tárgyi feltételeikhez) kell igazodniuk. A projekt módszer demokratizálja a tradicionális tanár-diák viszonyrendszert, mert a projekt a tanárok és diákok közös munkája, amelyben az eleve elrendelt hierarchikus viszonyokat a munka diktálta kooperatív viszonyok váltják fel.

A projekt módszer teret biztosít eltérő szintű és irányú képességeknek. Sokoldalú tevékenységeket kínál, amelyek közül ki-kik érdeklődése és képességei szerint választhat. A diákok azonos esélyeit biztosítja a különböző képességek felszínre hozásával, mert a kognitív képességek mellett más jellegűek (kézműves, szervezési, művészi, sport) is egyenrangú helyet kapnak.

A projekt módszer nyitottá teszi az oktatási intézményt, mert tevékenysége

15.1.2. A témahét

A témahét során a diákok

- három-öt napon, esetleg hosszabb időkeretben
- kollégiumi, illetve kollégiumon kívüli helyszíneken,
- rugalmas időkeretek között,
- változatos tevékenységtípusok
- és sokszínű módszertani eszközök segítségével, a hagyományostól eltérő csoportalkotási lehetőségekkel dolgoznak fel egy konkrét témakört.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha

- kialakul és növekszik a munka során a személyes érintettségből adódó motiváltság.
- kölcsönösen pozitív irányba változik a diák-tanár viszony
- növekszik az önbizalom, magabiztosság, amely újabb cselekvésre ösztönöz
- csökkennek a magatartási anomáliák
- fejlődik a cselekvő- és szervezőképesség és az önálló ismeretszerzés képessége.
- az azonos cél elérésének tudata biztosítja a magas fokú szocializációt.
- a csoportmunkák során erősödik az egymásra figyelés, az esetleg periférián lévő tanulók is bekapcsolódhatnak a közös tevékenységbe (IPR alkalmazása)

15.2. Hátrányos helyzetű tanulók szervezett felzárkóztatásának, tehetséggondozásának, társadalmi beilleszkedésük terve

A kollégium tevékenysége a hátrányok kiegyenlítését és az esélyteremtést is szolgálja. Hátránykompenzációban kell részesíteni minden olyan fiataalt, akit környezete – család, iskola, élethelyzete valamilyen módon hátrányos helyzetbe hoz, és önerőből képtelen továbblépni, problémáit megoldani. A hátránykompenzációs tevékenység a kollégiumi gyakorlatban elsősorban a hátrányos helyzetű tanulók segítségét jelenti, az alapja a fiatal hozott kultúrája, értékei, képességei.

Hátránytípusok a kollégiumban

- szociális hátrányok (létfenntartási zavarok, rossz lakókörülmények, stb.),

- iskolai pályafutást, az egyéni boldogulását alapvetően meghatározó hátrányok, (egyéni adottságok, motiváció hiány),
- a nem megfelelően működő családi nevelésből adódó hátrányok, (szülők alacsony iskolai végzettsége, szeretethiány, sérült szerkezetű család, deviáns szülői minta),
- családon kívüli környezetből eredő, hátrányos helyzet, (negatív baráti környezet, deviáns hatások),
- képezhetőségi, - tanulási zavarok, SNI (organikus eredetű zavarok, nem organikus eredetű zavarok, etnikai és kisebbségi okokból fakadó hátrányok).

A hátránykompenzáció céljai:

- A tanuló környezetének kedvező alakítása, minőségének javítása – „indulási” hátrányok csökkentése.
- A tudás- és kultúráközvetítéssel növelni a diákok esélyeit (ismeretek pótlása, személyiségfejlődés).
- A tanulók érdekei érvényesülésének segítése (jogok érvényesülése, képességek kibontakoztatása, megfelelő életpályára állítása).
- A tanuló befogadó-készségének, motivációjának fejlesztése. (hatékonyabb iskolai tanulás, önművelés, folyamatos tanulásra való ösztönzés).

A segítő tevékenység formái: (AJKP mentor-ifjúságsegítő is részt vesz a feladatok ellátásában)

- tanári tájékozódás a tanulók szociális helyzetéről, életviteléről, szokásairól, (információkérés szülőktől, hozzátartozóktól),
- szülők, családok életvezetési, nevelési gondjainak megismerése, közös megoldás keresése,
- információk gyűjtése a tanulók megnyilvánulása alapján (közös programok, feladatok, viselkedés),
- az egyéni képességekhez igazodó tanulás támogatása,
- személyes beszélgetések,
- felzárkóztató foglalkozások, képességek fejlesztése,
- pályaaorientációs tevékenység,
- továbbtanulás támogatása, irányítása, segítése,
- szoros kapcsolat a csoportvezető tanár, mentor-tanár, pszichológus, iskolai osztályfőnökök között,
- az iskolai hiányzások figyelemmel kísérése,
- szabadidős foglalkozásokon való folyamatos részvételre ösztönzés, kulturális hátrányok enyhítése,
- egészségvédelmi előadások szervezése, (életkoronként más-más témákból: serdülőkori problémák, egészségügyi szokások, szexuális felvilágosítás, szenvedélybetegségek, drogok, stb.)
- kollégiumon belüli támogatási lehetőségek, (pályázatokon nyert kulturális programokon való részvétel),
- kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal, a hátrányt szenvedő tanulók lakóhelye szerinti polgármesteri hivatalokkal támogatás nyújtása érdekében,
- mentálhigiénés támogatás.

Differenciáló pedagógiai módszerek alkalmazása, egyéni fejlesztés

A kollégiumunkban megvalósuló TÁMOP-3.3.8-12/2 „Az I. Béla Gimnázium szervezeti egységeinek esélyegyenlőségi alapú fejlesztése” projekt célja a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók iskolai előrehaladásához, sikerességéhez szükséges tanári kompetenciák fejlesztése és esélyegyenlőségi programok szervezése, külső partnerek, szülők bevonásával, egyéni fejlesztési tervekkel, iskolai átmenetet támogató programokkal, jó gyakorlatok adaptálásával, új pedagógiai módszerek alkalmazásával, hátránykompenzáció. A differenciálás szemléletével, amely természetesnek veszi a

tanulók különbségeit, a differenciáló pedagógiai módszerek alkalmazásával, ehhez megfelelő tanulásszervezéssel biztosítani kell az egyéni fejlődéshez szükséges feltételeket. Cél a tanuló egyéni sajátosságaihoz igazodó fejlesztés, az egyéni bánásmód biztosítása. A differenciálást adaptív módszerek, munkaformák, eszközök alkalmazásával valósítják meg a pedagógusok, ez szolgálhatja a felzárkóztatást és a tehetséggondozást is.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók egyéni fejlesztése:

A projektbe bevont halmozottan hátrányos helyzetű tanulók körében mérést követően egyéni fejlesztést végzünk. A felmérés a kognitív és mentális készségeket méri. Az összegyűjtött információk elemzését követően a problémákat beazonosítjuk, azokhoz megoldásához feladatokat, módszereket, eszközöket rendelünk. Egyéni fejlesztési tervet állítunk össze 3 hónapos időtartamra, ebben két-három, a prioritási sor elején álló, kompenzálni kívánt hátrányt rögzítünk. Az eltelt időszakot követően felmérjük a fejlesztés eredményét, amelyből vagy megerősítést kapunk a helyes irányra vagy módosítanunk kell a stratégián. Ha a tanuló eléri a csoportátlagot a fejlesztett szegmensből, akkor másik területen folytatódik a hátránykompenzáció, a mentorálás. A szülőket/gondviselőket a folyamatba bevonjuk, hozzájárulásukat, támogatásukat kérjük a fejlesztéshez.

Az alapkészségek fejlesztésére korrekciós pedagógiai tevékenységet alkalmazunk:

- Eszköz- jellegű kompetenciák fejlesztése (pl.: angol, magyar, matematika tárgyakból).
- Szociális kompetencia fejlesztése
- Életpálya építés, kompetenciafejlesztés, pályaeorientáció - oktatási programcsomagok használatával, internetes szolgáltatások igénybevétele a pályaeorientációs kollégiumi foglalkozásokon

Az ismeretek hatékonyabb átadása és elsajátítása céljából alkalmazzuk az új tanulásszervezési eljárásokat:

IPR – alkalmazása (kooperatív-eljárások)

Tevékenységgközpontú tanulásszervezés (kooperatív tanulásszervezés, projekt-módszer, témahét)

15.3. Tehetségek kiválasztása, tehetséggondozás, tehetségvédelem

Kollégiumunkban a tehetségek felismerése, kibontakoztatása is fontos feladat. Ehhez meg kell ismernünk tanulóinkat, szociokulturális hátterüket, előképzettségüket, érdeklődésüket, igényeiket. A tehetségkutatásnak, tehetséggondozásnak az a célja, hogy objektív és szubjektív módszerekkel feltárjuk a személyiségnek azon elemeit, melyekre építhető a fejlesztés (műveltség, gazdag szókincs, tudományos munka, olvasottság, kreativitás.)

A tehetség összetevői:

- átlagon felüli képességek,
- kreativitás,
- feladat-elkötelezettség, (szorgalom) melyre hatással van a család, iskola, és a tanuló kortárs csoportja.

A tehetségnevelés során nem elegendő a képességek fejlesztése, a teljes személyiséget kell fejleszteni. A kollégiumi tanárok nagy gondot fordítanak arra, hogy felismerjék a kollégisták valamilyen területen megnyilvánuló, vagy rejtetten működő – fejlesztésre érdemes képességeit.

Általános fejlesztési feladatok

- A tehetség korai felismerésére megbízható eszközrendszer kiépítése és működtetése.
- Olyan közösségi élet létrehozása, melyben a tehetség felismerése után a tehetséges tanulók teret kapnak különböző szervezett formákban való tevékenységek végzésére. (szakkörök).
- A tehetség kibontakoztatásához „ingergazdag” környezetet kell biztosítani, erre a kollégium igen alkalmas. (rendszeres szereplési, bemutatkozási lehetőség, produktumok készítése).
- A tanár-diák kapcsolat milyensége meghatározó jellegű, ezért fejlesztendő:
 - a tanuló partnerként való kezelése,

- önálló ismeretszerzésre való ösztönzése,
- önálló problémamegoldó képesség kialakítására való ösztönzése,
- képzeletet „megmozgató” alkotásra serkentő feladatok biztosítása.

A tehetségfejlesztés minden kollégiumi nevelőtanár feladata. (a tanulók megismerése, képességek, készségek felmérése, tájékozódás, feladat-biztosítás) A kollégium kereteket, feltételeket biztosít a tehetségfejlesztésre, (helyiségek, eszközök, tárgyak, stb.) a képességfejlesztő szakkörökre. (zenei, irodalmi, színjátszó, rajz, csillagászat, sport)

A fejlesztést elősegítő tevékenységek, módszerek:

- A tanulóra való folyamatos „odafigyelés”, érdeklődés, partnerként való kezelése,
- cselekvésre, munkára, játékra bátorítás,
- önálló ismeretszerzésre való ösztönzés,
- önálló problémamegoldásra ösztönzés,
- beszélgetésekbe, vitákba való bevonás,
- építő kritika,
- képzeletfejlesztő, alkotásra serkentő feladatok kitűzése.

A tehetséggondozás formái, színterei:

- **szakköri foglalkozások, ill. egyéb speciális ismereteket fejlesztő foglalkozások** megszervezése, (pl. csillagászat, labdarúgás, művészetek (versmondás, ~írás, mozgás-színház, magán-ének, rajz)
- **speciális, igen intenzív felkészítés, pontosan meghatározott céllal:**
 - közszereplés esetén (ún. házi bemutatkozások, estek)
 - tanulócsoportban (kiránduláson, városnézésen kiselőadás)
 - kollégiumi szinten (különböző műsorokban való részvétel: karácsony, ballagás, vetélkedők, produkciók, - tanulói alkotásokkal kiállítások)
 - kollégiumon kívüli szereplésre való felkészítés, (pl. szavalóverseny, KI MIT TUD, sportversenyre való felkészítés stb.)

Személyre szóló, - differenciált fejlesztés esetén - az intézmény a tehetségeket támogató külső kapcsolatok megkeresésével lehetőségeket biztosít a speciális ismereteket igénylő diákok kibontakoztatására.

15.4. Szociális kompetenciák fejlesztése

Célunk, hogy a szociális kompetenciafejlesztés révén sikeres legyen tanulóink egyén szocializációja, hiszen a fejlett szociális kompetenciákkal rendelkező egyének könnyebben lesznek egy közösség harmonikus életet élő, sikeres tagjai.

Másképpen egy fejlett szociális kompetenciákkal rendelkező, tudatosan együttműködő egyénekből álló közösség maga is könnyebben lesz sikeres. Egy közösség csak akkor sikeres hosszú távon is, ha képes időben reagálni a változásokra és működése fenntartható.

Fontosnak tartjuk az egyénnek azt az érzetét is, hogy ő képes valamire, tehát a belső biztonság és magabiztosság nélkülözhetetlen összetevője e kompetenciának.

Intézményünk pedagógusainak **feladata**, hogy tartalmas és rendszeres együttműködés során segítse a tanulók személyiségfejlődését, az egyéni képességek kibontakoztatásának támogatását, a fiatalok testi, lelki, szociális fejlődését az életkori sajátosságok és egyéni adottságok figyelembevételével. Hiszen diákjaink érzékenyek minden őket érő érzelmi és mentális hatásra. E hatások feldolgozásában a család helyett vagy mellett a kollégiumi közösség nyújt segítséget.

A fejlesztés megvalósítása:

Intézményünkben a **tematikus csoportfoglalkozás** mellett új tartalmi elemként szerepel a **kompetenciafejlesztő foglalkozás** moduláris oktatás keretében.

A csoportfoglalkozások témakörök szerinti éves óraszámát évfolyamonként a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramja szabályozza.

Az idegen nyelvi, szövegértés, matematika és életpálya építés dimenziókon kívül **szociális kompetenciafejlesztést végzünk** 9. AJKP előkészítő és 10. évfolyamon heti egy tanóránban **toleranciára nevelés témakörben.**

A fejlesztés **további színterei:**

- Tanulói projekt
- Témahét
- Kirándulás,
- Gólya-tábor
- Diákönkormányzat
- Szakkörök, önképző körök
- egyéb programok (színházlátogatás, kirándulások)

Kollégiumunk ezen **kompetenciák fejlesztését** úgy segíti,

- hogy a tematikus csoportfoglalkozások során olyan tevékenységeket szervez, amelyek által a tanulók ismeretei bővülnek, képességeik gyarapodnak, attitűdjeik pozitív irányba formálódnak. Az **önismeretre, a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére**, az egyénileg hatékony tanulási módszerek elsajátítására, az egészséges életvitel kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett **felelősségre** nevelnek.
- Másrészt a kollégiumi foglalkozások lehetőséget adnak arra, hogy a tanulók a tantárgyközi területekről is ismereteket és képességeket szerezzenek, élményekben részesüljenek. Olyan kompetenciákat is fejlesztünk, melyek révén a tanulóknak kialakul az **alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség.**
- A tanulóknak a pszichés történéseket tudatosítjuk, elősegítjük önmaguk mélyebb megismerésével az alkalmazkodást, **beilleszkedést**, saját helyük felismerését szűkebb és tágabb környezetükbe. Emellett felkészítjük az **önbizalom, az önértékelés** megalapozására.

Munkánkat akkor tekintjük eredményesnek, ha a kollégista tanuló:

- Ismeri az emberi tulajdonságokat, tudja mérlegelni, elemezni döntéseit.
- Képes bemutatni néhány fontosabb vállalt, illetve elutasított erkölcsi felfogást, valamint tud érvelni ellenük vagy mellettük.
- Ismeri az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat és erényeket.
- Tudatában van a gondosan kiválasztott és mély kapcsolatok értékének.
- Képes fontos helyzetekben a választási lehetőségek mérlegelésére.
- Képes a másik ember, másik embercsoport személyiségének tiszteletére és megértésére, a helyes önismeret kialakítására, önmaga felvállalására.
- Törekszik a felelősségteljes nemi magatartás kialakítására, megőrzésére.
- Tud érvelni saját meggyőződése mellett, képes mások meggyőződését tiszteletben tartani.

A hatékony kompetenciafejlesztéshez felhasznált interaktív, részvételen, személyes tapasztalatokon, saját élményen alapuló **módszereink, tanulásszervezési eljárásaink:**

- Beszélgető kör
- Csoportmunka
- Kooperatív tanulás
- Szerepjáték
- Drámajáték
- Vita
- Résztvevő megfigyelés
- Projekt

A tanári információközlés klasszikus fajtái is helyet kapnak ugyan a módszerek között, de semmiképpen nem kerülhetnek túlsúlyba.

Ezek:

- Előadás
- Magyarázat
- Megbeszélés, beszélgetés
- Szemléltetés, kísérlet

A foglalkozásokon, tanórákon olyan helyzeteket teremtünk, amelyekben különböző szituációk, szerepek megismerése, megélése, eljátszása lehetséges, illetve az interakció és az együttműködés kerül a középpontba. Ezek a módszerek sok tekintetben rokoníthatók egymással és eszköztárunk is több ponton érintkezik. Mindezek mellett pedig kifinomult eszközöket biztosítanak a differenciáláshoz is.

A szemléleti keret, amelyre a módszerek épülnek:

- Személyközpontú, a gyerekek igényeit, személyiségét figyelembe vevő pedagógiai gyakorlat.
- A gyermekek életkorának megfelelő pedagógus-szerep:- támogató, viselkedési mintát nyújtó; facilitáló szerep, partneri viszony.
- Integráció: különböző kultúrákban szocializálódott, valamint sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelése.
- Differenciáló pedagógia - az azonos korú gyerekek különböző érdeklődését, képességeit, fejlettségét figyelembe vevő tananyag mennyiség, feladatok, követelmények és értékelés.
- Egyéni fejlesztés - megfelelő megismerési folyamat után meghatározott fejlesztési időszak teendőinek összeállítása
- Intimitásnak teret adó tevékenységek: például: napindító/napzáró beszélgető kör.
- A tananyag egészben látását elősegítő tanulásszervezési módok alkalmazása:

Projekt módszer: adott témájú együttműködés, előre meghatározott cél, időben behatárolt és kézzelfogható eredménnyel záruló megvalósítása.

Témanap, témahét: élményszerű, tapasztalati úton való ismeretszerzés, meghatározott témában.

- Komplex művészeti fejlesztés - az alkotás fejlesztő hatásának tudatos alkalmazása, beépítése a tanulási folyamatba.
- Tevékenység központúság, amit az aktív tanulás lehetőségeinek megteremtése jellemez és rendszerint többféle párhuzamos tevékenység lehetőségét kínálja fel ugyanazon célokhoz, illetve tartalmakhoz kapcsolódóan.
- Konzekvensen épít a diákok előzetes tudására, informális és nem formális tanulási helyzetekben megszerzett tapasztalataira.
- A tevékenységrendszer egésze közvetett módon hozzájárul az önművelés igényének, és az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges képességeknek a kialakításához.

15.5. A kulturált életmódra nevelés, szuverén világtétele kialakulásának segítése

Kollégiumunk diákja szeresse szülőföldjét, elbocsátó és befogadó környezetét, hazáját, hazája népeit, annak nemzeti sajátosságait! Tisztelje a nemzetiségi, vallási, származási különbségekből adódó változatosságot! Legyen tudatában annak, hogy identitásának része a nemzeti szimbólumok tisztelete! Legyen befogadó, értse az emberiség globális problémáit! Ismerje fel a jó-rossz, helyes-helytelen, igaz-hamis közötti különbségeket! Legyen jellemzője az őszinteség, egyenesség, nyíltság és a felelősség vállalása! Érezze, hogy családja, a kollégium, az iskola a nemzet közösségéhez tartozik!

Legyen büszke a kollégium hagyományaira, értékeire, sikereire! Tudjon eligazodni a művészet, a tudomány különböző területein! Értékelje a tudást, a műveltséget. Tudniuk kell, hogy kik az elődeik, miről nevezetes a hely, mire legyenek büszkék, kinek-minek a hírnevét kell fenntartaniuk, továbbvinniük.

Ezért célunk, hogy:

- tanulóink megismerjék, még jobban megszeressék lakóhelyüket,
- gyűjtőmunkájuk eredményeit a kollégium többi lakójával is megismertessék.

Szervezett tevékenységi formák Szekszárd város helytörténetével, irodalmi- zenei-képzőművészeti értékeinek megismerésével kapcsolatban

- városnézés, vetélkedő,
- Projekt-tevékenység: az előítéletek kezelését szolgáló program, a gyűjtő és feldolgozó munka dokumentálása (faliújság, leporello, kiállítás),
- Szekszárd városi közművelődési intézményei rendezvényeinek, kiállításainak megtekintése.

A kollégiumban szervezhető tevékenységek:

- Előadás, vagy látogatás (Babits-ház, Augusz-ház, Mészöly-emplékház) - a megyéhez és a városhoz kötődő, híres művészek, írók, költők, zenészek számára mit jelentett a kötődés, hogyan jelent ez meg műveikben?
- versmondó verseny,
- közös kollégiumi ünnepségek műsorai (pl.: Karácsony, Ballagás).

Egyéb műveltség-területek

- filmklub
- kollégiumi Rádió működtetése
- könyvtárhasználat biztosítása
- internet-hozzáférés biztosítása

Arra törekszünk, hogy minél több diákunk vegyen részt tanulmányi, önképző, szakmai tudást bővítő tevékenységekben, igyekezzen alkotóképességének kibontakoztatására. Kulturáltan viselkedjen, óvja egészségét, fejlessze fizikai képességeit. Tudja beosztani szabadidejét, olvasson, nézzen tartalmas színházi és filmes műveket, látogassa meg Szekszárd Megye Jogú Város Múzeumát.

Legyen tudatában annak, hogy a természet szépségei, a műalkotások ismerete is része az általános műveltségnek. Igényelje az esztétikai élményeket, legyen jellemzője a lelkiismeretesség.

Legyen motivált a tanulásra, ismeretszerzésre, váljon fontossá számára a jó eredmény elérése, tisztességesen végezze munkáját. Legyen reális énképe, higgyen saját magában. Tűrje a konfliktusokat, tudja azokat megoldani. Legyen céltudatos. Legyen képes a demokrácia megteremtésére, működtetésére, tudja önmaga és mások érdekeit megvédeni, ismerje jogait. Legyen jól képzett, konvertálható szaktudással rendelkező, tudjon és merjen kockázatot vállalni.

Munkájában legyen igényes, szorgalmas, kreatív. Legyen mértékletes és takarékos a fogyasztásban.

16. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

- Egészséges fizikai, pszichológiai és társas környezet és egészség összefüggésének elve
- Az egészséges életmód, mint választás elve
- A nemet mondás képességének a kialakítása (drog, alkohol, dohányzás)
- Az egészség, mint érték elve
- Prevenációs szemlélet elve
- Ember és természet harmóniájának megteremtésének elve
- Minél kisebb ökológiai lábnyomunk legyen elve
- Környezetért felelős életvitel elősegítése
- Környezettudatosság, önszabályozás tudatosítása
- Megújuló energiák hasznosítása, környezetkímélés elve
- Természetes anyagok használata a környezetért
- Szelektív hulladékgyűjtés és újrahasznosítás elve

17. A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

„Az egészségfejlesztés olyan folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy fokozzák kontrolljukat egészségük felett, illetve javítsák azt. A jóllét állapotának elérése érdekében az egyén vagy csoport legyen képes azonosítani és megvalósítani célkitűzéseit, kielégíteni szükségleteit és / vagy megváltoztatni környezetét, vagy megküzdeni azzal.” ottawai Charta

Célunk az egészségfejlesztés, testi és a lelki egészség megőrzése, az egészség, mint érték szemléletének erősítése, a harmonikus tanulói személyiség fejlesztése.

Célkitűzéseink alapján az alábbi fő pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket.

Kiemelt feladataink:

- Szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása.
- A nevelés és az oktatás egységben történő kezelése
- Az iskolarendszerben meglévő szelektív hatások mérséklése, az egyenlő hozzáférés esélyegyenlőség biztosítása.
- Minden tanulónk számára biztosítani kell az alapkészségek elsajátítását, melyek a társadalomba való beilleszkedéshez, a további ismeretszerzéshez és az önmegvalósításhoz szükségesek. a tanulók személyiségét nem statikusan, hanem fejlődésükben kell szemlélni.
- A tanulói személyiség(ek) sajátosságainak megfelelő módszerekkel, sokoldalú feltárása.
- A tanuló teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakozására kell törekedni.
- Fel kell készítenünk a tanulókat az önálló ismeretszerzésre, a sikeres felsőoktatási felvételire.
- Elő kell segíteni az egyéni életélmények szerzését, az egyéni képességek kibontakozását a programokban, az órai munkában és a tanórán kívüli tevékenységekben: érettségi előkészítők, szakkörök, kirándulás, iskolaújság stb.

- A tanulók problémamegoldó gondolkodásának, az összefüggések felismerésének fejlesztése osztályfőnöki órák, vezetői és közösséget érintő intézkedések, tantárgyak elsajátítása során.
- Tehetséggondozó és felzárkóztató feladatokkal az egyéni képességek kibontakozásának támogatása. A munkafolyamatok megszervezése során csoportos tanítás esetén is figyelni kell az egyéni szükségletekre, a tanulók egyéni képességeinek figyelembevételére, az egyéni igényeknek megfelelő stratégiák alkalmazására.
- A diákok számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzetek teremtése.
- A tanítási-tanulási folyamatban alkotó jellegű feladatok biztosítása.
- Ismert és elismert személyiségek által követésre méltó példák felmutatása.
- A személyes meggyőződés és világkép kialakulásának és érzelmi-szellemi megerősítésének elősegítése személyre és konkrét közösségekre szabott feladatok alapján.
- Konstruktív, jellegzetes, tartalmas és felelős, szellemi arculattal rendelkező, alkotó (kis) közösségek létrehozása, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját. Empátia a fiatalok egyéni problémái, konfliktusai iránt, kellő pedagógiai tapasztalattal az élethelyzeteik elemzésének, feldolgozásának a segítése, (egyéni konzultáció, szakemberhez irányítás)
- Azoknak a hátrányoknak a csökkentésére való törekvés, amelyek a gyermekek szociokulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréséből fakadnak.

A testi és lelki egészség megőrzése érdekében biztosítjuk az egészséges életritmus (napirend), az egészségügyi ellátottság, a kulturált étkezés, tisztálkodás, testápolás, pihenés feltételeit

Életvezetési tanácsot adunk a betegség- és baleset-megelőzéshez, az önálló és felelős életvitel kialakításához, megismertetjük az elsősegélynyújtás módszereit,

Családi életre nevelés, öngondoskodásra nevelés, a párkapcsolatok kulturált kialakítása

Sportprogramokkal ösztönözzük az egészséges életvitelt, népszerűsítjük a versenyképesség, a mentális és fizikai állóképesség fontosságát. Részt veszünk a kollégiumok közötti, a megyei és országos rendezvényeken,

17.1. **Az egészséges életmód, az egészségtudatos magatartás kialakításának segítése**

A kollégiumi nevelés során nagy hangsúlyt helyezünk az egészséges és kulturált étkezés, öltözködés, tisztálkodás, testápolás, a rendszeret belső igénnyé válására, az ehhez kapcsolódó szokásrendszer kialakítására.

Célunk:

- a testi-lelki egészség kialakítására, megőrzésére irányuló szokások kialakítása, gyakoroltatása, megerősítése,
- a tanulás és szabadidő –egyenre szabott- optimális elosztása, annak hatékony kihasználása,

- olyan ismeretek és gyakorlati tevékenységek elsajátítása, amelyek segítik a tanulókat egészségük megőrzésében, a betegségek megelőzésében, az egészségkárosító szokások elkerülésében
- a napi sportmozgás igényének kialakítása
- a természet tisztelete, épségének megóvása, a közvetlen környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítása

A kollégiumi életvezetés kialakításához szervezett tevékenységi formák, módszerek:

- szobarend/tisztaság verseny (sorrend),
- PROJEKT (ötletbörze, gyűjtőmunka dekoráció és díszítések lakókörnyezetünk otthonosabbá tétele érdekében),
- reformtáplálkozás, termékbemutató, kóstoló,
- ismereteket bővítő előadások szervezése (egészségkárosító szokások: dohányzás, alkohol, drog),
- Egészségnap szervezése, mentálhigiénés programok
- tapintatos ellenőrzés,
- Higiénés szokások kialakítása (testi higiéné, tiszta ruházat)
- A ruházat mosásának a megtanítása
- A lakószoba rendjének és tisztaságának a megteremtése (takarítás megtanítása, rendszeresség, ennek ellenőrzése)
- Káros szokások kialakulásának a megelőzése
- Prevenciók oktatófilmek, felvilágosító előadások szervezésével járunk hozzá az egészségkárosító szokások (dohányozás, alkohol, drog) kialakulásának megelőzéséhez

A testi fejlődés biztosítása mindennapi sportmozgással

Minden embernek minden életkorban szüksége van tervszerű mozgásra, rendszeres testedzésre, sportra. Különösen igaz ez ma, hiszen a tanulóifjúság civilizáció okozta mozgásszegény életmódja és a szellemi leterheltség különbségei miatt nem fordít elég gondot az „ép testben, ép lélek” örök érvényű követelményének betartására. Ezért felfogásunk szerint, a sportélet különböző területein végzett testgyakorlás nem egyszerűen a szabadidő helyes eltöltésének eszköze, hanem olyan egészségügyi preventív tevékenység, ami semmi mással nem pótolható.

Ezért nagy hangsúly fektetünk a rendszeres testmozgás fontosságára, a választási lehetőségek bővítésére.

Kollégiumunk mozgásorientált tevékenységének célja:

- a sport eszközeivel az egyén egészségi állapotának javítása, kondíciójának növelése, teljesítőképességének, személyiségének formálása,
- a stressz-hatások levezetése, sikerélmény biztosítása,
- diákjaink felnőtt életének is szerves részévé váljon a mindennapos sporttevékenység,
- a kiemelkedő képességű diákok sportegyesületekbe való irányítása.
- Futás-kocogás: egyéni ill. kiscsoportos tevékenység, ősszel/tavasszal, szakmai segítségadással gyalogtúra alkalomszerűen.

Tevékenyen veszünk részt a város által szervezett, „akciós” sport-rendezvényeken

A sportolás helyszínei: a Szekszárdi I. Béla Gimnázium tornaterme, sportpályái, valamint a Pécsi Tudományegyetem tanuszodája.

17.2. Természeti és környezeti nevelés

A természeti és környezeti nevelés az emberi önzetlenség magasabb fokát kívánja meg; egy olyan egyetemes világlátást, amely túllép az emberi érdekek prioritásán, s az együttélés olyan módját igyekszik megteremteni, amely figyelembe veszi a többi létező – élettelen és élő – érdekeit is, és alkalmazkodni igyekszik azokhoz.

Célunk: a pedagógiai folyamat részeként egy olyan kultúra közvetítése, amely gondolkodásmódja, értékrendje alapján felkészíti a tanulókat a fenntartható, környezettel harmonikus életvezetésre.

A nevelés elérhető céljaként létfontosságú feladat, hogy a következő generációknak olyan *perspektívát* adjunk, amely a fenntarthatóság elérését segíti.

A fenntarthatóság az emberiség jelen szükségleteinek kielégítése, a környezet és a természeti erőforrások megőrzésével egyidejűleg a jövő generációi számára.

E célból össze kell hangolni a környezet-, társadalom-, és emberismeret elemeit, etikai tanításait az ökológiai-természeti ismeretekkel. Feltételezve, hogy a tantárgy centrikus iskolai felkészítés során a tanulók rendelkeznek racionális ismereti elemekkel, a kollégiumi nevelésben a globális ismeretekre, a globális szemlélet formálására összpontosíthatunk.

Mindez egyidejűleg attitűdformálás, szokásalakítás és egy határozott értékrend közvetítése is.

A legtöbbet azzal tehetjük, hogy felhívjuk a fiatalok figyelmét a problémákra és lehetséges megoldási módjaikra. Láttatnunk kell a világ nagyságát és szépségét, és abban reménykednünk, hogy felébresztjük tanítványaink érdeklődését ennek belső összefüggései iránt. Törekedjünk a kollégista pozitív jövőképeinek a kialakítására.

A megvalósításhoz az alábbi tételek szükségesek:

- rendszerszemléletre való nevelés (holisztikus szemléletmód kialakítása),
- a globális válság lényegének megértése,
- a létminőség választásához szükséges értékek megmutatása, viselkedési normák kialakítása,
- a természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése,
- ökológiai lábnyomunk meghatározása, indikátorok fejlesztése.

Szervezett tevékenységi formák:

- a Föld Napján egy nagyobb program,
- egyéni feladatok egy-egy lokális probléma azonosítására, kollégium működése és környezetvédelem
- hulladékkezelés, szelektív hulladékgyűjtés megszervezése a kollégiumban,
- igények és szükségletek, környezetbarát termékek, helyes vásárlói szokások kialakítása (pl.: „ne vásárolj nap” betartása).
- Energiatakarékosságra és vízzel való takarékosagra nevelés,
- természeti nevelés: csillagászati megfigyelések(távoli világok megismerése - Galilei- élmény, távcsöves bolygó- és Holdmegfigyelések, stb.)

18. Életpálya-építés kompetenciafejlesztés, pályaorientáció segítése

Cél: Az életpálya-építésnek, mint bonyolult kompetenciastruktúrának a kifejlesztése a nevelés minden szakaszát és területét érintő pedagógiai feladat, melynek célja, megteremtődjenek azok a feltételek: ismeretek, képességek, stb. amelyek alkalmassá teszik a tanulót az egész életen át tartó, tudatos és aktív életpálya-vezetésre. Ideális esetben az élethelyzet-döntések közelében ez az életpálya kép valóságos, így a döntések nem esetleges kényszerként, hanem természetes automatizmusként születnek meg.

A tanulók reális pályaválasztásának elősegítése érdekében elengedhetetlen feladat az egyéni érdeklődésüknek, képességeiknek és továbbtanulási szándékuknak a megismerése és nyomon követése. E feladat ellátására különösen alkalmas a kollégium, mivel méréses módszerek alkalmazásával, szakmailag irányított lehetőségekkel, mint a különböző szakkörök, továbbtanulásra felkészítő programok, pályaaorientációs foglalkozások moduláris oktatás keretében. Életpálya-építés kompetenciafejlesztés keretében a kollégisták elkészítik az egyéni IKT portfóliójukat (névjegy, önéletrajz, motivációs levél, tanulói prezentációk stb). Internetes szolgáltatásokat veszünk igénybe a pályaaorientációs foglalkozásokon.

Igen jelentős szerepe van a pályaaorientációban a volt kollégistákkal történő kapcsolattartásnak is, hisz a beszélgetések során szinte mindig szóba kerülnek a felsőoktatási intézmények, a munka világának követelményei, vizsgálai. Bár a tanulók életpályára való felkészítése nem a középiskolában kezdődik, mégis a **pályaválasztás előkészítése** különösen jelentőséggel bír a kollégisták esetében, hisz pont a pályára való felkészülésük legintenzívebb szakaszát töltik a tanulók családjuktól távol, így a reális pályaválasztásuk érdekében a legtöbb segítséget a kollégiumtól kaphatják. A foglalkozásokon

A pályaaorientáció a felnőtt lét szerepeire való felkészítés egyik fontos eleme. Célja, hogy segítse a tanulók kíváncsiságát és lehetséges további iskola- és pályaválasztását az **önismeret**, a pályaismeret és a társadalmi kihívások, a gazdasági helyzet tükrében. Tudatosítani kell a tanulóinkban, hogy életük során többször kényszerülhetnek pályamódosításra. Ezért kollégiumunk lehetőségeihez képest átfogó fejlesztést kínál, anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációból, esztétikai – művészeti tudatosság, kifejezőkészség, hatékony önálló tanulás és digitális kompetenciák területén.

19. A kollégium hagyományai és továbbfejlesztésének terve

Értekezletek rendje:

- tanévnyitó és tanévzáró értekeztet
- félévi nevelési értekeztet a fejlesztő stratégia kidolgozásával
- szülői értekeztet, összehangolva az iskolai szülői értekeztetel, fogadóórával
- Nevelési értekeztet (tanévente legalább egy)
- Intézményi szintű vezetői értekeztet
- naponta nevelői munkamegtbesztelés

Hagyományok rendje:

A kollégium az iskoláktól függtelenül

Intézményi szintű rendezvényeink:

- Gólya-bál - 9. évfolyamosaink avatása
- Télapó-buli
- Karácsonyi ünnepség
- Valentin nap
- Farsangi bál
- Nőnap
- Legalább egy három hetet megtaladó projekt

- Témahét
- Kollégiumi ballagás
- Gólya-tábort – június második felében
- Diákforum
- AJKP projektek

Ünnepek, megemlékezések:

- az aradi vértanúk emléknapja (október 6.),
- a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai (február 25.),
- a holokauszt áldozatai (április 16.),
- a Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.),
- a március 15-ei és az október 23-ai nemzeti ünnepek

Ünnepeinket kollégiumi vagy csoport-megemlékezés formájában ünnepeljük.

Hagyományaink közé beépítjük minden tanévben a legalább egy három hetet meghaladó projekt és egy témahét megszervezését.

Továbbfejlesztés terve: a 9. és az AJKP 9. előkészítő csoportok bevonása a hagyományok ápolásába, a város hagyományaiba való bekapcsolódás, pl. szüreti felvonulás

20. A kollégiumi felvétel rendje

A kollégiumi tagsági viszony keletkezése és megszűnése

A kollégium - jogszabályban meghatározott keretek között - állapíthatja meg a tanulói jogviszony, kollégiumi tagsági viszony létesítésének feltételeit.

Kollégiumi felvétel

1. A tanuló az iskola vagy személyes megkeresés útján vagy közvetlenül kérheti kollégiumi felvételét, valamint externátusi elhelyezését.

A felvételtől a kollégiumvezető egyetértésével az iskola igazgatója dönt.

2. A gyámhatóság kezdeményezésére a tanulót fel kell venni a kollégiumba.

3. Fel kell venni a kollégiumba azt a nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanulót, akinek gyermekotthoni elhelyezése nagykorúság miatt szűnt meg.

2. és a 3. pont esetében a kollégiumi felvétel, externátusi elhelyezés a tanulói jogviszony fennállásáig szól, egyébként egy tanévre szól

A kollégiumba felvett tanulók foglalkozásra történő beosztásáról a kollégium igazgatója vagy a kollégiumvezető dönt, a kollégiumi nevelőtestület véleményének kikérésével.

Amennyiben az iskolák által megküldött javasolt tanulók közül férőhely hiányában mindenkinek a felvétele nem megoldható, **a felvétel szempontjai:**

- a bejárás nehézségei
- a megállapítható szociális indok

Aki az előző tanévben már kollégista volt (felsőéves), a kollégiumban kérheti felvételét a következő tanévre is. A csoportvezető tanár véleménye alapján a felvételtől a kollégiumvezető javaslatára az igazgató dönt.

A Arany János Kollégiumi Programjában való részvételre azok a tanulói jogviszonyban álló, a középiskola kilencedik évfolyamára jelentkező tanulók adhatják be pályázatukat, akik a pályázati kiírás feltételrendszerének megfelelnek. Az Arany János Kollégiumi Programban résztvevők

kollégiumi felvétele öt évre szól. A képzésben érintett célcsoporthoz tartozó tanulók felkutatása, előkészítésük, az együttműködő középiskolába történő beiskolázása a kollégium feladata. Ezt a munkát szeptember és február hónap között végezzük el. Ebben a tevékenységben szorosan együttműködünk az általános iskolákkal, a számításba jöhető tanulók szüleivel. Az előkészítő – felkészítő munkát követően – a gimnázium és a kollégium a pályázatokat közösen bírálja el. A felvett tanulók egyúttal kollégiumi elhelyezést is nyernek.

A kollégiumi felvételtől illetve elutasításról írásban kapnak kiértékelést a jelentkezők. Az elutasított tanuló vagy gondviselője az igazgatói döntés ellen felül bírálati kérelmet nyújthat be a Szekszárd Megyei Jogú Város Jegyzőjéhez a közléstől számított 15 napon belül.

21. A tanulói jogviszony megszűnése

A tanuló kollégiumi tagsága megszűnik

1. a tanulói jogviszony megszűnésével, egyébként a tanév végén,
2. a kollégiumból kizáró fegyelmi határozat jogerőre emelkedésével,
3. ha a tanuló kollégiumi tagságát fizetési hátralék miatt az igazgató - a szülő, nagykorú tanuló esetében a tanuló eredménytelen felszólítása és a tanuló szociális helyzetének vizsgálata után - megszünteti, a megszűnés tárgyában hozott döntés jogerőre emelkedésének napján,
4. ha a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő a tanuló kollégiumi tagságáról írásban lemond, a nyilatkozatban megjelölt napon,
5. ha a tanulót másik kollégium átvette, az átvétel napján.

22. Gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő tevékenységek

A nevelőtestület valamennyi tagjának feladata és kötelessége hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában.

A kollégiumban a gyermek és ifjúságvédelmi munkát az AJKP mentor-ifjúságsegítő segíti.

Kiemelt feladataink:

- a gyermekvédelmi törvény alapos ismerete, előírásainak betartása,
- a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzése,
- megismerjük a tanuló otthoni körülményeit, családi és szociális hátterét, figyelemmel kísérjük az életkörülményekben bekövetkező változásokat, feladatunk a személyiségfejlődésben tapasztalható rendellenességek korai feltárása,
- a problémát előidéző okok megszüntetésére irányuló intézkedések megtétele,
- folyamatos kapcsolattartás a partneriskolák gyermek- és ifjúságvédelmi felelőseivel,
- Jó kapcsolat kiépítése a helyi önkormányzatok gyermekvédelmi és gyámügyi feladatot ellátó osztályaival.

23. Az iskolával, a szülővel való kapcsolattartás és együttműködés formái

23.1. Kollégium és a család kapcsolata

A diák a tanítási napokon szüleitől távol van, a kollégiumi közösség pótolja a család közösségét, ezért a kollégiumi nevelés területén nélkülözhetetlen a szülők és a kollégium harmonikus együttműködése. A nevelés a család, a szülő kezéből részben átkerül a kollégiumba, hiszen a tanuló idejének nagy részét az iskola mellett a kollégiumban, a szoba és csoporttársakkal,

csoportvezetőjével körülvéve tölti. Ez a közös nevelés csak akkor lehet eredményes, ha a szülő és a kollégium együttműködik, illetve ebbe a folyamatba mind tevékenyebben bekapcsolódik maga a tanuló is. A kollégiumunkba érkező gyerekek személyiségvonásai a családban alakulnak ki, meghatározza őket a család életmódja, szocializáltsága, szellemi szintje, anyagi helyzete, a szülő és a gyermek közötti érzelmi-lelki kapcsolat. Az így kialakult pozitív hatásokat a kollégiumban meg kell erősíteni, az esetleges negatív nevelési mintákat, szokásokat azonban csak nehezen lehet ellensúlyozni, de az alapvetően kialakult szociális formákat, kötődéseket alakítani, formálni, fejleszteni kell.

23.2. A kollégium és a kapcsolódó iskolák együttműködésének, és a kapcsolattartásának formái

Feladatunk a partneriskolákban folyó oktató-nevelő munka segítése, a megszerzett ismeretek megerősítése, kiegészítése. A tanulókról való gondoskodás, a nevelés és oktatás hatékonyabb és eredményesebb, ha a folyamatban résztvevő intézmények szorosan együttműködnek.

Tanulóink nagy része hátrányos helyzetű, érzékelhetően megnövekedtek a társadalmi, szociális, családi és iskolai problémák, amelyek a nevelés szempontjából új kihívást jelentenek a kollégium számára.

A kollégium működése szempontjából kiemelkedő feladat az iskolákkal való konstruktív, naprakész kapcsolattartás, még szorosabb együttműködés, melyben a kollégium és iskola egyenrangú partnereként, azonos alapértékek mentén végzi munkáját. Ez az együttműködés segíti a tanulók beilleszkedését, személyiségfejlődését, tanulmányait, melynek eredménye lesz az iskola sikeres befejezése után a továbbtanulás vagy a munkába állás.

A kapcsolatnak rendszeres információcserén kell alapulnia az egységes pedagógiai hatások érvényesülése érdekében.

A diákoknak érezniük kell a két tantestület közti szoros együttműködést, ami segíti a jelentkező problémák hatékony megoldását, és azt, hogy a tanulásban a gyerekek önmagukhoz képest a lehető legjobban teljesítsenek. A kommunikációt, a rendszeres kapcsolattartást követendő eljárásként célszerű szabályozni, függetlenül attól, hogy az adott osztályba hány tanuló jár.

A kollégium kapcsolatrendszere fejezetben a szülői és az iskolai kapcsolattartás megtalálható. A családdal és az iskolával való kapcsolattartás eljárásrendje, a vezetői, kollégiumi nevelőtanári, pedagógiai felügyelői és az AJKP mentor-ifjúságsegítő feladatai szintjén való szabályozása a Kollégium – család - iskola együttműködése című belső eljárásrendünkben található.

24. Az Arany János Kollégiumi Program

24.1. Bevezetés

Kollégiumunk a 2005/2006-os tanévben sikeres pályázat útján csatlakozott az Oktatási Minisztérium programjához. Az Arany János Kollégiumi Program (továbbiakban AJKP) intézményi pedagógiai programja a Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott célkitűzések és a program által külön meghatározott követelményeknek megfelelően került megfogalmazásra összhangban a fenntartó Esélyegyenlőségi Tervével, valamint a kollégium működését biztosító alapidokumentumokkal. Az Arany János Kollégiumi Programban (a továbbiakban: AJKP) részt vevő kollégiumoknak az alapprogramban megfogalmazott célkitűzések teljesítése mellett további, a KNOAP AJKP mellékletben meghatározott követelményeknek kell megfelelniük.

Az AJKP-ban részt vevő kollégiumok a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának AJKP mellékletében meghatározottaknak megfelelően és a feladattervező alkalmazásával elkészítik a saját éves munkatervüket az AJKP-ban érintett tanulókra, kollégiumi csoportokra, tanári és nevelői tevékenységekre, intézményszervezésre és intézményvezetésre, valamint az intézmény fejlesztésére vonatkozóan.

A programban részt vevő kollégiumok az érettségi megszerzéséig e mellékletben meghatározott pedagógiai elvek és fejlesztési tevékenységek alapján folyamatosan támogatják az AJKP-ban részt vevő tanulóikat. Az AJKP első évében a tanulók a középiskolai tanulmányaikat bármely középiskola nyelvi előkészítő évfolyamán, vagy két tanítási nyelvű oktatásban a 9. évfolyamon, vagy a kollégiummal szorosan együttműködő középiskola egyéves, AJKP előkészítő osztályában folytatják.

Az AJKP előkészítő évét elvégző diákok valamennyien nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályban tanulnak tovább az integráló pedagógiai gyakorlat alapján úgy, hogy az egy osztályban tanuló AJKP-s tanulók létszáma nem haladhatja meg az osztálylétszám 30%-át. Ez az arány legfeljebb 50% lehet azokon a településeken, ahol maximum két – érettségit nyújtó – középiskolai osztály működik. Az előző mondatban foglaltak nem vonatkoznak azokra a cigány nemzetiségi nevelést, oktatást folytató középiskolákra, amelyeket részben vagy egészben a Magyarország Kormánya, mint alapító által létrehozott közhasznú nonprofit kft. fenntartóként működtet.

Az AJKP célja, hogy a középiskolai kollégiumok által alkalmazható eszközrendszer segítségével biztosítani lehessen, hogy a jelenleginél lényegesen nagyobb arányban tanulhassanak eredményesen nappali tagozatos, érettségit adó középiskolai osztályokban és ennek eredményeképpen minél nagyobb arányban folytathassák iskolai pályafutásukat a felsőoktatásban azoknak a szülőknek a gyermekei, akik megfelelnek a programba bekerülés jogszabályi feltételeinek.

Az AJKP-ban a középiskolai kollégiumok vállalnak felelősséget azért, hogy az AJKP-ba bekerülő tanulókat – AJKP előkészítő év esetén egyéves felkészítő munkát követően – szakközépiskolába vagy gimnáziumba beiskolázzák, és a program keretében nappali tagozatos osztályokban érettségi bizonyítványhoz segítsék őket, valamint közösen készített karriertervvel támogassák az érettségi utáni továbbtanulást valamely felsőoktatási intézménybe, vagy szakmaszerzést (technikusi vizsgát), illetve a sikeres belépést a munka világába.

Az AJKP-ban részt vevő intézményeknek fokozott erőfeszítést kell tenniük annak érdekében, hogy az AJKP jelentős mértékben hozzájáruljon a halmozottan hátrányos helyzetű, illetve rászoruló gyermekek társadalmi felemelkedéséhez.

A kollégiumunk meghatározott pedagógiai elvek és fejlesztési tevékenységek alapján 5 évig támogatja az AJKP-ban részvevő tanulókat, akik az előkészítő évet követően nappali tagozatos, érettségire felkészítő középiskolai osztályokban tanulnak tovább az inkluzív és az integráló pedagógiai program alapján.

A speciális programelemek alkalmazó kollégiumi programban biztosítunk minden olyan eszközt, amelyek segítségével nő az eredményesen tanuló, érettségit szerző, illetve a pályafutását a felsőoktatásban folytató tanulók száma.

A kollégiumi tantestület a hátrányos, illetve halmozott hátrányos helyzetű tanulók felemelése, esélyhez juttatása tekintetében sok éves tapasztalattal rendelkezik. A tantestület felelős azért, hogy

az AJKP-ba bekerülő tanulók egy éves szakszerű és gondos előkészítő munkát követően nappali tagozatos osztályokban érettségi bizonyítványhoz jussanak, illetve a diákok további elképzelésének megfelelően a munka, vagy a tanulás vonatkozásában közösen készített karriertervvel rendelkezzenek, és társadalmi mobilitásuk megvalósuljon.

24.2. Az AJKP-ban részt vevő kollégium feladatai

24.2.1. Az AJKP-ra épülő helyi kollégiumi pedagógiai program

A programban részt vevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetele, szociális hátrányainak csökkentése, kulturális javakhoz való hozzáférése érdekében a támogató eszközrendszert az intézmény pedagógiai programjában önálló programként jelenik meg a felsorolt tevékenységek beépítésével. Az egyes tevékenységek és szolgáltatások bevezetése és alkalmazása az évente elkészítendő részletes feladatterv szerint történik.

Elsődleges célunk a tanulók érdeklődésének, motivációjának folyamatos fenntartása a sikeres tanulmányi előmenetelük érdekében, valamint az, hogy a szülők erőteljesebben ambicionálják a gyermeküket a továbbtanulásra. Komplex tevékenységrendszerrel, eszközrendszerrel biztosítjuk a szociális hátrányok csökkentését, a kulturális javakhoz való egyenlő hozzáférést, a multikulturális tartalmak közvetítését.

24.2.2. A nevelőtestület

Az AJKP-ban részt vevő pedagógusok kiválasztásakor a kollégiumnak törekednie kell arra, hogy az AJKP megvalósításába bevont pedagógusok képzettsége és kompetenciái összességében alkalmasak legyenek az AJKP program megvalósításához szükséges, a Kollégiumi nevelés országos alappogramban széles körű pedagógiai tevékenységrendszer megvalósítására.

A kollégiumi tantestület tagjai – ha eltérő mértékben is – de érintettek az AJKP-s tanulók fejlesztésében. Kiemelt szerepük van a csoportvezetőknek, akiknek képzettsége és kompetenciái megfelelnek a jogszabályokban megfogalmazott pedagógiai tevékenységrendszer megvalósításához

A kollégium nevelőtestülete

- elfogadja a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat; törekszik arra, hogy egyénileg felmérje, megismerje, értelmezze és kielégítse szociális, kulturális és mentális igényeiket és szükségleteiket, képes a tanuló szüleivel/gondviselőjével és a tanulóval alkotó együttműködésre mindezen törekvések teljesülése érdekében,
- elfogadja, hogy a heterogén tanulócsoportok optimális, az egyéni fejlődést is elősegítő környezetet jelentenek a diákok számára és ennek megvalósítása érdekében összpontosítja képességeit,
- kész a kollégiumi nevelés, tanulás szociális közegének megismerésére; képes hatásainak értelmezésére és a szociális, pedagógiai befolyásolási lehetőségek kiaknázására a segítő partnerekkel együttműködve,
- jól felkészült saját tantárgyában vagy műveltségterületén, képes komplex műveltségterületi tanulói fejlesztő tevékenységekben gondolkodni, és látni a célok, a tartalom és a tanulásszervezés, valamint eredmények közötti összefüggéseket,

- érti, elfogadja az AJKP és a kollégiumi pedagógiai program prioritásait: ismeri és érti a személyre szabott nevelési szemléletmódot, vagy törekszik megismerésére, annak elfogadására,
- törekszik a személyre szabott nevelés gyakorlati megvalósítására, a nevelés tervezésében, megvalósításában, képes a tanulók egyéni fejlődési igényeire építve a tanulókat önálló, felelős fejlesztő tevékenységekre, tudáskonstruálásra ösztönözni; ismeri, érti a különböző szervezési módok lehetőségeit és korlátait, nem azonosítja a személyre szabottságot az egyéni munkával; képes kooperatív tanulásszervezés ösztönzésére, irányítására, törekszik a fejlesztő értékelés alkalmazására,
- kész a belső együttműködésre, kész együttműködni a munkájukat támogató és az AJKP-ban érintett szakemberekkel, különösen a mentorral, szociális munkással, mentálhigiénés szakemberrel, gyermekvédelmi szakemberrel, pszichológussal, továbbá a szülőkkel és a csoport vagy tanuló szűkebb társadalmi környezetével,
- kész az önértékelésre, nyitott mások értékelő visszajelzésére, képes a reflexiók alapján változtatni nézetein és gyakorlatán,
- pedagógiai kihívásként értelmezi a programban való részvételt, érdeklődik a pedagógus szakmában felmerülő új megközelítések, új módszerek iránt, kész ezekről párbeszédet folytatni és saját gyakorlatában kipróbálni,
- a programhoz való csatlakozásakor részt vesz egy érzékenyítő alapképzésen és rendszeresen továbbképzéseken.

Az egyes tevékenységek és támogatások éves tervezése során a megfelelő képzettségű és kompetenciájú humánerőforrás-igény áttekintése és a szükséges fejlesztések érdekében intézkedéseket teszünk a kollégiumi nevelők kompetenciáinak fejlesztésére, önfejlesztő programokon is részt veszünk az AJKP keretein belül.

Az AJKP kollégiumi nevelői csoport:

- szilárd pedagógiai alapelvekkel és értékrendekkel rendelkezik az AJKP vonatkozásában, elfogadó, együttműködésre törekvő,
- egyéni fejlődést elősegítő integrált környezetet biztosít a heterogén tanulócsoportok számára,
- nyitott a diákok háttérközegének megismerésére és befogadására, kész a jótékony befolyásolásra a fejlesztésben résztvevő partnerekkel együttesen,
- jól felkészült szaktanárok közössége, akik képesek a komplex fejlesztésre, látják a célok, a tanulásszervezés és a várható eredmények közötti összefüggéseket,
- elfogadja az AJKP és a kollégiumi pedagógiai program prioritásait, ismeri és érti a személyre szabott nevelési szemléletmódot,
- gyakorlott az egyéni fejlesztési terv készítésében, a tanulók egyéni fejlődési igényeire épít személyre szabottan (nem egyénileg) önálló tevékenységre inspirál, hatékony tanulási módszereket alkalmaz,
- képes a team munkára, a képzésben résztvevő szaktanárokkal, szakemberekkel, a mentorral, mentálhigiénés szakemberekkel, a pszichológussal, a fejlesztő pedagógussal, együttműködésben végzi a munkát a szülőkkel és a kollégium kapcsolatrendszerében leírt szervezetekkel.
- kész az önértékelésre, nyitott mások véleményére és képes változtatni,
- érdeklődik az új megközelítések, új módszerek iránt, igénye van a továbbképzésre,
- Jó gyakorlatokat alakít ki, képes átadni a jó gyakorlatokat átvenni és részt vesz az AJKP folyamatos fejlesztésében

24.2.3. Csoportszervezés

Kollégiumunk az AJKP-ba felvett tanulókat három féle módon szervezi kollégiumi, illetve foglalkozási csoporttá.

- Az AJKP 9. előkészítő csoportja homogén.
- A felsőbb évfolyamos AJKP-s tanulókat alacsonyabb létszám esetén integráljuk a nem AJKP-s tanulók csoportjába.
- Az AJKP-ban tanulók nem AJKP-s tanulókkal együtt alkotnak foglalkozási csoportokat a korrepetálások, speciális ismereteket adó tevékenységek, szakkörök és különböző rendezvények, sportkörök és különböző rendezvények mentén.

24.2.4. Együttműködés

A kollégium olyan kapcsolatrendszer működtet, amely a programban érintett valamennyi szereplőre kiterjed. Az AJKP komplex pedagógiai tevékenységét a jól összehangolt munka és a partnerszemléletű együttműködés hatja át

Az együttműködés területei:

- a képzésben résztvevő szaktanárok, szakemberek és szakszolgálatok,
- együttműködés a családdal: szülői értekezlet évente több alkalommal, a partner iskolákkal összehangolva, kollégiumi ellenőrzőfüzet használata, internetes közösségi portálok, levelező rendszerek, telefon használata, szülői elégedettségmérés, tanulói elégedettségmérés
- éves ütemterv szerint a 9. előkészítő évfolyamon havi egyeztetések a gimnázium és a kollégium között, szaktanári konzultációk, kapcsolattartás a felsőbb évfolyamokon az osztályfőnökökkel és a szaktanárokkal,
- együttműködés a középiskolákkal
- a diákokat és a teljes dolgozói kört érintő programok, műsorok,
- együttműködés az általános iskolákkal, beiskolázás kapcsán érintett általános iskolai igazgatók, osztályfőnökök, a felsőbb éves AJKP-s diákok iskoláinak igazgatói, a diákok osztályfőnökei,
- a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség tagja révén a megye kollégiumaival szervezett közös sport és művészeti rendezvények,
- Művelődési Központ, RÉV,
- a diákok gyermekvédelmi kedvezményről szóló határozatainak, a szülő iskolai végzettségéről szóló nyilatkozatainak kapcsán a települési önkormányzatok jegyzőivel
- a nemzetiségi önkormányzatokkal való kapcsolattartás,
- Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet Nemzeti Tehetség Programiroda
- a gyermekjóléti szolgálatokkal, gyermekotthonnal, lakásotthonnal szakellátó rendszerekkel való együttműködés a szociális háttér megismeréséhez, támogatási rendszerek kialakításához (árvaság, félárvaság, nevelőszülők),
- Szekszárd város civil szervezetei.
- együttműködés a fenntartóval, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Szekszárdi Tankerületével
- együttműködés a mentorral,
- együttműködés az AJKP-t megvalósító intézményekkel

Fejlesztési cél: nemzetközi partnerekkel történő kapcsolatfelvétel

24.3. Az AJKP fő folyamatai, a folyamatok céljai, indikátorai, működtetése során megvalósítandó tevékenységek, tevékenységcsoportok

(Az AJKP fő feladatai az éves feladattervező kulcsfolyamatai alapján)

Az AJKP fő folyamatok azok a kulcsfolyamatok, melyek együttesen és komplex alkalmazásban az AJKP céljainak elérését biztosítják. A fő folyamatokban meghatározott tevékenységcsoportokra vonatkozóan rögzített célok elérése érdekében a programban részt vevő intézményünk a

tevékenységek tervezésénél figyelembe veszi a helyi sajátosságokat, valamint a tevékenységek megvalósítása során – azoknak a program célkitűzéseire való viszonya alapján – folyamatos fejlesztéssel biztosítja a tevékenységek hatékonyságát.

Igazodunk a célok elérését mérhető módon megjelenítő indikátorokhoz. Az egyes indikátoroktól való eltérés kizárólag az AJKP központi irányítója által kijelölt, szakmai háttértámogatást nyújtó szervezet egyedi mérlegelése alapján történhet.

A tevékenységek rendszerszemléletű, komplex alkalmazása az intézmény fejlesztése érdekében követelmény. A tevékenységek részletes tervezése az AJKP programban résztvevő mentor segítségével történik.

A tevékenységek céljainak elérését, az indikátorok teljesülését az Nkt.-ban foglaltaknak megfelelően évente értékeljük és erről beszámolót készítünk az OFI Nemzeti Tehetség Programiroda számára.

Az intézményi és programszintű helyesbítő tevékenységek meghatározása érdekében a program előrehaladásának felmérését szolgáló vizsgálatok megállapításait is figyelembe kell venni. A program előrehaladását szakmai monitor vizsgálja az intézménnyel együttműködve, a szakmai háttértámogatást nyújtó szervezet megbízásából, az intézményi és programszintű szabályozó tevékenységek meghatározása érdekében.

24.3.1. **A tanulók felkutatásának és beiskolázásának folyamata**

Cél: Olyan beiskolázási intézményi stratégia megalkotása, amelybe foglalt tevékenységek végrehajtásának eredményeképpen az intézmény a tanulót és szüleit eléri, és kellő motivációt képes kialakítani a leendő partnerekben a programba való belépéshez. Cél a program teljesítésére legalkalmasabb diákok megtalálása

Célindikátor:

Cél az egy évben maximálisan felvehető tanulólétszám felvétele, de annak eléréséig is törekednie kell a kollégiumnak arra, hogy legalábbis növekedjen a megelőző évhez képest a programba jelentkező tanulók száma.

Tevékenységek:

- stratégia készítése
- kapcsolati háló kiépítése és működtetése intézményi szinten a szülőkkel, általános iskolákkal, középiskolákkal, szakszolgálatokkal, gyermekjóléti szolgálattal, gyermekvédelmi szakellátó rendszerrel, önkormányzatokkal, nemzeti önkormányzatokkal, munkaügyi szervezetekkel, civil szervezetekkel stb.,
- szükség szerint kapcsolati háló kiépítése személyi szinten az érintett családokkal, tanulókkal,
- az intézmény sokoldalú bemutatása az érintett tanulóknak, családjaiknak,
- kapcsolattartás a fenntartóval
- a számításba jöhető diákok személyes megkeresése, évente növekvő számban (Tolna, Baranya, Somogy, Fejér, Bács- Kiskun megye)
- az érdeklődők adatainak pontos rögzítése, a válogatás megkezdése - december, január hónapban,
- ismerkedés, találkozás az érdeklődőkkel a kapott információk birtokában,
- a tanulók beiskolázásának előkészítése.
- általános iskolai adatbank tanév eleji aktualizálása,

- a pályázat megjelenését követően figyelemfelhívó e-mail, tájékoztató levelek küldése az igazgatóknak, osztályfőnököknek,
- települési útvonalterv készítése,
- a felkutatás elindítása szeptember végén- október elején,
- felkészülés a pályaválasztási kiállításra (terv a stand berendezésére, a tehetséges AJKP-ban tanulók felkészítése a kulturális műsorra, prospektusok, pályázati anyag előkészítése), majd a program bemutatása a pályaválasztási kiállításokon, ahol lehetőség van az osztályfőnökök, a tanulók és a szülők tájékoztatására,
- időpont-egyeztetéssel az iskolákban a program megismertetése, a felsőbb éves AJKP-sok prezentációt mutatnak be a volt iskolájukban, találkozás az érintett diákokkal és lehetőség szerint a szülőkkel, a kollégiumról készített film bemutatása,
- időpont –egyeztetés a szülőkkel, családlátogatások szervezése, (mint vendég) a szülői érdeklődés felkeltése és szinten tartása,
- Tájékoztatás és segítségnyújtás a pályázathoz szükséges dokumentumok beszerzéséhez (HH, HHH igazolások, kitöltendő pályázati adatlapok),
- kollégiumi nyílt nap szervezése, diák és szülő invitálása a nyíltnapra – a kollégium bemutatása, bepillantás a tanulók napirendjébe, részvétel a foglalkozásokon, a szülőknek tájékoztatás az iskolába jelentkezés módjáról is, (a képzés kódszáma, első helyen a gimnáziumi előkészítő osztályt kell jelölni)
- együttműködés a gimnáziummal: a megjelentek részt vehetnek a 9. előkészítő osztály óráin,
- segítség a pályázat megírásához és benyújtásához,
- a pályázatok beérkezése a pályázati kiírásban közzétett határidőig,
- a pályázat elbírálása jogosultság alapján, erről értesítés küldése,
- hivatalos jelentkezés a középiskolába, ennek a koordinálása,
- az iskolával együtt döntés a felvett tanulók személyéről, felvételi lista elkészítése és közzététele.
- A 7. és 8. osztályosoknál a MOTEL program adaptációját tervezzük.

Stratégia: marketingterv készítése, prezentáció, prospektusok, plakátok megtervezése és elkészítése, eljuttatása a célcsoportnak, pontos tájékoztatás a programelemekről, a diákok lehetőségeiről és az elvárásokról. A médiák bevonása a tájékoztatásba.

Motiváció: vonzó kép felállítása a programról, szülő és diák érdekeltté tétele, településbeli AJKP-s diáktól szerzett kedvező információk.

Kapcsolati háló: igazgatókkal, osztályfőnökökkel történő konzultáció, a diákok személyes megkeresése, települési önkormányzatoktól információ a szociális háttérrel, jegyzőkkal való kapcsolatfelvétel, a határozatok, nyilatkozatok kapcsán, levélben és telefonon történő folyamatos együttműködés, kapcsolatfelvétel a munkaügyi központ pályaválasztási börzéinek szervezőivel

24.3.2. **Felkészítés folyamata az AJKP-ban való részvételre**

Cél: Részvétel a középiskolai életre való felkészítésben, olyan tevékenységek tervezése és megvalósítása, amelyek – együttműködésben a tanuló családjával és általános iskolájával – az AJKP előkészítő évre, illetve nyelvi előkészítő évre készítene fel az általános iskolai tanulmányok befejező szakaszában, illetve az AJKP első évében.

Célindikátor:

A megelőző évekhez képest nő a tanulók és családjaik ismerete a programban történő részvétel feltételeiről, a programban résztvevő 9. évfolyamos tanulók iskolai sikerességét jelző folyamatokban pozitív irányú változás tapasztalható. Akár már az általános iskolai tanulmányok időszakában, de az AJKP első évét megelőző nyáron feltétlenül a középiskolai életre való felkészítés támogatása érdekében végzett tevékenységek: a tanuló felkészítése, tanulmányi, kulturális, mentális

szempontból pedagógiaiilag tervezett foglalkozások, illetve egyéb más formák keretében a családokkal együttműködve.

Az előkészítő év célja a hátrányok kompenzálása, sikeres felkészítés, alapozás a középiskola négy évére, az év végén átvétellel a tanuló bekerül a szekszárdi érettségit adó középiskolák egyikébe és a tanév végén be is iratkozik

Tevékenységek:

- a leendő 9. előkészítő osztályos AJKP-sok gólyatáborban való részvétele, bemeneti mérés készítése,
- beköltözés a kollégiumba, tanévkezdés,
- a kollégiumi és az iskolai beilleszkedés segítése, a házirend és a szabályzatok ismertetése, a város megismertetése,
- család és a gimnázium /kollégium jó együttműködése, folyamatos kapcsolattartás,
- a tantárgyak tanulásának rendje, a tanulás módszertan alapelemeinek megismertetése,
- folyamatos részvétel az önálló tanulást fejlesztő foglalkozásokon,
- egyéni beszélgetések,
- önismereti tesztek kitöltése és értékelése a reális énkép kialakulása céljából,
- a kollégiumi házirend következetes betartását szolgáló tevékenységek,
- a középiskolás életre történő felkészülés, a kulcskompetenciák fejlesztése, eszközjellegű kompetencia foglalkozások (szövegértés, kommunikáció...), szakkörök, kommunikációs tréningek, szaktárgyi korrepetálásokon való részvétel,
- életkorhoz igazított élményszerű, élményszerző módszerek alkalmazása, (kollégiumi rendezvényekre való közös felkészülés, előadás, projekt, témahét, moduláris rendszerű fejlesztés, kooperatív módszer, drámapedagógia)
- multikulturális rendezvények, különböző kultúrák bemutatása,
- városi kulturális rendezvényeken való részvétel, az élmények közös feldolgozása,
- tanulmányi kirándulások,
- integrációt segítő kollégiumi programokon való aktív részvétel,
- IPR alkalmazása, szocializációs szint emelése szociális kompetencia fejlesztéssel,
- hétfégi közös program a szülőkkel, (kirándulás, közös főzés, vidám vetélkedő, kollégium szépítése)
- pályaorientációs tanácsadás a munkaügyi központ munkatársainak közreműködésével,
- pályaorientációs tevékenység: csoportfoglalkozás keretein belül, (Tájékozódás az internet segítségével iskolai honlapokon, Pálya.hu –n levő pályaalalmassági tesztek személyiségtesztek kitöltése, értékelése)
- a diák választásának megismerése, a vágyak és a valóság összhangba hozatala, a lehetőségek és a követelményrendszer pontos felvázolása,
- az előkészítő osztályosok látogatásának megszervezése a szekszárdi pályaválasztási kiállításra és az ehhez kapcsolódó rendezvényekre, és bemutatókra,
- tájékoztató foglalkozások a középiskolák pályaválasztási felelőseinek részvételével,
- részvétel a partneriskolák nyílt napjain,
- felsőbb éves AJKP - s tanulóink tájékoztatója iskolai tapasztalataikról,
- a választható iskolákról adatok gyűjtése, pályaválasztási projekt munka /plakát vagy portfólió készítése a megjelent cikkekből, prospektusokból és a honlapokon található információkból,
- fontos információk beszerzése a „választott” iskolákban,
- a szülőértekezlet a döntés előtt,
- a megfelelő középiskola megtalálása,
- a megfelelő iskola kiválasztása, döntés,

- az átvétel előkészítése, a továbbtanulási portfólió elkészítése, az átvétel koordinálása és (család, iskola, kollégium együttműködése)
- tanulók átvétele, majd beiratkozás a választott középiskolába, minden előkészítő beiratkozik valahova.

24.3.3. **Bemeneti mérés folyamata**

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely megalapozza a tanuló fejlesztése érdekében végzett pedagógiai munka tervezését.

Céлиндikátor: Olyan adaptált mérések-értékelések elvégzése, melyek eredményei 100%-ban beépülnek az egyéni fejlesztési tervekbe. Az első mérések elvégzése és értékelése, a tanuló megismerése és a fejlesztéshez szükséges tervezés, az érdeklődés felmérése, pszichológiai mérés

Tevékenységek:

- mérőeszközök kiválasztása, összeállítása,
- tantárgyi felmérések számítógépes programok segítségével (BEST) a gyakorlás napi lehetőségeinek biztosítása (mérőszoba),
- tanulási stílus mérése,
- tanulás motívumai mérése,
- iskolai motiváció mérése,
- vizsgaszorongás mérése,
- szociális készségek mérése,
- eszközjellegű kompetenciamérés,
- pszichológiai mérés
- az értékelés eredményeinek alapján a fejlesztési szükségletek meghatározása, az egyéni fejlesztési tervek elkészítése.

24.3.4. **Az egyéni fejlesztés folyamata**

A kollégiumi nevelőtanár koordinálja a fejlesztésbe bevont partnerek részvételével.

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely során a tanuló egyéni szükségleteihez igazodó fejlesztésben részesül. A tanuló hozzájusson minden olyan tárgyi eszközhez, foglalkozáshoz, szabadidő eltöltését szolgáló színvonalas rendezvényhez, szolgáltatáshoz, amelyek igazodnak az egyéni szükségleteihez és személyiségét fejlődési pályára állítják

Céлиндikátor:

A tanulók egyéni fejlesztési terveiben megfogalmazott összes cél a csoportra vetítetten legalább 80%-ban teljesül.

egyéni portfólió (mind az 5 évfolyamon) melynek része az egyéni fejlődési napló és a tanuló minden fejlesztést szolgáló egyéb produktuma. Minden AJKP-s diák esetében nyomon követhető a fejlesztés tárgya a fejlesztést végző szakember neve, a fejlesztés helye, időpontja, mely alapján a fejlesztés tempója, iránya pontosan kijelölhető.

Tevékenységek:

- egyéni fejlesztés eljárásrendjének megalkotása és működtetése,
- ütemterv készítése az egyéni fejlesztési terv kialakításához,
- egyéni megállapodás a tanulók tanulmányi és egyéb céljairól,
- egyéni fejlesztési és tanulási tervek kialakítása, a tehetségfejlesztés érdekében; a tervek megvalósulásának érdekében differenciált tanulásszervezés,

- folyamatos visszajelzés a tanuló egyéni haladásáról és a továbblépés lehetséges irányairól (egyéni fejlesztési tervek és napló, szöveges értékelés, számszerű eredmények), az egyéni fejlesztési tervek alapján szervezett tantárgyi képességfejlesztő programok.
- a fejlesztés megvalósításának szinterei: kollégiumi tanórák, foglalkozások, szabadidős programok,
- fejlesztési stratégia a tanárok részéről, amely az adott terület éppen aktuális cél- és követelményrendszerére épül,
- a diagnosztizáló értékelés folyamatos alkalmazása a továbbhaladás segítésének érdekében,
- szöveges értékelés felhasználása félévkor és évvégén (9. előkészítő évfolyam egyéni tempó biztosítása az aktuális fejlettségi állapot figyelembevételében)
- tantárgyi képesség fejlesztési programok (rendhagyó irodalom óra, külföldi utazások prezentálása),
- egyéni tempó biztosítása az aktuális fejlettségi állapot figyelembevételével,
- havi AJKP egyeztető megbeszélés.

24.3.5. Az egyéni fejlesztés eszközrendszere

Cél: Olyan eszközrendszer biztosítása, amely a tanuló egyéni fejlesztését szolgálja.

Olyan foglalkozási struktúra kialakítása, amely a célcsoport fejlesztését szolgálja a fejlesztésben résztvevő összes szereplő és a meglévő kapcsolati háló segítségével.

Céлиндikátor: Az egyéni fejlesztési naplóban, az eszközrendszerben rendelkezésre álló támogatások igénybevétele 100%-ban nyomon követhető. A tanórákon, a fejlesztő foglalkozásokon, a szakkörökön, a korrepetálásokon való megjelenés és aktív részvétel, pozitív visszajelzések a tanulókról.

Tevékenységek:

Esélyegyenlőséget elősegítő tevékenységek:

- az alapprogramban meghatározott kompetenciák fejlesztése,
- szaktárgyi korrepetálások a közismereti tárgyak vonatkozásában,
- tanulási motivációt fejlesztő tevékenységek,
- kulcs-és eszközjellegű kompetenciafejlesztő foglalkozások (szövegértés, realika, angol, német),
- előítéletek kezelése, identitás artikulálása és erősítése,
- multikulturális tartalmak közvetítése,
- tantárgyi felmérések, tesztek számítógépes programok segítségével a gyakorlás napi lehetőségeinek biztosítása (mérőszoba),
- tanulásmódszertan, tanulási technikák tanulása, érdeklődést felkeltő előadások, szabadidős foglalkozások keretében, ÁKOFÉ módszer alkalmazása,
- heterogén csoportok működtetése, roma és nemzetiségi estek szervezése és közösségépítő kirándulások,
- egymás megismerésének lehetősége, csoportfoglalkozások, tematikus foglalkozások keretében,
- az egyéni és a közösségi identitás erősítése szituációs és drámajátékok beépítésével (minden diák találja meg a helyét a kollégiumban, tudja, hogy közösségi szinten ki ő),
- multikulturális programokon való részvétel intézményi és városi szinten egyaránt,
- bekapcsolódás az alkotó művészetbe,
- kortárssegítés, tanulópárok alakítása elsősorban tantárgyi segítségnyújtás céljából,
- szereplési lehetőséggel összekapcsolt együttműködés (tánc csoport, közös zenélés, irodalmi színpad), projekt, témahét, tevékenységközpontú foglalkozások,
- tanári patrónusi rendszer működtetése

- programban résztvevő tanulók mentortanára a tanulmányi eredmény javulása érdekében tevékenykedik, munkája nyomán csökkenek a hiányzások, a bukások és a lemorzsolódások száma, segít a pályaorientációban a reális pályaválasztásban, a kamaszkori problémák megoldásában, támogatja a sikeres életvezetést, rendszeresen konzultál a diák tanáraival, látogatja a diákokat a kollégiumban és a családnál,
- önismereti foglalkozások, szituációs vagy dráma játékok beépítésével a helyes önértékelés és önbizalom kialakítása érdekében, kérdőívek kitöltése, önismereti játékok, mentálhigiénás segítség,
- a diákönkormányzat hatékony működése (szabadidős programok megszervezése, gólyaavató, farsang), diákrádió működése (szervezés, szerkesztés, önkiszolgáló tevékenységek).

24.3.6. Pedagógiai környezet

Cél: Olyan pedagógiai környezet megteremtése, amely környezetben a tanuló fejlődése a leghatékonyabb módon folyik. Kiegyensúlyozott, nyugodt, kényelmes, hangulatos tanulószobák működtetése tanári irányítással. Olyan inkluzív pedagógiai környezet megteremtése, melyen a tanuló fejlődése a leghatékonyabban folyik. A felzárkóztató, tehetséggondozó lehetőségek maximális kihasználása, a tanuláshoz szükséges IKT eszközök (számítógépek, projektor, szoftverek használata DVD, interaktív tábla, internet), CD-lejátszó, könyvtári anyagok biztosítása, lehetőség adása az egyéni tanulási igények (lakószoba, társalgó, félreeső nyugodt helyek, könyvtár,) megvalósítására.

Célindikátor: A tanulók több mint 50%-a javít az előző félévi tanulmányi átlageredményén, vagy az AJKP csoport összesített átlaga meghaladja az előző félévi átlageredményét, mindaddig, amíg el nem éri a 3,5-et, amit tartani kell az érettségi időpontjáig. a tanulási motiváció növekedése, a bukások számának csökkenése, a diákok többségénél a rövidtávú tanulmányi célok teljesülése, a csoportátlag javulása az előző félév átlagához képest.

Tevékenységek:

- Inkluzív pedagógiai környezet megteremtését szolgáló módszertanok, valamint a tanuló egyéni és csoportos felkészülését támogató tanulásszervezési keretek alkalmazását támogató tevékenységek
- kooperatív alapelvek mentén szerveződött tevékenységek (csoportfoglalkozáson, csoportfoglalkozáson kívül, kooperációra épülő tanári fejlesztő műhelyek keretében),
- projektmódszer alkalmazásával szerveződő tevékenységek (csoportfoglalkozáson, csoportfoglalkozáson kívül),
- Könyvtárhasználati foglalkozások,
- számítógépes kurzusokon való részvétel,
- a csoportfoglalkozások adott témájának élményszerű, játékos, kooperatív feldolgozása,
- közös projektek (főzés, folyosódíszítés, közös produktum készítése, tánctanulás, kirándulás témahét),
- mentálhigiénés műhelyek megfelelő szakemberek bevonásával a tanulók értékelésébe, esetmegbeszélések, hospitálások, problémamegoldó fórumok szervezésével,
- a szülők inspirálása az otthoni egészséges tanuló környezet kialakítására (legyen egy zúg, asztal, szék, fény), ötletek adása, családlátogatás,
- drámapedagógia alkalmazása az érdeklődés és a tanulási motiváció fenntartása érdekében, az optimizmus, az elköteleződés és a teljesítményre való törekvés ösztönzésére,
- tevékenységközpontú tanulási és tanítási eljárások, próbatanórák, a mindennapi gyakorlati életben történő eligazodás segítése, disputajátékok, tolerancia tréningek, kiállítások diák munkákból.

24.3.7. A tanuló mérés és értékelés folyamata

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely során a tanulói teljesítmény mérése és értékelése a tanuló fejlesztését szolgálja.

Célindikátor: Olyan, az intézményben kifejlesztett vagy adaptált mérések és értékelések elvégzése minimum évente egy alkalommal, amelyek eredményei 100%-ban beépülnek az egyéni fejlesztési tervekbe. A tanuló értékelése, az értékelésről történő visszajelzés minden esetben szükséges valamennyi érintett partner számára. A kompetencia alapú fejlesztés elengedhetetlen eszköze az egyéni képességek feltérképezése, a fejlesztési törekvések kiértékelése, sőt a fejlesztésben résztvevők bevonása az értékelés továbbfejlesztésének folyamatába. Ez biztosítja a fejlesztés számára minél inkább felhasználható, a fejlesztésben részt vevők számára érthető visszajelzéseket.

A tanuló értékelése, az értékelésről történő visszajelzés tevékenységei:

mérőeszközök kiválasztása, kifejlesztése, adaptálása, a mérési rendszer eljárásrendjének kialakítása és rögzítése az intézmény tanévenként elkészítendő feladattervének mellékleteként

az intézmény által kifejlesztett, vagy adaptált mérőeszközök használatával, rögzített eljárásrend szerint a mérések elvégzése:

kulcskompetenciák és kognitív ismeretek egyéni, intézményi és országos standardokkal is összevethető mérése,

a tanuló szociális helyzetének felmérése,

az értékelési eredmények alapján a támogatási, fejlesztési igények és szükségletek azonosítása,

hatékony tanulómegismerési technikák alkalmazása (spontán és tudatos, pl.: interjú, kérdőív, megfigyelés, dokumentumelemzés),

a tanulók és családjaik bevonásával a mérésekkel összefüggő visszajelzési rendszer kialakítása, fejlesztése.

korszerű programcsomagok alkalmazása,

- az öt részből álló adaptált mérőanyag használata,
- helyi tantárgyi felmérések (magyar, szövegértés, matematika),
- a mérések tartalma, ideje, értékelése rögzítésre kerül az intézmény minőségi irányítási programjában,
- a kulcskompetenciák és a kognitív ismeretek mérése, értékelése összevetésre kerül az országos standardokkal,
- a tanulók szociális helyzetének felmérése helyi mérőanyag segítségével,
- szociometriai mérések,
- a tanulók produktumainak elemzése,
- kooperatív módszer, projekt, dráma, kommunikációs gyakorlatok, tesztek, kérdőívek, stressz kezelési technikák alkalmazása
- szülő és tanuló elégedettségi kérdőív kiértékelése,
- szakemberek /pszichológus, fejlesztőpedagógus bevonása.

24.3.8. Pályaorientáció

Cél: Olyan folyamat kialakítása és működtetése, amely a tanuló irányultságának megfelelő életpálya sikeres építését szolgálja. A szakmához, pályához kötődő alapvető ismeretek feltérképezése, a tanulók irányultságának, képességeinek, érdeklődésének megfelelő orientálás.

Célindikátor: A programban tanulók legalább az érettségit megelőző két tanévre rendelkeznek karriertervvel – célokkal, azok elérését szolgáló tevékenységekkel –, mely célokat minden tanuló eléri az érettségi időpontjáig.

A diákok jól ismerik a választott szakma, pálya jellegzetességeit, a 11. évfolyamtól tudatosan készülnek, megragadnak minden kollégium és iskola adta lehetőséget a fejlődés, szolgáltatásokat

vesznek igénybe (megyei könyvtári tagság, ECDL vizsgára való felkészülés). Tanári segítséggel egyéni célokat határoznak meg, karriertervet készítenek, mely a 11. évfolyam kezdetétől az érettségi vizsgáig tart.

A továbbtanulási és munkavállalási célok kijelölése érdekében a **tanuló két tanévvel az érettségi előtt a nevelésében érintettekkel közösen karriertervet készít az egyéni fejlesztési terv keretei között**, mellyel összefüggésben megvalósítandó tevékenységek:

- karrierterv készítése a célok, részcélok rögzítésével, amelyből a diák pontosan tudja honnan hova szeretne eljutni
- karrierterv céljainak elérését szolgáló tevékenységek megvalósítása,
- karrierterv értékelése és korrekciója.
- életpálya-építés kompetenciafejlesztés 11. és 12. évfolyamon,
- pályaaorientációs projektek szervezése
- önismeret fejlesztés, a tanuló ismerje meg saját adottságait, képességeit, lehetőségeit,
- a pályaismeret növelése, a hivatások összegyűjtése, bemutatása, tablókészítés,
- a tanulók irányultságának meghatározása érdekében pályaválasztási börszék, nyílt napok és az Educatio pályaválasztási és szakma kiállítás rendezvényének látogatása,
- pályaaalkalmassági tesztek kitöltése,
- szóróanyagok megismertetése (szülő, diák) a választott szakma vagy pálya vonatkozásában,
- munkaügyi központ által tartott pályaaorientációs foglalkozások, mérések, életpálya – építés foglalkozások
- a tanulók felkészítése felsőoktatási tanulmányokra
- az Alma mater program helyi körülményekre történő adaptációja.

24.3.9. Az AJKP folyamatos fejlesztése

Cél: Olyan folyamat kialakítása, amely az intézményben megvalósított AJKP alapú kollégiumi program fejlesztését szolgálja.

Célindikátor:

Folyamatosan nagyobb az intézménybe jelentkezők száma, mint a felvehető maximális létszám.

Folyamatosan nő a programba felvettek száma az évente meghatározott évfolyamonkénti maximális létszámig.

Érettségit szerez az AJKP keretében a programban résztvevő, az utolsó tanévig eljutó tanulók minimum 90%-a.

A programban részt vevő diákok legalább 15%-a középfokú nyelvvizsgát tesz, valamint jogosítványt szerez és számítógép-kezelői tanfolyamot teljesít.

A programban végzett diákok körében öt év átlagában számítva növekszik a felsőoktatási intézményekbe felvett diákok aránya, legalább az 50% eléréséig.

A program folyamatos fejlesztése érdekében intézményen belüli és intézmények között végzett tevékenységek, melyek kiterjednek a program tervezésére, folyamatos belső ellenőrzésére, értékelésére és a tapasztalatok alapján történő továbbfejlesztésére:

- az AJKP fejlesztési stratégia és eszközrendszer (humánerőforrás, szabályozás, tevékenységek) kialakítása és működtetése,
- évente készítendő feladatterv részeként programfejlesztési feladatok meghatározása,
- a mentori beszámolók, a monitori visszajelzések és a program előrehaladásának értékelését szolgáló tevékenységek hasznosítása a programfejlesztés érdekében,

- a horizontális tanulás működtetése a programban részt vevő intézmények között és az intézményben futó programon belül az intézményfejlesztés érdekében (többek között a jó gyakorlatok leírása, adaptálása, fejlesztő csoportok működtetése a programban részt vevő intézményen belül és intézmények között),
- a programban keletkező adatok visszacsatolása a programfejlesztés folyamatába.
- a csoportvezető tanárok és a fejlesztést segítőik folyamatos képzése, önképzése,
- a pedagógiai munkát segítő szakemberek növekvő óraszámában történő alkalmazása (pszichológus, fejlesztő pedagógus, AJKP-mentor-ifjúságsegítő, mentálhigiénés szakember, művészetoktatási szakemberek),
- szociális és érzelmi védőháló működtetése a fejlesztésekben résztvevő szakemberek által,
- a program helyi gyengeségeinek feltérképezése, a továbbfejlesztés lehetőségének évenkénti meghatározása a feladattervező alapján,
- a mentori jelentések, monitorok közös feldolgozása, megbeszélése, az abból adódó feladatok kijelölése, végrehajtása,
- törekvés a jó gyakorlatok kidolgozására, kihasználva a többcélú intézményből adódó lehetőségeket (általános iskola – beiskolázás, gimnázium – speciális ismerteket adó fejlesztő foglalkozások, programok),
- rendszeres kapcsolattartás az AJKP, AJKSZP hálózattal,
- más intézmények jó gyakorlatainak átvétele és alkalmazása,
- OFI Nemzeti Tehetség Programirodával való kapcsolattartás.

24.4. **AZ AJKP programot megvalósító pedagógiai tevékenységek az egyes évfolyamokon**

Az AJKP pedagógiai tevékenységek megvalósításához a költségek fedezetét a program támogatására nyújtott finanszírozási keret teszi lehetővé.

24.4.1. **Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 9.,előkészítő évfolyamán**

I. Az önismereten alapuló, önálló tanulást segítő fejlesztés

Időkeret: tanulószobai keretekben kiscsoportos és egyéni fejlesztés keretében

Cél: A tanulás tanulása, a saját tanulás önállóan és csoportban történő szervezése és szabályozása, megismerni a tanuló tanulási és magatartási szokásait, nehézségeit, egyéni tanulási stílusát. Segíteni a sikeres, személyre szabott tanulási technikák elsajátítását, erősíteni a tanulási motivációt. Hatékony időbeosztás kialakítása, az egyenletes tanulási ritmus beépülése a napirendbe.

Módszerek, eszközök: erősségek, gyengeségek feltérképezése, kooperatív tanulás, páros tanulás – opponáló társ, facilitáló interjú, napi szintű pozitív megerősítés, kérdőívek, mérések, kiscsoportos beszélgetések, szituációs játékok

A TÁMOP 3.3.8 - 12/2-2012-0032 projekt keretében a TAN-TAN tanulásmódszertani jó gyakorlat adaptálása keretében a tanítás tanítása havonta egy órában

II. Anyanyelvi és idegen nyelvi kompetencia fejlesztés (angol és német nyelv)

Időkeret: 36 – 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: A két tárgy (magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv) hiányosságainak felmérése, a hiányok pótlása, gyakorlása, a helyesírási készség fejlesztése. A gondolatok, érzések és tények szóbeli és

írásbeli formában történő kifejezése és értelmezése képességének kialakítása – szövegértés – szöveg- alkotás, értő olvasás.

Módszerek, eszközök: kérdőíves felmérés, kooperatív és projekt módszer, interaktív óra, drámajáték, logikai feladványok, játékos problémamegoldás, nyelvi kommunikációs gyakorlatok, szókincsbővítés, mesék, tanulságos történetek feldolgozása és eljátszása, anyanyelvi játékok, hallás utáni szövegek megértése.

III. Matematikai és digitális kompetencia fejlesztés

Időkeret: 36 – 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: Az alapl műveletek rutinszerű használata a fejben és írásban végzett számítások során, a különféle, mindennapi problémák megoldásához szükséges logikai gondolkodás fejlesztése, az elektronikus média alap szinten történő, de magabiztos és egyre kritikusabb alkalmazása a tanulásban, a kommunikációban és a szabadidőben.

Kiemelt cél: ECDL vizsgák elkezdése – START és egyéb modulok

Módszerek, eszközök: tesztek, szöveges feladatok, ismétlésen alapuló gyakoroltatás, kooperatív és páros munka, logikai feladványok, gyűjtő munka, kutató módszerek alkalmazása, egyszerűbb digitális produktumok készítése.

IV. Szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése – személyes és társas kompetenciák

Időkeret: 36 óra

Cél: A reális énkép kialakítása, egészséges önértékelés, önszabályozó képesség. A tanuló képes legyen másokkal együtt dolgozni, mások érzelmeit felismerni, társas kapcsolatait irányítani, legyen megfelelően árnyalt a stílusa, ismerje az etikett alapvető szabályait, kezelje érzelmeit, legyen kezdeményező, találja meg az együttműködés és a versengés összhangját.

Módszerek, eszközök: csoportmunka, drámapedagógia, kooperatív, tesztek, kérdőívek, kommunikációs gyakorlatok, stressz kezelési technikák kommunikatív, együttélési, érdekérvényesítő képességek fejlesztése. *Viselkedési* normák: személyes viselkedés - konfliktuskezelés, üdvözlés, segítség másokon, asszertivitás, mérsékelt hangnem használata, testbeszéd, viselkedéskultúra. *Önmagával* szembeni viselkedés követelményrendszer ismerete és vállalása, etikus viselkedés, érzelmek kifejezése, felelősség a tanulásban, kapcsolatokban.

Feladatvállalással kapcsolatos viselkedés - megfelelő kommunikáció feladatvégzés közben, tartós figyelem, csoporton belüli aktivitás, mások előtti szerepvállalás. *Környezettel* szemben tanúsított viselkedés: egészséges életmód, életvitel szerinti napirend - szervezés, környezet megóvására irányuló tevékenységek, helyes étkezési szokások tudatosulása,

V. Pályaorientáció, integráció a továbbhaladás érdekében

Időkeret: 36 óra

Cél: A reális önismereten alapuló iskola - és pályaválasztás, a különböző tevékenységi körökben, programokon való aktív részvétel, amely lehetővé teszi a széleskörű ismeretszerzést, a hálózati tanulás eszközrendszerének beépülése a tanulási folyamatba, a különböző pályairányok, tudományterületek és szakmák, intézmények megismerése.

A helyes pályairány napi szintű támogatása, a képességeknek és az igényeknek egyaránt megfelelő iskolaválasztás segítése, megismertetni a tanulókat a lehetőségeikkel és a követelményrendszerrel

Módszerek, eszközök: az érdeklődés feltérképezése – kérdőívek, személyiségtesztek, pályaalakalmassági tesztek, pályaválasztási kiállításokon való részvétel, a választható középiskolák követelményrendszerének megismerése az iskolalátogatások során, egyéni, társas, kiscsoportos munka, a pálya irányába való motiváció fenntartása, indokolt esetben a pályakorrekció támogatása, kreativitást fejlesztő feladatok, az önkifejezés formáinak szélesítése, inspiráció az egyéni, alkotó munkára, csapatjátékok, önálló alkotások, produktumok létrehozása – esetleges kiállítása.

Kiemelt cél: A tanulók általi, igényesen összeállított **továbbtanulási portfólió** elkészítése. Az általános iskolai és az előkészítő évfolyam ideje alatt keletkezett tanulóval kapcsolatos anyagok összegyűjtése és rendszerezése: önéletrajz, hivatalos dokumentumok, a tanuló fejlődését bizonyító értékelések, produktumok, versenyeredmények, kiegészítő információk.

24.4.2. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 9. évfolyamán

I. Idegen nyelvi kompetencia fejlesztés – az alapfokú nyelvvizsgákra történő felkészítés

Időkeret: 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: A tanulók képesek legyenek az egyszerűbb információkat megérteni és átadni, az alapvető interakciókban sikerrel részt venni, a tanárral és a társakkal a célnyelven együttműködni. Alakuljon ki az igény a foglalkozásokon kívüli idegen nyelvi hatások (pl.: reklám, popzene, film) hasznosítására.

Módszerek, eszközök: a különböző élethelyzetek, szituációk élményszerű feldolgozása, a célnyelven történő színházlátogatás, filmnézés, pop dalok fordítása, dialógusok éles helyzetekben – pl. párbeszéd külföldi diákokkal

II. Digitális kompetenciafejlesztés

Időkeret: 36 óra

Cél: Az info – kommunikációs technológiák elemeinek tudatos alkalmazása. Adatok, információk kezelése, értelmezése. A tanuláshoz szükséges és a tanuláson kívüli információk, gyűjtése, rendszerezése és kritikus válogatása. A projekt alapú tanulás elsajátítása.

Kiemelt cél: további ECDL modulok sikeres befejezése.

Módszerek, eszközök: segítségadáson és -nyújtáson alapuló páros és kiscsoportos munka, önállóságra ösztönzés, projektkészítés, kutatómunka, kérdőívek és egyéb felmérések feldolgozásába való bekapcsolódás.

24.4.3. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 10. évfolyamán

I. Szociális és életviteli kompetenciák fejlesztése

Időkeret: 36 óra

Cél: Az együttélési készségek, kötődési-kapcsolatkezelési képességek fejlődése, a közösségben elfoglalt jó pozíciók megerősítése. Stabil társas kapcsolatok működtetése, a környezet iránti érdeklődés felkeltése, aktív részvétel a csoportmunkában, segítség elfogadása és nyújtása, a

tolerancia fejlesztése, környezet iránti érzékenyítés, a tanuló önmagára irányuló kritikai gondolkodásának továbbfejlesztése, az iskolai és csoportbeli szerepvállalás erősítése.

Módszerek, eszközök: pozitív megerősítés, kooperatív technikák alkalmazása, buzdító, rávezető interjúk, szerepjátékok, történetek megbeszélése, esetmegbeszélések, drámajáték, élménybeszámolók, prezentációk készítése.

II. Idegen nyelvi kompetenciafejlesztés (angol, német)

Időkeret: 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: Alap- és középfokú nyelvvizsgára való felkészítés, az eddigi tudásra épülő, továbbfejleszthető nyelvi stratégiák használata, a nyelvvizsgák szintjének megfelelő anyagok tudatos gyakoroltatása. Szókincsbővítés, ösztönzés a beszélgetések kezdeményezésére, a mindennapi élethez kapcsolódóan különböző témákról szóló szövegek megértése, a szövegalkotás folyamatos gyakorlása.

Módszerek, eszközök: játékos, motivációt erősítő feladatok, nyelvvizsga tesztek, hanganyagok által történő gyakorlás, közös projektek készítése az adott nyelvet beszélő országokról, hivatalos dokumentumok kitöltésének gyakorlása, rövid, közérdekű írások készítése

III. Digitális kompetenciafejlesztés

Időkeret: 36 óra

Cél: Pozitív attitűd a világhálózhoz és annak etikettjéhez, levelező és egyéb rendszerek, alkalmazások, rutinszerű, tanuláshoz illeszkedő használata. A multimédiás technológiájú információk biztos keresése, értékelése, bemutatása, átadása, internetes kommunikáció. A különböző hálózatokban – szakmai és közösségi - való aktív részvétel.

Kiemelt cél: az ECDL modulok (legalább START) befejezése.

Módszerek, eszközök: az alapvető számítógépes alkalmazások használata, adatok, fogalmak magasabb szinten történő rendszerezése, megfelelő segédeszközök - PPT, különböző grafikonok - használata, multimédiás projektek készítése.

24.4.4. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 11. évfolyamán

I. Idegen nyelvi kompetenciafejlesztés (angol, német)

Időkeret: 36 óra kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Cél: agyfokú jártasság a különböző élethelyzetek témaköreiben, levélírás, hivatalos dokumentumok helyes kitöltése, különböző szakszövegeknek minősülő írott szövegek olvasása és megértése, valamint a különböző célokat szolgáló szövegek alkotása, a középfokú nyelvvizsgára való tudatos készülés, illetve annak megszerzése.

Módszerek, eszközök: a követelményeknek megfelelő szintű tesztek kitöltése, különböző témájú idegen nyelvi hanganyagok hallgatása, az azokhoz kapcsolódó feladatok megoldása, kérdések alapján történő feldolgozás, szövegértési feladatok, szituációs gyakorlatok, képleírás

III. Életpálya építési kompetenciák, vállalkozói kompetenciák

Időkeret: 36 óra

Cél: A társadalom kulcsfolyamatainak tudatosítása, az alapvető társadalmi normák, szerepek megismerése, szabálykövetés, önszabályozás, önreflexió. A pályák, szakmák mélyebb ismerete, külső tényezők által kiváltott újítások elfogadása, támogatása, alkalmazásának képessége, egészséges jövőkép. Döntéshozatal a leendő pálya irányába, egyéni felelősségvállalás a saját – pozitív és negatív cselekedetek iránt. A konkrét célok kitűzése, az azokhoz vezető utak meghatározása. A sikerorientált személyiségjegyek beépítése. Hatékony személyközi kapcsolatok a saját célok elérése érdekében, a lehetőségek pontos ismerete, az egyéni pályairányokhoz illeszthetőségének felismerése. A saját tevékenység – tervezés, szervezés, elemzés, kommunikáció, cselekvés, eredményekről való beszámolás, értékelés, dokumentálás készsége. Projektek kidolgozásához és végrehajtásához szükséges magas szintű készségek, kockázatok felmérése a saját jövő vonatkozásában és annak vállalása is.

Módszerek, eszközök: helyi és országos pályaválasztási és szakma kiállításokon való részvétel, saját személyre vonatkozó helyzetértékelő kérdőívek elemzése, munkavégzéshez, munkavállaláshoz, társadalmi – gazdasági folyamatokhoz köthető esetek szimulálása és analízisa, esetmegbeszélések, vitás szituációk generálása

24.4.5. Kulcskompetenciák fejlesztése az AJKP 12. évfolyamán

I. Érettségire felkészítő csoportos/ egyéni, személyiségkomponensekre irányuló és szaktárgyi fejlesztések

Tantárgyak: matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, idegen nyelvek, informatika, természettudományok és igény szerint egyéb tantárgy kiscsoportos és/vagy egyéni fejlesztés keretében

Időkeret: 33 óra tantárgyanként, egyéni igények alapján

Cél: Sikeres próba érettségik az iskolákban, eredménnyel záruló vizsgahelyzetek megélése „élesben”, a megfelelő rutin megszerzése, az egészséges önértékelés képességének megléte és alkalmazása, a továbbfejlődés lehetőségeinek meghatározása, felelősségteljes döntések.

Módszerek, eszközök: egyéni fejlesztő, bátorító beszélgetések alkalmazása, korszerű tanulásszervezési eljárások (hálózati tanulás módszerei, kooperatív módszerek, projekt), próbateszt, korábbi érettségi feladatsorok megoldása, sikeres fiatalokkal való kerekasztal beszélgetések, az adott tantárgyhoz kapcsolható intézményekben rejlő lehetőségek kiaknázása.

II. Életpálya építési kompetenciák fejlesztése karrierépítés

Időkeret: 33 óra

Cél: Konkrét, a továbbtanulással összefüggő – a saját értékek és korlátok ismeretében megvalósítható - határozott célmeghatározás, a tervek, vágyak reális megfogalmazása, a pályairány követelményrendszerének pontos ismerete, a karrierépítés technikáinak, a gyakorlati élet alapvető ismereteinek alkalmazása, a saját cselekedetekre történő kritikai reflektálás, érdekérvényesítés. Karrierterv készítése a 9./AJKP - 12. évfolyamig átfogóan.

Kiemelt cél: infokommunikációs technikával készített egyéni portfólió elkészítése.

Módszerek, eszközök: a saját szempont szerinti információs források, informátorok megtalálása, a közigazgatás különböző területeihez kapcsolódó hivatalos dokumentumok helyes kitöltése, hivatalos levelek megírása, bemutatkozó levél, hatásos motivációs levél, önéletrajz (Europass és amerikai stílusú szakmai) készítése, saját dokumentumok portfólióban történő rendszerezése, IKT eszközök professzionális használata.

Az AJKP pedagógiai rendszerében a tevékenységek megvalósításához a költségek fedezetét a program támogatására nyújtott többletfinanszírozási keret teszi lehetővé.

Az AJKP pedagógiai rendszerében minden évfolyamon az alábbiakat biztosítjuk az Arany János Kollégiumi Program tanulói számára csoportos vagy egyéni fejlesztési tervbe illesztve:

- Közösségépítő hétfégi programok, belföldi és külföldi tanulmányi kirándulások
- Tantárgyi fejlesztések (egyéni)
- Nyelvvizsga felkészítés, nyelvi tábor
- Pszichológus és mentálhigiénés szakember háttér biztosítása
- Fejlesztő pedagógus biztosítása
- IKT alkalmazása
- IPR módszerek alkalmazása
- AJKP Művészeti fesztiválra felkészítés, részvétel, versenyeztetés
- Új tanulásszervezési módszerek alkalmazása (AJKP projektek, témahét, kooperatív technikák)
- Jogosítvány megszerzése
- ECDL vizsgára felkészítés
- Szakmai tükör programok
- Közösségi szolgálat

Egyéni tehetséggondozás (sport, művészeti, tantárgyi) vagy felzárkóztatás igénye esetén a tanulókat Arany János Kollégiumi Programban részt vevő diákok szociális juttatásai dokumentumban foglaltak szerint támogatjuk.

A gimnázium és az általános iskola Egészségfejlesztési Programja

„Nemcsak az a hasznos, ha pénzt gyűjtünk, de az is, ha egészséget szerzünk, mert az egészség – talán inkább, mint a vagyon – örökölhető.”

(Fodor József)

1. Az egészségnevelési program elkészítésének alapjai

1.1 Törvényi háttere

A köznevelési jogszabályok és hivatkozások, a fenntartó és az iskola dokumentumai, szabályzatai adják azokat a kereteket, melyeket az egészségnevelési program elkészítésénél figyelembe vettünk.

1.2 Helyzetelemzés, helyzetkép

1.2.1. A gimnázium

➤ Az iskola

Az iskola helye és épülete egészségnevelési szempontból

Az I. Béla Gimnázium 1967-ben, Szekszárd északi városrészében épült, a város központjától gyalogosan körülbelül 20 percre. Tömegközlekedési eszközökkel könnyen megközelíthető, tanulóink nagy része azonban a viszonylag ritkán közlekedő autóbuszjáratok miatt az iskolába gyalog érkezik, vagy onnan gyalog távozik.

Az iskola két épületét jól gondozott kis park veszi körül. Két épületünk adottságai a kora nyári időszakban kedvezőtlenek: a termekben a sötétítés ellenére szinte elviselhetetlen a hőség. A téli időszakban a két épület közötti közlekedés egészségvédelmi szempontból hátrányos. Tornatermünk kicsi. Sportudvarunkban két sportpálya (egy aszfaltos és egy füves-salakos) van, felújításukra 1984-ben került sor utoljára. A füves-salakos pálya mára balesetveszélyessé vált. Kisméretű konditeremmel és asztalitenisz-teremmel rendelkezünk. Épületeink, termeink felszereltsége jónak mondható, mind a berendezést, mind a technikai felszereltséget illetően.

Az iskola adottságai befolyásolják egészségnevelési munkánk tartalmát, lehetőségeit. Mindig van azonban néhány teendő azért, hogy kellemesebb legyen a mindennapi iskolai élet: a könyvtárba az iskola alatt működő fűtőmű anyagi segítségével klíma-berendezést szereltünk; az iskola bejáratánál, a büfé mellett beüzemeltük az ivóvízkutat; a B épületben italautomata, az A épületben büfé üzemel. A könyvtári olvasó, és a számítástechnika termék közül néhány klimatizálása megtörtént.

A szomszédos kollégiumban kulturált környezetben kapjuk az ebédet.

Az iskola működése egészségnevelési szempontból

Az egészségnevelés az a területe az iskolai életnek, ahol a magatartás befolyásolásában csak türelmesen, fokozatosan haladhatunk előre. Az osztályfőnökök, a biológiatanárok és a testnevelők foglalkoznak a legintenzívebben az egészségnevelés kérdésével, a prevencióra fókuszálva. Az egész tanéven átívelő tevékenységben valamennyi osztályfőnök részt vesz. Az akció-jellegű tevékenységekben a nevelőtestületnek szinte minden tagja bekapcsolódik.

➤ Az egészségnevelés szinterei iskolánkban

Hagyományos tanórai oktatásszervezésben

Tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő egészségnevelési vonatkozásokat. Az óra jellege meghatározza a problémák megközelítésének és feldolgozásának módját, mélységét. Az egészségnevelés terén különös felelősségű tantárgyak iskolánkban az osztályfőnöki, a biológia és a testnevelés órák. Tantárgyi programjaink rögzítik az egészségneveléssel kapcsolatos feladatokat és teendőket.

- tanórai testnevelés: valamennyi osztályunk heti 5 órarendi testnevelés órán vesz részt. A 11-12. évfolyamon tanulók szabadon választott tárgyként felvehetnek emelt szintű érettségire felkészítő testnevelés órákat. A tanév során egy alkalommal – tavasszal – a tanulók fizikai állapotának mérését meghatározott szempontok szerint végezzük testnevelés órán. A mérés, egyéni értékelés motiváló tényező, mivel a tanuló képet kap saját teljesítményéről, társai eredményeihez és saját korábbi eredményeihez viszonyítva is. A 2010- 11. tanévben induló sportosztályban ettől eltérő (jóval több) időkeretben sportolnak tanulók.
- osztályfőnöki órák: az osztályfőnöki órákon évfolyamonként különböző tartalommal minimum 10 órában foglalkoznak tanárok-diákok közösen az egészségnevelés különböző területeivel a lelki és testi egészség témaköreikhez rendelt fejlesztési célok elérését szolgáló különböző tevékenységformákban. Az infokommunikációs technikák lehetőségeit is kihasználjuk ahhoz, hogy tanulók olyan tudásra tegyenek szert, mely segíti őket az életvitellel kapcsolatos döntések önálló meghozatalában. A munkához külső szakemberek segítségét is igénybe vesszük. Ugyancsak osztályfőnöki órák keretében foglalkozunk a veszélyhelyzetek elkerülésének módjaival a helyes közlekedési szokások terén.
- A biológia, kémia, nyelv, művészetek tárgyak keretében különösen sok lehetőséget használhatunk ki az egészségneveléshez kapcsolódó szemléletformálás terén.

Moduláris oktatási program megvalósítása:

Iskolánkban az „Egészséges test, egészséges lélek, egészséges környezet” című modult valósítjuk meg. Ez a téma jól illeszthető a 9. évfolyam Európai Unió ismeretek tantárgyába. A témához Az Educatio Kht. Kompetenciafejlesztő oktatási program Életpálya-építési kompetencia terület „A” Földünk és környezetünk VIII.A.3.1. moduljait használjuk. 11. évfolyamon a német nyelv órákon foglalkozunk a témával. A modulok kiválasztásánál döntő szerepet játszott az adott modul témája, nyelvi szintje, típusa, ill. a tanulócsoporthoz. Ezek figyelembevételével 3 modult dolgozunk fel az „Egészséges test, egészséges lélek, egészséges környezet” témában. A modulok a www.sulinovadatbank.hu honlapon álltak rendelkezésünkre. A modulok témája a Greenpeace szervezete, a klímaváltozás ill. az emberek higiéniai szokásai, melyek lehetőséget biztosítanak a fő téma sokoldalú megközelítéséhez és feldolgozásához. Megfelelnek a csoport tudásának (B1-B2). A 12. osztályban angol nyelv órákon foglalkozunk ezzel a modullal. A legnagyobb hangsúlyt az egészséges környezet témára helyezzük, mivel ettől függ az emberiség jövője, egészségünk. Az anyagot a PLUS INTERMEDIATE kompetenciaalapú tankönyvből választottuk. A projektet kooperatív módszerekkel dolgozzuk fel, csoportokat alakítva. A részletes kidolgozást az egyes tantárgyak helyi tantervei illetve a tanmenetek tartalmazzák.

Nem hagyományos tanórai oktatásszervezésben

- Béla-napokon és a diáknapon egészségneveléshez kapcsolódó előadásokat, és sportprogramot szervezünk.
- **Mindennapos testedzés programja az órarendi testnevelés órákon túl:**
A tanórai testnevelésen kívül valamennyi lehetőség a diákok önkéntességére épül. A program sikeressége tehát nagymértékben függ a szemléletmódtól. Az iskolai sportköri foglalkozásokat tanulók választása és a tanévenként változó órakerethez mérten szervezzük. Törekszünk arra, hogy sportcsoportonként minimálisan heti 2 óra testmozgást biztosítsuk a sportkör munkájában

résztevőknek. A konditerem és az asztalitenisz-terem igénybevétele is önkéntességen alapul, a hét minden munkanapján lehetséges.

A városi és területi, regionális bajnokságokon, diákolimpián részt veszünk. Iskolánk sportolói egyéni és csapatversenyekben évről-évre szép helyezéseket érnek el.

A tanévi sportprogramot az éves munkaterv tartalmazza.

Tanórán kívüli programok:

Tanévkezdés előtt megszervezzük a 9. évfolyam „szöcsketáborát”. A tábor programjának fontos része a sporttevékenység és a prevenciós tevékenység.

Hétvégi gyalog- ill. **kerékpártúrát** kezdeményezünk, ill. kíséretet biztosítunk tanulóink számára a városi szabadidő hasznos eltöltésére szerveződő programokon való részvételre. Sajnos az érdeklődés nagyon kicsi.

Az évenként ismétlődő osztálykirándulásoknak részei a közösség- és szemléletformáló gyalogtúrák, a „hegymászások”.

Diákjaink olyan versenyeken indulnak, ahol az egészségvédelem kiemelt téma. (Elsősegélynyújtó-verseny, parlafű-vetélkedő)

- Részt veszünk különböző életmódformáló akciókban:
 - autómentes világnap
 - egészséges táplálkozás napja
 - dohányzásmentes nap
 - más partnereink által meghirdetett tömegsport rendezvények
- Tanulóink egészségügyi szűrés keretében rendszeres iskolaorvosi és fogászati szűrésen vesznek részt.

1.2.2. Az általános iskola

Helyzetleírás

A diákok értékválasztása elsősorban a családtól függ, ezt az iskola csak kismértékben tudja befolyásolni. Szép környezetű faluban élve gyermekeinknek lehetőségük van a természetközeli életre, nagy részükre jellemző mégis a mozgásszegény életmód, a rendszertelen táplálkozás, a kialvatlanság. Megnőtt a deviáns hatások és a médiák befolyása is. Az elmondottak indokolják egészségnevelési program létjogosultságát.

Az egészségnevelés szinterei az általános iskolában

A diákok értékválasztása elsősorban a családtól függ, ezt az iskola csak kismértékben tudja befolyásolni. Szép környezetű faluban élve gyermekeinknek lehetőségük van a természetközeli életre, nagy részükre jellemző mégis a mozgásszegény életmód, a rendszertelen táplálkozás, a kialvatlanság. Megnőtt a deviáns hatások és a médiák befolyása is. Az elmondottak indokolják egészségnevelési program létjogosultságát.

Egészségnevelés az 1-4. évfolyamon

Az iskolarendszer kezdő szakaszában nagy szerepe van az osztálytanítónak. Személyisége és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó világképet. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. Az egész tanítási napot együtt tölti osztályával, szinte minden tantárgy keretein belül lehetősége nyílik arra, hogy formálja a gyerekek egészségi szokásait, életmódjuk alakulását. Különösen a természetismeret tantárgy témaköreiben van lehetőség életmódminták elemzésére, együttes tevékenységek során közösségépítésre, értékek

átadására. (Táplálkozási szokások, tisztálkodási szokások, anyag- és energiatakarékosság, életviteli szokásaink, életvezetés a családban.) A tantárgyakban szereplő konkrét témakörök a környezeti nevelési programhoz kapcsolódóan szerepelnek.

Egészségnevelés az 5-8. évfolyamon

Magyar nyelv és irodalom:

- növeljük az egészséghez való, pozitív érzelmi témájú könyvek feldolgozását
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és egészség értékeket, harmonikus kapcsolatokat

Történelem:

- értsék és tudják, hogy mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet
- tudják értelmezni, hogyan hatottak az egészségi változások a gazdálkodásra, az életmódra
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat

Idegen nyelvek:

- legyenek érzékenyek a hazai egészségnevelési problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit

Matematika:

- legyenek képesek egészségnevelési mérések eredményeinek értelmezésére

Fizika:

- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások egészségkárosítását
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni

Földrajz:

- szerezzenek tapasztalatokat az élő és az élettelen környezetről

Biológia:

- ismerjék meg az egészségi problémákat és azok megelőzési lehetőségeit
- ismerjék meg az egészségük alapvető szervezeti-működési jellemzőit
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat
- sajátítsanak el egészséget megőrző életviteli technikákat

Kémia:

- értsék meg a különböző technológiák, vegyszerek hatását a természeti környezetre

Ének-zene:

- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai károsító és esztétikai hatásúak is lehetnek

Rajz:

- legyenek képesek egészségnevelési témakörök ábrázolására
- ismerjék fel az egészséges életmód szempontjait figyelembevevő formatervezést

Technika:

- ismerjék a szakmák gyakorlásához kapcsolódó egészségi ismereteket
- ismerjék a szakmákhoz kapcsolódó higiéniai követelményeket
- ismerjék a szakmai ártalmak hatását az emberi szervezetre
- figyeljék meg az egészségnevelési technológiákat a gyakorlatban

- fejlődjön az egészséges életmód iránti igény, kultúrált lakhely kialakításának fontossága, környezettudatos fogyasztás

Osztályfőnöki órák

Jogsabályi előírásoknak megfelelően az iskola helyi tantervébe – az osztályfőnöki nevelő és oktató munkához kapcsolódva – be kell építeni az egészséges életre nevelést, illetve egészségvédelmet szolgáló tananyagot, melynek időkerete az 5–8. évfolyamon nem lehet kevesebb tanévenként 10 tanórai foglalkozásnál.

A tartalmi körök meghatározásánál a következő szempontokat tartottuk szem előtt:

- az egészségfejlesztés, védelem legfontosabb elméleti és gyakorlati megfontolásai;
- az adott életkori csoport ismert és legjellegzetesebb fejlődés- és szociálpszichológiai meghatározói, jellegzetességei;
- a legégetőbb, alkalmasint társadalmi méreteket öltő népegészségügyi problémák adott életkori csoporton belüli jelentkezési módjait
- az egészségmagatartás befolyásolásának lehetőségeit

1.3 Erőforrások

1.3.1. Gimnázium

Az egészségnevelési munka céljainak eléréséhez elengedhetetlen feltétel, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, valamint külső szervezetekkel jó munkakapcsolatot, együttműködést alakítsanak ki. Ezek egyúttal munkánk erőforrásai is, melyek számbavételével képet kaphatunk arról, hogy mire, miben számíthatunk.

Az alábbiakat szem előtt tartva az iskolának ki kell dolgoznia részletesen is kapcsolatrendszerét.

➤ Humán erőforrások

Belső erőforrások

Erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősség
Iskolavezetés	Támogatja az egészségnevelési programokat. Forrásokat teremt, ösztönöz a részvételre, aktívan részt vesz a programokban.	Hasznosítható kapcsolatrendszer
Szaktanárok	Tantárgyaikba építve kiemelik, erősítik az egészségfejlesztéshez tartozó ismereteket.	Minden tanár feladata az egészségnevelés
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra bontva foglalkozik a tartalmak feldolgozásával	Aktualitások azonnali megvitatása osztályközösségben
DÖK-segítő , gyermek-és ifjúságvédő	Továbbítja a diákok észrevételeit.	Egyedi problémák azonnali kezelése, továbbítása szakemberhez
Informatikai oktatási asszisztens	Támogatja a tanári munkát	Gyakorlati szakértelem eszközkezelés
Titkársági dolgozók	Háttér-feltételek biztosítása	Egyéni gondoskodás egészségvédelemben Intézkedés sürgős beavatkozáshoz
Technikai dolgozók	Egészséges, tiszta környezet biztosítása, balesetveszély elhárítás	Azonnali beavatkozás, balesetvédelem

Diákok	Az éves akcióprogramban aktívan vesznek részt: hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kezdeményezések	Partnerség
Szülők	Támogatás, részvétel, külső erőforrások felkutatása Előadások tartása Versenyfelkészítés	Az egészségnevelés csak jelentős szülői részvétel mellett lehetséges

Külső erőforrások, kapcsolatrendszer

Intézmény, szervezet	Kapcsolat tartalma	Kapcsolattartók
Iskola-egészségügyi Szolgálat (iskolaorvos, védőnő)	előadások, szűrések, mérések, szakmai tanácsadás, egyéni segítségnyújtás, egészségügyi elváltozással rendelkező tanulók nyomon követése (gondozás)	titkárságvezető védőnő
ÁNTSZ (utódszervezetei)	előadások, szakmai tanácsadás	gyermek- és ifjúságvédő felelős
Vöröskereszt Tolna Megyei Szervezete, Mentőállomás	szakmai segítségnyújtás, versenyekre felkészítés	gyermek- és ifjúságvédő, igazgató-helyettes, különböző osztályok vezetői
Sportegyesületek	közös szervezésű sport v. szabadidős programok	testnevelők, edzők
Rendőrség	drogprevenciós tevékenység drogstratégia kialakítása	igazgatóhelyettes, oktatási referens
Szakorvosok	szenvedélybetegségek megelőzéséhez kapcsolódó tevékenység segítése	egészségnevelési munkacsoport vezetője, szakorvosok
RÉV	drogprevenciós tevékenység	igazgatóhelyettes
Más közoktatási intézmény	közös akciók, sportprogramok, kirándulások	programtól függően osztályfőnökök, testnevelők
Fenntartó	elvárások megfogalmazása források biztosításához segítség	iskolavezetés

➤ Anyagi erőforrások

Saját anyagi erőforrásaink nincsenek. Az egészségneveléssel összefüggő feladatokra pályázati úton ill. az alapítványunk révén kaphatunk támogatást.

Külső anyagi erőforrások: az I. Béla Alapítvány rendszeresen támogatja tanulóink sporttevékenységét, nyári táborokban való részvételét egyéni és csoportos támogatás keretében egyaránt.

Pályázatok: Az egészségneveléshez, a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltéséhez kapcsolódó pályázatok figyelése a nevelési igazgatóhelyettes feladata. Ő tájékoztatja a kollégákat a pályázati lehetőségekről és segít azok elkészítésében. Az iskolavezetés kiemelt feladata a forrásbővítő pályázati tevékenység.

1.3.2. Általános iskola

Tárgyi feltételek

Iskolánk a település központjában fő közlekedési út mellett helyezkedik el. Ez a helyzet nem ideális a következő szempontok miatt:

zajártalom
levegőszennyeződés
drogveszély
balesetveszély.

A tantermek mérete, megvilágítása megfelelő, otthonosabbá tételük, a berendezés folyamatos cseréje segíti egészségnevelési és esztétikai nevelési céljaink megvalósulását. A bútorzat cseréjénél szem előtt kell tartanunk az ergonómiai szempontokat is. Szükségessé vált a tantermek világításának korszerűbbé, egészségesebbé tétele.

A testnevelési óráknak, a testmozgásnak megfelelő szintere a sportcsarnok, a sportudvar, a fásított, játszósarkot tartalmazó iskolaudvar. A sportpálya felújításra szorul.

Humán erőforrások

Belső: az osztályfőnökök, szaktanárok, könyvtáros, gyermekvédelmi felelős, diákönkormányzati-vezető, öröskeresztes szakkörvezető.

Külső: a szülői közösség, iskolaorvos, iskolafogász, védőnő, a helyi öröskeresztes szervezet, sportegyesület, rendőrségi körzeti megbízott.

Anyagi erőforrások: az intézmény költségvetése, a községi és iskolai alapítvány, pályázati lehetőségek.

2. Alapelvek, jövőkép, célok, tartalmak

2.1 Gimnázium

➤ **Alapelveink**

A egészségnevelés terén az alábbi alapelveket kezeljük kiemelten; ezek tartalmát kell megvilágítanunk, nevelő munkánk során körbejárunk:

- az egészség érték
- az egészség a szomatikus, a pszichés és a szociális működések dinamikus egyensúlya
- az egészség optimalizálása a környezet optimalizálásával valósulhat meg
- az életmód komplex fogalom
- emberi jogok
- biológiai és társadalmi sokféleség
- toleráns viselkedés

➤ **Jövőképünk, hosszú távú célunk**

Hosszú távú célunk, jövőképünk, hogy tanítványaink egészséges, kiegyensúlyozott, harmonikus életvitelű felnőtté váljanak.

Ezért diákjainkban ki kell alakítanunk

- az egészséges életmód igényét és elsajátítani az ehhez vezető technikákat módszereket
- a teherbíró személyiség kialakulásához szükséges képességeket
- a szabadidő értékes eltöltésének igényét
- a pozitív énképet, önmagunk és az emberek különbözőségeinek elfogadását
- a harmonikus emberi kapcsolatokra való törekvést
- a környezettel harmonikus viszonyra törekvést
- a fizikai megterhelés elfogadását, a mozgás igényét
- a korábbi generációk értékeinek elfogadását

➤ **A célok eléréséhez szükséges készségek fejlesztése:**

- erőfeszítésre való képesség
- testi, szellemi, lelki képesség harmonikus fejlesztése
- sikeres fellépés képessége
- kritikai érzék fejlesztése, értékelés és mérlegelés
- konfliktuskezelés és megoldás
- alternatív, problémamegoldó gondolkodás, a veszélyhelyzetek elkerülésének képessége

➤ **A készségek, képességek fejlődését segítő tartalmak:**

- az életmód komplex fogalma: stressztűrés; stresszkezelés; kiegyensúlyozott szexualitás; egészséges táplálkozás; több mozgás; nem dohányzás; kevesebb alkoholfogyasztás; drogtagadás; időben orvoshoz fordulás; együttműködés az egészségüggyel; egyén környezettisztelete; személyi higiéné; baleset-megelőzés
- az életmód szerepe a betegségek megelőzésében (szív, érrendszeri, daganatos, mozgásszervi, alkohol- és drogfüggés betegségei, AIDS megelőzése)
- a dohányzás egészségkárosító hatásainak elfogadtatása
- rendszeres sportolás gyakorlata
- kamaszkori, ifjúkori testi-lelki változások
- a munka és pihenés helyes aránya
- a felnőttek életmódjának kritikai elemzése
- orvosi vizsgálatok, szűrések szerepe az egészségmegőrzésben, prevenció fontossága
- a siker és a család, családtervezés; felelős szexuális élet

➤ **Az egészségnevelés iskolai szemlélete**

Hazánkban a társadalmi szokások egy része (magas alkoholfogyasztás, mozgásszegény életmód, helytelen táplálkozás, passzív pihenés...), valamint a hitre épülő, tudományos alapokat nélkülöző, esetenként széles körben elterjedt nézetek automatikus elfogadása és terjesztése megnehezítik az egészségnevelés iránt elkötelezett szakemberek, pedagógusok munkáját.

Az oktatásnak-nevelésnek, a személyes példamutatásnak és hitelességnek döntő szerepe, ezért a pedagógusoknak kiemelt felelőssége van abban, hogy a szokások és nézetek az egészséges életmódra vonatkozóan pozitív irányba változzanak.

Az egészségnevelés a mi megközelítésünkben a közösség és egyéni magatartás befolyásolására irányul. Célja az életminőség javítása, az egészség megőrzése és a betegségek megelőzése. Segítenünk kell, hogy tanítványaink nagyobb kontrollal rendelkezzenek saját életük és egészségük felett. Ehhez megfelelő tudásra és olyan jártasságra van szükség, ami képessé teszi őket a kontrollra és a megfelelő döntéshozatalra.

Tankönyveink tartalmukban hordozzák azokat a tudományos alapokat, melyeket kiemelve, céltudatosan megerősítve tanulóink azonosulni tudnak azzal, hogy

AZ EGÉSZSÉG NEM A BETEGSÉG HIÁNYA, HANEM A TESTI, LELKI, SZELLEMI, SZOCIÁLIS JÓLÉT EGYENSÚLYI ÁLLAPOTA.

➤ **Egészségnevelési hagyományaink ápolása:**

- mindennapos testedzés feltételeinek biztosítása: szabadon választható többlet testnevelésórák biztosítása; iskolai sportkör működtetése (sportcsoportonként két óra/hét); sport-versenyeken való iskolai részvétel; konditerem; asztalitenisz-terem használatának biztosítása tanítási napokon.
- drogprevenció folytatása osztályfőnöki órákon, diáknapon
- egészséges életmódra vonatkozó akciók szervezése (pl. táplálkozási, dohányzásmentes napok)
- 3 napos „szöcsketábor” egészséges életmódot formáló programjainak szervezése
- osztálykirándulásokon természetjárás
- osztályfőnöki órák egészségnevelés témakörben
- Béla-napokon, diáknapokon egészséges életmóddal foglalkozó előadások

➤ **Fejlesztési terveink:**

- a nevelőtestület több tagjának megnyerése az egészségnevelő munkához
- iskolai egészségnap megrendezése
- az iskolai sportkör tevékenységének bővítése új sportággal taglétszámának növelése
- házi bajnokság megszervezése
- tantestületi belső képzés szervezése az interaktív módszerek, elsajátítására
- sporttevékenység (egyéni és csoportos) kiemelt elismerése
- az iskola parkjának hasznosítása a tanórákon (szabadtéri tanterem kialakítása)

- az iskolai erőszak megelőzése a Házi rend fegyelmező intézkedéseinek rendszerével, egyeztető eljárás lefolytatása, ha mégis bekövetkezik. A „jóvátétel” során egészségfejlesztési feladatok meghatározása

Egészségnevelési feladataink a gimnáziumban:

1. Higiénés magatartásra nevelés:

A személyi higiéniére nevelés területei:

- általános testápolás,
- egészséges öltözködés,
- fogápolás,
- serdülőkori higiénés problémák.

A tisztaság iránti tartós igény kialakítása.

A környezet-higiéniére való nevelés területei:

- a közvetlen tanulói környezet, az iskola higiéniéje,
- a lakás, a lakókörnyezet higiéniéje,
- a település higiéniéje.

2. Egészséges táplálkozásra nevelés:

A táplálkozás-élettani optimumra törekvés ösztönzése.

A korszerű táplálkozástechnika megismertetése.

A táplálkozás napi és évszakos ritmusának tudatosítása.

Megfelelő étkezési szokások kialakítására nevelés:

- az étkezések higiéniája,
- az étkezések esztétikája,
- az étkezések társas jellege.

Különböző csoportok eltérő táplálkozási sajátosságainak megismertetése.

3. Egészséges mozgásfejlődés biztosítása:

A rendszeres testmozgás, testedzés iránti igény felkeltése.

A sportolás szükségletté tétele.

A mozgás esztétikumának, örömszerző funkcióinak felismertetése.

Erőnlét, terheléstűrés, fittség, állóképesség egyéni fejlesztése

4. Balesetmegelőzésre, betegségek elkerülésére, az egészség megóvására nevelés:

Felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére és elkerülésére:

- az iskolában,
- a háztartásban,
- a közlekedésben.

Elsősegély-nyújtási ismeretek adása.

Beteggondozási alapismeretek nyújtása.

A gyógyításba és gyógyulásba vetett bizalomra nevelés.

A szűrővizsgálatok, a prevenció jelentőségének megismertetése.

5. Mentálhigiéné, krízisprevenció:

A lelki egészség megóvására nevelés.

A perszonalizációs és szocializációs folyamatok segítése.

A problémamegoldó, konfliktuskezelő, konfrontációtűrő-képesség fejlesztése.

az iskolai, kollégiumi erőszak megelőzésére irányuló értékorientáció

A pozitív jövőkép kialakulásának támogatása.

6. Függőséghez vezető szokások megelőzésére nevelés:

A függőséghez vezető motívumok, veszélyhelyzetek felismertetése.

Az egészséget veszélyeztető élvezeti szerek elutasítására nevelés.

7. Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés:

Folyamatos, reális önismeretre nevelés.

A társas kapcsolatokra való nyitottság fejlesztése.

Elfogadó, toleráns magatartásra nevelés.

Felelős, örömteli párkapcsolatok kialakítására nevelés.

8. Családi életre, társra, szülővé nevelés:

A nemi szerepvállalásra való felkészítés.

Családtervezésre, gyermekgondozásra, gyermeknevelésre való felkészítés.

A család harmonikus életvitelének megtervezésére, megszervezésére való felkészítés.

A családi szerepek megélésére való nevelés.

2.2 Általános iskola

Feladataink

- mozgástevékenység – mozgási igényre nevelés
- higiénés magatartásra nevelés
- egészséges táplálkozásra nevelés
- a biztonság megőrzése: közlekedésbiztonságra nevelés, elsősegély-nyújtási ismeretek közvetítése, veszélyek felismerésének segítése
- családi életre nevelés: növekedés, változás, emberi szexualitás.
 - *a zaj és légszennyezés érdekében fák, cserjék ültetése az iskola környezetében*
 - *a növények gondozása, pótlása az iskola udvarán*
 - *parlagfű irtás az iskolához tartozó területeken*
 - *az iskolai játszótér felszereléseinek bővítése*
 - *szelektív hulladékgyűjtés*
 - *a tantermek dekorációja, élősarok kialakítása, növények gondozása*

Tanulásszervezési és tartalmi keretek:

- *meghívott vendégek egészségvédelmi előadásai*
- *alkohol és drogprevenció előadások*

Törekszünk a munkavégzéshez ideális légkör megteremtésére.

Megteszünk mindent annak érdekében, hogy nevelésünk a gyermeki személyiség egészére irányuljon.

Oktató-nevelő munkánk során figyelembe vesszük az egyéni képességeket.

Az egészségneveléssel összefüggő feladatok

A) Iskolai étkeztetés

Az étkezési szokások miatt sok a túlsúlyos, de a rendszertelenül, egészségtelenül táplálkozó fiatal is. Az iskolai étkeztetés milyensége és mennyisége ezért kiemelt figyelmet kell hogy kapjon. A kulturált étkezés lehetőségének biztosítása segíti nevelő munkánkat.

Az étkeztetés szervezésével igyekszünk kellő időt biztosítani az ebéd, a tízórai és az uzsonna elfogyasztására.

Jelenleg tudnak diétás ételt biztosítani a rászoruló gyermekeknek (diabétesz, liszt- vagy tejérzékenység).

Az étrend kialakításának fő szempontja az egészséges táplálkozásra való törekvés, valamint a gyerekek ízlése, igénye. Így törekszünk a gyerekek, közvetve a családok táplálkozási szokásainak alakítására.

B) A személyiség fejlesztése

E program részeként az alábbi területeken végzünk tudatos fejlesztő munkát:

- önismeret erősítése, az önelfogadás képességének kialakítása
- kudarcűrő képesség fejlesztése
- kapcsolatteremtési képesség fejlesztése
- akaraterő fokozása
- az igényes környezet kialakítására és fenntartására való törekvés erősítése
- az egészséges táplálkozás iránti igény felkeltése
- az öltözködési szokások, az ízlés alakítása.

A tudatos fejlesztő munka színtere a tanóra, és minden szervezett iskolai és iskolán kívüli esemény, rendezvény, program, ahol spontán lehetőség kínálkozik a fiataloknak egymással és a pedagógusokkal közös tevékenységére.

A szülők körében egyrészt a felvilágosító munka (értekezletek, kiadványok) útján, másrészt a saját gyermekük fejlődéséről, problémáiról szóló beszélgetések során tudjuk elveinket, az általunk elsőbbséget élvező értékeket közvetíteni.

C) Küzdelem az antihumánus szenvedélyek ellen, drogprevenció

Legfőbb célunk **tanulóinkat** olyan ismeretekkel, pszichésen megalapozott benső értékévé vált normakultúrával felruházni, amelynek segítségével egyértelműen elhárítják a személyiségük integritását veszélyeztető szerek használatát; valamint a társadalmi normákhoz igazodó, életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelő szabadidős elfoglaltságok nyújtása.

A drogprevenció összetett személyiségfejlesztő munka, ezért abban a tantestület minden tagjának részt kell vennie, kiemelten fontos az osztályfőnökök szerepe. **Pedagógusainknak** tisztában kell lenniük a legális és illegális drogok fogyasztása mögött meghúzódó okokkal. Közre kell működniük a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában megszüntetésében. Tudniuk kell, mi a teendőjük, kompetenciájuk, ha szembesülnek a kábítószeres problémájával.

A **szülő, a család** a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett megelőző munkában, megfelelő előkészítés és információátadás után részvételükkel tudják támogatni az iskola programjait.

D) Mindennapos iskolai testedzés

Az egészségfejlesztő iskolai testmozgás-program célja a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel, hiszen tapasztaljuk, hogy a modern kor és az azzal járó technikai fejlődés az embereket olyan életmódra kényszeríti, amely a mozgásszegény életmód kialakulásához, a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását is. Az iskolai testnevelés és a sport keretei között az egészségnevelés, a szociális kompetenciák, a csapatmunka valamint a társakkal történő kreatív együttműködés egyaránt fejleszthető.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon iskolánkban, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai feladatokat valósítjuk meg:

- Minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás programunkban a tornateremben, a kondicionáló teremben, az iskolai sportudvaron, vagy a falu sportpályáján.
- Minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légzőrendszer megfelelő terhelése.
- Minden testnevelési órán van gimnasztika, benne a biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légytorna.
- A testnevelési tananyag egészében a gerinc- és izületvédelem szabályainak betartását veszi alapul, külön figyelemmel kísérjük a fizikai teljesítménymérés testhelyezeteit, valamint a kondicionális képességfejlesztés során a legújabban elfogadott és javasolt gyakorlatokat alkalmazzuk.
- Minden testnevelési óra és az egyéb testmozgási alkalom jelentsen örömet és sikerélményt még az eltérő adottságú tanulók számára is.
- A testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatása minden testmozgási programban érvényesül.
- A testmozgás program iskolánkban életmód-sportokat, életminőség-javító sportokat is tartalmaz, és megtanít olyan sportokat, amelyeket egy életen át lehet folytatni.
- A testmozgás program figyelembe veszi a helyi sajátosságokat, hagyományokat, tartalmaz néptáncot, úszásoktatást, labdajátékokat, ütősportokat. Lehetőségeink szerint mindezek megvalósítása testnevelés órán, gyógytestnevelési órán, az iskolai sportkör keretein belül, valamint egyedi megvalósításban történik.
- A tanév során minden évfolyamon három kötelező testnevelés órát biztosítunk.
- Minden foglalkozás szerves részét képezi a játék.
- A testnevelés és a testmozgás összességében stresszoldó, lazító hatású, így a gyermekek személyiségfejlődését pozitívan befolyásolja.
- Az iskolaorvossal együttműködve a felmentett tanulók számát lehetőleg csökkentjük, a gyógytestnevelésre, valamint a könnyített testnevelésre utalt tanulóink számára megfelelő mozgásformát alakítunk ki.
- A tantestületben az alsó és a felső tagozatos nevelők szorosan kooperálnak a tanulók mindennapi egészségfejlesztő programja végrehajtásának érdekében.
- A szabadtéri és a tantermi órák aránya, a természeti erők felhasználása a tanulók edzettségi szintjének emelése érdekében történik.
- A testnevelési órákon a balesetmentes külső feltételek biztosítása érdekében a tanulók testnevelési ruházatot viselnek, melyet a házirendben szabályozunk.
- A közvetlen környezet átalakítása, értékmegőrzése érdekében a tanórákon és foglalkozásokon környezettudatos magatartást tanúsít mind a nevelő, mind a tanuló.

- Az egészséges életmódszemlélet kialakítása érdekében létrehozott egészségnevelési csoportnak tagja a testnevelő tanár is.
- A tanulók fizikai teljesítményének mérését évi 2 alkalommal a HUNGAROFIT- tesztrendszer alapján az őszi és tavaszi időszakban a testnevelő tanárok koordinálják. A folyamatos mérések rendjét az aktuális tanmenetben rögzítjük.

Az általános fizikai teherbíró-képesség mérésének fő célja az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése és tudatosítása az iskoláskorúak körében.

Mindennapos testmozgást biztosítása az általános iskolában

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi sajátos egészségügyi és pedagógiai szempontokat vesszük figyelembe:

- minden gyermek minden nap részt vesz a testmozgás-programban
- minden testnevelési órán és minden egyéb testmozgási alkalmon megtörténik a keringési- és légző-rendszer megfelelő terhelése
- minden testnevelési órán van gimnasztika, benne e biomechanikailag helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag és légző torna
- a testnevelési anyag egészében a gerinc- és ízületek védelme szabályainak betartása
- minden testnevelési óra és egyéb testmozgási alkalom örömet és sikerélményt jelent még az eltérő adottságú tanulóknak is
- a testnevelés és sport személyiségfejlesztő hatásai érvényesülnek a teljes testmozgás programban
- a testmozgás-program életmód sportokat, életminőség-sportokat is megtanít, amelyeket egész életen át lehet folytatni az életminőség javítása érdekében

Alsó tagozaton minden nap, minden osztályban biztosítjuk a napi rendszeres testmozgást. 2012. szeptember 1-től felmenő rendszerben heti 5 testnevelés órát tartunk.

Az **iskolaotthonos oktatás keretében** a napi tanítás folyamatát többször megszakítjuk 20-30 perces testmozgással. Ezt többségében a gyermekek igényéhez igazítva, az időjárástól függően többségében udvari játék formájában valósítjuk meg.

Az alsó tagozat évfolyamain – általában a második osztályban – **úszásoktatást** szervezünk a diákoknak.

A **felső tagozaton** 2012. szeptember 1-től felmenő rendszerben heti 5 testnevelés órát tartunk. Ezt egészítik ki az iskolai **tömegsport foglalkozások és az iskolai sportkörök** (atlétika, kézilabda, futball).

A **napköziben** a délutáni tanulást **játékos testmozgással, állóképesség fejlesztő foglalkozásokkal** egészítjük ki.

A mindennapos testmozgás érdekében, a még nagyobb mozgásigénnyel rendelkező gyerekeknek az alábbi lehetőségeket kínáljuk:

- alsó tagozaton, a napköziben évszakonkénti sportversenyek
- iskolai gyalogtúrák évszakonként
- osztályszintű kerékpártúrák szervezése
- A mindennapos testedzésre fordítandó óraszám a heti három testnevelés órán kívül 2x30 perc hetente, amikor nincs óratermi testnevelés. Ez sportjáték formájában valósul meg.
- Az iskolai sportkör foglalkozásait minden tanuló szabadon választhatja.
- Az egészségfejlesztő testmozgás és a preventív gerinctorna időtartama 30 perc.
- A foglalkozásokon a pedagógus vezeti a tanuló hiányzásait.

A napközit igénybevevő tanulóink délutáni programjuk részeként naponta tornatermi vagy udvari testnevelési foglalkozáson vehetnek részt.

Az egészségnevelés lehetséges szinterei

Iskolai programok

- Tanórai foglalkozások
 - Szaktárgyi órák témafeldolgozása (minden tantárgynak van konkrét csatlakozási pontja az egészségfejlesztéshez és így a drogprevencióhoz)
 - Osztályfőnöki órák (balesetvédelmi oktatás, konkrét témakörök feldolgozása, ismeretátadás, interaktív gyakorlatok és esetelemzések, melyekhez szükség esetén külső előadókat, szakembereket is lehet hívni).
- Tanórán kívüli foglalkozások
 - Napközis foglalkozások, melyek kiváló szinterei a személyiségfejlesztő játékoknak, gyakorlatoknak.
 - Délutáni szabadidős foglalkozások
Sportprogramok, számítógépterem használat, vetélkedők, versenyek, játékos programok, témával kapcsolatos filmvetítések.
 - Szülői értekezletek: osztály-, évfolyam- vagy iskolaszintű, esetleg külső előadó pl. orvos, pszichológus, rendőr, védőnő
 - Értekezletek, esetmegbeszélések, tréningek: elsősorban a pedagógusok számára, de a DÖK, illetve a szülők képviselőit is meghívhatjuk, amikor a program illetve a téma engedi.

Iskolán kívüli rendezvények

- Egészségügyi intézmények rendezvényeinek látogatása
- Továbbképzések
- Kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz
- Kirándulások, túrák, sportprogramok, táborok.

Lehetséges programformák, módszerek

- szakkörök
- filmvetítés
- klubok, tematikus előadások
- kiscsoportos beszélgetések
- iskolarádió, iskolaújság, faliújság
- dramatikus játékok
- színjátszó kör
- sportprogramok, túrák, kirándulások
- könyvtári sarok
- Internet
- Disco (alkohol, cigaretta és drog nélkül)
- Diák-önkormányzati programok.

Az egészségneveléssel összefüggő egyéb programok, tevékenységek

- család gondozói, védőnői szolgálat igénybevétele
- egészségügyi szűrővizsgálatok (fogászat, hallás- és látásvizsgálat,...)
- egészségügyi felvilágosító előadások –védőnő szerepvállalása az osztályfőnöki órákon
- osztálykirándulások, táborok, túrák
- kreatív, cselekedtető akciók (faültetés, hulladékgyűjtés, tisztasági verseny, szemétszedés, plakátkészítés, ...)
- sportnap
- Bezerédj nap

Az egészségnevelés szinterei az általános iskolában összefoglalva:

Fő feladatok	Tevékenységek és szervezeti keretek	Sikerkritérium
Mindennapos testnevelés	tanórai keretbe építet 5 testnevelés óra	tanulók testi, motoros, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődése
Mindennapos testmozgás megszervezése	Minden évszakban szervezett tanulmányi kirándulás (csoport, osztály, iskola), bicikli/gyalog túra, úszásoktatás/korcsolya/lovaglás,	egészségfejlesztés, rendszeres fizikai aktivitás minden tanuló életében jelentős szerepet kapjon, mozgásaiban is művelt egyén nevelése

	sportversenyek, játékezzeményezés a szabadban, napközis időben irányított játékfoglalkozások.	
Az egészséges táplálkozás és kulturált étkezés gyakoroltatása	Tízórai, reggeli, ebéd – szokásalakítás Gyümölcsök, zöldségfélék, rostos italok az étlapon Szociális, környezeti és életviteli kompetenciát közvetítő témafeldolgozások tantárgyakba ágyazva. Étlap felülvizsgálat.	egészségfejlesztés, tehetséggondozás, élethosszig tartó, egészségtudatos, aktív életvezetésre motiválás
Az egészségügyi ismeretterjesztés fő területei	Tájékoztatók, prezentációk: a védőnők, iskolaorvos, fogorvos vezetésével. Témák: a védőoltások, a pubertáskori testi és lelki változások, egészségmegőrzés	tanulóközpontú személyiségfejlesztés
Személyi higiénés szokások kialakítása és gyakoroltatása	Napi tevékenységek (kézmosás, higiénés szokások, szellőztetés, kint tartózkodás, öltözködés)	kritikus gondolkodás fejlesztése
Egészségügyi szűrések rendje	Tisztasági szűrés. Egészségügyi szűrések: 1., 3., 5., 7. osztályokban az alábbi területeken: Látásvizsgálat Hallásvizsgálat Mellkasi térfogatmérés Magasság és súlymérés Színlátás Vérnyomás és pulzusmérés Orvosi státuszvizsgálat Védőoltások: 6. osztály: DI-PER-TE 8. osztály: Hepatitis B ellen Fogászati szűrés: a kijelölt osztály, a kijelölt napon vesz részt a szűrésen	önismeretet, az önkontroll fejlesztése
Egészségkép	Az éves program meghatározása minden tanév elején a feladattervben kerül rögzítésre. A program elemek meghatározásánál az általános iskola sajátosságait és a tanévre kijelölt feladatokat vesszük alapul.	Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése; testtudat

3. Módszerek, tanulásszerzés

- Érzelmi minták közvetítése élménygazdag helyzetek megteremtésével
- Viselkedési minták, példamutatás
- Döntési helyzetek biztosítása, problémamegoldás, konfliktuskezelés
- Ismeretek, tapasztalatok átadása
- Egyéni segítségnyújtás (S.O.S. láda, védőnői fogadóórák)
- Az együttműködő tanulási technikák előtérbe helyezése
- Irodalmi, képzőművészeti pályázatokon részvétel, kiállítások megtekintése, iskolai munkák kiállítása
- Versenyek, szakkörök
- Értékelés, jutalmazás megfelelő alkalmazása
- új tanulás szervezési eljárások alkalmazása (projekt, témahét , kooperatív stb.)

4. Eszközök

Folyamatosan frissítenünk kell az egészségneveléshez kapcsolódó szakkönyv- és CD tárat. A programok számára biztosítani kell a multimédiás eszközöket. A nyári táborokhoz, „szöcsketáborhoz” biztosítani kell a sporteszközöket is.

Hosszú távú tervünk, hogy a kis tornaterem helyett iskolánk sportudvarán egy olyan tornacsarnok épüljön, mely az iskola igényein túl a szomszédos kollégium és az északi városrész igényeinek is meg tud felelni (ld. Anyagi erőforrások alfejezet).

A versenyekhez biztosítjuk a szükséges felszerelést (pl. elsősegélynyújtáshoz).

5. Kommunikáció

Az egészségnevelés mint a magatartásra ható nevelési folyamat nem nélkülözheti a kommunikáció legkülönbözőbb módjait. Fontos, hogy az írott, a hallott és a látott információk közül diákjaink megfelelő kritikai érzékkel tudjanak válogatni, az értéktelent az értékestől képesek legyenek megkülönböztetni.

A kommunikáció csatornái:

belső formái:

- hirdetések
- iskolarádió
- faliújság
- iskolaújság
- honlapunk

külső formái:

- helyi sajtó
- tudományos folyóiratok
- televízió
- Internet

6. Továbbképzés

Az iskola az egészségnevelési területhez kapcsolódó külső továbbképzési lehetőségeket igénybe veszi.

Belső képzés keretében az egészségnevelési gyakorlatot, az alkalmazott módszereket tanulmányozzuk.

7. Minőségbiztosítás

7.1. Gimnázium

A természettudományi munkaközösség-vezető évente megtervezi az egészségnevelés tanévi feladatait. A tanév végén a tevékenységet értékeli. Az iskolaegészségügyi szolgálattal való hatékony együttműködés eredményeként az egészségnevelő munkába tevékenyen bekapcsolódik a védőnő: hetente egy alkalommal a gimnáziumban tevékenykedik. Éves munkatervéből adódó feladatokat a gimnázium is beépíti munkatervébe. A védőnő évente elemzi, értékeli a szűrővizsgálatok eredményét és erről a nevelőtestületnek beszámol; rendszeresen látogatja az osztályszintű, esetenként az évfolyamszintű szülői értekezleteket; prevenciós tevékenysége keretében ellátogat a szőcsketáborba, ahol előadást tart a diákoknak.

A tanulók fizikai képességének méréséhez a testnevelők értékelést készítenek, és feltöltik az erre szolgáló internetes felületre (NETFIT).

Az iskola-egészségügyi szolgálat az éves szűrési eredményekről a következő tanév elején a tantestületnek beszámol; a diákoknak és a szülőknek az eredményekről tanév elején írásban tájékoztatást nyújt.

7.2. Általános iskola

Az egészség- és környezetnevelési feladatok megvalósításában közreműködő munkacsoport alakul. A csoport – az iskolai munkaterv részeként az adott lehetőségeket figyelembe véve – elkészíti az egészségnevelési és környezeti nevelési programot. A félévi és az év végi értékelő nevelőtestületi értekezleten az iskolai munkaterv ezen része is megvitatásra, illetve elfogadásra kerül.

A csoport összetétele

- az intézményvezető vagy megbízottja
- biológia szakos tanár
- testnevelő, gyógytestnevelő tanár
- iskolaorvos
- védőnő
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- DÖK vezető
- körzeti megbízott

8. Az intézmény baleset-megelőzésre vonatkozó terve:

Tevékenység	Módszer	Felelősök	Határidő
Általános balesetvédelmi helyzetek, szabályok az iskolában.	Baleset megelőzésére, felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére, elkerülésére. Tilos és elvárható magatartásformák ismertetése életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően.	Osztályfőnökök - az ismertetés tényét, tartalmát dokumentálni kell.	Szeptember, első tanítási nap.
Közlekedési eszközzel és közlekedési eszköz nélküli - szabályos közlekedés - elsajátítása, alkalmazásának fontossága.	A közlekedés elmélete és gyakorlata. /Biztonságos átkelés az úttesten, gyalogos és tömegközlekedési szabályok, kerékpározás szabályai, útburkolati jelek. / Versenyeken, rajz pályázatokon való részvétel,	Osztályfőnökök Technika – rajz tanárok	Szorgalmi évenként egy óra vagy szükség szerint. Témaköröknek megfelelően. Lehetséges pályázatokhoz kapcsolódóan.
Baleset megelőzés az iskolán kívül, külső helyszíneken.	Tanulmányi kirándulások, nyári táborok. Balesetveszélyes helyzetek a víz mellett, vizeken.	Osztályfőnökök Kísérőtanárok	Az aktualitásnak megfelelően.
Balesetvédelem a szakórákon	Kémia, fizika óra: a kísérletekhez szükséges anyagok és eszközök szakszerű, balesetmentes használata. Testnevelés: a sporttevékenységek sérülések nélküli végzése. Technika órákon: a munkafolyamatok szakszerű végzése	Szaktanárok	Első tanórán, folyamatos
Elsősegélynyújtás oktatása.	Egészségtan modul keretében.	Biológia tanárok	A modul anyagába építve.

A gimnázium és az általános iskola Környezeti Nevelési Programja

„...a kemény, de előrelátó demokratikusságra nem annyira az ösztöneink és logikánk taníthatnak meg jobban (hisz az ellenkezőjére ugyanúgy taníthatnak), hanem a természet.”
(Mészöly Miklós)

1. Helyzetkép

1.1. Gimnázium

1.1.1. Belső környezet: az iskola

Ki-k dolgozhat a maga hivatásában a „környezet” – a világ és az ember jövője érdekében. A legfontosabb azonban a nevelés.” – valljuk mi is Sólyom László gondolatait. Településünk és iskolánk a környezeti nevelés érdekében feladatokat és lehetőségeket is bőségesen kínál. A kisvárosi lehetőségek, a természeti környezet, a védett területek közelsége, az iskolaudvar pozitív hatású. Ugyanakkor a diákok is hű visszatükrözői a környezetkultúra társadalmi szintjének. A XXI. század globális kihívásai, az európai uniós csatlakozás történelmi lehetősége, társadalmi és egészségügyi problémáink, a több évtizedes lemaradás hátrányainak felszámolását igényli. E tevékenységünkhöz a fiatal generáció lehet a legfontosabb katalizáló erő. Sikerességünk e téren nem a tárgyi feltételek hiányán múlik. Az iskola fizikai megjelenése a tanulás forrásaként is szolgálhat. A fenntarthatóság elveinek megfelelő működése a személyes, a csoportos és a közösségi felelősségvállalás terepe is lehet. Szaktermeink tárgyi felszereltsége megfelelő, az iskola tisztaságára, esztétikus megjelenésére, természetes anyagok használatára eddig is nagy gondot fordítottunk. Sok területen tudunk még attitűdváltással eredményeket elérni (iskolarádió, iskolai honlap, szabadidős tevékenység, büfé, energia- és papír-használat). A szülőkkel való jó kapcsolatunk az e területen való együttműködés lehetőségeit is kínálja. ÖKOISKOLAKÉNT számos területen nagy hangsúlyt kap a környezeti nevelés, és fenntarthatóság pedagógiájának elvei: szaktárgyak, természettudományos emelt szintű képzés, szakkör, tehetséggondozás, nemzetközi kapcsolatok, versenyek szervezése, jeles napok rendezvényei, új tanulásszervezési eljárások alkalmazása (projekt, témahét).

1.1.2. Fizikai környezet

Az iskola épülete betonból készült, lapos tetős, energetikai szempontból nem ideális. A nagy ablakok esztétikailag előnyösek, de az erős fény miatt gyakran árnyékolni kell. A tanév végén nagy a hőség, emiatt a munkavégzés hetekig nagy erőpróbát jelen. A B épület sötét. A szellőztetési lehetőségek adottak, a csendes környezet nagy értékünk. Udvarunk ideális, bár több lehetőséget rejt, mint amennyit kihasználunk. A burkolatok esztétikusak, sok helyen fából készültek, de néhány terem sajnos PVC-vel borított. A folyosón sok a zöld növény, kertünk rendezett, ápolt. A fényforrásokat jó lenne energiatakarékosabbra cserélni. A folyosókon elhelyezett papír- és műanyag-gyűjtőkkel a szelektív hulladékgyűjtést szeretnénk erősíteni. Az iskolai büfé és a fogyasztási szokások zöldítése fontos, de nagy ellenállásba ütköző feladataink. Az étkeztetést más intézmény szolgáltatja, így hatásunk csak mérsékelt lehet.

1.1.3. Külső környezet

A város, a városkörnyék természeti, kulturális értékekben gazdag. Ezek megismertetésében, megszerettetésében is támaszkodhatunk hagyományainkra. Az értékek és problémák megismertetése eddig is szerepelt tevékenységi rendszerünkben. A közlekedésből adódó levegőszennyezés, az erózió és porterhelés, az atomerőművel kapcsolatos ismeretek beépültek tantárgyainkba. A városi rendezvényeken való részvétellel a helyi cselekvési lehetőségek igényének alakítása a célunk. A vidéki tanulók saját településeinek, lakóhelyeinek értékjellegét érdemes erősíteni. A régióban való gondolkodás új feladat számunkra.

1.1.4. Erősségeink:

- a természeti környezet közelsége
- településünk emberléptékűsége
- jó szociális környezet (szülők, civil szervezetek)
- kipróbált, használt kommunikációs csatornák
- mindennapos munkakapcsolat különböző intézményekkel (múzeumok, közművelődési, oktatási, nemzeti parki igazgatóság, civil szervezetek, önkormányzat)
- személyes kapcsolatok
- iskolánk arculata
- hagyományaink, eddigi sikereink
- a már kidolgozott taneszközeink
- a tantestület környezeti nevelés és fenntarthatóság elvei iránti elkötelezett tagjai
- iskolavezetés innovációs irányultsága
- iskolánk tárgyi feltételei

1.1.5 Gyengeségeink:

- a környezeti nevelés időigényes tevékenység
- anyagi eszközök szűkössége
- szemléleti tényezők
- társadalmi környezet ellenhatása
- érdekeltség hiánya

1.2. Általános iskola

Lsd. az egészségnevelési programban

2. Erőforrások

2.1. Gimnázium

2.1.1. Belső erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör	Erősségek
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat, a fenntarthatóságra nevelés célkitűzéseit. A minőségi munka részeként értékeli az ilyen tevékenységet, részt vesz az egyes programokban.	Hiteles személyiségek a pedagógusok és a diákság számára. Hasznosítható kapcsolatrendszer.

Tanárok	Kidolgozzák és a tantárgyakba beépítve tanítják az egyes környezeti és fenntarthatóságra nevelést célzó tartalmakat.	Valamennyi szakos belátja, hogy minden tanár feladata a környezeti nevelés és a fenntarthatóságra nevelés.
Ökoiskolai munkacsoport (munkaközösség)	Elkészíti a pedagógiai programnak megfelelően az ökoiskolai kritériumrendszerhez igazodó éves munkatervet, segíti és koordinálja annak megvalósítását.	Lehetőséget ad a különböző szakmacsoportok programjainak összehangolására (témahét, versenyek, akciók, kiállítások, jeles napok eseményei stb.)
Osztályfőnöki közösség	Évfolyamokra lebontva foglalkozik az egészségneveléshez kötődő környezeti nevelési és fenntarthatóságra nevelési tartalmak feldolgozásával.	Lehetőség van az aktualitások azonnali „kibeszélésére” osztályközösségi szinten (pl. törvényi intézkedések, egészséges táplálkozás, reklámok hatásai, életmód kérdései stb.)
Diákönkormányzatot segítő tanár	Tagjai az ökoiskolai munkacsoportnak. Lehetőségük van a környezeti nevelés egészségnevelési területeinek erősítésére.	Napi kapcsolat a diákokkal, az egyedi problémák azonnali kezelése.
Iskolaorvos	Előadások tartása az egészséges életmódról, a környezeti ártalmakról. Segíti a tanárok munkáját.	Szakmai kompetencia, személyes ráhatás.
Adminisztratív dolgozók	Támogatják a tanári munkát az egyes programok háttérének biztosításával (pl. hivatalos levelek, pénzügyi adminisztráció, pályázati elszámolások)	Részt vállalnak a szelektív hulladékgyűjtésben, takarékoságban.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása, vizesblokkok, világítási hálózat karbantartása, hőszigetelés, stb.	Zöldítési program, szelektív hulladékgyűjtés (terv)
Diákok	A tervezett éves programban sokoldalúan vesznek részt (hallgatóság, tevékeny szerepvállalás, önálló kezdeményezések.	Valamennyi diák érintett, nagy a jelentősége a helyi értékek felkutatásának. Partnerség a felnőtt résztvevőkkel. A fő hangsúly a szemléletformáláson van.
Szülők	Előadások tartása, szemléltetőeszközök gazdagítása, anyagi támogatás, külső erőforrások felkutatása. Bevonásuk a fenntarthatóság pedagógiájával kapcsolatos programokba.	Tevékeny részvétel a programokban, az ő szemléletük is formálódik, a környezeti nevelés túlmutat az iskola falain.

2.1.2. Külső erőforrások

Intézmény, szervezet	A kapcsolat formája, tartalma	Iskolai képviselő, kapcsolat-tartó	A szervezet képviselője
Más közoktatási intézményekkel kapcsolat	általános iskolákkal: nyílt napok, kiállításainkon látogatás	ig., igh., munkaközösség-vezető	ig., igh., munkaközösség-vezető
Önkormányzat környezetvédelmi referense	akciók	munkaközösség-vezető	tisztségviselő
Egyetemek, főiskolák oktatói	előadások, rendezvények	ig., igh., munkaközösség-vezető	oktatók
Duna- Dráva Nemzeti Park	szakmai előadások, terepgyakorlatok	ig., munkaközösség-vezető	ig.
MME helyi csoportja	terepgyakorlatok, túrák	biológiai tanárok	egyesület vezetője
Alisca Terra	hulladék elszállítás	Ökoiskola munkacsoport vezető	képviselő
Zöldtárs Alapítvány	pályázatok, programok	ig., munkaközösség-vezető	képviselő
GWP Magyarország	pályázatok, versenyek	ig., munkaközösség-vezető	szervező
Kutató Diákok Országos Szervezete (Kutdiak)	pályázatok, versenyek	ig., munkaközösség-vezető	szervező
Magyarhoni Földtani Társulat	pályázatok, versenyek	ig., munkaközösség-vezető	szervező
országos környezeti nevelési szervezetek			
KOKOSZ	versenyek	szaktanárok	képviselő
Körny. Nev. Iskola Hálózat	Hírlevél	szaktanárok	képviselő
Országos Öko-Iskola Hálózat	tagság	munkaközösség-vezető	képviselő
közművelődési intézmények			
könyvtárak, könyvtári olvasó, művelődési központ	segédanyagok, pályázatok, versenyek kiírása	igh.	Képviselő
média	tájékoztatás	ig., igh.	Képviselő
helyi, regionális üzemek			
Vízmű	Szakmai látogatások	ig., munkaközösség-vezető	ig.
helyi szolgáltatók víz szennyvíz hulladéklerakó hulladékégető távhőszolgáltató közlekedési vállalat	valamennyivel alkalmanként kapcsolat, versenyek, látogatások, bemutatók	ig., munkaközösség-vezető	Képviselő

2.2. Általános iskola

A) Nem anyagi erőforrások:

1. Iskolán belüli együttműködés

Pedagógusok: az iskola minden pedagógusának feladata, hogy környezettudatos magatartásával, munkájával példaértékű legyen a tanulók számára.

Tanulók: feladatuk, hogy vigyázzanak környezetükre, figyelmeztessék társaikat a kulturált magatartásra (tisztasági verseny).

Szülők: fontos, hogy a szülők megerősítsék gyermekükben azt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk közvetíteni kíván.

Nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak: példamutató, ha a tanulók látják, hogy az iskola épületének takarítása során környezetkímélő, az egészségre nem ártalmas takarítószerkeket használunk, az iskola működtetésében takarékos megoldásokat alkalmazunk.

2. Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó: célunk, hogy a fenntartó a lehetőségeihez mérten finanszírozza a környezetnevelési programot (pl. fásítás, parkosítás).

Civil szervezetek: a helyi Horgászegyesülettel, a Medina-Dalmand Vadásztársasággal konkrét környezetvédelmi feladatok megvalósítása (pl. vadetetés, vadak megfigyelése, a horgászto környékének rendben tartása).

B) Anyagi erőforrások

1. Saját erőforrás: a) az intézményi költségvetés

Az iskolai költségvetésből minden évben olyan felújításokat is el kell végezni, amelyek a környezetbarát és kulturált környezet megteremtését, a környezetkímélő működtetést szolgálják.

b) alapítvány

A Szedres Községért Alapítvány céljaival összhangban támogathatja a táborokban való részvételt (rászorultsági alapon).

2. Külső erőforrás:

a) bérbeadás

Az iskola különböző helyiségeinek bérbeadásából, bérleti díjából fordíthat bizonyos összegeket környezeti nevelésre.

b) pályázatok

Pályázatok figyelésével, lehetőségeik kihasználásával.

Taneszközök

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető oktatási eszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a környezeti nevelési munkához szükségesek.

A természettudományi előadóban elzárt helyre kerültek a vegyszerek, ezeket folyamatosan pótolni kell. Megfelelő vegyi elszívó teszi biztonságosabbá a kísérletek elvégzését.

A helyi tanterv figyelembevételével új eszközöket kell beszereznünk.

Folyamatosan frissíteni kell a környezeti nevelési szak- és CD könyvtárat. Biztosítani kell, hogy a környezeti nevelési tanórák és programok számára megfelelő audiovizuális eszközök álljanak a tanulók és a pedagógusok rendelkezésére.

3. Alapelvek, jövőkép, célok

3.1. Hosszú távú célok

Iskolánk nevelési tevékenységének célja a harmonikus személyiség kialakulásának elősegítése, a nevelői hatások változatosságának és a tehetség sokféle formájának elismerése; a természetnek, a Földnek működési és szervezeti egésznek, mint pótolhatatlan értéknek tisztelete és megőrzésének igénye és felelőssége. A harmóniára való törekvés igényének alakításával szeretnénk segíteni az egyéni és közösségi életminőség javulását. Célunk, hogy diákjaink környezettudatos állampolgárrá, az értékeket tudatosan választó felnőttekké váljanak. A környezettudatosságra nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését (Nat), valamint óvja, védje a természetes és épített környezetét és olyan életvitelt alakítson ki, amely mentes a számára káros ártalmaktól. A környezeti nevelés alapelvei közül kiemelten kezeljük az alábbiakat. (Ezek jelentését, tartalmát, megvalósulási módját több oldalról kell megvilágítanunk)

- az élet különlegessége, egyedisége és tisztelete
- a környezet tág értelmezése (belső, külső, időbeli)
- környezet és élőlények kölcsönhatásainak komplexsége
- a Föld szférái kölcsönhatásban vannak
- az élettelen és élő természet hosszú evolúciós fejlődés eredménye
- a körfolyamatok jelentősége, szerepe a természetben és a társadalomban
- a bioszféra komplex rendszere
- a „természet jobban tudja” elv
- az ember része a bioszférának
- a közösség a természet életformája
- az ember különleges faj
- „a fenntartható fejlődés érdekeinek középpontjában az emberek állnak”.
- felelősség önmagunk, fajtársaink, jelenlegi, múltbeli, jövőbeli élőlények és a környezet vonatkozásaiban
- természettisztelő magatartás
- fejlődés, növekedés
- életminőség elv
- szükségletek, fogyasztás, termelés
- kooperáció és tolerancia
- a sokféleség mint érték
- holisztikus elv
- egyéni cselekvési igény, beleszólás, részvétel
- elővigyázatosság elve
- környezettudatosság
- környezetbiztonság
- gazdaság-társadalom-környezet együttese, kapcsolata
- globális, regionális és helyi összefogás

3.2. A céljaink eléréséhez a következő készségek kialakítása, fejlesztése szükséges:

- problémaérzékenység
- kreativitás
- problémamegoldó gondolkodás
- alternatív lehetőségek igénye
- kritikus véleményalkotás
- konfliktuskezelési technikák

- együttműködés
- tolerancia
- értékelés, mérlegelés készsége
- állampolgári részvétel és cselekvési igény.

3.3. Konkrét célok

Minden tantárgy óráin teljesítsük az alkalmazott kerettanterv környezeti nevelési és fenntarthatóságra nevelési követelményeit. A nem tanórán szervezett munkanapokon is jelenjen meg a fenntarthatóság elve és gyakorlata. Az iskola működésében minden lehetőséget igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítására. Minden tanulónk ismerje meg településünk értékeit. Évente vegyen részt minden tanuló legalább egy nem kötelező programon.

3.4. Környezeti nevelési, ökoiskolai munkaterv

Évente az éves munkaterv részeként környezeti nevelési, ökoiskolai munkatervet készítünk, melyben rögzítjük a fejlesztési célkitűzéseket, kiemelt tevékenységeinket, feladatainkat és éves eseménynaptárunkat.

Ökoiskola célkitűzéseink

- Elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.
- Olyan tájékozott és tevékeny tanulókat nevelni, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben.
- Az ökológiai nevelés során a tanulókat megismertetni azokkal a jelenlegi folyamatokkal, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon felismertetni a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit. Megértetni a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá.
- Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén

Az általános iskolánk lehetőségei a környezeti nevelés tantervi tervezésében

- az osztályfőnöki órák témái között az ember és környezete kapcsolatára vonatkozóak megtervezése
- a környezetismeret, a hon- és népismeret; a társadalomismeret; a természetismeret tantervi modul környezeti szemléletű megvalósítása
- a hagyományos tanórai foglalkozásoktól eltérő, környezethez illeszkedő tanulásszervezési módok kialakítása
- olyan cselekedtető módszerek alkalmazása, amelyek segítik a tanulók együttműködő tanulását, a valóságos problémák megoldásában, kezelésében való közreműködését, amelyek tevékeny és örömteli megismerést kínálnak
- olyan taneszközök választása, amelyek megfelelnek a fenntarthatóság pedagógiájának

4. Tanulásszervezési módok

4.1. Minden tanulót érintő tevékenységek

➤ Tantárgyak – tanórák

A tanulók fejlesztését a helyi természeti és kulturális értékek megismertetését is szolgáló feladatokkal, példákkal végezzük. A házi feladatokban, dolgozatokban, tehetséggondozásban is meg kell nyilvánulnia e szemléletnek.

A hagyományos tantárgyi szemlélettel szakítanak a projektek, melyeket a megyei, országos és a nemzetközi programokban bonyolítunk nagy sikerrel a környezet (és egészségvédelem) témák feldolgozásával.

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- ismerjék meg az anyanyelv gazdagságát, a tájnyelv, a köznyelv és az irodalmi nyelv egymásra hatását;
- ismerjék meg közvetlen természetes- és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat! (meséket, mondákat, népdalokat és verseket);
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, az ember és a természet közötti harmonikus kapcsolatok kialakulását;
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre;
- erősödjön esztétikai, erkölcsi érzékenységük;
- tudatosan készüljenek az anyanyelv védelmére, a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére;
- sajátítsák el a médiumok elemzésének technikáit.

A tanulóknak

- alakuljon igénnyé a hatékony kommunikációra való törekvés, a jó problémafelvetés, vitakészség, véleményalkotási képesség;
- növeljük a környezethez való, pozitív érzelmi és intellektuális közeledést a környezet- és természetvédelemi témájú könyvek feldolgozásával;
- fejlesszük az egyéni és a közösségi kompetenciákat a drámajátékok segítségével.

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- legyenek képesek a globális problémákra megoldásokat keresni a természeti népek példáján keresztül;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére a jól megválasztott autentikus, érdeklődési körüknek megfelelő szövegek feldolgozásának segítségével;
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit;
- tudják más népek ilyen irányú tevékenységeit és ismerjék az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit;
- teremtsenek kapcsolatot az interneten keresztül célnyelvi fórumokkal (anyanyelvi beszélőkkel, honlapokkal);
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémákra önállóan, csoportmunkában, projekt-munkában választ keresni;
- állampolgári felelősségtudatuk fejlődjön.

A tanulóknál

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben;
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikáció képessége, és fedezzék fel ennek lehetőségeit.

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják;
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával;
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni;
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön;
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait;
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni.

A tanulóknál

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás;
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket.

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára;
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő, és élettelen közötti kölcsönhatásokat;
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra;

- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni;
- ismereteik birtokában váljanak tetteik következményeit látó, előregondolkodó állampolgárrá;
- ismerjék meg az alternatív energiahordozókat és forrásokat.

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel;
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására;
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére;
- ismerjék a környezetüket legjobban szennyező anyagokat, törekedjenek ezek használatának csökkentésére;
- ismerjék az emberi szervezetre káros anyagokat és ezek szervezetre gyakorolt hatásait, tartózkodjanak ezek kipróbálásától;
- értsék meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- értsék meg, hogy a népek eltérő természeti és gazdasági körülményei, hagyományai meghatározzák gondolkodásmódjukat, világszemléletüket;
- értsék meg, hogy a társadalom földrajzi változások, a felgyorsult fogyasztás a Föld erőforrásainak kimerüléséhez vezet;
- ismerjék meg a globális problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék, szeressék és őrizték a természeti és az épített környezet szépségeit.

A tanulóknak

- a környezet értékeinek megismerésével erősödjön a környezettudatos életmód iránti igény;
- alakuljon ki az igény a szülőföld cselekvő felfedezésére;
- fejlődjön közösségük, lakóhelyük, országuk, régiójuk és a világ problémáinak megoldásában való aktív részvételi készség.

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet;
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- legyenek tájékozottak a földi élővilág sokféleségét, valamint az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolatrendszerrel illetően;
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;

- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életviteli technikákat.

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód;
- alakuljon ki a természeti és az épített környezet iránti felelősség.

Egészségtan

A tanulók

- ismerjék meg szervezetük sajátosságait és az életkorral kapcsolatos változásait;
- sajátítsák el az elsősegély-nyújtási technikákat;
- ismerjék fel az empátia szerepét a másik ember megítélésében.

A tanulókat

- ösztönözze a helyes viselkedésmódok és a környezet-egészségvédő szokásrendek kialakítására;
- segítse az önmagukkal szembeni felelősségérzet kialakításában;
- segítse az őket veszélyeztető környezeti, társadalmi tényezők és azok elhárítási módjainak felismerésében.

Ének-zene

A tanulók

- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet zenei ábrázolásának módjait;
- fedezzék fel a természet szépségeinek megjelenését a népdalokban;
- vegyék észre a zene közösségerősítő, közösségteremtő szerepét;
- tudják, hogy az élő és az élettelen természet hangjai a zenében és a hétköznapiakban egyaránt akusztikus élményt jelentenek;
- fedezzék fel a zenei környezetszennyezést, és tudjanak ellene védekezni.

Rajz és vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék meg a természet sokszínűségét, formagazdagságát;
- ismerjék fel a természeti és a művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit;
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére;
- Tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira;
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni, melyek a természetről szólnak;
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően;
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését;
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre;
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

Filozófia

A tanulók

- értsék meg, hogy a filozófia történetén keresztül megmutatható az ember és természet egységének megbomlása;
- lássák, hogy milyen módon alakult ki az ember természet feletti uralomra- jutása;
- érzékeljék, hogy hogyan alakult ki a mai társadalmak manipulált fogyasztása;
- legyenek képesek követni az értékek alakulását a különböző történelmi korokban;
- véleményezze az értékrend-változás negatív következményeit;
- értsék meg, hogy csak akkor őrizhetők meg környezetünk életfeltételei, ha észszerűen használjuk azokat és tisztelettel közelítünk hozzá.

A tanulóknak

- alakuljon ki az a szemlélet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek;
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban;
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért.

Tánc és dráma

A tanulók

- tudjanak improvizálni természeti jelenségeket a tánc és dráma eszközeivel;
- legyenek képesek adott szituáció megfogalmazására tartásképpen és mozdulatsorok segítségével (árvíz, erdőtűz, stb.);
- természethez való érzelmi kötődése erősödjön a drámajátékon keresztül;
- sajátítsák el a néptánc elemeit, lássák benne a környezeti nevelési lehetőségeket.

Informatika

A tanulók

- legyenek képesek az interneten illetve a szakirodalomban információkat keresni, konkrét, a valós életből vett példákat értelmezni, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek a számítógép segítségével megszerezhető tudás szűrésére, váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjék meg az informatikában (pl. az internet-használatban) rejlő környezetvédelmi lehetőségeket;
- használják a világhálót kutatómunkára, ismeretszerzésre;
- futtassanak környezeti elemek megváltozását figyelembevevő szimulációkat és statisztikai teszteket;
- rendezzenek környezeti kérdésekről virtuális fórumot máshová járó diákokkal közösen;
- szerkesszenek és nyomtassanak környezetvédelmi újságokat és poszttereket;
- ismerjék meg a távközlési-informatikai berendezések környezetkárosító hatásait;
- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket informatikai módszerekkel demonstrálják (számítástechnika alkalmazása, könyvtárhasználat, irodalmi hivatkozások);
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére a különféle szoftverek (adatok táblázatos tárolása, kiértékelése, összefüggések vizsgálata, statisztikai módszerek alkalmazása) segítségével;
- a számítástechnikai eszközök használata során valósítsák meg az anyag- és energiatakarékos alkalmazás feltételeit.

Testnevelés és sport

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják, egészséges testi fejlődésüket;
- győződjenek meg a mozgás jótékony hatásairól a különböző szervrendszerek működését tekintve;
- legyenek tisztában azzal, hogy testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes;
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök, és a tornaszerek;
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat.

A tanulóknban

- tudatosítsa az egészség és a környezet komplexitását;
- alakuljon ki az igény a higiénés normák betartására;
- segítse az egészséges napi-heti-évszakos életritmus kialakulását.

➤ Osztályfőnöki tevékenység

A fiatalok osztályközösségi létének keretét általában az osztályfőnök teremti meg. Ő a különböző szintű személyes kapcsolatok segítője, fejlesztője is. Az átalakuló iskolarendszerben az osztályfőnöki feladatok bővülnek, e tennivalók körül is egyre több a bizonytalanság. Az osztályfőnök személyisége, és elhivatottsága döntő súllyal alakítja a gyerekekben kialakuló, formálódó valóságképet. Munkálkodása nyomán válnak konkrét közösségi tevékenységgé a szaktanárok tanórán túlnövő elképzelései, a különböző iskolai programkínálatok. A tanulók számos attitűdjének alakításán túl a szülők hozzáállását is befolyásolhatja igényessége, értékrendje. A környezeti nevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása. Az általános tájékozottsága, problémafelismerő és -feldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

A környezet megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes gondos alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Az osztályfőnök összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, például a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését és megoldását segíti az iskolában. Ilyenek a táplálkozási szokások, az iskolai büfé kínálata, a szükségtelen túl-csomagolás, a szemét kezelése, anyag- és energiatakarékosság. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők, különböző akciókban való közös részvétel is kiegészítheti és összefűzheti az egyes szaktárgyakat.

Az osztályfőnöki órák témájának kínálata akkor hatékony, ha az legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs programnak felel meg. Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együtt-gondolkodását kívánja meg.

9. évfolyam - Életvezetés, életvezetési szokások a családban; életviteli szokásaink a múltban, a jelenben, és merre haladunk?

A felgyorsult változások az életvezetésre is kihatnak. Sokszor a régi tapasztalat már nem használható. Át kell tekinteni az egyes folyamatokat, s fel kell vázolni a lehetséges forgatókönyveket.

10. évfolyam - Testi, lelki problémák; a megoldás módjai

Iskolai egészségügyi nap keretében részletesen kapott információk osztályszintű megbeszélése. A szükségszerűen felmerülő problémákra – részben az értékrendek bizonytalanná válása miatt – sokszor hibás válaszok születnek: búskomorság, lelki betegség, depresszió, alkohol, drog. Az okok keresése mellett a fiziológiai hatások ismerete, a nehézségek érzékeltetése támpontokat adhat. Szemléltethető statisztikákon, videofilmeken, személyes találkozásokon keresztül.

11. évfolyam - A média szerepe. A tájékoztatás erkölcsé. Hirdetés, reklám.

A reklám-pszichológia tudománya. Szinte nincs perc, hogy mindez ne lenne jelen életünkben. A hatásmechanizmus megismerése helyre- billentheti a befolyásolhatóságot. Az elemzés csökkenti e technikák erejét. Az iskolaújság, az iskolarádió jó terep a gyakorlásra. Az előzőekben összegyűlt tapasztalatok környezetünkről és a médiahírek össze-hasonlítása fontos útmutatás az alapos odafigyelésre, kritikai értékelésre.

12. évfolyam - Intézmények. Civil szervezetek.

Mennyire hatékony azok feladata, hatásköre és struktúrája? Hibáink kiküszöbölésére különböző törvényeket hozunk, ám olykor áthágják azokat. Felelős állampolgárként tiltakozunk ez ellen. Miképpen gyakorolhatjuk környezeti jogainkat? A drámajáték segítheti a különböző szerepek tartalmi megközelítését, az álláspontok, vélemények, lehetőségek átgondolását:

- a tanulók közvetlen környezeti problémáinak, megoldási javaslatainak eljuttatása az önkormányzathoz;
- városunk civil szervezeteinek megismertetése;
- megelőző környezetvédelemmel foglalkozó helyi, és országosan ismert szervezetekkel való együttműködés.

➤ **Nem tanórai szervezésű munkanapok**

- Minden évben 8-12 km-es túrát szervezünk a környékre. Célunk egy-egy természeti érték megismertetése és a terület környezetvédelmi problémáira való érzékenyítés.
- névadóról való megemlékezés, Béla-nap
- diáknap
- jeles napok
- iskolai szintű rendezvényt, kiállítást, vetélkedőt, akciót szervezünk 1-3 jeles napon, vagy kapcsolódunk a város akciójához
- témanap, témahét megtartása

➤ **Rejtett tanterv**

Az iskolai megjelenésnek környezetbarát jellege, a természetes anyagok jelenlétének növelése, a díszítőelemek szellemisége szükséges követelmény. Ezen kívül különösen figyelemmel kell lenni az alábbiakra:

- tanári példamutatás alapja a környezeti nevelési tevékenységnek is
- takarítás, világítás;
- hulladékok kezelése, szelektív gyűjtés, komposztálás a környezet kímélést szolgálja;
- szárazelemgyűjtést propagáljuk;
- víz- és energiafogyasztás, anyag és energiaminimalizálás igénye;
- tanösvény – iskolakert gondozása;

- madárbarát kert gondozása.

➤ **Osztálykirándulás**

Az iskola nevelési rendszerének megfelelően a közösségformáláson kívül a környezeti tartalmakat szolgáló nevelési lehetőségeket kihasználjuk. Ennek érdekében a lehetőségek figyelembe vétele mellett törekszünk arra, hogy a mindenkor 9. évfolyamos tanulók erdei iskolában töltsék az osztálykirándulást vagy a környezettudatosságra nevelő programmal színesítsék a kirándulást, amely az együttes tevékenységre alapozva nemcsak a szociális tanulás lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést biztosítja, hanem aktív, megismerő tevékenységekre épülve mélyíti, gazdagítja a tanulóink ismereteit hazánk természeti és kulturális értékeiről.

4.2. Nem minden tanulót érintő tevékenységek

➤ **Komplex természettudományos program:**

Emelt óraszámú képzésben kínáljuk a 9-10. évfolyamon

➤ **Tehetséggondozás – versenyek**

Országos versenyek közül a következőkre készítünk fel: Kitaibel Pál, Bugát Pál, Curie, Lóczy-versenyek, Jakucs László, Földtudományi diákkonferencia, TUDOK, Ifivízdíj

Megyei egyéni és csapatversenyeken indítjuk tanulóinkat.

Iskolai versenyeket szervezünk.

Akciók, projektek megvalósításában veszünk részt: szeméthyűjtés

5. Módszerek

A környezeti nevelés módszertani szakirodalma gazdag, ezekből a következő szempontok szerint választunk:

- a tanulói aktivitást igénylő módszerek előtérbe helyezése: projekt módszer
- szenzitív pedagógia
- érzelmi minták közvetítése élmény gazdag helyzetek megteremtésével
- viselkedési minták közvetítése, példamutatás
- önismeret fejlesztése
- döntési helyzetek biztosítása
- ismeretek, tapasztalatok közvetítése
- az egyéni, kiscsoportos és nagycsoportos, tömeges hatás megfelelő alkalmazása
- a nevelői tevékenység mellett adekvát módon alkalmazandó a tanulói és együttes tevékenységek kombinálása
- irodalmi, képzőművészeti pályázatok, kiállítások
- terepi formák

6. Taneszközök

- ami már rendelkezésünkre áll: tankönyvek, segédkönyvek, szemléltető- és mérőeszközök
- amire szükségünk lenne: környezetvédelmi szakirodalom, segédkönyvek, munkafüzetek, mérőeszközök, a csoportmunkához megfelelő mennyiségben - előnyben kívánjuk részesíteni a kompetenciaalapú oktatás módszerein alapuló tankönyveket
- zöld könyvtár – zöld sarok a folyóiratok, szakkönyvek számára
- komposztáló
- vízminőségi, talajminőségi, levegőminőségi vizsgálatokhoz gyors tesztek, vegyszerek

- meteorológiai mérésekhez eszközök

7. Kommunikáció

7.1. Gimnázium

7.1.1. Iskolán belüli:

Alapvetően a diákok szervezésében működő kommunikációs eszközök, de fontos az iskolavezetés és a tanári kar támogatása.

- zöld faliújság
- iskolarádió
- iskola honlapja(Ökoiskolai célkitűzésként külön menüpont)
- médiaszakkör
- informális csatornák
- hirdetések

7.1.2. Iskolán kívüli:

Az ilyen kommunikációt használva elsősorban a helyi média lehet a partnerünk. Különösen a látványos, jelentős programjaink esetében egy kapcsolattartó személy tájékoztatja a városi televíziót, újságot és a megyei napilapot az aktuális rendezvényekről, eseményekről. Az iskolai évkönyvben megjelenő cikkekkel, diákmunkákkal a lakosok környezettel kapcsolatos ismereteit bővítjük. Az iskolai honlap lehetőségeit kihasználva folyamatosan tájékoztatjuk az érdeklődőket (iskolai dolgozók, szülők, lakosság, régi diákok, iskolafenntartó).

7.2. Általános iskola

- a) Iskolán belüli
 - kiselőadások tartása megfelelő szemléltető eszközökkel
 - iskolarádió felhasználása
 - faliújságon közölt információk
 - szórólapok
 - Internet
 - könyvtárhasználat
- b) Iskolán kívüli
 - környezetvédelmi cikkek feldolgozása újságokból
 - környezetvédelmi problémákról megjelent tudósítások feldolgozása
 - környezetvédelemről szóló rádió és TV hírek feldolgozása, értelmezése
 - közvetlen környezeti problémák felmérése, együttműködés a fenntartó önkormányzattal
 - helyi TV

8. Minőségfejlesztés

8.1. Gimnázium

Az értékelés, ellenőrzés e nevelési területen a hagyományos eljárások átértékelését igényli. A következő módon tervezzük mérni a sikerességet és elégedettséget:

- kérdőíves felmérés évente
- a nem kötelező rendezvényeken résztvevők számának 5%-os növekedését tartjuk

kívánatosnak.

- a pedagógusok környezeti nevelői munkájának értékelésére kritériumrendszert dolgozunk ki, amelyben megjelenik a fenntarthatóságra nevelés terén végzett munka, példamutatás, az alkalmazás gyakorisága.

8.1. Általános iskola

Az iskola környezetnevelési munkájának mérése, értékelése több szempontból eltér a más területeken alkalmazottaktól, mert a környezetnevelés a szakmai ismeretek mellett erőteljesebben közvetít egy viselkedésmódot és értékrendet az embernek a világban elfoglalt helyéről.

A szakmai tartalmakat az egyes tantárgyaknál a helyi tantervbe építjük be.

Környezet- és egészségnevelési munkacsoportot működtetünk.

Az egészségnevelési és környezeti nevelési program megvalósítása elsősorban a tantestület elkötelezettségén, a személyes példamutatáson és azon múlik, hogy mennyire sikerül a családokat az általunk képviselt értékek és követelmények mellé állítani.

9. Továbbképzések

9.1. Belső:

Az iskolavezetés a szakkönyv és folyóirat beszerzéssel támogatja a tanári önképzést. Tantestületi értekezletet, munkaközösségi megbeszéléseket tartunk, nevelésfilozófiánk és gyakorlatunk összevetésére. A fenntarthatóságra nevelés témakörében tantestületi műhelymunkát, előadásokat szervezünk. A nem pedagógus munkakörben foglalkoztatottak számára belső képzést tartunk.

9.2. Külső:

Előadásokon, konferenciákon, a fenntarthatóságra neveléssel kapcsolatos továbbképzéseken való részvétel támogatása a nem természet-tudományos munkaközösségek tagjai előnybe részesítéséve

